

TRIBUNE

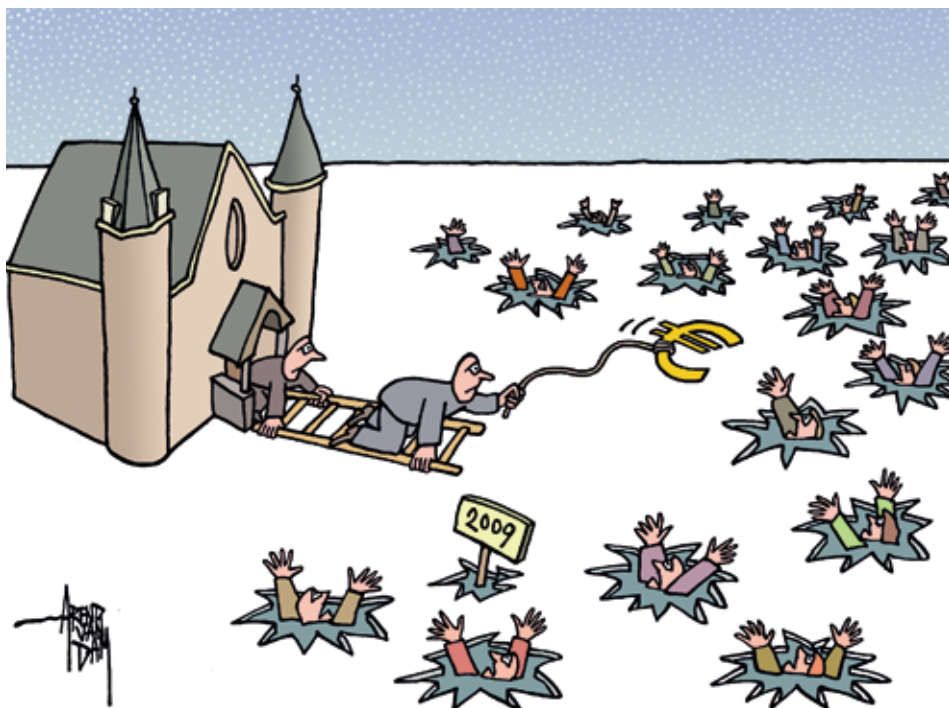
Jaargang 45 • nr. 1 • januari 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

Kernenergie Comeback van een discussie

Moet Balkenende met de billen bloot?

RECHTSBIJSTAND GERED

Even deed staatssecretaris van Justitie Albayrak veel stof opwaaien, door de gesubsidieerde rechtsbijstand verder in te willen perken. Zo stelde ze voor om de inkomensgrens voor alleenstaanden te verlagen van 22.900 naar 16.200 euro; en voor gezinnen van 32.400 naar 22.500 euro. Alle anderen zouden dan maar een commerciële rechtsbijstandsverzekering af moeten sluiten. SP-Tweede Kamerlid Jan de Wit: "Het zou te gek zijn als haar bezuiniging van 12 miljoen euro de burgers op zou zadelen met 300 miljoen euro aan premiekosten, die rechtstreeks zou verdwijnen in de zakken van de grote rechtsbijstandverzekeraars." Uit een korte enquête van de SP onder ruim 600 beroepsbeoefenaars en cliënten blijkt dat ook die niets zagen in het voorstel. Zowel de professionals (91 procent) als cliënten (67 procent) zeiden meer vertrouwen te hebben in een pro Deo advocaat dan in een rechtshulpverlener van een commerciële verzekeraar. Gelukkig ziet Albayrak uiteindelijk af van dit onzalige idee. De Wit: "Daarmee krijgt de SP haar zin en blijft de gesubsidieerde rechtsbijstand een publieke taak."

COLOFON

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Rob Janssen, Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Willem Bos, Herman Damveld, Maja
Haanskorf, Hans van Heijningen, Ronald
de Hommel, Ronald Kennedy, Suzanne van
de Kerk, Jeroen Kuiper, Anja Meulenbelt,
Hugo Polderman, Karen Veldkamp, Krista
van Velzen, Rob Voss

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Gideon Borman, Arend van Dam,
Wim Stevenhagen, Peter Welleman

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Reactorvat, kerncentrale Borssele.
Michiel Wijnbergh / Hollandse Hoogte

IN DIT NUMMER:

60 jaar NAVO

12

“Sinds de val van de muur heeft men zich nooit afgevraagd: wat moeten we met de NAVO?”

Schaal van de toekomst

16

“Hier zijn de kamers van de bewoners groter dan die van de artsen”

Tweede Iers referendum

24

“De Europese Grondwet heet voortaan Hervormingsverdrag”

EN VERDER...

- 4 Fotoreportage: Gaza, 8 januari 2009
  - 6 Actueel: Toch onderzoek Irak-oorlog?
  - 19 Zonnepanelen: nog steeds subsidiedoolhof
  - 20 Kernafval: het pedaallemmer-dilemma
  - 26 Willem Paquay reed vroeger BMW
- 8 Nieuws 27 Gespot 28 Prikbord 30 Theo 31 Puzzel

Het kan beter

“Sorry, het is even een gedoe met instappen, maar de rest van de reis zult u geen last meer van ons hebben”, zeg ik verontschuldigend tegen de man naast me. Het valt niet mee om je met twee honden en een rugzak in een treinstoeltje te wurmen, als achter je ongeduldige passagiers met brede rolkoffers staan te dringen. Maar mijn buurman stoort zich niet aan mijn onhandige capriolen. Hij is een bescheiden man, praat zacht en weloverwogen. We raken in gesprek en zijn oog valt op een berichtje in mijn krant. Behoedzaam zegt hij: “Ik vraag me weleens af of het wel zo’n goed idee is geweest om overall maar marktwerking in te voeren...” Ik lach. “Nee, dat was een verdomd slecht plan als je het mij vraagt.”

Mijn reactie aftastend laat hij iets over zichzelf los. “Ik ben een tijd werkloos geweest. Nog steeds, eigenlijk.” Langzaam ontvouwt zich een verhaal waar ik stil van word. Ondanks zijn berustende toon is de onderliggende woede bijna te snijden. Bovenop vernederende situaties bij de Sociale Dienst stapelen zich frustrerende ervaringen bij het Arbeidsbureau en, als klap op de vuurpijl, een ronduit onbeschofte behandeling bij een reïntegratiebureau. Plots schieten zijn ogen vuur: “En het ergste vind ik nog, dat zo’n Aboutaleb het probeert te verkopen als iets heel sociaals om weduwen en weduwnaars na twee jaar te dwingen om weer te gaan werken of aan zo’n reïntegratietraject deel te nemen. Bij die bureaus hebben ze geen idee wie jij bent en of je er na twee jaar alweer aan toe bent om te gaan werken of niet!”

Zijn relaas brengt me het buurtenplan van de SP in herinnering, ‘De buurt: de schaal van de toekomst’. Een pleidooi voor een samenleving waarin mensen elkaar weer echt kennen en instanties de mens achter de casus zien. Kan dat dan? Ja! De komende maanden belichten we verschillende initiatieven om werken met mensen menselijker te maken. In deze Tribune de aftrap, met een reportage over een instelling voor ouderenzorg die grote stappen heeft gezet richting kleinschaligheid.

Namens de redactie: Daniël de Jongh

1

2

3

4

Gaza, 8 januari

Volgens Israëlische cijfers vuurde Hamas over heel 2008 vanuit de Gazastrook 1730 raketten en 1528 mortiergranaten af op Israël; een aanzienlijke verheviging ten opzichte van 2007. Acht mensen werden daarbij gedood, 58 raakten gewond.

Daags na kerst begonnen de Israëlische bombardementen op de Gazastrook, enkele dagen later gevolgd door een grondoffensief. Een kleine twee weken later, op 8 januari, hadden de acties van het Israëlische leger al aan 700 Palestijnen het leven gekost – waaronder 220 kinderen, aldus hulporganisaties.

Op diezelfde achtste januari stopte vluchtelingenorganisatie UNRWA van de Verenigde Naties de hulpverlening aan Palestijnen. Het helpen van slachtoffers was te gevaarlijk geworden in het gebied. Tegelijkertijd beschuldigde het internationale Rode Kruis Israël ervan hulpverlening aan gewonden te frustreren. Militairen zouden medisch personeel verhinderd hebben om bij patiënten te komen. Ook werd volgens het Rode Kruis geschoten op ambulances en hulpverleners. Op dat moment zat ruim tweederde van de anderhalf miljoen inwoners van de Gazastrook zonder stroom, circa de helft zonder water. De overvolle ziekenhuizen draaiden inmiddels op noodaggregaten.

Tekst Rob Janssen

Foto's 3, 4, 6, 8 ANP • 1, 5, 7 Hollandse-Hoogte • 2 Anja Meulenhelt

5

6

7

8

Onderzoek naar Irak-oorlog

Moet Balkenende met de billen bloot?

Zal Balkenende in navolging van Bush en Blair binnenkort verantwoording af moeten leggen voor de Nederlandse steun aan de Irak-oorlog? De kans is groot, nu zelfs de Eerste Kamerfractie van de VVD het gebrek aan openheid zat is.

Na jaren lijkt er nu toch kans op een parlementair onderzoek naar de Nederlandse steun aan de oorlog in Irak. Niet de Tweede Kamer – waar de regeringsfracties zich gebonden hebben aan het regeerakkoord – maar de Eerste Kamer zou tot een dergelijk onderzoek over kunnen gaan. Een meerderheid van de senaat is zo boos over de manier waarop ze door de regering met een kluitje het riet in is gestuurd, dat ze het er niet bij wil laten zitten. Na een nieuwe ronde van vragen aan de regering kan de senaat beslissen dat er door een parlementair onderzoek eindelijk eens duidelijkheid moet komen over hoe Nederland de oorlog van Bush en Blair is ingerommeld.

Het is, ook in de Eerste Kamer, de SP geweest die steeds als eerste heeft aangedrongen op verder onderzoek over Irak. SP-senator Arjan Vliegthart: “Je merkt dat de stemming in de Eerste Kamer langzaam gedraaid is, mede omdat wij het onderwerp telkens weer op de politieke agenda hebben geplaatst. Dat is maar goed ook. Het meedoen aan een oorlog is een van de ingrijpendste

beslissingen die je als land kunt nemen. Zoiets moet je dus heel goed afwegen en daarna heel goed onderzoeken. Wat heb je gedaan en was dat achteraf verstandig of verkeerd?”

Mede namens Nederland

Toen de Amerikanen en Britten in maart 2003 Irak binnenvielen, deden ze dat mede namens Nederland. Het kabinet Balkenende I gaf politieke steun aan de oorlog. Ook voor de verdere gevolgen van de oorlog draagt Nederland dus een zekere verantwoordelijkheid – en die gevolgen zijn niet gering. Het regime van Saddam Hoessein is ten val gebracht, de oud-dictator en een aantal van zijn medestanders zijn opgehangen, maar voor de Iraakse bevolking is

Israël vs Palestina: hoe lang nog?

Precies tien jaar geleden was ik in Israël. Het land beheerst het nieuws al zolang ik leef en ik voelde een sterke aandrang daar een keer naar toe te gaan. Ik wilde zelf met mensen spreken: niet de machtigen, maar juist met de critici aan beide zijden en journalisten. Lange tijd heb ik schematisch gedacht over de verhoudingen daar, maar na terugkomst schreef ik: 'Goed en fout zijn hier bijna onbruikbare begrippen geworden. Het conflict duurt nu al zo lang en de onderlinge haat is door de over en weer gepleegde geweld-daden zo diep, dat een oplossing ver weg lijkt te zijn.'

Dat was in januari 1998. Nu, vele duizenden doden in de hele regio verder, is de situatie nog even uitzichtloos. Miljoenen Palestijnen leven in erbarmelijke omstandigheden en vaak zonder uitzicht op verbetering. En dat heeft gevolgen. In het boekje 'Waar historie huis houdt' schreef ik een paar jaar geleden: 'Achterstelling moet voorkomen worden, en, waar aanwezig, moeten we haar bestrijden. Frustratie, één generatie lang, leidt tot een *hart van steen*. Frustratie, twee generaties lang, leidt tot een *hart van semtex*. Onrechtvaardigheden moeten we uitbannen. Hoop en een goede toekomstverwachting zijn voor elk mens, elk volk, van wezensbelang.'

Ik weet nog dat ik, lopende door Jeruzalem en Hebron, bedacht: dit is één groot misverstand. Al deze gewone mensen, jood of moslim, Palestijn of Israëli, ze willen allemaal hetzelfde: het beste voor hun gezin, familie en vrienden. Hoe kan het dat politici niet in staat zijn om hen te geven waar ze recht op hebben?

Eens gingen mensen met veel idealen naar de nieuwe staat die ze Israël noemden. Het nieuwe land zou modern én sociaal zijn. Maar de aanvankelijke idealen zijn – ruim 55 jaar – later verwaterd, en nog slechts met een loep te vinden. De geopolitieke belangen van de grootmachten, in het bijzonder de VS, zijn met het land en de regio aan de haal gegaan. Het Midden-Oosten werd een van de brandpunten van de Koude Oorlog, strategisch van belang omdat het de poort vormt naar de belangrijkste olievelden ter wereld. De dag na Kerstmis begonnen de bombardementen op Gaza, een paar dagen later gevolgd door een militaire inval over de grond. Onderwijl troffen tientallen raketten dagelijks de kleine nederzettingen rond Gaza. Ik merk dat iedereen die een mening heeft over dit conflict steeds een ander startpunt van de vijandelikheden neemt om dan over de tegenstander te kunnen zeggen: 'Zij zijn begonnen!' Het schiet allemaal niet op. De internationale gemeenschap kan niet langer wegstijven en zal een oplossing moeten forceren die recht doet aan de gerechtvaardigde verlangens van alle betrokkenen.

Velen, ook van hen die achter Israël staan, zijn het erover eens: alleen een volledige terugtrekking van Israël uit de in 1967 bezette gebieden en de vorming van een onafhankelijke en levensvatbare Palestijnse staat kan een duurzame politieke oplossing van dit conflict dichterbij brengen.

Jan Marijnissen

de inval een nachtmerrie geworden. De schattingen van het aantal burgerslachtoffers sinds de invasie variëren van 90.000 (*Bodycount*) tot 600.000 (*The Lancet*). Meer dan anderhalf miljoen Irakezen zijn het land ontvlucht en de infrastructuur van het land ligt voor een groot deel in puin.

De spanningen tussen verschillende bevolkingsgroepen, met name soennieten, sjiieten en Koerden, zijn hoog opgelopen en uit zich regelmatig in onderling geweld. De bezetting van Irak is een bron van inspiratie voor radicaliserende moslimjongeren in de hele wereld.

Kortom, door deze oorlog zijn er in Irak enorm veel slachtoffers gevallen, is het voortbestaan van het land en zijn bevolking op langere termijn onzeker, en is ook de rest van de wereld een stuk onveilig geworden.

En dan hebben we het nog niet over de kosten van de oorlog voor de Amerikaanse belastingbetalers. Die bedragen ongeveer 341 miljoen dollar per dag, waarmee de teller nu op ongeveer 585 miljard staat.

Verantwoording

Zowel Bush als Blair hebben zich in eigen land inmiddels uitvoerig moeten verantwoorden voor hun besluit Irak binnen te vallen. Het bleek dat geen van de argumenten die indertijd werden aangevoerd voor de oorlog tegen Irak juist waren. Het regime van Saddam Hoessein had geen banden met Bin Laden en beschikte niet over massavernietigingswapens. Laat staan dat die een directe bedreiging voor Europa vormden, zoals Tony Blair beweerde.

De Nederlandse regering onttrok zich, in de persoon van Balkenende, steeds aan verantwoording voor zijn steun aan deze oorlog. Daarbij verschuilt onze premier zich achter een woordspelletje. Niet omdat het kabinet ervan overtuigd was dat Saddam Hoessein massavernietigingswapens had steunde Nederland de oorlog, maar omdat de Iraakse dictator weigerde uitvoering te geven aan resoluties van de Verenigde Naties. Maar die resoluties gingen nu juist over massavernietigingswapens en het toelaten van wapeninspecteurs.

Vliegthart vindt het maar een rare redenering. "Nederland is en blijft uniek in het Irak-dossier, zowel in de argumentatie om de oorlog tegen Irak te steunen als in de weigerachtigheid dieper in te gaan op de inhoudelijke afwegingen achter het verlenen van politieke steun aan de deze oorlog. De SP zal blijven pleiten voor openheid over Irak. Daarin worden wij overigens gesteund door een grote meerderheid van de Nederlandse bevolking, die tegen de oorlog was en vóór een parlementaire enquête is."

Tekst Willem Bos

Foto René Clement / Hollandse Hoogte

Gelukkig nieuwjaar?

Het Centraal Planbureau voorspelt voor volgend jaar een economische krimp van 0,75 procent. Een schromelijke onderschatting, beweert oud-minister van Financiën Onno Ruding in het Financieel Dagblad: "Ik hoor doorgaans niet bij de pessimisten, maar we zitten nu wel in een echt diepe recessie. Vooral het eerste kwartaal wordt heel erg." Ook Nout Wellink, directeur van de Nederlandse Bank, schaarde zich bij de 'pessimisten'. In het NOS Journaal zei hij: "Als je kijkt naar de crisis in de eerste helft van de jaren zeventig, hoe snel de economie toen vertraagde, dan kan er nog best wat komen."

Nederland blijft achter

Om de mondiale recessie tegen te gaan, investeren regeringen wereldwijd meer; door middel van stimuleringspakketten. Nederland blijft achter, waarschuwde SP-Tweede Kamerlid Ewout Irrgang tijdens de bespreking van de najaarsnota. "Hier wordt door CDA en VVD een discussie aangevoerd over bezuinigen. Het is de wereld op zijn kop. Is dat een gezond signaal naar consumenten en bedrijven? Dat ze nu ook nog bezuinigingen van de overheid moeten gaan vrezem?"

VVD-burgemeester houdt hand op

Stefan Hulman was wethouder in Rotterdam en werd burgemeester van Den Helder. Hij moest verhuizen en werd zelf

Lekker hapje

Sprinkhanengehaktbal

De gemiddelde Nederlander verorbert jaarlijks 85 kilo vlees. Dat blijkt uit de jongste cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek over vleesconsumptie. Alhoewel licht gedaald in populariteit, blijft varkensvlees favoriet. Zelfs met een prijsstijging van 14 procent blijft vlees haast onverminderd populair. Arnold van Huis, entomoloog aan de Universiteit van Wageningen, denkt dat de schappen van de supermarkt binnenkort goed gevuld worden met een alternatieve 'vleesvervanger': insecten. Hij voorspelt dat ze in 2020 overal verkrijgbaar zijn. Daarvoor zijn eerst nog wel wat wetswijzigingen nodig – over kwaliteitscontrole en productie bijvoorbeeld. Ook moeten de verkopers waarschijnlijk wel wat creativiteit aan de dag leggen. "Ik kan me voorstellen dat niet iedereen een sprinkhanenkop tussen zijn kiezen wil vermalen. Maar verwerk sprinkhanen tot een lekkere gehaktbal en niemand klaagt."

Foto Flickr.com / star5112

slachtoffer van het huisvestingsbeleid dat jarenlang werd gesteund door zijn eigen VVD: sociale huurwoningen slopen en dure koopwoningen terugbouwen. Want Hulmans appartementje in Rotterdam (vraagprijs: nú van € 785.000 voor slechts € 699.000) bleek onverkoopt. Gelukkig hielp de gemeente Den Helder hem aan een vergoeding voor dit ongemak: € 3200 per maand, gesteund door coalitiegenoten CDA en PvdA. Met als gevolg een verontwaardigde handtekeningactie en een onderzoek naar zijn financiële situatie. Rotterdams SP-raadslid Leo de Kleijn schiet Hulman te hulp

– met een knipoog. De Kleijn: "Ik stel voor dat Rotterdam zijn woning koopt en gaat verhuren in de sociale sector. Hulman is verlost van zijn politieke problemen, de gemeente Den Helder kan het geld aan betere zaken besteden, in Rotterdam is er weer een stukje minder leegstand en een woningzoekend Rotterdams gezin krijgt op korte termijn de beschikking over een prachtige woning." Of anders verhuren aan Eveline Herfkens voor, zeg, \$ 280.000?

No Span. Gewoon SP

Ruim 400 Surinaamse Nederlanders bezochten een kennismakingsbijeenkomst met de SP in Rotterdam, getiteld 'No Span Gewoon SP'. Niet alleen vanwege het uitgebreide buffet en de prima muziek, maar vooral voor de politiek. Tweede Kamerlid Harry van Bommel wees op een aantal onderwerpen waarover hij zich met de Surinaams-Nederlandse gemeenschap druk maakt. Zoals de 100-procentscontroles op Schiphol, die volgens velen onfatsoenlijk en inefficiënt zijn. En de monopoliepositie van KLM en SLM, waardoor ticketprijzen op de route Nederland-Suriname opvallend hoog zijn. Een ander aandachtspunt is het zogenaamde AOW-gat: veel Surinamers krijgen geen volledige AOW omdat ze niet lang genoeg in Nederland zouden hebben gewoond. De SP in Den Haag hield een soortgelijke bijeenkomst; in Amsterdam vindt er in februari eentje plaats.

Rechtlijng Leiden

Er is eigenlijk geen geld voor en de bevolking wil er niets van weten, maar de gemeente Leiden lijkt de RijnGouweLijn

toch te willen doordruwen. Daarbij verschuilen de voorstanders in de raad zich achter de zogenaamde doorzettingsmacht van de provincie. "Dat geeft ze een goede reden om de uitslag van het referendum in de wind te slaan", aldus SP-raadslid Julian van der Kraats. In oktober 2007 is de SP uit het Leidse college gestapt, nadat coalitiegenoten PvdA, GroenLinks en ChristenUnie aangaven de RijnGouweLijn toch te willen doorzetten – terwijl een half jaar eerder 69 procent van de Leidenaren zich bij referendum uitsprak tegen de sneltram. Door de aanleg 'moet' er een nieuwe Ringweg komen, dwars door woonwijk De Kooi. Kosten: 125 miljoen euro, het duurste project dat Leiden ooit heeft gekend. "En dat terwijl de gemeenteraad onlangs nog bijna alle conciërges op basisscholen heeft wegbezuidigd, omwille van een besparing van drie ton per jaar."

Minister: SP pakt segregatie bij de kop

Scholen en gemeenten moeten beter hun best doen om gettovorming tegen te gaan, vindt SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut. Zij heeft hiertoe tien concrete voorstellen gedaan. Zo moeten gemeenten bijvoorbeeld sociale woningen laten bouwen tussen duurdere woningen. Iedere basisschool dient twee wachtlijsten te hanteren, voor leerlingen met en zonder leerachterstand; zodat nergens een overconcentratie van problemen ontstaat. Karabulut: "Lekker discussiëren over de islam of de toon van het integratiedebat zal ons niet verder helpen. Het is tijd voor echt ingrijpen." Tijdens het begrotingsdebat zei minister

Sexappeal

Oh Pamela...

'Hare Majesteit, Ik hoop dat ik tijdens mijn volgende bezoek aan Nederland een totale ban op bontfokkerijen kan gaan vieren. Want niets heeft minder seksappeal dan een bontjas.' Dat schreef niemand minder dan Pamela Anderson in een brief aan niemand minder dan Koningin Beatrix. Dit weer tot genoegen van niemand minder dan SP-Kamerlid Krista van Velzen, die in Pamela's brief een steunbetuiging ziet aan haar wetsvoorstel voor afschaffing van de nertsfokkerij. Daarvoor kreeg ze in oktober een Kamermeerderheid. Pamela was onlangs in Nederland in het kader van de Miljonair Fair; het jaarlijkse feestje waar je a) bij wil zijn als er per ongeluk wat geld jouw kant op is komen rollen b) absoluut niet gezien wil worden als je altijd al flink in de slappe was hebt gezeten, of c) koste wat kost gezien wil worden als je géén geld hebt, maar graag doet alsof dat wél zo is. Of Pamela tijdens de Miljonair Fair haar bewonderenswaardige punten (over de nertsfokkerij) voldoende naar voren heeft weten te brengen is onbekend. Wel is duidelijk geworden dat Krista van Velzen en de Tribuneredactie het eens zijn: we zien Pamela liever zonder bontjas.

Foto Patrick Rideaux / Hollandse Hoogte

Van der Laan dat de SP op het gebied van segregatie 'de hoofdzaak bij de kop pakt'. Hij zegde tevens toe kwaliteits-eisen te gaan stellen aan inburgering, een punt waar de SP al jaren op hamert.

SS Rotterdam topje van ijsberg?

De miljoenenstrop rond de SS Rotterdam is geen incident. Buiten overheidstoezicht

investeren woningcorporaties ruim vier miljard euro in commerciële 'nevenactiviteiten'. Dat zijn de kristalheldere conclusies van het Centraal Fonds Volkshuisvesting in zijn rapport aan de kersverse minister Wonen & Wijken Eberhard van der Laan. Het CFV sluit niet uit dat er nog meer stroppen boven water komen zoals de SS Rotterdam, die bijdroeg aan de val van minister Vogelaar. SP-Tweede Kamerlid Paulus Jansen heeft vorig jaar zomer al

Kamervragen gesteld over de buitensporige investeringen van woningcorporaties in bedrijfs- en maatschappelijk vastgoed. In 2007 besteedden grotere corporaties die deelnemen in de Aedex-vastgoedindex bijna de helft van hun investeringen aan deze nevenactiviteiten. Jansen wijt deze excessen aan een terugtrekkende overheid en een groeiende kloof tussen corporatie en huurder, zei hij in een interview met nieuwszender BNR. Hij hoopt op meer daadkracht bij de nieuwe minister Wonen & Wijken. "Bij zijn voorganger voelde het soms als trekken aan een dood paard", aldus Jansen. "Als Van der Laan de touwtjes strakker wil aantrekken, heeft hij mijn steun. Anders blijft hij de hete adem van de SP in de nek voelen."

Lagere ophokplicht

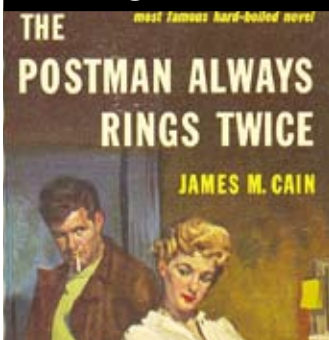
De 1040-urennorm is gebaseerd op 'niet-correcte aannames' en moet van tafel. Dat adviseert de commissie-Cornielje het ministerie van Onderwijs in het rapport 'De waarde van een norm'. De SP ziet dat als een erkenning van de protesterende leerlingen tegen de ophokplicht. Maar het voorstel om er dan maar weer een 1000-urennorm van te maken is niet meer dan een schrale troost. Het betekent allerm minst een einde aan de ophokplicht, aldus SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk. "Een urennorm is alleen zinvol als de lesuren nuttig worden inge-

vuld”, benadrukt hij. “Cornielje maakt de definitie van zinvolle lesuren alleen maar vager, door te spreken van ‘inspirerend en uitdagend’ onderwijs.”

Bovendien moeten leraren een week vakantie inleveren en ‘flexibeler’ gaan werken. “Nederlandse leraren hebben naar verhouding al een hoge werkdruk. Dit advies maakt het er niet beter op.”

Afbeelding: Hoving

Oplettende postbode ontslagen

Rotterdammer Rick Timmer heeft voor even darter Raymond van Barneveld onttroond als beroemdste postbode van Nederland. De aanleiding is een stuk minder vrolijk dan het winnen van de Embassy.

Timmer is namelijk ontslagen nadat hij een fraude met valse facturen aan de kaak stelde bij zijn werkgever, postbedrijf Sandd. De oplettende bode merkte meerdere nep-rekeningen op, die zogenaamd verstuurd waren door de Kamer van Koophandel. Toen hij dit aan de orde stelde, werd hij door Sandd op de vingers getikt. Vervolgens waarschuwde hij de ontvangers van de facturen persoonlijk, door er een sticker op te plakken. Daarop werd hij door Sandd ontslagen. “Ronduit schandelijk,” concludeert SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen die benadrukt dat het geen losstaand incident betreft.

UWV

Davis' dijen: scheve schaats

‘Werkbedrijf’, komt er in het nieuwe jaar op de dijen van de Amerikaanse schaatser Shani Davis te staan. Het betreft geen doe-het-zelfzaak of uitzendbureau, maar de nieuwe naam voor het CWI, wat weer de nieuwe naam was van het Arbeidsbureau. Inderdaad, het UWV gaat een Amerikaanse schaatser sponsoren. “Geld van werkgevers en werknemers hoor je niet te besteden aan sponsoring”, vindt SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt. Hij ziet meer in goede voorlichting. “Dat kan het UWV doen door in de miljoenen brieven die ze aan klanten en werkgevers sturen een stukje op te nemen dat het CWI voortaan Werkbedrijf heet. Daar heb je Davis' dijen dus niet voor nodig.” Bovendien: “De eerste keer dat Davis op de duizend meter langskomt zullen veel mensen het niet eens zien. Zo snel is-ie.”

Foto Flickr.com / Johan Koolwaaij

“Door de invoering van stukloon is er geen goede ontslagbescherming. Steeds vaker verliezen mensen om het minste of geringste hun werk.” Ook werken veel bezorgers onder het minimumloon. Daarom is de SP samen met werknemers de website reddepostbode.nl gestart. Ook heeft Gesthuizen vragen over de kwestie gesteld aan staatssecretaris Heemskerk (PvdA) van Economische Zaken. Postbode Timmer is inmiddels door de Kamer van Koophandel in het zonnetje gezet en heeft een baan aangeboden gekregen bij een dochterbedrijf van TNT.

Rampenplan

De overheids campagne ‘Denk Vooruit’ roept Nederlanders op om noodpakketten aan te schaffen die moeten helpen in geval van een ramp. Helaas blijken deze pakketten pas over een halfjaar beschikbaar zijn. SP-Kamerlid Ronald van Raak: “Een slecht uitgevoerde campagne over rampen, dat is op zijn zachtst gezegd ironisch. Maar ik kan er niet om lachen en wil precies weten wat hier is misgegaan.” Hij heeft minister Ter Horst van Binnenlandse Zaken om opheldering gevraagd. De aangeprezen tas zal 50 euro kosten. “Er is niets

mis met voorlichting en ook niet met een noodpakket, maar deze zijn wel flink aan de prijs”, aldus Van Raak. “Terwijl helemaal niet duidelijk is of de inhoud mensen tijdens een ramp nu echt verder helpt.” Er is al wel een ‘noodton’ beschikbaar, voor ruim 62 euro. Daarvan zijn er echter 15.000 besteld in plaats van de geplande 200.000.

Coalitiepartijen knibbelen op topinkomens

Het aanhoudende pleidooi van de SP om topinkomens in de semi-publieke sector aan te pakken, vindt steeds meer gehoor bij de coalitiepartijen. Ook zij vinden nu dat bestuurders van enkele openbaar vervoerbedrijven en woningcorporaties niet meer mogen verdienen dan de premier. Bemoedigende tekenen, vindt SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak: “De SP heeft veel onderzoek gedaan naar graaiende managers en pleit al jaren voor harde maatregelen. Nu is er voor het eerst een meerderheid voor een aantal van onze voorstellen. Daarmee hebben we een ommekeer bereikt.” CDA, PvdA en Christenunie willen nog niet de topinkomens in bijvoorbeeld zorginstellingen en energiebedrijven aanpakken. Van Raak is desondanks optimistisch: “Het gaat nog stap voor stap, maar ik verwacht dat in de toekomst meer van onze voorstellen worden overgenomen.” Zo wil de SP af van vrijblijvende afspraken. “Het verleden heeft laten zien dat die niet werken. Je moet helder zeggen: tot hier en niet verder.” Bovendien heeft de SP bezwaren tegen de hoogte van de Balkenende-norm. Deze wordt door de regering namelijk beraamd op 30 procent boven het huidige inkomen van de premier...

Wederopbouw Irak bij voorbaat kansloos

Uit een lijvig Amerikaans conceptrapport blijkt dat de wederopbouw van Irak bij voorbaat gedoemd was te mislukken. In *'Hard Lessons: The Iraq Reconstruction Experience'* staat dat bureau-cratisch gesteggel en onwetendheid daarbij een cruciale rol speelden, meldt de New York Post. Defensie bleek ook successen te verzinnen. Zo werd het aantal Iraakse veiligheidskrachten overdreven, aldus voormalig minister Colin Powell: "Het getal steeg met 20 duizend per week!" Ook voormalig bevelhebber Ricardo Sanchez en Paul *'We got him'* Bremer bevestigden het beeld dat de wederopbouw bij voorbaat kansloos was. De eindversie van *'Hard Lessons'* wordt in februari aangeboden aan een commissie die aanbestedingen in Irak onderzoekt.

Asbest: Eurlings erkent toch verantwoordelijkheid Rijnbrug

Het ministerie van Verkeer is toch verantwoordelijk voor eventuele gezondheidsklachten van de ruim zestig wegwerkers die aan de Rijnbrug hebben gewerkt en daarbij zijn blootgesteld aan asbest. Dat heeft minister Eurlings van Verkeer geantwoord op vragen van SP-Kamerlid Remi Poppe. De overheid was op de hoogte van de gezondheidsgevaaren tijdens de renovatiewerkzaamheden in 1999 en 2000, maar verzuimde de aannemers op de hoogte te stellen. Daarbij liepen werknemers onnodig risico. "Het is verstandig dat de minister zijn verantwoordelijkheid erkent", zegt Poppe. "Dat is een goed signaal naar alle

Asjemenou

Gouden Loeki voor thuiszorgspotje SP

De smurfen van een grootgrutter en de baby van Bassie legden het af tegen een oudere dame die zich uitkleedt. De campagne van de SP over de thuiszorg, gemaakt door ontwerp bureau Thonik, is door tv-kijkers gekozen als beste reclame van 2008. Ging de Gouden Loeki vorig jaar nog naar het aanstekelijke 'goeiemoggel', dit jaar gooit de kijker het duidelijk over een idealistischer boeg. 'Wonderen', van het Wereldnatuurfonds, werd tweede. Volgens de STER, die de prijs uitreikt, heeft het Nederlandse publiek laten zien dat ook niet-humoristische commercials hoge ogen gooien. In de SP-spot vertelt een oudere dame, Mieke, dat haar vaste thuiszorg hulp Connie te duur werd zodat ze nu noodgedwongen steeds een andere hulp krijgt. "Ik kan me net zo goed voor heel Nederland uitkleeden." Dat doet ze vervolgens. Dit protest tegen de misstanden in de thuiszorg heeft voor de nodige maatschappelijke discussie geleid. VVD en CDA spraken er schande van, maar werkers in de thuiszorg reageerden overwegend positief. De Gouden Loeki werd op 18 december overhandigd aan Thomas Widdershoven van Thonik.

Foto Robert Aarts

opdrachtgevers en werkgevers dat je niet ongestraft met levens van werknemers kan sullen." Door de schulderkenning zal de regering alle eventuele claims in behandeling nemen.

SP: prijs voor goed ontwikkelingsbeleid

De SP heeft opnieuw de coherentieprijs van de Evert

Vermeerstichting gewonnen. Deze erkenning is voor de politieke partij die zich het meest betrokken toont met ontwikkelingslanden. SP-Tweede Kamerlid en woordvoerder ontwikkelingssamenwerking Ewout Irrgang nam namens de fractie de prijs in ontvangst. "Ik zie het als bevestiging van het feit dat het neoliberale beleid funest is voor ontwikkelingslanden. De SP maakt zich hard voor eerlijke

handel in plaats van vrijhandel." De Evert Vermeerstichting is verbonden aan de PvdA, maar beoordeelt partijen onafhankelijk op onder andere Kamervragen, moties en initiatiefwetten over kwesties als maatschappelijk verantwoord ondernemen, kinderarbeid en eerlijke handel. De SP kreeg in totaal 30 sterren, PvdA en Groen Links deelden de tweede plaats met ieder 15 sterren.

Zorg Geen (koeien)Markt

Dat er nog veel schort aan de thuiszorg, bleek weer tijdens een WMO-protestbijeenkomst medio december, georganiseerd door vakbonden, het Comité Zorg Geen Markt en de SP. Sommige gemeenten bieden thuiszorgcliënten zelfs op internet aan, voor zorgverlening tegen de laagste prijs. "Wij zijn geen koeien en we laten ons niet veilen", sprak een woedende mevrouw uit Leiden, die ook op zo'n site wordt 'aangeboden'. "PvdA-Staatssecretaris Bussemaker vindt het een goede manier van thuiszorg aanbieden. Maar ik heb recht op privacy en ik laat me niet op een veilingssite zetten. Desnoods kaart ik het aan bij het Europees Hof."

Foto Flickr.com / lambertwm

Harry van Bommel

“De NAVO is verworpen tot onderaannemer van de Amerikaanse buitenlandse politiek”

Dit jaar bestaat de NAVO 60 jaar. Dat het feest een wrange bijmaak gaat krijgen, is bepaald niet uit te sluiten. Want de aangesloten lidstaten lijken tot op het bot verdeeld. Harry van Bommel spreekt zelfs van een crisis en pleit voor een publiek debat. Dat zou uit moeten monden in de formulering van een nieuwe missie van de verdragsorganisatie. Volgens het SP-Kamerlid hoeven we van Obama op dit vlak trouwens weinig te verwachten.

“Begin jaren tachtig heb ik bij het 42^e Pantserinfanterie-bataljon gezeten. Als dienstplichtig militair in het Duitse Seedorf. De legerplaats was erop gericht om de eerste klappen uit het oosten op te vangen. Dat was onderdeel van het collectieve NAVO-veiligheidsdenken in die tijd: gezamenlijke afspraken over de verdediging van het eigen grondgebied. Dat had destijds zeker enige betekenis, want de spanning tussen oost en west was een serieuze kwestie. Toch heb ik de NAVO altijd gezien als een gevaarlijke organisatie, ook in die periode van de Koude Oorlog. Dat had te maken met het feit dat er sprake was van een wapenwedloop. Naast conventionele wapens werden er kernwapenarsenalen opgebouwd. En van verdragen om te komen tot ontwapening kwam niets terecht.”

Toen jij in Seedorf zat, heb je vast regelmatig de sticker gezien met de tekst: ‘Alle wollen den Frieden. Wir sichern ihn. NATO.’ Die slogan klopte toch?

“Als je denkt in termen van collectieve veiligheid en de tegenstellingen tussen oost en west in die tijd, zou je kunnen zeggen dat het klopte. Toch moet je ook constateren dat de NAVO in die tijd niet heeft bijgedragen aan ontwapening. De spanningen tussen oost en west waren wel degelijk gevaarlijk. Wanneer het in die periode echt uit de hand was gelopen, dan zou dat waarschijnlijk uitgelopen zijn op een heel groot conflict met een reële kans op de inzet van kernwapens.”

En toen viel de muur...

“En dachten we dat we het zogenaamde vredes-dividend konden gaan opstrijken. Dat we konden gaan ontwapenen. Daar is het eigenlijk nooit van gekomen. Het was Stephen Larrabee van RAND (een denktank, die de Amerikaanse overheid adviseert – red.) die eind jaren negentig zei: ‘NATO must go out of area or out of business.’ Met andere woorden: de NAVO moest haar potentieel inzetgebied uitbreiden naar de hele wereld. Dat maakt dat de NAVO-lidstaten in kaart zouden moeten brengen waar zij belangen hebben. Dan praat je over grondstoffen, grote gemeenschappen van mensen, bevriende staten en dergelijke. En daar moet de NAVO optreden als een interventie-organisatie. Deze visie heeft ertoe geleid dat er een omslag plaats heeft gevonden van crisisbeheersing naar preventief optreden. Eigenlijk is de NAVO-missie, het strategisch concept zo je wilt, steeds aangepast aan de hand van ontwikkelingen op wereldniveau. Men heeft zich nooit afgevraagd: wat moeten we met de NAVO? In plaats daarvan heeft men ervoor gekozen om de NAVO andere taken te geven. Zo is ze verworpen tot onderaannemer van de Amerikaanse buitenlandse politiek. Want dat zie je in Afghanistan, Irak en andere plaatsen waar de NAVO is ingezet.”

Wat voor rol heeft Nederland eigenlijk gespeeld in 60 jaar NAVO?

“Nederland is altijd een trouwe speler geweest. Nederland was bereid om

kruisraketten te plaatsen in de jaren tachtig. Ons land stond altijd klaar om de inrichting van de krijgsmacht afhankelijk te maken van de wensen van de NAVO. Nederland heeft die enorme vloot F16's niet om zijn grondgebied te verdedigen, maar om in te zetten in NAVO-verband. Dat deden we dus ook in Kosovo. In de oorlog tegen Servië hebben wij een belangrijke rol gespeeld, omdat onze F16's zijn ingezet om beschietingen uit te voeren. Nederland speelt geen heel belangrijke, maar zeker ook geen onbelangrijke rol in de NAVO. En omdat wij zo trouw zijn mochten wij uiteindelijk ook de secretaris-generaal leveren, de politieke baas van de NAVO, in de persoon van Jaap de Hoop Scheffer. De Amerikanen zijn slim, want zij willen de NAVO gebruiken voor hun eigen doelen. Vandaar de afspraak dat de politieke baas een Europeaan is en de militaire baas een Amerikaan. Die laatste is natuurlijk de feitelijke bevelhebber. De Hoop Scheffer is als politieke baas eigenlijk propagandist voor de Amerikanen.”

Kun je drie grote verdiensten van de NAVO noemen?

“Pfoeh... Dat vind ik een lastige. Omdat de NAVO strikt genomen een uitvoeringsorganisatie is. Kijk, toen de oorlog in Kosovo was afgelopen, hebben NAVO-troepen de zaak daar gestabiliseerd. Het was de eerste NAVO-operatie die wij als SP steunden. Je zou dat een goede missie kunnen noemen, maar er ging wel een illegale oorlog aan vooraf. Dus wat is dan de balans? Dat is dus een heel lastige vraag... Ja, je zou kunnen

**“Een veiligheidsorganisatie die veel sterker is
gelieerd aan de VN heeft mijn absolute voorkeur”**

zeggen: de NAVO heeft een wezenlijke bijdrage geleverd aan het bewaren van de vrede in Europa. Vroeger hebben we de tegenstellingen gehad tussen Frankrijk en Duitsland, die enorme oorlogen op het continent hebben veroorzaakt. Het feit dat deze landen nu allebei in de NAVO zitten – weliswaar met een verschillende achtergrond – heeft ertoe bijgedragen dat er zestig jaar vrede op het continent is geweest. De combinatie van samenwerking in de NAVO en samenwerking in de EU heeft tot een krachtige ondersteuning van de vrede in Europa geleid.”

Dus die sticker klopte tóch!

“Ja, maar dat is de ene kant van de medaille. De andere kant is dat de tegenstelling is aangewakkerd en dat er een enorm geldverslindend apparaat ontstaan is, dat spanningen en risico's met zich mee brengt. Dus dat zijn twee loten van dezelfde stam.”

Maar nu is er veel spanning en verdeeldheid binnen de NAVO zelf.

“Er is een enorme verdeeldheid in de NAVO. Een crisis. Er is onenigheid over van alles: over militaire missies, over kostenverdeling, over de strategie, noem maar op. Als je in zo'n groot, belangrijk instituut over zulke belangrijke vragen verdeeldheid hebt, dan is er sprake van een crisis.”

In 2003 was er over de inval in Irak toch ook al verdeeldheid?

“Zeker. De Duitsers, Fransen en Belgen waren tegen die oorlog. Groot-Brittannië, de VS, Spanje en Nederland waren voor. Daaruit bleek heel duidelijk het verschil van inzicht in hoe om te gaan met veiligheidsvraagstukken. Nu zie je dat de NAVO uitbreidt, omdat men de organisatie steviger taken wil geven. Onlangs is besloten om de NAVO uit te breiden met Albanië en Kroatië. Dat is een buitengewoon domme operatie. Kroatië is een staat die een conflict heeft met buurstaat Bosnië-Herzegovina. Voor je het weet denken die Kroaten: nou, met steun van de NAVO kunnen we gerust de spanning op laten lopen, want we worden gedekt in de rug.”

Zo van: nu durven we wel?

“Precies. Neem nou het conflict dat Georgië heeft gezocht met Rusland. Dat is aangewakkerd door de gedachte dat men

lid kon worden van de NAVO. Dat onverantwoorde gedrag van president Saakashvili van Georgië... Die dacht: op deze manier kom ik wel binnen in de NAVO en de EU. Zo zie je dus dat alleen al het bestaan van de NAVO tot spanningen en geweld kan leiden. Dus nu de NAVO uitbreiden, terwijl we ons af moeten vragen wat we eigenlijk met die organisatie moeten, is natuurlijk heel dom. Je gaat er geen filiaal bijnemen als je nog niet precies weet wat je wil verkopen. Ik zei al: Kroatië heeft een probleem met zijn buurland. En Albanië is een boevenstaat, waar de georganiseerde misdaad verweven is met de macht. Zo'n land moet je toch niet als bondgenoot hebben in een organisatie die op veiligheid is gericht?! Dom, dom, dom! Kun je net zo goed een winkeldief lid laten worden van de winkeliersvereniging. Bush kwam zelfs zonder horloge thuis na zijn bezoek aan Albanië! Hoezo illustratief?”

In het kader van de campagne 'Steun Afghanistan, Stop de Oorlog' pleitte jij er vorig jaar als eerste voor om met de Taliban te gaan praten. Nu wil de NAVO dat ook. Is dat omdat de oorlog verloren is?

“Die oorlog is niet te winnen. Bij oorlog heb je helaas maar twee smaken: winnen of verliezen. Een gelijkspel bestaat niet. De NAVO kan die oorlog niet winnen, dus zal er een uitweg gevonden moeten worden. Die kan er alleen maar in bestaan dat er onderhandeld gaat worden met de Taliban en dat die een plek krijgt in het openbaar bestuur van Afghanistan. Op zich is dat een logische zaak, omdat de Taliban in essentie een politieke beweging is. Religieus geïnspireerd, maar zeker een politieke beweging. In Pakistan maakt de Taliban ook deel uit van het politieke bestuur. De Afghaanse president Karzai heeft al aangegeven, dat hij op het hoogste niveau wil onderhandelen met de Taliban. Dat geeft aan dat ook hij daar de oplossing zoekt. Ik heb dat echt niet zelf verzonnen, hoor. Toen ik twee jaar geleden in Afghanistan was, heb ik daar met politieke analisten over gesproken. Ik ben blij dat die benadering nu steeds breder ingang vindt.”

Dus het roer moet om in Afghanistan?

“De Hoop Scheffer heeft gezegd: 'Afghanistan is de lakmoesproef voor de NAVO.' Daarmee heeft hij een enorme hypotheek gelegd op de buitenlandse aanwezigheid in

Afghanistan. Dat móet dus leiden tot vrede in Afghanistan. Die vrede kan daar niet militair worden bevochten, dus zal ook de NAVO mee moeten werken aan een andere agenda voor Afghanistan. Daar twijfel ik niet aan. Kijk, in 2001 zijn de militaire operaties daar begonnen en het is er alleen maar onveilig geworden. De internationale gemeenschap is niet alleen haar eigen ruiten aan het ingooien, maar ook die van de Afghanen. De NAVO is onderdeel van het probleem geworden.”

En nu?

“Binnen de NAVO staat de discussie op de agenda over het volgende zogenaamde Strategisch Concept. Ik vind dat daarover een brede discussie gevoerd moet worden. Ook in Nederland moeten wij die starten.”

Hoe zou volgens jou die discussie eruit moeten zien?

“Nou, precies zoals jij en ik nu dit gesprek voeren. Wat zijn anno 2009 de problemen in de wereld? Wat zijn de problemen van de NAVO? Hoe gaan we die oplossen? Als we vast kunnen stellen dat de NAVO-inzet in Afghanistan daar geen vrede brengt, dan betekent dit dat we daar iets anders moeten gaan doen. En ook dat we iets anders moeten doen met de NAVO. Duidelijk is dat we niet op die manier met conflicten moeten omgaan. De herinrichting van de NAVO moet dus niet gaan over de zin van het kopen van gevechtsvliegtuigen, want die kunnen kennelijk de vrede niet brengen. Bovendien zien we ons ook nog eens voor heel andere vragen geplaatst. Denk eens aan de klimaatcrisis, aan grote overstromingen, grote groepen mensen die een veilig heenkomen zoeken. Dat betekent dat je meer hebt aan helikopters die droppings kunnen uitvoeren dan aan gevechtsvliegtuigen.”

De NAVO puur voor humanitaire taken?

“Nee, ik noem die taken omdat die er nou eenmaal óók zijn. Maar er zijn helaas ook conflicten waar je militairen moet inzetten. Zoals in Soedan. Daar heb je dus een militaire organisatie voor nodig. Moet dat de NAVO zijn? Niet noodzakelijkerwijs. Een veiligheidsorganisatie die veel sterker aan de VN is gelieerd zou mijn absolute voorkeur hebben.”

“We kunnen de NAVO niet veranderen door er als Nederland uit te stappen”

Denk je niet dat er door de komst van Barack Obama sowieso een andere wind door de NAVO gaat waaien?

“Nee. In de Amerikaanse buitenlandse politiek zijn geen grote veranderingen te verwachten. Obama heeft al geroepen: meer troepen naar Afghanistan. Hij wil die NAVO-agenda in Afghanistan gewoon voortzetten, zelfs met nog meer troepen. De Republikeinse minister van Defensie mag gewoon blijven zitten. Stel je dat eens voor, zeg: de PvdA gaat regeren en ze hadden Henk Kamp als minister van Defensie laten zitten... Dan zou Nederland toch zeggen: zijn jullie helemaal gek geworden! In Amerika kan dat. Obama heeft aangegeven dat hij door wil met Georgië. In Irak zijn zojuist afspraken gemaakt dat de Amerikanen daar minimaal tot 2011 blijven. En voor wat betreft het vredesproces in het Midden-Oosten wil hij ook op dezelfde voet doorgaan. Dus nee; ik zie daar helaas geen verandering in.”

Dus dan moet de brede publieke discussie in de lidstaten tot verandering leiden?

“Ja. Het is toch raar dat er met steun van Nederland gewerkt wordt aan de bouw van een raketschild in Polen en Tsjechië dat de veiligheid van Europa zogenaamd moet garanderen, terwijl dat schild feitelijk een bedreiging van die veiligheid is. Het is raar dat zulke belangrijke zaken er zomaar zonder enige discussie in Europa door worden gedrukt. Buitengewoon zorgelijk.

En daarom moet er een publiek debat komen, waar de burgers het woord krijgen. Want het gaat die burgers zeer aan.”

Heeft de burger momenteel niet iets anders aan z'n hoofd? Behoud van werk en inkomen bijvoorbeeld?

“Vergis je niet. Veranderingen in de NAVO zullen grote gevolgen hebben. Ten eerste gaat het om onze veiligheid: nieuwe spanningen tussen oost en west en de mogelijke onveiligheid die daaruit voortvloeit. Ten tweede praat je over enorme kosten. De JSF? Miljarden. Dat raketschild? Tiéntallen miljarden. Als de omvorming van de NAVO de kant op gaat die ik zou willen, dan zouden de spanningen in Europa niet opnieuw oplopen, zouden we geen nieuwe wapensystemen aanschaffen en zouden we daar geen bakken met geld aan besteden. Want dat zijn wel de gevolgen als deze plannen door worden gezet.”

En komt dat publieke debat er?

“Ik heb er in de Kamer op aangedrongen dat er een symposium komt waarbij ook burgers betrokken worden. Maar wat mij betreft mag er wel wat meer gebeuren. Kijk, wij zouden over de toekomst van de NAVO moeten praten zoals we ook over de Europese Grondwet hebben gesproken. Door het hele land, in zalen, op straat.”

Zo niet, dan...?

“Dan zullen wij dat als SP zelf proberen te initiëren. Binnenkort komen we met een

boekje over de NAVO in de Speciaal-reeks. Rond de verjaardag van de NAVO organiseren we een symposium, waarvoor we deskundigen uit binnen- en buitenland met verschillende visies zullen uitnodigen. Bovendien gaan we ook het publieke debat opzoeken en organiseren. Dit jaar wordt een heel belangrijk jaar voor de NAVO. Mensen die daarover mee willen praten, moeten en kunnen dit jaar van zich laten horen. Het zou best wel eens zo kunnen zijn dat een meerderheid van de bevolking anders denkt over de NAVO dan de meerderheid van de Kamer. Niet zozeer over het lidmaatschap, maar over het beleid.”

Dus het lidmaatschap op zichzelf staat niet ter discussie?

“Nee, op dit moment niet. Wij vinden het belangrijk om de discussie over de nieuwe missie van de NAVO op alle niveaus te voeren. Daarbij zouden we wat mij betreft in moeten zetten op het terugdringen van de Amerikaanse dominantie binnen de NAVO en moeten streven naar een onderschikking van de NAVO aan de VN. We veranderen de NAVO niet door er als Nederland uit te stappen. Afhankelijk van de uitkomsten van de discussies van dit jaar en volgend jaar, dienen we als SP opnieuw onze positie te bepalen.”

Tekst Rob Janssen

Foto's Suzanne van de Kerk

Een beetje zoals thuis

“We moeten laten zien dat het kan!”, riep Agnes Kant toen ze afgelopen najaar de SP-plannen ontvouwde om voorzieningen menselijker te organiseren. De Tribune neemt de uitdaging aan en gaat op zoek naar inspirerende voorbeelden. Als eerste: hoe een groot zorgcentrum kleinschalig kan werken.

Bij binnenkomst springen de halfronde balie en een zitje in bordeauxrood meteen in het oog. Een grote kerststal en een enorme vaas met goudkleurige takken zorgen voor een extra warme ontvangst. In het ruime restaurant staan twee kerstbomen. Mensen drinken koffie, maken een praatje, lezen de krant. “Ik weet niet meer waar het is”, zegt een oudere dame op vertrouwelijke toon. “Weet u het?” Nog voor ik kan antwoorden, loopt ze kordaat op de deur af. De baliemedewerkster is haar voor en zorgt dat ze weer op het goede spoor komt. Ik ben in zorgcentrum Zuwe Maria-Oord te Vinkeveen, waar tweehonderd oudere

mensen met dementie of een andere psychosomatische aandoening verblijven.

“Raymond is mijn vriend”

Betty weet niet precies hoe lang ze hier al woont. “Toch gauw een paar jaar”, vermoedt ze. Vergenoegd kijkt ze om zich heen in de huiskamer van haar leefgroep. Of ze het hier naar haar zin heeft? “Nou, ik heb niks te klagen en Raymond is mijn vriend.” De woonbegeleider die naast haar zit krijgt een plagerig stootje en beaamt het vrolijk. Met vijf bewoners zit Raymond Elshof rond de houten tafel aan de lunch. De zesde bewoner eet bij de burens, een deur verderop. Elshof: “Als iemand zin heeft om in een andere

huiskamer te eten of liever met familie of vrienden in restaurant Brinkzicht, dan kan dat. We proberen hier zoveel mogelijk te leven zoals je dat thuis ook zou doen.” In zorgcentrum Zuwe Maria-Oord in Vinkeveen draait het om kleinschalig wonen. Er zijn drie woonblokken, waar verdeeld over vier leefgroepen 24 cliënten met dementie wonen. Vanaf het centrale ‘plein’ kijk je de huiskamers in. Transparant, licht en vrolijk door het gebruik van oranje, rode en gele kleuren. Aan de andere kant geven openslaande deuren toegang tot een terras. Alle bewoners hebben een eigen slaapkamer, die ze naar eigen inzicht inrichten. Ook de aankleding van de huiskamers is verschillend. Het is maar net wat bewoners en hun familieleden ervan willen maken. “Wonen, welzijn en meedoen, daar ligt hier het accent op”, zegt Thom van de Pol. Hij is manager van de afdeling kleinschalig wonen, bedoeld voor mensen met dementie die niet meer thuis kunnen wonen. Ook is er een speciale

afdeling voor cliënten met korskakov. “Natuurlijk moet er verzorging en verpleging zijn, maar mensen hebben ook behoefte aan gezelligheid, aan deelname.”

Daarom doen de bewoners zoveel mogelijk zelf, zoals koken en boodschappen doen. Daarbij geholpen door woonbegeleiders, vrijwilligers en familie. “Gisteren hebben we met zijn allen snijbonen zitten snijden”, vertelt Elshof. “De sfeer was geweldig.”

Ook Betty was van de partij, al zegt ze stellig: “Koken doe ik niet meer, dat is *Schluss*. Heb ik genoeg gedaan in mijn leven.” Over het eten is ze goed te spreken. “Anders was ik allang weggelopen”, lacht ze. Koen van der Spek is teamleider van het woonblok. “Iedere bewoner moet krijgen wat hij nodig heeft. Zo is Cor een echte boer, die graag vroeg opstaat. In de tuin houdt hij kippen. Een ander doet mee aan een van de vele activiteiten, gaat wandelen, doet een spelletje of een dutje. Net zoals thuis.”

“Het gaat om visie”

Het woord ‘thuis’ valt vaak. Om een zo normaal mogelijk leven te leiden, is de familie net zo belangrijk als de bewoner.

“Kleinschalig wonen is samen doen”, stelt Van de Pol. “Iedere leefgroep heeft een vast kernteam van woonbegeleiders, familieleden en vrijwilligers. We werken maximaal met familie samen, die mag ook van alles. Koken, feestjes bouwen en helpen. Sommige partners zijn hier zeven dagen per week en eten regelmatig mee. Soms gaat iemand met een paar bewoners wandelen of ergens naartoe. Ook blijven slapen kan. Samen met de bewoner en de familie maken we afspraken over ieders inbreng. Die verschillen per persoon. Deskundigen, zoals de psychiater en verpleeghuisarts, geven adviezen. Voor iedere bewoner is er een individueel ‘zorgleefplan’. Twee maal per jaar is er een groot familieoverleg en daarnaast is er regelmatig teamoverleg met familie. Dat is kleinschaliger en praat vaak makkelijker.”

Rondlopend door Maria-Oord, vraag je je af hoe het kan dat een regulier zorgcentrum erin slaagt zo huiselijk te werken. Dat kost toch handenvol geld? Hoe kleinschaliger, hoe duurder, toch? “Welnee, dat heeft allemaal niets met geld te maken”, beweert Van de Pol. “Al dat gepraat over kwantiteit, terwijl je het moet hebben over kwaliteit. Het gaat om visie,

doelmatigheid, methodiek en kennis. Natuurlijk loop je tegen budgetten aan, maar dat is overal zo. Hier hebben we het geluk dat mijn baas, regiodirecteur Martin Joziase, een visionair is. Die heeft tot in detail nagedacht over de toekomst van de zorg. Over welke vragen er op ons af zullen komen. Die manier van denken zie je terug in dit gebouw. Zo wordt er op de begane grond gewoond, mensen lopen zo het terras op. Ik was pas in een verpleeghuis in Amsterdam, waar de behandelaars beneden zaten, omgeven door een prachtige tuin; en de bewoners boven. Dat had dus andersom gemoeten. Het is de klassieke nadruk op behandeling in plaats van op wonen.”

“Zelfs via Hyves vonden we mensen”

Thom van de Pol prijst zich gelukkig, te werken in een van de modernste zorgcentra. “Niet alleen bewoners, ook personeel gedijt hier goed. Ik krijg de kans om innovatief en creatief te zijn. Ik werk veel met convenanten, zoals met het Universitair Medisch Centrum en het Centrum Maliebaan voor verslavingszorg. Dan ruilen we bijvoorbeeld verpleegkundigen of psychiaters. Zo leren we

“Gezelligheid is net zo belangrijk als verpleging”

van elkaar, op de werkvloer, zonder dat het iets extra's kost. Ik ga de boer op om te vinden wat ik nodig heb. Via hogescholen en zelfs via Hyves heb ik mensen gevonden met competenties die we nodig hadden." Een mooi voorbeeld is de afdeling voor mensen met korskakov. "Vroeger kreeg iedereen natte oksels als er een korskakov-patiënt kwam. Wat moest je daarmee aanvangen? Nu hebben we 21 cliënten die de zorg krijgen die bij ze past. Van de grond af hebben we de specialisatie opgebouwd: welke kennis en competentie is nodig, welke behandelaren

revalidatiecentrum, zonder dure verbouwing. Want over een jaar of tien blijven die mensen thuis wonen, met allerlei technische snufjes. We hebben op ons terrein ook huurwoningen gebouwd, waar nu vaak partners van cliënten wonen. In de toekomst kunnen dat levensbestendige appartementen worden."

Terwijl voormalig boer Cor naar buiten wil, komt Gerda net binnen met haar man. Ze hebben samen wat gedronken in Brinkzicht. Gerda's man kreeg zestien jaar geleden een auto-ongeluk, waardoor

ruimte, staan banken. Aan de muur hangt een groot kunstwerk dat verwijst naar de 'zuwen', de vaarten die het landschap rond Vinkeveen bepalen. Ook hier beschikken cliënten over een ruime eenpersoonskamer. "Kwestie van zoveel mogelijk vierkante meters besteden aan de patiënt", zegt Van de Pol laconiek. "Hier zitten de artsen in een pijpenla en is de kantoorruimte klein. Ach, het heeft altijd te maken met politiek en met ego-gedrag." Om er haastig aan toe te voegen dat hij zelf een belachelijk grote kamer heeft, "al delen we die dan met twee personen." Ziekenverzorger Wilbert van der Steen voelt zich in zijn element. "Het is prettig om in een modern verpleeghuis te werken met de nieuwste voorzieningen. We hebben hier een grote zaal voor fysiotherapie, er is ergotherapie, alles is bij de hand, tot de tandarts toe. Dat maakt dat wegen makkelijk te belopen zijn. Ook de kamers zijn modern", hij wijst op in het plafond aangebrachte rails waaraan een tillift kan worden bevestigd. "En een flatscreen televisie, ook dat telt."

Mevrouw van der Linden komt hier met tussenpozen. "Dan merk je dat het personeel bij je betrokken is. Toen ik voor de tweede maal hier belandde, herkennen ze mij allemaal. Dat geeft een huiselijk en beschermd gevoel. Ze werken hier hard en regelen van alles voor je. Het is ook fijn dat hier ruimte zat is. Ik kan minstens een keer per dag naar fysiotherapie. Dat houdt mijn been wakker, want daar is iets mee mis." Van der Steen zorgt voor maximaal 21 patiënten. "De ene keer is het veel werk, als er net nieuwe patiënten zijn gekomen en het volle bak is. Een ander moment is het rustiger, wanneer patiënten naar huis gaan. Dat valt niet te regelen." Van de Pol zou graag nog flexibeler kunnen werken. "Dan kun je personeel daar inzetten waar het nodig is. Maar het belangrijkste is de kleinschaligheid, want ook voor het personeel moet het overzichtelijk blijven. Dat is echt de toekomst en daar is niet meer geld voor nodig."

Een overzicht van SP-voorstellen om belangrijke maatschappelijke voorzieningen op menselijke maat te organiseren, staat in de brochure 'De buurt: de schaal van de toekomst' (www.sp.nl).

en hoeveel uren, wat voor soort dagbesteding? We hebben voor trainingen gezorgd en deskundigheidsbevordering. Door samen te werken en een goed plan te ontwikkelen kun je eigenlijk ieder proces vormgeven."

Kwaliteit is doorslaggevend. In de woorden van Van de Pol: "Een behandeling moet passen bij de patiënt en de zorg moet passen bij de bewoner. Dan geeft werk plezier en is de werkdruk niet te hoog. Het is maar hoe je de middelen het beste inzet. Je moet flexibel kunnen zijn en op lange termijn denken. Wanneer je duurzaam in de zorg investeert en werkt aan levensbestendigheid in de bouw en voorzieningen, dan wordt de zorg op den duur goedkoper. We hebben nu bijvoorbeeld nog een woonvoorziening voor mensen met somatische klachten. Die kunnen we echter zó geschikt maken als

hij blind werd, in een rolstoel belandde en zijn kortetermijngeheugen kwijtraakte. "Om de dag ben ik hier", vertelt Gerda. "Dan ga ik met mijn man naar buiten en ik help mee hier in huis, net hoe het uitkomt. Vooral met koken is het feest, mensen eten dan meer en zijn actiever." Ze is tevreden over Maria-Oord. "Hier kan mijn man op zijn manier genieten van de gezelligheid. Dat is wel anders geweest, in verpleeghuizen waar hij vroeger woonde. Dan trok hij zich altijd terug, want in die grote groepen kreeg hij te veel prikkels, waardoor hij onrustig werd. Het deed me pijn om hem steeds in zijn eentje te zien zitten."

"De artsen zitten in een pijpenla"

Als laatste nemen we een kijkje in de kliniek. Daar is de revalidatie gehuisvest en wonen ook patiënten, al dan niet tijdelijk. Beneden, in de grote wacht-

Tekst Maja Haanskorf
Foto's Rob Voss

Concurrent van Essent

Van het (meter)kastje naar de muur deel II

Ruim een jaar geleden beschreef Herman Damveld het bureaucratisch doolhof waarin hij terecht kwam toen hij zijn woning energiebesparend en duurzaam wilde maken. Maar hij gaf niet op.

Op 1 april 2008 vroeg ik subsidie aan voor zonnepanelen, via een regeling die op 1 april is ingegaan. SenterNovem, de organisatie die in opdracht van de regering de regeling uitvoert, schreef dat ik per 1 augustus 2008 recht heb op die subsidie. Moest ik wel nog aan een aantal voorwaarden voldoen; wat ik van tevoren niet wist. Zo moest ik me registreren bij de firma CertiQ, die certificaten uitgeeft. De overheid ziet mij namelijk als stroomproducent – alsof ik een grote centrale wil bouwen. Dat kost 30 euro inschrijving en dan jaarlijks 30 euro. Ik heb op 23 augustus de formulieren ingevuld en die, volgens de opdracht van CertiQ, opgestuurd naar netbeheerder Essent Netwerk. Die moest binnen vier weken beoordelen of ik wel een geschikte meterkast heb.

“Ik heb al een meter”

Omdat ik eind oktober nog niets had gehoord, ging ik maar eens bellen. Tot mijn consternatie bleek bij Essent Netwerk dat mijn aanvraag niet in behandeling was genomen. De subsidie geldt voor de stroom die je teruglevert aan het net, maar ook – als je dat wilt – voor de stroom die je gebruikt terwijl de zon schijnt. In het laatste geval moet je in de

meterkast een extra ‘brutoproductiemeter’ aan laten leggen, nadat je er eerst de meterkast voor gereed hebt laten maken. Dat kost bij Essent 105 euro en dan jaarlijks 30 euro. Mocht de meterkast toch niet helemaal kloppen, dan moet je meer betalen. De brutometer moet naast de hoofdmeter komen en als dat niet kan moet de hoofdmeter verplaatst worden, staat in een brief van Essent. Dit kan veel geld kosten en daarom wil ik die brutometer niet.

Bovendien: ik heb al een meter die precies registreert wat er bruto geproduceerd wordt. Maar Essent Netwerk doet alsof die meter niet bestaat, omdat het geen door Essent geleverde meter is. En daarom was mijn aanvraag maar terzijde gelegd. De subsidiegever heeft nou eenmaal de eis gesteld dat ik een brutometer moet hebben, aldus Essent Netwerk. Of ik die eis toegestuurd kon krijgen? Nee, kon niet. Daarom maar eens gebeld met CertiQ. Een woordvoerder liet me schriftelijk weten dat ik geen brutometer nodig heb. Vervolgens ook gebeld met SenterNovem om de eis van die brutometer op te vragen. Antwoord: “Voor toekenning en verkrijging van de subsidie hoeft u geen brutoproductiemeter te plaatsen.” Aha! Dus Essent Netwerk roept maar wat. Wat wel tot gevolg had dat mijn papieren terzijde waren gelegd.

Na veel gedoe ging Essent overstag en ben ik per 1 december stroomproducent geworden. Concurrent van Essent.

“Geen bedrijf kan dit overleven”

De leverancier van mijn zonnepanelen klaagt ook over de moeizame regeling. Johan Bakker van Awizon vertelt: “In maart en april hebben we veel offertes gedaan en voorlichting gegeven. Daarna stond het stil tot augustus, hadden we dus geen inkomsten, en nu komt alles op één hoop bij ons binnen. Daar krijgen we ook veel vragen over. Veel mensen komen erachter dat het installeren van minder dan zeven panelen niet rendabel is en willen daarom voor meer panelen subsidie aanvragen bij SenterNovem.”

Dit jaar kan men volgens SenterNovem per 1 april weer subsidie aanvragen. “Dit heeft grote invloed op het voortbestaan van het bedrijf”, stelt Bakker van Awizon. “Zoals het nu lijkt, zullen wij in februari alle systemen hebben geplaatst. Als de eerste toezeggingen per augustus gedaan worden dan staan wij in principe stil tot augustus. Geen bedrijf kan dit overleven.” De regering wil burgers stimuleren, die zelf willen investeren in zonne-energie...

De eerste aflevering van ‘Van het (meter)kastje naar de muur’ verscheen in de Tribune van november 2007

Tekst Herman Damveld
Foto Bas Beentjes / Hollandse Hoogte

De stralende pedaalemmmer

Het klimaat verandert en tot voor kort schoten de energieprijzen omhoog. Niet zo vreemd dus, dat kernenergie bezig is aan een politieke comeback. Eén van de grootste onopgeloste vraagstukken blijft echter de opslag van nucleair afval. Hoe het afvaldilemma de discussie over kernenergie in Europa opnieuw op scherp zet.

Klang! Met een metaalachtig geluid zet de gondel van de mijnschacht Konrad in het Duitse Salzgitter zich in beweging.

Duizend meter naar beneden gaat het, binnen twee minuten. Helm op, veiligheidsschoenen en rode overall aan, een SSR 90-zuurstoftank over de schouder. De druk op de oren neemt voelbaar toe. “Alles wat we nodig hebben, gaat door deze schacht naar beneden”, vertelt meneer Junckert van het *Bundesamt für Strahlenschutz* (BfS), de hoogste instantie in Duitsland op het gebied van stralingsveiligheid. Alles, dat betekent behalve mensen ook diesel, kabels en zelfs complete jeeps. “Die hangen we verticaal in de schacht. Grotere graafmachines transporteren we in onderdelen. Beneden zetten we ze weer in elkaar.”

Voorlopig gaat er alleen bouw materiaal naar beneden, maar vanaf 2013 wordt de voormalige ijzererts mijn Konrad voor de opslag van licht nucleair afval gebruikt. Tot die tijd werken talloze mijnwerkers aan de aanleg van onderaardse opslagruimtes. Op duizend meter diepte hebben ze een gangenstelsel van 40 kilometer lengte aangelegd. Dikke trossen kabels lopen langs de roodbruine wanden, een enorme ventilatieslang hangt aan het plafond. “Daarmee houden we de temperatuur draaglijk”, volgens Junckert. Dat laatste is een kwestie van smaak: ondergronds heersen temperaturen van dertig graden. Het zweet loopt in straaltjes onder de veiligheidshelm naar beneden.

Achterin een open jeep voert Junckert de bezoekers kilometers diep het gangenstelsel in. De koplampen weerkaatsen hun licht op de donkerrode, ijzerertshoudende ruwe wanden van de mijn. Wie achterom kijkt, ziet enkel zwart. Heuvels op, heuvels af gaat het, tot de jeep bij een griezelig ogende monstermachine in het hart van de onderwereld stopt. Hier worden de toekomstige opslagruimtes voor radioactief afval uitgegraven. Ruim 900 miljoen euro heeft de voorbereiding tot nu toe gekost; naar schatting volgen nog eens 900 miljoen. “Tot 2040 ontstaat in Duitsland ongeveer 280.000 kubieke meter licht nucleair afval”, vertelt Junckert op duizend meter diepte. Nu al wacht meer dan 90.000 kubieke meter bovengronds op een definitieve bestemming. Het afval komt uit ziekenhuizen, onderzoeksinstituten en de 17 Duitse kerncentrales. “Al het afval wordt hier voorgoed opgeslagen”, volgens Junckert. Voorgoed, dat betekent: niet

terug te halen. Terwijl milieuminister Cramer in Nederland dit jaar een nieuw onderzoeksprogramma (TOBRA) wil beginnen naar de mogelijkheid van terugneembare opslag van kernafval in Nederland, is dit in ons buurland geen optie. Juncker: “Er bestaat hier geen achterdeurtje.” Het afval in Konrad wordt in containers in brede onderaardse gangen opgeslagen. Na elke vijftig meter radioactief afval volgt een betonnen wand.

“Wat kan hier nou misgaan?”

Konrad is volgens Junckert vanwege haar geologische eigenschappen perfect voor de opslag. “Dit was tot 1976 een ijzermijn. Boven de ijzererts slaag ligt een enorme, ondoordringbare kleilaag. Die houdt de mijn droog. Het gebied is bovendien geologisch zeer stabiel. Dat alles maakt Konrad tot een ideale opslagplaats voor nucleair afval.”

Maar niet iedereen is daarvan overtuigd. De stad Salzgitter protesteerde tegen de toekomstige opslag; men was bang voor een imagoprobleem. Wie wil er tenslotte boven nucleair afval wonen? De rechtbank wees de klacht echter af. Om de slag om de publieke opinie te winnen, richtte het *Bundesamt für Strahlenschutz* in 2008 in de mijnwerkersstad een informatiebureau in. “Wat zou hier nou mis kunnen gaan?”, vraagt Junckert provocerend na afloop van het onderaardse bezoek.

“Door de lange halfwaardetijd van het kernafval (de tijd die verstrijkt voordat de

radioactiviteit ongevaarlijk is –red.) blijft dit miljoenen jaren gevaarlijk voor toekomstige generaties”, zegt SP-Kamerlid Paulus Jansen. “De risico’s van stroomopwekking door kernenergie zijn evident. Maar let wel: zo goed als alle vormen van energieopwekking brengen risico’s met zich mee. Door middel van gas, olie, kolen; zelfs met behulp van zon of wind levert energieopwekking risico’s of zelfs negatieve effecten op voor gezondheid, leefbaarheid en milieu. Momenteel wordt er bijvoorbeeld veel gediscussieerd over de klimaat-effecten van de verbranding van fossiele brandstoffen. Het aantal doden door kanker, aandoeningen van luchtwegen en hart- en vaatziekten als gevolg van de emissies bij winning, verwerking en verbranding van fossiele brandstoffen is niet te onderschatten. De risicobenadering zou wat mij betreft moeten gelden voor alle vormen van energieopwekking.”

Maar kunnen de betreffende risico’s op een denkbeeldige veiligheidsschaal met elkaar vergeleken worden? Jansen: “Als je het hebt over de directe gezondheidsrisico’s, dan scoort een kerncentrale nog beter dan centrales op fossiele brandstoffen als kolen, olie en gas. Met name bij winning en verbranding van kolen komt enorm veel fijnstof vrij. Het bijzondere veiligheidsaspect van kernenergie is de zeer kleine kans op een enorm grote calamiteit en dat is lastig af te wegen tegen de gezondheids-effecten door directe emissies.”

Zeker als het gaat om kernafval, staan de ontwikkelingen niet stil. In het Zwitserse

onderzoekstation van Mont Terri zoeken onderzoekers 300 meter onder de aarde uit hoe radioactief materiaal op de omgeving reageert. De Zwitsers hebben vergevorderde plannen om hun nucleaire afval op te slaan in onderaardse kleilagen. In Mont Terri meten onderzoekers in hoeverre radioactieve straling in rotsen doordringt en hoe het gesteente op de zich ontwikkelende hitte reageert.

In Finland zijn ze al verder. In 2001 besloot de Finse regering om zwaar nucleair afval op te slaan op het eiland Olkiluoto. Daarmee was Finland het eerste land ter wereld waar een locatie voor zwaar nucleair afval werd vastgelegd. Vanaf 2015 verdwijnen op het eiland de eerste vaten met zwaar nucleair afval onder de aarde. Olkiluoto staat geheel in het teken van kernenergie: naast de geplande onderaardse opslag staan er op het eiland al twee kerncentrales. Een hypermoderne derde centrale is in aanbouw. Finland is niet het enige land ter wereld waar weer kerncentrales gebouwd worden. Ook in Frankrijk, Italië, Groot-Brittannië, Zwitserland, Polen, Bulgarije,

Litouwen en de VS bestaan bouwplannen. Wereldwijd is kernenergie inmiddels goed voor 17 procent van de elektriciteitsproductie. In de EU staan momenteel 144 kerncentrales die tezamen zorgen voor 31 procent van de stroom in Europa.

Asse II lekte als een mandje

Lijkt Finland een definitieve oplossing voor zwaar nucleair afval gevonden te hebben, in Duitsland is men daarvan nog mijlenver verwijderd. Voorlopig heeft ons buurland de handen nog vol aan de opslag van licht nucleair afval. Behalve in Salzgitter wordt licht nucleair afval in de zoutmijnen van

Morsleben en Asse opgeslagen. Beide locaties hebben zo hun problemen. De zoutkoepel van Morsleben, gelegen in de voormalige DDR, dreigde in de jaren negentig vol water te lopen. Daarom stopte de Duitse regering in 2000 met verdere opslag en besloot ze de koepel zo snel mogelijk te sluiten door hem met zoutbeton vol te storten.

Nog groter zijn de problemen in de voormalige zoutmijn Asse II. Tussen 1967 en 1978 sloeg de Duitse overheid hier ongeveer 126.000 vaten radioactief afval op. Afgelopen zomer bleek uit een rapport van het milieuministerie van de deelstaat Nedersaksen dat al tientallen jaren nucleair vervuilde water uit Asse II dreigt te lekken. Het publiek was altijd voorgehouden dat de mijn waterdicht was. Jaarlijks loopt ongeveer 12.500 liter zout water de mijn binnen, water dat de vaten met radioactief afval aantast. Het vervuilde water dreigde de mijn uit te lopen en zich met het grondwater te vermengen. Daarom pompte een Duits onderzoeksinstituut dit radioactief vervuilde water weg, zonder dit aan het milieuministerie te melden. Bovendien moet de mijn waarschijnlijk in 2014 gesloten worden vanwege instortingsgevaar.

Zaterdag 8 november, afgelopen herfst. De weg door het bos van Gorleben, een gehucht tussen Hannover en Hamburg, heeft surrealistische trekjes. Honderden tractoren staan met hun hefvorken omhoog langs de weg opgesteld, als een soort erehaag voor de duizenden demonstranten. Tussen de tractoren staan, een meter of tien in het bos teruggetrokken, eindeloze pelotons politie met witte helmen en wapenstokken. In de lucht dreunen de motoren van laaghangende helikopters. Over de weg trekt een bonte stoet demonstranten langs de zwaar bewaakte opslagplaats voor zwaar nucleair afval. Clowns met witgeschilderde gezichten en rode neuzen rennen tussen de demonstren-

Kernafval: geld verdienen?

In 2000 protesteerden SP'ers tegen de kernafvaltransporten van het Noord-Hollandse Petten naar het Zeeuwse Borssele. Volgens de actievoerders was de opslag in Borssele ongeschikt voor hoog-radioactief afval. Bovendien zou het afval aanvankelijk in de VS opgeslagen worden, maar dreigde de Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval (COVRA) in Borssele een hoge schadeclaim in te dienen omdat zij erop had gerekend geld te kunnen verdienen met de opslag van het afval uit Petten, aldus de actievoerders.

ten door en persifleren de houderige bewegingen van de politie. Oorverdovende sambabands zorgen ervoor dat studenten samen met in de jaren gekomen hippies warm blijven. Het merendeel van de demonstranten bestaat echter uit doorsnee burgers. Ze verzetten zich niet alleen tegen de komst van de containers ('castoren') met zwaar nucleair afval, maar maken zich ook zorgen over wat er de komende herfst gaat gebeuren. "De christen-democraten en de liberalen dreigen in september 2009 de parlamentsverkiezingen te winnen. Dat zou de *Ausstieg* uit de *Atomausstieg* betekenen", legt Gerd Jansen uit, een dertigjarige demonstrant uit Stuttgart. Hij is al voor de vierde keer in Gorleben. Met de *Atomausstieg* doelt Jansen op de overeenkomst die de regering van Gerhard Schröder in 2000 met de kernindustrie in Duitsland afsloot. In dat jaar werd vastgelegd dat over een periode van dertig jaar alle kerncentrales in Duitsland gesloten worden. Deze *Atomausstieg* is wereldwijd uniek. De roep om een verlenging van de bedrijfsperiodes van de bestaande kerncentrales wordt echter steeds feller.

Opslag? Ja! Maar niet hier bij ons

In de jaren zeventig bood de deelstaat Nedersaksen na een weinig transparante selectieprocedure de zoutkoepel Gorleben aan als eindopslagplaats voor zwaar nucleair afval. Officieel besloten is er echter nog niets. Wel begon Duitsland al in 1977 met onderzoek naar de mogelijkheid van eindopslag in Gorleben. Tot nu toe kostte dit onderzoek al anderhalf miljard Euro. In 2000 stelde de toenmalige rood-groene regeringscoalitie een moratorium in op verder onderzoek, tot uiterlijk het jaar 2010. Ze vond het niet wenselijk om door te gaan met onderzoek, zolang er geen alternatieve locaties worden onderzocht.

Maar ondertussen worden wel elk jaar castoren vanuit de Franse opwerkingsfabriek in La Hague met zwaar nucleair afval naar Gorleben getransporteerd. Deze castoren worden bovengronds, in een tijdelijke betonnen hal opgeslagen. Er is plek voor maximaal 420 castoren; er staan er inmiddels 91. De tijdelijke opslag is maximaal 40 jaar toegestaan.

Terwijl minister Gabriel de discussie over alternatieve locaties én opslagmethoden (in klei, zout of graniet) open wil houden, verzetten de twee grote zuidelijke deelstaten Baden-Württemberg en Beieren zich ertegen. Ze zijn bang dat de kleilagen in deze deelstaten weleens geschikt zouden kunnen zijn voor de eindopslag. Opslag kernafval: ja. Maar niet hier bij ons. Ook opslag in een ander Europees land wordt als mogelijkheid genoemd. Maar op dat punt bestaat al evenmin consensus. De liberale FDP ziet er wel wat in, maar de Groenen vinden het maar niks. "Als dat betekent dat Duits atoomafval goedkoop naar Rusland wordt geëxporteerd, dan zijn wij daar op tegen", zegt fractievoorzitter Stefan Wenzel van de Groenen in Nedersaksen. "Zonder een mogelijke eigen opslagplaats is Duitsland corrumpeerbaar", meent minister Gabriel.

Met het nog altijd van kracht zijnde moratorium staat de zoektocht naar een geschikte opslagplaats voor zwaar nucleair afval in Duitsland op een laag pitje. Experts zien het streven van ons buurland om uiterlijk in 2040 tot een besluit te komen, dan ook als onrealistisch. Tot nu toe heeft wereldwijd alleen Finland een definitief besluit genomen over de opslag van zwaar nucleair afval. Geen al te opwekkende uitzichten dus voor Nederland, waar minister Cramer met haar onderzoeksprogramma TOBRA al in 2017 tot een conclusie hoopt te komen over de vraag waar het Nederlandse nucleaire afval opgeslagen moet worden. Nederland heeft besloten om in haar zoektocht samen te gaan werken met België. Onze zuiderburen onderzoeken momenteel opslag in de onderaardse kleilagen bij Boom. In Nederland is onderaardse opslag volgens de huidige stand van zaken eventueel een optie in onze kleilagen bij Schiermonnikoog, de Peel, de Noordoostpolder en in de buurt van Arnhem. Een andere optie zou opslag in de zoutkoepels in de drie noordelijke provincies kunnen zijn. Tot een besluit genomen is, wacht het Nederlandse kernafval in een betonnen hal op een twintig hectare groot terrein in Zeeland. De vaten stralen rustig verder. En de berg afval groeit.

Tekst Jeroen Kuiper en Rob Janssen
Foto's Ronald de Hommel

Kernenergie? Nu niet.

Sinds de oprichting van de partij in 1972 stelt de SP zich op het standpunt dat elektriciteitsproductie door middel van kerncentrales onwenselijk is zolang

veiligheidsproblemen rondom kernafval, alsmede het gevaar van kernwapenproductie met behulp van het restproduct plutonium en de kans op calamiteiten niet uit de wereld zijn geholpen. "Wij blijven dus tegenstander van de bouw of start van voorbereidingen van een nieuwe kerncentrale in deze regeerperiode", zegt Kamerlid Paulus Jansen. "In lijn met Green4Sure, het groene energieplan voor Nederland, bepleiten wij onder meer de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen met 80 procent in 2050 en het creëren van schonere lucht. De beste middelen daarvoor zijn vermindering van verbruik, door energiebesparing en efficiëntere toestellen en groei van de duurzame energieproductie. Nieuwe kolen- of kerncentrales zijn moeilijk te combineren met duurzame bronnen als wind- en zonnestroom."

Toch sluit de SP kernenergie niet uit voor de toekomst. Jansen: "Rekening houdend met de ontwikkeling van de klimaatproblematiek, de beschikbaarheid en prijsontwikkeling van fossiele energiebronnen en de technische ontwikkeling kan kernenergie alsnog in beeld komen. Vandaar dat we hebben ingestemd met het handhaven van de ruimtelijke reservering van vier locaties voor de eventuele toekomstige bouw van een kerncentrale. Als in de toekomst zou blijken dat er aantrekkelijker opties zijn dan kernenergie, zijn die locaties ook voor andere typen grootschalige elektriciteitscentrales te gebruiken." Op 14 maart 2008 verscheen het SER-advies Kernenergie, waarin ervoor gepleit wordt alle energieopties – dus ook kernenergie – op een zakelijke en gelijkwaardige manier te onderzoeken. Jansen: "Dat onderschrijven wij. Dat onderzoek moet de basis bieden voor een zakelijke discussie over de brandstofmix in de nabije toekomst."

Foto Wiktor Dabkowski / Zumapress

De Ierse herkansing ...om 'ja' te stemmen

In juni 2008 stemde een meerderheid van de Ierse kiezers tegen het Europese Hervormingsverdrag (Verdrag van Lissabon), een licht gewijzigde versie van de Europese Grondwet. De ontsteltenis in Brussel was groot. Het verdrag wordt namelijk pas van kracht als het is goedgekeurd door alle 27 lidstaten van de Europese Unie. De afgelopen maand hebben de Europese regeringsleiders een uitweg bedacht: na de zomer krijgen de Ieren nog één kans om 'ja' te stemmen.

Nadat een meerderheid van de Franse en Nederlandse kiezers in 2005 'nee' stemde tegen de Europese Grondwet, waren de voorstanders maandenlang de weg kwijt. Daarna staken de staatshoofden van de lidstaten van de Europese Unie de koppen bij elkaar, veranderden de tekst op een paar ondergeschikte punten (iets meer bevoegdheden voor de lidstaten, iets minder bevoegdheden voor de EU-bureaucraten) en deden er een nieuwe kافت omheen. De Europese Grondwet heette voortaan het Europese Hervormingsverdrag. In Spanje kregen de kiezers te horen dat er niet opnieuw gestemd hoefde te worden omdat er niets veranderd was. In

Frankrijk en Nederland werd door de regering gezegd dat een tweede volksraadpleging niet nodig was omdat de tekst op wezenlijke punten was aangepast. Doordat de PvdA de belofte van een tweede referendum bij de formatie van Balkenende IV verkwanselde, leek er geen vuiltje aan de lucht voor de eurofielen. Alleen het Ierse referendum nog, maar dat was volgens deskundigen geen probleem. Als er nu één land economisch geprofiteerd had van de EU, dan was het Ierland wel. Omdat je de hand die je voedt niet bijt, zou het met de Ieren wel goed komen. In juni was het zover; de Ieren gingen naar de stembus en... het werd 'nee', met ruim 53 procent. Om het verdrag in

werking te laten treden, is het nodig dat de Ieren in september of oktober 2009 'ja' zeggen tegen hetzelfde verdrag dat ze hebben afgewezen. Om hen zover te krijgen, heeft de EU de Ieren in een begeleidende brief een aantal zaken toegezegd. Zo zouden de Ieren voorlopig baas in eigen land blijven over de abortus- en belastingwetgeving, het onderwijssysteem en het principe van militaire neutraliteit. Of die toezeggingen juridisch iets waard zijn, is overigens nogal onduidelijk. Niet alleen worden de Ierse kiezers met mooie beloftes gepaaid, ze worden ook stevig geïntimideerd. Als de 3 miljoen Ierse kiezers opnieuw 'nee' zouden stemmen, zou de economische rampspoed

niet te overzien zijn. Verder spannen de Europese regeringsleiders zich in om de Ierse nee-beweging in diskrediet te brengen. Daarbij moet vooral de multi-miljonair Ganley, oprichter en financier van het zogenaamde Libertas-initiatief, het ontgelden.

President Klaus: "In 19 jaar nog nooit zo toegesproken"

De Ier Declan Ganley werd in 1968 in Londen geboren uit Ierse ouders. School lag hem niet, ondernemen ging hem beter af. Al jong specialiseerde hij zich in het opkopen, saneren en verkopen van bedrijven. Via houthandel met de Baltische staten wist hij in de negentiger jaren een kapitaal van zo'n 300 miljoen euro te vergaren. Tegenwoordig zit de Ier in de verkoop van militaire telecommunicatiesystemen. Dankzij uitstekende contacten met de Amerikanen heeft hij het monopolie op de mobiele telefonie in Irak in handen weten te krijgen. In de nee-campagne tegen het Europees verdrag ontpopte Ganley zich als oprichter en geldschietster van Libertas: een liberaal, pro-Atlantisch genootschap dat net als de Britse conservatieven niets ziet in de politieke eenwording van Europa. Evenals de progressieve nee-beweging keert de Libertas-aanhang zich tegen de overdracht van bevoegdheden van Dublin aan Brussel. Dat proces, zo wordt gevreesd, zal ertoe leiden dat de Ieren straks door Europese bureaucraten bestuurd gaan worden.

Binnen en buiten Ierland maken de voorstanders van het Europees verdrag Ganley tot kop van jut van de nee-campagne. Zo worden er vraagtekens gezet bij de manier waarop de zakenman zijn kapitaal vergaard zou hebben en wordt zijn Europese loyaliteit in twijfel getrokken. Volgens geruchten zou hij campagnegeld ontvangen hebben van Amerikaanse neoconservatieven en eigenlijk een CIA-agent zijn. Ook buiten Ierland wordt er aan Ganleys stoelpoten gezaagd. Begin december werd de Tsjechische president Vaclav Klaus – tijdelijk voorzitter van de Europese Raad en verklaard tegenstander van het Europees verdrag – op ondiplomatieke wijze de oren gewassen vanwege zijn contacten met Ganley. Zowel Daniel Cohn-Bendit, lid van het Europees Parlement (EP) voor de Franse Groenen,

als de Ierse eurocommissaris Brian Crowley kapittelden de Tsjechische president vanwege zijn contacten met de controversiële Ier. Wat bracht de president ertoe om contacten te onderhouden met "een financieel niet transparante persoon", "die op onduidelijke wijze geld verdiend heeft dat hij wil gebruiken om zijn verkiezingscampagne voor het EP te financieren"? En was de Tsjechische president zich er wel van bewust dat zijn bezoek aan Ganley door de Ierse eurocommissaris opgevat werd als "een persoonlijke belediging en een belediging van het Ierse volk"?

De Tsjechische president antwoordde dat hij de afgelopen negentien jaar nog nooit zo was toegesproken. "U heeft het over Europese waarden", zo vervolgde hij, "De belangrijkste waarden zijn vrijheid en democratie. Burgers van de EU-lidstaten zijn daar het meest bezorgd om. Maar vrijheid en democratie zijn tegenwoordig aan de verliezende hand binnen de EU." En: "Als meneer Crowley het over een belediging aan het Ierse volk heeft, dan moet ik u zeggen dat het niet accepteren van de uitslag van het Ierse referendum de grootste belediging van het Ierse volk is. In Ierland heb ik een ontmoeting gehad met iemand die een meerderheid in zijn land vertegenwoordigt. U, meneer Crowley, vertegenwoordigt een minderheidsstandpunt in uw land. Dat heeft het referendum duidelijk aangetoond."

"Geen Ierse kwestie, maar een Europese"

Roger Cole, zestig jaar, gedrongen, brede schouders, verkoopt in het dagelijks leven advertenties voor op de zakelijke markt gerichte bladen. In zijn hoedanigheid van voorzitter van de *Peace and Neutrality Alliance* en dissident lid van de Labour-partij, is hij een van de leiders van de progressieve vleugel van de Ierse nee-campagne. Naar zijn zeggen wordt de rol van Ganley schromelijk overdreven. "Zo'n 5 à 10 procent van de nee-stemmers liet zich leiden door Ganley. Eenzelfde percentage stemde tegen het verdrag omdat conservatieve katholieken bang zijn dat het Europese Hof van Justitie abortus legaal zal verklaren in Ierland. Maar de grote meerderheid van de nee-stemmers deed dat door toedoen van de progressieve partijen en organisaties. Sinn Fein en andere linkse organisaties hebben van januari tot juni intensief

Declan Ganley

Foto Crispin Rodwell / Hollandse Hoogte

campagne gevoerd in de arbeiderswijken van Dublin. Van deur tot deur zijn we met mensen in gesprek gegaan over onze bezwaren tegen het Europees verdrag. Net als in Frankrijk en Nederland zijn wij helemaal niet tegen Europa of tegen Europese samenwerking. Maar wij willen een ánder Europa: geen militaire supermacht, geen neoliberale politiek van bovenaf en geen uitverkoop van nationale bevoegdheden aan Brussel. Vergeet niet dat wij Ieren en zeker ook de inwoners van Dublin generaties lang voor onze nationale onafhankelijkheid hebben gevochten en dat we allergisch zijn voor krachten van buiten die ons hun wil opleggen."

Politiek is inhoud en beeldvorming. "De regering en de media," gaat Roger verder, "doen hun uiterste best om Ganley tot belangrijkste exponent van de nee-beweging te maken, in een poging daarmee die hele beweging in diskrediet te brengen." Dat het lastig gaat worden om dit jaar opnieuw een meerderheid voor het 'nee' te krijgen, realiseert Roger zich. Nog sterker dan het afgelopen jaar zal de Ierse regering de mensen angst aanjagen voor de gevolgen van een nieuw 'nee'. "De bemoeienis van andere EU-landen zal waarschijnlijk een stuk sterker zijn dan bij het referendum van vorig jaar. Maar als wij erin slagen om de mensen duidelijk te maken dat het verzet tegen het Europees verdrag geen Ierse maar een Europese kwestie is, dan is het zelfs mogelijk dat het 'nee'-kamp het referendum nog overtuigender wint dan de eerste keer. Het gaat verdomd moeilijk worden, maar wij gaan ervoor."

Tekst Hans van Heijningen

Tekst Rob Janssen
Foto Karen Veldkamp

“Iedereen is aardig in Suriname”

Willem Paquay (59) is SP'er van het allereerste uur en wethouder in het Amsterdamse stadsdeel Oost-Watergraafsmeer. Na 12 jaar in de gemeenteraad bevalt de rol van bestuurder hem uitstekend. “Ik vind dat we als SP nóg meer ons best moeten doen om aan de knoppen te gaan draaien,” zegt hij dan ook stellig, “maar je moet nooit je eigen principes verloochenen.”

Hoe lang ben je al lid?

“Sinds 1972. Ik was een van de 60 oprichters van de partij.”

Heb je hobby's?

“Schilderen, vissen. Maar mijn groentetuin is mijn allergrootste liefhebberij.”

Wat is je favoriete plek op aarde?

“Suriname. Het is een prachtig land, met een heel bijzondere historie en natuur. Bovendien is iedereen er aardig.”

Wat brengt de kapitalist in je naar boven?

“Eigenlijk niks meer. Vroeger wel. Toen had ik iets met auto's. Ik reed altijd BMW's en mijn laatste kocht ik voor 10.000 gulden. Veel geld indertijd. Maar de eerste de beste reparatie kostte 12.000

gulden. Ik zei: ‘Ja jongens, sodemieter op zeg!’ Nu rijd ik een kleine Daihatsu. Dat ding brengt me overal heen en ik zit nog droog ook.”

Wethouder of raadslid?

“Wethouder. Omdat ik meer invloed heb. Bovendien: ik heb 12 jaar in de gemeenteraad gezeten en het wethouderschap was een echte uitdaging voor me. Dat heb je nodig in je leven.”

Raakte je uitgekeken op de raad dan?

“Dat niet. Maar op een gegeven moment heb je alles al gezien en gedaan. Dan word je minder scherp en dat is niet goed voor een SP'er.”

LEZEN

De Slag om de Oosterschelde

Met zijn beschrijving van de strijd die begin jaren zeventig in Zeeland woedde om het openhouden van de Oosterschelde, heeft Paul de Schipper een dijk van een boek geschreven. Hij beschrijft de Aktiegroep Oosterschelde Open van binnenuit, en weet een compleet beeld te schetsen van wat zich in het Zeeuwse en Haagse allemaal afspeelde rondom een van de eerste milieu-onderwerpen in Nederland. Na de ramp van 1953 wilde men aanvankelijk alle zeearmen afsluiten, met uitzondering van de Westerschelde. Gaandeweg groeide het besef van de negatieve gevolgen hiervan voor natuur en milieu. Op meeslepende wijze wordt beschreven hoe de strijd verliep en uiteindelijk leidde tot het compromis van de stormvloedkering. (Hugo Polderman)

De slag om de Oosterschelde
Paul de Schipper
Uitg. Atlas

HOREN

Ze willen wel je hond aaien

Het winnen van de Grote Prijs van Nederland in 2005 betekende de nationale doorbraak voor Roosbeef, de band rond de toen 17-jarige Roos Rebergen. Vele optredens en prijzen volgden en nu is er dan ook een CD, *Ze willen wel je hond aaien*, maar niet met je praten: te teatraal voor rock, te rauw voor kleinkunst. Roosbeef laat zich niet in hokjes plaatsen. De songteksten zijn al net zo ontwapenend en intrigerend als de albumtitel. Melanchonisch bezingt ze de boerderij waar zij opgroeide die moet wijken voor een vinexwijk in Duiven: "*De boerderij krijgt een spuitje... zonder verdoving.*" Met Roosbeef heeft het onafhankelijke platenlabel Excelsior opnieuw een eigenzinnig talent binnengehaald, dat zich kan meten met labelgenoten als Spinvis en Johan. (Daniël de Jongh)

Roosbeef - Ze willen wel je hond aaien, maar niet met je praten
Excelsior recordings

LEZEN

Mohammed, Jezus en James Bond

Onder de aantrekkelijke titel 'Mohammed, Jezus en James Bond' doet Imran Ahmad (1962) verslag van hoe hij als van oorsprong Pakistaanse moslimjongen zijn weg vindt in Groot-Brittannië. Niet alleen is het boek – zoals de auteur zelf aangeeft – informatief en erg grappig, het laat ook zien hoe ingewikkeld het voor mensen uit een heel andere cultuur is om te voldoen aan de uiteenlopende en soms tegengestelde wensen en verlangens van ouders, vrienden, vriendinnen, familie, leerkrachten en werkgevers. Vooral dankzij de liefde en het begrip van zijn ouders overwint Imran de niet geringe hindernissen. Dat het ook makkelijk mis kan gaan, is de verborgen boodschap in dit lezenswaardige verhaal. (Hans van Heijningen)

Mohammed, Jezus en James Bond
Imran Jahad
Uitg. Akasha

BELEVEN

En dan rij je op een bermbom...

Door Krista van Velzen

Ik heb het gevoel dat ik net ben teruggekomen uit Uruzgan. Ik was daar maar een paar uur; de ervaring was overweldigend. Orkater slaagt er op bloedstollende wijze in om de rauwe werkelijkheid op het toneel te brengen van de jongens en meisjes die zijn uitgezonden naar Afghanistan. Het verbloemend taalgebruik over oorlog versus opbouwmissie, over burgerslachtoffers en bergbommen – vanuit mijn perspectief als bezoeker van de Nederlandse militairen in Uruzgan en als Kamerlid was de hele voorstelling een golf van herkenning. Geert Lageveen en Leopold de Witte spreken in hun rol van de opperbevelhebber die zijn zoon verloor

en de minister die zijn dienstplicht oversloeg over het omslagmoment waarop de publieke opinie zich definitief tegen deze missie zal keren. Bij 20 Nederlandse slachtoffers, is hun schatting. Gelukkig zijn het er tot nu toe maar 17. Tijdens hun tournee door Nederland werden ze genoodzaakt de getallen aan te passen. De teller staat op 18, het omslagpunt komt dichterbij. En dan rijdt de patrouille op een bermbom... Kamp Holland van Orkater is beklemmend actueel en een voorstelling die je niet mag willen missen. Het zou goed zijn als ook iedereen die de verantwoordelijkheid draagt voor het uitzenden van de Nederlandse militairen – bewindslieden en Kamerleden – deze voorstelling gaat

bezoeken. Eigenlijk is het een must voor iedereen die belangstelling heeft voor deze hopeloze missie.

De voorstelling 'Kamp Holland' is nog tot 1 februari te zien. Meer info: www.orkater.nl

Foto Ben van Duin

Onzekerheid

Mensen met een verstandelijke beperking hebben het zwaar. Deze tijden van onzekerheid zijn voor alle mensen moeilijk, maar voor ons betekent het dat we er zelfs niet meer van uit mogen/kunnen gaan, dat we de ondersteuning krijgen die we nodig hebben om te functioneren in deze ingewikkelde maatschappij. Wij moeten steeds weer opnieuw aangeven dat we een beperking hebben en aantonen dat we hulp nodig hebben. Dat is niet goed voor mijn gevoel van zekerheid. Aan mij ziet niemand dat ik een beperking heb, dus ik moet steeds alles uitleggen. Vooral bij officiële instanties kost me dat veel moeite. Mensen zoals ik, hebben dezelfde behoeften als mensen zonder beperking. Wij moeten echter moeilijke wegen bewandelen en dan krijgen we vaak nog niet wat we wel zien bij andere mensen. Voor mij is het bijvoorbeeld moeilijk om een relatie aan te gaan en te onderhouden, terwijl ik ook gewoon net zoals iedereen een partner wil en mensen om me heen die van me houden. Ik denk dat veel mensen zich niet realiseren dat het leven zo ingewikkeld is voor ons. Het zou voor ons helpen, als mensen in de maatschappij beter weten hoe het leven van ons eruitziet en daardoor meer begrip krijgen. Ik hoop dat er meer openheid komt en daar wil ik graag mijn steentje aan bijdragen.

Mevr. Bronsaer, Eindhoven

Vuurwerkellende

Vorig jaar is met de jaarwisseling in Nederland het record luchtvervuiling van Europa gevestigd. In Nederland mogen particulieren namelijk zelf vuurwerk afsteken. Het 'feest' duurde bovendien veel te lang en is op sommige plaatsen volledig uit de hand gelopen. En nu moet de horeca opdraaien voor schade, gemaakt door anderen. Waar staat dat in de wet? Wij hadden gehoopt dat onze regering leergeld had betaald. Ze zijn toch zo voor schone lucht: in cafés mag de tevreden roker zelfs geen gezelligheid meer halen met zijn rokertje. In landen als Engeland en Australië werd een schitterend vuurwerk afgestoken

en was er feest voor iedereen, waar verder niemand last van had. En iedereen kon meegenieten via tv en dergelijke. Het kan dus anders en beschaafder. En dan is het ook feest voor politie, brandweer, EHBO en dergelijke.

G. Magendans, Driel

Vuurwerkpret

Nu staat het afsteken van vuurwerk ter discussie. De argumenten zijn: het kost geld, het veroorzaakt gewonden en het is slecht voor het milieu. Tevens kant men zich tegen deze 'geweldsexplosie'. Maar waarom steken we vuurwerk af en waar zou deze 'geweldsexplosie' vandaan komen? Ten eerste steken we natuurlijk vuurwerk af omdat we het mooi vinden en om de boze geesten van het vorige jaar te verdrijven. Dat geweldsexplosies altijd plaatsvinden binnen een sociale en maatschappelijke context blijft onderbelicht. Er is al jaren een trend gaande waarin groepen en politieke partijen steeds weer naar verboden en regelgeving grijpen wanneer hen iets niet zint: rookverbod, paddoverbod en dan nu vuurwerkverbod. De maatschappelijke tolerantie ten opzichte van elkaar wordt steeds rigider en de reacties daarop navenant extremer (binnen drinken, porno, geweld). Dat het geweld ook weleens van de 'andere' kant zou kunnen komen, wordt volstrekt genegeerd. Welk geweld bedoel ik: werkdruk, regelzucht, betuttelzorg, maar ook privatiseren van gezondheidszorg en het marginaliseren van groepen die niet mainstream zijn. Willen we toe naar een nieuwe orde waarin een ieder die iets niet aanstaat de ander een verbod gaat opleggen? Leven we dan nog wel in een democratische rechtstaat of komen we terecht in de dictatuur van het goede fatsoen?

Chris van Wierst, Groningen

Torenhoge schulden

Hartstikke goed artikel in de Tribune van december, over het maken van te veel schulden. Mijn vraag is: ga je zo door, of probeer je het probleem te voorkomen? Je kunt wel proberen de individuele burger te informeren, maar trekt hij zich daar iets van aan? Wat dachten wij van het volgende. Elke

geldverstrekker moet controleren of de geldvrager een voldoende hoog inkomen en niet al te veel schulden heeft. Doet hij dat niet, of geeft hij toch geld, dan moet hij de schuld wettelijk en automatisch kwijtschelden zo gauw de geldvrager in de problemen komt. Dit geldt niet in het geval de geldvrager plotseling sterk in inkomen daalt. Probleem opgelost?

Martin van den Heuvel

Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL

Kredietcrisis

'Het moet anders' antwoordt de SP op de kredietcrisis. Op zich een goed antwoord, maar essentiële dingen worden niet genoemd. Er is altijd een minimumloon, maar waarom geen maximum? Vijf maal minimum is maximum. Voordeel is dat aan de top beter wordt nagedacht over het minimum, het is immers gekoppeld. Alle grond in Nederland en Europa in handen van de overheid. Weg met de speculanten, huren en belastingen zullen nooit meer zijn dan 15 procent van je inkomen. Gevolg: huizenprijzen zullen fors dalen, maar ook alle kosten van levensonderhoud zullen aangepast worden. Openbaar vervoer vrij en gratis. Minder files, dus minder kosten aan wegennet en onderhoud. Gezondheidszorg: ook daar gaan we terug naar een systeem naar inkomen of de basisvoorziening zonder betaling. Zelfde systeem voor onderwijs. Weg met de verzekeringsmaatschappijen: gewoon een eerlijk systeem. Energie en nutsbedrijven gewoon weer in handen van de overheid. Kost niets, gewoon terug privatiseren. Voordeel is dat we miljarden besparen aan winstmakerij van de top van het bedrijfsleven. Dit is geen pleidooi voor het oude communisme, maar een nieuw soort socialisme. Geen centraal geleide economie, het communisme is bijna dood, het kapitalisme bijna ook.

Harry Sangers, De Bilt

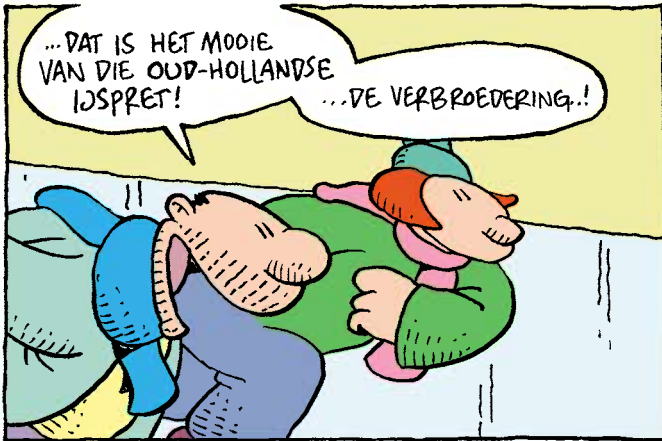

Koud

Novy Oerengoj, Noord-Siberië, Rusland. Nabij de noordpoolcirkel boort het staatsgasbedrijf Gazprom een nieuw veld aan. Op nieuwjaarsdag draaide het bedrijf de gaskraan richting Oekraïne dicht, omdat dat land eerdere gasleveranties nog niet aan Rusland betaald zou hebben. Hierdoor begon het jaar voor grote delen van Oost-Europa koud, omdat veel Russisch gas bestemd voor Europa door pijpleidingen via Oekraïne gaat.

THEO DE BUURTCONGIERGE

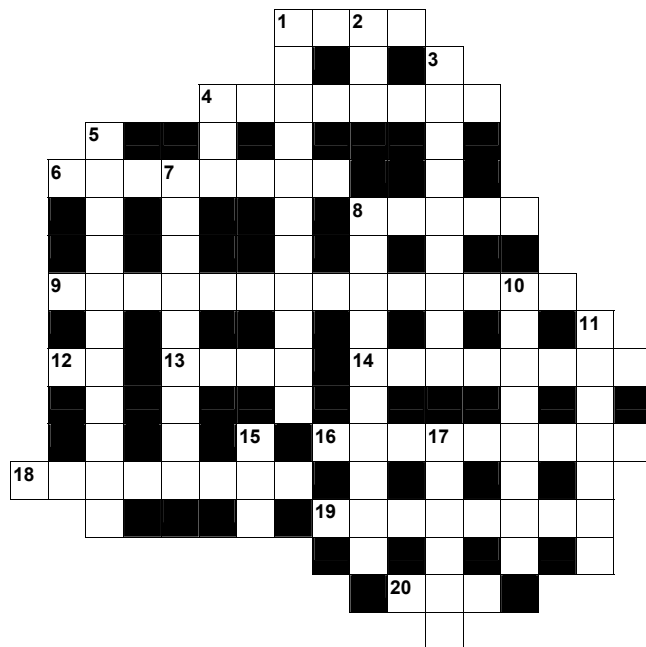

Horizontaal

1. Geslaagd! Maar toch is het voorbij. (4) - 4. Het is feest, en Harry P. komt ook. (8) - 6 In het oor wordt er op gehamerd. (8) - 8. Oude kunstschilder klautert omhoog. (5) - 9. Op de plek van de wond kun je uitrusten. (14) - 12. Op die plaats is het overdadig. (2) - 13. Gewichtige munt. (4) - 14. Zodanig grootbrengen dat er niets overblijft. (8) - 16 Bekaf zijn als alle €'s gestapeld zijn. (9) - 18. Artistiek lokkertje om vis te vangen. (8) - 19. Niet thuis het pand afbreken. (8) - 20. Geef die groente een dreun! (3)

Verticaal

1. Onder de zes is echt beneden de maat. (11) - 2. Vergane glorie? (3) - 3. De witte wortel is goed op te bergen in een binnenschip. (9, en 4,2,3) - 4. Ach, het is gesloten. (3) - 5. Neven en nichten, ooms en tantes, verbonden door een boek. (11) - 7. Leesteken gaat van start op de verkeerde plek in de zin. (9) - 8. De plaats van de leider in de koers is op de nek. (10) - 10. De situatie is aldus: dicht. (8) - 11. Waterige Nederlandse provincie. (7) - 15. Wat gek: een sjabloon! (3) - 17. Opgezwollen agressie. (6)

SPIRAALTJE januari 2009

Beste puzzelaars, opnieuw tijd voor wat Anagrammatica. Hoe het werkt: begin linksboven. Vind als eerste een 10-letter woord dat samengesteld kan worden uit alle individuele letters van de omschrijving onder '1' en plaats dit in de linkerbalk. Plaats vervolgens een woord van 11 letters op de onderste regel, volgens de omschrijving onder '2', etcetera. Volg de spiraal: het derde woord gaat van onder naar boven, het vierde van rechts naar links etc. Iedere laatste letter van een woord is de beginletter van het volgende woord. De 4 'hoekletters' zijn al ingevuld.

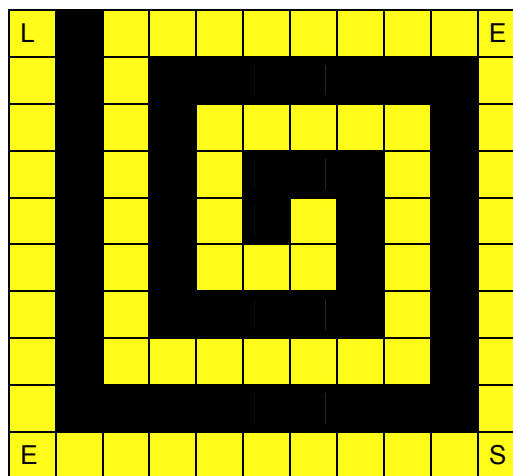
Het is niet uitgesloten dat u een ander woord vindt dan wij als oplossing geven: zolang het een correct Nederlands woord is en u alle letters uit de corresponderende omschrijving gebruikt, mag dat natuurlijk.

Veel plezier!

Noot: de 'lange ij' is altijd een letter.

OMSCHRIJVINGEN.

- 1 Zwijnevlees
- 2 Tere grassen
- 3 Incasseert
- 4 Kuch beter
- 5 Raakt wal
- 6 Nul Gein
- 7 Tangen
- 8 Inert
- 9 Enne
- 10 Pon
- 11 Op

OPLOSSING KRUISWOORDRAADSEL december 2008**Horizontaal**

1. Stijl - 5. Willendorf - 7. Ode - 9. Kabuki - 11). Gropius - 12. Deco - 13. Hockney.

Verticaal

2. Trevi - 3. Die Brücke - 4. Pollock - 6. Fokine - 8. Ets - 10. Kyu - 11. Grosz.

OPLOSSING NAMENRAADSEL december 2008

- a. (Frans) Hals - c. (Joni) Mitchell
- e. Stéphane Audran - g. (Ingmar) Bergman
- i. Kees Brusse - k. (Auguste) Rodin
- m. (Ivan) Gontsjarow - o. (Pablo) Picasso
- q. (Peter Carl) Fabergé - s. (Leonard) Bernstein

EINDOPLOSSING WINTERPUZZEL december 2008

Schouwburgdirecteur

Stuur uw oplossing, uitsluitend per brief(kaart), vóór 2 februari naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

Winnaar van cryptogram december: Willy Boer uit Ridderkerk.

SP

www.sp.nl

En de berg afval groeit

TRIBUNE

Jaargang 45 • nr. 2 • februari 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

Energie in de uitverkoop

Agnes Kant: "Wij moeten vooropgaan in de nieuwe koers"

Irak: "Meneer Balkenende, waar bent u nou bang voor?"

De SP is een hoorspelserie gestart onder de noemer: 'Ongehoord – geluiden uit de samenleving'. De hoorspelen zijn te beluisteren via zendtijd voor politieke partijen op radio 5, en op de SP-site. De productie van de hoorspelen ligt in handen van Jet van Boxtel, Bram Kniest en Lionn van der Horst. Van Boxtel is oud programma- en documentaire-maker bij de VPRO Radio, een van VPRO's illustere Nachtzusters en verantwoordelijk voor een groot aantal hoorspelen op de Nederlandse radio.

De eerste aflevering 'De Grijsse Weerschijs' schetst, met gevoel voor humor, een indringend beeld van de ouderenzorg in Nederland. Aflevering 2 zet de vragen omtrent de Nederlandse steun aan de inval in Irak nog eens op een rijtje. Beluister ze, via www.sp.nl/ongehoord.

COLOFON

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Rob Janssen, Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Herman Beekers, Willem Bos, Ronald Kennedy, Suzanne van de Kerk, Marjo van Lijssel, Bas Stoffelsen, Karen Veldkamp, Anthonie Vermeer, Rob Voss

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Gideon Borman, Arend van Dam,
Wim Stevenhagen, Peter Welleman

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Rob Voss

IN DIT NUMMER:

Agnes Kant

12

“Naast de successen is er nog genoeg over om voor te strijden”

CRISIS IN SP. DI RECHTS

Rechtsstaat

23

Onschuldig de cel in

Foto Peter Hiltz / Hollandse Hoogte

Kredietcrisis

25

“Wat Obama nu doet, moet Nederland ook doen”

EN VERDER...

- 4 Fotoreportage: Obamania
- 6 “Meneer Balkenende, waar bent u nou zo bang voor?”
- 16 Verkoop Essent en Nuon: Ze zijn nuts!
- 20 Een Ander Joods Geluid
- 26 Eva Gerrebrands gaat graag naar een pretpark

8 Nieuws 27 Gespot 28 Prikbord 30 Theo 31 Puzzel

Vuurtorenwachter

Ik heb laatst iets moois mee-gemaakt. Het was op station Boxmeer. Ik stapte in de trein naar Roermond en koos een plaatsje aan het raam. De deuren gingen dicht en de trein zette zich in beweging. Op dat moment kwam er een jongeman het perron op stormen. Teleurgesteld staakte hij zijn sprintje toen hij zag dat de trein al aan het rijden was. Maar wat gebeurde er? De trein remde af en kwam tot stilstand. Deuren weer open. Dankbaar stapte de jongeman in. En de trein verliet station Boxmeer.

Zoiets vind ik nou mooi. Een treinmachinist die even over zijn hart strijkt om iemand, die eigenlijk een minuutje te laat is, alsnog mee te laten rijden. Het is de spreekwoordelijke hand die uitgestrekt wordt, het is een gebaar van: ‘Kom maar, ik wacht wel even, ik laat je niet in de kou staan.’

Anno 2009 vind ik de actie van die machinist er eentje om in te lijsten. Hij is als de vuurtorenwachter met het menselijke lichtpuntje op de woeste kust. Zeelui zien dat lichtpuntje en koersen erheen. Omdat ze het herkennen van vroeger. Omdat het veilig en vertrouwd is. Omdat het menselijk is.

Overigens kwam de trein ruim op tijd aan in Roermond.

Namens de redactie: Rob Janssen

Hoop

Op 20 januari werd Barack Obama beëdigd tot 44ste president van de Verenigde Staten. Reden voor de Obama Club Nederland om op die dag een inauguratiefeest te houden.

Ruim 400 man, onder wie de nodige BN'ers, vierden in het Scheveningse restaurant 'Raar' de inauguratie. 'Obama is een nieuw type wereldleider (...) en een charismatische en inspirerende persoonlijkheid wiens boodschap voor verandering en hoop mensen in de hele wereld aanspreekt', aldus de website van de Obama Club.

Amper een dag later sprak de nieuwe VS-president al de intentie uit om alle Amerikaanse soldaten in de eerste helft van 2010 uit Irak te halen. Dit tot aangename verrassing van Harry van Bommel, die eveneens blij is dat Obama ruimte laat voor onderhandelingen met Iran. "Goed nieuws", aldus de SP'er, die onderkent dat de verwachtingen in de hele wereld zeer hoog zijn. "Ik zie ook dat de hoop die hij predikt aanslaat bij de mensen. Maar ik denk dat die vooral van toepassing is op de binnenlandse situatie; de VS zelf dus. Als het om buitenlandse politiek gaat, ben ik wat voorzichtiger. Ik constateer onder meer, dat hij 30.000 soldaten extra naar Afghanistan stuurt en in het conflict tussen Israël en Palestina sterk achter Israël blijft staan. In die brandhaarden zie ik dan ook zo snel nog geen verandering komen. Daar moeten we dus nog even afwachten."

Tekst Rob Janssen Foto's Suzanne van de Kerk

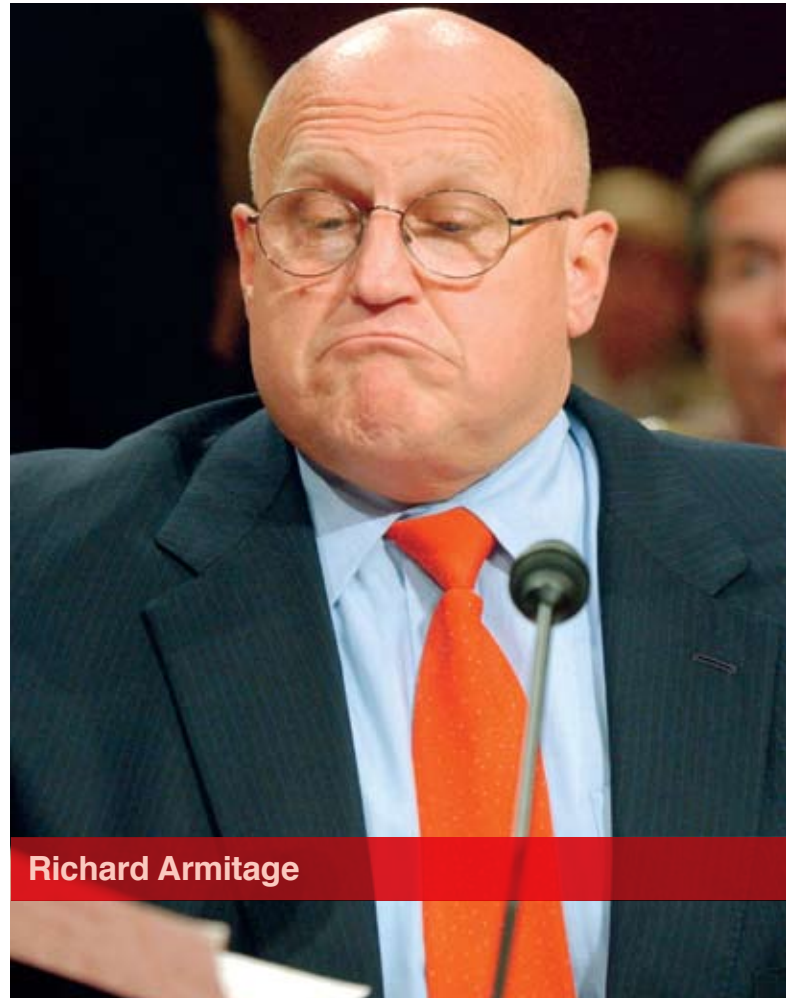
Nieuwe episode

Operatie Doofpot

Na jaren halsstarrig weigeren, kwam Balkenende begin januari plots over de brug. Er komt een onderzoek naar de Nederlandse steun voor de Irak-oorlog. Maar de voorgestelde onderzoekscommissie doet denken aan een slager die zijn eigen vlees keurt.

Nederland heeft de Irak-oorlog niet militair gesteund maar wel politiek – dat heeft premier Balkenende de Kamer steeds voorgehouden sinds het uitbreken van die oorlog in 2003. En daar zou een ‘juridisch sluitende redenering’ aan ten grondslag liggen. Kofi Annan, destijds secretaris-generaal van de Verenigde Naties, had er maar een paar maanden voor nodig om de militaire invasie in Irak ‘illegaal’ te noemen. Juristen van de Nederlandse ministeries van Defensie en Buitenlandse Zaken kwamen zelfs al na enkele weken tot die conclusie. Wat er precies is gebeurd met hun onlangs door NRC Handelsblad ontdekte memorandum daarover, is niet helemaal duidelijk. ‘Goed opbergen in de archieven voor het nageslacht, de discussie is hiermee voor dit moment gesloten!’, krabbelde een hoge ambtenaar erop. Tot verontwaardiging van de opstellers, die het kabinet erop wilden wijzen dat ook de juridische onderbouwing van de Nederlandse steun aan de Irak-oorlog op z’n zachtst gezegd wankel was. “Men stopte de vingers in de oren, men wenste gewilde adviezen”, zei een van de betrokken juristen in NRC Handelsblad.

Het is niet de enige belastende informatie die de afgelopen weken naar buiten kwam. In januari onthulde RTL Nieuws documenten

Richard Armitage

waaruit blijkt dat het kabinet in 2003 serieus heeft overwogen om de Amerikaans-Britse inval in Irak militair te steunen, met een marinefregat. Kort daarop publiceerden de GPD-kranten een interview met de voormalige Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken, Richard Armitage, waarin hij stellig beweert dat de VS Nederland in 2003 officieel verzocht om militaire steun te leveren. Een uitspraak die hij begin februari overigens weer terugnam. Maar een andere opmerkelijke uitspraak hield hij overeind: dat er een verband bestaat tussen de Nederlandse politieke steun en de benoeming van Jaap de Hoop Scheffer tot politiek hoofd van de NAVO.

Tel daarbij op dat het geduld in de Eerste Kamer aardig was opgeraakt na een reeks vertragingstactieken en ontwijkende antwoorden van het kabinet op de stroom aan Kamervragen, en het wordt duidelijk dat Balkenende nauwelijks meer met goed fatsoen onder een onderzoek uit kon komen. Begin februari ging hij overstag en kondigde een onderzoek aan.

Groot was echter de verbazing – en verontwaardiging – toen bleek dat hij geen parlementaire enquêtecommissie op het oog had, die verplicht, onder ede en openbaar verhoren mag afnemen. De aangekondigde commissie-Davids geniet weinig vertrouwen van

Steunpilaar van de democratie

Macht, welke dan ook, kan niet zonder controle en verantwoording. Want blijven beide achterwege, dan ligt machtsmisbruik en slecht bestuur op de loer. De controle op de macht is alleen mogelijk als de machtsstructuren en de besluiten die genomen worden doorzichtig zijn.

In een parlementaire democratie kiezen wij niet 'de macht'. We kiezen de controleurs van de macht, die – al of niet uit hun midden – de mensen kiezen die tijdelijk de macht mogen uitoefenen. Gelukkig staan die controleurs er in een democratie niet alleen voor. Ook de burgers hebben er recht op te weten wat er speelt, binnen en rond de macht. Onmisbaar daarbij is de rol van de verslaggever en de kritische journalist. De burger kan zich immers maar zelden rechtstreeks tot 'de macht' richten. De verslaggever vertelt de lezer, luisteraar en kijker wat er gebeurt en legt – zo nodig – uit. De kritische journalist zorgt ervoor dat we de waarheid te weten komen wanneer de minister, wethouder of gedeputeerde probeert ons iets op de mouw te spelden.

Maar de infrastructuur van de journalistiek (vooral de schrijvende pers) staat op instorten. Ook in deze sector winnen de bedrijfsbelangen – meestal verengd tot winstmaximalisatie – het steeds vaker van de oorspronkelijke doelstelling van de journalistiek. Zelfs een respectabele krant als NRC (PCM) werd het slachtoffer van een *hedgfund*.

Het gevolg: steeds minder mensen moeten steeds meer pagina's produceren. Steeds meer wordt ontleend aan derden; steeds minder is onderwerp van nader onderzoek en kritische ondervraging. Onderzoeksjournalistiek verliest het in alle opzichten van het snelle nieuws. Duiding, uitleg en reflectie leggen het af tegen de *hype* en de *scoop*.

Het is een vergissing te denken dat de zogenaamd nieuwe nieuwsbronnen op het Internet een alternatief vormen. De meeste gratis nieuwssites en de bloggers parasiteren op wat de schrijvende, radio- en tv-journalisten produceren. Valt de laatste weg, droogt de eerste op.

De kritische journalistiek is een steunpilaar van de democratie, net zo belangrijk als de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van vereniging. Verdwijnt die, dan verdwijnt ook de democratie en worden we een machteloze prooi voor de macht. In Engeland en de VS, maar ook in ons land zien we de macht van de voorlichters, de *marketeers* en de reclamejongens onrustbarend snel toenemen.

Zij zijn de hulptroepen van de macht en permanent bereid om ons op het verkeerde been te zetten en ons pootje te lichten wanneer we op zoek willen naar de waarheid.

Neem (weer) een abonnement!

Jan Marijnissen

Jokkebrok Pechtold

Mislukkingen zijn wees, maar succes heeft zoals bekend vele vaders. Nu er na jaren gekonkeloes en gedraai eindelijk een commissieonderzoek naar de Nederlandse deelname aan de Irak-oorlog komt, profileert D66-leider Pechtold zich graag als de man van de onderste steen boven.

Valt daar wat op af te dingen? Zeker wel. Gaan we even terug naar het debat over de kwestie dat op 4 februari in de Tweede Kamer gevoerd werd. Minister-president Balkenende wees de D66-leider erop dat zijn partij in 2003 geen punt maakte van het gebrek aan openheid over Irak toen zij toetrad tot het tweede kabinet-Balkenende. Daarop stelde Pechtold de minister-president de vraag of er ergens in de beschaafde wereld in dat jaar het idee speelde om daar onderzoek naar te doen. "Op dat moment niet, maar ik heb ook gezegd dat er op het punt van oorlog verschillen van opvatting waren", antwoordde Balkenende.

"Mooi," was de reactie van Pechtold, "maar vanaf het moment dat er internationaal, waar dan ook, het idee speelde dat er waarheidsvinding moest zijn, hebben wij hier zelf voor het doen van waarheidsvinding een motie ingediend en verder alle moties daarover ondersteund." Het klonk goed, maar het klopt niet. Op 26 juni 2003 vroeg Harry van Bommel aan de regering inzage in de rapportage van de Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst over de vermeende massavernietigingswapens die Saddam Hoessein zou hebben. Op 28 augustus vroeg Van Bommel samen met Koenders (PvdA) en Halsema (Groenlinks) opnieuw om openheid over deze kwestie, desnoods 'wanneer strikt nodig op vertrouwelijke basis'. D66 onthield haar steun aan beide moties. Pas op 19 februari 2004 trad D66 tot het kamp toe dat openheid over Irak eiste. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald, maar dan moet je niet claimen dat je de eerste was.

de politieke oppositie. In de woorden van Agnes Kant: "Het old-boysnetwork moet het straatje van Balkenende gaan schoonvegen." Tijdens het ter perse gaan van deze Tribune vond in de Tweede Kamer een debat over de kwestie plaats. Balkenende houdt vast aan zijn commissie-Davids. Die gaat 9 maanden onderzoek doen en in die tijd zal het kabinet geen Kamervragen meer beantwoorden over de Nederlandse steun aan de Irak-oorlog. Kant: "Haar belangrijkste democratisch instrument, de parlementaire enquête, laat de Kamer zich uit handen nemen. Het gaat hier wel over steun aan een oorlog, Nederlanders hebben recht op de volledige waarheid. De grote vraag is en blijft: waarom wil de minister-president nu absoluut geen parlementaire enquête? Waar is hij bang voor?"

Tekst Daniël de Jongh

Foto Ron Sachs / Hollandse Hoogte

Illegaal gokken aangepakt

Minister Hirsch Ballin van Justitie gaat, op aandringen van de SP, aangifte doen tegen een aantal aanbieders van illegale goksites. Ook moeten de banken waarbij deze malafide bedrijven een rekening hebben, hun rekeningen stopzetten. SP-Tweede Kamerlid Jan de Wit: "Het is toch van de gekke dat een bank als ABN, die volledig eigendom is van de Nederlandse staat, de Wet op de Kansspelen overtreedt door illegaal gokken via internet mogelijk te maken." De Wit is blij dat de minister nu ook aanbieders aan wil pakken die zich niets hebben aangetrokken van eerdere oproepen om de illegale activiteiten te staken. "De minister moet nu doorpakken en niet langer met zich laten sollen."

Foto sxc.hu

Handen uit de mouwen, directeuren!

Directeuren van gemeentelijke diensten in Amsterdam moeten voortaan elk jaar het directiekantoor een paar dagen verruilen voor de werkvloer. Een hiertoe door de SP ingediende motie zorgde aanvankelijk voor discussie in de gemeenteraad, maar is nu toch aangenomen. Volgens SP-gemeenteraadslid Carlien Boelhouwer is het terug-naar-de-werkvloerprocedé een beproefd middel om de dagelijkse uitvoerende

Dames slaan

Rode uitslag op Corus-toernooi

SP-senator Eric Smaling heeft eind januari het wereldberoemde Corus-schaaktoernooi in Wijk aan Zee gewonnen (zie foto).

Dat wil zeggen: in de speciale invitatiegroep voor (ex-)parlementariërs. Smaling wist onder anderen Fred Teeven, Bas de Gaay Fortman en Henk Vonhoff voor te blijven. Maar de cruciale partij was in de vierde ronde tegen Jan Nagel (voormalig PvdA-senator en ex-kartrekker van Leefbaar Nederland), wiens speelsterkte ongeveer gelijk aan die van Smaling werd geacht. Lange tijd ging de strijd dan ook gelijk op. "Maar in het eindspel had ik een trucje", vertelt Smaling geamuseerd. "Ik kon met de dame schaak geven. Nagel moest met zijn dame dat schaak opheffen en toen kon ik met een toren achterom in zijn koningstelling opnieuw schaak geven. Toen moest Nagel met zijn koning gedwongen mijn toren slaan, waardoor ik met mijn dame weer zijn dame kon slaan." Eh... juist, ja. Ongetwijfeld een prachtcombinatie, Eric!

Op de tweede plaats bij de politici eindigde Marius Erning, oud-Kamerlid voor de CPN. Smaling: "Daarmee was het de meest rode uitslag van het Corus-toernooi ooit. Na afloop hebben Marius en ik dat er bij de organisatie nog eens flink ingewreven, haha."

Smaling's ELO-rating (een soort variabel schaak-IQ) bedraagt momenteel 1940 punten. Ter vergelijking: de winnaar van het Corus-hoofdtoernooi, grootmeester Levon Aronian uit Armenië, heeft een ELO-rating van 2750. De SP'er met de hoogste ELO-rating is voor zover bekend Nico Schouten van het Wetenschappelijk Bureau. Hij staat op 2166.

Foto Eric Smaling

praktijk te leren kennen: "In Amsterdam, waar gemeentelijke directeuren om de paar jaar van werk veranderen, is dat zeker

niet te veel gevraagd." De handen uit de mouwen, dat zouden meer directeuren moeten doen.

Mbo'ers gediscrimineerd op kamermarkt

Stel je volgt een mbo-opleiding in Amersfoort. Je bent 18 en wilt zelfstandig gaan wonen, dus je schrijft je in voor een studentenkamer. Dan volgt een koude douche: woningcorporatie Portaal Amersfoort geeft voorrang aan hbo-studenten. 'Hallo Portaal, wat is dat voor discriminatie?', vraagt SP-Tweede Kamerlid Paulus Jansen zich af. Hij stelde er vragen over aan minister Van der Laan (Wonen). ROOD Amersfoort spant zich op lokaal niveau in om aan deze ongelijkheid op de woningmarkt een einde te maken.

Foto flickr

Massa-ontslagen: beleggers opgelucht

Elk AEX-genoteerd bedrijf heeft inmiddels ontslagen aangekondigd en ook voor vele banen in het midden- en kleinbedrijven wordt gevreesd. Kortom: de economische crisis verergerd, terwijl beleggers opgelucht ademen. De aandelenkoersen van Philips en Corus schoten onmiddellijk omhoog na de aankondiging van massaontslagen. De 'verlengde werktijdenverkorting' blijkt volgens de Volkskrant ingehaald door de economische werkelijkheid. Volgens Philips-topman Kleisterlee is er geen sprake van tegenwind meer, maar zijn we 'in een orkaan beland'. Het Centraal

Planbureau raamt dat de werkloosheid in 2010 zal verdubbelen tot 600 duizend. Ondertussen hebben de sociale partners stevige kritiek op de 'magere' plannen van de regering om de gevolgen van de crisis tegen te gaan.

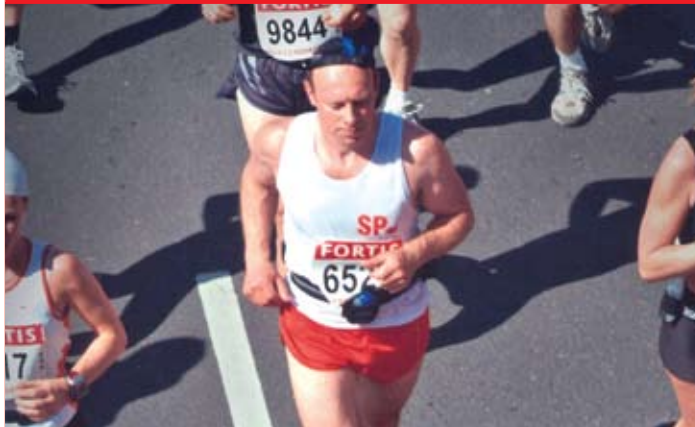
Crisis-maatregelen op kousenvoeten

'Druppels op een gloeiende plaat.' 'Maatregelen op kousenvoeten.' 'Blindheid voor de breedte en diepte van de crisis.' 'Nederland is de slome Henkie van Europa'. Dit is slechts een greep uit de reacties op de nieuwe maatregelen die het kabinet heeft aangekondigd om de economische crisis te bezweren. Ook SP-woordvoerder Financiën Ewout Irrgang vindt de aangekondigde kabinetsmaatregelen, die neerkomen op het geven van meer garanties aan banken, veel te mager. Hij vindt dat het kabinet een voorbeeld kan nemen aan landen als Duitsland en Frankrijk, die miljarden hebben geïnvesteerd. Ook moeten banken soepeler omgaan met kredietverlening aan gezonde bedrijven. "Het is tijd voor een pakket maatregelen met tanden. Kabinet, open de ogen en haal die hand van de handrem!"

Roet in koopkrachtstijging

Het Nibud heeft beraamd dat de koopkracht van Nederlanders het komende jaar met 1 tot 4 procent stijgt. Dat verklaart het instituut op basis van dalende (benzine)prijzen, lichte loon- stijgingen en het kindgebonden budget, waar vooral tweeverdieners van

Volhouders gezocht

Loop gratis de marathon van Rotterdam

Op zondag 5 april wordt de marathon van Rotterdam gehouden. Evenals eerdere jaren stelt de SP hardlopers en -loopsters in de gelegenheid om deze bijzondere wedstrijd gratis én in SP-outfit te lopen. Er is plaats voor 40 SP-deelnemers. Het SP-hoofdkantoor, vlakbij start/finish, is die dag speciaal geopend en dient als eigen kleedgelegenheid voor de SP-lopers en hun aanhang. Als u de marathon van Rotterdam voor de SP wilt lopen krijgt u niet alleen uw startgeld retour, maar tevens een gratis loopset. U hoeft geen SP-lid te zijn, sympathisanten zijn ook welkom om mee te lopen. Interesse? Neem dan voor 10 maart contact op met Paul Peters: (010) 243 55 54 of ppeters@sp.nl. Mocht u de marathon wat te veel van het goede vinden, maar wel andere wedstrijden in SP-kleding willen lopen dan kan dat ook. U loopt zeker niet alleen, want er zijn al ruim 200 lopers en loopsters die wedstrijden in SP-kleuren lopen.

Foto Paul Peters

profiteren. Maar persbureau ANP merkt terecht op dat 'de kredietcrisis roet gooit in de rooskleurige koopkrachtcijfers'. Zo gaat een alleenverdiener met twee kinderen er maandelijks ruim 16 procent op achteruit als hij of zij werkloos wordt. Daarom raadt het Nibud aan de broekriem aan te trekken en de koopkrachtstijging te benutten om schulden af te lossen.

Maar wat zijn we gelukkig

Te midden van alle sombere berichten is de halfjaarlijkse Eurobarometer gepresenteerd. En wat blijkt? Nederlanders zijn het gelukkigst van alle Europeanen. Alhoewel tweederde bezorgd is over de

werkzekerheid, zegt maar liefst 98 procent van de ondervraagde Nederlanders tevreden te zijn met het dagelijks leven en de financiële situatie. Ook blijkt uit het onderzoek dat Nederlanders 'de grootste fan van Europa' zijn. Driekwart van de ondervraagden is blij met het EU-lidmaatschap, dat is veel hoger dan het Europese gemiddelde (53 procent). Overigens wordt de Eurobarometer uitgevoerd door de Europese Commissie.

Foto flickr

Over Europa gesproken

De Dienstenrichtlijn, het ontslagrecht en recentelijk de Werktijden-richtlijn hebben het nut van 'Europa' onderstreept. Begin juni kunt u uw stem laten gelden in het Europees Parlement. De SP werkt momenteel hard aan het verkiezingsprogramma 'Een beter Europa begint in Nederland' en tijdens de partijraad op 21 februari zal de definitieve kandidatenlijst worden bekendgemaakt. De meest waarschijnlijke lijsttrekker is Dennis de Jong, bestuurslid van de SP in Rotterdam en drijvende kracht achter acties met internationale thema's als globalisering. Maar ook is hij als SP'er op de markt te vinden en doet hij mee aan het bezoeken van nieuwe leden. Op de conceptlijst wordt hij gevolgd door Kartika Liotard die momenteel met Erik Meijer de SP in het Europees Parlement vertegenwoordigt en een belangrijke rol heeft gespeeld in de strijd tegen de Dienstenrichtlijn. Partijsecretaris Hans van Heijningen hoopt op een verdubbeling van het aantal zetels tot vier. "De lijst toont een mooi evenwicht van jonge en ervaren mensen, waardoor ik zeker weet dat we ook in

Brussel een duidelijk sociaal en menselijk geluid gaan laten horen." Nummer 3 op de voorlopige lijst is Nicole van Gemert (Utrecht) en Niels Jongerius (ROOD Groningen) vult de voorlopige vierde plek.

Calvijn is cool

Het zal u wellicht niet ontgaan zijn, Calvijn (1509-1564) is terug van nooit weg geweest. En hoe! Er is niets 'calvinistisch' aan de stijlvolle glossy die de Franse theoloog moeten eren tijdens zijn vijfhonderdste geboortjaar. Calvijn is cool, lijkt de boodschap. Een kerkhistoricus noemt de reformator zelfs 'de Obama van de zestiende eeuw' en op de druk bezochte website van Trouw kunnen bezoekers hun 'Calvijn-factor' bepalen. Bewonderaar Jan Peter Balkenende zal op 30 mei tijdens de officiële herdenking een lezing houden. SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak kondigt alvast aan dat hij samen met senator Arjan Vliegthart een stuk gaat schrijven over 'het verminkte calvinisme van onze premier'.

Foto wikimedia

Kabinet blokkeert drie ton 'soldij' voor topman

Militairen kunnen, vanwege het zware werk dat zij verrichten, vervroegd met pensioen. Een goede zaak, vindt ook SP-Kamerlid Krista van Velzen. Maar als een oud-topmilitair zijn pensioen aanvult met een mega-inkomen bij onderzoeks-

Veredelde klankbordgroep

Masterplan Nieuw Crooswijk

De sloop van oude woningen is tot twee jaar uitgesteld, de nieuwe woningen raakt men aan de straatstenen niet kwijt en de bewoners kijken ondertussen tegen een troosteloze betonvlakte aan. Voor de SP Rotterdam zijn er duidelijke signalen dat het 'masterplan' Nieuw Crooswijk (zie Tribune Juni 2006) niet werkt. SP-raadslid Leo de Kleijn: "Het is tijd om de plannen aan te passen en te zorgen voor meer betaalbare woningen die de mensen wél willen hebben." Zoals voorspeld is de sociale samenhang verdwenen en kampen de overgebleven winkeliers met forse inkomstenderving. "De sloop heeft al de nodige schade aan de wijk toegebracht. Families die soms al generaties in de wijk woonden, moesten vertrekken omdat ze de vervangende nieuwbouw niet kunnen betalen." Ondertussen moet de Rotterdamse SP-fractie nota bene uit de media vernemen dat de gemeente tientallen miljoenen euro's wil steken in vier of vijf commerciële projecten. "Het is niet de taak van de gemeente om bouwprojecten te financieren als banken dat te risicovol vinden", aldus De Kleijn. "Ontwikkelaars en bouwbedrijven hebben in de vette jaren goud verdiend in Rotterdam. Nu mogen ze iets terugdoen voor de stad." De SP wil liever dat de gemeente investeert in maatschappelijke projecten die de voorraad van sociale huurwoningen ten goede komen. Dat kan ook in Nieuw Crooswijk. De Kleijn is boos dat hij in de media heeft moeten vernemen van de voorgenomen investeringen. "Het lijkt er steeds meer op dat dit college de gemeenteraad gebruikt als een veredelde klankbordgroep."

Foto Flickr.com / Janssen en De Kievith

instituut TNO, verandert dat de zaak. "Deze meneer zou bij elkaar 330.000 euro belastinggeld per jaar ontvangen aan salaris en pensioen", aldus Van Velzen. "Blijkbaar is het werk als vice-admiraal niet zo zwaar

dat pensionering nodig was, gezien het feit dat deze oud-militair een nieuwe topbaan accepteerde." Van Velzen heeft in de Kamer bezwaar gemaakt tegen het topsalaris van de topmilitair bij

TNO, een overheidsinstelling. En met succes. Het kabinet heeft het salaris geblokkeerd en gaat wettelijke regels stellen. Ook gaat het met de vakbonden om de tafel om een einde te maken aan het stapelen van salarissen op riante pensioenen.

Kafka in de polder

Een man zonder benen die met een papiertje moet bewijzen dat hij écht invalide is, het is slechts een van de voorbeelden van bureaucratische rompslomp uit het boek 'Kafka in de Polder'. Vier jaar lang hebben de vijf onderzoekers kafkaëske toestanden verzameld. Het resultaat is overhandigd aan staatssecretaris Ank Bijleveld. Volgens de Volkskrant is het een 'nieuw handboek voor ambtenaren, met tranentrekkende voorbeelden over onzinnige bureaucratische regels'. De tekst is eind dit jaar gratis te downloaden en het boek ligt nu al in de winkel. Wellicht vreemd is dat dit praktische 'handboek' niet aan ambtenaren wordt verstrekt...

Foto wikimedia

Opsteker

Agnes Kant is het Kamerlid dat zich het afgelopen jaar het best heeft ingezet voor de belangen van chronisch zieken en gehandicapten. Dat vindt de jury van de jaarlijkse Fakkelprijs die de SP-fractievoorzitter onlangs in ontvangst heeft mogen nemen. "Agnes Kant zet chronisch zieken en gehandicapten echt centraal", aldus de

jury. "Zij zorgt ervoor dat het geluid van chronisch zieken en gehandicapten daadwerkelijk gehoord wordt in Den Haag. Zij streeft ernaar de zorg toegankelijker te maken voor zorgvragers." De prijs wordt uitgereikt door de Chronisch Zieken en Gehandicapten Raad (CG-raad) en de 150 lidorganisaties daarvan.

'Jan uit Oss' wint prestigieuze prijs

"Meteen bij zijn eerste bezoek aan de koningin bleek al dat Jan Marijnissen geen mediatraining nodig had", sprak de voorzitter van de Stichting Machiavelli, Marja Wagenaar, op 28 januari. "Voor de twintigste Machiavelli-prijs, en die is voor een opmerkelijke prestatie op het gebied van publieke communicatie, hebben we gezocht naar een prijswinnaar die gedurende de afgelopen 20 jaar een unieke prestatie heeft neergezet. En toen kwamen we al heel snel en heel vanzelfsprekend uit bij Jan Marijnissen." Niet alleen de Hema-worsten die 'Jan uit Oss' in 1994 meenam voor hare majesteit staan in het juryrapport vermeld, ook zijn vooruitziende blik wordt uitgebreid genoemd. "Jan Marijnissen kreeg van alle kanten lof toegezaaid toen hij voor de zomer het partijleiderschap van de SP overdroeg aan Agnes

Nieuw Kamerlid

De Roos voor de Rooij

Door het terugtreden om persoonlijke redenen van Nathalie de Rooij, heeft de SP er weer een nieuw Kamerlid bij. Trix de Roos uit Vlissingen versterkt de gelederen. Op 13 januari is ze beëdigd als Kamerlid. "Het is wennen maar het bevalt goed", zegt ze over haar eerste dagen als Kamerlid. Het is overigens niet zeker wat ze gaat doen in de Kamer, ze treedt niet noodzakelijk in de voetsporen van De Rooij die zich specialiseerde in onderwijs. Samen met Henk van Gerven heeft ze al geijverd voor behoud van een basisziekenhuis op Walcheren. "Ik ben me op dit moment nog aan het oriënteren. De komende tijd ga ik meelopen met de zorg", legt De Roos uit. "Daar ligt mijn hart, maar ook bij de maatschappelijke opvang." De Roos heeft onder andere als vrijwilliger in de dak- en thuislozenopvang gewerkt.

Foto Bas Stoffelsen

Kant. Als partijleider die altijd de actualiteit naar een breder plan wist te trekken. En soms opereerde hij al jarenlang met een voorspellende waarde. Immers, voor het zelfreinigende vermogen en het bonussysteem van het bankkapitalisme heeft hij nog nooit een goed woord overgehad. (...) De groei van de SP heeft bovendien ook andere partijen gedwongen zich aanzienlijk meer dan voorheen te verdiepen in het dagelijks leven van hun kiezers. Ook dat is in niet geringe mate aan Marijnissen te danken. Jan Marijnissen heeft een stem gegeven aan die mensen die aan de zijlijn staan. Aan die mensen die zelf ook vaak denken dat ze niet meetellen.

Voor die groep was hij er niet alleen binnen het parlement, maar vooral ook daarbuiten. En daarvoor is een titel, die slechts weinig politici als geuzennaam zouden mogen dragen: volksvertegenwoordiger."

Foto Wesley Luntungan

Yes we can blog

Een nieuwe president, een nieuwe presidentiële site. Met de komst van de Obama's in het Witte Huis waait er ook een frisse wind door whitehouse.gov, de officiële site van de ambtswoning. Het nieuwe ontwerp gaat gepaard

met een multimediale aanpak: een blog, videoboodschappen, roulerende foto's en een overzicht van presidentiële huisdieren. "Obama heeft gedurende zijn campagne heel goed en handig gebruik gemaakt van Internet", vindt SP-webmaster Herman Beekers. De nieuwe site vindt hij echter weinig revolutionair. "Je vindt er keurig informatie over de 'bewoners', hun voorgangers en het regeringsprogramma. Maar een berichtenrubriek is niet echt wereldschokkend, ook al noem je het een blog." Overigens moet de website niet verward worden met Whitehouse.org, de hilarische website 'van' (over) George W. Bush.

Mosquito Xperience

Op 28 januari presenteerde ROOD, jong in de SP, het Zwartboek Mosquito's. Kamerleden konden daarbij een heuse mosquito-ervaring ondergaan in de Mosquito Xperience. In dit doolhof waren de jongerenverjaagkastjes (mosquito's) ook voor volwassenen hoorbaar. "Als ze dan wegliepen, stuitten de deelnemers telkens op gesloten jongerencentra, samenscholingsverboden et cetera; ze konden geen kant op", vertelt ROOD-voorzitter Eva Gerrebrands. Later die dag werd er in de Tweede Kamer gedebatteerd over de mosquito. Minister ter Horst noemde de inzet van de piepkastjes 'een brevet van onvermogen', maar wil ze niet verbieden.

Foto Archief ROOD

Agnes Kant

“Omdat we de weg kennen, horen we voorop te lopen”

Ruim een half jaar is ze nu het boegbeeld van de SP. In die tijd gebeurde er nogal wat. De kredietcrisis trekt een loodzware wissel op ons land en het einde is nog lang niet in zicht. Desalniettemin is Agnes Kant optimistisch over de toekomst: “Onze voorstellen worden overgenomen omdat ze gesteund worden door de mensen. Het kan anders en de SP loopt voorop.”

De laatste week van januari en de eerste van februari zijn roerig. Minister Bos van Financiën schiet de grootste bank van Nederland, ING, te hulp op een manier waarbij de grootste risico's voor rekening komen van de belastingbetaler. Balkenende komt voor het onderzoek naar de steun aan de oorlog in Irak met de uitvlucht van een commissie, en wederom met de steun van de PvdA wordt daarmee een parlementaire enquête op dit moment geblokkeerd. Maar ook: PvdA-minister Van der Laan (Wonen) maakt bekend een einde te willen maken aan de topsalarissen bij woningcorporaties. Eerste vraag aan Agnes Kant: staat de politiek aan de vooravond van een denkomslag? “In antwoord daarop vertel ik een kleine anekdote. Een tijdje geleden bezocht een groepje Nederlandse topbankiers de Tweede Kamer. Hun trof geen enkele blaam, vonden ze zelf. Beschamend was het. Alexander Pechtold van D66 reageerde dan ook furieus: ‘Een absurde vertoning’, fulmineerde hij. En hij had gelijk. Maar wat gebeurde er later? Gerrit Zalm ging min of meer namens de Nederlandse overheid werken bij de nieuwe ABN/

Fortis-bank. Voor 750 duizend euro aan salaris. Plus bonussen! Ik wist niet wat ik hoorde. Want ik dacht dat er een einde zou komen aan dit soort exorbitante beloningen. Ik dacht dat die bonuscultuur moest stoppen. Daar was iedereen het toch over eens? Maar nee; de eerste de beste afspraak die onze minister van Financiën zélf maakt, gebeurt mét bonussen. En ook hierover wond Pechtold zich tijdens het debat op. Hij opende de aanval op het kabinet. En ook hier had hij gelijk, dus dacht ik: laat ik 'm eens vragen wat dan de oplossing van D66 voor die graaicultuur is. Toen zei hij: ‘Er moet een code komen, zelfregulering.’ Terwijl hij dus even daarvoor het kabinet daarop had aangepakt! En het geheugen van meneer Pechtold is kort: hij was die bankiers die geen enkele zelfreflectie kennen alweer vergeten. Hij is vooral van het korte effectje in een debat. Ik denk dat we kunnen concluderen dat neoliberale politici, waar Pechtold er een van is, nog in de ontkenningfase zitten.”

Wat precies moeten zij niet langer ontkennen?

“Kijk, een veelgehoorde opvatting is dat de kredietcrisis een probleem van de Verenigde Staten is, waarvan de gevolgen zijn overgewaaid naar Europa. Natuurlijk zijn de problemen daar ook begonnen. En ja, er is inderdaad iets komen overwaaien: in de

jaren tachtig van de vorige eeuw. Het neoliberalisme. Dát heeft zich verspreid over Europa en heeft ook in Nederland voet aan de grond gekregen. Dáár ligt de diepere oorzaak van de kredietcrisis die ons nu teistert. Langzaam maar zeker ontstond er een cultuur van meer markt en minder overheid. Een cultuur waarin kortetermijnwinst en aandeelhoudersbelang centraal stonden. Dat is allemaal niet zomaar komen aanwaaien. Nee, het is enthousiast uitgedragen door de VVD, het CDA, D66 en de PvdA. Liberalisering, deregulering, privatisering, flexibilisering; ze kregen er maar niet genoeg van. Sinds de SP in de Kamer zit, hebben we gewaarschuwd voor dat ongeremde kapitalisme. Het brengt geen stabiliteit, het houdt geen rekening met het algemeen en langetermijnbelang. Het kapitalisme zonder teugels laat zijn ware gezicht zien.”

En nu?

“Toen de kredietcrisis begon, was de SP de eerste die met een plan kwam met voorstellen voor ingrijpende hervormingen van het financieel-economisch systeem. Dat plan behelst onder meer forse aanscherping van regels en toezicht, beperking van de macht van de aandeelhouders en beëindiging van de onzalige bonuscultuur. De compleet uit de bocht gevlogen liberalisering moet op de schop. Dat is wat er moet gebeuren.”

“Over de waarheid onderhandel je niet”

Tijdens de partijraad in december haalde Kant twee citaten aan. 'Steeds minder toezicht en een steeds fanatieker, bijna fundamentalistisch geloof in de ongebreidelde vrije markt hebben een dodelijke cocktail opgeleverd.' En: 'We moeten het Angelsaksische model van ongelimiteerde kortetermijn-winstmaximalisatie vaarwel zeggen.' De eerste bleek van Wouter Bos, de tweede van Jan Peter Balkenende.

Is er ondanks die ontkenning-fase toch niet sprake van het begin van een koerswijziging in regeringskringen?

"Aan de ene kant zie je inderdaad dat de kredietcrisis de ogen en oren lijkt te openen. Je hoort plotseling taal die ons bekend in de oren klinkt, misschien zelfs wel als muziek. Maar woorden zijn niet genoeg. We moeten maar afwachten of die koerswijziging er komt. Minister Bos zei ook dat het nooit meer zo wordt als het was. Hoe het dan wel moet, zei hij er niet bij. En vervolgens benoemt hij Zalm met een vorstelijk salaris en bonussen bij ABN. En premier Balkenende stelde dat we meer naar het 'Rijnlandse model' moeten. Wat dat precies is en wat er dan anders moet, is mij niet duidelijk geworden. Wel liet hij zich in het Financieele Dagblad ontvallen, dat 'het klassieke Rijnlandse model zich kenmerkt door een zekere mate van inflexibiliteit'. Volgens hem leidt dat er onder meer toe dat nieuwe groepen mensen moeilijk een plek op de arbeidsmarkt kunnen veroveren. De moderne variant van het Rijnlandse model noemt de premier de 'Rijndelta-variant'. Maar houdt die in dat de deuren wagenwijd open moeten voor werkgevers, zodat zij in de toekomst nog gemakkelijker mensen kunnen ontslaan? Het is dus zeker oppassen geblazen met die zogenaamde koerswijziging van het kabinet. Centraal moet de vraag staan: wat kunnen we leren van wat er mis ging voor de stappen die we de komende tijd gaan zetten? En hoe moet het daarom anders. Dát is het debat dat dit jaar gevoerd moet worden. Andere partijen, die jarenlang verantwoordelijk waren, moeten dan wel in de spiegel durven kijken."

Erg optimistisch klinkt dat niet...

"Dat ben ik juist wel! Want als je goed oplet, merk je dat onze invloed als partij groeiende is. Dus ook dat wat men nu nog niet in wil zien, zullen we af gaan dwingen. Zoals we dat tot nu toe op allerlei fronten gedaan hebben. Je merkt namelijk dat onze voorstellen steeds vaker ook door anderen worden overgenomen. Een paar voorbeelden? De PvdA wil nu ook dat er minder woningen gesloopt worden en dat de huurder daarbij inspraak moet krijgen. Het CDA bepleit nu ook minder fusies van zorginstellingen, omdat de schaal te groot wordt. Er komt een plan voor buurtverpleeghuizen, op initiatief van de SP. 'Wijkzuster terug' kopte de Telegraaf onlangs: staatssecretaris Bussemaker van Volksgezondheid heeft kennelijk het licht gezien. Zij vindt nu bovendien ook dat vaste hulpen met een vast contract het werk in de thuiszorg moeten gaan doen, en niet constant wisselende alfahulpen. Stel je voor: dat gebeurt dus nadat de marktwerking de vaste hulpen heeft gedwongen om als alfahulp te gaan werken! Er is nu een wetsvoorstel in de maak om dat onmogelijk te maken. En jawel, dat heeft alles te maken met de maatschappelijke druk die ontstond na ons thuiszorgspotje met Mieke (de oudere dame die zich uitkleedt - red.). Toen dat tv-spotje laatst de Gouden Loeki won, stemde mij dat ook zeer optimistisch. Waarom? Omdat het blijkbaar zo is dat als de Nederlandse bevolking mag kiezen uit al die tv-spotjes, dat mensen blijkbaar toch kiezen voor datgene wat er toe doet, voor wat zij belangrijk vinden, in dit geval: menselijke thuiszorg. Daaruit put ik hoop voor de toekomst. Nog zo iets. Nadat de SP jarenlang heeft gepleit voor kleinere scholen, komt nu minister Plasterk met een voorstel om de schaalvergroting in het onderwijs tegen te gaan. En dat ook het CDA een fusiestop wil. En het besef begint door te dringen dat het toch niet zo verstandig is om de grens open te zetten voor werknemers uit nieuwe lidstaten van de EU. En dat er eindelijk eens iets gedaan wordt aan de topsalarissen in de publieke sector. Deze hele opsomming... het zijn stuk voor stuk ónze successen."

Oh ja?

"Ja. Als ik op tv woordvoerders van coalitiepartijen trots zie vertellen dat ze iets aan die topsalarissen gaan doen, dan denk ik: ja, daar heeft de SP zich sinds

haar intrede in de Kamer voor ingezet. Dat hebben we dus gewoon beréikt. Als je het maar vaak genoeg blijft aankaarten en erop blijft hameren. Als je de strijd maar lang genoeg volhoudt. Het is een succes, als zij gaan zeggen wat wij al jaren willen. Nog beter is als ze ook gaan dóen wat wij willen."

Maar het is toch winst dat andere partijen blijkbaar tot beter inzicht zijn gekomen?

"Je moet kijken waaróm dat gebeurt. Dus: waar komt de steun voor onze voorstellen feitelijk vandaan? En dan betwijfel ik of die partijen echt tot beter inzicht zijn gekomen. Nee, het is iets anders. Onze voorstellen worden overgenomen omdat onze opvattingen en ideeën gesteund worden door de mensen. Dát geeft de doorslag. Wij hebben niet alleen in debatten gestreden voor onze opvattingen, maar wij hebben steeds ons parlementaire optreden verbonden met de mensen. Dát is de basis van ons succes. En dat is tevens het verschil met andere partijen. Maar naast die successen zijn er nog genoeg dingen om voor te strijden. Vele maatschappelijke noden worden door het kabinet nog niet gezien, laat staan opgelost."

Wat zijn volgens jou de belangrijkste daarvan?

"Waar het op het menselijk vlak te vaak tekortschiet, is de zorg. De thuiszorg wordt om zeep geholpen door bezuinigingen en verplichte marktwerking. Nog steeds zijn er schrijnende situaties in verpleeghuizen, verzorgingshuizen, in de geestelijke gezondheidszorg en de gehandicaptenzorg. Niet omdat de mensen niet hard genoeg werken, maar omdat zij te veel moeten doen, in korte tijd en met te weinig collega's. En dan wordt er door dit kabinet-Balkenende doodleuk ook nog eens 800 miljoen bezuinigd op de langdurige zorg, de AWBZ.

Vervolgens wordt de zorg ook nog eens geteisterd door een controle-, indicatie-, registratie- en certificatiegekte. Die papierwinkel, die bureaucratie is dodelijk voor de zorg, waar sowieso al een personeelstekort heerst. Gevolg: minder handen aan het bed, gedemotiveerd personeel en gefrustreerde patiënten. Daar heeft de regering nauwelijks oog voor; ze zit echt op de verkeerde koers. Dat leidt tot verdere ontmenselijking van de zorg. Er is geen tijd meer om mensen in verpleeghuizen wat

“We komen met een offensief voor goede menselijke zorg voor iedereen: ‘Onze Zorg’”

extra aandacht te geven, als ze jarig zijn of buiten een frisse neus willen halen bijvoorbeeld. Ik hoor berichten uit zorg- en verpleeghuizen waar nabestaanden, medewerkers en personeel amper meer de tijd krijgen om afscheid te nemen van overleden bewoners. Razendsnel moet de kamer ontruimd worden, anders wordt de huurprijs van de kamer per dag in rekening gebracht. Zulke dingen gebeuren in Nederland anno 2009. Dat is beschaamd. Het moet anders en dat kán ook. Ik heb diverse verpleeghuizen bezocht die de zorg uitstekend georganiseerd hebben: kleinschalig en op buurtniveau. Kortom, meer actie in de zorg is keihard nodig. Daarom komen we met een offensief: ‘Onze Zorg’. Voor goede menselijke zorg, voor iedereen. Dat is toch echt niet te veel gevraagd.”

En buiten de zorg?

“Wat er natuurlijk ook moet komen is een parlementair onderzoek naar de politieke steun aan de oorlog in Irak. Vlak voor

kerst kwamen de langverwachte antwoorden van de regering op de honderd Kamervragen daarnaar. Die antwoorden waren honderd keer niks. Er is nog steeds geen openheid over de inhoudelijke afweging van de regering met betrekking tot het verlenen van politieke steun aan die oorlog. Minister Bos zei in NRC Handelsblad: ‘Bij de volgende formatie gaan we dat onderzoek naar Irak weer inbrengen.’ Tja, dan denk ik: sinds wanneer is waarheidsvinding onderdeel van coalitieonderhandelingen? Over de waarheid onderhandel je niet! Als er in een democratie een onderzoek nodig is om de waarheid boven tafel te krijgen, dan moet dat onderzoek er gewoon komen. Dat onafhankelijke onderzoek van premier Balkenende is een uitvlucht. Hij móest wel een uitvlucht zoeken; niet vanwege nieuwe feiten en onbeantwoorde vragen, maar onder druk van aanhoudende vragen van onder andere de SP.

En ik verzeker je: dat parlementair onderzoek kómt er ook. Met of zonder Bos.

Dit jaar hebben we ook Europese verkiezingen. In tegenstelling tot wat anderen ons willen doen geloven verschilt het

nieuwe Europese Verdrag nauwelijks van de Europese Grondwet, die de Nederlanders massaal hebben verworpen. En een nieuw referendum is hen onthouden. Wij gaan de kiezers oproepen om dit jaar alsnog – of beter gezegd: nogmaals – tegen de neoliberale koers van Europa te stemmen.

De tijd is rijp voor een nieuwe koers, ook in Europa. Een koers die gekenmerkt wordt door solidariteit, zeggenschap en langetermijnbelangen. Een koers met de mens als middelpunt in plaats van de markt. Het is onze opgave om voorop te gaan in die nieuwe koers. Waarom? Omdat wij de weg kennen.”

Tekst Rob Janssen
Foto's Suzanne van de Kerk

Foto Bas Stoffelsen

**Verkoop Essent en Nuon
onzalig én onnodig**

Ze zijn nuts!

Volgend jaar gaan alle remmen los. Dan mogen provincies en gemeenten hun aandelen in de nu nog publieke energiebedrijven verkopen. Duitse giganten als RWE en E.ON liggen al op de loer en de race lijkt gelopen. Lijkt, want er is wel degelijk een alternatief voor de uitlevering aan buitenlandse markt-mastodonten.

Maandagochtend, 19 januari 2009. Buiten is het ijskoud. Er waait een harde wind en het regent. Naast het kantoor van energieleverancier Essent in 's-Hertogenbosch staan SP-busjes geparkeerd. Even verderop beweegt zich een stoet betogers in de richting van de hoofdingang. Journalisten en cameraploegen verzamelen zich. Kantoormedewerkers kijken nieuwsgierig uit het raam. Over een paar minuten, om vijf voor twaalf, zal energieleverancier Essent door demonstranten tot publiek bezit worden verklaard. Waarom? Omdat een Duitse energiereus, RWE, Essent wil overnemen. Voor maar liefst 9,3 miljard, een bedrag waar veel provincie- en gemeentebestuurders nu al hun vingers bij aflikken. "Het gevaar is dat Essent straks in handen komt van particuliere aandeelhouders", waarschuwt Nico Heijmans, voorzitter van de SP-fractie in de Provinciale Staten van Noord-Brabant. "Die zullen echt niet zeggen: 'Joh, geef mij dit jaar maar wat minder winst zodat de mensen niet zo'n hoge energierekening hebben.' Nee, het doel van een bedrijf is zo veel mogelijk winst maken op korte termijn. En dat zal uiteindelijk niet resulteren in een lage prijs voor de consument en een betrouwbare energielevering."

Nu hebben de vier overgebleven publieke bedrijven een dochteronderneming die het elektriciteits- en gasnet bestiert. Het is aandeelhouders nog verboden om hun bedrijf te verkopen aan een private investeerder. Maar per 1 januari volgend jaar moeten Essent, NUON, Eneco en Delta volgens de zogeheten splitsingswet hun netbedrijf hebben afgesplitst. De netwerkbedrijven moeten verplicht in overheidshanden blijven, maar dat geldt niet voor de productie- en leveringsbedrijven. De aandeelhouders daarvan kunnen het bedrijf dan gewoon verkopen.

"Ze denken snel geld te vangen; ik ken dat ergens van"

Uit het hele land zijn mensen naar Den Bosch gekomen om te demonstreren tegen de overname van Essent. "Alsof het al niet duur genoeg is", zeggen ze tegen elkaar. "Het wordt nog een luxe om je huis te verwarmen!" Er zijn veel SP'ers, maar ook een CDA-lid uit Haarlem laat van zich horen. "Ik vind dit een goede actie",

benadrukt ze. "Ik hoop dat iedereen straks ook naar Noord-Holland komt, als hetzelfde gebeurt met Nuon. Het privatiseren van de nutsvoorzieningen is het domste wat de regering ooit heeft gedaan. Daardoor stijgen de prijzen. Het CDA was er destijds niet voor, de PvdA heeft de privatisering er toen doorgedrukt." Ondertussen is Agnes Kant gearriveerd. Blauwbekkend van de kou, maar onder luid gejuich, klimt ze op een zeepkist. "Jahaa, en hier bovenop is het nog kouder!", roept ze door een megafoon. "Op dit soort dagen hoop je toch echt dat de kachel het doet. Wij staan hier omdat Essent in de uitverkoop wordt gedaan door publieke aandeelhouders, provincies en gemeentes. Ze denken snel geld te vangen. Ik ken dat ergens van. Er waren ook banken die alleen aan winsten dachten en niet aan het langetermijneffect. Daarom hebben we nu een kredietcrisis. Ons gaat het om het publieke belang. Energie is geen luxe, maar een basisvoorziening. Die moet betrouwbaar en betaalbaar zijn. Wij willen ook dat energie duurzaam is. Er is geen enkele garantie dat RWE daarvoor gaat zorgen. Integendeel! Het Duitse bedrijf staat bekend als een van de

smerigste energie-leveranciers van Europa, waar nog wordt geproduceerd op basis van bruinkool en steenkool. Het is onze verantwoordelijkheid om de verkoop te voorkomen. Het kabinet steekt geen poot uit om deze publieke nutsvoorziening in overheidshanden te houden. We hebben nu dus nog één mogelijkheid: de bevolking oproepen om te protesteren tegen deze uitverkoop. Daarom zijn we hier. Vandaag starten we een grote actie, die maanden gaat duren. Overal in het land zullen we de volksvertegenwoordigers duidelijk maken dat we het er niet mee eens zijn. Essent verkopen? Ze zijn nuts! Stop de uitverkoop! Essent is en blijft van ons." Onder luid applaus slaat Agnes Kant, recht voor het Essent-gebouw, een bord in de grond met een heldere boodschap: 'Publiek bezit'. Ondertussen heeft Jeroen Brouwers, perswoordvoerder van Essent, zich een weg gebaand door de menigte. "Eén ding moet me wel even van het hart", roept hij door de megafoon. "Als het gaat over een duurzame toekomst... Ik weet het, RWE is op dit moment niet de allerschoonste van Europa. Verre van zelfs. Maar Essent en RWE hebben wel veel plannen voor duurzame energie. Zo gaan we flink

Foto Rob Voss

Onderteken de petitie!

Op www.zezijnnuts.nl kun je de petitie 'Nutsbedrijven verkoop je niet' ondertekenen en protesteren tegen de verkoop van ons publieke energiebedrijf. Ook vind je op die site het laatste nieuws en opinies. Geïnteresseerd in nog meer achtergronden? Neem eens een kijkje op het weblog van Tweede Kamerlid Paulus Jansen: paulusjansen.sp.nl

investeren in windenergie. Dus wat dat betreft ziet de toekomst er goed uit. Maar ik wens jullie hoe dan ook succes met de komende acties.”

“We kunnen de overname nog tegenhouden”

“Natuurlijk, dit had allemaal voorkomen kunnen worden”, zegt Nico Heijmans. “Jaren geleden stemde de toenmalige regering – de PvdA voorop – in met de splitsing van nutsvoorzieningen in netwerk- en distributiebedrijven. Dat is de eerste stap geweest naar privatisering. Gek genoeg waren de Provinciale Staten daar toen faliekant tegen; ook vertegenwoordigers van CDA, PvdA en VVD. In de Tweede Kamer trok men zich daar helaas niets van aan. Maar het is ook nu nog niet te laat. We kunnen de overname nog tegenhouden, door een enorme druk te zetten op alle provinciale besturen. Honderdduizenden flyers liggen klaar om verspreid te worden. We trekken ook het land in met massale handtekeningenacties. We zullen het grote publiek laten spreken en daar móeten de volksvertegenwoordigers naar luisteren.”

“Kijk, uiteindelijk moet 80 procent van de aandeelhouders instemmen met een overname”, legt Heijmans uit. “Als bijvoorbeeld de provincies Overijssel en Groningen ‘nee’ zeggen, dan gaat de hele deal al niet door – want samen bezitten die al meer dan 20 procent van de aandelen van Essent. En Noord-Brabant

heeft alleen al 31 procent van de Essent-aandelen. Op dit moment is de meerderheid van de Statenleden daar voor een overname, maar dat zegt nog helemaal niets. Veel leden en kiezers van bijvoorbeeld het CDA zijn het oneens met hun volksvertegenwoordigers. In de provincie Noord-Brabant wordt pas op z’n vroegst eind april een definitief besluit genomen. We hebben dus nog een paar maanden de tijd om mensen te overtuigen – en dat kán. Elk huishouden heeft gas en licht nodig. Het is een eerste levensbehoefte.”

Toeval of niet – op diezelfde negentiende januari wordt bekend dat een andere Duitse energiereus ook al aast op Nederlandse energie-aandelen: E.ON. Dit in Düsseldorf gevestigde bedrijf zou volgens Duitse bronnen zijn oog hebben laten vallen op Nuon. E.ON is voor Paulus Jansen, energiewoordvoerder van de SP-Tweede Kamerfractie geen onbekende: “Dat bedrijf is al actief op de Nederlandse markt, het nam enkele jaren geleden de elektriciteitscentrales van EZH in de regio’s Rijnmond en Haaglanden over. Net als RWE is ook E.ON groot in kolen. En ze willen daarin nog groter worden, via de bouw van een nieuwe kolencentrale op de Maasvlakte.”

“Er gebeurt precies waar wij tien jaar geleden al voor waarschuwden”

E.ON behoort met RWE en de Franse bedrijven Gaz de France/Suez en EDF

Energieke politici

Qua omvang is RWE (Rheinisch-Westfälisches Elektrizitätswerk) de nummer twee op de Duitse energiemarkt.

Het bedrijf raakte in 2004 in opspraak, toen aan het licht kwam dat kwistig met geld was gestrooid naar invloedrijke politici van de christendemocratische CDU. Bestuurslid Hermann Joseph Arentz ontving jaarlijks 60.000 euro plus gratis stroom(!) van RWE Power AG, een dochter van RWE. Later bleek dat ook algemeen secretaris Laurenz Meyer zich flink had laten fêteren. Beiden traden vervolgens af. In dezelfde periode werd onthuld dat RWE zo’n 200 mensen in dienst had die gedurende tientallen jaren via een politieke nevenfunctie het energiebeleid probeerden te beïnvloeden.

Een andere affaire speelde vorig jaar. Voormalig minister en SPD-kopstuk Wolfgang Clement uitte openlijk kritiek aan het adres van partijgenoot Andrea Ypsilanti, SPD-lijsttrekker voor de deelstaatverkiezingen in Hessen. Clement, lid van de raad van toezicht van RWE, hekelde Ypsilanti’s nee tegen kernenergie en verklaarde dat hij niet op haar zou stemmen. Dat deed hij vlak voor de verkiezingen, die de SPD vervolgens met een tiende procent verloor van de CDU. Na een storm van kritiek en dreigend roeyement verliet Clement de partij.

Overigens was Wolfgang Clement als minister een belangrijke steunpilaar van ex-kanselier Gerhard Schröder, ook SPD. Laatstgenoemde kreeg na de verloren bondsdagverkiezingen in 2005 een hoge functie in een door de Russische gasgigant Gazprom gedomineerd energieconsortium, waarin ook E.ON vertegenwoordigd is. E.ON heeft op zijn beurt weer een aandeel van 6,4 procent in Gazprom. Niet lang daarna werd Gazprom hoofdsponsor van topvoetbalclub Schalke 04. Het contract leverde de club over een periode van vijfenhalf jaar tot 125 miljoen euro op.

tot het kwartet dat nu al de Noordwest-Europese energiemarkt beheerst. Peter Vogtländer, voorzitter van de Energieraad, zei op Radio 1: "Als dit proces zich zou voortzetten en er zouden maar vier aanbieders overblijven, en dat zijn dan die vier grote spelers, dan zijn wij bezorgd over te weinig concurrentie." En zo dreigt precies datgene te ontstaan wat de politiek in de jaren negentig juist wilde afschaffen: het marktmonopolie. SP'er Remi Poppe, zowel toen als nu Tweede Kamerlid, kan zich de discussies van een jaar of tien geleden in het parlement nog goed herinneren. "Ik weet nog goed dat PvdA-Kamerlid Crone mij vroeg: 'Wilt u het overheidsmonopolie dan handhaven?' Ik antwoordde: 'Beter een goeie monopolist waar je wat over te vertellen hebt, dan een slechte marktpartij waarbij je niks meer in te brengen hebt.' Nog zo'n typische vraag van die tijd: 'Meneer Poppe, wilt u dan niet dat het allemaal beter wordt?' Dan zei ik: 'Wat is er nu slecht dan? We hebben een prima productiesysteem en de distributie is ook in orde. Dus wat nou beter? Straks kan iedere Tedje van Es stroom gaan verkopen. Hij hoeft geen investeringen te doen en smeert 'm als het hem uitkomt.' Ja, en nu – tien jaar later – gebeurt exact datgene waar we toen voor waarschuwden: namelijk de vorming van grote marktmonopolisten waar je geen bal meer over te vertellen hebt."

Maar vooralsnog lijkt de trein der liberalisering en schaalvergroting gewoon door te denderen. Volgens de provincie Limburg bijvoorbeeld is 'publieke deelname aan een commerciële multinational niet langer gewenst'. Essent kan niet zelfstandig blijven voortbestaan, zegt Essent-bestuursvoorzitter Boersma. En de Tweede Kamer verwierp een SP-motie om de verkoop van Essent te voorkomen: alleen GroenLinks en de Partij voor de Dieren steunden de oproep van Agnes Kant om desnoods het Rijk de Essent-aandelen op te laten kopen. Kortom: er is niets aan te doen, het is eten of gegeten worden, het moet nou eenmaal.

"Door samenwerking kunnen energiebedrijven concurreren met de grote concerns"

Maar volgens Paulus Jansen is er wel degelijk een alternatief. "Nederland heeft nu nog vier publieke energiebedrijven: Essent, NUON, Delta en Eneco. Samen bedienen die ongeveer driekwart van de Nederlandse huishoudens. Waarom zou je die vier niet omvormen tot maatschappelijke ondernemingen en het aandeelhouderschap concentreren bij de provincies? Dan blijven ze publiek bezit en hoeven ze elkaar niet te beconcurreren. In plaats daarvan kunnen ze samenwerken bij de inkoop van fossiele brandstoffen; zo'n

inkoopcombinatie kan goed concurreren met de grote Europese energieconcerns. En ze blijven publiek bezit. Bovendien zijn dure reclamecampagnes om klanten bij elkaar weg te kapen dan overbodig. Zo hebben de Nederlandse klanten straks in iedere regio de keuze tussen een degelijk, betaalbaar publiek energiebedrijf naast de commerciële jongens van het snelle geld. Vooral de positie van huishoudens en het midden- en kleinbedrijf zal hierdoor versterkt worden," aldus Jansen, "want de kosten van dividend, hoge salarissen voor bestuurders kunnen flink omlaag – met als resultaat een lagere energierekening voor de klanten."

Er is bovendien geen enkele sprake van Europese dwang, aldus Jansen: "Europa verbiedt geen overheden als aandeelhouder van energiebedrijven. In diverse landen zijn nog bedrijven actief waar overheden aandeelhouder of zelfs grootaandeelhouder zijn. Trouwens, ook in een geliberaliseerde markt kunnen overheidsbedrijven bestaan. Zo heeft iedereen keuze tussen enerzijds de wildwest-aanbieders die gaan voor het snelle geld en anderzijds een degelijk en betaalbaar alternatief. In Amerika heb je aan de hand van de Enron-schandalen kunnen zien wat je kunt krijgen als je de energievoorziening helemaal aan de markt overlaat."

Terug in Den Bosch. Nadat Essent tot publiek bezit is uitgeroepen, trekken tientallen SP-leden door de kou naar het Centraal Station en de Bossche binnenstad om mensen te informeren over de gevaren van de voorgenomen overname. Een ijskoud startschot voor een campagne waarvan het ijzer gloeiend heet is. Want in april beslissen de provincies. Interessant in dat opzicht: op 28 januari liet het Limburgse Brunssum als allereerste gemeente weten haar Essent-aandelen niet te willen verkopen. De gemeenteraad riep andere gemeenten en provincies per motie op om zich tegen de geplande overname te keren.

Tekst Rob Janssen en Marjo van Lijssel

Illustratie Arend van Dam

Jaap Hamburger

“Natuurlijk is er ook in Joodse kring kritiek op Israël”

Bij verschillende demonstraties tegen de Israëlische inval in Gaza sprak hij zich vanaf het podium in niet mis te verstane termen uit tegen de Israëlische agressie. Jaap Hamburger, voorzitter van 'Een Ander Joods Geluid': “We moeten stelling blijven nemen tegen de schendingen van het internationaal recht en tegen pogingen om critici van Israël monddood te maken.”

Een Ander Joods Geluid (EAJG) is opgericht in 2001, direct na de verkiezing van Sharon als Israëlische premier. “De voorbereidingen waren al langer aan de gang, maar ze kwamen in een stroomversnelling met het uitbreken van de tweede intifada (Palestijnse opstand) in september 2000”, vertelt Jaap Hamburger. “Deze gebeurtenissen bevestigden het desastreuze karakter van de Israëlische politiek ten opzichte van de Palestijnen. Ze lieten zien dat die politiek als een boemerang werkt op het moreel gehalte van de Israëlische samenleving en op den duur ook op de houdbaarheid van de Israëlische staat.”

Daarnaast waren er ook ‘binnenlandse’ redenen om met een dergelijk initiatief te komen, legt Hamburger uit. “De traditionele Joodse organisaties in Nederland staan weinig kritisch tegenover het Israëlische beleid. Natuurlijk is er ook in Joodse kringen kritiek op Israël, maar die wordt bij voorkeur binnenskamers geuit, en gaat vaak niet verder dan dat ook Israël fouten maakt. ‘Net als andere landen’, wordt er dan haastig aan toegevoegd. Een aantal mensen vond dat die kritiek ook publiek moest worden geuit, dat we ook en *juist* als Joden mee moeten durven doen aan het openbare debat over het Midden-Oosten.

Vredesactiviste Anneke Jos Mouthaan en tv-producent Harry de Winter hebben toen via een advertentie mensen uit Joodse kring opgeroepen om dat kritische geluid te laten horen. Het uitgangspunt was om gezamenlijk te laten blijken dat men de politiek van Israël rampzalig vond – niet zozeer voor de Palestijnen, dat was niet de eerste overweging – maar vooral voor Israël zelf. Ik heb dat toen ook ondertekend, en zo is het balletje gaan rollen. Sinds december 2007 ben ik voorzitter.”

“En”, gaat hij verder, “ik ben nog steeds heel tevreden met die naam: Een Ander Joods Geluid. Want dat is precies wat we willen zijn, niet *het* andere Joodse geluid, maar *een* ander geluid dan dat van de traditionele Joodse organisaties.”

De afgelopen tijd hebben jullie je heel intensief beziggehouden met Gaza, en heftig geïnteresserd tegen de Israëlische aanval op de Gaza-strook. Daarbij stond wel de positie van de Palestijnen centraal.

“Ja, we konden moeilijk anders. De aanval op Gaza was absoluut overbodig en alleen daarom al schandalig. Daar kan je niet anders dan tegen protesteren. Kijk, er zijn in de geschiedenis van het Jodendom altijd twee stromingen geweest. Aan de ene kant een nationalistische, chauvinistische stroming en aan de andere kant een humanitaire. De Israëlische politiek wordt nu volledig gedomineerd door de eerste stroming. Er zijn allerlei Joodse groepen en organisaties, ook in Israël, die op de tweede lijn zitten. Maar zij worden overstemd door het officiële beleid, en door regeringspropaganda. Wij zien het ook als onze opdracht het debat hier te verrijken met hun argumenten en opinies, die in het andere humanitaire jodendom wortelen. De vooraanstaande Joodse historicus Avi Shlaim, die altijd kritisch maar loyaal is geweest ten opzichte van Israël, schrijft nu in een Engelse krant naar aanleiding van de aanval op Gaza, dat hij Israël beschouwt als een schurkenstaat. ‘Kijk, een schurkenstaat is een staat die beschikt over massavernietigingswapens, die conflicten oplost door wapengeweld in plaats van door diplomatie en die zich niet houdt aan de internationale rechtsregels. Dat is allemaal van toepassing op Israël. Wie de schoen past trekke hem aan’, schrijft Shlaim onomwonden.”

Door jullie opstelling inzake het conflict in het Midden-Oosten zitten jullie ook midden in de discussie in Nederland, over de verhouding tussen verschillende bevolkingsgroepen.

“Ja, onze hoofdtaak ligt bij het Israëlisch-Palestijnse conflict, maar in onze statuten

staat ook dat we willen bijdragen aan de discussie over dat conflict in de Nederlandse samenleving. Nu wordt van allerlei kanten gezegd dat het Midden-Oostenconflict niet in de Nederlandse samenleving moet worden geïntroduceerd. Ik vind dat onwaarschijnlijk en niet realistisch. Toen Nederland nog kritiekloos achter Israël stond, heb ik dat nooit gehoord. Nu er andere meningen klinken, heet het dat het conflict hier wordt geïntroduceerd. Het is niet realistisch, omdat de samenstelling van onze samenleving voorgoed veranderd is en dit conflict wereldwijd nu eenmaal heftige emoties oproept. Wij kunnen in die discussie mogelijk iets betekenen, door ons standpunt uit te dragen. Wij zijn in onze kritiek op het Israëlische beleid geloofwaardiger dan de meeste traditionele Joodse organisaties en kunnen zo een brug slaan naar de emoties van anderen en misplaatste anti-Joodse sentimenten helpen dempen. Dat doen we ook, met succes.

Door het Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI) en acht andere Joodse organisaties werd begin januari naar aanleiding van de aanval op Gaza een verklaring uitgegeven waarin ze Nederland oproepen om ‘solidair te zijn met de veiligheid van Israël’. Dat beschouw ik als bedrieglijk, een poging oude pro-Israëlische sentimenten te activeren om kritiek te smoren. De strategische veiligheid van Israël was helemaal niet in het geding. En wat betreft de veiligheid van Israëlische staatsburgers, die werd door het voorafgaand staakt-het-vuren geborgd. Het meest verbazingwekkende was dat die verklaring ook ondertekend was door het Joods Maatschappelijk Werk en het Israëlitisch Kerkgenootschap: twee organisaties die hun werkterrein in Nederland hebben en zich statutair helemaal niet horen uit te spreken over het Israëlisch-Palestijnse conflict, of de politiek van Israël.

Kijk, als de grote Joodse organisatie zich op deze cruciale momenten volledig identificeren met Israël en in alle toonaarden het optreden van Israël verdedigen, dan is het wat veel gevraagd van – laten we zeggen Marokkaanse jongens van 17, 18 jaar – dat die tegelijkertijd nauwgezet het gewenste onderscheid maken tussen

Israël en ‘de Joden’. Dan valt moeilijk van die jongeren te verwachten dat ze zeggen: wij laten die Joodse organisaties er helemaal buiten en richten onze kritiek alleen op het Israëlische beleid.”

Als die jongeren leuzen tegen joden roepen – hoe misplaatst en verwerpelijk ik die leuzen ook vind – dan is dat geen uiting van sluimerend, autonoom antisemitisme, maar mede een reactie op de opstelling van de Joodse organisaties die zich, hoe je het ook bekijkt, solidair verklaren met de Israëlische agressie. Daarna maken die organisaties van dergelijke uitingen met veel tam-tam een nieuw maatschappelijk probleem, ‘het oplevend antisemitisme’ geheten. Die houding vind ik te vergelijken met die van een pyromaan die roept: ‘Brand, brand’, nadat hij die zelf heeft helpen aansteken. Ons wordt verweten dat wij deelnemen aan demonstraties waar een afschuwelijke leuze als ‘ Hamas Hamas, Joden aan het gas’ zou zijn geroepen. Ik vind, waar die kreten kunnen klinken, waar het mogelijk misgaat, juist daar moeten wij niet weglopen, daar moeten wij zijn. Als we de eerste de beste steeg induiken, zal het honderdvoudig doorzien. Als we er op af gaan, is er kans dat het wegsterft. Dat is ook precies de reactie die ik krijg van de organisatoren van dit soort demonstraties. Die zijn zielsblij dat wij deelnemen, want juist dat geeft hun een argument om tegen hun eigen achterban te zeggen: ‘Kijk nou uit dat je niet generaliseert, er staat een Joodse organisatie op het podium dus je kunt niet zeggen dat ‘Joden’ dit of dat vinden.’ Let wel: ik zeg niet tegen Joodse organisaties met een andere mening dan de onze: eigen schuld dikke bult, jullie hebben geen recht van spreken. Maar wel: verbeeld je niet ons op te leggen wat wij wel en niet moeten doen, en bega al helemaal niet de fout ons daarvan een verwijt te maken. Wij helpen dempen wat mede door jullie aan het scheefgroeien is. Op de demonstratie op het Malieveld werd ik aangekondigd als vertegenwoordiger van een Joodse organisatie. Dan staan er 1500 mensen die collectief ‘boe’ roepen, dan wordt er gefloten en gesist als ik naar voren loop. Na mijn toespraakje van zes minuten wordt er beschaafd geklapt. Nou, dan denk ik: je kan in zes minuten mensen toch even op het andere been zetten. Dan moet ik daar dus niet weglopen, maar daar zijn. Daar waar het mogelijk misgaat.

Er is ook nogal wat te doen geweest over de aanwezigheid van SP-Kamerlid Harry van Bommel op een demonstratie in Amsterdam. Ook daarover hebben jullie je mening duidelijk laten horen.

“Ja, die hele gang van zaken komt mij maar al te bekend voor. Er is een voor-
aanstaand politicus met kritiek op Israël
en dan wordt er een rel rond zijn persoon
gecreëerd waarbij alles en iedereen in
stelling wordt gebracht. Eerst is er een
filmpje op YouTube, waarvan ik weet dat
het afkomstig is uit een zeer pro-Israëli-
sche en anti-islamitische hoek. Dat wordt
dan opgepakt door Elsevier en de
Telegraaf. Het heeft er alle schijn van dat
het CIDI dat vuurtje heeft aangestoken.
Vervolgens neemt rabbijn Evers de fakkel
over, in een ANP-bericht en bij Pauw en

Witteman roept hij dat Harry van
Bommels aanwezigheid bij de Auschwitz-
herdenking niet gepast is. Dan denk ik:
wie is hij om dat te roepen, daar gaat het
Auschwitz Comité over. Dan hoor ik
Jacques Grishaver, voorzitter van het
Auschwitz Comité, inderdaad op de tv
uitleggen dat het een openbare bijeen-
komst is waar iedereen welkom is. En
vervolgens meldt Harry van Bommel dat
hij na overleg met het comité besloten
heeft om er niet naartoe te gaan, omdat
hij niet wil dat hij door zijn aanwezigheid
alle aandacht naar zich toe trekt. Op de
achtergrond was er sprake van geruchten
over bedreigingen en het verstoren van de
herdenking.

Het siert Van Bommel dat hij zich heeft
teruggetrokken. Soms is het moediger om
je terug te trekken, om verdere escalatie te
voorkomen, dan principieel door te

zetten. Maar de rol van het CIDI en van
anderen hierin is zeer bedenkelijk. En
zoals ik al zei: het is een patroon dat we al
heel lang kennen. Daartoe behoort ook
dat Moszkowicz een aanklacht indient
tegen Van Bommel, omdat die niet
weggelopen is van een paar jongens en
hun gekreet. Zo'n aanklacht dient een
heel ander doel. Intimidatie van perso-
nen, sturing van de discussie. Nederland
moet zich een tijdje intens bezighouden
met Harry van Bommel en niet met de
situatie in Gaza. Er zijn organisaties en
individuen die discussie over borden
belangrijker vinden dan over bombarde-
menten, en over woorden belangrijker
dan over moorden.

Dat is wat we steeds zien: het gaat steeds
over woorden, over getallen, plaatsen,
afbeeldingen. Bepaalde groepen claimen
die. Boomerang mag geen kaart uitbren-
gen met de beeltenis van Anne Frank met
een Palestijnse sjaal. Bij een herdenking
bij het voormalige kamp Westerbork mag
door onze vorige voorzitter niet gezegd
worden dat als je begint met mensen
opsluiten, dat een hellend vlak is en dat hij
dat ziet gebeuren in de Gazastrook en op
de Westelijke Jordaanoever. Maar
dezelfde mensen die daar schande over
spraken, claimden in 2006 zelf het Jonas
Daniel Meijerplein – de plaats waar in de
oorlog de Duitsers de Joden verzamelden
om ze af te voeren – als plaats voor een
manifestatie van steun aan de al even
wrede als overbodige Israëliëse aanval
op Libanon. Het kan niet zo zijn dat een
kleine groep bepaalt welke woorden,
welke getallen, welke plekken er door wie
gebruikt worden.

Laat de SP de moed tonen zich aan deze
problematiek te blijven committeren. Om
in het parlement en op de straat een
duidelijk en helder standpunt in te nemen
over de bezetting zelf, als een schending
van het internationaal recht, alsmede over
alle schendingen van het internationaal
recht binnen de bezetting. De SP is niet
de partij van Verhagen, toch?”

Tekst Willem Bos
Foto's Karen Veldkamp

“Tijd voor een Revisieraad”

Wie controleert de rechter?

Kun je in onze rechtsstaat onschuldig zijn en tóch (hoge) gevangenisstraf krijgen? Ja dat kan, zo weet heel Nederland sinds de uitkomst van de Schiedamse Parkmoord en de Puttense moordzaak. Het vertrouwen in de rechtspraak is in gevaar. Daarom wil SP-Tweede Kamerlid Jan de Wit dat een onafhankelijke Revisieraad vonnissen kan herzien.

Een chirurg opereert 's nachts een meisje dat haar polsen heeft gebroken. Enkele uren na de ingreep moet de chirurg controleren of het gips om haar armen geen zenuwen afknelt en of er gevoel in haar vingers zit. Midden in de nacht gaat hij daarom naar haar bed in het ziekenhuis. Het meisje is nog onder narcose. De arts kan zien dat ze reageert op aanraking van de vingers. Een andere patiënte begint te gillen, want ze heeft een enge man gezien. Althans, ze zegt dat ze dat droomde. Het geopereerde meisje is wakker geworden van het tumult. Ze raken aan de praat, totdat er een verpleegkundige bij gaat zitten. De rust keert weder. Maar even later wordt er weer alarm geslagen vanwege de enge man; nu zou hij zelfs onder de dekens aan de geslachtsorganen van de patiënte hebben gezeten. De volgende ochtend zeggen beide meisjes dat een man hun geslachtsorganen heeft betast. Eerst beweren ze dat het de vader was van een ander kind dat in hetzelfde ziekenhuis ligt. Korte tijd later zeggen ze dat het de chirurg was. De politie zet de chirurg in een rijtje met andere mannen. De meisjes wijzen hem aan, hij is de enige van de mannen in het rijtje die ze kennen.

Rechtspsycholoog prof. dr. Willem Wagenaar noemt dat onzin. Hij besprak de zaak van de chirurg vorig jaar tijdens het symposium ‘Crisis in de Rechtsstaat?’ De bijeenkomst was georganiseerd door SP-Kamerlid Jan de Wit en ging in op vragen als: wie roept de rechter tot de orde als die ernstige fouten maakt? Kent Nederland wel voldoende mogelijkheden tot herziening van vonnissen? Moet er een onafhankelijke instantie komen die rechterlijke uitspraken kan onderzoeken

Foto Truus van Gog / Hollandse Hoogte

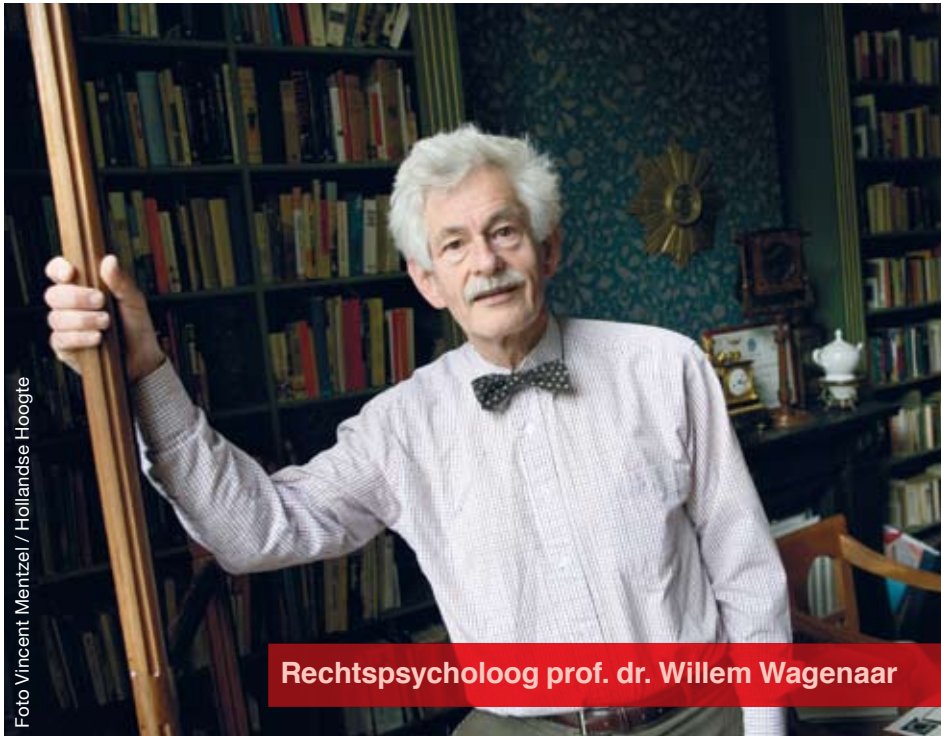

Foto Vincent Mentzel / Hollandse Hoogte

Rechtspsycholoog prof. dr. Willem Wagenaar

en daarover een bindend advies kan geven aan de rechter? Spreker Wagenaar toonde zich voorstander van zo'n instantie: een Revisieraad. In zijn pleidooi kwam Wagenaar met een aantal voorbeelden van rechterlijke dwalingen. Het verhaal van de chirurg in het ziekenhuis was er daar een van. Na de bedenkelijke line-up moest de man terechtstaan.

De rechtbank hoort prof. Dr. Wagenaar als deskundige. Hij zegt dat het 's nachts geopereerde meisje zich niets kan herinneren vanwege de narcose. Haar belastende verklaring is voortgekomen uit de gesprekken met het meisje dat begon te gillen. Deskundigen noemen dat collaborative storytelling: samen een verhaal maken, dat de plaats inneemt van een herinnering. De rechtbank verwerpt dit argument. Een narcotica-deskundige verklaart dat het gebruikte narcosemiddel seksueel getinte hallucinaties kan oproepen. Ook dat argument wordt verworpen. De chirurg wordt schuldig bevonden en gaat in hoger beroep, waarin de narcoticadeskundige wordt vervangen door een professor. Het Hof gelooft hem. Maar dat helpt de man niet. Want, beweert het Hof weliswaar, het meisje dat onder narcose was kan zich niets herinneren dus we spreken de verdachte vrij van ontucht met haar. Maar de andere patiënte was niet onder narcose, dus de straf

blijft gewoon staan. Wat deze rechters zich niet realiseren is dat het meisje met de narcose wél een uitgebreid, belastend verhaal had. Wat nu? Er rest de arts géén beroepsmogelijkheid, want er kunnen geen nieuwe feiten worden aangedragen en daardoor zit een herkansing bij de Hoge Raad er ook niet in.

Ook SP-Tweede Kamerlid Jan de Wit wil graag een Revisieraad die zaken kan heropenen om gerechtelijke dwalingen aan het licht te brengen. Hij zegt: "Nadat is gebleken dat in de Puttense moordzaak en de Schiedamse parkmoord onschuldigen

zijn veroordeeld, is dit een actuele kwestie. Twee jaar geleden pleitte de SP al voor een Revisieraad, een onafhankelijke commissie van deskundigen die het werk van de rechter nog eens flink onder de loep neemt. Uit een enquête van weekblad Vrij Nederland blijkt dat de helft van de rechters de onderzoeksrapporten van deskundigen niet begrijpt. Dus er zal nogal wel eens wat mis gaan. De zaken die de pers halen, vormen maar een topje van de ijsberg.

Helaas is er geen Kamermeerderheid te vinden voor een Revisieraad. Tegenstanders vrezen dat elke querulant de Revisieraad zal lastigvallen. Maar in Engeland, dat toch stukken groter is dan Nederland, hoeft de daar al lang bestaande Revisieraad slechts een paar duizend zaken per jaar te behandelen. Bovendien: je kunt de zaken toch eerst door een zeef halen om te kijken of heropening zinnig is. Voorstanders van een Revisieraad houden het aantal te verwachten zaken in Nederland op enkele tientallen tot een paar honderd per jaar. De minister heeft onlangs uitbreiding mogelijk gemaakt, maar nog steeds is het de Advocaat Generaal van de Hoge Raad die bepaalt of een zaak voor herziening in aanmerking komt. Dus de slager die zijn eigen vlees keurt. Daarom gaat de SP zich er sterk voor maken het voorstel van Hirsch Ballin zó te veranderen dat er uiteindelijk wél een onafhankelijk Revisieraad wordt ingesteld."

Tekst Anthonie Vermeer

**CRISIS
IN SP. DE
RECHTS
STAAT?**
SPECIAAL 1

Schokkende voorbeelden van gerechtelijke dwalingen, meer argumenten voor een Revisieraad en meer punten voor verbetering van ons rechtssysteem kunt u lezen in 'Crisis in de rechtsstaat?' Dit boekje is een zeer leesbare beschrijving van het gelijknamige symposium dat Jan de Wit vorig jaar organiseerde.

'Crisis in de rechtsstaat' is het eerste deel van de SPECIAAL-reeks. U kunt het bestellen via de shop op www.sp.nl voor 3 euro. Of u kunt voor 10 euro een abonnement nemen op SPECIAAL nummer 1 tot en met 4.

Ewout Irrgang

“Voor de helft van het geld hadden we de hele ING kunnen overnemen”

De eerste ronde van bankensteun en –overnames leverde minister Bos de nodige goodwill op. Maar de overname van tientallen miljarden aan ‘brakke hypotheek’ van ING kwam hem op veel kritiek te staan.

Dinsdagavond 3 februari. Minister van Financiën Wouter Bos heeft het zwaar te verduren in een debat met de Tweede Kamer. Ewout Irrgang, financieel woordvoerder van de SP, tijdens een pauze: “Bos heeft het economisch eigendom overgenomen van een enorm pakket brakke hypotheek van ING. Dat kost de staat bijna 23 miljard. Op hetzelfde moment had hij de complete ING kunnen overnemen voor de beurswaarde van ruim 10 miljard. Dan hadden we niet alleen de slechte risico’s in handen gekregen, maar ook de goede. En de operatie wordt nota bene gefinancierd met een staatslening... bij ING!”

ING heeft sinds het jaar 2000 goed geboerd in de Verenigde Staten, met haar dochteronderneming ING Direct. Het spaargeld dat de internetbank inzamelde, moest echter ook weer in de VS belegd worden. Zo geraakte ING aan een pakket van tientallen miljarden aan ‘Alt-A hypotheek’: riskante leningen waarvan het maar de vraag is of ze afbetaald zullen worden. De woningmarkt in de VS is inmiddels ingestort en daarmee heeft het onderpand van de hypotheek ook onvoldoende waarde. De miljoenen ‘giftige hypotheek’ veroorzaakten de kredietcrisis en hebben al vele banken in grote problemen gebracht.

De afgelopen maanden dreigde het volgende te gebeuren: de marktwaarde van het hypotheekpakket keldert; ING moet deze bezitting afwaarderen op haar balans; de bank dreigt hierdoor in de problemen te raken en moet opnieuw bij Wouter Bos aankloppen voor staatssteun.

Volgens Bos zelf zou dit ertoe geleid hebben dat de staat nog eens met 7 miljard zou moeten bijspringen – na de eerdere injectie van 10 miljard. Bos besloot in het weekend van 25 januari het economisch eigendom van het hele pakket van 31 miljard aan risico-hypotheek over te nemen, voor bijna 23 miljard. Irrgang: “Bos beweert – evenals directeur Wellink van De Nederlandsche Bank – dat dit een investering is met een grote winstkans. Zij voorzien dat het overgrote deel van de hypotheek netjes afbetaald wordt. Ik krijg geen afdoende antwoord op mijn vragen naar de onderbouwing hiervan.”

Miljardenaankoop solo-actie van Bos

De SP heeft ook kritiek op het eigenmachtig optreden van de minister van Financiën. Bos meende dat hij bevoegd was tot deze maatregel zonder instemming van de Tweede Kamer. Nadat hij zijn besluit genomen had informeerde hij de financieel woordvoerders van de Kamerfracties telefonisch, zondag om middernacht. “Van overleg was dus geen sprake. Naar mijn overtuiging is Bos daarmee zijn boekje te buiten gegaan. Ik beschouw dit als een nieuwe staatsdeelname en die mag hij niet aangaan zonder instemming van de Kamer. Van een nood situatie was ook geen sprake, want hij was hier al sinds december mee bezig.”

Wat vindt Irrgang in het algemeen van de maatregelen van het kabinet om de economische crisis te bestrijden? “Ik vind dat de regering veel te weinig doet. De centrale banken kunnen de rente verlagen. Maar in Amerika staat die al op nul

procent, dus is er geen verdere verlaging mogelijk. De crisis slaat wereldwijd toe, dus landen kunnen elkaar ook niet uit het slop trekken. Dan rest er maar één optie: forse verhoging van de overheidsuitgaven, een groots stimuleringsprogramma zoals Obama nu doet. Dat moeten we ook in Nederland doen: in 2009 en 2010 extra investeren in duurzame energie, het spoor, woningbouw, energiebesparing enzovoorts. Ik denk aan 6 tot 12 miljard. Dat leidt even tot een hogere staatsschuld, maar omdat de uitgaven eenmalig zijn is dat effect snel weer verdwenen. Zo kunnen we tienduizenden banen scheppen voor de mensen die nu door verlieslijdende bedrijven op straat gezet worden.”

Tekst Herman Beekers
Foto Bas Stoffelsen

Tekst Daniël de Jongh
Foto Karen Veldkamp

“Ik heb een verlanglijst vol bestemmingen”

Eva Gerrebrands (22), interim voorzitter van ROOD, is altijd in voor een bezoekje aan een pretpark of een bruisende actie. “Ik ben enthousiast én fanatiek, ik wil echt wat veranderen in Nederland.”

Hoe lang ben je al lid van ROOD?

“Deze maand precies zes jaar.”

Wat doe je verder zoal?

“Ik zit in het derde jaar van de lerarenopleiding wiskunde en ik loop stage bij een VMBO-school in Amsterdam. Twee dagen per week sta ik voor de klas.”

Wiskunde? Sáái!

“Nee, helemaal niet! Ik geef heel praktisch les: oppervlaktes berekenen, knippen, plakken, tekenen – ik laat echt zien wat je aan wiskunde hebt.”

Heb je hobby's?

“Ik lig heel graag met mijn vriendje en twee katten op de bank te lezen of tv te kijken. ‘Goede Tijden, Slechte Tijden’ en ‘Wie is de mol’ vind ik erg ontspannend.”

Wat is je favoriete plek op aarde?

“Ik heb een jaar in Ierland gewoond, daar had ik het erg naar mijn zin. Maar ik ben ook graag in een pretpark, met allemaal mensen om me heen. Of juist rustig thuis.”

Wat brengt de kapitalist in je naar boven?

“Ik zou graag willen reizen, ik heb een verlanglijst vol bestemmingen. Verder ga ik graag een biertje drinken en uit eten, dan kijk ik niet op een cent.”

BELEVEN

Doordouwers

Armoede? In Nederland? Maar al te vaak wordt ontkend dat er óók in onze eigen samenleving gezinnen zijn die langdurig in armoede leven, van generatie op generatie. Fotografe Mona van den Berg heeft een aantal van deze zo vaak over het hoofd geziene mensen in beeld gebracht. Doordat ze een jaar lang intensief met haar fotomodellen optrok, doen haar portretten opmerkelijk persoonlijk en karaktervol aan. De foto-expositie is tot 31 maart te zien in Cultureel Centrum Holstohus (Olst) en gaat daarna op reis door het land. (Daniël de Jongh)

Doordouwers
Mona van den Berg
www.atd-vierdewereld.nl

HOREN

Mea Culpa

Ron Boots is een Nederlandse componist/toetsenist die al ruim twintig jaar synthesizermuziek maakt en uitbrengt. Daarnaast is hij mede-organisator van muziek evenementen en oprichter van Groove Unlimited, hét label voor elektronische muziek. Mea Culpa is Boots' nieuwste album, waarop diverse stijlen van het synthesizer-genre voorbijkomen. Symfonische 'dreamscapes', vlotte ritmiek à la Kraftwerk, hypnotiserend sequencer-werk uit de analoge dagen van weleer; Ron Boots kan het allemaal aan. Zodoende geeft Mea Culpa ook een prachtige indruk van wat ruim veertig jaar elektronische muziek zoal aan genres, creativiteit en innovaties heeft voortgebracht. (Rob Janssen)

Ron Boots – Mea Culpa
Groove Unlimited
www.groove.nl

BELEVEN

Foto Jos Lammers / HH

2 Meter theater

Briljante ideeën worden vaak uit nood geboren. Het verhaal gaat dat Jan Douwe Kroeske in 1987 uit de ether dreigde te verdwijnen, omdat de hoge heren van Radio 3 hadden besloten dat er meer muziek en minder gepraat op de zender moest komen. Exit lange interviews dus, Kroeskes specialiteit. Als alternatief bedacht hij om bands dan maar een liedje te laten spelen in plaats van ze te interviewen. Het concept, de akoestische 2 Meter Sessies, leverde legendarische optredens en cd's op. De komende maanden haalt Kroeske in het theater persoonlijke herinneringen en bijzondere anekdotes op – uiteraard met veel beeld en geluid. (Daniël de Jongh)

2 Meter het Theater In
Speellijst: www.2metersessies.nl

LEZEN

Witboek Kraken

Door Daniël de Jongh

Als kind speelde ik weleens bij Fort Pannerden. Dat was spannend en een beetje eng, want het verlaten fort was donker en in verval. Mooie herinneringen aan een prachtige plek, verscholen in het groen. In de jaren negentig werkte ik in een kantoorruimte van het Voorstaete-project: twee (door vrijwilligers!) geres-taureerde monumentale panden in de Utrechtse binnenstad. Anno nu woon ik in Lombok, de populaire 'oudbouw-wijk'. Kortom: ik heb nogal wat aan de kraakbeweging te danken – want de overeenkomst tussen deze bijzondere plekken is dat ze alledrie ooit, na jarenlange leegstand en verkrotting, door kraak gered zijn van sloop. Het is alweer bijna vergeten geschiedenis, maar zonder

krakers zouden bijvoorbeeld ook cultuurpaleizen als Paradiso en de Melkweg er niet zijn.

De laatste jaren komt de kraakbeweging echter vaak negatief in het nieuws. De jongste generatie zou geen idealen meer hebben en geweld niet schuwen. Als opmaat voor een wetsvoorstel om kraken te verbieden, verscheen er zelfs een heus 'Zwartboek Kraken'. Nou zijn natuurlijk niet alle krakers lieverdjes – het zijn net mensen – maar wie zich een goed oordeel wil vormen over de pro's en contra's van kraken doet er goed aan om ook hun kant van het verhaal te beschouwen. Het 'Witboek Kraken' is daarvoor een goed beginpunt. In vier hoofdstukken wordt informatie

gegeven over woonstrijd, speculatie en vastgoedmaffia, krakers als culturele ondernemers en geredde slooppanden. Daarna volgen een weerwoord op de negatieve beeldvorming, debatbijdragen en een slotbeschouwing. Zeer leeswaardig, al was het alleen al vanwege de vele foto's en ervaringsverhalen over geslaagde én minder geslaagde kraakacties van vroeger en nu.

Witboek Kraken
Uitgeverij Papieren Tijger

Foto's Gaza

Langs deze weg wil ik mijn walging uitspreken over de gepubliceerde foto's in het laatste Tribunenummer, in het artikel over het Israël/Palestina-conflict. Schokkende foto's van verminkte kinderalpjes vind je doorgaans op de voorpagina van de Telegraaf en had ik absoluut niet verwacht in het lijfblad van 'mijn' SP.

Jerûn 'vader van twee jonge zoontjes' Dreves, Oldehove

Betalen, betalen, betalen

Dat gemanipuleer van de regering, de Belastingdienst en de banken zit me zó hoog! Eigenlijk wilde ik me juist niet ongerust laten maken over de kredietcrisis. Immers, wat heb ik er eigenlijk mee te maken: ik heb geen hypotheek, ik heb geen schulden, betaal alles op tijd en koop niets op krediet. Welnu... De eerste berichten van het pensioenfonds waren niet gunstig: we moeten niet rekenen op indexatie (prijscompensatie)!! Daarna de Belastingdienst met de voorbereidende gegevens voor de aangiften over 2008. Twee dagen later: te betalen (al voor het jaar 2009 – het jaar is drie weken oud) 732 euro, of machtiging voor gespreide betaling. Waarbij de eerste betaling vóór 28 februari 2009 bij de Belastingdienst binnen moet zijn. Schande.

Corry van der Kolk, Opperdoes

Hoezo nuts?

Met enige verbazing zag ik SP'ers actie voeren tegen de verkoop van Essent. Ik had verwacht dat de SP het gedoe juist zou aangrijpen om haar leden met klem te adviseren over te stappen op Greenchoice. Greenchoice levert alleen groene energie en beschouwt kernenergie niet als groen. De topman van het bedrijf neemt uit principiële overwegingen genoegen met een salaris van bruto rond de 60 duizend euro en er zijn geen bonussen. Greenchoice helpt klanten belangeloos met advies over subsidieaanvragen voor zonnepanelen en schept mogelijkheden voor klanten om te participeren in windmolens. Essent daarentegen

verkoopt kernenergie als groene energie, is mede-eigenaar van de enige kerncentrale die Nederland heeft en de topman behoort tot de 'graaiers'. De SP gaat voorbij aan het feit dat er ook bedrijven zijn waar geen graaicultuur heerst, maar rekening wordt gehouden met duurzaamheid en solidariteit. (Voor de goede orde: ik heb geen financieel belang bij Greenchoice en ook geen familie of vrienden die er werken.)

Rix Kijne, Deventer

Stelletje charlatans

Miljarden voor de banken, de topman van de ING een miljoen mee, maar de gezondheidszorg in Limburg, pas nog zeltogend in het nieuws, daar is absoluut geen geld voor. Wie is hier nu gek? De rechtsstaat glijdt meer en meer af, de politie schrijft zich de vingers blauw aan verballen, we hebben kliklijnen net als in voormalig Oost Duitsland en de politie houdt op snelwegen, in discotheken of waar het ze maar uitkomt, op razzia's gelijkende acties. Openlijk ligende ministers worden er niet op afgerekend en de journalist likt de handen van de politici anders komt-ie het Binnenhof niet meer in. Onder Kok ging het nog, nu zijn we daadwerkelijk aan een stelletje charlatans overgeleverd.

J. de Wit, Groningen

Gekrakeel

Die Nederlandse vrijheid van meningsuiting, je zou 't op een opriscurus Nederlandse taal sturen. Is onze taal zo rijk aan mogelijkheden om je mening uit te drukken, op zo'n manier dat er ook nog naar je geluisterd wordt, komt men over het algemeen niet verder dan armzalige beledigingen. Lang leve de Jip en Janneke-taal.

Henry van Beek, Metslawier

Mensen boven winst

Het rampenkapitalisme heeft ons van de ene in de andere crisis gestort. Hadden we al een voedselcrisis, een armoedecrisis, een oorlogscrisis, een energiecrisis en een klimaatcrisis, nu hebben we ook een

kredietcrisis. Het wordt tijd ons economisch bestel in te richten naar menselijke behoefte, niet naar de grillen van de markt. De hele wereld heeft kunnen zien waar het credo *one dollar, one vote* toe heeft geleid. Een goed begin is om de nutsbedrijven, van bakken tot het spoor, van energie tot de communicatiemarkt, volledig in publieke handen te brengen. Dit heeft als voordeel dat we allemaal de baas zijn over deze bedrijven, en niet slechts aandeelhouders en directeurs. Hiermee voorkomen we niet alleen dat de top zich kan verrijken, we voorkomen ook kapitaalvlucht, belastingontduiking, korte termijn politiek, en het produceren voor de winst van enkelen. Gedeeltelijke nationalisatie, zoals nu met de banken is gebeurd, is daarentegen een beloning voor het marktfalen.

Daniël Wardenier, Amsterdam

Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL

Krankzinnige deal

Beursanalist Kees de Kort zei op BNR over de deal van Bos met de ING dat het de slechtste zakendeal was die hij in zijn leven had meegemaakt. Hij noemde het een krankzinnige deal. En hij heeft natuurlijk gelijk. Bos geeft 22 miljard als cadeautje aan ING, want het is nog maar de vraag of die hypotheek ooit nog iets op gaan leveren. De staatsschuld loopt op en de burger mag uiteindelijk betalen voor de verkeerde beleggingsbeslissingen van vet betaalde bankmanagers. De 10 procent armen in Nederland moeten blij zijn als ze aan het eind van het jaar een kadootje van 50 euro krijgen: een spectaculaire actie wordt dat dan genoemd....

Deva Daniel Luysterburg, Uffelte

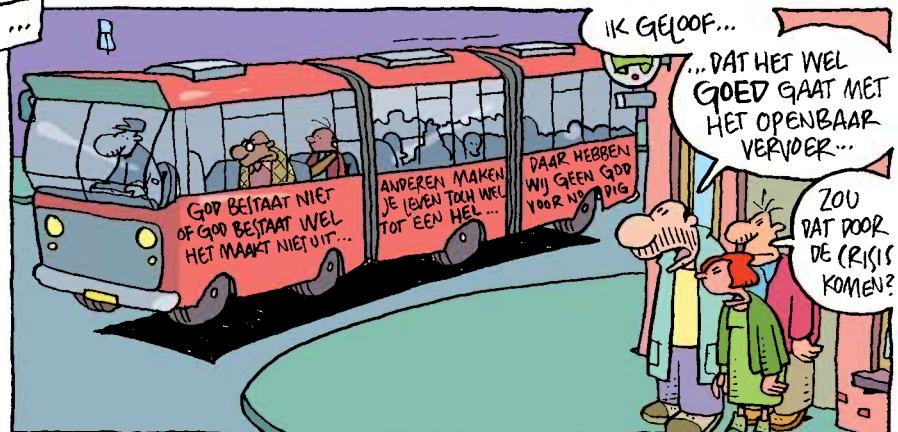

Over bloemetjes en bijtjes

Onderzoekers van de Wageningen Universiteit hebben vastgesteld dat de sterfte onder honingbijen bij Nederlandse imkers de laatste jaren schrikbarend hoog is. Hoe dat komt, is vooralsnog onbekend. Mogelijke oorzaken zijn de opmars van ziekteverwekkers als de Aziatische varroamijt, het afnemende aantal bloeiende bloemen buiten in het veld en gemodificeerd planten- en bloemenzaad. Bijen zorgen voor bestuiving van onder meer groente, fruit, zaadgewassen en diverse soorten wilde planten. Imkers en hun bijenvolken vormen dan ook een belangrijke factor voor de land- en tuinbouw, milieu en natuur.

THEO DE BUURTCONGIERGE

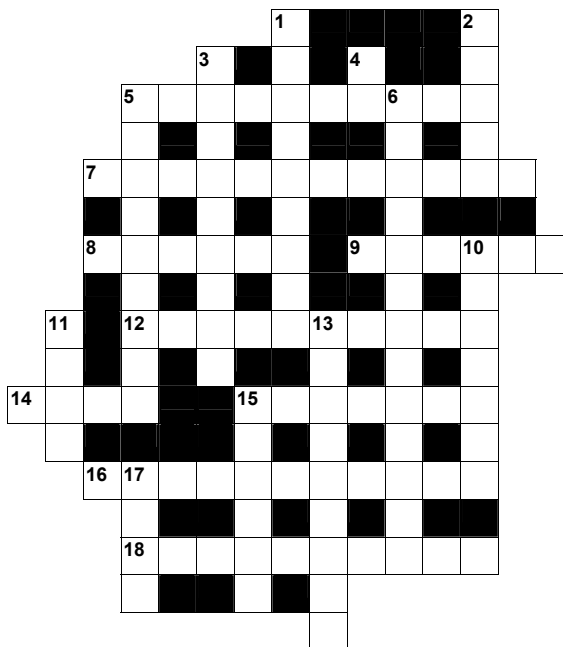

Horizontaal

5. Vluchtauto neemt alleen grofvuil mee. (10) - 7. Sprakeloos verwonderd. (12) - 8. Omhakken die A4tjes! (6) - 9. Dit openbaar vervoer is vast mobiel te bereiken. (6) - 12. Dronken op de weg? Doe dan rokend hiermee de test (niet inhaleren). (10) - 14. Slappe periode. (4) - 15. Natuurlijke vijand van de Alpenhond? (7) - 16. Het hof vindt u aan het slot. (11) - 18. Informeel samenzijn legt weinig gewicht in de schaal. (10)

Verticaal

1. Knowhow van het meisje dat de rekken in supermarkt vult. (9)
 2. Bedrijfskapitaal van een uitgever. (5) - 3. Konijnenspeelgoed. (9)
 4. Privé-assistente van je vader. (2, ook afk.) - 5. Criminele huisdieren? Deze cel in! (9) - 6. Opgeslagen een wel erg magere vis? (13)
 10. Dieren misdragen zich deernlijk. (7) - 11. Visplek om te wortelen. (4)
 13. Deze kip is een sieraad om te zien. (9) - 15. Aandachtig de arrestant vastnemen. (6) - 17 Wijd en zijd verstreken. (4, ook 2,2)

KORT NEDERLANDS februari 2009

Opdrachten: A geeft een aantal bestaande afkortingen. Het is de bedoeling dat u zelf voor iedere afkorting een niet-bestaande invulling verzint (met als het kan, dezelfde strekking). De redactie zal inzendingen beoordelen op originaliteit (gebruik geen enkel woord uit het origineel). B geeft een aantal niet-bestaande afkortingen. Verzin er iets leuks bij!

Voorbeelden A

- 1 AAW Algemene ArbeidsongeschiktheidsWet
Voorbeeld Au Alles Weigert
- 2 ZOAB Zeer Open AsphaltBeton
Voorbeeld Zie, Onze Auto's Bestuurbaar

Opdrachten A

- 1 ADS Algemene Doopsgezinde Sociëteit
- 2 WAD Waterschaps Archieven Database
- 3 IT Informatie Technologie
- 4 PVV Partij Voor de Vrijheid
- 5 WWW World Wide Web
- 6 VARA Vereniging van Arbeiders Radio Amateurs
- 7 TON Trots Op Nederland
- 8 ABP Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
- 9 AI Artificiële Intelligentie
- 10 BOA Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar

Voorbeelden B

- 1 WILD Wilders In Lawaaiig Debat
- 2 KAAL Kapsel Aangepast Aan Leeftijd

Opdrachten B

- 1 IK
- 2 PROP
- 3 BAL
- 4 FORMATIE
- 5 BINNEN
- 6 SNEL
- 7 PPP
- 8 WERELD
- 9 AF
- 10 LALA

OPLOSSING CRYPTOGRAM januari 2009**Horizontaal**

1. Over - 4. Toverbal - 6. Aambeeld 8) Klimt 9) Pleisterplaats 12. Te 13. Pond - 14. Opkweken - 16. Uitgeteld - 18. Kunstaas - 19. Uitwonen 20) Sla.

Verticaal

1. Onvoldoende - 2. Eer - 3. Pastinaak - 4. Toe - 5. Familieband - 7. Beginpunt - 8. Koppositie - 10. Toestand - 11. Zeeland - 15. Mal 17. Geweld.

OPLOSSING SPIRAALTJE januari 2009

De volgorde van de gezochte woorden in de citatenslang is:

Levenswijze; Eersterangs; Scenariste; Echtbreuk; Kwartaal; Leuning; Genant; Trein; Neen; Nop; Po.

Stuur uw oplossing, uitsluitend per brief(kaart), vóór 2 maart naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

Winnaar van cryptogram januari: N.T.G. de Vries uit Almere

**NUON
VERKOPEN?**

**KUNNEN WE
IETS DOEN?**

**JA!
GA NAAR
SP.NL/ZEZIJNNUTS**

**ZE
ZIJN
NUTS**

“Aandeelhouders denken snel geld te vangen. Dat ken ik ergens van”

TRIBUNE

Jaargang 45 • nr. 3

• maart 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

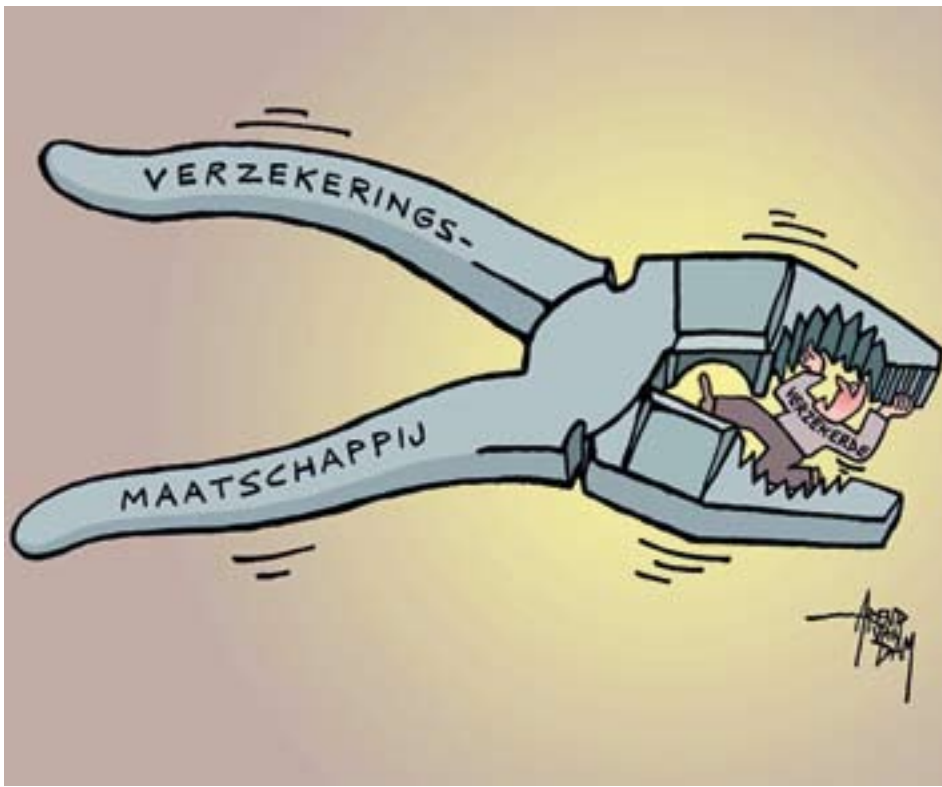

De leukste politiepost van Nederland

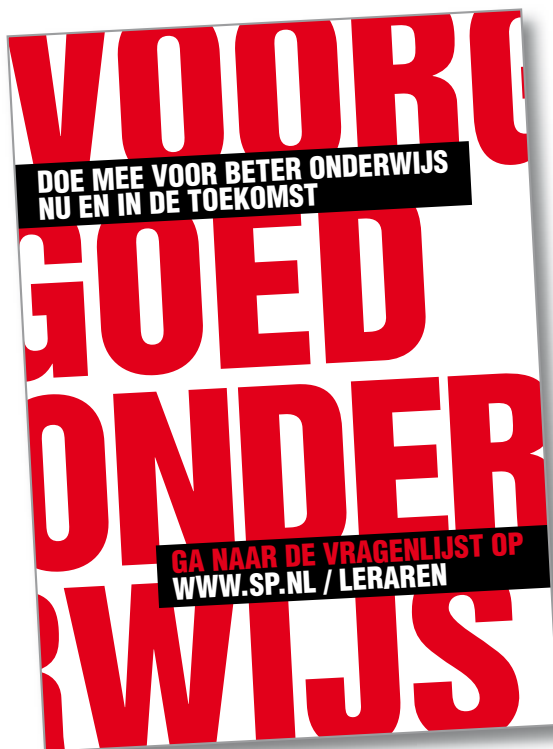
Interview: Dennis de Jong, lijsttrekker Europa

Wie betaalt de crisis

LERAREN AAN HET WOORD

Wat gaat er goed en wat gaat er fout in het onderwijs? Dat is de kernvraag van een groot SP-onderzoek onder leraren in het basis- en voortgezet onderwijs. In maart hebben alle scholen een vragenlijst ontvangen, waarin leraren hun mening over het onderwijsbeleid kunnen geven. Gevraagd wordt naar zaken als de werkdruk, de klassengrootte, het salaris en de schaalvergroting in het onderwijs. Maar leraren kunnen uiteraard ook zelf brandende kwesties aandragen. De resultaten van het onderzoek worden voorgelegd aan regering en parlement.

MEEDOEN KAN NOG TOT EN MET 27 APRIL. MEER INFORMATIE:

www.sp.nl/leraren/

COLOFON

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Rob Janssen, Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Willem Bos, Jola van Dijk, Maja Haanskorf,
Menno Herstel, Ronald Kennedy,
Suzanne van de Kerk, Lander Loeckx,
Bas Stoffelsen, Karen Veldkamp,
Rob Voss, Dineke de Zwaan

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Roger Dohmen / Hollandse Hoogte

IN DIT NUMMER:

Amsterdam

4

*Debacle Noord-Zuidlijn
in beeld*

Dennis de Jong

12

*“Europa heeft vrede en
welvaart gebracht, maar
is afgeleden”*

Wijkagenten

16

*“Hunnie weten wat er
speelt, hunnie kennen mij”*

EN VERDER...

6 Actueel: Wie draait er op voor de crisis?

19 Ze zijn Nuts: Campagne op stoom

22 ROOD in Brussel: “Dit is de plek om mensen wakker te schudden”

25 Limburg: Weefwereld

26 Wim Lentink heeft wat met nanotechnologie

8 Nieuws 27 Gespot 28 Prikbord 30 Theo 31 Puzzel

Leve de franje

De crisis is nog maar amper op stoom gekomen of ik kan de term versobering al niet meer horen. Ik was dan ook blij verrast toen ik hoorde dat de nieuwe aankleding van het Vondelpark tegen alle verwachtingen in niet sober gaat worden.

Ik ben geen Amsterdammer en heb ook geen bijzondere band met de stad. Maar ik hou van het Vondelpark. Er heerst een charmante chaos, het is er druk op een prettige manier. Fietzers en skaters rijden je er bijkans van de sokken, wannabe yuppies en grachten-gordeldieren zitten er zo irritant opzichtig te picknicken dat het grappig wordt. De stinkende resten van hun barbecuefestijnen worden opgegeten door de loslopende honden, die daarmee onbedoeld een rattenplaag voorkomen. Onverstoorbare hippies verruimen er hun geest. Excentrieke aanhangers van alle denkbare geloofsrichtingen brengen er hun blijde boodschap, terwijl in de bosjes achter hen vrijwel alle seksuele handelingen worden verricht die god verboden heeft. Dezelfde bosjes waar de honden zo hun eigen boodschap achterlaten. En dan zijn er nog de hordes toeristen en provincialen, zoals ik, die in veel te groten getale komen genieten van de chaos en daardoor medeschuldig zijn aan het schier onoplosbare afwateringsprobleem. We hebben het park namelijk metersdiep de grond in gestampt, waardoor het als afvoerputje voor de omringende woonwijken fungeert. We zouden ons schuldig moeten voelen, maar dat doen we niet. De voortdurende restauratiewerkzaamheden bestendigen immers de permanente chaos waar we voor komen.

En nu komen daar de banken, prullenbakken, lantaarnpalen en kiosken van Anouk Vogel te staan. Uitgevoerd in gietijzer en versierd met vogels (*what's in a name*) en andere niet strikt functionele versiersels. Mijn hart maakt een sprongetje. Charmante franje in plaats van sobere zakelijkheid, wat een mooi tegenwicht voor de crisis.

Namens de redactie: Daniël de Jongh

Debacle

Het begon met 700 miljoen euro en het werd tweeënhalf miljard: 3300 euro per Amsterdamer. Hij zou in 2005 klaar zijn, maar het wordt – naar schatting – niet eerder dan 2017. Naast de voortdurende kostenoverschrijdingen en bouwvertragingen trekt de aanleg van de Noord-Zuidlijn ook anderszins een zware wissel op Amsterdam. Overlast voor omwonenden, lastige situaties voor winkeliers én verzakking van historische panden maken het debacle compleet. De werkzaamheden trekken diepe sporen door de stad. “Voor mij is de grens van mijn politieke verantwoordelijkheid bereikt”, zei wethouder Tjeerd Herrema en trad af. Tot driemaal toe vroeg de SP in de hoofdstad om een diepgaand onderzoek naar de hele gang van zaken; nu tekent zich eindelijk een politieke meerderheid af voor een raadsenquête. ‘Overweeg alle opties, ook stopzetting van de bouw’, stelt de SP Amsterdam.

*Tekst Rob Janssen
Foto's Menno Herstel*

Wie gaat de crisis betalen?

Steeds sneller komt de crisis op ons af. Dagelijks komen er nieuwe berichten en cijfers waaruit blijkt dat het nog groter en ernstiger wordt dan al werd gevreesd. Wie zullen er voor de gevolgen van de crisis opdraaien? Degenen die de crisis veroorzaakt hebben? Of degenen die het minst weerbaar zijn?

In eerste instantie werd er door veel politici, economen en andere 'deskundigen' een beetje badinerend over de crisis gedaan. Het was een Amerikaanse kredietcrisis en wij moesten ons vooral het hoofd niet op hol laten brengen. Nederland stond er uitstekend voor en kon wel een stootje hebben, zo beweerden Bos en Balkenende in koor.

Inmiddels is duidelijk dat ook Nederland hard wordt getroffen. De economie krimpt, de werkloosheid neemt snel toe en de overheid wordt op termijn met een enorm begrotingstekort geconfronteerd. De grote ontslaggolven moeten nog komen; het zijn nu eerst de uitzendkrachten en de ZZP'ers (zelfstandigen zonder personeel) die op straat komen te staan. Ook de gepensioneerden horen bij de eerste slachtoffers. Indexering, de aanpassing van de pensioenen aan de inflatie, zit er voor dit en de komende jaren niet in. Er is een gerede kans dat de premies voor de pensioenen omhooggaan en gesproken wordt over het optrekken van de pensioengerechtigde leeftijd naar 67 jaar.

Minister Donner van Sociale Zaken roept werknemers op tot solidariteit. Daar bedoelt hij mee dat ze, net als de gepensioneer-

den, genoeg moeten nemen met een loonstijging van nul procent. Tegelijkertijd worden we van alle kanten opgeroepen om de economie te stimuleren door ons geld te blijven uitgeven. Anders zakt de vraag helemaal in, komen er steeds meer bedrijven in de problemen en wordt de crisis versterkt.

Europese tweeslachtigheid

Ook de Europese leiders hebben zich, op een speciale EU-top in Berlijn, gebogen over de crisis. Er is een aantal principeafspraken gemaakt om gezamenlijk de crisis te bestrijden. De regeringsleiders zijn het er over eens dat er strenger toezicht moet komen op het internationale kapitaalverkeer, dat belastingparadijzen aangepakt moeten worden, hedgefondsen aan banden gelegd en dat er een einde moet komen aan de perverse beloningen van topbestuurders.

Een concrete uitwerking van deze plannen laat nog op zich wachten. Met het benoemen van deze problemen erkennen de EU-regeringsleiders impliciet dat het neoliberale karakter van Europa een rol heeft gespeeld bij het ontstaan van deze omvangrijke crisis. Tegelijkertijd houden ze echter vast aan het neoliberale karakter van Europa en streven ze nog steeds naar het aanvaarden van het

Verdrag van Lissabon, waarin het vrije kapitaalverkeer als belangrijk principe van de EU wordt vastgelegd. Ook in Nederland zien we die tweeslachtigheid. Er wordt, ook door de regering, schande gesproken van de graaicultuur en van de perverse prikkels in met name de financiële sector, maar er wordt nauwelijks iets ondernomen om tot werkelijke veranderingen te komen. Er zijn tientallen miljarden in de banken gestopt, zonder dat de financiële instellingen hun beleid wezenlijk hoeven te veranderen. De uitverkoop van andere sectoren, zoals de energievoorziening, gaat gewoon door en de postmarkt wordt toch geliberaliseerd.

Als gevolg van de crisis dreigt er een fors tekort op de overheidsbegroting. Dus moet er bezuinigd worden. Bij de discussie daarover in het parlement deed SP-fractievoorzitter Agnes Kant een aantal suggesties: "De verspilling van de commerciële reïntegratie, de miljarden voor JSF, de kilometerheffing, de geldverslindende bureaucratie in zorg, de mega-salarissen aan de top." Maar dat is niet het soort zaken waar de coalitiepartijen aan denken. Als het aan hen ligt wordt er niet bovenaan, maar onderaan de maatschappelijke ladder bezuinigd. Als het aan hen ligt zijn het de uitkeringen en de sociale voorzieningen waarin wordt gesneden. Dat is niet alleen hoogst onrechtvaardig, het is ook heel dom.

Kant: "Dergelijke bezuinigen brengen nieuwe schade toe aan de economie. Ze zullen ertoe leiden dat de mensen minder te besteden hebben, dus zakt de economie nog verder in. Het zal de recessie verergeren en leiden tot nog minder banen, nog meer uitkeringen, nog meer ellende."

Systemecrisis

In plaats daarvan roept de SP de regering op om met een fors stimuleringspakket komen. Agnes Kant: "Haal al geplande investeringen naar voren en bedenk nieuwe, zoals onderhoud aan woningen en scholen, spoorwegen en waterwegen. Investeer in de bouw en onderhoud van huurwoningen, in energiebesparing in woningen. Investeer in onderhoud van scholen en van spoorwegen. Leg versneld spoor aan, bijvoorbeeld de spoorlijn Breda-Utrecht. Bouw buurtverpleeghuizen. Investeer in duurzame energieprojecten en innovatie. Er liggen plannen klaar ter waarde van 2,7 miljard om ouderen in verpleeghuizen eindelijk een eigen kamer te geven. Dat soort maatregelen versterkt de economie en de menselijke waardigheid."

Daarnaast benadrukt ze dat er ook structurele veranderingen moeten komen. "Deze crisis is een systeemcrisis, de praktijk toont aan dat het ongeremde kapitalisme wereldwijd tot drama's leidt. Het is dus geen kwestie van een noodverband leggen en dan weer doorgaan. De politiek moet lessen trekken. Er zullen fundamentele veranderingen moeten komen. De economie zal democratischer moeten worden bestuurd en gecontroleerd, met meer zeggenschap voor werknemers en minder aandeelhoudersmacht. We moeten echt naar een nieuwe koers, anders zullen we snel weer op weg zijn naar de volgende crisis."

Tekst Willem Bos

Illustratie Arend van Dam

Pooierboy

Waarom hebben wij vaak de neiging om woorden te kiezen die de werkelijke aard van een persoon, ding of situatie verbloemen?

ARNHEM - Het gerechtshof in Arnhem heeft donderdag in hoger beroep zes jaar en elf maanden cel opgelegd aan een 28-jarige loverboy uit Utrecht.

Het hof houdt de man verantwoordelijk voor poging tot doodslag, voortdurende ernstige mishandelingen en het dwingen van zijn vriendin tot prostitutie gedurende bijna vijf jaar. De vriendin werd onder meer met een verhitte spies mishandeld en gedwongen tot abortus. Een weggelopen meisje van 16 mishandelde en verkrachtte hij. Het is niet gelukt dit meisje ook te dwingen tot seks voor geld. (Bron: NU.nl)

In dit bericht (van 5 februari 2009) klopt iets niet. Hoezo, loverboy? Noemen we iemand met een dergelijk staat van dienst een *loverboy*? We hebben het hier over een *pooierboy*! Maar waarom noemen we dat dan niet zo? Vinden we de werkelijkheid iets om te verdoezelen of iets om als uitgangspunt te nemen?

'Arbeiders' heten al lang geen arbeiders meer. Eerst werden het werknemers en tegenwoordig zijn het medewerkers die soms 'je' en 'jij' mogen zeggen tegen de baas. O nee, 'baas' kan ook niet meer, hij is de *coach* geworden die opereert als 'de eerste ondergelijken'. Een schoonmaakster is een interieurverzorgster geworden en iemand aan een machine een *operator*, die niet langer werkt op een fabriek, maar op een *plant*. Werken in ploegendienst wordt: 'vrij zijn als anderen moeten werken'. En als de mensen massaal op de keien worden gezet, heet dat 'reorganiseren'.

'Ouden van dagen' werden eerst 'bejaarden', vervolgens 'ouderen' en heten tegenwoordig 'senioren'. De onderwijzers van toen zijn nu leerkrachten geworden. Gehandicapten zijn 'mensen met een vlekje' geworden, armen zijn 'minima', de mensen die uitgebuit worden zijn 'de mensen aan de onderkant', of lid van een 'kwetsbare groep', en zij allen samen zijn 'de zwakken in de samenleving'. Aan de mensen die deze term gebruiken vraag ik steevast of ze weleens een bouwvakker een hand hebben gegeven.

Het meest stuitende eufemisme wat ik ken is het woord 'troostmeisje', voor de vrouwen die in de jappenkampen van Indonesië tijdens de Tweede Wereldoorlog op een vreselijke manier zijn onderdrukt, uitgehongerd en misbruikt. Zij strijden nog steeds voor erkenning en excuses.

Zou het niet beter zijn wanneer we afspreken de dingen voortaan bij de naam te noemen?

(Deze column is deels ontleend aan een passage uit het boek 'Effe dimmen'.)

Jan Marijnissen

Crisis

Het is menens: voor wie het nog niet wist benadrukt het Centraal Planbureau (CPB) de ernst van de economische crisis. De economie krimpt met 3,5 procent en volgend jaar zijn er, als het zo doorgaat, ongeveer 675.000 werklozen in Nederland. "We staan voor een grote beproeving", zegt premier Balkenende. Toch handelt de overheid voorzichtig: van de beloofde 9,3 miljard euro is slechts 2,5 miljard in de economie gepompt. Agnes Kant: "Bij de banken was het kabinet er als de kippen bij, maar nu het om banen en mensen gaat is het kabinet veel te traag."

Foto Steve Woods / sxc.hu

Politici verdienen genoeg

De voorgestelde salarisverhogingen (tot wel 30 procent) voor wethouders, ministers, gedeputeerden, Statenleden en raadsleden zijn door de regering definitief naar de prullenbak verwezen. Niet meer dan terecht, vindt SP-Kamerlid Ronald van Raak. De SP heeft zich van meet af aan verzet tegen deze zelfverrijking. "Onze Kamerleden, Statenleden en raadsleden dragen het grootste deel van hun vergoedingen af aan de partij. Zij laten zien dat een verhoging van het inkomen nergens voor nodig is. Het is goed dat de regering nu is gezwich voor de kritiek. Dat is een groot succes."

Slager plant boom

Zeeuwse bomen contra Belgische muur

Een Belgische provocatie. Zo betitelen heel wat Zeeuwen het kappen van 1200 bomen in het Belgische deel van de grensoverschrijdende Hedwigepolder. En het vervolgens plaatsen van een enorm hekwerk – 'de Berlijnse Muur' zeggen actievoerders – langs de landsgrens was natuurlijk helemaal olie op het vuur. Dus stelden Nederlandse Kamerleden, onder wie SP-senator Kees Slager (links op de foto) en Tweede Kamerlid Fons Luijben (beiden Zeeuw), samen met veel agrariërs een symbolische tegendaad: zij plantten juist bomen in genoemde polder. Wat is er aan de hand?

Omdat zeeschepen bestemd voor de haven van Antwerpen steeds groter werden en steeds meer diepgang kregen, werd de Westerschelde te ondiep. En dus moest de vaargeul al twee keer uitgediept worden. Dat ging echter ten koste van schorren en slikken en ter compensatie daarvan kwam ontpoldering elders ter sprake. Maar ontpoldering, oftewel het weer onder water laten lopen, van het karakteristieke (boeren)landschap ligt zeer gevoelig in Zeeland. En nu de Belgen zich vooralsnog nergens iets van aan lijken te trekken, zijn de Zeeuwen woedend. Evenals de actievoerende politici. Kees Slager: "Wereldhavens als Hamburg en Rotterdam vangen de grootste schepen op in Cuxhaven en de Maasvlakte; nergens varen de oceaanreuzen zo diep landinwaarts als in Antwerpen. Terwijl Zeebrugge prima als alternatief zou kunnen dienen." Maar de ontpoldering is toch bedoeld om natuur te compenseren? "Zeker, maar je praat niet alleen over natuurlandschap. Bij de Hedwigepolder gaat het ook over cultuurlandschap en landbouwgrond", aldus Slager.

Foto Archief SP

Sollicitatieplicht voor oud-politici

De door de regering verworpen voorstellen die salarisverhoging voor politici mogelijk zouden

maken, bevatten echter ook positieve punten. Zo wordt er een sollicitatieplicht voor oud-politici geopperd. Iets wat al geregeld moet worden sinds de Tweede Kamer in 2003 een

voorstel daartoe van Jan Marijnissen overnam. "We moeten het kind nu niet met het badwater weggooien", vindt Van Raak. "Het is goed dat het kabinet de salarisvoorstellen niet doorvoert, maar die sollicitatieplicht moet natuurlijk wel zo snel mogelijk geregeld worden." De SP bepleit al jaren dat er een einde moet komen aan de situatie dat oud-politici wel een riant wachtgeldregeling krijgen, maar niet hoeven te solliciteren naar een nieuwe baan.

Smerig werk

De 29-jarige pornoactrice Stormy Daniels is de aangewezen persoon om 'eerlijkheid, integriteit en karakter naar Washington DC te brengen'. Dat beweert althans de website draftstormy.com die de blonde 'adult performer' wil voordragen voor de senaatsverkiezing van 2010 in Louisiana. Daniels heeft de onafhankelijke kandidatuur nog niet bevestigd, maar sluit ook niets uit. "Veel smeriger dan mijn huidige baan kan de politiek niet zijn", zegt ze. "Mijn hele leven heeft niemand me serieus genomen, tot het te laat was voor ze." Die opmerking kan gezien worden als een waarschuwing aan het adres van de huidige senator en mogelijke tegenkandidaat David Vitter. Hij is overigens in opspraak geraakt toen bleek dat hij klant is geweest van de escortservice van deze 'Madam DC'. In een recente internetpoll haalt hij 31 procent van de stemmen, op de voet gevolgd door Daniels met 29 procent.

Foto Mastery of Maps / flickr.com

Arbeidsplicht voor gehandicapten

Staatssecretaris Klijnsma, Sociale Zaken, wil gehandicapten verplicht laten werken met behoud van uitkering. Daarmee lijkt ze het advies van de commissie-De Vries over de sociale werkvoorziening te willen doorzetten. Dit komt erop neer dat arbeidsgehandicapten desnoods onder het minimumloon moeten werken, om voor hetzelfde geld meer mensen aan het werk te krijgen. "Dit kan natuurlijk alleen als de arbeidsvoorwaarden worden verslechterd en dat is wat mij betreft onacceptabel", aldus SP-Tweede Kamerlid Paul Lempens (foto). Hij vindt dat gehandicapte werknemers een volwaardige CAO-beloning verdienen.

Foto Govert de Roos

AWBZ en het zwarte gat

Een zorgaanbieder die bijna failliet gaat aan bizarre investeringen als een kasteel en een rolstoelverkoper die rijk wordt over de ruggen van gehandicapten. Het is pijnlijk duidelijk geworden dat, zoals de SP al tijden stelt, er totaal geen zicht is op wat er gebeurt met de 22 miljard die in de AWBZ omgaat. Alleen staatssecretaris Bussemaker lijkt het te weten maar die wil liever niks zeggen, vertelt ze in de Volkskrant. Alleen als er 'iets raars gebeurt' wil ze het parlement wel informeren. 'Ik stuur ze nu al boekwerken met informatie. Maar op een gegeven moment houdt het op.' SP-leider Agnes Kant verwacht

De vergulde pil

Beïnvloeding van artsen

Heeft uw huisarts opeens een espressoapparaat in de wachtkamer of typt hij sinds kort op een draadloos toetsenbord? Het zou zo maar eens kunnen dat er een vertegenwoordiger van de farmaceutische industrie is langs geweest. Volgens de Inspectie voor de Gezondheidszorg zijn dergelijke 'relatiegeschenken', maar ook overmatige vergoedingen, vrij gangbaar geworden. SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven: "Er moet een eind worden gemaakt aan de beïnvloeding van artsen om bepaalde medicijnen voor te schrijven. Dit kost de samenleving miljoenen per jaar." De kosten worden doorberekend in de verzekeringspremie en dus aan de consument. "Daarnaast is het maar de vraag of de voorgeschreven medicijnen daadwerkelijk de beste zijn." Het onderzoek van de IGZ is uitgevoerd op aandringen van SP-fractievoorzitter Agnes Kant in 2006. Toen al werd er melding gemaakt van de agressieve marketingtechnieken van farmaceutische reuzen als Pfizer en AstraZenica. De IGZ-onderzoeksresultaten zijn trouwens maandenlang onder de pet gehouden, onder juridische druk van een medicijnfabrikant. Via de Wet Openbaarheid van Bestuur heeft Trouw ze in handen gekregen, zij het flink gecensureerd. Van Gerven wil dat de rapporten onmiddellijk naar de Kamer worden gestuurd.

Foto Bruno Sersocima

meer openheid over de AWBZ om te garanderen dat het premiegeld juist wordt besteed. "Veel te veel zorggeld lekt weg naar onzinnige aanbestedingsprocedures, controlegekte, idioot hoge bestuurskosten en onverantwoorde projecten", stelt ze. "De crisis maakt het extra noodzakelijk om de AWBZ-uitvoering te desinfecteren." De SP wil onder andere betere samenwerking tussen zorginstellingen, een einde aan het marktdenken en kleinschalige zorg als norm.

Nijmegen: denk niet wit, denk niet zwart

Met een elektronisch registratiesysteem en een limiet voor populaire scholen, wil de gemeente Nijmegen de 'witte vlucht' een halt toeroepen. Door de maatregelen moet de scheiding tussen witte en zwarte scholen worden tegengegaan. Het komt erop neer dat peuters worden gekoppeld aan drie buurtscholen; op basis van hun adres,

maar ook bijvoorbeeld factoren als broertjes/zusjes die al op dezelfde school zitten. SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk is erg tevreden over de voorstellen. "Het is zeer moedig van Nijmegen om voorop te lopen, dit voorstel moet zeker navolging krijgen." De plannen passen ook bij de tien voorstellen tegen segregatie die SP-kamerlid Sadet Karabulut onlangs deed. Daarin werden gemeenten opgeroepen om binnen vier jaar met een aanvalsplan te komen om witte en zwarte scholen tegen te gaan.

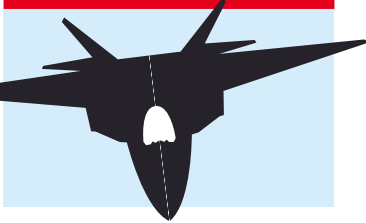
Vorstelijke aftrekposten

Vanuit paleis Noordeinde bedingt Koningin Beatrix in Groot-Brittannië een lagere belasting voor prinses Christina en zorgt ze ervoor dat ook prinses Irene en haar familie fiscale voordeeltjes krijgen. Deze onthullingen volgen op berichten van onnodige privé-reisjes, vakantiehuizen en geheimzinnige 'potjes' voor de Oranjes. Volgens SP-Kamerlid Ronald van Raak is het niet erg koninklijk dat de koningin haar familie helpt om minder belasting te betalen in andere landen: "Dat past niet bij ons staatshoofd." Ook laakt hij de regering, die beweerde dat er bij prinses Irene sprake was van een uitzondering. "Een week later hebben we alweer een tweede geval. Ik hoop niet dat we over tien weken tien speciale en unieke gevallen hebben."

Foto CharlesFred / Flickr.com

Betuwelijn in de lucht

De F16-gevechtsvliegtuigen kunnen nog tot 2022 mee en de haastige aankoop van de JSF is onnodig. Dat stelt defensiespecialist Bert Kreemers in zijn promotieonderzoek 'Hete Hangijzers'. Hij is daarmee de zoveelste expert die vraagtekens zet bij de deelname van Nederland aan de ontwikkeling van de Joint Strike Fighter. Kreemers berekent verder dat de ondergrens van het maximale aantal vliegreuners zelfs in 2020 nog niet in zicht is. SP-Tweede Kamerlid Krista van Velzen: "Hier wordt gegoocheld met cijfertjes en de enige die de dupe is, is de belastingbetaler. Waarom zouden we honderden miljoenen steken in de aanschaf van tientallen peperdure jachtvliegtuigen terwijl de oude nog niet aan vervanging toe zijn?" Ze wil een parlementair onderzoek naar de noodzaak van de vervanging van de F-16s. De kosten van de JSF zijn al met 30 procent gestegen en Nederland is de enig overgebleven 'bondgenoot' in de ontwikkeling van de JSF. "Alle seinen staan op rood maar Defensie dendert door. Laten we niet wachten tot de JSF definitief een vliegende Betuwelijn is geworden."

Bizarre oprotpremies

Er zijn vorig jaar 80 bestuurders in de zorg 'vertrokken'. Naar de reden van hun terugtreden kan gegist worden, maar vast staat dat ze in totaal 20 miljoen euro aan vertrekpremies in hun zak hebben gestoken. "Bizar", vindt SP-Tweede Kamerlid Renske

Alcomobilisten vrijuit

CBR zakt opnieuw

Honderden 'alcomobilisten' kunnen ongestraft rondrijden en ruim vijfduizend persoonlijke medische dossiers zijn vermist. Dat blijkt uit informatie die SP-Kamerlid Emile Roemer in handen heeft gekregen over de administratieve chaos bij het Centraal Bureau voor Rijvaardigheid (CBR). Daaruit blijkt dat zeker duizend automobilisten die zware verkeersdelicten hebben begaan, gewoon hun rijbevoegdheid behouden. "Mensen die met drank en drugs zijn betrapt kunnen gewoon blijven rijden", zegt Roemer. Bovendien heeft het bureau honderden dossiers laten verlopen, onder andere van automobilisten die tot vier maal de toegestane hoeveelheid alcohol in hun bloed hadden. "Deze mensen horen natuurlijk niet op de weg, dit is ongelooflijk." Hij wil dat de Raad van Toezicht onmiddellijk op non-actief wordt gesteld en dat minister Eurlings de touwtjes in handen neemt.

Foto Konrad Baranski / sxc.hu

Leijten. "Het is verspilling van zorggeld. De cijfers komen van de NVZD, de vereniging van bestuurders in de zorg. De SP denkt dat dergelijke handdrukken een logisch gevolg zijn van marktwerking in de zorg – absurd hoge salarissen, auto's van de zaak, torenhoge pensioenvergoedingen en, bij falen, dus een vertrekpremie. Leijten wil opheldering van de minister van Volksgezondheid. "Ik wil precies weten wie waarom moest vertrekken en hoe vet de vertrekcheque is geweest. Namen en rugnummers." Onlangs werd bekend dat zorginstellingen Philadelphia en Meavita op de rand van faillissement verkeer-

den dankzij wanbestuur. "De verantwoordelijken moeten opdraaien voor die fouten en niet een zak geld meekrijgen."

Kinderrechters onder druk

Doordat er veel meer kinderen uit huis worden gezet of onder toezicht worden geplaatst, worden kinderrechters overbelast. "Ze hebben nauwelijks tijd om te lunchen of naar de wc te gaan", zegt SP-Kamerlid Jan de Wit. Dat is geen overdrijving. Het aantal zaken is toegenomen van 31.561 in 2003 tot 50.742 in 2008. Het maximum van tien

verzoeken per dag ligt in de praktijk op twaalf. De kinderrechter krijgt per zaak 45 minuten betaald, terwijl complexe zaken veel meer tijd in beslag nemen. "Er moeten zo snel mogelijk meer kinderrechters bij komen, zodat ze minder onder tijdsdruk staan", vindt De Wit. "Ook moet de financieringsnorm worden verruimd, zodat een kinderrechter per zaak meer tijd krijgt om tot een zorgvuldige afweging te komen. Het belang van het kind mag immers niet in het geding komen."

Timmermans' gespleten tong

In een interview met het Franse dagblad Le Monde constateert staatssecretaris Frans Timmermans van Europese Zaken tevreden dat de Europese Raad zich ontwikkelt tot 'een soort echte Europese regering'. Dat is vreemd, aangezien Timmermans eerder heeft aangegeven niets te voelen voor het concept van een Europese Staat. "Hij spreekt met gespleten tong", constateert SP-Kamerlid Harry van Bommel. "In Nederland zegt Timmermans geleerd te hebben van het referendum over de Europese Grondwet, waar de bevolking massaal 'nee' zei tegen een superstaat Europa. In het buitenland doet hij het voorkomen alsof het wantrouwen van de Nederlanders geheel is verdwenen." Van Bommel heeft inmiddels schriftelijk opheldering gevraagd. "Hij moet in het buitenland het standpunt van de bevolking eerlijk weergeven."

Foto Ginger Vibes / Flickr.com

Rust voor De Kamp

De tramtunnel door de wijk De Kamp komt er niet. Dat heeft de Haarlemse gemeenteraad ondubbelzinnig besloten. Dit tot grote tevredenheid van de SP, die zich er van meet af aan tegen heeft verzet. "Dit is een grote overwinning voor de bewoners van De Kamp", aldus fractievoorzitter Pieter Elbers. "Het onzalige plan is nu definitief van tafel!" Die conclusie kan getrokken worden nu ook de PvdA zich tegen een korte variant van de tunnel heeft uitgesproken. Als het plan uitgevoerd zou worden, zou dit betekenen dat een deel van de wijk gesloopt zou moeten worden voor de sneltram. Ook de Provinciale Statenfractie van de SP heeft zich uitgesproken tegen het plan. Met name de manier waarop de wethouder vragen ontdeek, baarde zorgen: "De wijze waarop (niet) is gecommuniceerd met de bewoners is schandalig. Via via kregen ze te horen dat er een gapend gat in hun buurt geslagen ging worden." Gelukkig is de rust weer teruggekeerd in De Kamp.

Foto anNZstream / Flickr.com

Al Mansouri veroordeeld tot 30 jaar cel in Iran

De 62-jarige Iraans-Nederlandse Maastrichtenaar Abdullah al Mansouri is in Iran veroordeeld tot dertig jaar cel vanwege zijn politieke opvattingen. Dat bevestigt de Nederlandse ambassadeur in Teheran na aandringen van de Tweede Kamer. "Samen met

Babbels bij de knabbel

PvdA knabbelt aan ontslagrecht

PvdA-woordvoerder voor Sociale Zaken Bert Tichelaar wil een maximale vergoeding van 75.000 euro voor ontslagen werknemers. Dit ondanks dat de PvdA telkens heeft beweerd pal te staan voor het ontslagrecht. "Hiermee pleegt Tichelaar woordbreuk en haalt hij Donner rechts in met een nóg slechter voorstel dan dat van de CDA-minister", vindt SP-Kamerlid Paul Ulenbelt. Dat Donner de huidige crisis aanpakt 'om zijn politieke agenda door te drukken', verbaast hem minder. "Blijkbaar wil de PvdA hem daarin bijstaan." De SP, FNV Bondgenoten, CNV en vakbond De Unie verwerpen het voorstel van Donner. Ulenbelt: "Het is niet uit te leggen dat iemand met een jaarloon van 74.000 euro bij onterecht ontslag tot wel 4 jaarsalarissen mee kan krijgen, en iemand met 75.000 maar 1 jaarloon." De Raad van State heeft het wetsvoorstel om die reden onderuitgehaald.

Foto BFred Green / sxc.hu

GroenLinks heb ik de minister gevraagd of een eerlijk proces heeft plaatsgehad", aldus SP-Kamerlid Harry van Bommel. "We dringen erop aan dat personeel van de ambassade in Iran Al Mansouri zo gauw mogelijk in zijn cel bezoekt." Al Mansouri vluchtte in 1988 naar Nederland en maakte zich sterk voor de onafhankelijkheid van een oliegebied in het westen van zijn geboorteland. Tijdens een rondreis in Syrië in 2006 werd hij opgepakt en uitgeleverd aan Iran. De familie van Al Mansouri meldde zijn veroordeling al een week voordat Buitenlandse Zaken ervan op de hoogte was.

Werkervaring bij nieuwbouw Sociale Dienst

Van de Groningse SP-fractie mag de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe) best verhuizen naar een nieuw pand vlakbij station Europark. Onder één voorwaarde: bij de aanbesteding moet de bouwer verplicht worden om arbeids- en werkervaringsplaatsen beschikbaar te stellen voor langdurig werklozen. "De komende jaren zal het moeilijk worden voor langdurig werklozen om een baan te vinden", aldus SP-raadslid Agnes Schlebusch. "Een

steuntje in de rug is zeer welkom." Renovatie van de 'Zwarte Doos' waar SoZaWe momenteel gevestigd is, ziet de SP in Groningen niet zitten. "Dat wordt duurder, levert een slechter gebouw op en betekent drie jaar lang noodhuisvesting en dus slechtere dienstverlening."

Verkeersherrie is niet sportief

De politie gaat harder optreden tegen automobilisten, bromfietzers en motorrijders die geluidsoverlast veroorzaken. Dat heeft verkeersminister Eurlings toegezegd, na aandringen van SP-Tweede Kamerlid Emile Roemer. Door de toename van het aantal voertuigen, maar ook door gebrekkige handhaving, is de geluidshinder in het verkeer toegenomen. Een op de tien Nederlanders zegt er last van te hebben. "Bij de APK-keuring wordt het geluid niet gemeten en politiecontroles op de weg zijn er maar sporadisch. Ondertussen winnen de illegale en lawaaiige sportuitlaten aan populariteit omdat hier toch nauwelijks op beboet wordt." Het liefst had Roemer gehad dat er tijdens de APK getest wordt op het aantal decibellen, maar dat is niet mogelijk. "De politie moet dus optreden. Gelukkig is de minister dit met mij eens", aldus Roemer. "Het 'mooie' geluid van een sportuitlaat mag niet tot overlast bij genietters van stilte leiden." Roemer wil dat de minister nu de politiekorpsen laat uitrusten met geavanceerde geluidsmeters.

Foto Sophie / sxc.hu

Dennis de Jong

“Nederland wil minder Brussel”

Dennis de Jong (53) uit Rotterdam voert op 4 juni de Europese lijst van de SP aan. De speciaal adviseur voor mensenrechten en goed bestuur bij het ministerie van Buitenlandse Zaken ruilt vol vertrouwen zijn baan in voor een prominente plek in het Europees Parlement. “Wij hebben een écht antwoord op de rampzalige neoliberale koers van CDA, VVD en PvdA in Nederland en Europa. Wij zijn niet eurofiel, niet gek van Europa, zoals D66 en GroenLinks. Wij zijn niet eurofoob en zeggen niet zoals Wilders: ‘Weg met Europa’. Wij zeggen: Nederland wil minder Brussel. Samenwerken okay, maar wat we zelf kunnen, doen we voortaan ook zelf.”

Wat zeggen je collega's op Buitenlandse Zaken over je vertrek naar Brussel?

“Ze zijn heel positief. Maar toch ook: ‘Jammer dat je weggaat, Dennis’. Tot mijn verbazing kwamen er collega's naar me toe die zeiden: ‘Ik ga zeker op je stemmen, want ik stem altijd SP.’ Meerdere malen dacht ik: ‘Wát? Jij?!’ Heel grappig. Maar dan realiseer je je ook dat er bij de Kamerverkiezingen meer dan anderhalf miljoen Nederlanders SP stemden. En dat we bij het referendum over de Europese Grondwet zelfs de meerderheid van de bevolking vertegenwoordigden.”

En je omgeving?

“Mijn vrienden reageerden ook erg positief, evenals mijn partner. Oké, ik zal wat minder thuis zijn en we zullen elkaar wat minder zien. Maar Brussel ligt qua afstand niet verder weg van Rotterdam dan Groningen en Maastricht. En ik ga me ook niet opsluiten in Brussel; ik wil veel in Nederland zijn. Dat heb ik ook beloofd in mijn eerste toespraak tot de Partijraad van de SP en dat meen ik echt. Ik zie me als vertegenwoordiger van Nederlandse kiezers. Die moeten mij dus ook voortdurend kunnen zien en spreken.”

Hoe ben je ooit bij de SP gekomen?

“Ik zat in de PvdA toen Wim Kok z'n ideologische veren afschudde. Dat vond ik een ramp. Ik vind dat mensen voor elkaar moeten zorgen, niet tegen elkaar moeten worden opgezet. Ik heb niks met een samenleving van ikke-ikke-ikke en de rest kan stikken. Ik zat bij Buitenlandse Zaken niet voor niets bij de Directie Mensenrech-

ten. Rechten van mensen moet je beschermen, niet uithollen en afbreken. Dat gebeurde in de afgelopen jaren, hier en in de rest van de wereld. De PvdA liet het gebeuren; daar kon ik niks meer mee. Daardoor kreeg ik gaandeweg meer belangstelling voor de SP. Van die partij hoorde ik allemaal dingen die ik al heel lang vond. Ik heb niet anders gedaan dan heel veel andere mensen die vonden dat andere partijen de weg kwijtraakten waar de SP verfrissende antwoorden bood.”

En hoe word je dan lijsttrekker?

“Zes jaar geleden werd ik lid en ben daarna steeds actiever geworden in de partij. Ik heb meegelopen bij het ontwikkelen van politieke standpunten over internationale kwesties. En ik heb me ook op lokaal niveau ingezet; heel uniek dat de SP daar zoveel waarde aan hecht. Toen de partij me vorig jaar vroeg of het Europees Parlement me wat leek, dacht ik: ‘Hé, daar zit ruimte in, qua achtergrond, kennis en ervaring pas ik daar goed in, ik spreek m'n talen, ik heb in Brussel gezeten en weet hoe het daar werkt. Ik durf dat wel aan.’ Ja, en ik voelde me wel vereerd door het verzoek en was trots toen ik unanieme steun van de Partijraad kreeg. Nu ga ik er voor, vol gas.”

Dat kost je wel een prachtbaan op het ministerie.

“Zeker. Ik heb dertig jaar bij de Rijksoverheid gewerkt. Ik heb als ambtenaar - en in mijn vrije tijd als wetenschapper - spreekbeurten en interviews gegeven en internationaal een naam opgebouwd als het gaat om thema's als het bestrijden van corruptie en het beschermen van godsdienstvrijheid. Ik kijk er met grote tevredenheid op terug.

Nu krijg ik de kans om de standpunten van de SP uit te gaan dragen, in het Europees Parlement. Dat is ook een heel erg mooie uitdaging.”

De SP zegt: ‘Een beter Europa begint in Nederland’. Wat dacht je van: ‘Een beter Europa begint in Duitsland en Frankrijk’? Die landen hebben toch de dikste vinger in de pap?

“Dat is zeker waar en wij waarschuwen daar al lang voor. Grote landen spelen vaak de baas, net als de Brusselse bureaucratie. Maar als je daar tegengas aan wilt geven, moet je in Nederland beginnen. Hier moeten we pal staan voor het recht zaken zelf te regelen. Samenwerken is voor die zaken die je niet in je eentje aankunt. Dat is iets heel anders dan bevoegdheden aan Brussel geven en daarmee jezelf aan de kant zetten. We hebben al veel te veel bevoegdheden weggegeven. Als het Verdrag van Lissabon in werking treedt dan gaat nóg meer recht van Nederland om dingen zelf te regelen verloren. Ik vind dat belachelijk. Als een Europees besluit gevolgen heeft voor bijvoorbeeld het sociale stelsel in Nederland, dan moeten we er meteen bovenop zitten. En ook kunnen roepen: ‘Ho, stop!’”

Wat is er mis met Brussel?

“‘Brussel’ bemoeit zich te vaak en te veel met van alles en je hebt geen idee hoe dat allemaal in z'n werk gaat. Bovendien luisteren ze in Brussel erg goed naar bedrijven, banken en beleggers, maar met de belangen van werknemers of van mensen met een uitkering wordt veel te weinig rekening gehouden. Brussel heeft

“Samenwerking okay, maar geen Brusselse bevelen”

hoog ingezet op de neoliberale agenda: veel van de voorstellen voor privatisering en voor invoering van de marktwerking waar dat helemaal niet kan - zoals in de zorg - komen van Brussel, of zijn door regeringsleiders via Brussel opgelegd. Tenslotte wordt er via Brussel enorm veel geld rondgepompt en wordt er veel geld verspild. Vandaar onze inzet bij de verkiezingen: Nederland wil minder Brussel.”

Kan je daar wat voorbeelden van geven?

“Eurocommissaris Kroes bemoeit zich werkelijk met van alles en nog wat. Haar taak is eerlijke concurrentie te bevorderen in Europa. Denk aan het hele gedoe met gratis schoolboeken en de verplichting van scholen om dan de goedkoopste aanbieder te zoeken, waardoor ze niet meer kunnen kiezen voor boeken die ze zelf voor scholieren het beste vinden. En pas weer de aanval op de publieke omroepen in Nederland: daar zou eens kritisch naar moeten worden gekeken. Want een publieke omroep die ook via het internet van zich laat horen, dat vindt mevrouw Kroes al oneerlijke concurrentie. Zo zie je dat er allerlei zaken zijn waarvan iedereen denkt dat ze gewoon in Nederland geregeld moeten worden op de manier zoals wij dat zelf willen, en waar dan vervolgens Brussel mee aan de haal gaat. Daarnaast is het hele begrip ‘interne markt’ enorm uit de hand gelopen. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat het makkelijker zou worden om producten in heel Europa af te zetten. Heel goed. Maar het Europese Hof heeft al een paar keer bepaald dat vakbonden die opkomen voor de rechten van werknemers bij de vestiging van een bedrijf uit een ander Europees land, te ver gaan. Zo tast Brussel het recht om te staken aan. En daar hadden we Europa toch niet voor bedacht? Ik was ook enorm verbaasd toen ik hoorde dat de opslag van ons telefoon- en internetverkeer inmiddels een Europese zaak is geworden. Niet omdat landen hierover onderling wilden samenwerken, want daar kan ik me nog iets bij voorstellen. Maar nee, volgens het Europese Hof moeten er dwingende regels komen omdat we anders in strijd handelen met het vrije verkeer van diensten. Ja, zo kan je alles wel gaan ophangen aan de interne markt, maar dat was natuurlijk nooit de bedoeling.”

“En dan dat rondpompen van geld: hier in

Rotterdam hebben we een fietspad dat is aangelegd met Europees geld. Nou mag ik graag fietsen en in Rotterdam kunnen we best nog heel veel goede fietspaden gebruiken. Maar waarom moet dat met Europees geld? Als het nu echt Europees geld was, dan zou je het als cadeautje kunnen zien. Maar uiteindelijk is het gewoon ons eigen belastinggeld, want Nederland draagt ieder jaar netto vier miljard euro bij aan Brussel! Dat gaat zo: Europa heeft een Sociaal Fonds opgericht. Daaruit kunnen alle lidstaten projecten indienen: dat kost op zich al veel werk, met veel formulieren en zo. Vervolgens moeten die projecten bij de Europese Commissie verdedigd worden. Daar gaat weer veel reis- en werktijd van ambtenaren inzitten. Dan gaan Europese ambtenaren aan de slag en uiteindelijk krijgt Rotterdam dan wat geld. Moet je nagaan wat het uiteindelijk kost om dat geld te krijgen! Dat kan allemaal veel efficiënter: zo’n fonds zou alleen gebruikt moeten worden in landen die grote armoede kennen. Roemenië en Bulgarije bijvoorbeeld. Zo kun je doelgericht werken met veel minder kosten en dan kan die netto bijdrage van Nederland uiteindelijk ook omlaag.”

Minder Brussel dus minder samenwerken?

“Nee: béter samenwerken. Goede samenwerking is hartstikke belangrijk, zijn we erg voor. Dankzij Europese samenwerking is voorkomen dat grote Europese landen weer tegen elkaar gaan vechten. Het is goed voor onze economie en onze welvaart. Maar samenwerken is iets anders dan Brussel de baas laten spelen. Dát moet minder. Wat we zelf kunnen, moeten we ook weer zelf gaan doen. Beslissingen over mensen moeten zo dicht mogelijk bij de mensen die het betreft genomen worden. Via Brussel moeten we alleen die dingen regelen die we dicht bij huis niet voor elkaar kunnen krijgen. Als we Europese samenwerking weer de juiste maat geven, dan gaan mensen er ook weer het belang van inzien. Dan geef je ook tegengas aan mensen als Wilders die een hek om Nederland willen zetten. Wij zijn voor een open Europa met goede samenwerking, tot wederzijds voordeel.”

Maar waar gaat het fout dan?

“Neem de economische crisis. Natuurlijk wil de SP dat we in Europa met elkaar bespreken hoe we die het beste kunnen

oplossen. Maar ik vind het veel te ver gaan als we een dictaat uit Brussel krijgen dat behelst: ‘Jullie moeten weer terug naar maximaal drie procent begrotingstekort.’ En waar we samenwerken, moeten we in ieder geval een einde maken aan de invloed van de neoliberale werkgeverslobby. Binnenkort gaan elf Eurocommissarissen naar de Europese Zaken-top. Dat betekent dat de helft van de Commissie twee dagen gaat luisteren naar wat de werkgevers te zeggen hebben. De vakbonden of de milieubeweging zijn al blij als er één Commissaris tijd voor ze heeft. Dat is wat Nederlanders bedoelen als ze zeggen dat Brussel ondoorzichtig is: Brussel luistert niet naar ons, maar wel naar de 12.000 lobbyisten van bedrijven.”

Hoe doorbreek je die drang naar steeds meer Brusselse bevelen?

“Kijk, aan de ene kant brengt deze tijd met de economische crisis veel ellende, maar aan de andere kant – hoe vreemd het ook klinkt – schept die situatie ook mogelijkheden. Want er zijn geen gevestigde waarheden meer. Er zijn steeds meer dingen waarvan iedereen zegt: ‘Hé, het kan dus wel degelijk anders.’ Als de mensen nu laten zien dat ze een ander Europa willen, met de mens centraal en meer samenwerking in plaats van dictaten, dan zullen de komende verkiezingen net zo’n dreun voor de gevestigde orde zijn als het referendum over de Europese Grondwet.”

Gaan er ook dingen goed?

“Mede door de Europese samenwerking hebben we tussen de lidstaten in Europa geen grote oorlog meer gehad na 1945. De oorlog die we gehad hebben was die in de Balkan, buiten de EU. Verder: het feit dat je producten makkelijk in Europa kunt afzetten draagt bij aan de welvaart. Europa is lange tijd gewoon goed gegaan. Tot het Verdrag van Maastricht in 1992 was Brussel een redelijk goed draaiende organisatie voor economische samenwerking, zonder al te veel pretenties om op allerlei andere gebieden dingen te willen doen. Maar daarna is men door de gigantische Brusselse lobby van ondernemers die agenda gaan vermarkten, waardoor het belang van mensen die werken of werkloos zijn overboord werd gekieperd. Dat was allemaal maar lastig. Sociale rechten? Lastig. Die verminderen de mogelijkheid van economische groei.

“Als je in Europa tegengas wilt geven, moet je in Nederland beginnen”

Vervolgens moest het onderwijs op de schop en als het aan Brussel had gelegen was ook de zorg vermarkt. Dus wat is goed? Europa heeft stabiliteit, vrede en welvaart gebracht, maar is vervolgens afgedleden. Het is niet meer populair en brengt ellende.”

Zou de EU een belangrijkere rol kunnen spelen in de internationale politiek?

“Je moet altijd om je heen kijken als je iets wil met buitenlands of veiligheidsbeleid. Maar het hangt van het onderwerp af welke landen je kiest voor samenwerking. Dat hoeven niet altijd EU-landen te zijn. Met Noorwegen heb ik bijvoorbeeld vaak goed kunnen samenwerken en soms met India of Brazilië, Zuid-Afrika of Nigeria. Het is helemaal niet zo dat je altijd al die 27 landen van de EU nodig hebt om een vuist te maken. Op sociaal terrein kan Latijns-Amerika bijvoorbeeld interessant zijn. Maar daar mogen we niet mee samenwerken, want het zit niet in de EU. Dat verstikt dus. Neem nou de Verenigde Naties, waarin de Europese landen tegenwoordig verplicht samenwerken. De VN werkt altijd met teksten en resoluties waarover overeenstemming bereikt moet worden. Wij als EU gaan dan eerst in kamertjes zitten met 27 landen en dan zit je tweederde van de tijd rond de tafel om er met elkaar uit te komen. Voor ieder onderwerp is eindeloos overleg nodig om

op één lijn te komen. Al die tijd lopen al die andere landen waar je zaken mee had kunnen doen buiten rond; daar mag je niet mee praten. Want er is nog geen Europees standpunt. Maar goed; op een gegeven moment komt er iets uit. Een tekst. Hèhè, nou, de Europese Unie is het eens geworden. Niet dus. Want dan beginnen pas de onderhandelingen! En daar is dan bijna geen tijd meer voor en dan moet de voorzitter zeggen: ‘Tja, dit is de tekst en ik kan er niks aan veranderen, want dan krijg ik ruzie met die 26 andere landen.’ Ja, jij lacht er nu om, maar zo gaat het echt! Het moet dus veel effectiever, er moeten resultaten behaald worden. Kijk vanuit je eigen visie om je heen wie bij je past.”

Kan Turkije lid worden van de Europese Unie?

“De tijd zal het leren. Voor Turkije geldt hetzelfde als voor alle andere landen die tot de Europese Unie willen toetreden. Maar dan moet dat land wel voldoen aan alle voorwaarden. Daar moeten we heel duidelijk over zijn. En dan moeten we geen verhalen krijgen, dat het allemaal wel meevalt: Turkije is door het Hof in Straatsburg, dat gaat over mensenrechten, net weer twee keer veroordeeld voor de manier waarop het land zijn minderheden behandelt. Er is op het gebied van de mensenrechten nog heel veel mis. Bovendien is Turkije nog steeds niet bereid echt mee te werken aan een oplossing voor de

situatie op Cyprus. De komende vijf jaar is lidmaatschap zeker niet aan de orde. In de jaren daarna moeten we zien wat de Turkse regering presteert. Water bij de wijn doen zou dom zijn, zeker voor de mensen in Turkije. We hebben met Roemenië en Bulgarije gezien dat dat heel verkeerd kan uitpakken. Mensen worden gouden bergen beloofd en dan stopt het ineens na toetreding. In ons verkiezingsprogramma staat dat we ervoor zijn om in de toekomst de Nederlanders zich per referendum te laten uitspreken over toetredingsverdragen. Daarmee voorkomen we dat er overhaaste beslissingen worden genomen: laat de regering maar eens uitleggen of een land inderdaad voldoet aan alle voorwaarden.”

Hoe groot moet de Europese Unie ooit worden?

“Ook dat zal de toekomst leren. Voorlopig zeggen wij: pas op de plaats. Sinds het verdrag van Maastricht heeft de Europese samenwerking een verkeerde richting en een te hoog tempo. Dat is slecht voor iedereen. Dat holt het vertrouwen in de samenwerking uit, en geeft ruimte aan diegenen die helemaal geen samenwerking willen. Precies daarom is ons voorstel aan de kiezers op 4 juni: Nederland wil minder Brussel.”

Tekst Rob Janssen
Foto's Suzanne van de Kerk

Op bezoek bij Duco

Veiligheid op buurniveau

“De politiehuiskamer mag echt niet verdwijnen”

“We moeten laten zien dat het kan!”, riep Agnes Kant toen ze afgelopen najaar de SP-plannen ontvouwde om voorzieningen menselijker te organiseren. De Tribune neemt de uitdaging aan en gaat op zoek naar inspirerende voorbeelden. Deel twee: hoe vier wijkagenten Klarendal leefbaarder maken.

Daar staan we dan, te kleumen onder een viaduct bij station Velperpoort. In mijn ene hand een paraplu, in mijn andere een opschrijfboekje en pen. Fotograaf Rob drementelt wat rond. Om ons heen een groep aspirant-agenten, die mogen oefenen hoe een fietscontrole in de praktijk werkt. “Gestolen fietsen zijn er hier zat”, had

Petra de Visser al eerder gezegd. Ze is een van de vier wijkagenten van een bijzondere post in de Arnhemse wijk Klarendal. Sinds tien jaar is daar een ‘politiehuiskamer’ gevestigd: een zeer laagdrempelig politiebureau, midden in de wijk. “Dichter bij de mensen kun je niet zitten. Dat directe contact met bewoners is precies wat je

nodig hebt, in een wijk als deze”, meent De Visser.

“Gewoonlijk staan we niet te posten om fietsers aan te houden”

Er passeren maar weinig fietsers met dit slechte weer. Al helemaal geen helers,

waar het om te doen is. Petra: “Een tijdje terug zijn er hier veel dure fietsen gestolen. Door de helers te pakken, haal je de afzetmarkt weg.” Ha, daar nadert een jongen op een verdacht rijwiel. Het slot ontbreekt, net als de jasbeschermer, terwijl de fiets er spic en span uitziet. Berijder Niek deelt mee dat hij de fiets van zijn oma heeft gehad. Blij is-ie niet met de controle: “Laatst zat een vriend van mij mooi een uur op het bureau, tot zijn moeder met de papieren kwam.” Nu leert het telefonisch natrekken van het framenummer snel dat er niets mis is met de fiets en Niek. Grijnzend rijdt hij de regen weer in. “Gewoonlijk staan we niet te posten om fietsers aan te houden, hoor”, vertelt Petra. “Zoiets neem je mee op je surveillances in de wijk. Dat levert als bij-effect nog wel eens een drugsvangst op. Dan heeft de dealer de fiets gekregen in ruil voor een bolletje coke.” Drugsoverlast is een van de belangrijkste problemen in deze zogenaamde Vogelaarwijk.

Ter illustratie passeert een man die behoorlijk stoned uit zijn ogen kijkt. Vrolijk zwaait hij ons toe. “Verslaafd en psychische problemen”, meldt Petra, terwijl ze lachend terugzwaait. “Zoals hij zijn er veel in de wijk. Mensen die op de rand van criminaliteit leven. We kennen ze wel, weten wie waar woont. En zij kennen ons.” Een man op een scootmobiel wenkt Petra. Of er iets kan worden gedaan aan al die auto’s op de stoep. Hij kan zijn voordeur niet meer bereiken. “Er zijn gewoon te veel auto’s en te weinig parkeerplekken, bij de gemeente hebben we het probleem al aangekaart”, legt Petra uit. “Iedereen verbaliseren heeft geen zin. Alleen bij echt gevaarlijke blokkades bekeuren we.”

“Ook een crimineel komt naar de politie als hém iets gebeurt”

Signaleren, problemen neerleggen waar ze horen, bewoners helpen maar ook oppakken als dat moet, hen vertrouwen, maar ook in de gaten houden, een luisterend oor bieden, maar ook zeggen waar het op staat. Hoe doe je dat allemaal tegelijk?

Tja, gewoon eigenlijk: mens onder de mensen. Ze kijken elkaar eens aan, Henk Westerhof, René Huls, Mark Peters en Petra de Visser, het team van de politiehuiskamer. En vertellen dan bijna tegelijk waarom het ze gaat. “Problemen voor-

komen”, zegt René. “Naast de mensen staan”, zegt Henk. “Iedereen moet binnen kunnen lopen”, zegt Mark. “Een luisterend oor bieden”, zegt Petra. Wat de een zegt, had ook de ander kunnen zeggen. “Ja, we zitten hier erg op één lijn”, verklaart Henk vrolijk. Voordat we de wijk ingaan, is er koffie. Mark vraagt of we de muren wel goed gezien hebben. Nou en of: vooral de achterwand, waarvoor tien jaar geleden nog de bar stond van een coffeeshop, is een staaltje ludiek schilderwerk. Het hele pandje ademt knusheid uit. Geen wonder dat buurtbewoners de weg wel weten te vinden. Voor een babbeltje, wat aandacht, maar ook voor ernstiger hulpvragen of voor het geven van informatie. “Ze kunnen hier door de zijdeur binnenkomen, niemand hoeft het te zien”, zegt Petra. “Een toplocatie is het hier”, meent René. “Dit soort accommodatie is geweldig, je krijgt hier van alles te horen. Mensen zien ons niet als boeman. Het is eerder van: met die kun je nog wel lullen. Die laagdrempeligheid is onze kracht.”

Het tekent de verhouding tussen de wijkbewoners en de wijkagenten. “Aan de ene kant moeten ze ons niet en willen ze niets aan ons kwijt”, zegt Petra. “Een Klarendaller is geen verrajer, zeggen ze hier. Maar ook een crimineel komt naar de politie als er iets met hem is gebeurd. De bewoners hebben destijds zelf gevraagd om agenten in de wijk. Ze willen ons niet kwijt hier.” Absoluut niet, meent ook Rob Klingen. We brengen een bezoekje aan de Wijkwinkel waar hij als opbouwwerker aan is verbonden. “Mensen klagen meteen als de huiskamer gesloten is. ‘De luiken zijn weer dicht’, roepen ze dan. Onze agenten worden ook ingezet bij de noodhulp en dan moet de huiskamer op slot. Dat is een slechte zaak, want de huiskamer is een voorwaarde om Klaren-

dal leefbaar te houden. Nu zijn er vaste openingstijden, waarop Mark altijd aanwezig is. Dat geeft rust.” Klingen is blij met de korte lijnen, ook letterlijk, want: “Ze zitten om de hoek. We informeren elkaar, geven signalen door. Het wederzijdse vertrouwen is groot.” Het Wijkplatform heeft het eerste jaar van de politiehuiskamer gefinancierd, daarna is dat door de politie overgenomen. “Bewoners hebben die oude coffeeshop staan opschilderen en schoonmaken. Zo stonden ze achter het project. Ze pikken het niet als de huiskamer weg zou moeten. Het levert immers resultaat op: de criminaliteit is gedaald en de veiligheid gestegen. Dat willen we zo houden.”

“Hunnie weten wat er speelt, hunnie kennen mij”

“Ik was nergens geweest zonder Henk”, zegt Bart stellig. Zodra hij Henk in het

vizier krijgt op onze wandeling door de wijk, springt hij van zijn fiets. “Ik ga even langs de bank, geld halen”, lacht hij. “Elf weken ben ik uit de bajes en dan heb je deze agenten nodig”, zegt hij op bijna bezwerende toon. “Want hunnie weten wat er speelt, hunnie kennen mij. Ik wil laten zien dat het goed met me gaat, dat ik Henk in de ogen kan kijken. Ja toch?”, roept hij tegen een vrouw die met een plastic tasje in de hand aan komt wandelen. “Dat is ook een lekker mokkel”, knikt hij. De vrouw begint een gesprek met Petra, over van alles wat haar dwars zit. Henk weet dat Bart dertien jaar in het gevang zat. “Dat is niet om niks. We hebben goed contact met hem, hij komt ook naar ons toe met informatie.” Petra beëindigt het gesprek met de vrouw. “Je moet mensen ook bescherming bieden. Deze vrouw maakt van haar kamer een troep en de huisbaas wil haar het liefst kwijt. We geven informatie door, zodat ze de juiste hulp krijgt. Dat wil niet zeggen dat wij maatschappelijk werkers zijn. Mensen moeten weten dat we ze oppakken als ze verkeerde dingen doen. Daarover moet je duidelijk zijn. Als deze vrouw steelt, dan weet ze dat ik haar oppak. Maar ik geef haar ook aandacht.” In de woorden van Henk: “Criminelen zijn ook mensen, alleen verrichten ze handelingen die niet kunnen.”

“Je komt hier echt alles op politievlak tegen”

“Hier woont trouwens een SP'er”, wijst Petra naar een flat op éénhoog. “Zonder ons had hij hier niet meer gewoond. Zijn woning was overgenomen door drugsdealers en verslaafden. Die kon hij niet weg krijgen.” Binnen zit Duco, zoals iedereen hem noemt, onderuit op de bank, een fles wijn onder handbereik. Op de televisie Pauw en Witteman. “Lidnummer 29.484”, lacht hij. “Weten jullie dat Agnes Kant hier ook is geweest? Stond de voorvrouw bij mij, bij Duco, in de kamer!” Het gaat goed met hem, zegt-ie. Dankzij de agenten, die hem hielpen toen hij zo veel last had met al die drugsgebruikers. “Ik heb aan Henk gevraagd om mij te helpen. Die heeft ervoor gezorgd dat ik mijn huis niet ben kwijtgeraakt. Ik zou willen dat de

agenten nog meer aanwezig waren en de huiskamer moet zeker niet verdwijnen. Er zijn nog veel junkies op straat en ze bieden je zo een bolletje aan.” Op de foto wil hij wel, samen met Petra. Die vertelt dat ze destijds in zijn woning een vrij grote dealer hebben opgepakt. “In deze wijk speelt zo veel, je komt hier echt alles op politievlak tegen. Ik denk niet dat ik ergens anders als wijkagent zou kunnen werken. Dat zou altijd tegenvallen.”

“Bewoners gaan niet naar het hoofdbureau om hun agent te spreken”

We staan nog niet buiten, of ene Kees, keurig in pak met koffertje en paraplu onder de arm, begroet ons enthousiast. “Ik kom net terug van de sociale dienst. Al jaren ben ik bezig mijn recht te krijgen. Dat is niet makkelijk. In Nederland gaat het niet om Jan met de pet, schrijft u dat maar op”, zegt hij tegen mij. “Weet u, dit zijn fijne mensen, dit zijn ‘andere’ agenten. Ze leven er hier voor, maar straks moeten ze hun pand uit. Wordt gesloopt. Terwijl zij van alle instanties in de wijk het meeste succes hebben. Ach, zo gaat dat, naar de grootste puinhopen gaat het meeste geld. Begrijpt u het?” Nee, dat doen we niet. Is het trouwens waar dat de huiskamer onder vuur ligt? Van die sloop, dat klopt, vertelt Petra. Het hele blok daar gaat verdwijnen. En ja, het hele politiebeleid in de regio is

gericht op centralisatie. Dat staat haaks op kleinschaligheid. “Ik maak me zorgen hoe de politie zich in de samenleving ontwikkelt. Er is een nieuwe generatie die alleen gewend is aan bureaucratie, aan afstand.” “Het kennen en gekend worden is juist het belangrijkste in deze wijken”, stelt René. “Bewoners gaan niet naar het hoofdbureau om hun agent te spreken. Daar zitten te veel stappen tussen. Hier voorkom je veel ellende, maar preventie is lastig meetbaar.”

Terug in de huiskamer rinkelt de telefoon. Een bewoonster die dagelijks belt voor een praatje. Daarna een man uit een naburige gemeente. “Ons kan-ie meteen bellen, we staan gewoon in het telefoonboek”, zegt Henk. Dan stappen we op. Er is een vergadering op het hoofdbureau. “Ons spreekuur straks komt dan wel in het gedrang”, vreest Petra. Maar ja, er komt wel vaker iets tussen. Ze zijn het gewend. Het liefst zijn ze weer op hun stek, in de huiskamer en op straat, dicht bij de mensen uit hun wijk.

Een overzicht van SP-voorstellen om belangrijke maatschappelijke voorzieningen op menselijke maat te organiseren, staat in de brochure De buurt: de schaal van de toekomst' (www.sp.nl).

Tekst Maja Haanskorf
Foto's Rob Voss

We ♥ stroom in eigen handen

Ze zijn nuts! Onder dat motto voeren lokale afdelingen, Statenfracties en Kamerleden in het hele land actie voor het behoud van Nuon en Essent in publieke handen. Sinds de SP eind januari Essent tot publiek bezit verklaarde, is er veel gebeurd.

Foto SP Gelderland

12 februari Amsterdam: 80 procent tegen verkoop

De Amsterdamse SP deelt op de Dam 'aandelen Nuon' uit. De overgrote meerderheid van de voorbijgangers toont zich verontwaardigd over de voorgenomen verkoop van de hoofdstedelijke aandelen. Niet zo vreemd: vorig jaar bleek uit onderzoek van de Amsterdamse Dienst Onderzoek & Statistiek dat bijna 80 procent van de

hoofdstedelingen niet wil dat de gemeente haar aandelen NUON verkoopt.

14 februari Valentijnsdag

In een aantal Limburgse gemeenten wordt op Valentijnsdag de liefde verklaard aan publieke zeggenschap over, en invloed op, de energievoorziening. 'We ♥ stroom in eigen handen' is de leus waarmee SP'ers de wijken en stadscentra in trekken. De

Provincie Noord-Holland, de gemeenteraad van Brunssum en het college van Heerlen hebben op dat moment al laten weten de aandelen in hun energiebedrijf niet te willen verkopen.

17 februari Get te zoepe

Ook in Limburg: de SP maakt een heuse carnavalsschlager over de Essent/Nuon-perikelen. Het lied, waarin een energiebaas

ZE ZIJN NUTS

op carnavaleske wijze op de hak genomen wordt, haalt de landelijke pers en wordt zelfs gedraaid op Radio 3. Op YouTube is het animatiefilmpje *Zoëlang um maar get te zoepe haet* (Zolang hij maar iets te zuipen heeft) al duizenden keren bekeken. "De Limburgse SP-fractie wilde in carnavalstijd op ludieke wijze protesteren tegen de verkoop van Essent", aldus fractievoorzitter Thijs Coppus. "Uiteraard hoop ik dat ons carnavalsnummer uit zal groeien tot een regelrechte hit, zodat heel Limburg zich zingend verzet tegen de voorgenomen verkoop van Essent." De vrolijke clip is te bekijken op www.youtube.com/splimburg (bevat functioneel, getekend naakt).

17 februari "Stijgende prijzen door bureaucratie"

Tijdens een door de SP georganiseerd debat in Den Bosch laat professor Hans Schenk, econoom aan de universiteit van Utrecht, er geen gras over groeien. De opvatting dat de huidige schaalgrootte van Essent en Nuon te klein zou zijn, noemt hij bedrijfseconomisch geen juist standpunt. Schenk: "Het is een feit dat de optimale omvang van een elektrici-

18 februari "Smakelijk: Nuts!"

Gelderse SP'ers bieden Nuon-aandeelhouders in Arnhem een smakelijke traktatie aan: Nuts-chocoladerepen. De gemeenten en provincies van Gelderland en Flevoland namen in de Gelderse hoofdstad kennis van de Nuon-jaarcijfers over 2008. Het energiebedrijf maakte vorig jaar een nettowinst van 765 miljoen euro; 45 procent daarvan wordt aan de aandeelhouders uitgekeerd.

23 februari "Volksverlakkerij"

Ook bij Nuon lijkt de kogel door de kerk. Het bedrijf maakt bekend te willen fuseren met het Zweedse staatsbedrijf(!) Vattenfall. De Scandinaviërs hebben 8,5 miljard euro over voor Nederlands energiebedrijf nummer twee. Zo wordt het wel heel erg ingewikkeld om nog enige logica in de ontwikkelingen te zien. SP-Tweede Kamerlid Paulus Jansen: "Nuon wordt verpatst omdat staatsbedrijven niet zouden passen in een geliberaliseerde markt. Maar Vattenfall is een Zweeds staatsbedrijf! Dit is volksverlakkerij van bestuurders met eurotekens in hun ogen."

teitsproductiebedrijf inclusief distributie in de buurt van 6000 Megawatt begint. We hebben in Nederland tussen 17.000 en 18.000 Megawatt nodig. Dat betekent dat je in Nederland drie bedrijven van optimale grootte kunt hebben. En optimaal wil zeggen dat je tegen de laagste kosten per eenheid produceert." Met het oog op mogelijk toenemende bureaucratie waarschuwt professor Schenk voor stijgende prijzen als bedrijven groter worden. "Bedrijven worden zo groot dat ze zó veel managers en bestuurders in moeten huren om het productieproces op de rails te krijgen, dat de kosten daarvan bijdragen aan de productieprijzen. En dat betekent dat de prijzen omhooggaan. Maar het zou ook de andere kant op kunnen gaan. Namelijk dat een bedrijf zó goed is, dat er geen bureaucratie optreedt. Dan moet je naar de praktijk elders kijken waar we dit soort processen hebben kunnen observeren. Dan zien we dat in de Verenigde Staten en Engeland de prijzen gewoon omhoog zijn gegaan, omdat de bedrijven daar niet in staat zijn om de bureaucratische tendens tegen te houden. Zouden onze Nederlandse bedrijven dat wel kunnen?"

24 februari Grootverdiener

Uit een poll op de nieuwssite van RTL Z blijkt dat een overgrote meerderheid van de bezoekers van die site tegen de verkoop van Nuon aan Vattenfall is; slechts een kwart is voor. Interessant: 20 procent vraagt zich af waarom Nuon aan een staatsbedrijf moet worden verkocht.

Ook op RTL Z: 'RWE-topman is grootverdiener.' RWE-chef Jürgen Grossmann kreeg in 2008 een salaris van 2,7 miljoen euro. Een bonus daarbovenop van 4,3 miljoen, plus twee miljoen die RWE in Grossmanns 'pensioenpot' stortte, maken een jaarinkomen van 9 miljoen. 'Daarmee verdiende Grossmann twee keer zoveel als Jeroen van der Veer, de baas van Shell. En dat terwijl RWE veel kleiner is. De omzet van Shell is ruim negen keer die van RWE. En de winst zelfs tien keer', schrijft RTL Z. 'Grossmann verdient duidelijk meer dan zijn nieuwe collega Michiel Boersma bij Essent. Boersma verdient een slordige 900.000 euro. En over die beloning ontstond drie jaar geleden nog grote ophef.'

25 februari 'Dogmatische goeroes'

Uit het redactioneel commentaar van het Friesch Dagblad van 25 februari: 'De verkoop van Nuon aan Zweden onttoert de orakelspreuken van de marktgoeroes. De verkoop wordt gezien als een succes; Nuon had zich geen betere koper kunnen wensen. En precies die uitnemende koper is een staatsbedrijf. De staat kan dus toch een goede eigenaar zijn van een energiebedrijf. Ofwel: de bejubelde verkoop aan de Zweedse staat haalt de kern uit de pleidooien die de afgelopen jaren over ons land zijn uitgestort en waartegen de Nederlandse politiek geen weerstand kon bieden. De verkoop aan Zweden is daarom ontluisterend voor diezelfde politiek en is de genadeklap voor de kletspraatjes van de dogmatische goeroes van het marktdenken.'

26 februari "Verkoop kan belastingbetaler miljoenen kosten"

Opnieuw een addertje onder het Nuon-gras. Omdat Vattenfall de rente voor het financieren van de overname van Nuon kan aftrekken van de winstbelasting, vreest Paulus Jansen dat de

voorgenomen verkoop de belastingbetaler miljoenen gaat kosten. Door de overname te financieren op basis van een lening, kan Vattenfall minder belasting betalen. Jansen: "Nuon betaalt jaarlijks ongeveer 250 miljoen euro aan vennootschapsbelasting. In het ergste geval kunnen de Nederlandse huishoudens straks dus 36 euro per jaar extra betalen om het verlies aan de belastinginkomsten bij te passen."

27 februari Grijp de graaiers!

Op de actiesite www.zezijnnuts.nl wordt het spel 'Grijp de Graaiers' gelanceerd. Grijnzende bestuurders rennen met zakken vol geld over het scherm, op weg van het Nuon-kantoor naar het buitenland. Alleen al het lachje dat uit de computer klinkt als ze de overkant halen, is reden genoeg om te proberen ze tegen te houden.

Voor nieuws, achtergronden, opinies en de petitie: www.zezijnnuts.nl

Tekst Rob Janssen
Foto's Bas Stoffelsen

ROOD is klaar voor Europa

Het Europees Parlement stoffig? Niet volgens Niels Jongerius en Jamila Yahyaoui, de nummer 4 en 15 van de SP-kandidatenlijst. Dertig enthousiaste ROOD-leden togen in februari naar Brussel om zich samen met hen voor te bereiden op de campagne. Jola van Dijk doet verslag.

Donderdagochtend 18 februari, 12.00 uur. Iedereen is klaar om met de bus naar Brussel te gaan, alleen het ROOD-bestuur ontbreekt nog. Ze hebben treinvertraging, maar dat mag de pret niet drukken. Niels Jongerius reageert

enthousiast als hij hoort dat ik namens de Tribune meega naar Brussel: "Mijn eerste interview als kandidaat Europarlementariër!"

Vanuit Amersfoort zijn maar liefst zeven ROOD-leden op de excursie afgekomen. Hugo Kruyt vertelt dat ze het niet eens o afgesproken hebben in de groep: "We hebben elkaar gewoon enthousiast gemaakt." Uiteindelijk komt ook het

voltallige ROOD-bestuur aan in Breda en kunnen we vertrekken richting Brussel.

"Je doet het om die paar belangrijke punten"

In het Europees Parlement worden we ontvangen door Kartika Liotard, een van de twee huidige Europarlementariërs voor de SP. Ze heeft besloten haar introductie

over haar werk als Europarlementariër luchtig te houden. Want, zo zegt ze: “Ik weet wat er nog meer voor jullie op het programma staat.” Liotard vertelt over zaken als de bureaucratie bij het stemmen en de onmogelijkheid om debatten te voeren in de grote zaal van het Parlement. Je zou verwachten dat zulke verhalen kandidaat-Europarlementariërs af zouden schrikken. Jamila Yahyaoui (nummer 15 op de lijst voor de Europese verkiezingen) denkt er heel anders over. “Ik ben optimistisch over Europa, maar vind de verhalen over hoe het er hier aan toe gaat ook wel eng. Triest, het zou zoveel mooier kunnen zijn. Ik ben er wel door geprikkeld. Brussel is een moeilijk doolhof, maar als we met nieuwe mensen in de fractie kiezen voor goede speerpunten kunnen we toch een verschil maken.” Dat is ook de conclusie die Liotard trekt over haar vijf jaar in het Europees Parlement. “Je doet het om die paar belangrijke punten. Zo af en toe doet onze stem er echt toe. Vanmiddag scheelde het bij een voorstel over de NAVO bijvoorbeeld maar tien stemmen. In andere gevallen kunnen we met onze stem ook een signaal afgeven. Je moet wel altijd keuzes maken, want je kunt niet overal tegelijkertijd zijn. Ik wil graag in Nederland met mensen in discussie gaan over wat we doen, maar ik moet ook in Brussel en Straatsburg zijn. Je zult iedere keer af moeten wegen of je de amendementen wilt lezen, of dat je ZO-kranten uit gaat delen. We maken ook wel eens fouten in die afweging.”

“Het is toch te gek voor woorden”

Na een echte hostelmaaltijd met waterige wortelsoep en sperzieboontjes uit blik, wordt de groep 's avonds onderworpen aan een college van Tiny Kox. De SP-veteraan zit namens de Eerste Kamerfractie in de Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa. Hij is dan ook de perfecte persoon om te vertellen over het hoe en waarom van Europese samenwerking. Er volgt een uitgebreid verhaal over alle vormen van samenwerking die de afgelopen 50 jaar in Europa zijn ontstaan. Kox benadrukt dat Europese samenwerking alle kanten uit

kan gaan en zich constant ontwikkelt. De Jodenvervolging in de Tweede Wereldoorlog kan als een gruwelijk voorbeeld van internationale samenwerking gezien worden. Aan de andere kant was de oprichting van de Raad van Europa in 1949 juist een initiatief om vrede te waarborgen. “Je zult iedere keer moeten beoordelen om wat voor samenwerking het gaat en welk doel je ermee wilt bereiken.” Erik Meijer, delegatieleider voor de SP in het Europees Parlement, is ook bij de discussie aanwezig en voorziet het verhaal van Kox van actuele voorbeelden. “Vandaag hebben we tegen samenwerking tussen de EU en een aantal Noord-Afrikaanse landen in de Mediterrane Unie gestemd.” Vanuit de groep worden vraagtekens gezet bij dat standpunt van de SP-fractie. Waarom is er tegengestemd? De samenwerking zou toch een positieve stimulans kunnen zijn voor de Noord-Afrikaanse landen? Meijer geeft aan dat zijn stem tegen de Mediterrane Unie het resultaat is van een afweging: “Uiteindelijk vonden we het belangrijk om een signaal af te geven tegen dictatoriale regimes zoals dat van Khadafi in Libië. Het is toch te gek voor woorden dat de EU dat soort leiders als volwaardige partners accepteert.” Het is inmiddels al half tien als Kox z'n vierde kopje uit het koffieapparaat tapt. De ROOD-leden kunnen niet bij het koffieapparaat, waardoor de aandacht langzaam begint te verslappen. De wirwar van Europese samenwerkingsverbanden helpt ook niet echt mee. Kox geeft toe: “Het is een totaal onbegrijpelijk schilderij geworden.” Iedereen springt op als hij klaar is met zijn college. We zitten immers in België, dus er moet ook van de biertjes genoten worden.

“Ik wil mensen wakker schudden”

De volgende ochtend blijkt dat niet iedereen het bier proeven even vlekkeloos doorstaan heeft. Sommigen vragen zich zelfs af of Niels Jongerius, de nummer 4 van de verkiezingslijst, wel alleen gelaten kan worden in Brussel. Het ontbijt heeft hij namelijk gemist, maar even later meldt hij zich energiek voor de rest van het programma. Hij is lid geworden van de SP vanwege de oorlog in Afghanistan en studeert Internationale Betrekkingen in Groningen. Hij is actief bij ROOD, jong in de SP, en heeft een bovengemiddelde

interesse voor Europa. “Dit is de plek waar zoveel doms en fouts gebeurt, dat ik het gevoel heb dat je die mensen wakker moet schudden. Jongens, dit kan toch niet!?”

Ook Erik Wesselius, medeoprichter van lobby-waakhond Corporate Europe Observatory (CEO), is een ‘wakker-schudder’. Wesselius onderzoekt de praktijk van het lobbyen in Brussel. Naar schatting werken er bijna 20.000 lobbyisten in Brussel. Ter vergelijking: het Europees Parlement heeft 785 leden en de Europese Commissie telt 27 leden. Die 27 eurocommissarissen worden bijgestaan door ongeveer 25.000 ambtenaren. Wesselius vertelt dat lobbyen niet per definitie slecht is. “De Commissie mist specialistische kennis over de beleidsterreinen. Dat gat wordt gevuld door lobbyisten, maar dan wel met gekleurde informatie. Het grote probleem daarbij is dat 75 procent van de lobbyisten voor het bedrijfsleven werkt, tegen 10 procent voor maatschappelijke organisaties. Bovendien nemen lobbyisten het niet altijd even nauw met de waarheid.”

Jongerius vraagt verontwaardigd: “Worden ze dan niet teruggefloten als ze duidelijk de waarheid niet weergeven?” “Natuurlijk wel,” antwoordt Wesselius, “het is verboden. Ze kunnen boetes krijgen, maar bedrijven kijken altijd hoe ver ze kunnen gaan.”

Wesselius vertelt over de transparantie-wetgeving waar CEO campagne voor voert, bedoeld om de Europese besluitvorming inzichtelijker te maken – en dus beter democratisch controleerbaar. “Commissievoorzitter Barroso wil juist zoveel mogelijk af van regels en lobbyisten zijn bang voor het bekend worden van hun klanten en inkomsten.” Er bestaat dus veel weerstand tegen meer openheid. Toch is er een positief rapport gekomen vanuit het Europees Parlement. Wesselius moet toegeven dat het vooral toeval is geweest. “De eigenlijke rapporteur van het Europees Parlement steunde de Commissie, maar hij werd vlak voor de stemming in het Parlement minister van Buitenlandse Zaken in Finland. De nieuwe rapporteur steunde vervolgens een aantal heel goede amendementen.” Geweldig, alleen blijkt vervolgens dat de resolutie niet echt uitgevoerd wordt. “Ik wil niet een al te negatief beeld geven van de Europese politiek, maar het is wel heel erg lastig voor Europarlementariërs om iets voor elkaar te krijgen.”

En daar gaat weer een dure cateraar

De ongelijke verhoudingen in Brussel worden duidelijk als een groot lobbycongres ter sprake komt. “De Europese Commissie heeft al maanden geen tijd om met milieuorganisaties te praten, maar ze kunnen wel met elf mensen twee dagen aanwezig zijn op dit congres. Het is georganiseerd door bedrijven, maar het logo van de EU en de Commissie wordt gebruikt.” Jongerius windt zich zichtbaar op: “Ik vind dat we een mooie actie moeten voeren tegen dit circus. We moeten spijkers met koppen slaan. Niet een actievoorstellen via de mail, maar gewoon nu een actie bedenken. We zijn tenslotte een actiep partij!” Om een nog beter beeld te krijgen van de

praktijk van Europese politiek, gaat de hele groep met Wesselius mee voor een rondleiding door de Europese wijk. Vooraf had Wesselius al verteld over de etentjes die door lobbyisten georganiseerd worden voor Europese ambtenaren en politici. Wanneer we bij een kantoor van een belangrijke lobbyorganisatie aankomen, blijkt er net een cateraar bezig te zijn. Het lijkt symbolisch, maar het is hier dagelijkse praktijk, benadrukt Niels Jongerius.

Meer Europese samenwerking kan ook zonder meer macht voor Brussel

Na afloop van de wandeling komt Alexander van Steenderen met de groep praten over de komende verkiezingen.

Hij is fractiemedewerker van Harry van Bommel in de Tweede Kamer en heeft meegeschreven aan het Europese verkiezingsprogramma van de SP. “Vier juni zijn de eerste verkiezingen op rij van de komende tijd. Het is daarom extra belangrijk voor de SP om te laten zien dat de winst bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2006 geen toevalstreffer was. Bovendien zijn we niet meer de enige eurokritische partij, dus zullen we meer moeten doen om te laten zien waarin we ons onderscheiden van de rest.” Om ervoor te zorgen dat we tijdens debatten niet in de hoek gedrukt worden, heeft de groep een lijst met mogelijke valkuilen gekregen. Van Steenderen loopt de lastige thema's punt voor punt langs. Hij maakt bijvoorbeeld duidelijk dat meer Europese samenwerking niet automatisch meer macht naar Brussel betekent. Als SP hebben we altijd voor uitbreidingen van de EU gestemd, behalve bij Bulgarije en Roemenië. Het belang van dit soort scholingen wordt al snel duidelijk door een opmerking uit de groep: “Ik snap het wel allemaal, maar ik denk dat ik het moeilijk zou vinden om het straks uit te leggen.”

Juist dat uitleggen is volgens Jongerius en Yahyaoui belangrijk voor de SP. Daar zien zij voor een belangrijk deel ook hun taak liggen de komende maanden. Jongerius ziet in ieder geval positief uit naar de verkiezingen. “Andere partijen lijken op te zien tegen de campagne, omdat ze dan weer de straat op moeten. Wij doen niet anders. Ik verheug me op de komende vijf jaar, al maak ik me voorlopig nog niet gek. Het is natuurlijk nog niet zeker dat ik er met mijn vierde plek in ga komen.” Jongerius heeft in de aanloop naar de verkiezingscampagne in ieder geval al een idee om de SP op de kaart te zetten: “Actievoeren tegen de lobbyisten! Met een mooie actie in beeld brengen wat bij het lobbycongres gebeurt.” Vrijdagavond 19 februari omstreeks zeven uur staat iedereen weer op het station van Breda. Moe, maar wel helemaal klaar voor de komende verkiezingen.

Tekst Jola van Dijk
Foto's Lander Loecx

Kartika Liotard in gesprek met ROOD-jongeren

Weefwereld

Limburgse affaires

De Limburgse politiek wordt geteisterd door een reeks schier ongelooftelijke affaires. Politieke koppen rollen en de recherche speurt zich suf. Waar begon het eigenlijk allemaal?

Nothing ever begins. Niets begint ooit. Het is de eerste zin uit de roman *Weaveworld* ('Weefwereld') van de Britse schrijver Clive Barker. Daarin draait het allemaal om een geheimzinnig tapijt, waarin een verborgen wereld vol pedanten, magiërs, spionnen, slappingen, geldwolven en kontenkruipers geweven zit. Slechts weinigen kennen het bestaan van deze schimmige, dood gewaande parallel-wereld waarin alle belangen op de een of andere manier toch met elkaar verweven zijn. Maar dan begint het tapijt uiteen te rafelen...

Barkers boek wordt gerekend tot het *fantasy-genre*. Maar wie gefascineerd is door tapijtachtige, verborgen netwerken heeft geen fantasie meer nodig. Die hoeft dagblad De Limburger maar te lezen. Want die krant onthulde in februari een aantal adembenemende zaken in Limburg. Het begon met het bericht dat zeven ambtenaren (zes van de gemeente, een bij de provincie) door de Rijks-recherche waren opgepakt. Zij zouden cruciale informatie over aanbestedingen aan wegenbouwer Janssen de Jong Infra hebben doorgeseind. Dat bedrijf wist vervolgens klussen binnen te halen door lager in te schrijven dan concurrenten, luidt de verdenking. In ruil zouden de ambtenaren met onder meer auto's en reisjes gefêteerd zijn.

'Huis gedeputeerde werd met 41.000 euro verlies verkocht'

De inkt van die onthulling was amper droog, toen de volgende affaire zich aandeed. Uit nieuw onderzoek van De Limburger bleek dat het CDA in de gemeente Echt-Susteren 'tweederde van

Vrehan: opgestapt na onthulling

het geld dat buiten de gemeenteraad om in het verenigingsleven is gepompt, gegund heeft aan clubs waarin prominente CDA'ers een rol spelen'. In wat inmiddels landelijke bekendheid kreeg als de Sinterklaas-affaire, werd voor het eerst ook de naam van de Limburgse CDA-gedeputeerde Herman Vrehan genoemd. Hij was namelijk zelf lid van twee verenigingen waarnaar flink met geld was gestrooid. De wethouders Pustjens (CDA) en Verheesen (Samenwerking) stapten op, evenals CDA-fractievoorzitter Van Helvert. Boven Herman Vrehan kwam een zwaard van Damocles te hangen in de vorm van een integriteitsonderzoek. Maar daar hoeft hij niet meer op te wachten. Want het schaamrood op de kaken van het genoemde wethouderstweetal was net roze aan het worden, toen De Limburger meldde dat Vrehan in 2004 zijn huis had verkocht aan een vastgoedhandelaar uit Noord-Brabant, die het pand een half jaar later met 41.000 euro verlies(!) doorverkocht. De vastgoedhandelaar was weer

bevriend met een bouwondernemer en die laatste zou weer een oude bekende van gedeputeerde Vrehan zijn. De Brabander hoopte op meer opdrachten van genoemd bouwbedrijf als hij het huis van Vrehan, die zijn hut aan de straatstenen niet kwijt raakte, als een soort vriendendienst zou opkopen. Dat was de spreekwoordelijke druppel: gedeputeerde Vrehan stapte op de dag van de onthulling op als gedeputeerde.

Daarmee zijn het Limburgse CDA én de provincie Limburg een van hun belangrijkste boegbeelden kwijt. In Provinciale Staten heerste aanvankelijk vooral ongeloof, zowel in coalitie als oppositie. Uitgerekend Vrehan. Uitgerekend die boom van een kerel, met handen als kolenschoppen. Die altijd netjes en zakelijk bleef, hoe fel en slinks ook aangevallen in het debat. Is hem een kunstje geflikt?

De tijden van de Limburgse ons-kent-ons-bestuurscultuur, waarover journalist Joep Dohmen zijn spraakmakende boek 'De Vriendenrepubliek' schreef, leken voorbij. Een ander slag bestuurders diende zich aan en ruidde 'gemoedelijk' in voor 'zakelijk'.

Maar het tapijt ontrafelde. De verborgen, vergeten wereld liet zich opnieuw zien. Op 2 maart stelde het Limburgse CDA dat de politiek duidelijkheid moet verschaffen over de maatschappelijke nevenfuncties van volksvertegenwoordigers. Dat getuigt in ieder geval van de wil tot zelfreinigend vermogen. Of dat genoeg is om de Weefwereld voorgoed te begraven, zal moeten blijken. Want niets begint ooit. Heeft iets dan ooit een einde?

Tekst Rob Janssen
Foto Diana Scheilen / Hollandse Hoogte

Tekst Jola van Dijk
Foto Karen Veldkamp

“Ik hoop alleen dat men af en toe een brief van mij leest en wat met de inhoud doet”

De 66-jarige Wim Lentink uit Enschede geniet van zijn pensioen. Wim is al zijn hele leven actief als wis- en natuurkundige. In het verleden heeft hij bijvoorbeeld onderzoek gedaan op het gebied van nanotechnologie.

Waar ging dat onderzoek over?

“Nieuwe materialen. De eigenschappen van materialen blijken niet alleen af te hangen van de deeltjes, maar ook van de verdeling van die deeltjes over de ruimte. Denk bijvoorbeeld aan waterdamp en ijs. Dezelfde moleculen zijn anders verdeeld over de ruimte, waardoor ze ook andere eigenschappen hebben.”

Hoe lang ben je al lid van de SP?

“Sinds 2002.”

Wat was jouw SP-moment?

“Toen ik de SP'ers van Stichting MinPlus leerde kennen. Zij helpen mensen vanuit een minpositie naar een pluspositie. Ik geef nu wekelijks bijles aan een Nederlandse van Turkse afkomst. Ik hoop haar tot aan de universiteit te kunnen begeleiden.”

Heb je nog politieke ambities?

“Nee, ik hoop alleen dat men af en toe een brief van mij leest en wat met de inhoud doet. Voor de rest breng ik Tribunes en folders rond en bezoek ik afdelingsvergaderingen.”

Waar gaan die brieven over?

“Onder andere over de stadsverwarming in Enschede. De mensen betalen veel meer dan voor aardgas en er zijn ook nog eens allerlei praktische problemen.”

Wat is je favoriete plek op de wereld?

“Vlieland. De stilte, het ruisen van de bomen, de meeuwen die je hoort, de dennengeur. Het is er echt ongewoon stil voor Nederlandse begrippen.”

BELEVEN

Foto Amaury Miller / HH

Dorrestijn leest voor

'Kom mee naar buiten allemaal, dan zoeken wij de wielewaal!' Het klinkt nogal oubollig. Toch spot ik steeds vaker vogelaars. En, ik geef het schoorvoetend toe, ook weleens een leuk vogeltje. Niet dat ik veel verschil zie tussen alle drijf- en zangsijsjes, maar dankzij Dorrestijns Vogelgids is mijn interesse gewekt. Daarin sta ik niet alleen, 50.000 mensen hebben het boek inmiddels in de kast staan of aan hun wandeluitrusting toegevoegd. Er is nu ook een luxe editie uitgebracht, met een CD met vogelgeluiden. En het typische Dorrestijngeluid natuurlijk, zodat we hem hopelijk ook feilloos herkennen in het veld. (Daniël de Jongh)

Dorrestijns Vogelgids
Hans Dorrestijn
Uitg. Nijgh & Van Ditmar

LEZEN

De Migratiemachine

Vingerafdrukken in je paspoort, irisscans op Schiphol: technologie speelt een steeds grotere rol in het bepalen wie de grens over mag en wie niet. 'Vreemdelingen' kunnen zelfs al worden onderworpen aan bot-analyses en DNA-tests. Om de dagelijkse stroom van reizigers en migranten zo efficiënt mogelijk te kunnen 'verwerken' is een internationaal controlesysteem opgezet dat doet denken aan een geoliede machine. Maar hoe betrouwbaar is de techniek? Welke missers en ongewenste effecten treden er op? Met deze essaybundel wil het Rathenau Instituut de discussie daarover aanzwengelen. Te koop in de boekhandel, en gratis te downloaden op www.rathenau.nl. (Daniël de Jongh)

De Migratiemachine
Huub Dijkstra en Albert Meijer (red.)
Uitg. Van Gennep

ZIEN

Che Part One

Che Part One, ook wel *Che the Argentinian* genoemd, is het eerste deel van twee boeiende speelfilms van Steven Soderbergh over Ché Guevara. In het eerste deel zien we hoe de voormalige Argentijnse arts met Castro naar Cuba trekt om daar de uitgebuite bevolking te mobiliseren voor het omverwerpen van het regime van dictator Batista. Guevara, gespeeld door Benicio Del Toro, wordt niet neergezet als 'de held' maar als een natuurlijk leider die gedurende de strijd zowel een militaire als een maatschappelijke visie voor ogen heeft om Cuba te hervormen. De film beschrijft de strijd vanaf het begin in de wouden tot later in de steden. (Dineke de Zwaan)

In de bioscoop vanaf 19 maart (Part 1)
en 2 april (Part 2)

BELEVEN

Palingsound

Door Rob Janssen

Volendam is hot. Bij de Tros wordt sinds een tijdje de reallife-serie 'Palingsoap' uitgezonden, waarin het leven van bekende en minder bekende Volendammers wordt geschetst. Nou kun je je afvragen wat er zo interessant is aan het commentaar van de vrouw van Jan Keizer op zijn colbertje. En hoezeer boeit de manier waarop de moeder van de vriendin van Jan Smit een voetbalwedstrijd van FC Volendam beleeft? Toch geeft de serie een aardig beeld van een bijzondere plaats in Nederland en de innige binding die de mensen met elkaar hebben. (Of is het bijzonder dat de rest van Nederland dat bijzonder vindt?) Parallel aan de tv-serie is zojuist de cd/dvd-box 'Mooi Volendam – De geschiede-

nis van de Palingsound' verschenen. Een mooie compilatie van datgene waarin Volendam al ruim 40 jaar excelleert: muziek maken. Ze staan er allemaal op: BZN, Jan Smit, The Cats, Canyon, Nick & Simon, Piet Veerman, Anny Schilder. De term Palingsound werd ooit door Veronica-dj Willem van Kooten bedacht. Maar wat dat beroemde Volendamse geluid nou precies is, is moeilijk te omschrijven. Zijn het de karakteristieke zangstemmen, zoals die van Maribelle en Carola Smit? Is het de neiging tot stevige orkestratie ter ondersteuning van (ogenschijnlijk) eenvoudige liederen (Eleni van Tol & Tol; Sailin' Home van Piet Veerman)? Of is het de markante samenzang (Lea van The Cats; Mon Amour van BZN)? Feit is dat bijna alle liedjes, hoe gevarieerd ook qua compo-

Foto luispabon / Flickr.com

sitie, op deze verzamelaar zeer herkenbaar zijn en op de een of andere manier bij elkaar passen en horen. Ook leuk: op de dvd zijn oude beelden uit de jaren zestig en vergeten video-clips te zien. Kortom: een mooi overzicht van typische muziek uit een typisch stukje Nederland. Cultuurgood derhalve.

Mooi Volendam –
De geschiedenis van de Palingsound
Universal Music

Bangmakerij

Het cynische van de financiële crisis is dat de veroorzakers de groep vormen die er níet onder zullen lijden. Als kind werd je bang gemaakt met je vader, de sint en het geloof. Later met de graaiers. Zo van: als we ze geen hoog loon en bonussen geven, lopen ze weg – en hoe moet het dan verder? (Uitkomst: ze bleven, alleen ons geld liep weg.)

Jan Polderdijk, Hoogerheide

Foto's Gaza (2)

In het februarinummer van de Tribune zegt Jerûn Dreves te walgen van het feit dat de SP foto's van kinderlijkjes in Gaza heeft geplaatst. Zelf heeft hij twee zootjes. Voelde Jerûn niet enige opluchting omdat *zijn* zootjes in vrijheid leven? Die Palestijnse kinderen leven in een kooi, ze zijn ondervoed, ontberen medicijnen, water enzovoorts. De wereld moet wel weten dat Israël daar een bloedbad heeft aangericht. Foto's helpen daar enorm bij.

Mevr. T. van het Veld, Amsterdam

Groene stroom

In de vorige Tribune pleit Rix Kijne ervoor om allemaal onze energievoorziening onder te brengen bij Greenchoice, omdat dit bedrijf 100 procent groene stroom levert. Volgens mij is dit echter even grote onzin als de andere energiemaatschappijen die beweren dat je kunt kiezen tussen groene of gewone stroom. Dat is slechts een papieren keuze. In werkelijkheid lopen er geen twee aparte stroomkabels door Nederland, waarvan de ene groene en de andere gewone stroom levert. Dit is recent onder andere aan de orde geweest in het televisieprogramma Tros Radar. Met andere woorden: naar mijn mening is het onmogelijk dat Greenchoice uitsluitend groene stroom levert.

Cor van der Meij, Arnhem

Prik mee: PRIKBORD@SP.NL

Crisis van het Grote Geld

Misschien zie ik het te simpel, maar voor mijn gevoel is de huidige crisis vooral een crisis van het Grote Geld. De graaiers met dikke salarissen en veel te dikke auto (van de zaak natuurlijk). Die mannen zien hun winsten dalen (maar ze maken nog steeds winst) en hun aandelen kelderen (maar die waren al jaren lang 'over de top' gewaardeerd). Ik heb de wijsheid niet in pacht, maar ik zie de zogenaamde *self-fulfilling prophecy*: als we met ons allen maar hard genoeg roepen dat het slecht gaat, dan gaat het vanzelf slecht. Mensen houden dan de hand op de knip, in afwachting van betere tijden. Met als gevolg dat we inderdaad minder consumeren, minder uitgeven. Maar of dat nou zo erg is? U weet toch dat de westerse wereld (zeg maar Europa en Amerika) ongeveer 60 procent van de wereldconsumptie voor zijn rekening neemt, terwijl we maar 30 procent van de wereldbevolking uitmaken. Dat betekent dat we grootverbruikers zijn op het gebied van energie, grondstoffen en consumptie. De restjes zijn voor de Derde Wereld, waar we dan nog aan verdienen ook. En we zijn tegelijk mooi van onze rotzooi af, want die schepen we tegelijkertijd met de klikjes in... Dat neemt niet weg dat de huidige situatie natuurlijk niet geheel risicoloos is voor u en mij. De kans bestaat dat er minder geld beschikbaar komt voor de zorg, want er komt minder belastinggeld binnen. Maar met enige creativiteit moet het toch mogelijk zijn om het niveau van de zorg op peil te houden. Wat ik in ieder geval ga doen, is stevig de vinger aan de pols houden. Door het nieuws te volgen, maar ook via mijn lidmaatschap van vakbond en politieke partij. Alleen kun je het niet en samen kun je toch veel meer.

Willem van Wierst, Roden

Darwinjaar

Het resultaat van 150 jaar ruzie over de evolutietheorie is te karakteriseren als een uitgekristalliseerde patstelling die perspectief biedt, hoe ongerijmd dit ook klinkt. Zo langzamerhand beginnen voor- en tegen-

standers namelijk te beseffen dat zij het nooit met elkaar eens zullen worden, dus dat het geen enkele zin heeft de strijd voort te zetten. Pure tijd- en geldverspilling. Deze realiteit dwingt beide partijen in feite tot vruchtbare samenwerking, zonder gezichtsverlies. De mogelijkheid daartoe is levensgroot aanwezig, ervan uitgaande dat de geest van onze mondialiserende tijd verwijst naar mondiale eenwording in plaats van verdeeldheid. De verwijzing die voor de goed verstaander ook uit de evolutietheorie en het geloof spreekt.

Wouter ter Heide, Zwolle

Opgehokte gehandicapten

Iedereen heeft recht op een menswaardig bestaan. Maar deze regering is bezig met ophokken van de ouderen, door werkgevers toe te staan deze mensen uit het arbeidsproces te gooien. Deze mensen zitten nu thuis achter de geraniums en komen nooit meer aan werk. Maar ook de gehandicapten worden door deze discriminerende regering thuis opgehokt. De bezuinigingen op de thuiszorg en de WMO zijn een ramp. Maar daarbovenop komt de ontoegankelijkheid van openbare gebouwen, zoals restaurants, cafés, theaters en (sport)scholen. De Nederlandse regering en met name staatssecretaris Bussemaker weigeren het verdrag van de Verenigde Naties voor de rechten van gehandicapten te ratificeren. Het wordt echt tijd deze regering een halt toe te roepen.

Cornelis Douw, Tilburg

Crisismedicijn

Er is een eenvoudige oplossing voor de recessie maar onze economen zullen het nooit zien. Door blind te vertrouwen op de markt, zijn zij zelf blind geworden. Door afschaffing van de loonbelasting kan arbeid tot 40 procent goedkoper worden en neemt de werkgelegenheid enorm toe. Wat mensen moeten weten is dat het huidige belastingstelsel is gebaseerd op dat van de bezittende klasse aan het begin van de vorige eeuw. Je kan er zeker van zijn dat niet de heersende klasse de dupe was van dit stelsel, maar de arbeidersklasse. Tot op de dag van vandaag is daarin niets veranderd.

Michael Enright, Den Haag

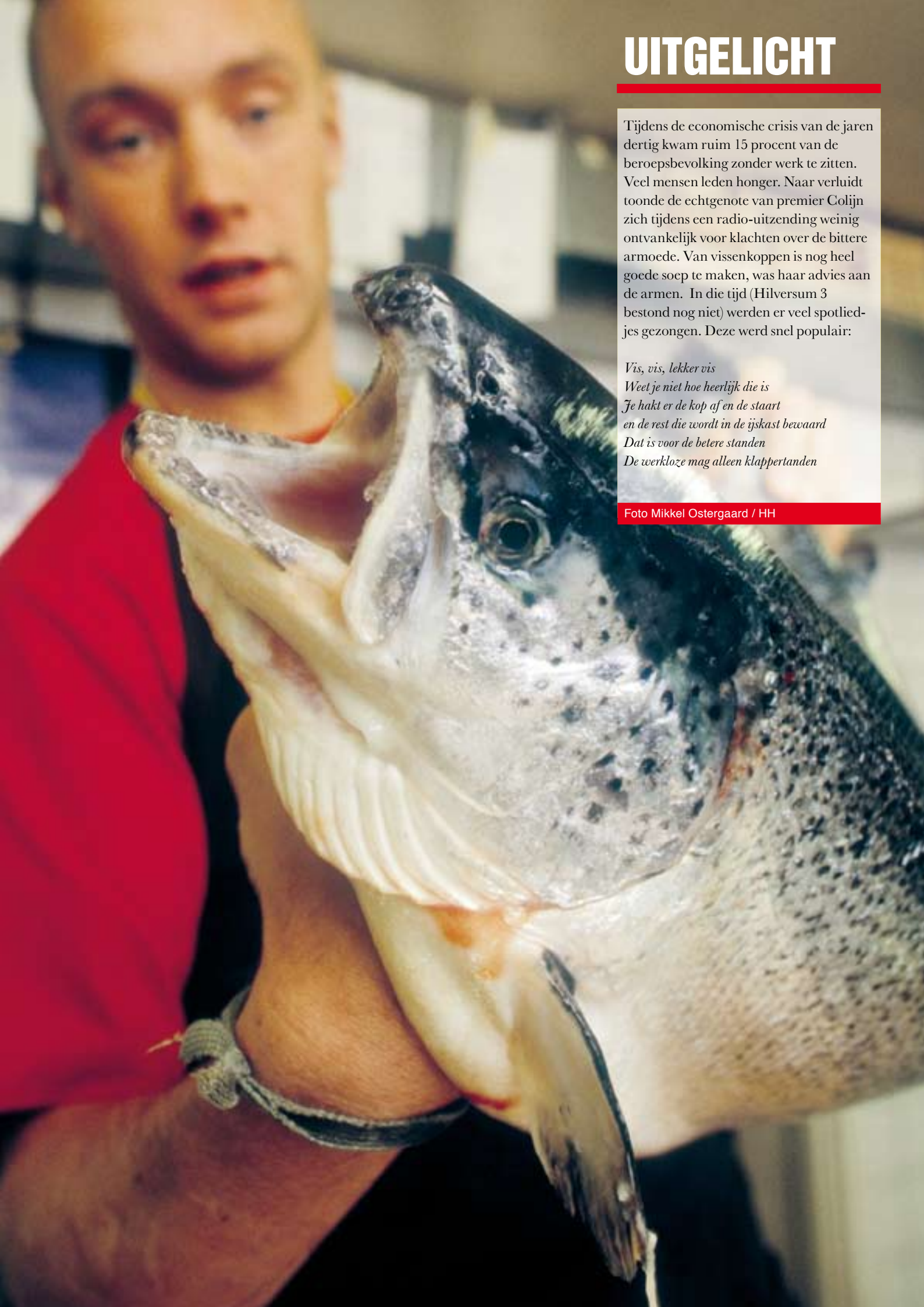

UITGELICHT

Tijdens de economische crisis van de jaren dertig kwam ruim 15 procent van de beroepsbevolking zonder werk te zitten. Veel mensen leden honger. Naar verluidt toonde de echtgenote van premier Colijn zich tijdens een radio-uitzending weinig ontvankelijk voor klachten over de bittere armoede. Van vissenkoppen is nog heel goede soep te maken, was haar advies aan de armen. In die tijd (Hilversum 3 bestond nog niet) werden er veel spotliedjes gezongen. Deze werd snel populair:

*Vis, vis, lekker vis
Weet je niet hoe heerlijk die is
Je hakt er de kop af en de staart
en de rest die wordt in de ijskast bewaard
Dat is voor de betere standen
De werkloze mag alleen klappertanden*

Foto Mikkel Ostergaard / HH

THEO DE BUURTCONGIERGE

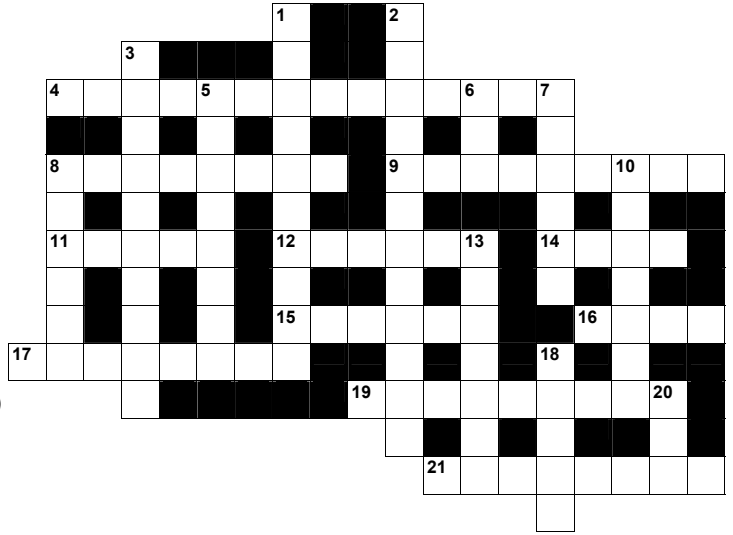

Horizontaal

- 4. Wegwezen! Maak die l.p. schoon. (2,5,7) - 8. Da's gelogen, toch? (8 en 4,4) - 9. Tennis? Dat lijkt geen amusement voor twee. (9)
- 11. Reeds onderricht over het geheel. (5 en 2,3) - 12. In Frankrijk is deze lekkernij twee keer goed. (6) - 14. Zelfingenomen: zinloos. (4) 15. Om te gedijen moet je contact maken met de grond. (6) - 16. Hemelse beroemdheid. (4) - 17. Populaire arbeider zorgt dat je je snel thuisvoelt in je nieuwe baan. (8) - 19. Van dit meubelstuk is het goed eten. (9)
- 21. Militaire onderneming, met chirurgische precisie uitgevoerd. (8)

Verticaal

- 1. Binnen budget; reken contant af. (10 en 6,4) - 2. In deze akte verschijnt de agrariër met zijn werk op het toneel. (12) - 3. Te verwaand stuk gegaan. (10) - 5. In de bajes krijgt iedere gevangene een teitje. (8)
- 6. Kledingstuk voor een (oude) sukkel. (3) - 7. Op de x-as geen inkomensverbetering. (6) - 8. Opvolgers van primaten imiteren alleen maar. (6) - 10. Kleine vrucht geeft licht. (7) - 13. Voortdurend komt de geestelijke aan haar einde. (7 en 3,4) - 18. Haar aan de sleutel. (5)
- 20. Geen werklustig volk. (3)

IMAGINAIRE WOORDENLIJST maart2009

Opdracht: de bedoeling is een zo spitsvondig, interessant of verrassend mogelijke betekenis te vinden voor de 20 - tot op heden onbestaande - woorden onder 'Opgaven'. De meest originele inzendingen worden door de redactie als prijswinnaar bestempeld.

1 Kronklusie ..... 2 Misformatie ..... 3 Vijfsterrenklooster ..... 4 PC-prooi..... 5 Perifermentatie..... 6 Kamerlied ..... 7 Correctieplateau ..... 8 Levensverachting ..... 9 Wandelspanning ..... 10 Anti-animatie.....	11Opgeblogd..... 12 Modernitaal ..... 13 Calamiflage ..... 14 Kunstknoeier..... 15 Virtueeldaad ..... 16 Beurslijf..... 17 Antistelling..... 18 Bliksemcabinet ..... 19 Pro Reforma ..... 20 Ontvraagformulier.....

HENRY EN LUCAS, © FLW 2009

OPLOSSING CRYPTOGRAM februari 2009

Horizontaal

- 5. Kraakwagen - 7. Stomverbaasd - 8. Vellen - 9. Belbus
- 12. Blaaspijpje - 14. Week - 15. Bergkat - 16. Kasteeltuin
- 18. Onderonsje.

Verticaal

- 1. Vakkennis - 2. Fonds - 3. Rammelaar - 4. PA - 5 Kattenbak
- 6. Gratenpakhuis - 10. Beesten - 11. Stek -13. Parelhoen
- 15. Boeien - 17. Alom.

INZENDINGEN KORT NEDERLANDS februari 2009

Nienke Eicker-Snoek uit Papendrecht, Ben Pegman uit Amsterdam en Wim Musch uit Zutphen verdienen een eervolle vermelding voor hun originele vondsten.

Stuur uw oplossing vóór 31 maart naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam of tribunepuzzel@sp.nl. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

Winnaar van cryptogram februari: R. de Heer uit Aalst

LEDING
STOMERIJ

GESPECIAL

SP

www.sp.nl

De wijkagenten van Klarendal

TRIBUNE

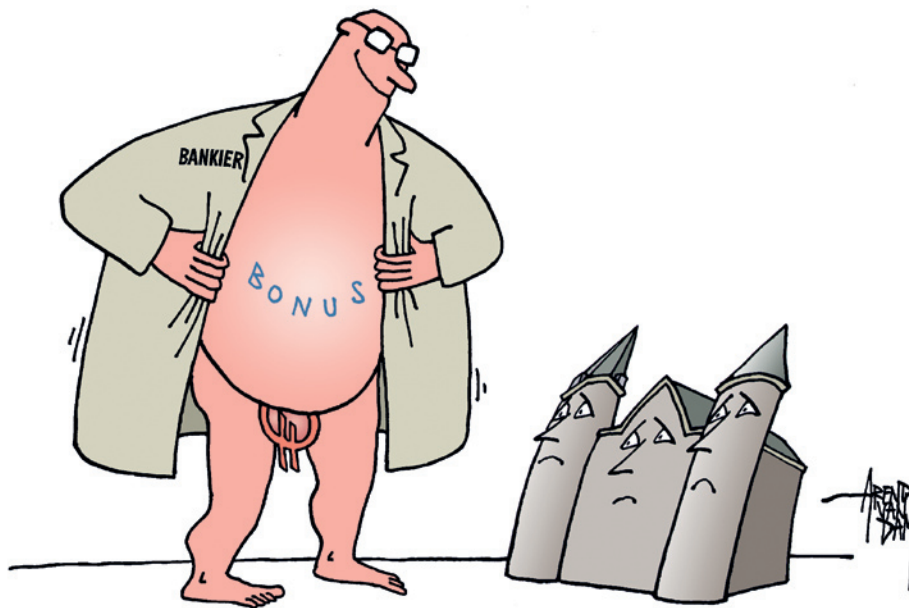
Jaargang 45 • nr. 4 • april 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

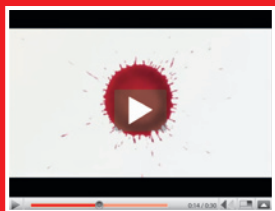
SP komt met 'Een nieuwe koers voor Nederland'

Arend van Dam

schaamteloos...

SP-TV

Opbouwmissie? Hoe lang laten we ons nog gek maken? Met deze confronterendespot wil de SP opnieuw aandacht vragen voor de Nederlandse missie in Afghanistan. Op www.sp.nl/defensie zijn ook interviews te vinden met Tweede Kamerleden Harry van Bommel en Farshad Bashir. "Dit is een cruciale periode. Amerika gaat veel extra troepen sturen en de druk op Nederland om ook meer te doen is enorm."

www.sp.nl/tv

COLOFON

UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)

verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of

€ 24,00 per jaar (acceptgiro).

Losse nummers € 1,75.

SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Jola van Dijk, Rob Janssen,
Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Willem Bos, Maja Haanskorf,
Ronald Kennedy, Suzanne van de Kerk,
Renée Minnaar, Bas Stoffelsen,
Sjaak van der Velden, Karen Veldkamp,
Anthonie Vermeer, Bert Voskuil, Rob Voss

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55

F (010) 243 55 66

E sp@sp.nl

I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65

3032 SC Rotterdam

T (010) 243 55 40

F (010) 243 55 67

E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65

3032 SC Rotterdam

T (010) 243 55 42

F (010) 243 55 66

E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Foto: Bas Stoffelsen

IN DIT NUMMER:

EEN NIEUWE KOERS VOOR NEDERLAND

Nieuwe koers

4

“We kunnen menselijker en socialer uit de crisis komen”

Micha de Winter

12

“Als je kinderen niet op het algemeen belang voorbereidt, heeft dat enorme gevolgen”

Crisis

18

“Ik kan wel ergens anders aan de slag, maar dan verdien ik nog minder dan ik nu aan WW krijg”

EN VERDER...

- 6 SP-Wielerteam: het Groene Hart en de Amstel Gold Race
- 16 Europa: Wat de SP in tien jaar voor elkaar kreeg
- 22 Onderwijs: Een schoolvoorbeeld in Tilburg
- 25 Zuid-Afrika: Nieuwe koers na verkiezingen?
- 26 LinksVoor: Netty Meier is 75 jaar geworden

8 Nieuws 27 Gespot 28 Prikbord 29 Uitgelicht 30 Theo 31 Puzzel

Droom

Voor het eerst voel ik verachting voor het leventje dat ik nu leid. Vanmiddag zat ik op de dagopvang en besefte opeens dat dit niet het leven was dat ik wilde. Ik dacht: Is dit het nou? Iedere dag op de dagopvang rondhangen, wachtend tot er weer een uur voorbij zou gaan. De hele dag bezig zijn met hoe aan geld te komen om wiet te kopen.

(...)

Lieve mama, vandaag heb jij de droom van je dochter in handen: mijn boek. Ik droom van de dag waarop jij mij ziet trouwen en oma zult worden van mijn kinderen. Ik weet dat de toekomst mij genoeg kansen biedt om een stabiele, gelukkige vrouw te worden, in de bloei van haar leven. Ik hoop met dit boek mijn verleden op straat achter mij te laten.

(Uit: 'Pappie's kleine meid slaapt op straat' – Stephanie-Joy Eerhart)

*Don't worry baby, it'll be alright
You got the right shoes
To get you through the night*

*She's gonna dream of
The world she wants to live in
She's gonna dream out loud
Dream out loud*

(‘Zooropa’ – U2)

Namens de redactie: Rob Janssen

“We kunnen menselijker en socialer uit de crisis komen”

Een nieuwe koers voor Nederland

De crisismaatregelen van het kabinet en het aansluitende Kamerdebat zorgden eind maart voor een turbulent weekje op het Binnenhof. Maar ondanks de ernst en de vernietigende gevolgen van de crisis bleef het inhoudelijk vooral business as usual. Agnes Kant presenteerde daarentegen ‘Een nieuwe koers’.

Oppositiepartijen buitelden over elkaar heen: het had allemaal veel te lang geduurd. De betrokkenheid van de sociale partners bij dat overleg was volgens sommigen zelfs ‘schandalig’. En de manier waarop CDA, PvdA en Christenunie met de oppositie omgingen werd al helemaal uitgebreid bekritiseerd. Hierdoor kwam de inhoudelijke kritiek op het kabinetsbeleid nogal eens in de verdrinking. Dit terwijl Agnes Kant nu juist namens de gehele oppositie om dit debat gevraagd had, zodat er alternatieven aangedragen konden worden.

Kant riep tijdens het debat dan ook op tot het maken van socialere keuzes: “De crisis heeft grote gevolgen, ook voor de lange termijn. Daarom moet we ook zorgen voor solidaire oplossingen.” Deze algemene oproep kon nog wel op steun rekenen van de andere oppositiepartijen, maar bij de discussie over de verhoging van de AOW-leeftijd werden de verschillen al snel duidelijk. Femke Halsema van GroenLinks kon weinig begrip opbrengen voor het SP-standpunt dat de AOW-leeftijd 65 moet blijven: “Ik begrijp niet waarom u er mordicus op tegen bent dat iemand die bijvoorbeeld twee opleidingen heeft kunnen volgen, op zijn 27ste is begonnen

met werken en alle kansen heeft gehad, niet tot zijn 67ste zou mogen werken en dan na 40 jaar een AOW-recht opeist.” Deze redenering sloot naadloos aan op de standpunten van de VVD-fractie. Rutte stelde als alternatief voor het kabinetsbeleid voor, dat mensen na 40 jaar werk recht op AOW zouden moeten krijgen. Volgens GroenLinks zou dit betekenen dat mensen met zware beroepen vanaf hun 63ste al AOW zouden kunnen krijgen. “Wij zijn dus socialer dan de SP, want die laat ze nog twee jaar doorwerken voordat ze een AOW-recht krijgen”, aldus Halsema.

“Alsof verhoging van de AOW leeftijd ineens de enige oplossing is”

Kant rekende af met deze aantrekkelijk lijkende alternatieven waarmee de AOW-leeftijd op socialere wijze verhoogd zou worden: “Wie wil doorwerken, mag dat gewoon doen. Waar het nu om gaat, is dat het kabinet met een voorstel komt dat iedereen tot zijn 67ste door móét werken”. Veertig jaar werken is volgens Kant een willekeurig criterium. “Er zijn mensen die niet veertig jaar gewerkt hebben, maar maatschappelijk zeer belangrijke en zware taken gehad hebben. Zij hebben bijvoorbeeld voor hun ouders of gehandicapte kinderen gezorgd. Gelukkig hebben alle

Nederlanders, ongeacht hun verleden, op hun 65ste jaar het recht op een AOW-uitkering.”

“Van VVD, PvdA, CDA, Christenunie tot GroenLinks, iedereen is plotseling voorstander van het verhogen van de AOW-leeftijd”, blikt Kant terug. “De meeste partijen hadden die verhoging niet eens in het verkiezingsprogramma staan. De SP is duidelijk: 65 is 65. De verhoging van de AOW-leeftijd is als een konijn uit de hoge hoed getoverd. Alsof dat opeens de enige oplossing is.”

“De huidige crisis is het resultaat van een oude, verkeerde politiek”

Om aan te tonen dat er wel degelijk andere oplossingen mogelijk zijn, presenteerde ze nog tijdens het debat een alternatief crisisplan: ‘Een nieuwe koers’. Daaruit volgt, dat de SP niet alleen de concrete maatregelen van het kabinet afwijst, maar ook de algemene visie. “De huidige crisis is het resultaat van een oude, verkeerde politiek”, zegt Agnes Kant. “Het verwijt dat ik maak aan het kabinet, en aan de rechtse oppositiepartijen VVD en D66, is dat zij de crisis willen bestrijden met diezelfde politiek. Dus nog meer bezuinigen, nog meer marktwerking in de zorg, langer doorwerken en ga zo maar door. De SP accepteert niet dat de

rekening van het wangedrag in de financiële wereld wordt neergelegd bij gewone mensen.”

In het alternatieve actieplan zet de fractie tegenover ieder voorstel van de oude politiek een sociale oplossing. Niet bezuinigen op de zorgtoeslag, want je kunt de ziektekostenpremies ook inkomensafhankelijk maken. Niet de AOW-leeftijd verhogen, maar de hypotheekrenteaftrek limiteren. Ter verlichting van de crisis en stimulering van de economie moeten eenmalig extra investeringen worden gedaan, zoals in het onderhoud van woningen en bouwen van huurwoningen, het stimuleren van duurzame energie. Een nieuwe koers is tevens voorzien voor de publieke sector, waar de SP structureel wil investeren in banen en een forse sanering en dus bezuiniging op de bureaucratie. Omdat de partij de volgende generatie niet wil opzadelen met een land zonder goede zorg en onderwijs maar mét gegroeide tegenstellingen en inkomensverschillen, zijn onder andere besparingen op de JSF voorzien, evenals op de kilometerheffing en de hypotheekrenteaftrek (“Ouderen niet laten doorwerken om het villabezit van anderen te betalen”). Door te investeren in solidariteit in de toekomst wil de SP de volgende generatie een land bieden dat menselijker en socialer is. Niet dat er geen maatregelen van het kabinet zijn waar de SP zich wel in kan vinden. De investeringen in scholen en zorginstelling zijn volgens Kant bijvoorbeeld wel goed, evenals het stimuleren van energiebesparingen in woningen en duurzame energie. “Al had het wel wat steviger gekund”.

VVD-leider Rutte zag in het SP-crisisplan overigens een koerswijziging binnen de SP: “Mevrouw Kant is partijleider van de SP. Ik krijg de indruk dat zij bezig is de partij te moderniseren.” Een opmerkelijke conclusie, want de meeste voorstellen uit het alternatieve crisisplan worden al jaren door de SP genoemd. Kant reageerde enthousiast: “De SP ligt inderdaad al jaren op koers. De nieuwe koers gaat vooral over een nieuwe koers voor Nederland. Het neoliberalisme is bankroet. Het moet anders; dát moet de les zijn uit deze crisis. We kunnen menselijker en socialer uit de crisis komen als we nu kiezen voor een nieuwe koers voor Nederland.” Na het beladen debat lijkt alleen de FNV

nog een mogelijkheid te hebben om iets aan het kabinetsplan te veranderen. Toch blijft Kant strijdbaar als het gaat om de AOW. “De SP zal alles in het werk stellen om de verhoging van de AOW-leeftijd tegen te houden. Nederland heeft zich niet kunnen uitspreken over deze maatregel. De crisis wordt nu misbruikt om het er alsnog door te drukken. Dat is asociaal, en dat betekent actie!” Inmiddels is de website www.65blijft65.nl gelanceerd ter ondersteuning van die actie.

De AOW-discussie zal de gemoeiden voorlopig nog wel even bezig houden. Agnes Kant heeft er in ieder geval alle vertrouwen in. “Als de andere partijen een beetje lef hebben, dan zetten ze de verhoging van de AOW-leeftijd in hun verkiezingsprogramma. Net zoals de aanpak van de hypotheekrente in óns programma staat. En laat het volk dan maar in wijsheid een keuze maken.”
Lees en download het hele crisisplan inclusief financiële dekking op www.sp.nl.

Tekst Jola van Dijk

EEN NIEUWE KOERS VOOR NEDERLAND

het moet menselijker en socialer

Het SP-crisisplan is de politiek-financiële uitwerking van de algehele visie op maatschappij en toekomst. Menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit zijn de morele uitgangspunten waarop het alternatief voor het falende neoliberalisme gebouwd wordt. De nieuwe koers in 10 punten:

VOORUITGANG BEGINT BIJ HET BESTRIJDEN VAN ACHTERSTAND.

WERKNEMERS KRIJGEN MEER ZEGGENSCHAP.

DE ZORG IS IETS VAN MENS TOT MENS, NET ALS HET ONDERWIJS.

EEN NATIONALE ZIEKTEKOSTENVERZEKERING DEKT ALLE NOODZAKELIJKE ZORG.

SCHOLEN ZIJN OVERZICHTELIJK VOOR DE KINDEREN DIE ER LEREN.

DE PUBLIEKE SECTOR BLIJFT VOLLEDIG IN HANDEN VAN DE OVERHEID.

DE WERKERS IN DE PUBLIEKE SECTOR KRIJGEN ALLE VERTROUWEN EN STEUN.

WONINGCORPORATIES ZIJN EIGENDOM VAN DE HUURDERS.

DE BUURT, DE SCHAAL VAN DE TOEKOMST.

MENSEN HEBBEN ZEGGENSCHAP OVER HUN BUURT, VOELEN ZICH DAARDOOR MEER BETROKKEN.

www.eennieuwekoersvoornederland.nl

De ploeg met de bolletjestrui

Op 21 maart deed het SP-wielerteam voor de derde keer mee aan de Joop Zoetemelk Classic. Deze fietstocht door het Groene Hart is één van de koersen in het programma van de ploeg van de tomaat. Reden genoeg voor een nadere kennismaking.

Acht leden van het SP-wielerteam staan in Leiden aan de start van de Joop Zoetemelk Classic. Zelfs temidden van een enorme, kleurrijke menigte springt de tomaten-bolletjestrui duidelijk eruit. Drie leden kiezen voor de rit van 150 kilometer, vier anderen nemen de variant van 75 kilometer en zelf vind ik 45 kilometer wel voldoende.

Om half negen verricht Joop Zoetemelk persoonlijk het startschot. Massaal spurten wielrijders voor de langere afstanden weg.

Ondanks een strakblauwe lucht is het koud, maar de zon belooft een mooi begin van de lente. De natuur ontplooit zich langzaam. De lammetjes zijn zo klein dat ze nog onbeholpen door de polder struikelen. Overal stralen narcissen, maar verder wordt er weinig gebloeid. De sneeuwkllokjes hebben het loodje gelegd en de krokussen zien er moe uit. De groenige waas over bomen en struiken bewijst echter dat de lente op uitbarsten staat.

De tocht wordt jaarlijks georganiseerd om meer bekendheid te

geven aan het Groene Hart, een tamelijk dunbevolkt polderland- schap dat wordt begrensd door Amsterdam, Den Haag, Rotter- dam en Utrecht. Het is een uniek stuk natuur van oude veenweide- gebieden vol plassen, sloten en rivieren, waar veel weidevogels hun broedplek hebben. Het Groene Hart geldt als de longen van de Randstad en heeft formeel een beschermde status. Maar de longen worden bedreigd. Talrijke gemeenten schromen niet om telkens kleine stukjes van het Groene Hart af te knabbelen ten gunste van nieuwe bedrijfsterreinen of dure woningbouw. Verder worden er voortdurend plannen gesmeed voor de aanleg van wegen door prachtige groengebieden. Ook de HSL brengt er schade toe.

“Vooral hartstikke gezellig”

Er wordt goed voor ons gezorgd onderweg: na twintig kilometer staat er al een kraampje met krentenbollen, appels en melk .

Schaamte(loos)

Herr Fritzl verborg zijn hoofd achter de ordner waarin al zijn misdaden stonden beschreven. De volgende dag bekende hij alles en zei 'sorry'. Daarmee gaf ie aan nog iets van schaamte te kennen. Schaamte. Sommigen doen er meewarig over, maar schaamte is het resultaat van ons normbesef dat botst met ons bewustzijn van het menselijk tekort. Wie geen schaamte kent mist één van deze twee of beide.

Schaamte is waardevol, maar het blijft een persoonlijk gevoel. Het wordt pas nuttig voor de publieke moraal als van de schaamte blijkt wordt gegeven, bij voorbeeld door het zeggen van 'sorry'. Daarmee wordt onderstreept wat we eigenlijk al lang met z'n allen wisten op het gebied van de moraal. Schaamte. Er is tot nu toe zegge en schrijve één bankier geweest die de moed heeft gehad 'sorry' te zeggen voor de rol van de banken bij de huidige crisis: Deckers van Lanschot Bankiers.

De heer Nout Wellink is president van De Nederlandsche Bank. Hij is de man die Icesave toestond hier spaarders te werven. De bank bleek niet betrouwbaar en niet solide. Dit is de man die ons waarschuwt voor een te negatief beeld van de wereld der bankiers en zegt dat bonussen een onmisbaar middel zijn bij het werven van goede mensen. Deze man geeft na alle bonusschandalen van de laatste tijd bonussen mee aan vertrekkende mensen van vele honderdduizenden euro's. 'Sorry' voor al zijn fouten en tekortkomingen krijgt hij niet over zijn lippen. Deze man is schaamteloos en totaal ongeschikt om namens ons, de gemeenschap, toezicht te houden op de financiële sector.

Schaamte. Daar begint het mee, maar daar eindigt het niet mee. Moraliteit heeft pas zin als ze toegepast wordt in het reële leven. Hoe heeft het zover kunnen komen? Waarom keken de politici tientallen jaren de andere kant uit? Waarom deden de accountants hun werk zo slecht, net zo slecht als de toezichhouders? Waarom hebben de zakkenvullers zo lang hun gang kunnen gaan? Hoe kan het dat ze nog steeds hun zakken vullen? Waarom hebben we zoveel macht gegeven aan mensen die alleen hun eigen korte termijnbelang in het vizier hebben?

We beleven nu een fundamentele crisis van het kapitalistische systeem. Deze crisis raakt alle wezenlijke sectoren van de economie en heeft zich wereldwijd verbreid. Het neoliberalisme heeft de aftakeling van het systeem bespoedigd. Het kapitalistische systeem heeft zijn eigen graf gegraven en zijn eigen doodgravers voortgebracht. Want iedereen ziet nu zijn evidente nadelen en is bereid tot het laatste duwtje, zonder schaamte.

Jan Marijnissen

Ontspannen staat een groepje fietsers met elkaar te praten. Een dame uit Limburg doet aangenaam verrast over de schoonheid van het Groene Hart: "Ik was hier nooit eerder geweest. Eigenlijk dacht ik altijd dat een polderlandschap saai zou zijn, maar het is erg afwisselend." Een andere deelnemer complimenteert de SP met het wielerteam: "Andere politieke partijen heb ik nog nooit ergens met een fietsploeg gezien."

René Roovers, SP-fractiemedewerker in Brussel en hartstochtelijk wielrenner, ziet het fietsen in SP-verband als een mooie combinatie van sport en politiek. "Het idee van een SP-wielerteam ontstond bij de Europese Verkiezingen in 2004. We schreven ons in voor de Amstel Gold Race in Limburg, waar we 's zaterdag meereden met de amateurs. De dag daarna, tijdens de ronde van de profs, deelden we verkiezingsfolders uit. Overnachten deden we bij leden van de afdeling Valkenburg. Nuttig, maar vooral hartstikke gezellig dus."

De actie in Valkenburg smaakte naar meer. Hetzelfde jaar deed het wielerteam mee aan een fietstocht langs de Betuwelijn als protest tegen de gigantische infrastructurele geldverspilling. Bij de klimaatcampagne 'De Groene Draad' reden Kamerleden in de SP-raketfiets mee tijdens een estafette van Hilversum naar Cadzand. Ze werden vergezeld door leden van het wielerteam. Een onderweg uitgerolde kabel markeerde tot waar Nederland onder water zou verdwijnen bij de verwachte opwarming van de aarde. En de wielerronde 'Ride for the Roses', waarvan de opbrengst bestemd is voor de kankerbestrijding, staat inmiddels jaarlijks op de agenda.

"Nee", bekent René Roovers, "er zijn geen tours waar we nee tegen zeggen. Belangrijk is dat we als SP de fiets promoten als alternatief vervoermiddel voor de korte afstand. Daarbij promoten we ook de partij. En verder is het gewoon vreselijk leuk om te fietsen."

Tekst Renee Minnaar

Foto's Fenna Vergeer en Renée Minnaar

Momenteel heeft het SP-wielerteam veertig leden. Uitbreiding is welkom en het soort fiets of de snelheid maakt niet uit. Surf voor meer informatie naar: www.wielerteam.sp.nl

Snoepreises woningcorporaties verbieden

De wet schrijft voor dat woningcorporaties zich 'sober en doelmatig' moeten opstellen. Dat Wonen Zuid in Limburg zo'n 200 duizend euro uittrekt voor personeelsreises naar Suriname, Marokko, Slowakije of Polen valt dus moeilijk uit te leggen, vindt SP-Kamerlid Paulus Jansen. "Ik vraag mij af wat de huurders vinden van deze geldsmijterij." Hij heeft opheldering gevraagd van minister Van der Laan (Wonen) over dit zoveelste voorbeeld van excessieve uitgaven bij woningcorporaties. "We zitten midden in een economische crisis en de problemen op de woningmarkt zijn aanzienlijk. Je zou toch zeggen dan de woningcorporatie haar geld wel beter kan besteden." Jansen wil dat de minister Wonen Zuid aanspreekt op hun wettelijk omschreven rol. "Ik hoop dus dat de woningcorporatie een annuleringsverzekering heeft."

Foto moving-eye.be / Flickr

Stop fraude met kinderbijslag

Vorig jaar is er minder fraude met kinderbijslag gepleegd, zo blijkt uit een rapport dat de Sociale Verzekeringsbank (SVB) heeft vrijgegeven. Echter, uit een geheim rapport van diezelfde SVB – dat is uitgelekt aan journalisten – blijkt iets heel anders... Bij 54 procent van de onderzochte gevallen in

Op eigen kracht

"Wie dit boek leest, houdt het niet droog"

Ik had nooit gedacht dat ik hier in de nachtopvang voor daklozen zou staan om mijn eigen boek te presenteren," zei Stephanie-Joy Eerhart donderdagavond 29 maart in Haarlem. Daar stond ze dan, de ex-dakloze, ex-verslaafde met het eerste exemplaar van haar boek "Pappie's kleine meid slaapt op straat", dat ze aan Jan Marijnissen overhandigde.

Stephanie-Joy is pas 23 maar heeft een veelbewogen leven achter de rug. Op haar veertiende vanwege haar borderline uit huisgeplaatst, dubbel gehandicapt vanwege haar gehoorstoornis en de gevolgen van een ernstig auto-ongeluk, dakloos geworden, verslaafd aan hasj, cocaïne en methadon. En nu nog steeds een anorexia patiente. Velen dachten: dat komt nooit meer goed met haar. Maar op eigen kracht kroop Stephanie-Joy uit de goot vandaan en over dat gevecht schreef ze haar indringende boek. "Wie dit boek leest en een greintje inlevingsvermogen heeft, houdt het niet droog," oordeelde Jan Marijnissen, die ook het voorwoord schreef. In zijn toespraak in de bomvolle nachtopvang voor daklozen van het Leger des Heils in Haarlem, zei hij ook: "Het boek geeft een heel goed inzicht in hoe mensen door een opeenstapeling van pech, verslaving of eigen schuld dakloos kunnen raken. En juist dan moeten de mensen van de SP, die solidariteit zo hoog in het vaandel heeft staan, hen niet in de steek laten." Daarna gaf Jan Marijnissen Stephanie-Joy Eerhart de vulpen, die hij kreeg toen hij uitverkozen was als de beste politicus van Nederland. "Hiermee kan je je gave van het woord nog verder ontwikkelen," zei hij. Journalist Bert Voskuil, die Stephanie tijdens het schrijven van haar boek intensief begeleidde, schonk hij een mooi boeket bloemen. (Zie ook de recensie op pagina 27)

Foto Harry van Kesteren

Marokko is sprake van fraude en in Turkije is 27 procent van de 88 onderzochte aanvragen voor kinderbijslag frauduleus. "Staatssecretaris Klijnsma heeft dus heel wat uit te leggen", vindt SP-Kamerlid

Sadet Karabulut die een debat over het onderwerp heeft aangevraagd. "Het lijkt erop dat deze informatie bewust voor de Kamer is achtergehouden. Waarom is me een raadsel. Immers, fraude moet

hard worden aangepakt. Niemand mag stelen van de gemeenschap." Er lijkt vooral misbruik gemaakt te worden van de regeling dat gezinnen met kinderen die zelfstandig in het buitenland wonen recht hebben op dubbele kinderbijslag. In de frauduleuze gevallen, woont in werkelijkheid één van de ouders met het kind in het buitenland. De fraude zou gaan om een bedrag van enkele honderdduizenden euro's.

Deze ambulance-rit wordt u aan geboden door...

Het lijkt de ultieme uitwas van de marktwerking: ambulances die door particuliere bedrijven worden beheerd. Toch wil het ministerie van Volksgezondheid dat per 1 januari 2011 de ambulancezorg openbaar wordt aanbesteed. SP-Kamerlid Henk van Gerven vindt dit een schrikbeeld en herinnert aan de aanbesteding in thuiszorg en gehandicaptenvervoer. "De prijs gaat boven kwaliteit en dat is spelen met levens." De nieuwe Wet Ambulancezorg moet in 2011 marktwerking mogelijk maken in 25 regio's. Dit terwijl de Kamer tegen vermarkting is van de ambulancezorg. Van Gerven roept minister Klink dan ook op om van het onheilzame idee af te zien. "Bedrijven zullen de prijs zo laag mogelijk willen houden en zullen dan ergens op moeten bezuinigen. Bijvoorbeeld op het personeel en op de ambulances. Daarnaast mag er wat ons betreft niet getornd worden aan de arbeidsvoorwaarden van het ambulancepersoneel en aan het functionele leeftijdsontslag."

Foto Orangetim / Flickr

Obama kan niet bowlen

Er zijn al heel wat Amerikaanse presidentskandidaten verschenen in populaire late night shows, maar Barack Obama is nu de eerste zittende president die het aandurfde. Tijdens de Tonight Show met Jay Leno begaf hij zich op glad ijs: lollig doen in tijden van crisis. Dus praat hij over Idols, vertelt hij dat het "pretty cool" is om in de Air Force One te vliegen, dat hij niet naar het toilet kan zonder gevolgd te worden door leden van de Geheime Politie en dat hij niet kan bowlen. Uitgerekend bij dat laatste onderwerp glijdt hij eventjes uit. Obama omschrijft zijn vaardigheden op de bowlingbaan als van iemand die meedoet aan de Special Olympics, oftewel de Olympische Spelen voor gehandicapten. Onmiddellijk moet z'n persman een verklaring uitsturen. "De president vindt de Special Olympics een fantastisch evenement dat mensen van over de hele wereld de kans biedt om te schitteren." Obama ging overigens uitgebreid in op de crisis en de buitensporige bonussen bij AIG. Dat maakte het optreden nog riskanter, aldus columnist Howard Kurtz. "Als hij te grappig gaat doen, is dat een schril contrast met de pijn die mensen voelen tijdens de ineenstortende economie."

WO2 op www

Na het uitbreken van de Tweede wereld oorlog wordt er op Nederlandse scholen meer Duitse les gegeven, neemt het aantal leden van sportclubs explosief toe en wordt het ziekenfonds verplicht voor mensen onder een bepaalde

Lekker neuzen

Buurmans medisch dossier: komt dat zien!

Wilt u weten wat uw buurman zoal onder de leden heeft? Nieuwsgierige Vlaardingers en Schiedammers kunnen dan hun lol op. Tienduizenden medische dossiers van het nieuwe Vlietland Ziekenhuis liggen namelijk gewoon voor het oprapen bij het verhuisbedrijf waar ze liggen opgeslagen. SP-raadsleden Arnout Hoekstra en Alke van Marsbergen namen de proef op de som en meldden zich bij de receptie. Met stijgende verbazing constateerden ze dat hen geen strobreed in de weg werd gelegd. "Hier de trap op en dan de deur naar links". Alle deuren tot de archieven stonden wagenwijd open. Bij vertrek werden de SP'ers nog vrolijk uitgezwaaid ook. Fractievoorzitter Hoekstra heeft de betrokken wethouder geconfronteerd met de ontdekking en Kamerlid Henk van Gerven heeft minister Klink om opheldering gevraagd. Gerrit-Jan van Zoelen, voorzitter van de raad van bestuur, doet het verhaal in het AD af als "broodje-aap". Wel geeft hij toe dat er bij de verhuizing een aantal dossiers is "weggewaaid" door een voorbijrijdende trein... "We hebben ze niet allemaal kunnen terugvinden." De Inspectie voor de Gezondheidszorg is al vorig jaar tot de conclusie is gekomen dat veel ziekenhuizen niet aan de norm voor informatiebeveiliging voldoen.

Foto Arnout Hoekstra

leeftijdsgrens. Het zijn zomaar wat feitjes die op de nieuwe site WO2online.nl staan. Het is een initiatief van het Nationaal Comité 4 en 5 mei om de 'wildgroei van informatie' over de Tweede Wereldoorlog tegen te gaan. Door middel van foto's, video's, ooggetuigenverslagen en bondige teksten krijgt de bezoeker een indringend beeld van het dagelijks leven tijdens de Duitse bezetting en laat zien dat WO2 meer is dan Holocaust en concentratiekampen. Er wordt uitgebreid stilgestaan bij de collaborateurs en er is ook aandacht voor Nederlands-Indië

waarbij het "excessief geweld" tijdens de politionele acties niet werd geschuwd. Niet minder dan 18 musea hebben hun medewerking verleend aan de informatieve website.

Gemeentelijke tussenverkiezingen

Als een gemeentebestuur valt, moeten er nieuwe tussenverkiezingen uitgeschreven worden. Dat vindt een meerderheid van de Tweede Kamer naar aanleiding van een voorstel van SP-Kamerlid Ronald van Raak.

Momenteel betekent een val van het college vaak doormodderen. Soms kan er in goed overleg een nieuwe coalitiepartner gevonden worden. "Maar vaak zijn de verhoudingen in de gemeenteraad echter flink verziekt", aldus Van Raak. "Dan is het logisch om de bevolking te vragen hoe het verder moet en verkiezingen te houden." Overigens is het wel de bedoeling dat de betreffende gemeente gewoon weer meedoet met de normale raadsverkiezingen. Staatssecretaris Bijleveld gaat het voorstel uitwerken en moet onderzoeken wie de bevoegdheid krijgt om de gemeenteraad te ontbinden.

Red de paling

Met de paling sound gaat het prima (zie Tribune maart), maar binnenkort kan het zomaar gedaan zijn met het dier zelf. De geliefde aal staat namelijk al jaren op de rode lijst van bedreigde diersoorten. Om de populatie, en hun toekomstige inkomstenbron, veilig te stellen hebben beroepsvissers aangeboden om jaarlijks 50 ton gevangen palingen uit te zetten op zee. "Een prachtig gebaar", vindt SP-Kamerlid Hugo Polderman. "Herstel van de palingstand kan niet zonder de vissers." Minister Verburg ziet echter weinig in het plan en wil liever de palingvangst twee maanden per jaar stil leggen. De vissers wijzen erop dat dit de problemen niet oplost. Die hebben vooral te maken met het feit dat de palingen in hun migratie worden gehinderd door dijken, stuwen en gemalen. Polderman: "Het voorstel van de minister betekent het einde van de paling en van de palingvisserij." Hij hoopt dan ook van harte

dat de minister wil luisteren naar het plan van de beroepsvissers en de palingen binnenkort kunnen worden uitgezet in de Sargasso-zee, de Atlantische broedplek van de paling.

Foto Marisa y Angel / Flickr

In het rechterrijtje

Iedereen heeft te lijden onder de kredietcrisis, dus moet ook het betaald voetbal de sportbroek strakker aantrekken. In de eredivisie staat maar liefst de helft van de clubs onder curatele. Het totale budget van de achttien ploegen in de eredivisie is teruggelopen van 401 naar 389 miljoen euro. Het is volgens persbureau GPD, dat de inventarisatie uitvoerde, "voor het eerst sinds mensenheugenis" dat het betaald voetbal moet inleveren. Alleen AZ en Vitesse weigeren om verschillende redenen een blik in hun boeken. Eerstgenoemde heeft zich gekwalificeerd voor de Champions League en kan op een flinke extra zakcent rekenen, terwijl Vitesse volgens GPD nu al een tekort heeft op de jaarlijkse begroting van 13 miljoen. Grootste daler is PSV dat tien miljoen moet inkorten wegens het mislopen van de Champions League en bij Feyenoord "heerst algehele zakelijke malheur, mede veroorzaakt door de slechte resultaten op het veld". Maar de kredietcrisis speelt wel degelijk een rol, zegt directeur Peter Bonthuis van Sparta. "We merken het aan faillissementen van bedrijven met wie we een relatie hebben. En ook zijn er bedrijven die om gespreide betaling vragen of opzeggen." Ajax verwacht net als dit jaar 60

Terug naar de 19e eeuw?

Tante Pos is boos

Op zaterdag 28 maart hebben honderden postbodes in Utrecht gedemonstreerd tegen een dreigende loonsverlaging van 15 procent. Het actiecomité 'Red de Postbode' riep de postbodes op het cao-akkoord waarin deze loonsverlaging is vastgelegd niet te accepteren.

De actievoerders werden gesteund door vakbondsleiders uit Engeland en België. In deze landen nemen de vakbonden stelling tegen de liberalisering van de postmarkt. In België werd onlangs door postbodes gestaakt. SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen, initiatiefnemer van 'Red de Postbode', verweet de politiek de huidige problemen te hebben veroorzaakt. "Door de liberalisering van de postmarkt wordt er geconcurrereerd op arbeidsvoorwaarden. Over de ruggen van de postbodes dus."

Ook SP-fractievoorzitter Agnes Kant stak de postbodes een hart onder de riem. Volgens Kant probeert de directie van TNT de postbodes te chanteren door te dreigen met massaontslag. "TNT-topman Bakker dreigt 11.000 mensen te ontslaan als de postbodes niet akkoord gaan met deze 15 procent loonsverlaging. Dit is pure uitbuiting. Het lijkt wel of we terug zijn in de 19e eeuw."

Zie ook: www.reddepostbode.nl

Foto Archief SP

miljoen te kunnen besteden, maar moet wel meer moeite doen "om (luxe) stoelen in het stadion te verkopen."

Foto jimmy78 / Flickr

Stilzwijgen doorbroken

Het Verbond van Verzekeraars heeft zijn leden al in 2006 opgeroepen een einde te maken aan stilzwijgende verlengingen. Maar geen van de grote verzekeraars heeft gehoor gegeven aan dit verzoek. Tijd voor een richtlijn dus, vindt het Verbond. Nog deze zomer komt

er een einde aan de praktijk, belooft directeur Richard Weurding in consumentenprogramma Kassa. Vanaf dat moment moeten de klanten tijdig gewaarschuwd worden voor hun verzekering verloopt en zullen verzekeraars geen contracten kunnen aanbieden van langer dan een jaar. Mede door ingrijpen van Kassa is stilzwijgende verlenging al verboden in de telecomsector. De Tweede Kamer behandelt momenteel een soortgelijk wetsontwerp voor kranten, tijdschriften en sportscholen. Uit onderzoek van Kassa onder 2000 respondenten blijkt dat 95

procent minstens één verzekering heeft die stilzwijgend wordt verlengd. Veertig procent zit daardoor vast aan een verzekering die ze liever hadden opgezegd. De zelfregulering moet nog wel goedgekeurd worden door mededingingsautoriteit NMa, maar dat is volgens Kassa slechts een formaliteit.

Truckerrun gered van ondergang

De truckerrun is een hoogtepunt voor verstandelijk gehandicapten én vrachtwagenchauffeurs. Elk jaar laten truckers in hun vrije tijd de verstandelijk gehandicapten meerijden en even een paar keer claxonneren. Maar de komst van de digitale tachograaf dreigde roet in het eten te gooien: het feit dat die de gereden tijd tijdens de truckerrun gewoon als rijtijd rekent betekent een einde aan privéritjes, dus ook aan de Truckerrun. Althans tot die conclusie kwam minister Eurlings. Gelukkig kwam SP-Kamerlid Emile Roemer met een oplossing en wist een uitzondering te bedingen bij de EU. Met de toestemming van Eurocommissaris Tajani is de truckerrun van de ondergang gered. "De verstandelijk gehandicapten kunnen dus opgelucht adem halen en de truckers houden hun vrijheid om een vrije dag leuk en nuttig te besteden."

Foto guardafaro / Flickr

Slechte publieke omroep op zwart

Omroepen moeten niet alleen op ledenaantallen maar ook waardering en bereik beoordeeld worden. Dat zegt

SP-Kamerlid Jasper van Dijk bij de behandeling van de Mediawet. "Als we enkel inzetten op kijkcijfers krijgen we nooit een divers aanbod aan programma's die alle Nederlandse kijkers bedienen." Hij vreest dat omroepen hierdoor massaal eenheids-worst gaan produceren. "Niemand zit te wachten op het zoveelste slappe aftreksel van Idols." Van Dijk wil een tweejaarlijks onderzoek naar het doelgroepbereik van de omroepen. "Slechte omroepen moeten na twee negatieve beoordelingen in vier jaar tijd van de buis. Minister Plasterk stelt een termijn van tien jaar voor, dat duurt veel te lang."

Terwijl de zorg zienderogen achteruit liep, lieten de bestuurders van zorginstelling Philadelphia 23 miljoen euro verdwijnen. In de uitzending "Macho's in de Zorg" van Zembla wordt duidelijk aangetoond dat bestuurders Brink en Kralt, met toestemming van toezichthouders, zich in onverantwoorde vastgoedprojecten stortten. "Terwijl zij zich laafden aan megalomane prestigeaankopen met publiek geld en een topinkomen vingen, verwaarloosden ze de zorg aan lichamelijk en verstandelijk gehandicapten", aldus SP-Kamerlid Renske Leijten. Ze ziet maar één maatregel: de bestuurders, maar mogelijk ook de toezichthouders vervolgen. De conclusie is wederom dat de vermarkting te ver is door geschoten. "Met alle lessen die de kredietcrisis ons leert, had er

Crisis wordt misbruikt

65 BLIJFT 65

65 blijft 65

Nog tijdens het debat over de crisisplannen van het kabinet heeft de SP een actie gelanceerd tegen de verhoging van de AOW-leeftijd van 65 naar 67 jaar. Onder het motto '65 blijft 65' wordt geprotesteerd tegen de omstreden bezuinigingsmaatregel van het kabinet.

Initiatiefneemster Agnes Kant: "Deze crisis is veroorzaakt door fouten in het systeem, verkeerde beslissingen door politici en graaiende ondernemers. Maar zoals altijd wordt de rekening gepresenteerd aan de mensen die niets konden en kunnen doen aan de huidige situatie. Een beschaafd land gunt ouderen hun welverdiende rust. Daarom werd ooit afgesproken: ben je 65, dan hoef je niet meer te werken en krijg je AOW. De crisis wordt nu misbruikt om de verhoging van de AOW-leeftijd door te drukken. Daartegen komen wij in verzet."

"Het geld dat de staat misloopt door de crisis kan ook gevonden worden door niet langer villa's te subsidiëren, door de JSF niet aan te schaffen en door de rijken hun deel mee te laten betalen aan de AWBZ. Verder kunnen de oplopende kosten voor de AOW door de vergrijzing, nagenoeg geheel worden opgevangen door de groeiende belastinginkomsten uit de pensioenen."
Bezoek de actiesite: www.65blijft65.nl

Foto Archief SP

gisteren al een streep door de nutteloze concurrentie moeten worden gezet."

Overwinning voor alleenstaande ouders

De oneerlijke behandeling van alleenstaande ouders met een bijstandsuitkering wordt aangepakt. Dat heeft staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken beloofd op aandringen van SP-Kamerlid Sadet Karabulut. Alleenstaande ouders worden drastisch gekost wanneer een kind studiefinanciering ontvangt. Dit tekort kan gecompenseerd worden door de gemeente, maar daar wordt heel verschillend mee omgesprongen. Daarom pleitte de SP met succes voor landelijke

compensatie van de inkomstenderving van soms wel 250 euro. "Eindelijk wordt een einde gemaakt aan een oneerlijke regeling die alleenstaande ouders met studerende kinderen benadeelt. De studiefinanciering is bedoeld om te studeren en niet om moeder of vader te onderhouden."

Asociaal is normaal?

Het is officieel: bijna iedereen maakt zich wel eens schuldig aan sociaal gedrag. Uit onderzoek van SIRE (Stichting Ideële Reclame) doet 96 procent van de bevolking soms 'asociaal'. Volgens het woordenboek betekent dat "niet aangepast of zich niet kunnende aanpassen aan het leven in de maatschappij,

zonder sociaal besef". Volgens SIRE praat je dan over te hard rijden (47 procent), op straat spugen (16 procent), hardop bellen aan de kassa (10 procent) en met je tas een plek in de trein bezet houden (10 procent). Op sire.nl kunt u via een irritatiecalculator uitrekenen hoe 'aso' u zelf bent.

Onze zorg

De SP in Sittard-Geleen heeft op 16 maart letterlijk de noodklok geluid bij de hoofdingang van Orbis Medisch Centrum. Om acht uur 's avonds klonken van zo'n twintig SP'ers bellen, wekkers, fluitjes, luidklokken en triangels als serieuze waarschuwing aan minister Klink dat het nú tijd is voor ingrijpen. Het ultramoderne 'Orbis Medical Parc' startte zijn bestaan op 31 januari met een geschat financieringstekort van 128 miljoen euro. Een slordig rekenfoutje van twee Orbis-bestuurders. Hoewel beide heren hun functie neerlegden, krijgen ze tot het eind van dit jaar hun salaris van bijna drie ton doorbetaald. De interim-bestuurder die de problemen moet gaan oplossen, zal zo'n 600.000 euro ontvangen, exclusief onkostenvergoeding. Het personeel komt er een stuk slechter vanaf. Honderden medewerkers dreigen hun baan te verliezen. De SP pikte dit niet en vroeg met de leus 'Onze zorg is onze zorg' op ludieke wijze aandacht voor de ernstige situatie binnen het zorgconcern.

Foto Archief SP

Micha de Winter

“We zijn vergeten dat kinderen moeten samenleven”

Als het over ‘de jeugd van tegenwoordig’ gaat, is hoogleraar pedagogiek Micha de Winter een veel geraadpleegd man. Niet voor niets, want al jaren houdt hij zich bezig met onderzoek naar democratisch burgerschap en hoe je kinderen daartoe opvoedt. “Als je belang hecht aan een democratische manier van leven, dan moet je kinderen voorbereiden op een leven als burger.”

Op zijn werkkamer in het Langeveldgebouw van het Utrechtse universiteitscentrum de Uithof siert een mok met de tekst ‘Democratisch Burgerschap’ de tafel op. Gekregen van een student, die een cursus pottenbakken deed. Een andere mok draagt de tekst ‘Goede Morgen Nederland.’ “Ja”, knikt De Winter licht geamuseerd, “er gaat geen week voorbij of ik moet wel ergens mijn mening geven. Dan belt er weer een programmamaker wat ik er als pedagoog van vindt dat kinderen zagen hoe een conciërge voor hun neus is neergestoken. Ja, vreselijk natuurlijk.”

De jeugd van tegenwoordig. Is het daar echt zo hopeloos mee gesteld?

“Het idee dat het mis gaat met de jeugd is zo oud als de wereld. Iemand heeft ooit geschreven dat er geen jeugd zo verdorven is als de volgende. Ouderen zijn altijd bezorgd voor de toekomst en jongeren zijn altijd anders. Ik merk dat ook bij mezelf, dat gevoel van waar moet het heen. Dan vraag ik aan mijn studenten of ze iets hebben gelezen in de NRC of in de Volkskrant en dan zeggen ze nee, want ze lezen alleen de Spits en de Metro. Dan denk ik, o o o, die studenten van tegenwoordig. Maar ik realiseer me ook dat de NRC lezen mijn manier is en die is niet perse beter. Want in een mum van tijd verzamelen ze informatie over iets wat ze echt willen weten. Je bent gauw geneigd te denken dat de jongeren van nu niet geïnteresseerd zijn. Dat merk ik ook op scholen, dat docenten zeggen dat vmbo-leerlingen niets willen. Die leerlingen willen van alles, alleen vaak niet wat wij willen. Kortom, jongeren zijn anders en

vaak vinden wij volwassenen hen vreemd. Zo weet ik nog hoe raar ik het vond dat mijn zoon zijn huiswerk zat te maken achter de computer, terwijl hij tegelijkertijd met zijn vriendjes zat te chatten en er ook nog eens muziek uit dat ding kwam. Ik vroeg hoe hij zich zo in godsnaam kon concentreren en hij antwoordde: ja, jij misschien niet, maar ik wel. Dat klopt, ik kan hooguit twee dingen tegelijk en dat al niet goed. Jongeren groeien op met meerdere dingen tegelijk. Dat is niet goed of fout, maar anders.”

Nu hoor je vandaag de dag wel erg veel negatieve geluiden over jongeren. Hoe komt dat?

“In de huidige cultuur wordt er ontzettend afgegeven op de jeugd. Vooral op delen ervan, zoals Marokkaanse jongeren. Dat heeft met de media te maken, die gebeurtenissen uitvergroten. Goed nieuws is geen nieuws, je scoort pas met ellende. Er is geen tijd voor nuance, voor nadenken, want dan ben je alweer achterhaald. Soms denk ik wel eens dat de media, en ook de politiek heel blij zijn als er weer eens iets gebeurt met jongeren. Een mooi voorbeeld is een groep Marokkaanse jongetjes die twee jaar geleden door de wijk Overvecht struinde. Daar was toen een vergadering over en dat is gelekt naar de pers. Dezelfde avond sprak het journaal over 150 kinderen die de buurt terroriseerden. Minister Rouvoet kwam met verplichte opvoedingsondersteuning en kampementen. Later bleek het te gaan om een groep van 10 tot 15 jongetjes tussen de acht en twaalf jaar. Zonder dat iemand de moeite neemt het probleem te analyseren, is het nieuws al verspreid, worden er Kamervragen over gesteld en kondigt een

minister maatregelen af. Dat kortademige gedrag zie je steeds weer.”

Zijn alle problemen met jongeren dan verzonnen? Is er niets nieuws onder de zon?

“Jawel, maar anders dan de meesten denken. Zo is de jeugd niet gewelddadiger geworden, integendeel. Vroeger werd er veel meer gevochten, knokken was normaal. Dat is veranderd. Onze tolerantie voor geweld is minder geworden. Dat wil niet zeggen dat er geen groepen vervelende jongeren zijn. Het gaat dan om kleine, maar wel heel lastige groepen, vaak Antilliaanse of Marokkaanse jongens, die moeilijk onder controle zijn te krijgen. Daar zijn steeds jongere kinderen bij. Het probleem bestaat, maar je moet het niet generaliseren. Elk westers land heeft zijn eigen ‘Marokkanen’ en elke tijd kent zijn eigen gestigmatiseerde groepen jongeren. Zo heeft Langeveld, naar wie dit gebouw is genoemd, na de Tweede Wereldoorlog onderzoek gedaan naar de verwildering van de massajeugd. Als je dat leest, is het dezelfde problematiek. Er waren geen allochtonen, maar er werden wel groepen aangewezen die voor dat buitensporige, zedenloze gedrag verantwoordelijk werden gesteld. In Veenendaal waren dat ‘buitenlanders’, arbeiders die uit Ede en Wageningen kwamen. Ze zagen er anders uit, donkerder, en ze hadden lossere zeden.”

Praat u de problemen niet weg?

“Nee, maar je moet ook kijken naar de rol van volwassenen. Een Canadese antropologe die hier onderzoek heeft gedaan naar hangjongeren, viel de enorme boosheid op

“Mondigheid zonder luisteren is gewoon een grote mond hebben”

van buurtbewoners. Die praten niet meer met de jongeren, maar gaan meteen naar de politie. Ze typeerde de bewoners met de zin: *I have overlast*. Dat woord kon ze niet in het Engels vertalen. Het probleem zit hem vooral in het gebrek aan contact tussen de ouderen en jongeren.”

U stelt dat veel problemen voortkomen uit een teveel aan individualisering en een tekort aan algemeen belang. Wat bedoelt u daarmee?

“In de opvoeding, in het onderwijs, is het individu de maat van alle dingen. Ontplooiing, gelukkig zijn en de eigen identiteit, daar draait het om. Op zich is dat goed, maar het is relatief nieuw. Vroeger moest een kind worden ingepast, het moest bijvoorbeeld een goede katholiek worden of een goede socialist. Wat ‘ie zelf vond deed er niet toe. Je moest juist niet het individu te veel tot zijn recht laten komen, want dat kon wel eens gevaarlijk worden. In de jaren zestig en zeventig winnen ideeën over emancipatie, individualisering en gelijkwaardigheid aan kracht. De rechten van het kind worden erkend. Het is een terechte ontwikkeling, die het mogelijk maakt dat mensen keuzes maken. Dat je als meisje niet net als je moeder huisvrouw hoeft te worden. Maar we zijn vergeten om ook aandacht te schenken aan het feit dat kinderen moeten samenleven, dat er nog een maatschappij bestaat. In feite is het algemeen belang verwaarloosd. Ik geloof er heilig in dat als je kinderen daar niet op voorbereidt, dit enorme gevolgen heeft. Als je leert dat je zelf het middelpunt van de wereld bent, krijg je een egoïstische samenleving.”

Hebben we nu een egoïstische samenleving?

“Absoluut. Het interessante is dat mensen zich er ook steeds meer aan gaan ergeren. Ook al maken ze er zich zelf schuldig aan. Het eigen belang zie je overal, in de politiek, de economie. Als wij het echt belangrijk vinden dat de samenleving rechtvaardig, democratisch en solidair is, dan heeft dat gevolgen voor de opvoeding en het onderwijs. Als je kinderen niet met die waarden opvoedt, waar moeten ze die dan vandaan halen?”

U hecht dus aan normen en waarden?

“Opvoeden is altijd normatief. Dat heeft een nare betekenis gekregen, in de zin van fatsoen. Ik probeer daar een andere draai aan te geven. Opvoeden gaat in een bepaalde richting. Wat zou die richting kunnen zijn? Wat hebben we nodig in deze tijd? Waar zijn we het over eens? De oplossing heb ik gevonden in het begrip democratie, niet als politiek begrip, maar als een manier waarop mensen met elkaar omgaan in een open en vrije samenleving. Mensen verschillen van elkaar, maar ik zoek naar overeenkomsten. Die heb je nodig om iets te kunnen zeggen over opvoeding. Ik zoek naar een gedeeld idee.”

Welke gemeenschappelijke noties zijn er?

“Heel belangrijk is de bereidheid om conflicten op een niet-gewelddadige manier uit te vechten, via dialoog en bemiddeling. Het laagje dat ons scheidt van geweld en burgeroorlog is dun. Kijk naar Joegoslavië, dat is niet ver weg hoor, daar schoot de vlam ineens in de pan. Dat laagje van democratie moet je voeden. Anders gaat het recht van de sterkste gelden. Een tweede punt is hoe je omgaat met verschillen. Dat is in onze tijd iets anders dan in de jaren vijftig. Toen waren er ook tegenstellingen, tussen arm en rijk, protestant en katholiek, en soms net zo heftig. Maar neem nu Rotterdam, daar worden 180 talen gesproken, een basisschool met 36 nationaliteiten is geen uitzondering. Dan is tolerantie en respect makkelijker gezegd dan gedaan. Wil je opvoeden in het algemeen belang, dan moet je kinderen leren hoe je omgaat met diversiteit, met andere opvattingen.”

Geef eens een voorbeeld?

“Vrijheid van meningsuiting. Kinderen denken dat het betekent dat je mag zeggen wat je wilt. Ik kwam op scholen waar kinderen elkaar en de juf uitscholden voor rotte vis. Intussen praat niemand met kinderen over wat die vrijheid nu inhoudt. Je hebt ook plichten en verantwoordelijkheden ten aanzien van anderen. Alleen uitleggen helpt niet, je moet het oefenen, ermee aan de slag gaan in de klas. Ik ben een grote voorstander van leerlingenparticipatie in het onderwijs, dan leren ze zelf verantwoording te dragen. Ze moeten het besef ontwikkelen dat ze zelf dingen

kunnen veranderen. Als je een skatebaan wilt, moet je niet klagen, maar zelf initiatief nemen.”

U bent betrokken bij projecten met democratisch burgerschap, zoals de ‘Vreedzame school’. Hoe gaat dat in zijn werk?

“Er zijn nu 350 vreedzame basisscholen. Dat concept was al ontwikkeld en ik heb het uitgebreid met democratisch burgerschap. Een mooi voorbeeld is dat we op die scholen vergaderen met de kinderen. Niet omdat vergaderen nou zo fantastisch is, maar hier komt alles samen. Er zijn veel kinderen die thuis nooit hebben geleerd dat je als kind je eigen mening mag geven. In veel culturen horen kinderen te zwijgen. Een opinie hebben is brutaal. Probleem is dat je met die houding in de Nederlandse samenleving niet ver komt. Terwijl de witte kinderen juist moeten leren luisteren, want die zijn vaak te assertief. Mondigheid zonder luisteren is gewoon een grote mond hebben.”

Vergaderen dus. Waarover gaat het dan?

“Dat bepalen de kinderen zelf. Vaak zijn het problemen op kinderniveau. Zo was er ergens een knikkerprobleem. De oudere kinderen knikkerden de kleintjes eruit. Toen is er een knikkercommissie ingesteld met een afgevaardigde uit iedere klas. Die bedacht een systeem van bemiddeling en als dat niet hielp, volgde er straf. Waar het om gaat is dat kinderen leren met argumenten te komen, om verantwoording te nemen en met verschillen om te gaan. Het is in feite een model voor democratie.”

Hoe werk het door? Je ziet toch ook dat kinderen buiten, op straat, elkaar net zo vrolijk weer te lijf gaan.

“Soms is dat zo. Buiten heerst een straatcultuur, daar geldt het recht van de sterkste. Maar soms nemen kinderen wel degelijk het gereedschap dat ze op school hebben gekregen, mee naar buiten. Zo sprak een meisje van tien een keer twee ruziënde mannen aan door te zeggen dat ze het verkeerd aanpakten. Dat is wel een beetje link, dus daar moet je mee oppassen. Een volgend experiment is om te kijken of je de vreedzame school kunt uitbreiden naar de vreedzame wijk. Allerlei voorzieningen, zoals speeltuin en bibliotheek, leren dezelfde aanpak toe te

“Ik vind juist degenen die meer en meer repressie willen heel soft”

passen. Zo krijg je een eensluidende pedagogische infrastructuur in de buurt.”

Opvoeding vindt natuurlijk vooral plaats in het gezin. Hoe krijg je daar greep op?

“Dat gaat natuurlijk niet altijd vanzelf. Zonder in termen van fout of goed opvoeden te vervallen, geldt ook hier dat je kinderen moet voorbereiden op deelname aan een democratische samenleving. Autoritair opvoeden kan binnen het gezin leuk werken, maar in de maatschappij is dat wat anders. Een heel vrije opvoeding werkt evenmin. Ik spreek van een autoritaire opvoeding, waarin wel regels en grenzen zijn, maar ook ruimte en aandacht. Via scholen kun je het daar met ouders over hebben, hoe weerbarstig de materie ook is. Overnemen van andere normen en waarden duurt een paar generaties. Er komt heus wel verandering, maar wij hebben een democratisch ongeduld, het moet morgen al voor elkaar zijn. Dat kan niet.”

Er zijn diverse instanties die zich met gezinnen bezig houden. Welke rol spelen die?

“Consultatiebureaus en GGD's geven allemaal cursussen over opvoeding, maar die zijn gericht op het individuele kind.

Overal in het land komen nu Centra voor Jeugd en Gezin, ook die houden zich bezig met individuele opvoedingsproblemen en niet met wat het betekent om kinderen op te voeden in wijken als Kanaleneiland of Bos en Lommer. Terwijl de sociale kwaliteit van een wijk heel bepalend is voor hoe er wordt opgevoed. Zo blijkt uit onderzoek dat de kans op kindermishandeling veel groter is in wijken waar ouders elkaar niet kennen, waar je niets met elkaar te maken hebt. Die centra zouden zich dus ook moeten bemoeien met het bevorderen van de sociaalpedagogische kwaliteit van de wijk. Geen enkele hulpverleningsinstantie ziet dat als haar taak.”

Dus ook in het beleid ontbreekt aandacht voor het algemeen belang?

“Ja, jongerenwerkers zijn eerder brandblussers. Ik zou willen dat er een positievere benadering was, een perspectief om te kijken naar wat voor buurt er nodig is. Nu is het beleid van: als we maar achter alle voordeuren kijken, is het probleem opgelost. Dat is niet waar en dat weet eigenlijk iedereen. Het is niet zwart-wit. Zowel aandacht voor het individu als het algemeen belang is noodzakelijk.”

Dat klinkt nogal soft...

“Ik vind juist degenen die meer en meer repressie willen heel soft. Cellen bouwen is makkelijk, het kost een paar centen, maar het is een laffe politiek, want je gaat de confrontatie niet aan. Opvoeden betekent jongeren bij de lurven pakken en ze aanspreken. Daar heb je veel meer moed voor nodig. Het draait om een balans tussen aandacht en ruimte geven en grenzen stellen, hoe saai dat ook klinkt. Voor hangjongeren geldt hetzelfde: wel grenzen stellen in de openbare ruimte, maar ze tegelijk ook perspectief bieden. Wat ze vooral willen is voor vol worden aangezien. Je moet je niet vergissen wat het voor jongeren betekent om altijd maar als een probleemgroep te worden gezien. Ook al geven ze daar vaak aanleiding toe.”

Het klinkt zo gewoon, praten en meedoen...

“Ja, maar toch vereist dat hard werken en dappere mensen.”

Tekst Maja Haanskorf

Foto's Suzanne van de Kerk

Tien jaar SP in Europa

Tegen de Stroom in resultaten boeken

Sinds 1999 is de SP vertegenwoordigd in het Europees Parlement. In juni zijn er weer verkiezingen, maar wat kregen Erik Meijer en Kartika Liotard de afgelopen tien jaar voor elkaar?

Foto: Bas Stoffelsen

Erik Meijer heeft er bijna tien jaar op zitten. Tien lange jaren zat hij namens de SP in dat enorme Europees Parlement in dat verre, ondoorzichtige Brussel. De eerste vraag ligt dus voor de hand: als Nederland volgens de SP minder Brussel wil, hoe kun je dan uitgerekend als SP'er voor Brussel kiezen? Het scheidend Europees Parlementslid hoeft niet lang na te denken over het antwoord. "Dat heeft alles te maken met invloed op het beleid. Kijk, de lobby's van multinationale ondernemingen hebben een heel goede ingang in Europa en zien kans het beleid voor een belangrijk deel te bepalen. Dat gebeurt allang niet meer alleen in Den Haag. Willen we hun buitensporige invloed terugdringen, dan kunnen we de beleidsvorming in Brussel en Straatsburg (waar het Europees Parlement feitelijk zetelt – red.) niet aan derden overlaten. Doen we dat wel dan trekken we uiteindelijk aan het kortste eind."

De huidige parlementsleden Meijer en Liotard kunnen bogen op een aardig lijstje successen. Zeker een van de belangrijkste wapenfeiten is dat de liberaliseringsdwang voor het openbaar stads- en streekvervoer voorbij is. "Zeven jaar ben ik ermee bezig geweest", vertelt Erik Meijer, "en uiteindelijk raakte de meerderheid in het Europees Parlement overtuigd door mijn rapport." En dus mogen gemeenten en provincies weer hun eigen busbedrijf hebben.

"De zorg werd gered van de Bolkestein-richtlijn"

Ook op het terrein van de zogenaamde Dienstenrichtlijn - ofwel het voorstel van voormalig EU-commissaris Frits Bolkestein om al het dienstenverkeer in Europa te liberaliseren - boekte het SP-tweetal succes. Deze richtlijn uit 2006 maakt het mogelijk dat mensen in dienstverlenende beroepen als horeca, bouw en vrije beroepen hun diensten in de hele EU zonder belemmering kunnen aanbieden. Op initiatief van de Kartika Liotard en met steun van een platform waaraan ook PvdA, GroenLinks, Milieudefensie, Solidariteitsfonds XminY en FNV meededen, stemde het Europees Parlement in met het SP-amendement om de zorg buiten de Dienstenrichtlijn te houden.

Een gevreesde uitwas van de Bolkestein-richtlijn was tevens, dat buitenlandse bedrijven zich ten gevolge van het zogenaamde 'oorsprongland-beginsel' niet hoeven te houden aan de wetten van het vestigingsland. Ook hier kwam het platform in het geweer: 3.500 Nederlanders togen naar Brussel en demonstreerden met 70.000 andere Europeanen. Deze maatschappelijke druk bleek genoeg om het 'oorspronglandbeginsel' uit de Dienstenrichtlijn te laten schrappen. Het gevaar was afgewend: bedrijven kunnen slechtere arbeidsvoorwaarden uit het ene land niet 'meenemen' naar het andere.

Min of meer in dezelfde lijn lag de Havenrichtlijn, die het mogelijk zou maken dat goedkope buitenlandse scheepsbemanningen bij het laden en lossen worden ingezet.

Dat de Havenrichtlijn begin 2006 door het Europees Parlement werd verworpen, was een overwinning voor de havenwerkers en de bonden die bij hun protesten sterk door de de SP-Eurofractie werden ondersteund.

Tenslotte sneuvelden ook de plannen om binnen de Europese Unie de maximale werktijden te verhogen tot 65 respectievelijk 73 uur per

week. Erik Meijer: "Samen met andere linkse partijen in het Europees Parlement hebben we de maximumwerkijd op 40 weten te houden én de aantasting van het stakingsrecht weten te voorkomen."

"We dwongen de Europese Commissie om in het openbaar te reageren"

Maar er is nog meer. Dankzij een voorstel van de SP kunnen de EU-lidstaten binnenkort het onverdoofd castreren van biggetjes aanpakken. "Ons voorstel om een Europees verbod in te voeren op de invoer van zeehondenbont is er nu ook bijna door", vertelt Kartika Liotard: "De volgende stap is de bestrijding van het dieronvriendelijke nertsbont."

Liotard heeft de afgelopen vijf jaar voortdurend gehamerd op duurzame energie, scherpere normen voor vervuiling door auto's en de strijd tegen proefveldjes voor genetisch gemodificeerd maïs. In het Overijsselse Raalte lukte het samen met de SP-afdeling om zo'n

Foto: Bas Stoffelsen

veld tegen te houden en op andere plaatsen werd het ter discussie gesteld. Het omstreden bedrijf Monsanto ("een agressieve Amerikaanse multinational", vindt Liotard) heeft daar nog steeds geen poot aan de grond.

Meer openheid in de EU was ook steeds een belangrijk speerpunt. En dus publiceerden Meijer en Liotard geregeld over de praktijken van lobbyisten en werkte het tweetal mee aan het aan de kaak stellen van geheime samenstelling van expertgroepen die het EU-beleid beïnvloeden. Meijer: "In Brussel en Straatsburg gaven we voortdurend een stem aan individuen en groepen zonder een machtig lobbyapparaat en zonder grote budgetten om hun mening kenbaar te maken. Werkelijk honderden parlementaire vragen hebben we gesteld; zo dwongen we de Europese Commissie om in het openbaar te reageren."

Lijsttrekker Dennis de Jong: "Petje af"

"Erik Meijer heeft ontzettend veel pionierswerk verricht, waar ik mijn petje voor af neem." Dat zegt Dennis de Jong, die de SP-kandidatenlijst voor de Europese verkiezingen op 4 juni aanvoert. "Toen Erik tien jaar geleden naar Brussel ging, wist de SP weinig van Europa als bestuurslaag; het was allemaal nieuw. Nieuwe regels, nieuwe procedures en werkwijzen, nieuwe medewerkers, een nieuwe fractie waar de SP deel van uitmaakt. Erik is daar overeind gebleven en dat is een prestatie op zich. Nog los van de wezenlijke rol die hij en Kartika hebben gespeeld, waardoor bijvoorbeeld de zorg niet vermarkt en het stads- en streekvervoer niet aanbesteed hoeft te worden."

Foto: Suzanne van de Kerk

Eenzelfde vasthoudendheid legde het SP-tweetal aan de dag als het ging om internationale verhoudingen. Menigmaal werd de Europese Commissie achter de broek gezeten, omdat die bijvoorbeeld eerlijke handel met landen uit de Derde Wereld blokkeert, marktversturend optreedt door dumppraktijken of toestaat dat de Wereldhandelsorganisatie de rijke landen bevoordeelt.

Omdanks het feit dat de SP-Eurofractie uit maar twee man bestaat, mogen de resultaten van Liotard en Meijer dus enige naam hebben. Enige bressen in het neoliberale fort dat Europa heet konden dus wel degelijk geslagen worden. Dit niet in de laatste plaats dankzij samenwerking met andere linkse krachten in Europa en met de milieu-, vredes-, en vakbeweging, derdewereld- en emancipatie- en dierenrechten- en consumentenorganisaties. Liotard: "Wie we natuurlijk niet mogen vergeten zijn onze eigen SP-afdelingen die hun plaatselijke ervaringen doorspeelden aan ons als hun waakhond in Brussel. Daarbij kun je denken aan zaken als voedselveiligheid, de aanleg van snelwegen, de Belgische SPE-energiecentrale vlakbij Limburg, de asbestproblemen in Goor, het gebrekkige grensoverschrijdende openbaar vervoer."

Erik Meijer blikt terug: "Ik heb geen tien jaar in Brussel gezeten omdat ik het daar allemaal zo mooi vond en er graag bij wilde horen. Nee, mijn motivatie was dat wij als SP de strijd zoeken tegen alles wat mis is. En in Europa is nu eenmaal veel mis. In Brussel en Straatsburg vallen heel belangrijke beslissingen die we misschien kunnen helpen vormgeven of ombuigen. Niet meedoen is jezelf buitenspel zetten. Ons optreden was redelijk succesvol juist door volop mee te doen aan het Brusselse circuit. Maar een voorwaarde daarvoor is wel samenwerking. Samenwerking met andere linkse partijen maar ook met andere maatschappelijke organisaties." Kartika Liotard: "Van groot belang voor ons werk is de samenwerking geweest met bijvoorbeeld Milieudefensie, Consumentenbond, Greenpeace, vakbonden, noem maar op. Op die manier kan het werk in Brussel tot resultaat leiden. En in het 'verre' Brussel is het extra mooi als dat dan ook nog lukt."

Gezichten van de crisis

De crisis raast door. Bedrijven zien hun afzet dalen en gaan inkrimpen of sluiten. De eersten die op straat komen te staan zijn de mensen in de 'flexibele schil': de tijdelijke krachten, de uitzendkrachten, de mensen zonder vast contract. De discussie over de crisis wordt overheerst door cijfertjes, getallen en percentages. Maar achter die cijfertjes zitten gezichten.

Niels Keehnen (49), Rotterdam

“In januari van dit jaar werd ik werkloos. Ik werkte net een jaar bij de Rotterdamse Havenpool SHB toen die failliet ging. Alle 480 havenarbeiders kwamen op straat te staan. Ik zit nu in de WW. Gelukkig werkt mijn vrouw en zijn mijn kinderen de deur al uit, maar voor de mensen die alleenverdiener zijn is het een tranendal. Tja, over de ondergang van de Havenpool is heel veel te zeggen. Het heeft allemaal te maken met de veranderingen in de haven, de flexibilisering, de globalisering. Kijk, vroeger hadden we het over de ‘havenbaronnen’ als we het over de werkgevers in de haven hadden. Die waren verenigd in de ‘Scheepvaartvereniging Zuid’. Daarmee onderhandelden de vakbonden en dan wist je wie je tegenover je had. Dat waren mensen met een band met de Rotterdamse haven. Die vereniging bestaat niet meer. Nu heeft de bond met allemaal verschillende werkgevers te maken. En er zijn overal verschillende CAO’s. Het grootste havenbedrijf in Rotterdam – de ECT – is nu in Chinese handen. Dan kan je bij een conflict bij wijze van spreken de hele haven plat leggen, maar daar heb je die Chinezen niet mee. Die sluiten desnoods een hele terminal en gaan naar Antwerpen. Bij hen draait het alleen maar om het geld. Dat zie je ook bij de andere werkgevers. Bij mijn vorige bedrijf Seabrex op het Marconiplein heb ik 28 jaar gewerkt. Daar werd ook steeds meer werk ‘geoutsourced’, zoals dat dan heet. Afgestoten naar andere bedrijven dus. Die werken dan met slechtere arbeidsvoorwaarden en vaak met jongere en minder geschoolde mensen. Zo’n ingehuurd bedrijf neemt dan het werk aan voor een vast bedrag per hoeveelheid lading. Daarmee draagt dat bedrijf het risico. Want in de haven heb je steeds te

maken met onregelmatig werk. Soms liggen er drie boten voor de wal en dan de volgende dag weer geeneen. De grote bedrijven wentelen dat risico af op de bedrijven waarnaar ze dat werk afstoten. We hebben bij Seabrex hard tegen die ontwikkeling gestreden, maar op een gegeven moment verlies je het. Je hebt dan alleen nog maar de keus om mee te gaan naar dat andere bedrijf met slechtere arbeidsvoorwaarden. We hebben toen ook vanuit de bond de mensen aangeraden om – als ze de kans hadden – eieren voor hun geld te kiezen en ergens anders te gaan werken. Ik heb toen voor de SHB gekozen,

maar dat is dus verkeerd uitgepakt. Ik kan inmiddels wel ergens anders aan de slag, maar dan verdien ik nog minder dan ik nu aan WW krijg. Dat dus nog maar even niet. Maar op een gegeven moment zal ik er wel aan moeten geloven. Als je naar heel Europa kijkt dan is er een geweldige overcapaciteit. Overal zijn er containerplaatsen bij gebouwd. Daar is enorm in geïnvesteerd. Ook in Rotterdam; kijk maar naar de miljarden voor de Tweede Maasvlakte. Maar als het om sociale punten gaat dan geeft niemand thuis. Het is altijd de marktwerking. Het draait altijd om de winsten. Ze hebben liever dat wij nu aan de kant staan en dat een paar jongeren voor een grijpstuiver in de haven gaan werken. Vroeger had je van die radicale groepen in de haven, van die uiterst linkse clubs. Ik vond dat die wel erg radicaal waren, maar nu denk ik wel eens, ja, ze hadden eigenlijk toch wel gelijk. Ik begrijp niet dat mensen die toch al zo veel hebben niet met een beetje minder genoeg kunnen nemen, zodat iedereen een leuk leven kan leiden. Maar dat is blijkbaar te veel gevraagd. Toch zeg ik altijd maar: Als de mensen maar genoeg de grond in worden getrapt, zijn er altijd wel een paar die zich gaan verzetten.”

“Ze hebben liever dat jongeren voor een grijpstuiver in de haven gaan werken”

“Maar ik werk toch al 11 jaar?’ zei ik. ‘Maar niet voor mij’, was het antwoord”

Nellie de Baat (45), Eersel

“Tweeënhal jaar heb ik bij Philips Medical Systems (PMS) in Best gewerkt. Eerst op de afdeling repro en daarna ruim twee jaar op de inpakafdeling. Ik werkte via uitzendbureau Randstad, want er waren bij Philips zogenaamd geen vacatures. Elf jaar heb ik via uitzendbureaus gewerkt, een stuk of zeven verschillende. Ik heb geen vakopleiding. Ik heb huishoudschool, bakkersschool en mavo D gedaan en dan krijg je alleen ongeschoold werk. Zo heb ik heel wat fabrieken van binnen gezien. Eind december kwamen er

bij PMS 300 mensen op straat te staan, allemaal uitzendkrachten. Ik was daar één van. Ik had een tijdelijk contract dat liep tot 31 december dus daarna was het einde verhaal. Ik kon naar het UWV. Er waren mensen die al zeven jaar via het uitzendbureau bij Philips werkten en er nooit in dienst zijn gekomen. Wel moet het uitzendbureau je op een gegeven moment in vaste dienst nemen. Als er dan bij Philips geen werk meer is, moet het uitzendbureau je betalen. Daarom geven ze je liever een paar maanden geen contract, zodat je daarna weer helemaal opnieuw kan beginnen. Als je dan weer

een contract krijgt, moet je 26 weken werken voordat je weer pensioen op gaat bouwen. Elke keer dat je voor een ander uitzendbedrijf gaat werken moet je steeds 26 weken werken voor je pensioen opbouwt, want ieder bureau zit bij een andere pensioenverzekering. Ik heb er nu geloof ik zeven, variërend van 40 cent tot 600 euro per jaar. Als ik het bij elkaar optel heb ik met elf jaar werken een pensioen opgebouwd van 1400 euro per jaar. Vroeger moest een bedrijf je in dienst nemen als je daar een jaar via een uitzendbureau werkte. Nu kan je jaren bij hetzelfde bedrijf zitten maar er nooit in dienst komen. Als een bedrijf zo lang uitzendkrachten aanneemt dan zijn er natuurlijk vacatures. Maar uitzendkrachten zijn zo makkelijk, die hebben geen rechten, die kan je zo weer weg doen. Ik sta nu bij twee uitzendbureaus ingeschreven. Twee andere willen me pas inschrijven als ze een baan voor me hebben. Er zitten hier in de regio 10.000 mensen thuis zonder werk, dus het zal niet meevallen om wat te vinden.

Ze hebben nu hier in Eersel een baan voor me voor € 8,50 bruto per uur, dat is minder dan mijn uitkering. Als ik een normaal uurloon vraag zeggen ze: ‘Ben je gek? Je begint gewoon onderaan’. Als ik dan zeg: ‘Maar ik werk toch al 11 jaar?’, dan zeggen ze: ‘Maar niet voor mij’. Onderaan beginnen dus.

Wat je ook vaak te horen krijgt is: ‘Voor jou tien Polen’. Ik heb ook aanvragen gehad van bedrijven die vroegen: ‘Spreek je Turks, Marokkaans of Papiaments?’ Nee, ik spreek alleen Nederlands. Ik heb vroeger bij een bakkerij gewerkt waar ze een Turkse band en een Papiamentse band hadden. Als je die talen niet sprak kon je niet aan die band werken, want alles werd in die taal gedaan. Ik zag laatst een advertentie op internet waarin stond: ‘Nederlands en Pools verplicht’. Ja zeg, waar wonen wij?!

Als uitzendkracht zit je overal tussenin. Met de vaste mensen heb je weinig te maken, en de uitzendkrachten zijn voor een groot deel mensen met wie je niet of weinig kan communiceren.

Het uitzendbureau verdient even veel aan mij als ik zelf. Bij Philips kreeg ik iets meer dan 10 euro per uur en dat vangen zij ook. Dan mogen ze ook wel wat voor je doen toch? Vooral die grote bureaus en al helemaal als ze beursgenoteerd zijn. Uitzuigbureaus noem ik ze altijd.”

Miranda Verdouw (35), Geldrop

“Die dag was ik vroeg gaan werken, zodat ik om vier uur naar huis kon. Om half vijf werd er op het werk een mailtje rondgestuurd met de lijst van mensen die de volgende ochtend een gesprek zouden hebben. Het was dat een collega van me belde en vertelde dat ik ’s ochtends van tien over negen tot kwart over negen aan de beurt was. Anders had ik van niks geweten. Ze hadden voor iedereen vijf minuten uitgetrokken. Ik had het wel verwacht; ik werkte daar pas een jaar. En gelukkig ben ik nog jong genoeg om iets anders te doen. Maar er waren ook mensen bij die er al dertig of veertig jaar werkten, die alleen interne opleidingen hebben gedaan. Voor hen is het heel moeilijk is om elders aan de slag te komen. Maar goed, na het gesprek mocht je je jas

gaan halen en naar huis. Ondertussen was je al afgesloten van het computersysteem. Sommige mensen werden zelfs al vóór hun gesprek afgesloten. De volgende dag mocht je je spullen op komen halen. Wat je niet mee nam, werd weggegooid. Er stond een grote container voor het bedrijf en daar verdween alles in. Werk waar mensen mee bezig waren werd gewoon gestopt of zelfs weggegooid. Er vond nauwelijks enige overdracht plaats. Er was niemand die vroeg: ‘Waar ben je mee bezig en hoe moet dat verder?’ Mensen voelden zich volstrekt weggegooid en nutteloos. Ja, na een tijdje werd er wel eens gebeld en vroeg iemand: ‘Jij was daar en daar toch mee bezig, kan je me vertellen hoe dat precies zit, of waar ik dit of dat kan vinden?’ Maar ja, toen hadden de meeste mensen geen zin meer om zich nog voor het bedrijf in te zetten. Een collega van mij zat in China om een

cursus te geven. Hij werd terug geroepen voor een gesprek. Kreeg ‘ie te horen dat hij mocht blijven! Dat kan je mensen toch niet aandoen? En dat gesprek werd nota bene gevoerd door mijn directe chef en een hogere baas. Later begreep ik dat mijn chef zelf ook te horen had gekregen dat hij er uit moest. Evengoed moest hij al die gesprekken voeren. Dat is toch niet menselijk: hij is zelf ook vijftigpluser en komt echt niet makkelijk aan een andere baan. Van de 390 mensen die er bij ons werken gingen er 135 uit. Assembléon is een volledige dochter van Philips en we vallen ook onder de Philips CAO. De huidige CAO bij Philips kent een heel gunstige afvloeiingsregeling. Je blijft eerst nog een half jaar officieel in dienst, je krijgt een premie mee volgens de oude kantonrechterformule en er zijn allerlei faciliteiten voor omscholing en begeleiding naar een andere baan of voor het opzetten van een eigen bedrijf. Daar kunnen wij gebruik van maken. Die CAO loopt aan het eind van het jaar af en ik denk dat Philips daarop wacht met het ontslaan van de rest van het personeel. Dan hopen ze dat het ze veel minder geld gaat kosten. Alle uitzendkrachten waren er al uit. Vervolgens werden de oudere werknemers benaderd met de vraag of ze er niet mee op wilden houden. Ze zouden dan een afvloeiingsregeling krijgen. Een paar zijn daarop ingegaan en die zijn nu slechter af dan de mensen die zijn ontslagen. Ik ga nu proberen een eigen bedrijfje op te zetten. Ik hield me bezig met scholing en instructie voor het gebruik van de machines die bij Assembléon worden gemaakt. Dat zijn grote dure machines voor het plaatsen van onderdelen op printplaten. De afdeling waar ik werkte is opgeheven, maar er zijn regels die machines met gebruiksaanwijzingen afgeleverd moeten worden. Dus dat werk zal toch gedaan moeten worden. Dan zullen ze dus mensen in moeten huren. De meeste bedrijven zullen de komende tijd wel volstaan met documentatie dat net aan de minimumeisen voldoet, maar dat moet dan maar. Als het dan economisch weer beter gaat, hoop ik mijn werk weer goed te kunnen doen.”

Tekst Willem Bos
Foto's Karen Veldkamp

“De volgende ochtend had ik een gesprek: van tien over negen tot kwart over negen”

Een schoolvoorbeeld

“We moeten laten zien dat het kan!”, riep Agnes Kant toen ze afgelopen najaar de SP-plannen ontvouwde om voorzieningen menselijker te organiseren. De Tribune neemt de uitdaging aan en gaat op zoek naar inspirerende voorbeelden. Deze maand: hoe een Tilburgse scholengemeenschap kleinschaligheid, discipline en praktijkonderwijs aan elkaar koppelt.

Een winkelcentrum waar scholieren manager zijn en vriendelijk klanten te woord staan. Een hotel met meerdere restaurants waar leerlingen in smetteloos kostuum de gast opwachten. En passant kom je jeugdige koks tegen en vraagt een jonge gastvrouw of ze je ergens mee kan helpen. Nee, ik ben niet in een attractie van Disney World, maar op de Rooi

Pannen in Tilburg, een scholengemeenschap voor vmbo en mbo, waar praktijkonderwijs is wat het woord belooft: leren in en van de praktijk.

“Hier verkopen leerlingen geen plastic wortelen en bonen, maar echte producten in echte winkels aan echte klanten”, zegt Anita Dusée, manager van het winkelcentrum en in die functie de schakel tussen het onderwijs en het werkveld. We zitten in de brasserie op het plein van het

overdekte winkelcentrum. Zojuist is onze bestelling opgenomen door Jeroen Jacobs (18), die in het eerste jaar van de opleiding tot bartender zit. Twee dagen per week loopt hij hier stage en op vrijdag speelt zijn lesdag zich af in de Biechtstoel, het lunchcafé van de school zelf. “Prima, lekker veel praktijk”, meent hij. Zijn baas is Johan Brokken, die drie jaar geleden besloot in dit winkelcentrum een brasserie te openen. Naast vestigingsmanager is hij praktijkopleider, zoals alle managers die

hier een zaak hebben, van de supermarkt tot de Etos en de sieradenwinkel. "Soms is het lastig", zegt Brokken, "want alleen leerlingen vergt veel tijd en die is er niet altijd. Ik zou graag wat meer gewoon personeel hebben en ook leerlingen van een hoger niveau." Toch vindt hij het opleiden leuk en draait de zaak prima. Anita Dusée kent de wens van Brokken. "In de winkels lopen vooral leerlingen van niveau 4 stage, van de afdeling detailhandel. In de brasserie komen de stagiaires van de afdeling horeca, van niveau 2." Terwijl Jeroen de broodjes serveert, gaapt een jongen op het plein vanachter zijn kraam met patisserie. "Dat zou wel wat actiever kunnen", lacht Dusée.

"Leerlingen worden hier meteen in een representatief pak gehesen"

Het duurt even voordat ik een beeld begin te krijgen van wat de Rooi Pannen allemaal te bieden heeft. Het is dan ook een school met duizenden leerlingen, verdeeld over het vmbo en het mbo. "Van hun twaalfde tot hun twintigste kunnen leerlingen hier terecht", vertelt Dusée. "Dat verticale onderwijs is een deel van onze kracht. Doordat alles in één school zit, is de continuïteit gewaarborgd en verloopt de aansluiting goed." De school is een centrum voor ondernemersonderwijs op de terreinen horeca, toerisme en recreatie, handel en commerciële dienstverlening en vanaf september komt daar nog vormgeving bij. Op het terrein van de school is het voormalige klooster, een prachtig gebouw met een dak van rode pannen, verbouwd tot hotel en restaurants. Onder supervisie van docenten runnen leerlingen van de afdeling horeca het hele bedrijf. In 2002 opende het winkelcentrum de deuren voor het publiek. De school verhuurt de winkelunits aan ondernemers voor een niet-commerciële prijs. In ruil daarvoor begeleiden ze de leerlingen, die volwaardig personeelslid zijn en niet als bovental-

lige stagiaires werken. "Deze school investeert ruim in praktijkfaciliteiten, dat kenmerkt ons", zegt Dusée. "Je ziet dat overal in terug, bijvoorbeeld in de bedrijfskleding. Leerlingen worden hier meteen in een representatief pak gehesen. Als je als 16-jarige zo rondloopt, trap je geen rotzooi. We brengen zo meteen de beroepsattitude over."

Volwaardig meewerken betekent ook verantwoording dragen. "Klanten correct te woord staan, zorgen dat de winkel er mooi uitziet, maar ook productkennis hebben, voorraden beheren en bestellingen afhandelen, om maar wat te noemen", somt Dusée op. "Ook leidinggeven wordt geoefend. Een leerling uit het tweede jaar is verkoopmedewerker, maar een derdejaars is winkelmanager." Zoals Ashley Raynor (18) die bij Etos de verkoopsters aanstuurt. "Ik maak het weekrooster en ik voer functioneringsgesprekken, maar verder werk ik gewoon mee hoor", lacht ze. Verkoopster Nuran Demirtas (17) is tevreden met haar manager: "Ze geeft wel opdrachten, maar ik kan het ook zeggen als ik het ergens niet mee eens ben." Bij de Etos is het een vrouwenaangelegenheid, terwijl in de pc-shop uitsluitend mannen te vinden zijn. Sjors van Dongen (18) heeft bewust bij deze winkel gesolliciteerd. "Dit is leuker en relaxter dan in de supermarkt werken", verklaart hij. Waar zijn toekomst ligt, weet hij nog niet, maar hij gaat in ieder geval verder op het hbo. "Iets met managen", denkt hij. Sjoerd koos destijds speciaal voor deze school, want "ik heb aandacht nodig en die krijg ik hier meer dan op het ROC. Daar voelde ik me niet prettig."

Veel leerlingen van mbo-niveau 4 willen doorstuderen voor een hb-diploma. "Dat gebeurt ook vrij vaak", vertelt Dusée. "Op niveau 4 is de balans tussen theorie en praktijk iets anders. Hoe hoger het niveau, hoe meer theorie. Leerlingen van de eerste twee niveaus stromen ook regelmatig door naar de niveaus drie en vier." Vallen er nog leerlingen uit? "Zeker, daar hebben wij net zo goed mee te maken", geeft Bert Schellekens toe. Hij is teamleider van de eerste twee niveaus van de afdeling handel. "We beperken de uitval wel door onze manier van werken. We bieden hier veel structuur, er zijn vaste regels. Zo moeten leerlingen achterstanden inhalen en moeten ouders aanwezig zijn bij de uitreiking van de rapporten.

Ook als de leerling 18 is. Zonder ouders is onderwijs niets. Aan huiswerk doen we niet, het moet allemaal hier op school gebeuren. Niveau 1 en 2 heeft de zwakste leerlingen, die hebben behoefte aan goede begeleiding, aan docenten die didactisch en pedagogisch sterk zijn. Ik heb meer aan betrokken leerkrachten, die liefst multi inzetbaar zijn, dan aan eerstegraads docenten. Die graad kan me niet schelen, wel of ze hart voor de leerling hebben. Een docent is in de eerste plaats een mentor en stagebegeleider, hij heeft de eerstelijnszorg voor de leerlingen. We hebben kleine klassen van maximaal 16 leerlingen en die krijgen les van een vast team docenten. Heel belangrijk is dat we hier uitgaan van de klassikale situatie, dat is een vast honk. Dat blijft zo, ook als we volgend schooljaar helemaal overgaan op competentiegericht onderwijs."

"We staan ook bekend als een strenge school met discipline. Dat zien wij als een positief iets"

Kunnen en kennen, weten en doen, zo hoort praktijkonderwijs in elkaar te steken, volgens Schellekens. Ook voor Dusée is duidelijk dat leren in een echte praktijk, zoals het hotel en het winkelcentrum, een enorme meerwaarde heeft. "Natuurlijk is theorie nodig, maar heel veel leer je in de praktijk, zoals het omgaan met mensen en het ontwikkelen van een goede attitude. Praktijkonderwijs is in alle facetten een voorbereiding op het beroep, ook wat betreft discipline. Zo staat de Rooi Pannen ook bekend, als een strenge school met discipline. Dat zien wij als een positief iets." En ja, soms stuurt de school leerlingen weg. "Als ze het niet redden of niet willen. Het komt ook voor dat een leerling een foute keuze heeft gemaakt en zelf vertrekt." Zo weet Ashley intussen dat ze niet het echte verkooptype is. "Ik wil meer de richting van inkoop opgaan, in de textielbranche of meubels. Achter de schermen werken ligt me beter." Terwijl Renske Hoeven (21) na haar stage bij supermarkt Em-Té is blijven hangen. Ze volgt nu de opleiding voor hoofdcassière. "Ik vind het leuk om verkopers aan te sturen en hen te begeleiden. Ze komen vaak binnen met een negatief idee over het werken in een supermarkt en dan ben ik trots als ze tenslotte toch positief weggaan." Wanneer we nog even iets gaan drinken

in de brasserie, lopen er twee werkelijk tot in de puntjes geklede jongens binnen, tas met laptop onder de arm. Ze komen net van een bespreking met een docent en met, ja warempel, iemand van de bank. “We hebben ons ondernemingsplan verdedigd”, vertellen Thijn Huijbregts en Floris van Straalen. De twee volgen de richting management en ondernemen aan

de horeca afdeling. “Nee, ons plan is niet aangenomen”, beantwoordt Floris mijn vraag, “maar voor een eerste plan zijn we best tevreden.” Anita vertelt dat ook leerlingen van de afdeling handel in het tweede jaar een eigen bedrijfje moeten opzetten, met alles erop en eraan, van een product tot aandelen. Met die laatste financiers ze hun startkapitaal. “Twee maal per jaar organiseer ik voor hen een markt in het winkelcentrum, waarop ze hun bedrijf en hun producten kunnen promoten. Ook een vorm van praktijkonderwijs, een *college company* opzetten.”

“Er is geen andere school die een eigen commercieel winkelcentrum heeft”

Trekt de Rooi Pannen nu een speciaal soort leerlingen aan? Of maakt de werkwijze van de school de leerlingen speciaal? Zowel Schellekens als Dusée noemen nogmaals de kleinschaligheid, discipline en het praktijkonderwijs als kenmerken van de school. “Dit winkelcentrum is wel uniek in het land”, meent Dusée. “Er is geen andere school die een eigen commercieel winkelcentrum heeft, waar leerlingen als volwaardig lid van het personeel stage lopen. En we eisen ook wat van de leerlingen. Ze moeten hier stage lopen en daarvoor moeten ze dan vaak hun betaalde baantje opzeggen. Dat is wel eens hard. We zijn altijd open, ook op koopavonden en in de vakanties. Leerlingen lopen dan ook stage, alleen niet in de zomervakantie. Dan huren we vakantiekrachten in.” In het hotel ontvangt Janos aan Vermaat (20) ons bij de receptie. Met alle plezier verzorgt hij een rondleiding. Alles kunnen we zien, als we in de keuken maar niet te veel met het personeel praten. “Ze moeten zo een diner voor 70 personen klaar hebben”, vertelt Janos met trots in zijn stem. “Kijk, dat is een docent, die hoeft eigenlijk niet veel te doen. Daarnaast staat de cheffok”, wijst hij op een jong meisje. Zelf zal Janos volgend jaar stage gaan lopen bij de Librije, het sterrenrestaurant in Zwolle. “Als je dat op je CV hebt staan, zit het wel goed”, glundert hij. Hoewel hij uit Groningen komt, koos hij voor een opleiding aan de Rooi Pannen. “De school heeft uitstraling en bovendien was Frans niet verplicht. Daar ben ik echt slecht in”.

Het lijkt wel goed te komen, met de leerlingen van de Rooi Pannen. Voorlopig doen ze ruim ervaring op. De toekomst lijkt hen geen angst in te boezemen. Over een crisis hoor je hen niet. Bij het verlaten van het terrein passeren we het portiershokje van de toezichhouders. Ze drinken thee.

Tekst Maja Haanskorf
Foto's Rob Voss

Verkiezingen Zuid-Afrika

Wie loodst deze democratie door de puberteit?

Op 22 april vinden in Zuid-Afrika nationale en provinciale verkiezingen plaats. Nooit eerder had regeringspartij ANC zo'n sterke concurrentie. Ronald Kennedy uit Kaapstad analyseert de verhoudingen.

“We zagen de partij als een vehikel om de wil van het volk uit te voeren”, zegt Saki Macozoma, prominent zakenman en voormalig ANC-zwaargewicht. “Maar dat is onmogelijk geworden. Ik geloof dat dit land een alternatief nodig heeft. Een andere regering.”

Net als vele andere ‘afvalligen’ heeft Macozoma zich aangesloten bij het nieuwe Congress of the People (Cope). De vraag is echter hoe ‘nieuw’ hun alternatief is. De kieslijst bestaat namelijk vooral uit conservatieven en bewindslieden die het onder de afgetreden president Thabo Mbeki voor het zeggen hadden. Toch is Cope in de paar maanden dat het bestaat uitgegroeid tot een oppositiepartij van belang.

Binnen het ANC vond tijdens het partijcongres van december 2007 een machtswisseling plaats. Massaal zegden de leden hun vertrouwen op in ‘autocraat’ Mbeki. De voltallige partijtop en een groot aantal bewindvoerders moesten het veld ruimen voor leden uit het kamp van de omstreden Jacob Zuma. Mbeki zelf werd vervangen door Kgalema Motlanthe die als tussenpaus wordt beschouwd voor Zuma.

De wisseling van de wacht leidde tot grote onrust. Immers, de almachtige regeringspartij stond opeens onder leiding van ‘rooien’. Bovenal heerst er angst voor de gedoodverfde president, Jacob Zuma: een ongeschoolde polygamist die suggereert dat je aids kunt voorkomen door goed te douchen. Iemand die is vrijgesproken van verkrachting, maar nog steeds verdachte is in een grootschalig corruptieschandaal. Iemand die strijdliezen zingt over machinegeweren en zich omringt met ongeleide projectielen als ANC-jongerenleider Julius Malema die bereid is “de wapens op te pakken” voor Zuma.

Voor veel Zuid-Afrikanen gaat dat te ver, maar ook binnen de partij is er ontevredenheid. “Hiervoor zijn onze kameraden niet gestorven”, luidt steeds weer de redenatie van menig ‘afvallige’. Maar hoe rood is Zuma eigenlijk? Herhaaldelijk heeft hij aangegeven geen radicale economische wijzigingen te willen doorvoeren. Tekenend is dat de alom geprezen minister van Financiën, Trevor Manuel, door tussenpaus Motlanthe gevraagd is om terug te keren in het kabinet – twee dagen nadat hij zijn ontslag had ingediend. In tegenstelling tot Mbeki geniet Zuma wel brede steun binnen de Communistische Partij en vakbond Cosatu. Grappend benadrukte Zuma zijn verbondenheid met de Communistische Partij: “Misschien steken we die rivier ooit over en sluiten we ons bij jullie aan.” Niet dat iemand de opmerking serieus nam. Zuma wordt vooral gezien als een slimme populist.

Hoe dan ook; Zuma moet het opnemen tegen een oppositie die sterker is dan ooit. Tot nu toe was de Democratische Alliantie (DA) de grootste oppositiepartij met 50 zetels in het 400 zetels tellende parlement. Ter vergelijking: het ANC heeft er 279. Alhoewel de DA nationaal geen potten kan breken, is de partij wel heel sterk in de kapitaalkrachtige Westkaapprovincie. Met Helen Zille, de populaire burgemeester van Kaapstad, aan het roer is het zeer waarschijnlijk dat de DA er weer de macht grijpt. Wellicht in een coalitie met Cope en andere partijen. Maar ook in de acht andere provincies moet het ANC harder knokken dan ooit. Tot dusver was de macht van het ANC zo sterk dat de scheidslijn tussen staat en partij soms moeilijk te vinden was.

Alhoewel een overwinning van de oppositie een onrealistisch scenario lijkt,

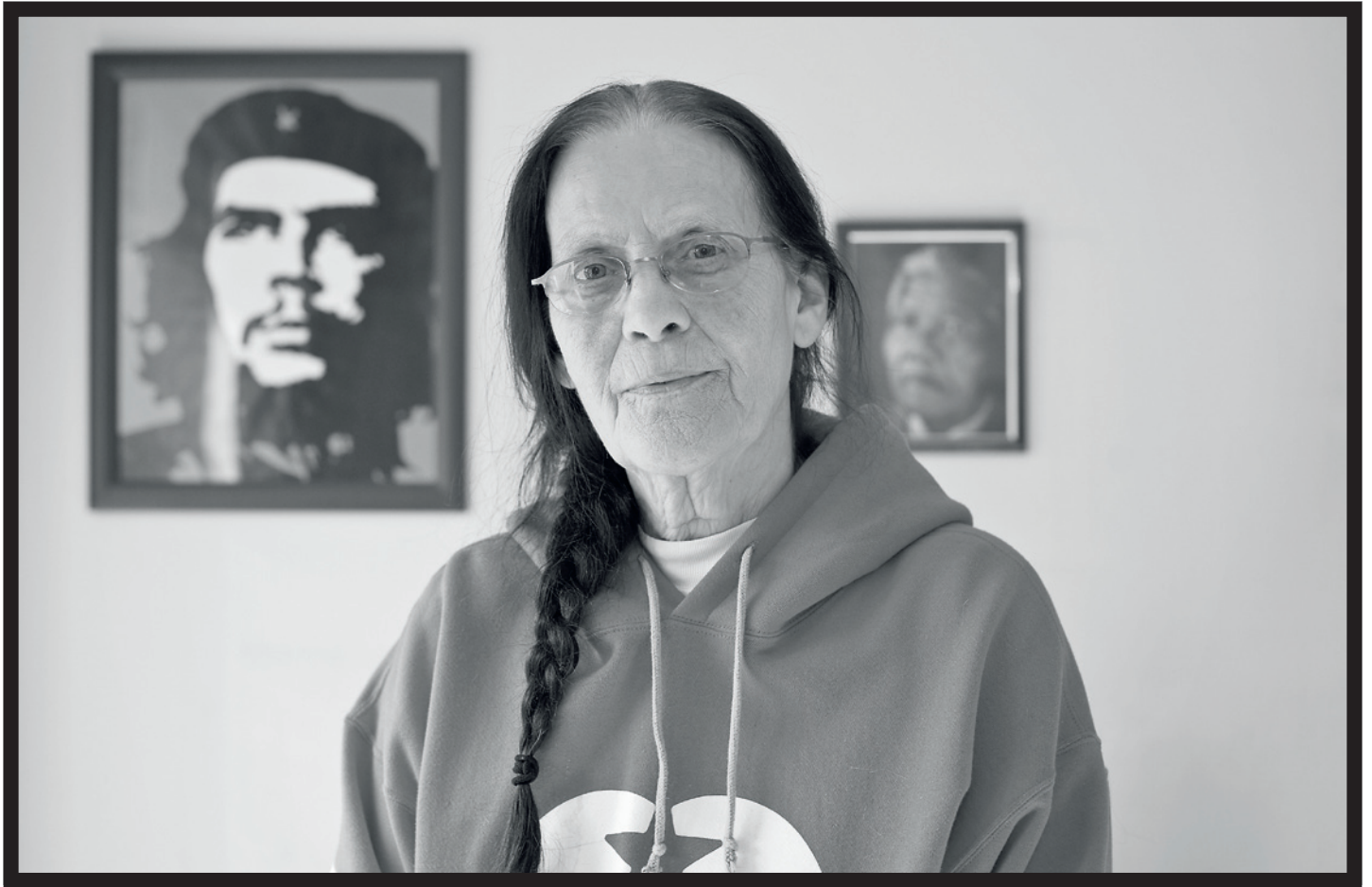
Jacob Zuma

is die luxe positie van het ANC na 22 april waarschijnlijk voorbij. In tegenstelling tot de DA, kan Cope namelijk wel op aanzienlijke steun rekenen bij de zwarte meerderheid.

Verwacht wordt dat ongeveer 80 procent van de geregistreerde kiezers gaat stemmen.

Waar zij ook op stemmen; het is in zekere zin een blanco stem. De tijd moet uitwijzen hoe de nieuwe leiders de nu 15-jarige democratie door haar puberteit loodsen.

Tekst Ronald Kennedy
Foto Halgen Krog / Images24.co.za. / HH

Tekst Jola van Dijk
Foto Karen Veldkamp

“Vroeger gingen we nog langs de deuren om de Tribune te verkopen”

Vrienden en familie zagen het eerder dan zij zelf. Netty Meijer uit Nijmegen stond op de Tribune-cover van februari, waarop ze actievoerend tegen de verkoop van Nuon te zien is. Deze maand is ze 75 geworden.

Wat doe je in het dagelijks leven?

“Ik coördineer de laatste twintig jaar de verspreiding van de Tribune in Gelderland, en ik werk al vijfendertig jaar in de thuiszorg. En ik doe natuurlijk mee met acties.”

Wanneer werd je lid van de SP?

“In 1974. In die tijd gingen we nog langs de deuren om de Tribune te verkopen.”

Wat was hét SP-moment voor je?

“Toen ik tijdens een actie achterna gezeten werd door een bewaker. Die lange jas bleef maar roepen dat ik m'n fiets moest pakken, maar ik had helemaal geen fiets bij me!”

Hoe vond je het om op de cover van de Tribune te staan?

“Ik herkende mezelf eerst niet! Ik dacht dat mijn bril een stuk kleiner was. En nu moet ik alweer op de foto... dat wordt wat.”

Wat is je favoriete plek op de wereld?

“Texel; daar komt mijn familie vandaan en daar wil ik ook graag begraven worden.”

Is er iets wat je graag aan de Tribune-lezers kwijt zou willen?

“Ik wil de mensen graag duidelijk maken dat je van hetzelfde geld veel breder kunt leven. Gewoon zelf nadenken hoe je bijvoorbeeld op energie kunt bezuinigen.”

HOREN

Foto Craig Jewell / sxc.hu

Soma FM

“Het begon allemaal omdat er niks fatsoenlijks op de radio was”, staat te lezen op de website van Soma FM. En dus begon Soma-oprichter Rusty Hodge uit San Francisco zo’n tien jaar geleden maar z’n eigen online radiostation. Inmiddels biedt Soma FM veertien verschillende ‘stijlkanalen’. Over het algemeen gaat het om rustige lounge-muziek. Mysterieus, licht dansbaar en aangenaam voortkabbelend. Beetje underground, beetje ambient. En geen puberaal gezeik van dj’s die denken dat ze leuk zijn: alleen muziek. Bovendien geen reclame, want Soma FM is non-commercieel en houdt zich staande met donaties. Prima online radio voor wie eens wat anders aan z’n kop wil dan herrie en geschreeuw.

(Rob Janssen)

www.somafm.com

LEZEN

Kredietcrisis voor dummies

Subprime mortgages, hedgefonds en commercial papers hebben volgens vele economen bijgedragen aan de huidige kredietcrisis. De financiële termen zijn zo ingewikkeld geworden dat de bankiers zelf vaak niet meer wisten waar ze mee bezig waren. Gelukkig is er ook een boek dat de hele situatie wel begrijpelijk maakt voor iedereen. Sterker nog, ‘de meltdown van twee biljoen’ dollar leest als een spannend jongensboek. Charles Morris beschreef het verval van de wereldwijde economie begin 2007 al, terwijl de economie er op dat moment nog rooskleurig uitzag. Het boek is inmiddels voor de tweede keer gedrukt en geactualiseerd tot begin 2009. (Jola van Dijk)

De meltdown van twee biljoen
Charles R. Morris
Uitgeverij Business Contact

HOREN

Foto (c) Camera Press / HH

Anmut

“Ze zingt Brecht,” zei ik tegen een collega over Dorine Niezing, “en wordt daarom wel de laatste socialistische zangeres genoemd.” Nou, dat bleek een misvatting. Fijntjes somde de collega op hoeveel Brechtactiviteiten er heden ten dage zoal ontplooid worden: van amateuruitvoeringen tot meerdaagse festivals. Mooi! Brecht (foto) is dus in! Da’s goed nieuws voor mensen met een zwak voor theatrale muziek uit de eerste helft van de vorige eeuw. Met haar loepzuivere stem steekt Niezing composities van Brecht en Eisler in een eigentijds jasje. Haar acteertalent, bekend uit de serie *In de Vlaamsche Pot*, tilt haar cd en optredens ver uit boven die van veel andere Brechtvertolkers. (Daniël de Jongh)

Anmut
Dorine Niezing
www.dorineniezing.nl

BELEVEN

Jeugdige dakloze

Door Anthonie Vermeer

Een dakloze straatjunk met een driedubbele handicap. Dat wás Stephanie-Joy Eerhart (23) tot vijf maanden geleden. Inmiddels is ze een afgekickte ex-dakloze die een boek heeft geschreven: ‘Pappie’s kleine meid slaapt op straat’. Daarin beschrijft ze hoe ze als 14-jarige uit huis wordt geplaatst en via een reeks opvanghuizen in het Haarlemse daklozencircuit belandt. Ondanks een onherstelbaar beschadigde voet (aangereden op haar zesde), slechthorendheid en borderline (die zich manifesteert in zelfbeschadiging, anorexia en zelfmoordpogingen) weet ze zich te handhaven in het rauwe straatleven.

Ze schrijft beeldend en laat de lezer volop toe in haar gevoelsleven. Zo weet ze ons

dieper in het daklozenkringetje te trekken dan andere buitenstaanders ooit kunnen komen. En zo begrijpen we ook haar angst voor het ‘gewone leven’ en de kwellende spagaat die haar leven beheerst: de wens van afkicken versus de drang om verdovende middelen te gebruiken. “Ik voel me met de anderen verbonden. Even geen zorgen, even geen thuis waar de leiding geen grip op mij heeft. Ik ben waar ik wil zijn; tussen anderen die hun leven overleven.” Stephanie-Joy introduceert logenoten die sterk uiteenlopen in leeftijd, komaf en geschiedenis. Hun verhalen bewijzen dat in Nederland niemand vrijwillig dakloos is en dat aan het straatleven geen romantiek kleeft. Menig anekdote getuigt van een gapend gat tussen de daklozen en de hulpverlening. Zelden heeft een

schrijfster diepe pijn, kou, honger en eenzaamheid zó voelbaar in woorden omgezet.

Pappie’s kleine meid slaapt op straat
Stephanie-Joy Eerhart
Uitg. Just Publishers

Protestpartij

De SP'ers moeten een rode golf door Nederland teweeg gaan brengen en zichzelf nog meer laten zien en horen. De SP moet nieuws gaan maken. Wat Wilders kan – steeds in het nieuws komen – kan de SP ook. Het verschil is alleen dat de SP menselijk en fatsoenlijk is en wél een inhoudelijk sterk verhaal heeft. Met de verrechtsing die nu aan de gang is, is het zaak dat de SP de sluizen opent en er vol tegenaan gaat middels acties, demonstraties, het mobiliseren van tegenstanders van de huidige politiek en het organiseren van stakingen. We willen immers een eerlijkere verdeling, meer gelijkheid en meer menselijkheid. Kom op, actie. NU!

Roland Danckaert, Herkenbosch

Vies plaatje

Was de foto bij het nieuws-item "Timmermans' gespleten tong" (Tribune maart, pagina 10) werkelijk nodig? Ik vind de foto behoorlijk smakeloos en het voegt, anders dan de kinderlijkjes bij een eerder artikel over Gaza, niets toe aan het artikel.

Gerrit Holl, Kiruna (Zweden)

Meer kinderrechtshouders?

Ik heb me vreselijk gestoord aan het nieuwsbericht 'Meer kinderrechtshouders nodig' in de Tribune van maart 2009. Veel ouders kloppen bij Bureau Jeugdzorg aan voor advies, en komen uiteindelijk bij Justitie uit. Als ouder ben je meteen een leek en pedagogisch onvermogen. De rechtshouders staan bijna altijd aan de kant van bureau jeugdzorg. Onlangs bleek uit een uitzending van Netwerk dat mensen voor Bureau Jeugdzorg naar België vluchten, ze hebben groot gelijk. De heer De Wit zou de situatie van al die ouders moeten bekijken, de redenen moeten nagaan van al die vluchtelingen naar België. Die wachtlijsten in de jeugdzorg zullen vanzelf wel verdwijnen, als ouders van tevoren wordt verteld wat ze

werkelijk te wachten staat als ze contact opnemen met Bureau Jeugdzorg. Ik weet zeker dat ik in naam spreek van vele gedupeerde ouders, en het gaat echt niet altijd om mishandelaars en seksueel misbruikers. Ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing is namelijk *big business*.

Jos Wichmann, Nijmegen

Meer kinderrechtshouders? (2)

Het pleidooi van SP-Kamerlid Jan de Wit voor meer kinderrechtshouders lijkt me niet echt een strak plan. Beter is het de werkdruk te verlagen, door de huidige moloch van de jeugdzorg eens grondig door te lichten op kwaliteit van personeel en management. Daarmee zou veel leed van kinderen én hun ouders voorkomen kunnen worden. Zelf maak ik sinds januari 2008 deel uit van het Oudernetwerk Jeugdzorg, een *pilot* in Gelderland. Sinds 2000 ondersteun ik namelijk een vriend die als toegewijde (maar blinde) vader de zorg heeft voor zijn dochtertje. In plaats van hem te steunen, werken de instanties hem tegen, met name Jeugdzorg. Kinderen zijn meer gebaat bij empathisch, oplossingsgericht handelen dan bij meedogenloze vervreemding van hun omgeving, met niet zelden als uiterste 'behandelfase' onterechte detentie.

Truus Jonker, Nijkerk

Loonbelasting

Michael Enright heeft een punt over de loonbelasting (Prikbord Tribune maart). Een pleidooi voor de afschaffing daarvan houden – dat doet het vast goed als verkiezingsstunt. Maar meer dan een stunt zal het niet zijn. Reden: de complexiteit van het fiscale stelsel en dat het gemis aan belastinginkomsten elders gecompenseerd zal dienen te worden. Wat wel een punt is, voor minstens een leuke discussie: dat een ondernemer eerst belast wordt omdat hij iemand in loondienst heeft, en dat diegene zelf ook weer belast wordt (wegens inkomsten uit loondienst). Aan twee kanten plukken aan eigenlijk dezelfde kip.

Henry van Beek, Metslawier

Bonussen

Ik begrijp niet dat er geen wet kan komen omtrent bonussen van de hoge heren. Overal zijn wetten voor, we leven zo langzamerhand in een communistisch land waar vroeger alles voor je bepaald werd, maar hier kunnen ze niets aan doen. Ik begrijp wel dat de grote partijen zoals de PvdA en CDA bang zijn dat de rijken niet meer op ze zullen stemmen. Maar waarom zijn de gewone hardwerkende burgers altijd de klos?

Cisca Heffelaar, Purmerend

Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL

Groene stroom (3)

Het klopt dat er geen aparte kabels zijn (ingezonden brief van Cor van der Meij, Prikbord Tribune maart). De aangemaakte groene energie gaat naar de bestaande energiecentrales. Het gaat erom dat hoe meer mensen via Greenchoice hun energievoorziening laten lopen hoe meer Greenchoice kan investeren in de ontwikkeling en het aanmaken van groene energie, waardoor er uiteindelijk meer groene energie via de bestaande kabels in de huishoudens terecht komt. En dat is gewoon beter voor ons milieu.

Freddy Lap, Amsterdam

Nuts

Teleurgesteld las ik in de Tribune van maart dat er smakelijke Nuts-chocoladerepen waren uitgedeeld bij een 'Nuon-actie' in Arnhem. Producent Nestlé verkrijgt volgens mij namelijk nog steeds haar cacao van arbeiders die onder een vorm van slavernij moeten werken. Het lijkt me niet dat de SP hieraan wenst mee te werken. Ik vertrouw er dan ook graag op dat er bij volgende acties beter wordt nagedacht.

Danny Hanekamp, Deventer

UITGELICHT

De geheime aandeelhoudersvergadering van Nuon in Amsterdam was nog niet begonnen, maar Zweedse Vikingen begonnen alvast met het uitmelken van de Nederlandse energiegebruiker. Op die manier protesteerde de SP tegen de dreigende overname van Nuon door het Zweedse bedrijf Vattenfall. Op de aandeelhoudersbijeenkomst werden gemeente- en provinciebestuurders ingelicht over de mogelijke verkoop. De locatie van de bijeenkomst werd door Nuon, gemeenten en provincies geheim gehouden. Volgens het Amsterdamse SP-raadslid Laurens Ivens is dat representatief voor de manier waarop over de verkoop van Nuon besloten wordt: "Niemand van Nuon wil meedoen aan openbare debatten over de mogelijke verkoop en nu worden ook de locaties van de aandeelhoudersvergaderingen geheim gehouden. De bestuurlijke elite wil in de achterkamertjes besluiten over de verkoop van ons gas en licht. En dit terwijl drie kwart van de bevolking tegen is." Uit onderzoek in de Verenigde Staten en Engeland blijkt dat de energieprijzen door fusies en overnames flink omhoog zijn gegaan. De SP voert sinds januari campagne tegen de verkoop van Essent, Nuon en Eneco.

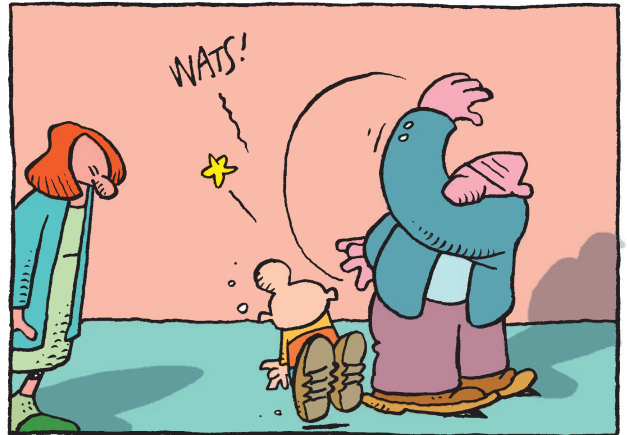
www.zezijnnuts.nl

Foto Suzanne van de Kerk

THEO DE BUURTCONGIERGE

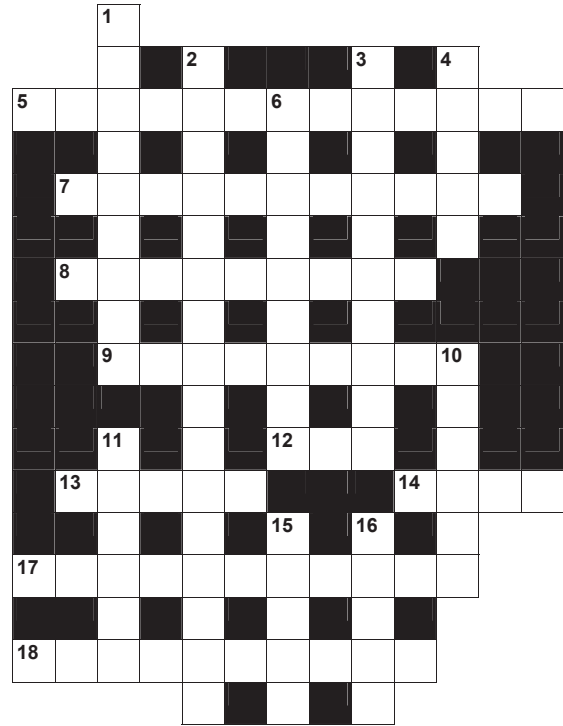

Horizontaal

5. Depressief zijn; het half gaat verdrinken. (2,2,3,6) -7. Ook hond heeft baat bij de goede verstandhouding tussen parasieten. (11) - 8. Twee schepen in conflict. (9) - 9. Hiermee kun je in de branding internetten. (9) - 12. Met die vrouw is het (soms) prijs. (3) - 13. Winderig reisje. (5) - 14. Soldaat: geef dat cijfer! (4) - 17. Nieuwe kleding niet gedragen? Hoe asociaal. (11) - 18. Er zal wel geen prijs op vallen; toch de staatsloten goed bevestigen. (10)

Verticaal

1 In de stad Scheveningen kun je je wassen. (9) - 2. De geest komt uit de fles. (16) - 3. Bergplaats voor (een deel van) uw geraamte. (10) - 4. Maatschappelijke positie: rechtop. (5) - 6. Zo'n toneelstuk is om verdrietig van te worden. (9) - 10. Het uiten van smart is een aandoening. (6) - 11. Eersteklas lokmiddel, is als sieraad nog waardevol ook. (6) - 15. Dier trilt van angst. (5) - 16. Lekker poedelen, in Zwitserse stad. (5)

CITATENRAADSEL april 2009

Opdracht: vul de achternamen in van de mensen (allen schrijvers) van wie een citaat is weergegeven. Het citaat kan vertaald zijn. De rode verticale balk omhelst de (voor- en achter)naam van een auteur.

1																	Vriend: iemand die het beter met je meent dan jijzelf.
2																	Iedere schrijver die ik ken heeft moeite met schrijven.
3																	Vrouwen en olifanten vergeven nooit een belediging.
4																	Je kunt niet overleven als je het verleden niet kent.
5																	Bij erotisch gebruik je een veer, bij pornografie gebruik je de hele kip.
6																	Niemand wil advies - alleen bevestiging.
7																	Egotist: een persoon van slechte smaak, meer geïnteresseerd in zichzelf dan in mij.
8																	Sommige mensen verwerven faam; anderen verdienen het.
9																	Een leven zonder boeken is onleefbaar.
10																	De waarheid zet uit naarmate wij zelf groeien. Nooit achterhalen wij haar.
11																	Het is mijn schuld, mijn persoonlijke schuld dat het de wereld slecht gaat.
12																	We zitten in de modder...en reiken naar de sterren.
13																	Waar onwetendheid heerst is ware vrede onmogelijk.
14																	Wees scherp in uw blik, maar zacht in uw oordeel.
15																	De slaap is de tweelingbroer van de dood.
16																	De enige vragen die er werkelijk toe doen zijn diegenen die je jezelf stelt.
17																	De hel, dat zijn de anderen.

HENRY EN LUCAS, © FLW 2009

OPLOSSING CRYPTOGRAM maart 2009

Horizontaal

4. De plaat poetsen - 8. Nietwaar - 9. Enkelspel - 11. Alles - 12. Bonbon - 14. IJdel - 15. Aarden - 16. Ster - 17. - Inwerker - 19. Rijsttafel - 21. Operatie.

Verticaal

1. Betaalbaar - 2. Boerenbedrijf - 3. Opgeblazen - 5. Afwasbak - 6. Sok - 7. Nullijn - 11. Na-apen - 10. Peertje - 13. Non-stop - 18. Baard - 20. Lui.

INZENDING IMAGINAIRE maart 2009

Frans Brumenberg, Theo Kick, T. Hamers, en S.A. Rodenburg verdienen een eervolle vermelding voor hun originele vondsten.

Stuur uw oplossing vóór 31 april naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam of tribunepuzzel@sp.nl. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

Winnaar van cryptogram maart: H. van Baars - Oud-Beyerland

SP

www.sp.nl

“Met oude politiek bestrijd je de crisis niet”

TRIPUNE

A portrait of Dennis de Jong, a middle-aged man with short grey hair and glasses, wearing a dark grey suit jacket, a light blue shirt, and a red patterned tie. He is standing in front of a wall with peeling paint in shades of blue, yellow, and red. The background is slightly out of focus.

Jaargang 45 • nr. 5

Nieuwsblad van de SP • € 1.75

Dennis de Jong, lijsttrekker Europa
“Stel de mens centraal”

Essent: De eerste slag geslagen

CRISIS GEEN EXCUUS TIPS VAN HET ADVOCATENCOLLECTIEF

Het komt wel goed met de WW. Zegt de werkgever. Je oude vakantiedagen vervallen. Zegt de werkgever. Maar wist u dat niet de werkgever, maar het UWV over WW-rechten beslist? En dat de verjaringstermijn van vakantiedagen vijf jaar bedraagt? "Veel mensen zijn slecht op de hoogte van hun rechten als het gaat om arbeid, ontslag en WW", zegt mr. Jean-Louis van Os van het Tilburgse AdvocatenCollectief. En juist in deze tijd is dat maar al te vaak een gemis. "Veel werkgevers grijpen de kredietcrisis aan om personeel te lozen of om verslechtingen in de arbeidsvoorwaarden door te voeren. Vaak is dat niet rechtmatig", aldus Van Os. Omdat het AdvocatenCollectief op het spreekuur overspoeld werd met vragen, is de actiefolder 'Arbeid en ontslag' uitgebracht, met stellingen en tips. Die vormen een handvat voor verweer tegen al te rigoureuze maatregelen van werkgevers die het minder nauw nemen met de rechten van werknemers.

De actiefolder is te vinden op:
www.advocatencollectieftilburg.nl/

Voor meer informatie:
info@advocatencollectieftilburg.nl
(013) 463 63 95

COLOFON

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT
€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE
Jola van Dijk, Rob Janssen,
Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:
Loraine Bodewes, Maja Haanskorf,
Menno Janssen, Ronald Kennedy,
Suzanne van de Kerk, Karen Veldkamp,
Christine de Vos, Rob Voss

VORMGEVING
Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

SP ALGEMEEN
T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

**LEDEN- EN
ABONNEMENTENADMINISTRATIE**
Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE
Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

**DE TRIBUNE IN
GESPROKEN FORM**
Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET
www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER
Foto: Peter Hilz / Hollandse Hoogte

IN DIT NUMMER:

Essent

6

“Brabant debatteerde én stemde op argumenten”

Sharon Gesthuizen

12

“Ik heb creativiteit nodig”

Oorlogsveteranen

24

“Er moet recht op respect zijn”

EN VERDER...

- 4 Fotoreportage: Wrange nostalgie in Rotterdam
- 16 Europa: “Minder Brussel is beter dan hopen op een socialer Brussel”
- 20 Wijkgebonden reïntegratie: “Het lijkt soms wel archeologie”
- 23 Kilometerheffing: “In de toekomst zal iedereen afhaken”
- 26 LinksVoor: Pol van Rijn is pas 14
- 8 Nieuws 27 Gespot 28 Prikbord 29 Uitgelicht 30 Theo 31 Puzzel

Stemmen

‘In principe maakt de besluitvorming geen referendum mogelijk. Bovendien zijn we niet zo happig op referenda. Die zijn niet zo succesvol gebleken.’ Met deze woorden probeerde gemeenteraadslid Bart Beerlage van de PvdA onlangs zijn partijgenoot (en mijn wijkgenoot) Peter Tol af te serveren. Tol wilde een referendum over de Belle van Zuylen, Utrechts meest opzienbarende bouwplan sinds de Dom. Eeuwenlang het hoogste punt van Utrecht (112 meter), maar daar moet verandering in komen, vindt het stadsbestuur. Dus dromen projectontwikkelaars ervan het hoogste gebouw van Utrecht te mogen bouwen. Sterker nog: dan ook maar meteen de hoogste wolvenkrabber van Nederland. De Belle van Zuylen, een prestige-object van 262 meter hoog, met een onder- en bovenkant van 100 meter breed. Oh, wat zou ik graag tegen dat monstrem willen stemmen.

Maar dat hoeft niet, vindt de gemeente. De meeste Utrechters zijn sowieso voor, óf het interesseert ze niet, hoorde ik op de radio. Aha. In 2002 was er een voorgekookt referendum over het stationsgebied, waarbij flink blanco werd gestemd. In 2005 verwierpen de tegendraadse Utrechters én het Europees Grondwetsvoorstel, én de extra koopzondagen. In 2007 kwamen ze hun bed niet eens uit voor een keuze tussen twee bijna identieke burgemeesters. Referenda zijn in Utrecht niet zo succesvol gebleken? Is dat gebrek aan interesse bij de burgers? Of gebrek aan interesse *in* de burgers? Voorlopig dus geen referendum meer, maar aan de Europese verkiezingen mogen we gelukkig nog wel meedoen. Hoewel ook daarover vaak wordt beweerd dat het ‘de burger’ niet interesseert. Ik geloof er niets van, en hoop dat er weer massaal tegendraads wordt gestemd. Succes, Dennis!

Namens de redactie: Daniël de Jongh

Nostalgisch Crooswijk

De GKV, noemen Rotterdammers Jan en Nel de Groot hun uitzicht: de Grote Kale Vlakte. Als laatste bewoners van het voormalige Klein Trapezium in Nieuw Crooswijk wisten ze de sloop lang tegen te houden.

Toch moesten ze eruit, want er ging gebouwd worden. Nu kijken ze al anderhalf jaar uit op de GKV, waar zo'n 800 betaalbare woningen zijn gesloopt.

De animo voor nog te bouwen, duurdere koopwoningen blijkt minder groot dan de gemeente en projectontwikkelaars hadden verwacht. De kredietcrisis maakt de vooruitzichten er niet gunstiger op.

De bouw ligt stil.

De Federatie Bewonerscomités Nieuw Crooswijk (FBNC), die zich van meet af aan heeft verzet tegen de 'nodeloos grootschalige sloopplannen', is nu met de deelgemeente overeengekomen dat zolang er niet gebouwd wordt ook verdere sloop wordt stilgelegd.

Projectontwikkelaar OCNC, uitvoerder van de megalomane 'stadsvernieuwing', heeft inmiddels bij de gemeente aangeklopt om miljoenensteun. De SP Rotterdam wil dat er dan wel snel gebouwd gaat worden, en dat het plan voor verdere grootschalige sloop en dure koopwoningen drastisch wordt herzien. Wrang genoeg probeert OCNC kopers voor de nieuwbouw te lokken met een reclamecampagne die Nieuw Crooswijk typeert als een 'nostalgische wijk'.

Foto's Menno Janssen

Tekst Daniël de Jongh

Essent: de eerste slag geslagen

Maandenlang actievoeren onder het motto 'Ze zijn Nuts' mondde vorige maand uit in twee cruciale Statendebatten. Eerst werd in Limburg en vervolgens in Noord-Brabant gestemd over de verkoop van de Essent-aandelen aan het Duitse RWE.

Of meneer of mevrouw de volksvertegenwoordiger maar even in de spiegel wil kijken. Daartoe roept de actievoerende SP'er Andy Dijkstra de Limburgse Statenleden op, vlak voor de vergadering over de verkoop van Essent-aandelen op 17 april. Partijgenoten vormen een lange rode haag naar de Statenzaal van het Maastrichtse Gouvernement. Dijkstra houdt de passerende politici de spreekwoordelijke spiegel voor. De een heeft daar geen moeite mee, maar anderen kijken klaarblijkelijk liever niet in de spiegel. SP-fractievoorzitter Thijs Coppus bijt het spits in het debat af. Meteen stelt hij helder waar het om draait: "Wil je als overheid koers geven aan energievoorziening of niet?" Maar de meeste andere partijen omzeilen die cruciale vraag. De discussie wordt veelal gedomineerd door bespiegelingen over technische complicaties bij gesplitste energiebedrijven en partijpolitieke verwijten over consistentie in Kamer en Staten. Coppus probeert het bij gedeputeerde Hessels (CDA). "Ja," antwoordt deze, "energieproductie en -levering zijn inderdaad een publiek belang. Maar dat

SP-actievoerders en gedeputeerde Hessels

wil niet zeggen dat ze in publieke handen moeten zijn." En zo wordt al snel duidelijk dat de kaarten geschud zijn. De coalitiepartijen (CDA, PvdA en eenmans-pion PNL) zijn en blijven voor verkoop; de voltallige oppositie is tegen. Inclusief de VVD. Maar toch hangt er een voelbare spanning in de zaal. Er wordt namelijk gefluisterd dat ook de VVD in Noord-Brabant, waar het Essent-debat een week later plaatsvindt, 'om' en dus tegen is. En dat zou betekenen dat de hele deal niet doorgaat. Noord-Brabant heeft namelijk 31 procent van de aandelen in handen en RWE wil minimaal 80 procent.

En dan, na bijna drie uur debatteren, toert gedeputeerde Hessels ineens een grote envelop tevoorschijn. Zojuist gebracht door een koerier. Afzender: RWE. Volgens Hessels gaat het om belangrijke informatie over hoe hoog de Duitse energiereus het thema duurzaamheid wel niet in het vaandel heeft staan. Plechtig leest hij de inhoudsopgave van de stukken voor. In het Engels nota bene. In een oogwenk staat de complete oppositie voor de interruptie-

De Europese godfather Verhofstadt dreigt

De oud-premier van België, de liberaal Guy Verhofstadt, dreigt. In zijn ogen hebben de Europeanen de keuze tussen óf kiezen voor een superstaat Europa, óf voor nationalisme. Waar hij dan onmiddellijk aan toevoegt: “En u weet wat het nationalisme met Europa gedaan heeft. Het heeft ons een gruwelijke eeuw opgeleverd met miljoenen doden.”

Aan de vrucht kan men de boom herkennen. Wat wil Verhofstadt, wat zijn de vruchten van zijn denken? Hij wil dat er een Europese belasting komt, bijvoorbeeld tien procent van wat we nu aan belasting betalen. Hij wil één Europese staat die het kan opnemen tegen de VS, China en India; mét een president en een minister van Buitenlandse Zaken én een Europees leger natuurlijk. Hij wil dat Europa obligaties gaat uitgeven. Er moet een Europese *bad bank* komen die op kosten van de belastingbetaler de giftige hypotheek gaat overnemen van de banken.

Wie is deze Verhofstadt? Hij staat bekend als *mister Europe* vanwege zijn weerzin tegen de nationale staten en zijn wens te komen tot één Europese superstaat. Tot de vorige verkiezingen was hij premier van België. Hij heeft de Walen en Vlamingen niet kunnen verenigen. Integendeel. Bij zijn aftreden liet hij zijn land tot op het bot verdeeld en in verwarring achter. De vorming van een regering bleek maandenlang onmogelijk. Maar bovenal is hij een liberaal. Dat verklaart voor een deel waarom hij zo vóór een federaal Europa is. Immers, de EU is de dictator van het neoliberalisme.

Zelfs nu, midden in de financiële en economische crisis, kan hij geen enkel woord van zelfkritiek over zijn lippen krijgen. Geen woord over de ellende als gevolg van de mede door hem bepleite deregulering van de financiële markten, geen woord over de hebzucht van de top die hij steeds verdedigd heeft, geen woord over de noodzaak van een alternatief voor dit systeem. Hij volstaat met te zeggen: “Er is geen alternatief.” Deze man, die het als premier aan de moed ontbrak om over de Europese Grondwet een referendum uit te schrijven, heeft naast de verwijzing naar WO I en II, nog een ander dreigement op zak. “We worden als Japan. Zonder één Europa zullen ook wij slachtoffer worden van stagnatie”, aldus Verhofstadt onlangs in het tv-programma *Buitenhof*.

Verhofstadt is voorstander van, zoals hij dat eufemistisch uitdrukt, de ‘open’ samenleving. Open betekent hier in werkelijkheid vrij van regels, vrij baan voor de bovenliggende macht, het kapitaal. De overgrote meerderheid van de Nederlandse politiek steunt het standpunt van Verhofstadt. Maar wat we nodig hebben is regulering. We hebben wetten en regels nodig om de hebzucht aan de top te beteugelen, om het recht van elk individu op een menswaardig bestaan te kunnen garanderen en om het algemeen belang veilig te stellen.

Dus op 4 juni: SP! Vóór minder Brussel.

Jan Marijnissen

microfoon. Wat dat nou weer voor gang van zaken is, willen ze weten. En of ze die stukken misschien mogen inzien. Nee, mag niet. De stukken zijn geheim, meldt Hessels. Tja... Uiteindelijk stemmen 27 van de 47 Limburgse Statenleden voor verkoop.

“Dit is het begin van een nieuwe koers voor Nederland”

Hoe anders gaat het er een week later in Den Bosch aan toe, waar Provinciale Staten van Noord-Brabant een messcherp, elf uur durend debat voeren. “Het was echt een debat op argumenten”, blikt SP-fractievoorzitter Nico Heijmans terug. Niet dankzij het college, vindt Heijmans. “Het college bleef 11 uur lang dezelfde riedel herhalen: ‘We moeten verkopen, omdat we nou eenmaal moeten verkopen.’ ‘Schaalvergroting is nodig, omdat het nou eenmaal nodig is.’ Maar gaandeweg zag je bij andere fracties de twijfel over RWE als milieuvriendelijk bedrijf toenemen. Interessant was ook dat de VVD-woordvoerder dezelfde analyse had als de SP: energie en water zijn nutsvoorzieningen, schaalvergroting en privatisering leiden niet tot het heil dat er maar al te vaak aan wordt toegedicht. Het doet me goed dat de Staten op argumenten gedebatteerd, maar ook gestémd hebben”, aldus Heijmans, refererend aan het feit dat 28 Statenleden tegen de verkoop stemden. Het aantal voor-stemmers bedroeg 26.

Van de 11 VVD’ers stemden er 7 tegen en ook de PvdA was verdeeld (4 voor en 4 tegen). Wel liet het college na afloop weten de Essent-aandelen ondanks het Statenoordeel wellicht toch te verkopen. Die beslissing is aangekondigd voor 12 mei, enkele dagen na het ter perse gaan van deze Tribune. Nico Heijmans, een week voor het GS-besluit: “Ik ga ervan uit, dat het college een democratisch genomen Statenoordeel respecteert. In het verleden hebben Gedeputeerde Staten gesteld, dat de verkoop geen onomkeerbaar proces is. Als ze nu toch zouden verkopen, zou dat betekenen dat ze de kluit belazerd hebben. En dan zijn ze nog niet van ons af. Een motie van wantrouwen is dan nog maar het begin.”

De SP-campagne ‘Ze zijn Nuts’ noemt Heijmans: “Een perfecte combinatie van binnen- en buitenparlementaire actie: inhoudelijke argumenten en de publieke opinie hebben elkaar hier optimaal versterkt.”

Ook Agnes Kant is verheugd: “Dit is het begin van een nieuwe koers voor Nederland, een einde aan de vermarkting van publieke taken. Ik roep de aandeelhouders van NUON en Eneco op het voorbeeld van Noord-Brabant te volgen en het publieke belang voorop te zetten, in plaats van de eurotekens van het snelle gewin.”

Tekst Rob Janssen
Foto Loraine Bodewes

Nagekomen bericht

Op 7 mei stemden Provinciale Staten van Overijssel voor verkoop van de Essent-aandelen. De stemverhouding in Zwolle: 33 voor en 13 tegen. (red.)

Auto op doktersrecept

Minstens vijf ministers zijn er medisch dusdanig aan toe dat ze zich in een Audi A8 moeten laten vervoeren. Dat blijkt uit onderzoek van weekblad Elsevier. Voor hen volstaan de 'goedgekeurde dienstauto's' (een Audi A6, Volvo S80 of Mercedes E200) simpelweg niet. Met een doktersbriefje in de hand mogen ze zich laten chauffeurs in een Audi A8, die met 90 duizend euro bijna twee keer zoveel kost als de gangbare modellen. "Het wordt een rage", verzuchten medewerkers van de bewindslieden in Elsevier. De bewindslieden hebben uiteenlopende redenen om van uitzonderingsregels gebruik te maken. Verkeersminister Camile Eurlings zou te lang zijn voor de A6, ministers Maria van der Hoeven en Guusje Ter Horst kregen lichamelijke klachten en na alle commotie rond haar A6 zonder roetfilter voelde landbouwminister Gerda Verburg zich wel genooddaakt over te stappen naar de peperdure A8. En Eimert van Middelkoop zou als defensie-minister verplicht zijn in een gepantserde A8 te rijden.

Foto: Jean Scheijen / sxc.hu

Hebbedingetje

Kijken, kijken, kopen?

"Onder de PvdA wordt er niet één JSF gekocht. Voor die 6 miljard kunnen we alle maatschappelijke problemen in ons land oplossen", zo luidt de ondubbelzinnige verkiezingsbelofte van de PvdA. Aan de vooravond van het debat belooft fractievoorzitter Mariëtte Hamer dat de PvdA definitief zijn "mind gaat opmaken" over de JSF-straaljager. Even later schrijft haar partij met coalitiepartners in de achterkamertjes een motie die een kabinetscrisis voorkomt maar weinig duidelijkheid schept: wel investeren, maar nog even niet kopen. "Onnavolgbaar gezwets om een gênante draai af te dekken", zo noemt SP-fractie-voorzitter Agnes Kant de motie. "De PvdA beweert dat uitstel is afgedwongen, maar geeft in feite gewoon groen licht om verder te gaan." Ondertussen beweert Chili al een halfjaar geleden achttien 'afgedankte' Nederlandse F-16s te hebben gekocht, voor 207 miljoen euro. Defensie spreekt tegen dat de koop al rond is en iets met de eventuele aankoop van JSFs te maken heeft.

Foto Jaco Klamer/ Hollandse Hoogte

Onderzoek kredietcrisis

Nu ook andere partijen hebben ingestemd met een parlementair onderzoek naar de kredietcrisis, vindt fractievoorzitter Agnes Kant dat de SP die kar best mag trekken. "We zijn de grootste oppositiefractie, de derde partij van het land en we hebben genoeg capabele mensen." In de Telegraaf oppert ze SP-woordvoerder Financiën Ewout Irrgang als goede kandidaat om het onderzoek te leiden. Het onderzoek zal gaan

over de aanloop tot de crisis en het overheidsingrijpen bij ABN Amro en Fortis. Kant benadrukt het belang van grondig onderzoek. "Sommige partijen denken dat het een uitvoeringsfout is, terwijl wij ervan overtuigd zijn dat de crisis een gevolg is van een systeem dat niet deugt."

Piraten

Piraterij is weer aan de orde van de dag. Volkskrant-journalist Rolf Bos trekt in z'n rubriek Kort Afrikaans een interessante vergelijking met 1816, toen 'Barbarijse piraten' ook al de gemoederen bezig hielden. De Nederlanders namen, geholpen door de jonge Amerikaanse natie, het voortouw in de vergelding en schoten gaten in het bolwerk van de Dey die de Middellandse Zee terroriseerde. Doel van de actie, aangevoerd door vice-admiraal Theodorus van de Capellen, was slaven te bevrijden van de islamitische piraten. Bos legt fijntjes de vinger op de zere plek: eigen kapers als Piet Hein worden bezongen en Nederland was ook niet vies van slaven drijven. 'Maar de ene slaaf (blank, christelijk) was nu eenmaal de andere (zwart) niet.'

Foto: F. Eveleens

Kunst met een kleine k

De Brabantse Statenvergadering heeft unaniem een SP-initiatiefvoorstel overgenomen om de jeugd op praktische wijze met kunst in aanraking te laten komen. "Ik denk dat er nog nergens zo'n initiatief is genomen", zegt Statenlid Marijke Kamphorst, die het plan indiende. Doel is om scholieren

meer te interesseren in kunst. Kamphorst heeft scholen en musea betrokken in het voorstel. De provincie gaat jaarlijks een wedstrijd onder Brabantse middelbare scholen uitschrijven, waarin leerlingen kunstwerken moeten maken met een aan een museum gelinkt thema. De klas van de winnaar krijgt 5.000 euro voor een cultureel reisje. Uit recent onderzoek in de provincie is gebleken dat Brabantse jongeren museumbezoek over het algemeen saai vinden. "Dat was voor ons aanleiding om na te denken over hoe dat anders kan."

Foto: T van Dobbenburgh /sxc.hu

Grabbelen in de pennenbak

Idiotie salarissen bij ING, criminele praktijken bij Rochdale en een excessieve gouden handdruk voor een Aedes-voorzitter waarvan zelfs andere corporaties 'walgen': graaiend Nederland heeft niet stilgezeten de afgelopen tijd. Maar ook de sub-top blijft nogal eens lange vingers te hebben. Uit onderzoek van PricewaterhouseCoopers blijkt dat een kwart van de bedrijfsboeven uit hogere managers bestaat. 'De mythe dat tijdelijke, niet loyale werknemers het vaakst bedrijfseigendommen jatten, kan de papierversnipperaar in', schrijft tijdschrift Carp naar aanleiding van het ietwat gedateerde PWC-onderzoek

Graffiti

Palestijnse 'klaagmuur'

De muur die Israël bouwt om de Westelijke Jordaanoever wordt sinds kort opgesierd door persoonlijke berichten. Voor 20 euro kan een boodschap worden doorgegeven via sendamessage.nl. Nabij Ramallah wordt de tekst door een lokale medewerker op de muur gespoten. De opdrachtgever ontvangt een foto. De opbrengst gaat naar diverse kleinschalige projecten in Palestina. Als speciale activiteit wordt momenteel een open brief van de Zuid-Afrikaanse activist Farid Esack op de muur gesprayd. Het schrijfsel van bijna 2.000 woorden beslaat maar liefst 2,5 kilometer, waarmee het de langste open brief ter wereld is. Inmiddels hebben al 8.000 mensen hun boodschap op de muur achtergelaten. Het door ICCO gesteunde project is een idee van schrijver Justus van Oel, die in 2004 de bezette gebieden bezocht. "Ik was geschokt door wat ik aantrof, en door alles wat ik niet wist, of niet had willen weten."

Foto Dieter Telemans / Hollandse Hoogte

onder 5400 bedrijven in 40 landen. Die schetst een duidelijk profiel van de 'roofkip': man, langer dan twee jaar in dienst, risiconemer, extravert en carrièregericht. Wereldwijd schat het accountantsbureau de gemelde schade van gestolen pennen en blocnotes op 3,2 miljard euro.

Foto: sxc.hu

SP-wethouder Nijmegen afgetreden

Op 23 april is Peter Lucassen afgetreden als wethouder voor de SP in Nijmegen. Zijn aftreden was het gevolg van een turbulente raadsvergadering waarin gediscussieerd werd over problemen bij de Schouburg. De interim-directeur van de Schouburg bleek jarenlang meer te verdienen dan gedacht werd en had bovendien gelogen over zijn arbeidsverleden. Als wethouder Financiën was

Lucassen namens de gemeente aandeelhouder van de Schouburg, en daarom politiek verantwoordelijk. Hij was echter niet degene die de directeur aangesteld heeft. Bovendien heeft hij gebrekkige informatie gekregen van de Raad van Commissarissen toen hij naar de beloningen van de directeur vroeg. Bij zijn aftreden vertelde hij dat hij graag de klus af had willen maken. Tijdens het debat in de gemeenteraad bleek het niet meer alleen om de inhoud te gaan, maar ook steeds meer om zijn persoon. Lucassen vond het daarom voor hem en het gemeentebestuur beter om ruimte te creëren voor een nieuwe start.

Helden op YouTube

De afgelopen tijd scoorden weer heel wat onwaarschijnlijke helden een hit op de website YouTube. Naast *Britain's got talent*-deelnemer zangeres Susan Boyle, die eigenhandig de oppervlakkige beeldcultuur om zeep weet te helpen met haar gouden stem, is er bijvoorbeeld de 71-jarige Barbara Warmlesley. De Engelse 'internet-oma' geeft wekelijks in korte filmpjes praktische tips om geld te besparen en bewuster te leven. Mede dankzij de kredietcrisis is ze uitgegroeid tot een regelrechte knaller. Het populairste filmpje van de 'Green Granny' is al bijna 240 duizend keer bekeken. Warmlesley, die gesteund wordt door Oxfam, legt erin uit wat je kunt doen met oud brood of kleren die klaar lijken om weggegooid te worden.

Industrie kan schoner

De uitstoot van vervuilende bedrijven in de Rijnmond kan met 80 procent omlaag, milieuvergunningen zijn niet op orde en de provincie werkt te traag. Dat zijn de belangrijkste conclusies uit het SP-rapport 'Industrie kan vijf keer schoner'. Zeker zes grote bedrijven – waaronder Shell, Esso en BP – voldoen niet aan de Europese richtlijnen om vervuiling terug te dringen. SP-Statelid in Zuid-Holland Wiel Senden: "Het onderzoek laat zien dat er een enorme milieuwinst kan worden geboekt door de vergunningen op orde te brengen." Door laat optreden van de Provincie werken acht van de dertien onderzochte 'grootvervuilers' met verouderde milieuvergunningen. De SP wil dat de vergunningen zo snel mogelijk worden aangepast. "Het is onacceptabel dat de bevolking onnodig lang te maken heeft met een veel te hoge uitstoot."

Foto: Ruth Livingstone

Europa

Brusselse bemoeizucht

Het AD bericht medio april van een typisch staaltje Brusselse bemoeizucht: ruim 110 Amsterdamse ex-gedetineerden dreigen hun baan in een fietsenstalling te verliezen, omdat het werk niet aan de Europese aanbestedingsregels voldoet. Particuliere bedrijven moeten de taken van de ex-gevangenen kunnen overnemen. Belachelijk, vindt Dennis de Jong, Europees lijsttrekker voor de SP: "Dit werkproject biedt ex-gedetineerden een houvast in de risicovolle tijd net na de gevangenisstraf. Daar moet Neelie Kroes van afblijven." Rotterdammer De Jong ziet in het Amsterdamse project zelfs een schoolvoorbeeld voor andere gemeenten.

Foto: Hollandse Hoogte

Deze baby wordt u aangeboden door...

Na de ambulancezorg dreigt nu ook de verloskunde in de uitverkoop te gaan, waarschuwt de organisatie van verloskundi-

gen (KNOV). In een brandbrief schrijft het KNOV dat de Nederlandse Zorgautoriteit stappen in die richting wil nemen. SP-Kamerlid Marianne Langkamp is bezorgd: "Er is bij de Zorgautoriteit sprake van een blind geloof in marktwerking in de zorg. Ik ben ervan overtuigd dat de meeste verloskundigen er heel anders over denken." Daarom roept ze de minister op om behalve naar het advies van de Zorgautoriteit vooral ook naar de stem van de verloskundigen te luisteren. Het KNOV is zeer kritisch over vrije prijsstelling en vreest dat dit ten

koste gaat van de basiszorg aan moeder en kind. "Zeventig procent van alle zwangere vrouwen heeft de wens thuis te bevallen. Het is een slechte zaak als zwangere vrouwen deze mogelijkheid bij voorbaat ontnomen wordt."

Gustavo Huerta

Stakingen online

Een spontane wegloopactie van Leidse *vollers* (een uitgestorven beroep in de textielnijverheid) in 1372 wordt gezien als de eerste staking in Nederland. *Opruyers* en *quaetwilligen* in deze beroepstak organiseerden sindsdien regelmatig een *utganc* met loonsverhoging als inzet. In 1616 leidde een staking van lakenbereiders tot een loonsverhoging naar 15 stuivers. Het eerste bedrijf dat te maken kreeg met stakers was de VOC. Mitterijen waren namelijk niet alleen het gevolg van hebzucht, zeelieden kwamen regelmatig in opstand wegens gebrekkig rantsoen en arbeidsomstandigheden en werkplekken die *onbequam ende vuyl* waren. Al deze feiten zijn na te lezen in de nieuwe stakingendatabase van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (iisg.nl/stakingen). Die is te doorzoeken op bijvoorbeeld beroep, plaats en duur. Dan blijkt bijvoorbeeld dat 2008 met 26 stakingen niet uniek was, maar dat het aantal van 148 duizend 'staakdagen' wél fors hoger lag dan het jaar daarvoor. De database is deels gebaseerd op het boek 'Werknemers in Actie' van Sjaak van der Velden.

Het spijt me best wel, zeg maar

"Als ik de schijn heb gewekt afbreuk te willen doen aan deze democratische kernwaarden, dan spijt me dat zeer." Met deze woorden doet PvdA-burgemeester Aleid Wolfsen een knieval naar de burgers van Utrecht voor het tegenhouden van een artikel over zijn woonvergoeding van 17.000 euro. De plaatselijke SP is niet onder de indruk. 'Wolfsen zegt hier namelijk niet dat het hem spijt dat hij afbreuk heeft gedaan aan de persvrijheid, maar alleen dat hij het jammer vindt dat de schijn gewekt is. De burgemeester suggereert daarmee dat hij eigenlijk slachtoffer is van een misverstand', blogt SP-raadslid Chris Baerveldt. 'Dat is onzin, want hij heeft toch echt zelf gemaild, gebeld en gescholden om het artikel maar uit Ons Utrecht te krijgen.' Een motie voor een raadsonderzoek is afgewezen. Het nieuwe college lijkt tevreden met Wolfens mea culpa en zijn plechtige belofte geen hoofdredacteurs of uitgevers meer te bellen als hij lucht krijgt van hem onwelgevallige stukken.

Foto: Zsuzsanna Kilián / sxc.hu

Jules Iding

SP'er Boss van Oss

Na het Orakel van Oss en de Tovenaar uit Oss is er nu ook de Boss van Oss. Deze ranglijst, opgesteld door het Brabants Dagblad en de Universiteit van Tilburg, wordt aangevoerd door SP-wethouder Jules Iding. Hij werd in 1995 de eerste SP-wethouder van Nederland. Iding voelt zich nog wat ongemakkelijk in de rol van 'Osse boss'. "Ik heb nooit baas willen worden. Dat heb ik ruim 60 jaar kunnen volhouden." Aanvankelijk vond Iding de verkiezing "maar niks" maar de reacties hebben z'n mening veranderd. "De grote Osse SP-aanhang is er stiekem trots op dat wij hullie, die ons liever zagen gaan dan komen, verslagen hebben." Iding ziet de titel vooral als erkenning voor het werk dat de SP sinds 1976 in Oss heeft verricht. "Het betekent dat de SP een factor van betekenis is geworden." Dat lijkt de oppositie ook door te hebben, daags na de uitverkiezing werd voor de grap een zaag tegen de poten van een stoel in Idings kantoor gezet.

Foto: Archief SP

Meesterzet?

Maanlandschappen zo ver het oog reikt, depressiviteit onder bewoners van dorpen die moeten verdwijnen en een bruinkool-elektriciteitscentrale met een jaarlijkse CO₂-emissie van 25 Megaton (een achtste van de totale jaarlijkse emissies in Nederland). Dat troffen

SP-Kamerlid Paulus Jansen en de Gelderse Statenleden Agnes Lewe en Alex Mink aan in de Lausitz, een streek in het uiterste oosten van Duitsland. Al ruim een eeuw is het gebied het middelpunt is van de Duitse bruinkoolwinning. Zowel de dagbouw mijnen als de elektriciteitscentrales die op de bruinkool draaien zijn eigendom van Vattenfall, het Zweedse

Paulus Jansen

bedrijf dat NUON wil overnemen en naar eigen zeggen 'de schoonste elektriciteitsproducent van Europa' wil worden. Voorlopig investeert Vattenfall nog in extra bruinkoolstroom, zo ervoer het SP-drietal. Paulus Jansen: "We spraken twee aardige heren van Vattenfall Europe, die vertelden dat het bedrijf bezig is om nieuwe concessies te verwerven die voldoende zijn om tot 2050, 2060 door te gaan met de stroomproductie uit bruinkool. Daarnaast wil Vattenfall zijn activiteiten op het gebied van kernenergie flink uitbreiden en tenslotte hebben ze ambitieuze plannen op het gebied van duurzame energie." Volgens Jansen lijkt Vattenfall sprekend op de andere grote energiebedrijven, zoals RWE. "Ze zijn zeker bezig om hun bedrijfsvoering voortdurend te verbeteren en investeren daarnaast ook in milieumaatregelen. Meestal trouwens omdat ze daartoe wettelijk verplicht worden. Maar na dit werkbezoek snap ik nóg veel minder van de stelling van PvdA-Kamerlid Samsom, dat de verkoop van Essent aan het smerige RWE onverantwoord is, maar de verkoop van NUON aan het schone Vattenfall een strategische meesterzet."

Foto: Govert de Roos

Sharon Gesthuizen

“Zelfstandigen durven in een droom te geloven”

Ze studeerde rechten en Engels, maar vond pas echt haar draai op de kunstacademie en als zelfstandig kunstenaar. In de Tweede Kamer maakt Sharon Gesthuizen zich sterk voor kleine ondernemers, en ze staat naast de postbodes van TNT op de barricaden. “Ik heb er ontzettend veel bewondering voor dat ze ondanks bedreiging en intimidatie opkomen voor een fatsoenlijk loon.”

“Ik ben rechten gaan studeren omdat ik iets wilde met mijn ideeën over een rechtvaardige samenleving. De studie viel erg tegen, er waren wat mij betreft erg weinig raakvlakken met de maatschappij. Ik had het gevoel aansluiting te missen bij de wereld om me heen. Ik dacht bijvoorbeeld: als er zoveel zwervers op straat zijn, waarom hebben we het daar niet over in college? Ik kon toen de SP'ers van het eerste uur zo goed begrijpen, die het zonde vonden om op school te zitten als je buiten de wereld moest veranderen.

Op de kunstacademie kwam ik in een warm bad. De docenten waren bevlogen, de studenten heel erg gemotiveerd en ze wilden echt iets. Vrije Kunsten is ook geen studie die je half kan doen. Als een kameel in de woestijn die eindelijk bij een oase aankomt, zoog ik alles op. Ik kon doen wat ik al sinds de middelbare school wilde: mijn eigen gedachten en ideeën uitwerken en verhalen vertellen.”

Wat voor verhalen?

“Een van mijn eerste performances ging over subculturen. Ik kleepte me eerst uit en trok vervolgens een mannenpak aan, maar helemaal verkeerd: blouse aan mijn benen, jasje achterstevoren. Met een pak geef je aan tot en bepaalde groep te horen. Als je in een nieuwe groep komt en je kent

de gebruiken niet, valt dat heel erg op. Ik wilde laten zien wat een belachelijke en ook pijnlijke situaties het kan opleveren als je dan probeert je te conformeren. Ik wil als artiest iets overdragen aan mensen. Performance is voor mij het meest geschikte medium omdat ik denk dat je altijd alleen maar jezelf kunt geven. Dat is wat optreden bij uitstek is: jezelf geven. En ik heb creativiteit nodig om me te realiseren dat wat ik doe ertoe doet.”

Wanneer ontwaakte jouw politiek bewustzijn?

“Ik was elf toen mijn vader zijn werk verloor. Hij was al heel jong in de scheepsbouw gaan werken en toen in de jaren tachtig de massa-ontslagen vielen stond hij na 38 jaar trouwe dienst op straat. Zonder diploma en met het gevoel zomaar opzij te zijn geschoven. Ik was nog heel jong, maar zag wel wat dat met hem deed. Werk is de rode draad in het leven van mensen. Je doet iets, je maakt iets. Toen ik een aantal jaar later uit mijn beschermde omgeving op de middelbare school terechtkwam werd mijn wereld groter. Ik realiseerde me hoeveel verschillen in rijkdom en achtergrond er bestaan. En dat niet alle verschillen gelijkgetrokken hoeven worden, maar wel dat iedereen kansen verdient. Ik denk dat toen de bodem voor het socialisme is gelegd.

Ik ben politiek actief geworden in de tijd dat ik op de Kunstacademie zat in

Arnhem. In 2002 werd ik bestuurslid van de Landelijke Studentenvakbond. Dat was het jaar dat we ons verzetten tegen de onderwijshervormingen van het kabinet (onder meer collegegeldverhoging, selectie aan de poort en het niet langer financieren van een tweede studie – red.). We hebben toen bij een aantal partijen in de Kamer steun gezocht. Dat was heel veel bellen en mailen, soms kwam er nooit een reactie. De SP daarentegen reageerde wel en ondersteunde acties in woord en daad. Nog een voorbeeld: toen in 2004 de commissie-Dijkstal vond dat de ministersalarissen te laag waren, waar de SP het helemaal niet mee eens was, heb ik op een aantal politieke websites gezocht naar wat andere linkse partijen vonden. Wat me echt tegenviel was dat de site van Groen-Links nauwelijks werd bijgehouden.

Ik werd lid, ging Tribunes bezorgen, deed mee aan acties en vanaf dat moment is het snel gegaan. Ik werd raadslid in Haarlem, beleidsmedewerker in de Tweede Kamer en nu voer ik als Kamerlid het woord over onder meer Economische Zaken. Wat me aanspreekt in de SP is dat we van niets iets kunnen maken. We laten niet van tevoren de moed in de schoenen zinken, maar pakken aan. En we realiseren ons dat succes altijd veel werk en toewijding vergt. Nou ja, bijna altijd; af en toe een meevaltje mag ook wel! Hier voel ik me heel erg bij thuis.”

“Waarom zijn drie postbodes goedkoper dan één?”

Hoe wordt een kunstenaar woordvoerder Economische Zaken?

“Ik ben zelf een paar jaar zelfstandig ondernemer geweest. Ik begon als freelance-videomaker en startte later mijn bedrijfje Sciamachie. Ik werkte voor onder meer semi-overheidsinstellingen, kunstenaars en filmmakers. Een zelfstandig ondernemer is per definitie een creatief maar ook een positief mens. Iemand die in een droom durft te geloven. En zo iemand moet alles zelf kunnen: acquisitie, netwerken, onderhandelen met leveranciers, een website bijhouden, administratie voeren, noem maar op. En natuurlijk zijn ambacht uitoefenen. Mijn beleidsterrein gaat voor een groot deel over het midden- en kleinbedrijf: van de zelfstandigen zonder personeel, de zzp'ers, tot bedrijven met 70 man personeel of meer. De meeste ondernemers zijn zo betrokken en zo trots op hun bedrijf! Dat vind ik echt hartverwarmend.”

Waar lopen zelfstandig ondernemers tegenaan?

“Kleine ondernemingen staan op alle terreinen veel zwakker dan de grote bedrijven. Hun onderhandelingspositie met de leveranciers is bijvoorbeeld veel minder sterk. Waar een grote supermarkt prijsverhogingen rustig doorberekent aan de consument, kan de buurtsuper wel inpakken als hij dertig procent bovenop de kaas doet. Een groot probleem is de afwezigheid van huurbescherming voor ondernemers, zo leerde ik toen ik ging buurten in de Amsterdamse Dapperbuurt. Na vijf jaar, de gebruikelijke termijn voor een huurovereenkomst van een winkelpand, kan het zomaar gebeuren dat de huur twee tot drie keer over de kop gaat. Helemaal als een buurt dankzij de inspanningen van de ondernemers bekend komt te staan als klasselocatie gaan hup, de huren omhoog. Net als mensen die een huis huren, zouden ook kleine ondernemers fatsoenlijke huurbescherming moeten krijgen. Renovatie van buurten waar ook kleine ondernemingen zijn gevestigd, leidt bijna altijd tot problemen. Huren exploderen, ondernemers missen inkomsten omdat ze op een waardeloze tijdelijke locatie zitten en de geboden vergoeding voor verhuiskosten is veel te laag. Zo draai je deze

ondernemers de nek om. De kans dat ze na herstructurering van de wijk terug kunnen komen is vaak klein, om dat intussen de huur zo hoog is geworden dat alleen de grote winkelketens het nog kunnen betalen. Daar wordt een winkelstraat echt niet leuker op. Uit onderzoek is gebleken dat het publiek niet de Kalverstraat of de Lijnbaan de leukste plaatsen vindt om te winkelen, maar de straatjes die iets achteraf liggen en waar veel kleine winkeltjes en restaurantjes zijn. Ook na herstructurering van een buurt moeten ondernemers de vruchten kunnen plukken van de tijd en energie die zij in hun zaak en hun buurt hebben gestoken.”

Samen met de postbodes bij TNT Post verzet je je tegen de voorgenomen loonsverlaging van 15 procent. Hoe is zo'n enorme verlaging mogelijk? Doet TNT het zo slecht?

“Er is geen enkele rechtvaardiging. TNT heeft het meer dan aardig gedaan. Het bedrijf heeft minder winst gemaakt dan vorig jaar maar dat heeft vooral te maken met pas opgestarte activiteiten elders. Die loonsverlaging heeft ook niets met de crisis te maken. Het komt omdat het kabinet, als het braafste jongetje van de klas, als eerste in Europa de postmarkt open wil stellen voor andere bedrijven. Zoals Sandd, Selektmail – een dochter van DHL – en VSP. Dat is, jawel, een dochter van TNT Post. Er komen nu drie postbezorgers door de straat in plaats van één, waanzin! Het postvolume neemt af, maar het aantal spelers neemt toe. Snoeien in de loonkosten is de enige optie en dat gebeurt dan ook naar hartelust. Die nieuwe bedrijven betalen hun werknemers een fractie van wat een echte postbode verdient. Nu hebben de vakbonden ingestemd met een ongekend CAO-voorstel, waardoor postbodes honderden euro's per maand inleveren.”

In Nederland hebben we toch het minimumloon?

“Veel postbezorgers van de nieuwe bedrijven zijn zzp'ers die werken op basis van een 'overeenkomst van opdracht' en niet in loondienst. Deze bezorgers verdienen stukloon: ze worden betaald per brief die ze bezorgen. Uit onderzoek van de Arbeidsinspectie is gebleken dat als deze bezorgers in normaal tempo hun werk doen, ze op maximaal zes euro per uur uitkomen. En dan hebben ze nog geen

WW, geen recht op WAO, geen pensioen, geen vakantiegeld en geen doorbetaling bij ziekte. Reuze fijn hoor, de vrijheid van de freelancer!”

TNT is dus eigenlijk slachtoffer van de liberalisering?

“Nou nee. Een open postmarkt stelt ook TNT in staat in andere landen een poot aan de grond te krijgen en daar op dezelfde wijze met werknemers om te gaan als de piraten hier. Sterker nog, dat doen ze in Nederland ook al: VSP is een dochter van TNT. Het had TNT gesierd als ze voor hun mensen waren gaan staan en tegen het kabinet hadden gezegd: dit kan niet. Maar ze profiteren er dus mooi zelf ook van: een hele Europese markt ligt voor hen open en ze hebben tegelijk een excuus om de lonen omlaag te gooien.”

Wat heeft Europa hier nou precies mee te maken?

“De liberalisering van de postmarkt is typisch zo'n voorbeeld van het doorgeschoten marktdenken dat overal ter wereld op zijn retour lijkt, behalve in Brussel. De Europese Commissie heeft besloten dat concurrentie goed is voor de postmarkt: overheden moeten hun postmarkt opengooien voor concurrerende bedrijven en dan zou het minder moeten kosten. Er is nog niemand geweest die mij heeft kunnen uitleggen hoe drie postbodes in een straat goedkoper kan zijn dan eentje. Dat kan maar op één manier: de lonen. Europa liberaliseert zo over de rug van de gewone mensen, postbodes die al jaren hun ronde lopen. En wij zijn weer de eerste in Europa. Net als bij de energiebedrijven: Nederland was ook de eerste om de door Europa verplichte splitsing door te voeren. Nog voordat andere landen daarmee klaar waren, besloot Brussel alweer dat het toch niet nodig is. En nu moeten we stevig actie voeren om te voorkomen dat onze gesplitste bedrijven worden verpatst aan buitenlandse bedrijven – die nog niet gesplitst zijn. Weer een voorbeeld dat men in het buitenland zo nu en dan wel voor eigen bedrijven en werknemers opkomt, terwijl de Nederlandse regering als een braaf schoothondje achter de Europese Commissie aan hobbelt. Zo gaat het ook met de postbodes. Nederland laat z'n eigen postbodes keihard vallen, terwijl in Duitsland een fatsoenlijk minimumloon is afgesproken en in Engeland Royal Mail vrijgesteld blijft van BTW. Andere landen

“Als je online een iPod koopt, wie bezorgt die dan?”

zijn nog veel minder ver. Die komen wél op voor hun mensen, maar Balkenende vindt het blijkbaar wel best dat het mooie beroep van postbode wordt uitgedoed tot een veredelde bijbaan.”

Om hoeveel mensen gaat het eigenlijk?

“De CAO die nu ter discussie staat, betreft 23.000 bezorgers die met zijn allen 5,5 miljard poststukken bezorgen. De nieuwkomers op de markt houden 25.000 mensen aan het werk, grotendeels parttimers. Alles bij elkaar komen zij op ongeveer 4300 fte. Dus het kabinet staat toe dat de rechten van 23.000 postbezorgers op de schroothoop belanden, zodat piraten als Sandd en Selektmail 4300 banen onder minimumloon kunnen zetten.”

Wat doen de vakbonden eraan?

“Die hebben dit onderwerp laten schieten. In december zei de AbvaKabo: ‘Nog even wachten met liberaliseren, want de positie van TNT is nog te onzeker.’ De bond had niet voor het bedrijf, maar voor zijn mensen moeten staan en de liberalisering in zijn geheel moeten bestrijden. Geen idee

waarom ze zich niet strijdvaardiger hebben opgesteld.”

Maar de postbodes laten het er niet bij zitten.

“Ik heb ontzettend veel bewondering voor die mensen van het actiecomité, die ondanks de bedreiging en intimidatie durven op te komen voor een fatsoenlijk loon. Zij hebben van TNT te horen gekregen dat als zij collega’s durfden adviseren tegen deze CAO te stemmen, het hun schuld is als er 11.000 mensen op straat komen te staan. Zó ontzettend smerig! Gelukkig hebben de postbodes zich niet laten intimideren en stemden de leden van alle vakbonden, dus AbvaKabo, CNV en de postvakbond BVPP, massaal tegen de loonsverlaging. De postbodes zijn in moeilijke tijden best bereid tot financiële offers. ‘Zet ons maar een paar jaar op de nullijn’, hoor ik vaak. Nou, kom daar maar eens om in andere sectoren! Post ontvangen is een recht, dus is het een publieke zaak. Er zullen altijd werknemers nodig zijn om de post te bezorgen en dat is eerlijk, verantwoordelijk werk waar een normaal loon tegenover moet staan. Dat de post in het digitale tijdperk een aflopende zaak is, geloof ik niet. Oké, bankzaken gaan bijvoorbeeld steeds meer via internet, maar internet genereert ook

postverkeer. Als je online een iPod koopt, wie bezorgt die dan?”

Zijn er verdere acties in het verschiet?

“We willen een rechtszaak gaan voeren over die overeenkomst van opdracht, want volgens ons kan dat niet in de postsector. Er is sprake van een opdracht als een freelancer een klus aanneemt en die uitvoert; en dan is het afgelopen. Er is geen sprake van een gezagsrelatie, de freelancer is vrij de opdracht uit te voeren zoals hij dat wil, wanneer hij dat wil, zolang hij zijn deadline maar haalt. Hij mag het zelfs aan derden uitbesteden. Hiervan is in de praktijk van de postbezorgers geen sprake. Er is wel degelijk een gezagsrelatie, en een bezorger wordt geacht op tijd de post af te leveren. Daar moet de rechter zich maar over uitspreken.”

Tekst Christine de Vos
Foto's Suzanne van de Kerk

Minder Brussel!

Op 4 juni zijn de verkiezingen voor het Europees Parlement. Onder het motto Minder Brussel stelt de SP de mens centraal en bindt de partij de strijd aan met het bureaucratische, verspillende en regelzieke Europa.

Heiligschennis, noemen de Fransen het. Witte met rode wijn vermengen en dat dan rosé noemen. In de EU is het tot nu toe verboden, maar nu wil de Europese Commissie dat mengverbod opheffen. Om de concurrentie met wijnlanden als Zuid-Afrika, Australië en China aan te gaan, moeten de Europese wijnboeren ook het veel goedkopere mix-product op de

markt kunnen zetten. Vindt Brussel. Dit tot woede van de Franse wijnboeren, want zij vrezen dat goedkope ‘nep-rosé’ hun traditionele kwaliteitsproduct van de markt zal drukken. En ook de consumenten zijn boos: 87 procent van de Fransen is tegen het voorstel. Grote concerns zouden Brussel onder druk hebben gezet om de voorschriften voor

rosé-producten te versoepelen, stelde Jean-Jacques Breban van de vakorganisatie voor Provence-wijnen (CIVP) in *Die Welt*. Rode en witte wijn lopen namelijk niet meer zo goed; rosé is daarentegen een groeimarkt.

“Hier zie je precies hoe Europa werkt”, zegt SP-lijsttrekker Dennis de Jong: “Tegen de lobby van grote producenten kunnen de kleinere Franse wijnboeren niet op. De traditionele, ambachtelijke manier van produceren wordt compleet onder de voet gelopen. Je ziet het in Nederland ook. Tijdens gesprekken met het midden- en kleinbedrijf vertelde een bakker me dat hij met twee pagina’s Europese voorschriften

1.6%

NEDERLAND WIL MINDER BRUSSEL

te maken krijgt als hij een doosje bonbons wil uitdelen. Zelfs de lettergrootte op het etiket wordt bepaald door Brussel. Soms is het etiket groter dan het doosje. Absurd.”

Begin vorige maand plakte De Jong in Rotterdam de eerste megaposter met de tekst ‘61,6%. Nederland wil minder Brussel’. Met dat percentage wees de Nederlandse bevolking in 2005 de Europese Grondwet af. De Jong: “We willen de mensen herinneren aan het referendum over de EU-grondwet vier jaar terug. Toen zei men ‘nee’ tegen meer Brussel. Vrijwel alle politieke partijen hebben de kiezer vervolgens in de steek gelaten en toch ingestemd met het Verdrag van Lissabon. Op de kaft na is dat verdrag bijna een kopie van de weggestemde EU-grondwet. Hierover kwam toen géén nieuw referendum. Dat was vooral door toedoen van de PvdA, die een tweede referendum aan de kiezers beloofd had. Ronduit bedrog, want Nederland wil

minder Brussel.” En dat is iets heel anders dan dat Nederland in meerderheid eurofoob zou zijn en uit de Europese Unie zou willen stappen, redeneert de SP-lijsttrekker. “Ik denk dat iedereen in 2005 heel goed beseftte dat de Europese samenwerking tot de jaren negentig best goed liep: door de intensieve samenwerking tussen Frankrijk en Duitsland werd er gezorgd voor meer stabiliteit in Europa en kwamen er geen oorlogen tussen de lidstaten meer voor. En het afschaffen van importtarieven tussen de lidstaten heeft zonder meer tot meer welvaart geleid. Het ging om een positieve vorm van samenwerking tussen gelijkgezinde landen.”

Maar begin jaren negentig veranderde die samenwerking. De interne markt moest verder worden uitgebouwd. ‘Eerlijke concurrentie’ werd het sleutel- en toverwoord. Waar dat toe leidde? Bijvoorbeeld tot het vreemde gegeven dat het Europese Hof van Justitie voorschreef dat vakbonden niet langer konden staken in vestigin-

gen van bedrijven uit andere lidstaten, met het kulgargument dat dit de vrijheid van vestiging zou ondermijnen.

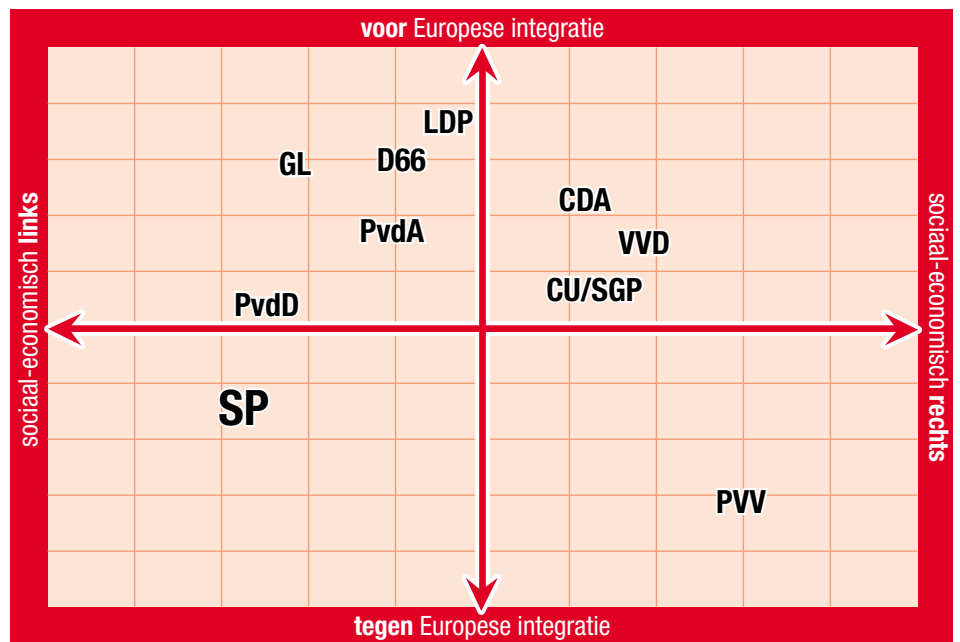
De Brusselse bemoeienis bleef dus niet bepaald beperkt tot bonbons of rosé. Want intussen is het merendeel van onze wetten gebaseerd op Brussels beleid. En dat heeft niet zelden onbegrijpelijke uitwassen tot gevolg. Zo gooit de EU negentig miljoen euro in de strijd tegen zwaarlijvigheid, door ‘gratis’ fruit voor scholieren te regelen. Opmerkelijk, want de lidstaten zijn zelf de baas als het gaat om volksgezondheid in hun land. Maar Brussel had een trucje. Het fruitplan werd ondergebracht bij ‘landbouw’ en daar gaat Europa toevallig wel over. En dus gaat het plan volgend schooljaar van start. Scholen kunnen overigens niet vrijelijk fruit voor hun leerlingen uitkiezen, want uitsluitend fruit uit EU-landen en hun voormalige koloniën(!) komt in aanmerking. Daarnaast heeft Europa haar oog op de publieke omroep laten vallen. Eurocom-

missaris Kroes wil onderzoeken of activiteiten (bijvoorbeeld op internet) van de omroepen een verstoring van de markt kunnen veroorzaken. Ook over de publieke omroep heeft Brussel niets te zeggen, maar omdat de Europese Commissie het begrip staatssteun opnieuw tegen het licht gaat houden kan Brussel ons beleid wel degelijk in de wielen rijden.

“Samenwerking tussen lidstaten is iets heel anders dan Brussel de baas laten spelen”

En zo gaat dat maar door. Ondanks het feit dat beleidsvelden als ruimtelijke ordening, infrastructuur en huizenmarkt welzeker nationale zaken zijn, probeert de EU zich ook daar mee te bemoeien. Zo stelde de Europese Commissie in 2007 dat een Bodemrichtlijn noodzakelijk is: het zou concurrentievervalsing zijn als een ondernemer in het ene land met strengere eisen voor bodembescherming te maken krijgt dan in het andere. Ook moet essentiële infrastructuur beschermd worden door Europese regels, voor het geval dat meerdere lidstaten hinder zouden ondervinden bij uitval daarvan. Echter, Brussel definieert het begrip ‘infrastructuur’ nogal breed: niet alleen wegen en havens worden bedoeld, maar ook telecom en energienetwerken... De EU rekent tevens de ‘energieprestaties’ van gebouwen tot haar taken. Hoe je in dat opzicht huizen aan de Costa del Sol en in Lapland tegelijkertijd in uniforme regelgeving kunt vangen, is vooralsnog een raadsel.

Kortom: Europa heeft op heel veel terreinen een dikke vinger in de pap. Zo veel macht, dat de steeds verdergaande EU-uitbreiding oostwaarts langzaam maar zeker kan leiden tot druk op de welvaart in de ‘oude’ lidstaten. Immers: Europa verplicht toelating van werknemers uit Oost-Europa, die bereid zijn om voor minder dan het Nederlands minimumloon te werken. Zo bezien leidt de EU-uitbreiding in eerste instantie niet tot een echte welvaartsverbetering in nieuwe lidstaten, maar worden oude lidstaten naar het welvaartsniveau van Oost-Europa geholpen. Europa: hoe groter hoe beter? “We zijn erg voor samenwerking met nieuwe lidstaten, maar dat is iets héél anders dan Brussel de baas laten spelen”, zegt Dennis de Jong. Maar waar de SP voor ‘minder Brussel’

Unieke boodschap

Eind april opende dagblad Trouw met een diagram waarin alle partijen waren gerangschikt volgens twee criteria: meer of minder Europese integratie, en sociaal-economisch links of rechts (zie illustratie). Als enige stond de SP daarin in de hoek van minder Brussel en een sociaal-economisch links beleid. Geen verrassing voor Dennis de Jong. D66 en GroenLinks zijn volgens hem sowieso “eurofiel”. “Maar de grootste draaitol van allemaal is natuurlijk de PvdA. Die partij heeft de afgelopen jaren in het Europees Parlement weinig sociaals voor elkaar weten te krijgen. En nu opeens denkt de PvdA dat we ‘een beter Brussel’ moeten willen en dat we dat ook kunnen bereiken via progressief linkse samenwerking. Maar diezelfde PvdA zit wel in een kabinet dat vermarkting van de publieke sector doorzet op een manier die zelfs van Brussel nog niet had gehoeven.” Evenals de SP neemt ook de PVV afstand van het establishment. “Maar,” zegt De Jong, “die partij denkt dat je een hek om Nederland heen kan zetten. Zij zijn, in tegenstelling tot de SP, eurofoob. Bovendien, de PVV wil minder Brussel behalve als het gaat om de markt: het neoliberale Europa moet van de PVV gewoon voort blijven bestaan.”

pleit, gaat Europa voor andere partijen kennelijk nog lang niet ver genoeg. Eind april wierp de CDA-lijsttrekker Van de Camp zelfs het Eurovisie Songfestival in de verkiezingsstrijd. De christen-democraten pleiten als verklaard “tegenstander van het referendum” voor het afschaffen van televoting en het invoeren van een professionele jury bij het liedjesevenement. “Omdat de CDA-voorman grossiert in dit soort onzinnig voorstellen, heb ik hem publiekelijk ‘flauwekulkampioen’ genoemd.”

“Er kwam geen hond”

Brussel, 26 maart. Bij de ingang van de European Business Summit rijden de geblindeerde limousines af en aan. Voor de jaarlijkse ontmoeting met Europese politici

wilden zakenlieden hun ambities wel tentoonspreiden. Ambities die de euro-commissarissen maar wat graag wilden aanhoren: maar liefst 11 van de 27 bestuurders woonden de Summit bij. Maar bij de SP-inschrijfbalie die ROOD bij de ingang had ingericht, bleef het akelig stil. Niels Jongerius, nummer vier op de SP-lijst, was erbij. “Op deze manier protesteerden we tegen de onzichtbare invloed van lobbyisten op het Europese beleid. Bij onze balie konden lobbyisten bekend maken wie ze zijn en voor wie ze werken. Nou, er kwam dus geen hond. Maar dat verwachtten we al”, aldus Jongerius. Het officiële lobbyregister van de Europese Commissie bevat zo’n 1.200 namen. Maar in werkelijkheid loopt een leger van 15.000 lobbyisten in Brussel de deur plat en probeert de politiek te

beïnvloeden. Dat alles weerhoudt de eurocommissarissen er dus niet van om dat gezelschap ook nog op te zoeken. Dennis de Jong: “Het toont weer eens aan hoe scheef de verhoudingen in Europa zijn. De vakbeweging is al blij als er één EU-commissaris aan haar bijeenkomsten deelneemt.”

Werknemers, maar ook consumenten, kleine spaarders en patiënten zijn heel wat minder in de picture in Brussel. Zij zijn dan ook niet degenen die de vruchten plukken van de vrijheden van Europa, zoals het vrije verkeer van goederen, diensten, kapitaal en personen. Maar slaat de economische crisis toe, dan is de kleine man natuurlijk wél aan de beurt.

Bescherm de slachtoffers van de crisis, herstel van het toezicht op de financiële instellingen en coördinatie van het economisch beleid van de lidstaten; dat zijn dan ook de ingrediënten van het SP-antwoord op de crisis. Dennis de Jong: “Stel de mensen centraal; dat is de kern van ons antwoord. Als je de mensen écht wil beschermen tegen de gevolgen van de crisis, dan moet dat Brusselse stokpaardje dat flexibilisering heet, van de baan. Geef mensen meer zekerheid en stop met praten over versoepeling van het ontslagrecht en het omzetten van vaste in tijdelijke contracten. En geef met name de kleine zelfstandigen eindelijk die leningen waar ze nu al bijna een jaar naar snakken maar die banken vertikken te geven. De ABN is voor 100 procent eigendom van Wouter Bos, maar die bank geeft nog steeds geen leningen aan de kleine zelfstandigen. In plaats daarvan praat onze regering over de Europese Investerings Bank die miljarden heeft gekregen voor dergelijke leningen. Leuk, maar die bank zit niet in Nederland! En het laatste waar de kleine zelfstandige op zit te wachten is bureaucratie. Ook hier weer: minder Brussel. Gewoon doen wat nodig is.”

Aanpak crisis: “Minder Brussel is beter dan hopen op een socialer Brussel”

Bescherming geven en zekerheid bieden kan volgens De Jong ook door van de publieke diensten weer een overheidstaak te maken: “Dat maakt een einde aan de managementcultuur en de bureaucratie in zorg, onderwijs, openbaar vervoer, post en energie. Op al die punten heeft Brussel een slechte staat van dienst. Minder Brussel is dus beter dan hopen op een socialer

Vreselijke verspillingen

De EU heeft dit jaar 133,8 miljard euro te besteden. Elke Nederlander draagt netto 268 euro per jaar bij aan de Europese kas. Een groot deel van dat geld wordt rondgepompt. Een paar voorbeelden.

- Ooit werd de **landbouwsubsidie** bedacht om voedselschaarste te voorkomen en boeren een menswaardig bestaan te garanderen. Maar tegenwoordig strijken ook grote bedrijven bergem poen op. **Masterfoods** – de producent van o.a. Mars, Bounty en M&M – ontving bijvoorbeeld ruim 4,5 miljoen euro. **KLM** kreeg 50.000 euro, als bijdrage aan landbouwproducten die per vliegtuig Nederlands grondgebied verlaten. Ook sigarettenfabrikant **Philip Morris** (250.000 euro), **DSM** (471.000), **Shell** (142.000) en **Bavaria** (94.000) vielen ‘in de prijzen’.
- ‘Kip, het meest veelzijdige stukje vlees.’ Iedereen kent het **deuntje**, maar wist u dat de campagne door Brussel wordt betaald? Het Productschap voor Pluimvee en Eieren ontving voor de periode 2007-2009 bijna 3 miljoen euro.
- Galileo, een **satellietnetwerk** voor een Europees navigatiesysteem, kwam in de problemen toen twee jaar geleden een consortium het project verliet. De EU besloot de zaak zelf maar te gaan financieren. Prijskaartje: 10 miljard euro.
- Drie weken per maand vergaderen de Europarlementariërs in Brussel, één week in Straatsburg. Geschatte kosten van dat **verhuiscircus**: een paar honderd miljoen euro per jaar.
- Er ligt een enorme **wijnplaspas** in Europa, maar toch geeft de EU jaarlijks 1,3 miljard euro uit aan subsidies voor wijnproductie. Ondertussen liggen de lidstaten met elkaar in de clinch over onder meer een voorgesteld verbod op toevoeging van suiker aan wijn.

Brussel.” Beter toezicht op de wereld van het geld is eveneens een Europees SP-speerpunt. “Daar moet je dus niet weer een nieuwe Europese instantie voor gaan oprichten, zoals PvdA en D66 willen”, legt De Jong uit. “Brussel heeft er de afgelopen jaren voor gezorgd dat landen elkaar

gingen beconcurreren om maar zoveel mogelijk financiële instellingen binnen te halen. Dit onder het motto: hoe minder toezicht, hoe aantrekkelijker de vestigingsplaats. Tegelijkertijd eiste Brussel dat het land waar de hoofdvestiging van die instelling is, ook als toezichthouder fungeerde. En dat betekende weer dat ondanks het feit dat Icesave actief was in Nederland, De Nederlandse Bank geen toezicht op die bank mocht houden. Dat moest IJsland doen. Maar dat land wilde juist zoveel mogelijk kapitaal binnenslepen en beperkte het toezicht tot een minimum. En dan is de cirkel rond. We moeten weer terug naar de situatie dat Nederlandse toezichthouders alle financiële instellingen die in ons land actief zijn, kunnen controleren.”

Ook het economisch beleid tussen de lidstaten moet beter op elkaar afgestemd worden, aldus De Jong. De blinde Brusselse fixatie op concurrentie heeft ertoe geleid dat ‘de markt’ van haar anker is losgeslagen. Meer markt – en als gevolg daarvan bijvoorbeeld de uitverkoop van de energiebedrijven – belemmert duurzame, milieuvriendelijke investeringen en innovatie in de economie en zorgt er juist voor dat landen elkaar op dat vlak voor de voeten gaan lopen. “Uiteindelijk kunnen en moeten de lidstaten hier zelf over beslissen. Coördinatie is dus noodzakelijk.”

Dus ook in de aanpak van de economische crisis zou volgens de SP het motto Minder Brussel leidend moeten zijn. Dennis de Jong rekent af met de gevestigde partijen die beweren dat die oplossing ons land naar de afgrond zou leiden. “Ze zijn bang, omdat ze weten dat ze op 4 juni afgerekend gaan worden op hun neoliberale koers. Een koers die ze ook na het duidelijke ‘nee’ tegen de Grondwet niet wijzigden. Omdat ze zelf bang zijn, maken ze de mensen bang. Ik vind dat zielig, want de SP heeft wel degelijk werkbare en haalbare oplossingen. Dat andere partijen daar bang voor zijn, sterkt me alleen maar in mijn overtuiging dat onze visie de juiste is.”

Tekst Rob Janssen
Foto: Bas Stoffelsen

Volg de campagne op:

WWW.MINDERBRUSSEL.NL

Unieke werkplaats

“We moeten laten zien dat het kan!”, riep Agnes Kant toen ze afgelopen najaar de SP-plannen ontvouwde om voorzieningen menselijker te organiseren. De Tribune neemt de uitdaging aan en gaat op zoek naar inspirerende voorbeelden. Deel vier: een kleinschalig alternatief voor de reïntegratie-industrie.

Volop lente, dat is het deze dag in Dordrecht. Echt zo'n dag om lekker buiten te zijn, om in de tuin te werken bijvoorbeeld. Dat is precies wat Wensley en Suen vandaag doen. In de wijk Crabbehof maken de twee medewerkers van Stichting Wijk voor Wijk de tuin van buurtgenote mevrouw Hinkert op orde. Ze hebben er zichtbaar plezier in. Harken, schoffelen, zwerfvuil opruimen, “alles is leuk”, meent Wensley. Hij is een van de langdurig werklozen die deelnemen aan dit bijzondere, wijkgebonden reïntegratieproject.

“We zijn vooral een werkplaats, maar wel een unieke”, zegt Hugo Wemmers, een van de initiatiefnemers van de Stichting Wijk voor Wijk in Dordrecht. Samen met Barbara Saarloos is hij verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van het project, dat in februari 2008 officieel van start ging. “Aboutaleb kwam zelfs kijken”, lacht Wemmers. Er is dan ook veel unieks aan dit project voor langdurig werklozen, zoals

de kleinschaligheid, de binding met de wijk, de intensieve begeleiding en de kwaliteit van de werkomgeving. “Het allerbelangrijkste is dat iedereen kan meedoen. Wij halen de schotten tussen de verschillende doelgroepen weg. Of iemand nu een lichamelijke of verstandelijke beperking heeft, een verslavingsachtergrond of psychische problemen, dat maakt niet uit. Zolang je maar aanspreekbaar bent, geen crimineel bestaan leidt en over enig realiteitsbesef beschikt, kun je hier als medewerker terecht. Kijk, als 's avonds inbreken je hobby is of als je verslaving de overhand heeft, lukt het niet. Een echte antisociale persoonlijkheid redt het evenmin, je kunt hier niet steeds een grote bek opzetten of continu agressief zijn. Je kunt stellen dat we hier werken met zwakkere, maar welwillende mensen.”

Dat er behoefte is aan zulke ‘ontschotting’, bleek al op de openingsdag. “Meteen meldden zich twee mensen met een verstandelijke beperking aan, die hier in de straat wonen. Ze hadden geen zin in een dagbesteding die exclusief voor geestelijk gehandicapten was. Ze zaten liever in een gemengde groep. ‘Want wij zijn geen mongolen’, vonden ze. Ze hadden

gelijk. Het maakt nogal uit of je het syndroom van Down hebt of alleen een lichte verstandelijke beperking.” In de visie van Wemmers is het ook een natuurlijke zaak om mensen met verschillende achtergronden bij elkaar te hebben. “Zoals in een dorp, zo'n mechanisme. Veel van hetzelfde is juist onnatuurlijk. Neem een groep voetbalsupporters, dat werkt negatief groepsgedrag in de hand. Je ziet dat ook veel in de hulpverlening. Zegt er eentje, zodra er een wolkje voor de zon komt: ‘Oh, het gaat regenen hoor’, roepen de anderen dat ook meteen. Iedereen chagrijnig. Dat werkt niet.” Kern van de ontschotting is dat je niet

uitgaat van de beperkingen van mensen, maar dat je kijkt naar wat ze willen en kunnen. “Medewerkers komen hier niet omdat ze iets mankeren, maar omdat ze iets kunnen”, formuleert Wemmers.

Alles zelf opgeknapt

Ook de locatie van Wijk voor Wijk is anders. Via een grote achtertuin beland je in een benedenwoning van een flatgebouw. “Er heeft hier ooit een tandarts gezeten, toen kwam Scouting en daarna werd het een opslag. We hebben alles zelf opgeknapt”, meldt Wemmers trots. Het pand doet dienst als kantoor, overlegruimte en werkplaats. Aan de tafel kan iedereen een plaatsje vinden bij het dagelijkse werkoverleg en natuurlijk voor de lunch. De grote tuin is grond van de woningcorporatie, die het voor het symbolische bedrag van 1 euro per jaar aan de stichting verhuurt. Er

prijkt een schuur, waar medewerkers fietsen repareren en hout kunnen bewerken. In het midden van de tuin zitten de plantjes al in de grond. We zijn hier in de prachtwijk Crabbehof, waar sociale woningbouw overheerst. Omdat de woningen klein zijn, is de doorstroom vrij groot. Wijk voor Wijk werkt voor langdurig werklozen met en zonder persoonsgebonden budget, maar ontvangt voor die laatste groep geen vergoeding. Het is de bedoeling dat zowel de Sociale Dienst als reïntegratiebureaus in de toekomst cliënten aanleveren, dan kan de stichting zelfvoorzienend worden. “Er wonen hier veel mensen die geen GGZ-indicatie hebben, maar wel in hetzelfde schuitje zitten. Ze zijn werkloos, moeilijk bemiddelbaar en niet zomaar geschikt voor regulier werk. Voor hen was er niets. Met Wijk voor Wijk bieden we deze mensen een zinvolle dagbesteding, terwijl we voor iedereen een individueel begeleidingstraject maken. Het mooie is ook dat ze in hun eigen wijk aan de slag gaan. Door hun arbeid gaat die er mooier en schoner uitzien.”

“Soms graven we een terras tevoorschijn”

Dat geldt zeker voor de tuin van mevrouw Hinkert, waar Wensley (58) en Suen (29) aan de slag zijn. Onkruid verwijderen, overvloedige begroeiing snoeien en de boel aanharken. “Het lijkt af en toe wel archeologie”, lacht begeleider Barbara Saarloos. “Dan graven we ergens een terras tevoorschijn. We doen geen hovenierswerk, maar het schoonmaken van de tuin doen we netjes en professioneel.” Saarloos is degene met de groene vingers. “Ik ben verpleegkundige, maar ik heb ook een tijd in een zadenhandel gewerkt. Ik hou van tuinieren, klussen doen. Ik ben erg handig. In dit werk kan ik alles kwijt wat me ligt, want het gaat ook om de begeleiding van de medewerkers. Het is schoffelen-plus, zal ik maar zeggen.” Samen met Wemmers zorgt ze voor de uitvoering van ieders arbeidstrajectplan. “Hugo stelt de plannen op, maar we zorgen allebei voor de begeleiding. Ik wil me ook verder gaan scholen op therapeutisch gebied.” Intussen vult Wensley vrolijk de kruiwagen met tuinafval. “Thuis heb ik mijn tuin betegeld”, vertelt hij, “en bloemen aan de zijkanalen.” Vanaf het eerste uur werkt hij bij Wijk voor Wijk. Voor Suen is het zijn eerste dag. “Nog een beetje wennen”, meent hij, al wiedt hij

SAMBAL BIJ ?

het onkruid alsof hij nooit anders gedaan heeft.

Vier handen op een buik

Tijd voor de lunch. Vandaag eten drie van de tien medewerkers mee. Ook Hugo en Barbara en stagiair Jorin zijn van de partij. “Hoe meer mensen, hoe leuker”, lacht Wensley. Lekker eten, dat is wel aan hem besteed. “Ik hou meer van eten dan van koken”, bekent hij, “maar ik kook wel, hoor.” Suen woont alleen, vertelt hij en kookt dus zijn eigen potje. “Niet voor anderen, want ik kook niet goed genoeg.” Voorzichtig lacht hij zijn gouden voortanden bloot, waarin een pistooltje en zijn initialen staan gegraveerd. “Radio luisteren, vooral reggae, maar eigenlijk van alles, ik hou van variatie”, vertelt hij als ik naar zijn bezigheden vraag. Wensley is meer een televisiefan: “GTST volg ik al vanaf de eerste aflevering. Maar ik kijk ook journaal, DWDD en Pauw & Witteman.” Hij heeft het hier prima naar zijn zin. “Ik krijg verantwoordelijkheid, ik kan een bijdrage leveren.” Schilderen, klusjes doen, tuinieren, hij vindt het allemaal leuk. “En ik kan altijd meteen bij Hugo terecht.” Of bij Barbara natuurlijk – maar ja, Hugo kent hij al heel lang, nog van zijn vorige werk. “Vier handen op één buik”, meent Barbara.

“Leven is meer dan werken”

De 27-jarige Gwen heeft het gevoel hier al veel langer te zijn dan een maand. “Zo goed voel ik me hier”, zegt ze. Na jaren les te hebben gegeven aan groep zes en zeven

en steeds vaker onverklaarbaar moe te zijn, kwam twee jaar geleden de officiële diagnose: multi sclerose. “Toen kon ik vertrekken. Ik ben een tijd heel ziek geweest. Via revalidatie heb ik weer wat energie opgebouwd, nu doe ik hier drie halve dagen de administratie. Ik krijg hier weer zelfvertrouwen. Ze laten me in mijn waarde en straffen fouten niet meteen af. Ik was behoorlijk onzeker geworden omdat ik zo vaak opmerkingen kreeg als: ‘Alweer moe?’ ‘Loop eens gewoon.’ Ik geniet nu van wat ik wel kan. Het leuke is dat ik in dit werk ook nog mijn pedagogische kwaliteiten kwijt kan.” Marlon komt ook even kijken, maar heeft geen tijd om mee te lunchen. Hij komt nog maar één dag in de week werken en nu heeft hij ook nog rijles. Wemmers: “Marlon is doorgestroomd naar een baan als servicemonteur. Wij begeleiden hem vooral nog privé, want leven is meer dan werken. Hij moet het ook thuis op de rails hebben.”

Nog een sigaretje in de tuin en dan gaan de medewerkers weer aan de slag. Ze dragen werkkleding met het logo van de stichting. Ook de kruiwagens, bakfietsen en de bestelbus zijn opgesierd met het logo en de naam Wijk voor Wijk. “Zo zijn we direct herkenbaar”, meent Wemmers. “Ik wilde zorgen voor goede arbeidsomstandigheden en goed, professioneel gereedschap. Dat verhoogt de status van het werk, waardoor de medewerkers niet het gevoel hebben maar wat aan te rommelen. Ze leveren professioneel werk voor echte klanten, die ervoor betalen. Zo krijgt iedere medewerker bijvoorbeeld een leren etui mee met een rekenmachine, een portemonnee met wat wisselgeld en een bonnenboekje. Daarmee komen ze

professioneel over.” Zo professioneel, dat sommigen menen dat het hier alleen gaat om lekker goedkope arbeidskrachten. “Ja, dat komt voor”, weet Wemmers. “De praktijk is dat deze mensen maar beperkt mogen bijverdienen. Ze verdienen een vergoeding van 80 eurocent per uur. Daarnaast krijgt iemand die zijn best doet extra geld. Gelijke monniken, gelijke kappen is niet realistisch. Niet iedereen wil zich even hard inspannen. Geld is ook een prikkel.” Klanten met een uitkering betalen € 3,50 per uur, anderen € 7,50. “Wij komen praktisch alleen bij mensen met een uitkering, die onze hulp nodig hebben.”

“Elders ging te veel geld naar stropdassen”

Op kantoor schrijft stagiair Jorin net weer een paar aanvragen voor klussen in. Wijk voor Wijk is ook een officieel leerbedrijf, waar stagiaires welkom zijn. “Het gaat nu lopen met tuinwerk. Voor je het weet, is er een wachtlijst. Wat dat betreft is het balanceren tussen het aantal medewerkers en het aantal klussen.” Jorin zit in zijn laatste jaar van de opleiding SPW. “Er is een open sfeer, waarin iedereen gelijk is. Ik leer hier vooral mensen in hun waarde te laten en niet hiërarchisch opdrachten te geven.” Gaat er dan niets mis hier? Wemmers zal de eerste zijn om toe te geven dat er niet alleen succesverhalen zijn. “Je kunt nu eenmaal niet iedereen helpen. Al doe ik het hier beter dan in de grote welzijnsinstellingen waar ik voorheen werkte”, zegt hij stellig. “Daar ging veel geld naar de ‘stropdassen’, terwijl de arbeidsomstandigheden tekortschoten. Stond ik daar alleen op 15 cliënten. Nu hebben Barbara en ik 2 fte om tien medewerkers te begeleiden. We kunnen nog groeien. Maar wil je het goed doen, dan moet je zorgen voor een intensieve begeleiding en een duidelijke structuur. Bij ons werken medewerkers in kleine groepjes met een begeleider erbij. We bespreken intensief de vorderingen, geven trainingen in sociale vaardigheid en zetten sterk in op de zelfredzaamheid van een ieder. Niet iedereen zal de reguliere arbeidsmarkt op kunnen, maar mensen kunnen wel groeien in hun mogelijkheden.”

Tekst Maja Haanskorf

Foto's Rob Voss

Eurlings' peperdure filebelasting

De kilometerheffing is al bijna 30 jaar voer voor discussie. Eurlings is de tweede verkeersminister die zich eraan waagt. Maar zijn plan deugt niet.

CDA-minister van Verkeer en Waterstaat Camiel Eurlings moest onlangs toegeven dat zijn plan voor de invoering van een kilometerheffing te ambitieus was. Voor vrachtwagens kan het op z'n vroegst in 2014 worden doorgevoerd, personenauto's volgen nog later. Eurlings' plannen lopen vertraging op omdat er een heel nieuw systeem ontwikkeld moet worden. SP-Tweede Kamerlid Emile Roemer hoopt dat dit afstel het begin van het einde voor deze kilometerheffing is: "Er moeten 8 miljoen kastjes ingebouwd worden, zodat alle auto's straks via GPS gevolgd kunnen worden. De opstartkosten worden nu geschat op 4,5 miljard, plus daarna jaarlijks 450 miljoen om het draaiende te houden. Terwijl ook gewoon de kilometerteller gebruikt kan worden!" Voorstanders claimen dat het plan op veel draagvlak kan rekenen, maar eind vorig jaar gaf oud-minister Neelie Kroes in het Nederlands Dagblad toe dat het daaraan juist schort. Ook andere voormalige verkeersministers zeiden problemen te voorzien.

Belangenorganisaties

Belangenorganisaties zijn veelal voor het invoeren van de kilometerheffing, maar stellen verschillende eisen. De ANWB heeft bijvoorbeeld een hele lijst met voorwaarden opgesteld. Zo mag er niet meer belasting opgehaald worden dan nu. Bovendien moeten alle opbrengsten gebruikt worden voor wegen of andere infrastructuur. Ook wil de ANWB dat de

heffing geïnd wordt door een onafhankelijke partij. Werkgeversorganisaties steunen de kabinetsplannen, mits hun kosten voor het wegverkeer niet toene-

Loop naar de pomp!

Automobilisten bij een willekeurig tankstation over Eurlings' plan:

"Interessant idee, maar ik zal er geen kilometer minder om rijden."

"Ligt eraan hoeveel het me straks gaat kosten. Als ik 200 euro minder hoef te betalen, dan ben ik wel voor."

"Slecht plan, de staat gaat ons dan nog meer controleren. Het is mijn eigen verantwoordelijkheid hoeveel ik kilometer ik rij."

"Dus ze willen de auto als grootste melkkoe nog verder uitmelken? Dan ga ik nog meer protesteren tegen deze regering. Het hebben van een auto zou een vastgesteld bedrag moeten kosten, dan weet je tenminste van te voren of je het kan betalen of niet."

men. Roemer verbaast zich niet over deze opstelling van de ondernemers. "Ze steunen de plannen omdat er dan in ieder geval iets gebeurt rondom het fileprobleem. Dat begrijp ik wel, maar dan ga je toch niet zo'n peperduur systeem invoeren! In de toekomst zullen ze waarschijnlijk allemaal afhaken, de gewone mensen weten dat allang."

Desondanks gaat Eurlings door met zijn megalomane plannen. Kijk op www.geenfilebelasting.nl voor Roemers voorstellen om de files te bestrijden, en teken er tegen deze kilometerheffing.

Tekst Jola van Dijk

Foto: Goos van der Veen / Hollandse Hoogte

Dertig jaar discussies en ministers

- **1977:** Introductie van het kilometerheffingsprincipe. Door gebrek aan urgentie volgen tot 1988 geen concrete plannen (Neelie Kroes)
- **Eind jaren '80:** opnieuw discussie over rekeningrijden, maar er is onvoldoende politieke en maatschappelijke steun (Hanja Maij-Weggen)

- **1991-2001:** politieke steun lijkt aanvankelijk voldoende, maar iedere poging om plannen uit te werken stuit op gebrek aan draagvlak (Hanja Maij-Weggen en Anne-Marie Jorritsma)
- **2002:** Door het kabinet-Kok II voorbereide kilometerheffing als vervanging van vaste belastingen strandt met de val van

het kabinet (Tineke Netelenbos)

- **2007:** Presentatie van onhaalbaar plan om een peperduur systeem van kilometerheffing in te voeren, vanaf 2011 voor vrachtwagens en per 2012 voor auto's (Camiel Eurlings)

Gewond maar niet verslagen

Nazorg voor uitgezonden militairen ontoereikend

Steeds vaker worden Nederlandse militairen uitgezonden naar crisisgebieden. Het risico op lichamelijk en psychisch letsel is groot, maar de nazorg is vaak ontoereikend. Veteranen met ernstige trauma's voelen zich door Defensie in de kou gezet.

Op 3 april spelde SP-Tweede Kamerlid Remi Poppe het Draaginsigne Gewonden op bij de Bosnië-veteranen Vincent Heinhuis (37) en Alex Seeger (39). Het insigne is een teken van erkenning voor militairen die lichamelijk en/of psychisch gewond van een uitzending terugkeren.

‘Gewond maar niet verslagen’, zo luidt de tekst van het Draaginsigne Gewonden (DIG). De minister van Defensie kent het toe aan militairen en veteranen die onder oorlogsomstandigheden of tijdens vredesoperaties lichamelijk of psychisch letsel hebben opgelopen. Opmerkelijk detail: de slachtoffers dienen het insigne

zelf aan te vragen. Het ministerie oordeelt vervolgens of de gewonden aan alle criteria voldoen. “Om respect en dank moet dus worden gevraagd. Dat is een treurige gang van zaken die snel moet veranderen”, meent Remi Poppe. Hij zet zich in voor een betere wettelijke regeling voor de nazorg aan veteranen. Zo was hij initiatiefnemer van het College Veteranenzaken, een overkoepelende organisatie die als intermediair fungeert tussen organisaties voor veteranen en de politiek. Het is vanwege die betrokkenheid dat Vincent Heinhuis en Alex Seeger aan Poppe vroegen hen het draaginsigne uit te reiken. Dat gebeurde op 3 april in het gebouw van de Tweede Kamer aan het Binnenhof in Den Haag. Poppe: “Hier

werd destijds besloten tot de uitzending van militairen en nu vindt hier de uitreiking van het insigne plaats.” Heinhuis en Seeger hebben in 1994 en 1995 in Bosnië gediend. Ze kwamen dermate getraumatiseerd terug dat ze posttraumatisch stress-syndroom (PTSS) kregen. Een aandoening waarvan je nooit echt geneest. “Het is als leren leven met één been”, zegt Seeger. “Zo’n soort revalidatieproces is het, waarin het dan eens goed gaat en dan weer wat minder. Je moet je beperkingen accepteren.”

Koude kermis

De bijeenkomst gaat niemand in de koude kleren zitten. Het vereist lef om openlijk uit te komen voor de trauma's die je hebt overgehouden aan je militaire missie. Om publiekelijk te vertellen over het traject dat je hebt afgelegd en om dank te betuigen aan je vrouw, kinderen, familie en vrienden. Precies dat doen Heinhuis en Seeger deze derde april in de rooksalon van de oude zaal van de Tweede Kamer.

Ze zijn hier ook om aandacht te vragen voor collega's die zich in dezelfde situatie bevinden. Heinhuis: "We richten ons op de media en op de Tweede Kamer. Militairen die getroffen zijn, komen van een koude kermis thuis. Er moet recht zijn op respect. Als je door uitzending een beschadiging oploopt, hoor je recht te hebben op het draaginsigne zonder dat je dat zelf moet aanvragen. Dat getuigt immers van disrespect." Ook Seeger benadrukt dat betere nazorg nodig is. "Er bestaan te veel regels en het is te bureaucratisch. Dat levert voor mensen met posttraumatisch stress-syndroom veel stress op, terwijl je juist rust nodig hebt. Defensie maakt geen onderscheid tussen fysiek en psychisch letsel." Zo hanteert het ministerie een termijn van twee jaar voor herstel van letsel. Maar bij posttraumatisch stress-syndroom werkt dat niet. Het duurt vaak al jaren voordat de diagnose is gesteld. Door onwetendheid lopen deze mensen dan vaak allerlei regelingen mis, zoals een militair invalidenpensioen. "Of ze moeten keuringen ondergaan, waarbij

ze alles moeten vertellen", zegt advocaat Tanja ten Wolde. "Terwijl ze juist niets willen en kunnen vertellen. Door alle regels is er geen fantasie en creativiteit meer. Maatwerk ontbreekt." Ook nu geeft Heinhuis te kennen alleen in therapie te willen praten over wat hem is overkomen.

Gewonden weggemoffeld

Heinhuis en Seeger hebben het gevoel dat Defensie de gewonden het liefst wegmoffelt. Vooral de slachtoffers van posttraumatisch stress-syndroom. Want als je op de televisie die psychologen over uitgezonden militairen hoort praten gaat het vooral over de 95 procent die niets mankeert, meent Heinhuis. Volgens hem neemt eenderde van de uitgezonden militairen iets mee terug. "Dat varieert van slecht slapen tot concentratieproblemen. Van dit percentage is zo'n 5 procent zwaar getroffen, met een posttraumatisch stress-syndroom, zoals Alex en ik. Voor hen moet er een oplossing komen." Het was Heinhuis die een beroep deed op

Remi Poppe om het insigne uit te reiken. "Ik ben een militair, maar ook een republikein, atheïst en lid van de SP. Dat kan eigenlijk niet samengaan. Als militair was mijn visie dat ik diende voor volk en vaderland, niet voor de koningin. Ik wilde zorgen voor stabiliteit en orde in de wereld." Na zijn missie in Bosnië tekende hij in 2000 weer een contract en in 2004 werd hij uitgezonden naar Irak. "Na drie maanden werd ik naar huis gestuurd, wegens disfunctioneren. Na mijn repatriëring werd dat veranderd in 'op medische gronden'. Pas eind 2005 ben ik in therapie gegaan, tot die tijd dacht ik het zelf wel te redden." Toen bleek ook dat hij zelf overal achteraan moest. "En dat is een probleem, als je zo ver van de wereld bent."

"Alles glipte weg: mijn bedrijf, mijn gezin, mijn eigenwaarde"

Ook bij Seeger kwam de terugslag pas jaren later. "In 1994 zat ik een half jaar bij Dutchbat in Bosnië. Daarna liep mijn contract af en ik wilde weg. Ik ging een jaar naar Amerika en Canada. Terug in Nederland ben ik in de zorg gaan werken. Het sociale gehalte viel me erg tegen en toen dacht ik: dan maar echt de profit-sector in. Ten slotte ben ik voor mezelf begonnen, met een delicatessenzaak in Amersfoort. Tot het misging. In 2006 stortte mijn wereld in. Alles glipte weg: mijn bedrijf, mijn gezin, mijn eigenwaarde. Sindsdien zit ik in een lang proces om weer in mijn gezin en in de maatschappij te functioneren. Ik ben er nog niet, maar ik ga het winnen." Tijdens zijn therapie leerde hij Vincent kennen. "Het klikte, we zitten op één lijn." Voor Seeger is deze dag een afsluiting van een donkere periode, die het begin markeert van iets nieuws. "Ik wil aantonen dat ik er weer ben." Heinhuis is van plan een studie te gaan volgen. "Ik wil me nu op de toekomst gaan richten." Beide blijven zich inzetten voor betere nazorg voor veteranen. Samen met Remi Poppe. Hij streeft naar een veteranenwet waarin de nazorg is gegarandeerd, buiten Defensie om. "Veel veteranen willen niets meer met het leger te maken hebben. Op het moment dat een trauma is erkend, moet er civiele zorg komen."

Tekst Maja Haanskorf
Foto Suzanne van de Kerk

DOEN

Foto Ruth Livingstone / sxc.hu

Ander Europa

Hoe democratisch stemmen Nederlandse partijen eigenlijk in het Europees Parlement? Comité Ander Europa onderzocht het en stelde met het oog op de aanstaande verkiezingen de Kieswijzer Europa op. Ander Europa is voortgekomen uit het Comité Grondwet Nee, dat ten tijde van het Grondwetsreferendum van 2005 onder meer opzien baarde door de gevestigde digitale stemadviseurs in twijfel te trekken. De alternatieve referendumwijzer trok een ongekend aantal bezoekers. Recent heeft Ander Europa ook de informatiekant 'Hoezo Europa?' uitgebracht, 'voor iedereen die zich afvraagt wat we aan moeten met Europa.' De kant is gratis verkrijgbaar bij bibliotheken en via www.andereuropa.org. (DdJ)

www.kieswijzereuropa.nl

ZIEN

Foto sanja gjenero / sxc.hu

Permacultuur

Makkelijk winbare fossiele energiebronnen raken uitgeput en de prijzen stijgen. Op termijn lijkt een aanpassing van onze energieconsumptie onvermijdelijk. Grote bedrijven beloven gouden bergen op het gebied van alternatieve energiebronnen, die vaak echter weer nieuwe sociale en milieuproblemen met zich meebrengen. Permacultuur daarentegen stelt iedereen in staat om zélf efficiënt gebruik te maken van vrij beschikbare energie en is gebaseerd op de principes van natuurlijke kringlopen. Kwestie van slim bouwen, maar ook met intelligent tuinieren valt al winst te behalen. Dat kan zelfs op een stadsbalkonnetje. Nieuwsgierig? Kijk dan op www.transitiecultuur.nl waar deze documentaire wordt vertoond. (DdJ)

Permacultuur in Nederland
Regie: Miquel Buckinx en Petra Biesta

ZIEN

Entre les Murs

Entre les murs won in mei 2008 onverwachts de Gouden Palm tijdens het filmfestival in Cannes. Nu is de film ook op dvd verkrijgbaar, zodat iedereen een kijkje kan nemen in het klaslokaal van meester Marin. Uiteraard is de film in scène gezet, maar regisseur Cantet heeft er alles aan gedaan om de film zo authentiek mogelijk te laten zijn. De leerlingen worden gespeeld door een complete schoolklas uit Parijs. Bovendien wordt meester Marin gespeeld door François Bégaudeau. Deze voormalige leraar is de auteur van het gelijknamige boek. Zo geeft de film een onbecommentarieerd beeld van de huidige realiteit op middelbare scholen. (Jola van Dijk)

Entre les Murs
Regie: Laurent Cantet

HOREN

Mama Roux

Door Daniël de Jongh

Koninginnedag 2009. 's Ochtends liepen prins Constantijn en zijn eega Laurentien nog polonaise door het Apeldoornse Oranjepark. Geen carnavaleske variant, maar de ironische, swingende versie van Mama Roux: 'Haak jezelf toch onbevreesd aan bezwete lijven! Zwaan kleef maar aan, want we doen de polonaise.' Een uurtje later kwam het nieuws dat een auto op een groep mensen was ingereden. Het leven is grilliger dan een mens kan verzinnen. Was het ongeluk niet gebeurd, dan zou ik het optreden van Mama Roux de gebeurtenis van de dag hebben genoemd. Literaire Nederfolk noemt deze band haar muziekstijl: een eigenzinnig brouwsel waarin jazz, folk, klezmer en een vleugje spot en oubolligheid de boventoonvoeren.

Op de nieuwe cd *Mest en Mist* speelt een keur aan gastmuzikanten mee, waaronder het Groot Apeldoorns Smartlappenkoor. De basis blijft echter de driestemmige zang van Mieke Rous, Caroline Buitenhuis en Tynke Luske, begeleid door de accordeon en piano van Juul Beerda en de contrabas van Erik van Loo. Hoofdstema van deze cd is emigratie in al haar facetten, zij het wel in vervlogen tijden. Zo is er het ontroerende *Alteveer*, een geslaagde bewerking Peter Jones' *Kilkelly* – gebaseerd op de brieven die zijn geëmigreerde overgrootvader in de negentiende eeuw ontving van het thuisfront. Maar ook de harteloze matroos die jonge meisjes de afgrond inlokt wordt bezongen, het verlangen om

te vertrekken en de heimwee. De meeste teksten zijn van de hand van voorvrouw Mieke Rous, die ook enkele klassieke gedichten bewerkte. Zo is het titelnummer *Mest en Mist* oorspronkelijk van P.A. de Génestet.

Mest en Mist
Mama Roux
Coast to Coast

Tekst Jola van Dijk
Foto Karen Veldkamp

“Ik wist dat het beter en linkser kon”

Pol van Rijn uit Groningen is met zijn 14 jaar nog te jong om lid te worden van de SP. Toen hij zich aanmeldde, moest hij zelfs nog een jaar wachten voordat hij lid kon worden van ROOD, jong in de SP. Hij heeft politieke ambities, maar timmert ook aan de weg als acteur.

Waarom werd je lid van ROOD?

“We zijn met groep 8 een keer naar Den Haag geweest. De PvdA-rondleiding was toen zo slecht dat ik wist dat het beter en linkser kon.”

Wat is jouw ROOD-moment?

“Onze acties tegen de 1040-urennorm voor middelbare scholieren. We hadden in Groningen bedacht dat we met een camera scholieren konden interviewen: gewoon vragen wat zij ervan vonden. Dat vind ik wel het mooiste en meest effectieve wat ik tot nu toe gedaan heb.”

Heb je politieke ambities?

“Ik weet nog niet wat ik na de middelbare school wil gaan doen, maar iets binnen de partij lijkt me geweldig. Als ik ooit de kans

zou krijgen om de Tweede Kamer in te gaan, dan zou ik dat zeker doen.”

Wat is je favoriete plek op de wereld?

“Ik ben er nog nooit geweest, maar China fascineert me wel.”

Heb je hobby's?

“Ik doe veel aan toneel. Ik volg lessen en speel in series en reclames, soms verdien ik er ook wat mee.”

In wat voor serie speel je nu?

“Een serie over kinderen die de wereld van de architectuur willen ontdekken. We volgen alle stappen van bouwvakker tot architect. Misschien komt die serie ook op de landelijke televisie!”

Van de kringloop in de drup

In april 2000 ben ik vanuit een thuissituatie gestart bij een kringloopproject, in een uitgeleefde loods. Geweldig mooi, alles vanaf het begin opbouwen. Van 2002 tot 2004 had ik er een WIW-baan. Voor een opvolgende regeling kwam ik niet in aanmerking, wat ik ook probeerde. Een vrijwilligersvergoeding lukte evenmin. Vervolgens werd ik tegen mijn wil op de WSW-wachttijl geplaatst. Sinds april werk ik bij een SW-bedrijf (Sociale Werkvoorziening –red.). Ik koos zelf voor 32 uur per week, dat lukte bij de kringloop wel maar hier trok ik dat niet en ik kwam al snel weer thuis te zitten. Daarop teruggegaan naar 20 uur, maar ik zit nu wel onder het wettelijk minimumloon. Een aanvulling uit de bijstand is dus nodig. Om maar niet over het zeer simpele werk (of het ontbreken daarvan) te spreken. Zo'n 30 jaar terug in de tijd! Wat een afgang! Al mijn inzet is men blijkbaar vergeten. Waarom kon ik niet met een SW-indicatie bij de kringloop blijven? Regels?? Hier wordt echt niemand beter van, alleen maar gestoord. Het is om te huilen.

F. Ralten, Buitenpost

JSF

Het enige wat mij verbaast over het genomen JSF-besluit, is dat er eerst nog twee dagen over gedebatteerd moest worden; terwijl al van tevoren vaststond dat het kabinet er niet op zou gaan vallen.

Henry van Beek, Metslawier

Hartenkreet

Als bijna 88-jarige herinner ik me nog heel goed de NSB, hun krant 'Volk en Vaderland' en de kreet 'Nederland maak schoon je nest, de Joodse invloed is de pest'. Heden ten dage zien wij helaas een wedergeboorte van deze denkwijze. Nu is men niet meer anti-semiet, maar anti-islamiet. En Wilders mag zijn smerige praatjes rondstrooien, net zoals Mussert destijds. Deze zogenaamde vrijheid van meningsuiting is in werkelijkheid

racistische opruiing. Na vele jaren stort men krokodillentranen om de vervolgingsslachtoffers uit de vorige eeuw. Tegelijkertijd is men bezig, nieuwe slachtoffers te creëren. Onze nazaten kunnen dan weer heerlijk krokodillentranen wenen – een fraai vooruitzicht. Laat Wilders dus maar vrij zijn gang gaan.

Mevr. Kho, Amsterdam

Ouderen

Wie helpt de ouder wordende mens? De huisarts converseert per computer. De specialist heeft pas over 14 dagen, 3, 4 of 6 weken tijd voor een afspraak. De ING sluit kleine kantoren (bij een nieuwe naam hoort een nieuw kantoor). Dus niet meer in dorp of kleine stad maar naar een grotere stad. Er zijn weinig handelingen die nog persoonlijk verricht kunnen worden. Minder goed horen, minder goed zien, minder mobiel, wie houdt daar rekening mee?

Corry van der Kolk, Opperdoes

Pensioenfondsen

Ik heb jarenlang pensioenpremies betaald, om voor mijn oude dag te sparen. Nimmer heb ik de intentie gehad om te gaan speculeren op de beurs met mijn opgebouwde pensioen. Had ik dat gewild, dan had ik daar bewust een andere vorm voor gekozen. Ik ben derhalve van mening dat de pensioenfondsen een onrechtmatige daad hebben gepleegd en dat de pensioenspaarders een proefproces zouden moeten beginnen. Hierbij zou de inzet moeten zijn: pensioen opbouwen is sparen voor je pensioen. Dat is heel iets anders dan beleggen en speculeren. De deelnemers aan de pensioenfondsen hadden en hebben de intentie om te sparen voor hun pensioen. Zij hebben nimmer toestemming gegeven voor riskante beleggingen met hun pensioengelden. Als de algemene pensioenwet op dit punt onduidelijk is, zou deze aangepast moeten worden, zodat deelnemers aan pensioenfondsen een garantie krijgen dat hun pensioen opgebouwd en niet vergokt wordt. Wellicht dat hier zelfs een overheids-garantieregeling voor zou moeten gaan gelden.

Cor van der Meij, Arnhem

Wie betaalt de crisis?

In de Tribune van maart wordt de vraag gesteld, wie de crisis moet gaan betalen. Dat is niet zo moeilijk. Degenen die de crisis wereldwijd hebben veroorzaakt. Zij zijn degenen geweest die mensen en bedrijven in de problemen hebben gebracht. Bankdirecteuren die zich verrijken, en regeringen die hier niets tegen deden. Zij zijn er de oorzaak van. Nu de bom is gebarsten, worden de regeringen ineens wakker. Wel erg laat, want er is steeds op gehamerd dat er iets tegen die graaicultuur gedaan moest worden. Maar nee, "dat kunnen ze zelf wel onderling regelen", volgens onze regering. Niet dus. Laat de grote graaiers en de slapende regeringen, de veroorzakers van de crisis, maar opdraaien voor die crisis.

Maayke Jong-Doppen, Breda

Moeite met Theo

Ik heb wat moeite met de strip Theo de Buurtconciërge in de laatste Tribune, omdat daarin een kind meerdere keren geslagen wordt. Over zoiets moet u eigenlijk geen spottende strips maken. Want dat komt echt voor, en is niet iets om de spot mee te drijven.

Aafke Klopman, Leeuwarden

Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL

Tweemaal Agnes

Vandaag ontving ik de Tribune van april. Op de omslagfoto zie ik tweemaal Agnes Kant. Zie ik dat verkeerd, wilt u haar tot het kwadraat verheffen of denkt uw photoshoppende vormgever dat ontvangers van de Tribune niet op details letten?

Maarten Legene, Amsterdam

De foto is gemaakt tijdens de nieuwe-ledendag. Agnes Kant zat voor een levensgroot gedrukt exemplaar van een groepsfoto van de SP-Tweede Kamerleden. –red.

Oom Silvio, de vrouwen en de meisjes

Erg netjes was het niet, wat de Italiaanse premier Silvio Berlusconi vorige maand deed tijdens het NAVO-feest in Kehl: voor het oog van de wereldpers koos hij ervoor om eerst een telefoontje te plegen, alvorens gastvrouw **Angela Merkel** te begroeten – die geërgerd op de rode loper stond te wachten. ‘Berlusconi schoffeert Merkel’, kopten de kranten. Maar met wie belde hij eigenlijk? Zijn medewerkers haastten zich te zeggen dat hij de Turkse premier Erdogan aan de lijn had gehad. Maar gezien de onthullingen in de weken daarna valt dat te betwijfelen. Misschien was het wel:

a) **Veronica Lario** (foto), Berlusconi's vrouw, die onlangs via de pers liet weten van hem te willen scheiden. Een van de redenen was het feit dat haar man het verjaardagsfeestje had bezocht van:

b) **Noemi Letizia**, een knap fotomodelletje dat net 18 is geworden. Volgens Veronica kwam haar echtgenoot (72) echter nooit op de verjaardagen van zijn eigen kinderen, toen zij 18 werden. Noemi kreeg trouwens een mooie halsketting van oom Silvio, maar dat was niets vergeleken bij wat de nóg knappere:

c) **Barbara Matera** van hem kreeg: een plek op de kandidatenlijst voor de Europese verkiezingen namens Berlusconi's partij Volk van de Vrijheid. Barbara is actrice en presentatrice en eigenlijk wilde oom Silvio meer van zulke blondines op 'zijn' lijst. Maar dat vond de partijleiding toch te ver gaan. Veronica vond het trouwens ook al niks; al die meiden op de lijst.

Ondanks deze en eerdere schandalen, lijkt Berlusconi's politieke populariteit stabiel.

Tekst Rob Janssen

Foto Hollandse Hoogte

THEO DE BUURTCONGIERGE

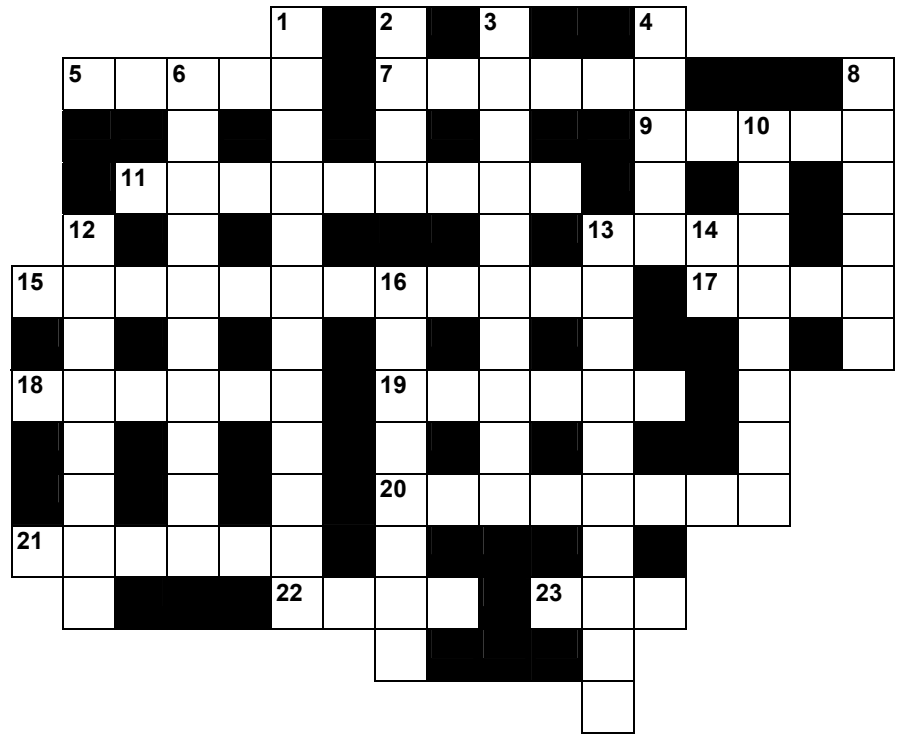

Horizontaal

5 Griekse letter straalt bij de bouwmarkt (5), 7 Zoetzuur voedsel maakt reisesjes (6), 9 Een vuistslag? Bot hoor! (5), 11 Kleingeestig, zo'n dode onderdaan (9), 13 Gewond deel van een brood (4), 15 Aan elkaar kleven is een sociale bezigheid (12, of 5,7), 17 Er heerst tucht onder monniken (4), 18 Zonen: lekker om op te slapen (6), 19 Zanikende insecten (6), 20 Heeft een trucker die werkt op de snelweg (8), 21 Niet slagen waar het naar beneden gaat (6), 22 Deze zeurende vrouw mekkert wat af (4), 23 Vader lust wel een toetje. (3)

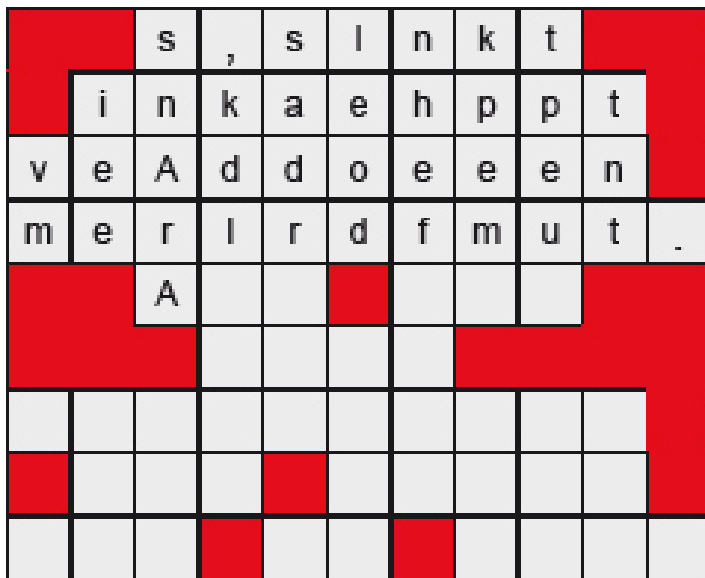
Verticaal

1 Tot 1000 Volt is de stress gering (12), 2 Lengte van tijd is kostbaar (4), 3 Leger des Heils drukt het in oorlogstaal uit (10), 4 Houtsoort uit het Ruhrgebied wordt daar ook gegeten (5), 6 Kapotte huisraad (10), 8 Geesten dolen maar wat rond (6), 10 Op gezette tijden te veel arbeid (8), 12 Kostuum schenkt ná aankoop opnieuw inhoud (8), 13 Zoetwatervis met dubbele identiteit (10), 14 In de omgeving van een omroepstichting (2, ook afk.), 16 Deerniswekkend: eeuwig heil, zonder geld. (8)

MENGLIETTERS

Plaats de in het bovenste deel van het diagram staande, door elkaar gehusselde letters zó in het onderste deel dat een Nederlands spreekwoord ontstaat. De gegeven letters 'vallen' steeds recht naar beneden (in dezelfde kolom). Ook ieder leesteken dient u in een apart vakje te plaatsen. De beginletter is reeds geplaatst.

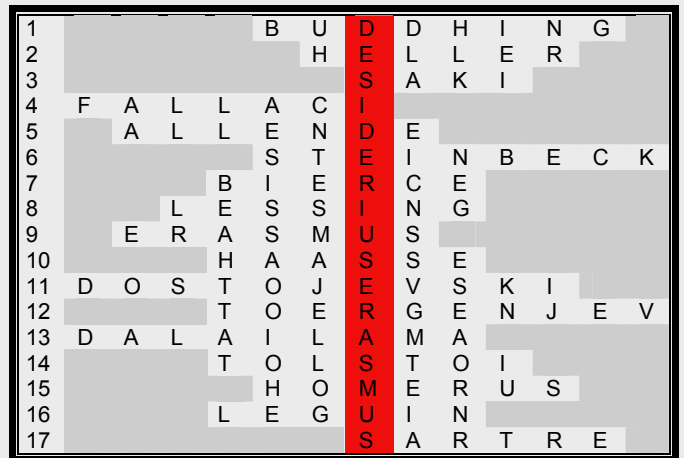

Stuur uw oplossing vóór 29 mei naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam of tribunepuzzel@sp.nl.

Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

Winnaar van cryptogram april: M. Smallenbroek uit Assen.

OPLOSSING CITATENRAADSEL april 2009

OPLOSSING CRYPTOGRAM april 2009

Horizontaal

5. In de put zitten, 7. Vlooiendoek, 8. Aanvaring, 9. Surfbank, 12. Lot, 13. Tocht, 14. Acht, 17. Onaangepast, 18. Vastnieten.

Verticaal

1. Badplaats, 2. Spookverschijning, 3. Ribbenkast, 4. Stand, 6. Treurspel, 10. Klacht, 11. Topaas, 15. Bever, 16. Baden.

SP

www.sp.nl

“Nederland wil minder Brussel”

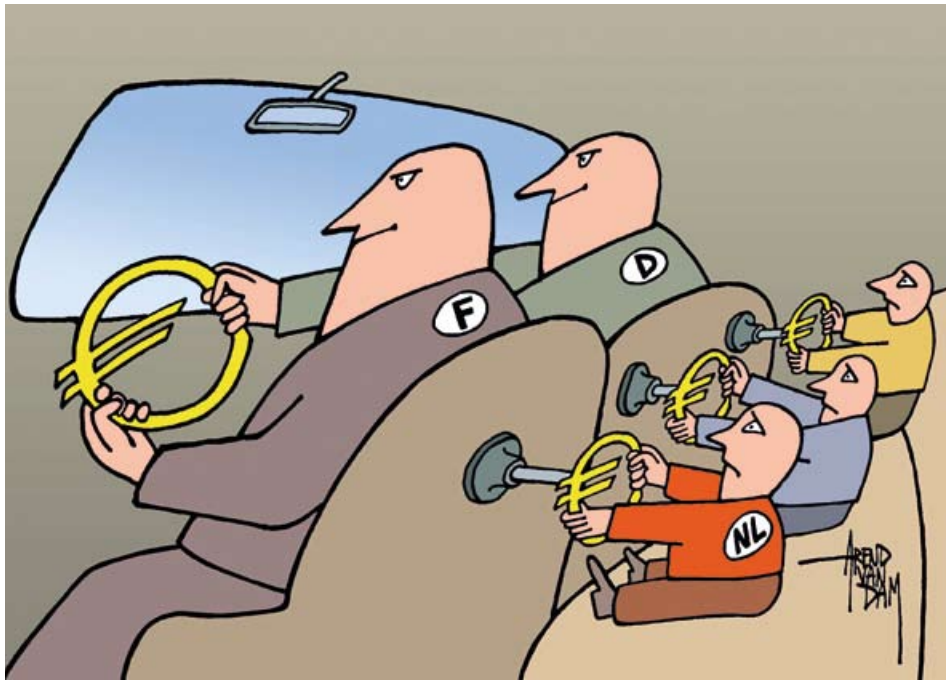
TRIBUNE

Jaargang 45 • nr. 6 • juni 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

Sjaak Bral
Lachen met een rafelrandje

Europa: SP opnieuw twee zetels

DE KEUZE VAN JAN MARIJNISSEN

“Arbeid is de bron van alle welvaart”, dat zegt Jan Marijnissen in een van zijn films op de tentoonstelling Jan Marijnissen & de Meisjes van de fabriek. De Twentse fabrieksarbeiders verdienden rond 1900 ondanks hun lange werkweek net genoeg om van te leven; en vaak zelfs dat niet. Langzamerhand kwamen zij in verzet tegen de uitbuiting door de fabrikanten. Ze richtten de eerste vakverenigingen op, weliswaar verzuild, maar toch. Er volgden grote en beruchte stakingen, die landelijk veel aandacht kregen. Twente geldt dan ook als de bakermat van de moderne vakbeweging. Hoe uiteindelijk rond 1950 de welvaart toch bereikbaar werd voor de arbeiders is de leidraad in de tentoonstelling.

Te zien van 19 juni t/m 13 september 2009 in museum TwentseWelle in Enschede www.twentsewelle.nl

TwentseWelle

COLOFON

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Jola van Dijk, Rob Janssen,
Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Willem Bos, Maja Haanskorf, Ronald
Kennedy, Suzanne van de Kerk

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Foto: Suzanne van de Kerk

IN DIT NUMMER:

Sjaak Bral

12

“Als ik een sudoku wil invullen, pak ik mijn belastingformulier wel”

Europa

16

“Opnieuw in het rijtje winnaars”

Mensenwerk

18

“Met 39 al te oud voor een fatsoenlijke baan”

EN VERDER...

- 4 Fotoreportage: De kapers van Somalië
- 6 Energie: “Net zo lang gemanipuleerd tot ze hun zin kregen”
- 22 ‘Twinning’: Hulp voor twee
- 26 LinksVoor: Monique Bûtôt-Visser is gek op Frans Catalonië

27 Gespot 28 Prikbord 29 Uitgelicht 30 Theo 31 Cryptogram

Trots

Droomfinale Champions League: Barcelona tegen Manchester United met Edwin van der Sar. De absolute climax van het Europese voetbal. De kampioen van Spanje tegen de Engelse nummer één. En helemaal leuk is natuurlijk dat de wedstrijd een Nederlands tintje heeft, want Manchester United heeft Edwin van der Sar op doel staan.

Het is 20.45, de wedstrijd begint. Manchester United met Edwin van der Sar begint goed, maar al snel komt Barcelona op voorsprong. Samuel Eto'o uit Kameroen passeert de Serviër Nemanja Vidic en schopt de bal in het doel. Lang blijft het 1-0, maar dan wordt aan Engelse zijde een speler gewisseld. De Koreaan Park Ji-sung maakt plaats voor Dimitar Berbatov uit Bulgarije. Maar even later wordt het 2-0 voor de Spanjaarden dankzij een kopbal van de Argentijn Lionel Messi. Ondanks verwoede Engelse pogingen van de Portugees Cristiano Ronaldo lukt het Manchester United met Edwin van der Sar niet meer om die achterstand om te buigen. Een Spaanse ploeg wordt kampioen van Europa dankzij een Argentijnse kopbal en een Kameroenese punter. Of nee; een Catalaanse ploeg met niet-Spaanse uitblinkers. Of zoiets. Maar helaas zonder Nederlands tintje, zoals de Engelse club met de Serviër, de Koreaan, de Portugees en de Bulgaar.

Maar net voordat ik ietwat teleurgesteld de tv uit wil zetten, redt de NOS-verslaggever mijn avond door eraan te herinneren dat winnaar Barcelona vroeger wél een Nederlands tintje had. Omdat Johan Crujff, Louis van Gaal, Frank Rijkaard en Ronald Koeman daar ooit trainer of speler waren geweest. Wat fijn om te weten, zeg! Apetrots zoek ik mijn bedje op.

Namens de redactie: Rob Janssen

Zeeroversnest

Volgens het International Maritime Bureau (IMB) vielen piraten vorig jaar op vaak spectaculaire wijze 92 schepen aan voor de Somalische kust, bijna eenderde van alle piratenaanvallen wereldwijd. Dat aantal is in het eerste kwartaal van dit jaar al geëvenaard, zo meldt het IMB. Toen de Nederlandse marine zeven piraten die een tanker wilden kapen na verhoor weer vrijliet, trok de SP – overigens voorstander van de inzet van NAVO-marineschepen tegen piraterij – bij monde van Kamerlid Ewout Irrgang aan de bel. De SP'er kaartte daarbij tevens het fenomeen van de 'Westerse piraterij' aan. Voor de kust van Somalië is er alleen al in 2007 voor 94 miljoen dollar illegaal gevestigd door onder meer Europese schepen. Ook wordt de kust al jarenlang gebruikt als dumplocatie voor nucleair en chemisch afval, waardoor het werk van de Somalische vissers onmogelijk wordt gemaakt. "Kan de marine hier ook tegen optreden?", vroeg Irrgang zich af.

Foto's 1, 2, 4, 6: BRUCHET Patrick
3: Joerg Glaescher, 5: Bram Saeys / Hollandse Hoogte
Tekst Rob Janssen

Essent alsnog verkocht, Nuon naar Zweden

“Net zo lang gemanipuleerd tot ze hun zin kregen”

Het Brabantse ‘nee’ tegen de verkoop van de Essent-aandelen paste niet in het straatje van Gedeputeerde Staten en daarom werd de besluitvorming maar overgedaan. Premier Balkenende ligt er niet wakker van en inmiddels is ook Nuon in de uitverkoop gedaan. Terugblik op een beladen maand.

24 april Na 11 uur debat stemt een nipte meerderheid van Provinciale Staten Brabant tegen verkoop van de aandelen Essent aan de Duitse energiereus RWE. Dat bedrijf wil Essent alleen kopen als het minstens 80 procent van de aandelen krijgt. Brabant heeft met 31 procent van de aandelen daarom een sleutelpositie. SP-fractievoorzitter Nico Heijmans: “Van oudsher hoefde het CDA in Noord-Brabant maar met de vingers te knippen om z’n zin te krijgen. Het is een historisch moment dat er nu tegen de verkoop gestemd is.”

14 mei Spoeddebat in de Tweede Kamer over verkoop Essent. Agnes Kant: “Als de aandeelhouders van Essent de verkoop van het bedrijf toch doorzetten, nemen zij een besluit dat haaks staat op het algemeen belang. Op grond daarvan vindt de SP dat de regering een dergelijk besluit moet tegenhouden.” Eenzelfde oproep doet Kant tijdens het vragenuurtje op dinsdag 19 mei. Balkenende weigert in te grijpen en stelt dat de leveringszekerheid door het verkopen van de energiebedrijven gegarandeerd blijft. Hij ziet de splitsing van de energiebedrijven in productie- en netbedrijven als waarborg, omdat de netbedrijven dan in publieke handen blijven.

15 mei De oppositie in Provinciale Staten van Noord-Brabant heeft een extra vergadering over Essent aangevraagd. Gedeputeerde Staten dreigen namelijk het democratische besluit tegen de

Nico Heijmans

aandelenverkoop naast zich neer te leggen. Meteen dienen de christen-democraten een motie in voor de aandelenverkoop. Heijmans: “Het CDA deinst er niet voor terug om de besluitvorming over te doen en de zaak te manipuleren met zogenaamde nieuwe informatie van RWE. Ik denk dat veel mensen zich afvragen of ze ooit nog wel gaan stemmen. Het college heeft de zaak net zo lang gemanipuleerd tot het alsnog z’n zin kreeg. Het voelt als een voetbalwedstrijd waarbij van tevoren is afgesproken dat goals van de ploeg met de rood-groene shirtjes niet tellen.”

26 mei Minister Van der Hoeven van Economische Zaken stemt in met de splitsing van Essent. Hiermee is de laatste hobbel voor verkoop aan RWE weggehaald. Vattenfall (het Zweedse bedrijf dat Nuon wil overnemen) wint de *Climate Greenwash Award 2009* voor groene praatjesmakerij. Het bedrijf is genomineerd omdat het zichzelf neerzet als klimaatkampioen. Evenals de jury ziet Eric van Kaathoven, SP-fractievoorzitter in Gelderland, dat anders: “Vattenfall wil de komende 40 jaar doorgaan met bruinkoolwinning. In Oost-Duitsland zijn ze een maanlandschap aan het creëren.”

Mens, markt en maatschappij

“Niet alleen de banken, ook de burger is schuldig aan de huidige crisis. Omdat die als consument steeds meer wil, heeft-ie de banken verleid tot wat ze gedaan hebben”, aldus onze minister van Financiën tegenover Matthijs van Nieuwkerk in De Wereld Draait Door. “Niet marktfalen, maar het menselijk falen is de kern van het probleem”, aldus onze minister-president in een opinie-stuk in NRC over de crisis en de toekomst.

De twee *founding fathers* van dit kabinet weten het zeker: de mensen, wij allen dus, zijn schuldig aan de crisis. Maar wat betekent dat?

Het doet mij denken aan de discussies over de oorzaken van ongelukken op de werkvloer. In mijn woonplaats is een betonfabriek waar ze vloerplaten maken voor de woningbouw. Die platen stonden recht overeind op het terrein te wachten op vervoer naar hun bestemming. Het kwam wel eens voor dat er iemand onder een omvallende plaat terecht kwam, soms met het meest dramatische gevolg. Hadden die mensen niet goed opgelet? Een menselijke fout? De platen worden nu in ieder geval horizontaal gestapeld.

Het menselijk tekort. Ja, dat bestaat. Wie werkt maakt fouten. Erger nog, soms kunnen mensen als gevolg van hebzucht dingen doen die eigenlijk niet door de beugel kunnen. De mens is genegen tot het goede én het kwade, niet zelden zijn de omstandigheden – welke dan ook – bepalend voor wat het wordt. Daarom kent een beschaafde samenleving geboden en verboden die we gezamenlijk, op democratische wijze formuleren en voor ons allen vastleggen.

Zo ging het lange tijd in de wordingsgeschiedenis van ons land, Europa, en de wereld. Tot in de jaren tachtig de gekte toesloeg: het neoliberalisme. Overheidstaken werden vermarkt, regels werden afgeschaft, alles moest flexibel, enzovoorts. Tevens werd de hebzucht tot motor van onze economische vooruitgang verklaard. Tegelijkertijd werden opvoeding, waarden en normen tot ouderwetse begrippen verklaard. Degelijk toezicht werd overbodig geacht.

Kortom: de samenleving werd een walhalla voor het eigenbelang. Het gevolg? Vrij baan voor de graaiers, het algemeen belang werd een hol begrip, en de visie op de lange termijn werd van de agenda afgevoerd. Tsja, inderdaad, allemaal mensenwerk. Maar het is dus ook ‘mensenwerk’ om te leren van de fouten en nu werk te maken van een nieuwe koers. De mensen snakken naar inspiratie en hoop op een beter toekomst, een betere wereld. De SP heeft getoond over de beste analyse te beschikken. We hebben ook de beste antwoorden. Wij brengen die inspiratie, die hoop, en die verandering.

Jan Marijnissen

27 mei De Gelderse Staten beslissen over de verkoop van aandelen Nuon. Met 44 procent van de aandelen is Gelderland veruit de grootste aandeelhouder. Er stemmen 41 Statenleden voor de verkoop, 9 tegen. Van Kaathoven: “Ze hebben hier echt last van tunneldenken. Zo van: we willen allemaal verkopen en Vattenfall is een heel groen bedrijf. Het lijkt in de Staten wel alsof ik Chinees spreek over Nuon, terwijl buiten die zaal iedereen begrijpt wat ik zeg. We hebben op alle manieren actie gevoerd en geprobeerd om harde feiten aan de andere fracties te geven. Zonder resultaat, want de Partij voor de Dieren is de enige die er echt naar gekeken heeft.”

En nu? “Nu hebben we bergen met geld bij alle provincies. Het wordt interessant wat daarmee gedaan gaat worden. In Gelderland gaat het om 4,4 miljard”, aldus Van Kaathoven. Nico Heijmans is nog altijd woedend over de gang van zaken in Brabant. “De onafhankelijke Rekenkamer moet de hele gang van zaken onderzoeken. Dan wordt duidelijk dat Gedeputeerde Staten niet juist gehandeld heeft. Een motie van wantrouwen is dan zeker niet ondenkbaar.” Van Kaathoven: “Als SP kunnen we trots zijn op de hele campagne ‘Ze zijn nuts’. Iedereen heeft samengewerkt, in afdelingen en landelijk. Wij zijn de enige partij die dat kan, en die zo’n duidelijk signaal af kan geven.” Ook Heijmans ziet een winstpunt: “In januari was de verkoop nog praktisch een hamerstuk, maar nu spreekt iedereen zich erover uit. De vakbonden, VNO-NCW, Hans Wiegel, Jan Terlouw en niet te vergeten 70 procent van de bevolking zien het belang van een nationale energiepolitiek. We zijn er goed in geslaagd om iedereen wakker te maken, alleen luisteren ze in de Staten nog niet.”

Nagekomen bericht, 5 juni

‘Staten misleid in debat over Essent’ kopt dagblad de Gelderlander. BN/De Stem formuleert het nog scherper op haar website: ‘Verkoop Essent op de helling’. Wat is er aan de hand? Uit gegevens van juridisch adviseurs concludeert een aantal politieke partijen dat gedeputeerde Annemarie Moons van Noord-Brabant Provinciale Staten onjuist heeft geïnformeerd. Heijmans: ‘Moons beweerde op basis van geheime stukken dat RWE vrij makkelijk af zou kunnen stappen van de voorwaarde dat 80 procent van de aandelen aan hun verkocht moest worden. Dit bleek een eigen interpretatie te zijn van de gedeputeerde op grond van de statuten, het contract en uitspraken van de directeur van RWE. Nu blijkt dat ze de informatie zo geïnterpreteerd heeft dat het haar goed uitkwam, terwijl helemaal niet duidelijk was of die interpretatie juridisch ook klopte.’ De uitspraken van Moons waren doorslaggevend voor de VVD om uiteindelijk voor de verkoop te stemmen, zodat er alsnog een meerderheid voor de aandelenverkoop was. Heijmans: ‘Terugdraaien van het verkoopbesluit kan niet meer, want de handtekening van de Commissaris van de Koningin staat al onder het contract. Onze motie voor een onafhankelijk onderzoek is wel unaniem aangenomen. De Zuidelijke Rekenkamer gaat de wijze waarop de procedure tot vervreemding van de aandelen Essent gevoerd is onderzoeken.’

Tekst Jola van Dijk en Rob Janssen

Foto Joyce van Belkom / Hollandse Hoogte

Woensdag gehaktdag

Verantwoordingsdag is sinds 2000 het moment, op de derde woensdag van mei, waarop de ministeries gezamenlijk de jaarverslagen presenteren. Het wordt in de volksmond ook wel gehaktdag genoemd. Dat lijkt dit jaar extra toepasselijk omdat de Algemene Rekenmaker gehakt maakt van het Kabinet dat – tegen de traditie in – de verslagen vóór die van de Rekenkamer heeft gepresenteerd. In de verantwoording geeft het kabinet zichzelf een dikke 8, zonder dat daar een accountant aan te pas gekomen is. Gerrit de Jong, collegelid van de Rekenkamer, wil daarom dat de Kamer het kabinet hartgrondig terechtwijst. SP-fractieleider Agnes Kant heeft daarvoor geen aanmoediging nodig. De partij is nooit een voorstander geweest van 'gehaktdag' en ze hekelt de borstklopperij van het kabinet. "Dit kabinet leeft in haar eigen papieren werkelijkheid, maar de praktijk is anders." Zo noemt ze het voorstel van minister Ter Horst om 500 extra wijkagenten aan te stellen, terwijl er in werkelijkheid duizenden agenten worden wegbezuinigd. Van haar mag er gehakt gemaakt worden van Verantwoordingsdag. "De controle op het kabinet is een permanent proces. Dit jaarlijkse gegoochel met cijfers voegt daar niets aan toe."

Foto Kerem Yucel / sxc.hu

ROOD kiest nieuw bestuur

Tijdens de Algemene Ledenvergadering op 24 mei heeft ROOD een nieuw bestuur

Snoepje van de maand

ADHD-site uit de lucht

Een internetquiz op een kindvriendelijke website, die kinderen aanspoort om pillen tegen ADHD te slikken. Dat kan natuurlijk niet, vindt SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven. "Kinderen worden gemanipuleerd om een bepaald medicijn te gebruiken en zo de kas van medicijnreus Eli Lilly te spekken." Daags nadat hij bij ministers Rouvoet (Jeugd en Gezin) en Klink (Volksgezondheid) bezwaar maakte over de praktijken van Lilly, is de bewuste internetpagina plotseling uit de lucht gehaald. Uit een brief aan Van Gerven blijkt dat de multinational zelf de internetquiz heeft laten verwijderen, omdat het 'qua inhoud niet langer past binnen de wijze waarop Lilly Nederland zich positioneert'. Van Gerven: "Ik ben blij dat Lilly kennelijk inziet dat dit niet door de beugel kon." Een van de risico's die volgens de Amerikaanse *Food and Drug Administration* gepaard gaan met het bewuste ADHD-medicijn is een licht verhoogde kans op suïcidale neigingen.

Foto jeffbalke / flickr.com

gekozen. De 22-jarige Eva Gerrebrands uit Haarlem is gekozen als voorzitter van de SP-jongeren. Ze werd begin 2003 lid van ROOD, uit woede over de invasie in Irak. Als voorzitter wil ze de huidige koers voortzetten: "ROOD rust niet tot huisjesmelkers de wereld uit zijn, alle studenten kunnen reizen en mosquito's tot het verleden behoren." Gerrebrands hoopt volgend jaar af te studeren als leraar wiskunde en geeft nu al twee dagen per week les in Amsterdam. Maar wat is haar uiteindelijke ambitie? "Minister van onderwijs worden natuurlijk! Haha, grapje hoor."

Het bestuur bestaat verder uit Anna la Verge en Marc Smits uit Amersfoort, Lieke Smits uit Delft en Leon Botter uit Den Haag.

Politionele acties

De regering heeft al in 1948 besloten amnestie te verlenen aan Nederlandse soldaten die oorlogsmisdrijven hebben gepleegd tijdens de zogenaamde politionele acties in Indonesië. Dat blijkt uit correspondentie die het programma Netwerk boven tafel heeft gekregen. Zo konden de daders van de massamoord in Rawagedeh, waarbij 400 mannelijke dorpingen zijn

geëxecuteerd, hun straf ontlopen. De regering heeft altijd volgehouden dat de verdachten niet vervolgd konden worden wegens de verjaringstermijn. "Onaanvaardbaar", vindt SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel. Hij wil dat minister Verhagen (Buitenlandse Zaken) opheldering geeft en dat de regering excuses aanbiedt aan de slachtoffers: "Nederland heeft spijt betuigd maar nooit excuses gemaakt voor dit drama. De angst voor schadevergoeding speelt daarbij een belangrijke rol." Met de openbaar gemaakte brief is de kans op een succesvolle claim volgens Van Bommel een stuk groter geworden.

Nertsenfokkerij ontmanteld

De nertsenfokkerij moet voor 2018 uit Nederland verdwenen zijn, vindt een Kamermeerderheid. Ook de PVV steunt nu het initiatiefvoorstel van SP-Kamerlid Krista van Velzen en haar PvdA-collega Waalkens. "We zijn blij dat na decennia deze discussie eindelijk eindigt", zegt Van Velzen. "De sector is middel-euws. Mensen lopen niet meer in dierenvelen." Met 4,5 miljoen nertsen op 170 fokkerijen staat Nederland in de top 3 van pelsdierhouders in de wereld, na Denemarken en China. De roofdierjes worden vergast en gevild om hun bonte vacht. Er is een periode ingesteld van tien jaar, zodat de pelsdierhouders hun bedrijven kunnen omschakelen zonder in financiële problemen te komen. Alleen de Eerste Kamer moet nu nog akkoord gaan met voorstel.

Foto mixatalr / flickr.com

Lezen we dat goed?

Veel ongebruikelijke krantenkoppen, deze maand. Een Schiphol-topman die tegen privatisering is, Rita Verdonk die aast op allochtone stemmers, maar de Shell-aandeelhouders spannen de kroon door in het geweer te komen tegen bonussen voor bestuurders. "Dit beloningssysteem is ziek", tekent de Volkskrant zelfs op. Tijdens de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering in het Scheveningse Circustheater wordt het bestuur overladen met kritische geluiden. Errol Keyner van de Vereniging van Effectenbezitters verwijt het bestuur een gebrek aan realiteitszin. "Mensen accepteren niet meer dat bonussen zo makkelijk worden uitgereikt." Bovendien heeft Shell simpelweg niet aan de doelstelling voldaan: het eindigde op de vierde plek van petroleumreuzen – alleen een plaats in de top 3 zou een financieel schouderklopje rechtvaardigen. Het bestuur sputterde nog tegen dat het nummer 3, BP, dicht op de hielen zat. Maar de aandeelhouders veegden met een meerderheid van 59 procent de miljoenenbonussen van tafel. Achteraf laten de duidelijk aangeslagen bestuurders weten de uitslag "serius te nemen". Het uiteindelijke besluit over de bonussen ligt echter bij het Shell-bestuur zelf.

Foto

Even spieken

"Maak een einde aan dat gez..."

De Vrije Universiteit heeft economiestudenten verboden om te drinken tijdens tentamens. Door 'economisch' gebruik van waterflesjes zouden de studenten hun plastrang opwekken, waarna ze op het toilet stiekem technische 'gadgets' als de iPod raadplegen om te spieken. "Een groot deel van de studenten belazert zo de boel", beweert decaan Herman Verbruggen in het Parool. "Het moet afgelopen zijn met het plassen." Waterflesjes acht hij overbodig. Studenten met een kriebel in de keel kunnen van de surveillant een snoepje krijgen. Tijdens de opening van de VU zei Abraham Kuyper al, toen nog naar aanleiding van het stiekem nuttigen van alcohol, dat "een kloek ras van calvinisten niet opgroeit bij de chocoladeketel."

Foto jaycobs / flickr.com

Historisch geblunder

De nieuwe directeuren van het Nationaal Historisch Museum (NHM) gaan met het idee aan de haal alsof het hun eigen speeltje is, waarschuwt initiatiefnemer en SP-Kamerlid Jan Marijnissen. Hij vindt het doodzonde dat het oorspronkelijke idee, dat hij samen met CDA'er Maxime Verhagen heeft uitgedacht, radicaal wordt afgebouwd. Zo verdwijnt de chronologische tijdlijn en wordt het museum niet ondergebracht bij het Openluchtmuseum. Daarmee ziet Marijnissen geen reden

meer om het NHM in Arnhem te vestigen. Hij ziet niets in het nieuwe concept, waarbij de Nederlandse geschiedenis wordt opgesplitst in thema's als land en water, rijk en arm, oorlog en vrede. "Het wordt zo een postmoderne hutspot, hipdoenerij van museumbo-bo's", aldus Marijnissen. "Een nationaal museum moet een chronologie bieden. Zo simpel is het, heel veel mensen kennen die niet." Marijnissen is nooit geraadpleegd over de gewijzigde plannen. Een Kamermeerderheid deelt de kritiek op de herzieningen van het conceptplan en wil met minister Plasterk om de tafel.

SP'er ijverigste euro-parlementariër

Dat de Europese lijsttrekker voor de SP, Dennis de Jong, in de voetsporen treedt van een doorzetter is bekend. Maar nu is zijn voorganger Erik Meijer ook nog officieel uitgeroepen tot de hardst werkende Europarlementariër. Op de website Votewatch.eu kunnen bezoekers de statistieken van alle Brusselse fracties en parlementsleden raadplegen. Met 301 speeches en 535 schriftelijke vragen is Erik Meijer door de site uitgeroepen tot de ijverigste parlementariër in Europa. Zijn aanwezigheid ligt bovendien ruim boven de 90 procent. Votewatch.eu is een project van de *London School of Economics* en de Vrije Universiteit van Brussel.

Foto Suzanne van de Kerk

Geheimzinnig gevangenen-transport

'Vloottechnische problemen' zorgden er op 25 november vorig jaar voor dat 241 passagiers van Arkefly ruim vijftien uur moesten wachten op hun vlucht naar Curaçao. Vervelend, al lijkt het op zich niets bijzonders. Totdat bekend wordt wat de 'vloottechnische problemen' zijn: piloten van Arkefly zijn ingehuurd door de Britse autoriteiten om een geheim gevangenen-transport naar de Caraïben uit te voeren. De zaak kwam aan het licht toen SP-Tweede Kamerlid Emile Roemer met het bedrijf EU-claim namens de getroffen

passagiers de zaak onderzocht nadat hen een schadevergoeding was geweigerd. Hij wijst erop dat het op papier een gewone lijnvlucht betreft, waarmee het toestel juridisch Nederlands grondgebied is. "Aan boord waren vermoedelijk 26 gevangenen en meer dan 100 bewakers. We hebben aanwijzingen dat het om terreurverdachten gaat. Dit roept natuurlijk heel veel vragen op." Hij heeft minister Eurlings om opheldering gevraagd en wil precies weten welke schimmige praktijken er in Nederlandse toestellen plaatsvinden als die worden verhuurd aan buitenlandse autoriteiten.

Gepieter

'Een duizend kilometer lange ode aan de biologische aardappel', zo beschrijft het dagblad Trouw de fietsroute die Greenpeace en Biologica voor ogen hebben. De route geven ze de allitererende naam 'pieperpad'. Daarmee haalden ze zich de woede op de hals van Wim van der Ende van de populaire wandelroute Pieterpad: "Dit is een aantasting van een beschermde merknaam, je kunt ook geen gloeilampen met dubbel L maken!" Greenpeace is overrompeld door de kritiek: "De één is een bekende groene wandelroute, de ander een duurzaam fietspad. Wij hopen juist dat de initiatieven elkaar kunnen versterken." Bovendien acht Greenpeace de kans op verwarring minimaal, omdat de paden elkaar niet kruisen. Van der Ende vindt het Pieperpad op zich een leuk idee, maar blijft woedend over het feit dat hij niet is benaderd over de

Uitgesloten

Meer dan sleuteldraaiers

Terwijl bewaarders kampen met geweld en hoge werkdruk, kondigt staatssecretaris Albayrak van Justitie aan te willen bezuinigen op gevangenispersoneel. Ook moet een aantal gevangenispenitentiën worden gesloten. SP-Kamerlid Krista van Velzen is hier fel op tegen. "Gedwongen ontslagen moeten worden uitgesloten, we kunnen kundig personeel dat de samenleving veiliger maakt bijzonder goed gebruiken", zegt Van Velzen. De SP houdt momenteel een uitgebreide enquête onder bewaarders, zodat hun stem in Den Haag gehoord kan worden. Ze constateert nu al grote ontevredenheid onder het personeel over werkdruk en veiligheid. "Staatssecretaris Albayrak blust deze veenbrand niet, maar wakkert deze onvrede als een professionele pyromaan aan." Van Velzen wil dat het beroep van inrichtingswerker weer in ere wordt hersteld. "Gevangenispersoneel moet zich weer meer gaan voelen dan sleuteldraaiers, zoals enkele mensen dat noemen. Deze aangekondigde bezuiniging werkt averechts."

Foto: Craig Jewell / sxc.hu

naamkeuze. Pieperroute had hij namelijk wel goed gevonden. "Je moet eens proberen een tocht langs onbespoten erwten op te zetten en die Green peas te noemen."

Foto: cuorhome / flickr.com

Mensonwaardige 'doorstartwoningen'

Is het humaan om mensen te huisvesten tot op 200 meter van een middelgroot vliegveld dat ernstige geluidshinder veroorzaakt? Het Rotterdamse college vindt van wel. De

huisvesting betreft geen nieuwbouwwijk, maar de nieuwe locatie van een uitzettingscentrum bij Rotterdam Airport. "In een deel van het gebied rondom de luchthaven mogen geen hoge concentraties mensen werken", zegt SP-raadslid Josine Strörmann. "Blijkbaar zijn vreemdelingen mensen die je anders mag behandelen dan andere Rotterdammers." GroenLinks en SP vinden de gekozen locatie totaal ongeschikt en hebben collegevragen gesteld. De Rotterdamse SP-fractie wijst erop dat een te hoge geluidsbelasting kan

leiden tot gezondheidsproblemen, zoals stress, slaapverstoring en een verhoogde kans op hart- en vaatziekten. In het magazine van de Samenwerkende Bewoners-Organisaties Schiebroek van maart/april zegt ook burgemeester Aboutaleb ongelukkig te zijn met de locatie van het uitzettingscentrum. Toch is er gestart met de bouw. Strörmann: "Als Aboutaleb het met ons eens is dat de locatie slecht is, dan moet hij alsnog om de tafel met zijn collega in de Tweede Kamer om naar een alternatieve oplossing te zoeken."

Friesland op de bres voor vergeten 'indianen'

Een herdenking van de stichting van Manhattan zonder de oorspronkelijke bewoners van Amerika erbij te betrekken, dat kan natuurlijk niet, vindt het Friese SP-Statelid Ad van der Kolk. Het is vierhonderd jaar geleden dat pionier Henry Hudson namens de VOC een westelijke doorgang naar de Oriënt zocht. In 1609 stuitte hij op een gebied dat hem geschikt leek voor een Nederlandse nederzetting. De inheemse bevolking noemde het Manahatta (Eiland van Vele Heuvels), inmiddels heet het Manhattan. Een en ander wordt herdacht met een cultureel evenement, om de banden tussen de VS en Nederland te vieren. Zonder Native Americans. 'Navraag leert dat er aan hen gewoon niet is gedacht', constateert Van der Kolk in de Leeuwarder Courant.

Zelf onderhoudt hij op verschillende wijzen contact met de vergeten bevolkingsgroep. De Friese delegatie past, op aandringen van Van der Kolk, het programma aan om meer aandacht te besteden aan inheemse culturen. Het Statenlid heeft de organisatie van het 'event' verzocht hetzelfde te doen.

Foto Beau Brewer / sxh.hu

AWBZ-bezuinigingen bedreigen dagbesteding

Gehandicapten, ouderen en kinderen dreigen door bezuinigingen in de AWBZ hun dagbesteding kwijt te raken. Ook zorgboerderijen raken erdoor in de problemen. Het ministerie van Volksgezondheid schat zelf dat 60 duizend mensen de dupe zullen worden. Onbegrijpelijk, vindt SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten: "Een paar dagen per week onder de mensen, daar kijken vele ouderen en gehandicapten naar uit. Dat juist dit door de bezuinigingen sneuvelt, is te bizar voor woorden." Ook het schrappen van de begeleiding op scholen vindt ze kortzichtig. "De bezuiniging is ingevoerd voordat er een goede oplossing was voor leerlingen met bijvoorbeeld gedragsproblemen." Leijten vermoedt dat de bezuinigingen tot grote problemen gaan leiden in zorg en onderwijs. "Ze zullen leiden tot hogere kosten."

Foto Govert de Roos

Goed voorbeeld?

Obama start groene revolutie met witte werf

De Amerikaanse president Obama heeft zijn benzine slurpende Chrysler (7 op 1) aan de kant geschoven en wordt opeens gezien in een ecologisch meer verantwoorde Ford Escape. Hij hoopt dat de bevolking zijn goede voorbeeld volgt. In zeven jaar wil hij de uitstoot van schadelijke stoffen met dertig procent terugdringen. Dat staat volgens regeringsfunctionarissen gelijk aan het van de weg halen van 177 miljoen auto's, meldt dagblad De Pers. Ook de Amerikaanse minister van Energiezaken, Nobelprijswinnaar Steven Chu, wil de uitstoot grondig aanpakken. Dat wil hij onder andere doen door alle daken in de VS in witte, of in ieder geval zo licht mogelijke, verf te dompelen. Nieuwe wegen moeten ook een lichtere kleur krijgen waardoor zonlicht beter wordt gereflecteerd. Deze 'nieuwe revolutie' zou een besparing opleveren die gelijk staat aan het elf jaar lang van de weg halen van alle auto's op de wereld.

Foto: Jared Moossy/Redux / Hollandse Hoogte

Kortere zomervakantie geen oplossing

Een kortere zomervakantie en een nieuwe definitie van onderwijstijd moeten het mogelijk maken dat het aantal lessen wordt verlaagd van 1040 tot 1000. Dat is althans het plan van staatssecretaris Bijsterveldt van Onderwijs. Helaas voor haar wijst bijna tachtig procent van de leraren

het idee af, zo blijkt uit een enquête van de SP onder 1400 leraren. "Dit voorstel moet van tafel", vindt SP-Kamerlid Jasper van Dijk. "Het mist elk draagvlak, terwijl de regering dat als voorwaarde had gesteld voor een nieuwe urennorm." Hij noemt het voorstel een verslechtering van de huidige situatie. "Het draagt ook niet bij aan beter onderwijs, omdat de leerlingen vijf lesvrije dagen krijgen." Dat de scholen zelf mogen bepalen wat zij onder

lessen verstaan, leidt volgens Van Dijk alleen maar tot meer 'ophokuren'. De SP wil kwaliteit in plaats van kwantiteit. Een urennorm heeft pas nut als er voldoende bevoegde leraren zijn en de bekostiging op orde is. "De hoge werkdruk en het tekort aan leraren maken dat de nieuwe 1000-urennorm volstrekt geen oplossing biedt."

Iraakse vakbondsleider in de prijzen

Hashmeya Hoessein uit Irak is onderscheiden met de FNV-vakbondsrechtenprijs voor mensen die onder risicovolle omstandigheden hun vakbondswerk uitoefenen. Na de val van Saddam Hoessein werd Hashmeya Hoessein actief in de vakbond voor elektriciteitswerkers in Basra. Een jaar later werd ze voorzitter van de bond. Hiermee is ze waarschijnlijk de eerste vrouwelijke vakbondsvoorzitter in de hele Arabische wereld. Vakbonden in Irak hebben nog steeds te maken met de gevolgen van het beleid van Saddam Hoessein. Destijds werden de vakbonden door het regime als repressiemiddel gebruikt. Uit die tijd stamt ook een wet waarin vakbonden in de collectieve sector verboden zijn, een wet die nog altijd van kracht is. Bovendien heeft de nieuwe regering besloten dat vakbonden geen bankrekeningen of onroerend goed mogen bezitten. Ondanks deze moeilijkheden en de onveilige situatie weten de vakbonden toch successen te boeken. Gevaarlijk werk betaalt nu beter, dagwerkers hebben vaste banen gekregen en werknemers krijgen beschermende kleding van hun werkgevers. Hashmeya Hoessein toonde zich vereerd de prijs te mogen ontvangen uit handen van FNV-voorzitter Agnes Jongerius: "de eerste vrouwelijke voorzitter van de FNV."

Sjaak Bral

“Door ergernis kun je heel erg positief worden”

Hij is cabaretier, schrijver, presentator en columnist. Maar bovenal is Sjaak Bral (45) Hagenees. In al die hoedanigheden draagt hij een type humor uit dat confronterend en ontwapenend tegelijk is. “Bij mij lach je met een rafelig randje.”

“Ernst kan niet zonder lol en andersom. De oude Grieken wisten dat al: in een toneelstuk zijn de lach en de traan met elkaar verweven. Ik gebruik humor dan ook niet zozeer om de humor zelf, maar om er iets mee te doen, om er iets mee te zeggen. Als mensen lachen staan ze open, zijn ze ontvankelijk. Daarna kun je er bij wijze van spreken alles indouwen wat je wilt. Dus je kunt een grap maken over Jan en Yolande, maar het is leuker als je daarna iets kunt zeggen over het feit dat relaties tegenwoordig zo snel op de klippen lopen. Godfried Bomans heeft ooit gezegd dat humor overwonnen droefheid is. Dat vind ik de mooiste definitie van humor.”

Zijn er daarbij voor jou grenzen?

“Nee. Daags na het drama in Apeldoorn had ik er al een grap over. Oké, soms is het wel lastig omdat de actualiteit zo heftig is. Maar je moet er iets mee doen, vind ik.”

Maar er zijn geen onderwerpen die je mijdt?

“Nee. Natuurlijk zijn er heel trieste dingen, maar op de momenten dat het ertoe doet - en dat zijn vaak erge momenten - dan moet je humor hebben. Dus ook in het ziekenhuis, als iemand op sterven ligt. En ja, het

is heel moeilijk om humor te bedenken bij bijvoorbeeld een genocide.”

De proef op de som dan. Hier is *Der Spiegel* van deze week met op de cover Adolf Hitler en de holocaust. Maak maar een grap, zou ik zeggen.

“Tja, het is misschien pijnlijk om te zeggen, maar ook in de concentratiekampen hebben sommige mensen zich helemaal suf gelachen. Waarom? Omdat het was zoals Max Tilleur zei: het was lachen om niet te huilen. Ze moesten wel. Maar goed, komt-ie: er staan twee joden in een concentratiekamp, zegt de een tegen de ander: ‘Zie je die bewaker? Zelig, hè. Die man staat achter prikkeldraad.’ Een voorbeeld van joodse humor in de oorlog. Het relativeert; ze konden niet anders.”

Wat doet u met mensen in de zaal die dat niet accepteren?

“Nou, na die grap over Apeldoorn zat een mevrouw in de zaal heel zielig te kijken. Mijn voorstellingen zijn heel interactief, dus ik sprak haar aan. Ik zeg: ‘Vindt u het niet leuk, mevrouw?’ ‘Nee’, zei ze, ‘over koningin Beatrix mag je geen grappen maken.’ Ja, dan houdt de lol op. Als je voor jezelf de schotten neerzet, is het moeilijk om eroverheen te klimmen natuurlijk. Dan kun je het blijkbaar nog niet accepteren. En daar begint alles mee, met acceptatie van het feit dat je erom kunt lachen. Tja, en wat

doe ik dan daarmee? Ik hoop dat die mevrouw toch een leuke avond heeft. Kijk, het heeft ook te maken met zelfspot: hoe serieus neem je jezelf? Als je jezelf te serieus neemt, dan ben je nergens.”

Hoe serieus neem je jezelf dan?

“Ja, dat is het rare met al die humoristen. Ik weet niet of je André van Duin wel eens hebt ontmoet, maar dat is een chagrijn van de eerste orde, haha. Ja, als de camera loopt is-ie leuk. Heb ik zelf ook wel. Ik moet mensen aan het lachen maken, maar ben als mens eigenlijk meer het serieuzere type. Wat ik doe is een vak, een ambacht en om het goed te doen moet je er serieus mee bezig zijn. Dat kun je niet in de kroeg 's nachts om vier uur bedenken. Dat heb ik van Wim de Bie geleerd: inspiratie komt, als je ervoor gaat zitten.”

Het AD omschreef jouw werk als ‘een frontale aanval op de tijdgeest’. Mee eens?

“Ik zit aan de actualiteit gebakken, ja. Ik maak actueel cabaret. Ik heb het liever over de dingen die nu gebeuren en waaraan ik aan het eind van het jaar niks meer heb, dan dat ik een stuk ga maken over mijn schoonmoeder.”

Maar welke tijdgeest val je dan aan?

“De voorstellingen die ik nu doe, gaan eigenlijk alleen maar over de crisis. Je leest

“Wou jij met mij vechten? Ik ruk je ogen eruit en ik hang ze aan een ketting om je nek!”

er elke dag over in de krant en dan denk ik: laten we het er in het theater ook eens gezellig over hebben. Mensen zoeken duiding, richting en willen ook graag praten over de dingen die nu spelen. En natuurlijk is er crisis als Jan en Yolande uit elkaar gaan: crisis in Volendam! Op die manier kun je dingen koppelen en zorgen dat je toch weer bij iets uitkomt waar je het over wilt hebben. Ik hou van cabaret met een boodschap. Dat mag je ouderwets vinden, maar ik word helemaal gek van mensen die op het podium staan te springen en gillen. Dat moet er ook zijn hoor, maar voor mij is dat niks.”

Dus een Urbanus kan jou niet zo bekoren.

“Urbanus is fantastisch! Maar voor mij zélf is het niks, nee. Ik weet dat heel veel mensen er geen behoefte aan hebben om alléén maar te lachen. Nou, bij mij lach je met een soort rafelig randje eraan. Zo van: hij heeft wél gelijk, en ja, het doet pijn. Of dat dan effect heeft? Nee, dat niet. Er is geen cabaratiër die de wereld heeft veranderd. Een goochelaar moet ook niet denken dat hij zomaar kan toveren. Maar je mag het wel proberen, toch? Je kan de wereld niet veranderen, maar je moet het wel proberen. Anders zou ik het leven behoorlijk zinloos vinden.”

En wat probeer je dan precies rondom de crisis?

“We weten natuurlijk allemaal waar het om gaat met die crisis. Het hele systeem is doorgedraaid. We hebben geld geleend dat we niet hadden, om spullen te kopen die we niet nodig hebben. Kijk, het moeilijkste in de wereld is het gedrag van mensen veranderen, dat is bijna ondoenlijk. Maar er zijn van die momenten – keerpunten zo je wilt – waarop dat wél kan. En dat is nu. Nu kun je zeggen: blijkbaar werkt dit systeem niet, want het is in elkaar gezakt als een soufflé. Die kans moet je grijpen.”

Maar dat gegeven van geld lenen om spullen te kopen die we niet nodig hebben, dat zal menigeen toch een ongemakkelijke gedachte vinden.

“En dus ga ik het anders verpakken. De verpakking is heel belangrijk. Daarom vertel ik in het theater een sprookje en daarin draai ik ook nog eens alles om. En dan wordt het helemaal duidelijk. Dus ik heb een sprookje geschreven over een land waarin het heel normaal was dat iedereen

een dief was. Iedereen ging 's avonds uit stelen bij een ander. En omdat niemand thuis was, was het geen probleem want iedereen jatte bij elkaar. Niemand had er last van. Maar dat gaat natuurlijk een keer fout. En omdat je de boodschap in zo'n sprookjesvorm giet, snapt iedereen het. Want iedereen begrijpt dat je geen geld kunt uitgeven dat je niet hebt. Natúúrlijk gaat het een keer mis! Conclusie: het systeem is fout; het systeem dat je ongelimiteerd elkaar geld kan blijven lenen wat er niet is.”

Wanneer en waarom ben je eigenlijk lid geworden van de SP?

“Ik was al jaren sympathisant van de partij maar toen de SP na de laatste Kamerverkiezingen door de heersende politieke elite aan de kant werd gezet, werd ik heel giftig. Ik dacht: wacht 'ns even, dit is een politiek mandaat van de kiezer, en daar wordt op het Binnenhof niks mee gedaan? Ik had zoiets van: goed, ik kan langs de zijlijn blijven staan, maar ik kan met dat giftige gevoel ook wat dóén. Want succes wordt uiteindelijk toch bepaald door de mensen die meedoen, niet door degenen die aan de kant staan. Het heeft iets te maken met een persoonlijk naar gevoel dat ik om wilde buigen naar iets positiefs. En je moet een keer een keuze maken, het leven bestaat uit keuzes maken. En deze keuze heb ik gewoon gemaakt. Klaar.”

In een krantencolumn schreef je: 'Mag ik een rechts geluid dat nu eens niet klinkt als een natte scheet?', naar aanleiding van Telegraaf-hoofdredacteur Sjuul Paradijs die een 'rechts geluid' op de tv wil gaan brengen. Klinken alle rechtse geluiden volgens jou als een natte scheet?

“Nee, maar in dat geval van die nitwit van de Telegraaf natuurlijk wel. Een behoorlijk populistische actie om te kijken of je je krant kan redden. Het fundamentele rechtse gedachtegoed wordt helaas niet meer zo goed uitgevent. Vind ik wel jammer, hoor. Kijk, je kunt het met andermans ideeën niet eens zijn, maar zo'n Hans Wiegel was toch wel een man met inhoud. Die inhoud is bij rechts verdwenen. Iedereen holt maar achter Wilders aan. Ik heb hem een paar keer ontmoet en hij is een aardige man, maar het probleem is: er zit geen visie

achter. Dat was bij Verdonk ook. Jammer is dat. Want met een sterke tegenstander groei je zelf ook. Tegelijkertijd zie ik dat links ook behoorlijk versnipperd is geraakt. Het hele politieke midden is een blok ijs geworden. Laten we eerlijk zijn: de laatste 150 jaar hebben we in Nederland geen politieke verandering van betekenis gehad. Dat komt omdat iedereen altijd maar op de vluchtheuvel van het CDA gaat staan. Het midden van de weg is een gevaarlijke plek, want je kunt van twee kanten overreden worden. Wat dus ook steeds weer gebeurt met VVD en PvdA. Daar moeten we dus vanaf.”

De titel van je boek 'Eigentijdse Ergernissen' doet vermoeden wat je artistieke drijfveren zijn.

“Nou, het is meer een kapstokje waarmee je de actualiteit in een vorm kan gieten. Iedereen heeft last van eigentijdse ergernissen. Het is een mooie metafoor en een prima manier om dingen met elkaar te bespreken. En om met z'n allen een richting uit te wandelen. Een eigentijdse ergernis geeft gewoon een richting aan. Ook over onbenullige dingen. Twitteren bijvoorbeeld, ook weer zo'n *sign of the times*. Met 140 leestekens moet je iemand anders gaan vertellen wat je meemaakt. Schei toch uit! Waar zijn we nou mee bezig? Of sudoku, vind ik ook ergerlijk. Als ik een sudoku wil invullen, pak ik m'n belastingformulier wel. Rot op! Ergernis is brandstof, hè. Je kan heel erg positief worden van ergernis. Echt! Neem nou de Toppers die op het Eurovisie Songfestival als derde van onderen eindigden. Daar erger ik me aan, ja. Volgens mij was er trouwens maar eentje die het níét erg vond om derde van onderen te zijn en dat was Gordon zelf, hahaha. Maar serieus: het positieve wat uit die ergernis voortvloeit, is dat mensen zich gaan afvragen of je nog wel aan dat evenement moet blijven meedoen. Want het bindende element dat het songfestival vroeger had is verdwenen. Het is gewoon een commercieel circus geworden dat niks te maken heeft met die oorspronkelijke Europese gedachte. Bovendien: dit zijn toch geen liédjes meer! Daar staan mensen allerlei dingen te zingen terwijl er ontplofende geiten uit het plafond komen, weet ik veel. Dat gaat toch helemaal nergens meer over. Goed, het onderwerp is enigszins triviaal. Behalve als je het doortrekt naar de Europese verkiezingen. En dat doe ik dan ook. Zo van: nou, dat zal dan ook wel zo gaan. Dus dan leg je een linkje en dan

“Als mens ben ik meer het serieuze type”

ga je daar weer mee door. Bewustwording leidt tot bewust-zijn. Of ga ik nu te veel de diepte in? Volgende vraag!”

Je bent co-auteur van ‘Ut groen geile boekie’; de geïllustreerde Haagse ‘taalbèbal’ rondom Haagse Harry. Wat is er zo bijzonder aan Hagenezen en hun accent?

“Om te beginnen is het geen accent. Het is een volwassen taal. Alleen hebben wij die taal nooit geclaimd zoals de Friezen. Kijk, de mensen vragen me vaak: wat is het verschil tussen Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. Heel simpel: Amsterdammers zijn kooplui, Rotterdammers zijn havenarbeiders en Hagenezen zijn taxichauffeurs. En wat is de kern van een taxichauffeur? Dat hij veel tijd heeft om na te denken. En de kans krijgt om niet alleen kritiek te spuien maar ook nog een mening erachteraan te gooien die ertoe doet. De Haagse taal is het vehikel waar we het in de stad

mee moeten doen en die taal is heel direct. Wij Hagenezen hebben het hart op de tong en gooien alles er gelijk uit.”

Jaja, en als een ander dat doet zitten jullie zeker meteen op de kast...

“Nou, dat valt op zich wel mee. Je moet één ding goed begrijpen: wij zitten altijd in de hoek waar de klappen vallen. Door de eeuwen wordt Den Haag gezien als het centrum van de macht. Het is altijd: Den Haag heeft zus en zo besloten. En altijd is het negatief. Maar de Hagenees zelf heeft er geen invloed op. Dat gebeurt allemaal op het Binnenhof; de grootste probleemwijk van Nederland. Maar je wordt daar wel mee gestigmatiseerd en daarom zijn Hagenezen heel gevoelig voor kritiek van buiten de stad. Zelf hebben we genoeg kritiek op de stad, hoor. Pha, dat wil je niet weten! Maar als jij als buitenstaander zegt: ‘Tjonge, wat een puinhoop is dat Den Haag toch’ – ja, dan heb je een probleem.”

Ja, of jij.

“Wou jij met mij vechten? Ik ruk je ogen eruit en ik hang ze aan een ketting om je nek! Zoiets zou ik kunnen zeggen. En vervolgens loop ik weg. Niks gebeurd. Kijk, een gevecht in Den Haag is bijna altijd een verbaal gevecht. Maar het komt voor een buitenstaander vaak heel bedreigend over. Het is een grote misvatting dat het Haags een agressieve taal is. Je moet het alleen op de juiste waarde weten te schatten...”

Tekst Rob Janssen
Foto's Suzanne van de Kerk

“Europese verkiezingen: opnieuw twee zetels”

De Europese verkiezingen op 4 juni resulteerden voor de SP in het behoud van twee zetels. Geen zetelwinst ten opzichte van de verkiezingen van vijf jaar geleden. Wat we wel gewonnen hebben? Dat alle partijen, met uitzondering van D66 en GroenLinks, tegenwoordig kritisch tegenover Europa staan.

Knus is anders. Het Atrium van het Haagse stadhuis is gigantisch ruim en hoog, strak en wit. Voor kleur zorgt enkel het campagnemateriaal van de politieke partijen, die hier verkiezingsavond houden. Pas als je het doolhof van trappen en loopbruggen trotseert, vind je enige gezelligheid. Namelijk bij de ‘paviljoens’

van de partijen, waar al vroeg op de avond leden, kandidaten en prominenten binnendruppelen. Zoals ook bij de SP, waar een driemansband met accordeon, gitaar en bas licht verteerbare deuntjes speelt en een enkeling al een eerste pilsje drinkt. Tegen de klok van negen wordt de eerste prognose verwacht. Kartika Liotard, de

nummer twee van de SP, staat er ontspannen bij: “De mensen hebben gestemd, dus nu hoeft ik niet meer zenuwachtig te zijn.” Toch wordt er reikhalzend uitgekeken naar de exit poll, die om klokslag 21.00 op het grote beeldscherm getoond wordt. Het vertrouwen van Kartika Liotard blijkt terecht: de SP behoudt haar twee zetels. Grote winnaar is de PVV; voor de PvdA

PARTIJ	ZETEL	VERSCHIL
CDA	5	-2
PvdA	3	-4
VVD	3	-1
GL	3	+1
SP	2	-
CU/SGP	2	-
D66	3	+2
PVV	4	+4

zijn de druiven het zuurst. Even lijkt het alsof er een lichte verwarring door de zaal gaat. De PVV vanuit het niets op vier zetels en de SP wint er geen? Het zou kunnen duiden op een soort van gewenning. Immers: de SP boekte de laatste jaren keer op keer enorme verkiezingsoverwinningen. Duidelijk wordt tevens dat de opkomst opnieuw laag is: rond de 40 procent. Maar als Hans van Leeuwen, presentator van de avond, roept: "Hallo, zijn jullie er nog?", stijgt er toch een luid applaus op. Dan neemt Agnes Kant het

woord: "Onze winst is niet zo'n klapper zoals we die gewend zijn, maar het is dankzij onze jarenlange inzet dat tijdens deze verkiezingen zoveel partijen kritisch ten opzichte van de koers van Europa staan. Anders was de trein gewoon doorgedenderd."

Partijen als het CDA, VVD en PvdA namen tijdens de campagne de nodige items over van de SP, zoals geen bemoeienis met onze publieke sector, minder regels voor de kleine ondernemer, minder rondpompen van geld en het verminderen

van de Europese landbouwuitgaven. "Sinds de door het nee-kamp gewonnen grondwetcampagne in 2005 zijn de partijen snel euro-kritisch geworden. Tot nu toe vooral in woorden. Wij zullen ze aan hun beloftes houden", aldus Agnes Kant.

"Brussel nog meer vertalen naar beeld"

Ook uit ze lof aan het adres van lijsttrekker Dennis de Jong, die op dat moment nog niet in de zaal is: "Dennis is een charmante man en is dat tijdens de campagne ook gebleven. Hij heeft zich niet laten verleiden tot scheldpartijen, wat andere partijen wel gedaan hebben." Als de man in kwestie dan tegen tien uur eindelijk in de zaal arriveert, valt hem een luid en warm applaus ten deel. Ze mogen hem wel, deze Dennis de Jong. Die op de voor hem zo karakteristieke sympathieke wijze de zaal toespreekt: "Je hebt verliezers en winnaars en wij staan voor de zoveelste keer bij het rijtje winnaars. Helaas hebben maar vier op de tien mensen gestemd. Zes van de tien mensen waar Brussel zich wel mee bemoeit, hebben hun stem niet laten horen. Onze taak is het om over vijf jaar te zorgen dat deze mensen wel gaan stemmen door te laten zien wat Brussel doet, en vooral niet moet doen."

Wat later staat Dennis de Jong, wat uit de drukte, de Tribune te woord. Nee, geen verwijt richting die zes van de tien mensen die thuisbleven, benadrukt hij. Het feit dat ze niet gingen stemmen vloeit voort uit het gevoel dat ze geen invloed hebben op Europa. Dat moet de politiek zichzelf verwijten en niet de mensen, zo redeneert het kersverse Europarlementslid. "Aan ons de taak om nog beter te laten zien wat voor verregaande invloed Brussel heeft op bijvoorbeeld postbodes of mensen die werken in de thuiszorg. Kortom: Brussel vertalen naar concreet beeld, zodat over vijf jaar acht van de tien mensen naar de stembus gaan. Want SP stemmen is veel beter dan thuisblijven", aldus Dennis de Jong.

Het laatste woord is aan rapper Umit-C die met de aanstekelijke SP-rap 'Niet Brussel maar de buurt is de basis' de voeten van de vloer krijgt.

Dennis de Jong

Tekst Rob Janssen
Foto's Suzanne van de Kerk

Te oud om te werken

Het kabinet wil mensen langer laten doorwerken voor ze met pensioen mogen. Maar willen werkgevers dat ook? Oudere werkzoekenden komen amper aan de bak. De Tribune vroeg drie mensen die daarover een brief aan de SP schreven naar hun ervaringen.

Sinds 1947 heeft in Nederland iedereen van 65 jaar of ouder recht op een ouderdomsuitkering. Deze pensioenvoorziening is in 1957 vastgelegd in de Algemene Ouderdoms Wet (AOW), en is onlosmakelijk verbonden met de naam van de sociaal-democraat Willem Drees. “Oud en arm hoeven nu nooit meer in een zin gebruikt te worden”, zei hij bij de invoering ervan.

Als het aan de huidige regering ligt, met name aan minister Donner van Sociale Zaken, wordt de pensioenleeftijd nu verschoven naar 67 jaar. Mensen worden tegenwoordig ouder dan in de tijd van Drees (die zelf overigens bijna 102 jaar werd), waardoor de voorziening te duur of zelfs onbetaalbaar zou worden. Volgens minister Donner kan met de verhoging van de AOW 4 miljard worden bezuinigd in een periode van 20 jaar.

SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt noemt dit flauwekul. “Niemand kan de gevolgen over een dergelijke periode overzien”, zegt hij. “Van de mensen tussen de 60 en 65 jaar werkt nu maar 30 procent en van de 64-jarigen slechts 13 procent. Een grote meerderheid van de mensen die 65 jaar wordt, krijgt nu dus een uitkering wegens werkloosheid, langdurige ziekte of zit in de bijstand. Die zouden als Donner zijn zin krijgt dus gewoon twee jaar langer in die uitkering blijven zitten”, zegt Ulenbelt.

Foto Caro Bonink / HH

“Het is maar de vraag of dat geld oplevert voor de staatskas.”

Officieel is leeftijdsdiscriminatie bij het aannemen van personeel verboden. Maar in de praktijk is het voor ouderen die om welke reden dan ook werkloos worden heel erg moeilijk om een nieuwe baan te

vinden: 80 procent van de vacatures wordt vervuld door mensen onder de 40. De leeftijd waarop je ‘te oud’ bevonden wordt, komt steeds lager te liggen. Dat blijkt niet alleen uit de cijfers, maar komt ook naar voren in de vele brieven die de SP over dit onderwerp ontvangt.

Trudy van der Made

“Ik had een goede baan. Ik werkte als botanisch analiste in Aalsmeer. In Delft heb ik daar een middelbare opleiding voor gevolgd. Het is een vak dat niet veel voorkomt, maar ik had een uitstekende baan. Het enige nadeel was dat ik een flink eind van Aalsmeer woon en dus iedere dag heen en weer moest. Dat betekende dat ik om zeven uur de deur uit ging en pas twaalf uur later weer thuis was. Toen we kinderen kregen werd dat een bezwaar. Op het werk van mijn man zagen ze het niet zitten dat hij minder ging werken dus zat er niets anders op dan dat ik ophield met werken.

Tien jaar lang heb ik vooral voor de kinderen gezorgd. Ik heb nog een jaar bij een tuinder hier in het dorp in de kas gewerkt, maar dat hield op. Het was voor hem voordeliger om Polen te nemen, die hoefde hij minder te betalen. Ik werkte maar een paar uur per dag en er is nog sprake van geweest dat ik ook zwart betaald zou krijgen, maar uiteindelijk werd ik met een smoesje weggestuurd. Ik kom nu nog wel eens langs dat bedrijf maar daar werken nu alleen nog maar Polen. Nu breng ik post rond, maar daar verdien je echt niets mee. Ik heb vandaag anderhalf uur post gelopen en 12 euro verdiend. Daar komt het sorteren dan nog bij. Dat heb ik gisteren gedaan, dat was ook nog een uur. Dus tweeënhalve uur voor 12 euro. Dat is leuk voor het snoepgoed, maar daar kan je niet van leven.

Twee jaar geleden kwam hier in de wijk een Albert Heijn. Toen daar caissières gevraagd werden, heb ik een sollicitatiebrief geschreven. Wekenlang hoorde ik niets. Toen ik ging informeren kreeg ik te horen dat mijn brief was zoekgeraakt: ‘Schrijf maar een nieuwe.’ Maar ja, de sollicitatieprocedure was al voorbij. In mijn tweede brief vroeg ik om een bevestiging en die heb ik ook gekregen. Ze

Foto Joost Hoving / HH

waren nu ook min of meer verplicht om me uit te nodigen. In het gesprek vroegen ze of er bepaalde tijden waren dat ik niet beschikbaar was en ik zei dat dat geen probleem was. Ze zouden me snel bellen. Maar ik heb nooit meer iets van ze vernomen. Als ik nu langs die zaak kom zitten er allemaal jongeren achter de kassa. Ik heb het ook nog in mijn eigen vak geprobeerd. Bij een internationaal zaadbedrijf werden parttime laboranten gevraagd. Via de site kon je solliciteren. Vervolgens kreeg ik een paar keer bericht dat mijn sollicitatie naar een andere persoon in het bedrijf was doorgestuurd. Ik geloof dat ik wel zeven keer zo'n bericht kreeg. Maar daar is het ook bij gebleven. Uiteindelijk heb ik niets van ze gehoord. Daar wordt je dan wel een beetje moede-loos van. Uiteindelijk heb ik ook bij een supermarkt hier vlakbij gesolliciteerd. Daar zochten ze

met spoed caissières voor 12 uur per week. Ik werd zowaar uitgenodigd voor een gesprek. Daar werd me verteld dat ik vooral flexibel moet zijn. ‘Kijk’, werd er gewoon tegen me gezegd: jij bent veel duurder dan die jongeren, dus je moet ook veel harder werken want je kost ons meer. Daar werk ik nu, al hou ik de postbezorging nog even aan. Dat flexibele betekent ook dat eerst de jongeren ingepland worden, op de tijden dat zij kunnen, de tijd die over blijft is dan voor mij. Daarbij rekenen ze het ook zo dat je bijna geen pauzes hebt. Ik moet dan bijvoorbeeld van 12 uur 's middags tot 6 uur werken. Zes uur dus. En dan heb ik een kwartier pauze. Want voor twaalfen moet ik natuurlijk al geluncht hebben en na zessen kan ik thuis gaan eten. Maar goed, ik ga nergens tegenin, want ik ben nu nog op proef, en het is beter dan de post rondbrengen. Maar wat me steekt is dat je aldoor afgewezen wordt omdat je te oud ben. Ze zeggen dat niet, want dat mag niet, dat is leeftijdsdiscriminatie. Je krijgt gewoon geen antwoord, of ze zeggen dat ze al mensen hebben, maar evengoed hangt er dan nog een briefje dat ze personeel zoeken. En een paar weken later zitten er dan allemaal nieuwe jongeren achter de kassa. Er wordt nu zo gezegd dat mensen langer moeten doorwerken, maar mijn ervaring is dat je op je negenendertigste al te oud bent voor een fatsoenlijke baan.”

“Met 39 al te oud voor een fatsoenlijke baan”

Hans van Velzen

“Ik ben nu zestig jaar, op mijn vijftiende ben ik begonnen met werken. In een drukkerij. Ik heb de grafische school gedaan en heb bijna mijn hele leven in die sector gewerkt. Ik ben opgeklommen via voorman tot uiteindelijk productie leider. Toen ik 53 was ging het mis. Door een reorganisatie kwam ik op straat te staan. Ik heb me toen suf gesolliciteerd, van Groningen tot Deventer, in totaal zo'n honderd sollicitaties. Maar nergens werd ik aangenomen. Vaak kreeg ik te horen: ‘U bent te oud en te duur.’ Mijn antwoord was dan steeds: ‘Dat te duur daar kunnen we over praten, maar mijn leeftijd daar kan ik niets aan doen.’

Anderhalf jaar heb ik thuis gezeten. Omdat ik graag weer aan de slag wilde heb ik gereageerd op een advertentie waarin stond: ‘Wie heeft er geen twee linkerhanden?’ Nou, die heb ik niet. Ik heb altijd veel geklust en bijvoorbeeld de oude boerderij waar ik woon helemaal opgeknapt. Het bleek te gaan om een bedrijf dat woningen van een woningbouwstichting opknapte als de mensen gingen verhuizen: deuren stellen, ramen repareren, elektra vervangen, dat soort dingen. Oorspronkelijk was het een gewoon bedrijf waar de mensen in loondienst waren. Maar iemand had bedacht dat het een aparte BV moest worden die ging werken met zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers). Je moest zelf investeren, een busje kopen, allerlei materialen aanschaffen en dergelijke. Je was zelfstandig ondernemer, maar de BV (100 procent dochter van de woningstichting) regelde het werk. Je kreeg een contract van 5 jaar. In de loop van mijn eerste contract kwamen ze erachter dat de belastingdienst een dergelijke constructie niet accepteert. Die beschouwde het als een verkapte vorm van loondienst, omdat wij altijd alleen maar voor dezelfde stichting werkten. Toen zijn ze gaan zoeken naar andere opdrachtgevers en zo kwamen er onder andere een vereniging van huiseigenaren en een zorgstichting bij. Maar dat was niet voldoende. Wij kregen toen te horen dat we zelf particulier werk erbij moesten gaan zoeken. Ik had daar grote problemen mee. Ik ben geen aannemer, daar heb ik geen diploma's voor. Er werd van me verwacht dat ik serres ging aanbouwen en dakkapellen en dergelijke. In mijn eigen woning zou ik daar geen probleem mee hebben. Maar in andere huizen weet je vaak niet hoe de

“Als een stuk vuil aan de kant gezet”

Foto Chris Keulen / HH

constructie is en als er wat mis gaat draag je als zelfstandige wel de verantwoordelijkheid. Ik was erin gestapt om onderhoud te gaan doen en niet om aannemer te worden. Toen is mijn contract niet verlengd en stond ik weer op straat. Ik was toen 58.

Toen kreeg ik het aanbod om weer in een drukkerij te gaan werken. Dat heb ik natuurlijk gedaan, maar dat heeft maar twee jaar geduurd. Ik kreeg een jaarcontract dat daarna verlengd werd met nog een jaar. Maar inmiddels ging het zo slecht met het bedrijf dat alle mensen met een jaarcontract eruit moesten. Nu ben ik weer werkloos.

Omdat ik 5 jaar als ZZP'er heb gewerkt, heb ik volgens de wet geen arbeidsverleden voor de WW. Ondanks het feit dat ik mijn

hele leven heb gewerkt zou ik maar drie maanden WW krijgen en daarna moest ik de bijstand in, zo kreeg ik in eerste instantie te horen. Toen ik bij het UWV de hele zaak nog een keer had uitgelegd, bleek het iets gunstiger te liggen. Toen ik indertijd als productie leider ontslagen werd had ik recht had op 4 jaar WW, met verlenging van nog twee jaar. Omdat ik toen maar anderhalf jaar in de WW heb gezeten, blijk ik nu recht te hebben op een restant van de WW dat ik toen niet ‘gebruikt’ heb. Nu heb ik recht op tweeënhalve jaar WW. Dan ben ik 63 en een half en moet ik de bijstand in.

Omdat ik op mijn drieënvijftigste noodgedwongen iets anders ben gaan doen, blijk ik ook mijn recht op de VUT (vervroegde uitkering) in de grafische sector te hebben verspeeld. Om daarvoor in aanmerking te komen moet je de 10 jaar voor je pensioen in de grafische bedrijfstak werkzaam zijn geweest. Ik ben op mijn achtënvijftigste weer teruggegaan in die bedrijfstak, dus kom ik daar niet voor in aanmerking.

Vanaf het begin van de VUT-regeling, dat wil zeggen vanaf 1979, heb ik VUT-premie betaald. Maar ja, zeggen ze dan, het is een omslagregeling en geen spaarsysteem. Je betaalt premie voor de mensen die op dat moment in de VUT zitten en niet voor je eigen VUT later. Ik kon praten als Brugman, maar zo zijn de regels en ik kom er niet voor in aanmerking.

Iemand die op zijn drieënvijftigste het grafisch bedrijf in gaat kan op zijn drieënzestigste met de VUT. Maar ik, die op mijn vijftiende ben begonnen en bijna veertig jaar in het grafisch bedrijf heb gewerkt kom er niet voor in aanmerking. Omdat ik niet werkloos thuis wilde blijven zitten met een WW-uitkering maar als ZZP'er aan de slag ben gegaan.

De regering roept nu dat mensen langer moeten blijven werken. Dat het zo belangrijk is dat oudere werknemers aan het werk blijven om hun kennis over te dragen aan jongeren. Nou, ik heb jongeren opgeleid, ik heb examens afgenomen, ik heb bijna veertig jaar ervaring maar ze hebben me niet meer nodig. Ik word als een stuk vuil aan de kant gezet.”

Fransisca van Wissen

“Mijn laatste baan was bij de administratie van een thuiszorgorganisatie. Ik heb daar maar een jaar gewerkt. Plotseling kreeg ik te horen dat er geen werk meer voor me was. Kort daarvoor had ik in mijn vakantie een ongelukje gehad. Ik was gevallen en zag bont en blauw. Toch ben ik daarna gewoon gaan werken, al kostte het me moeite. Een paar weken later werd ik ontslagen. In dezelfde week dat ik ontslag kreeg, werd er op een andere afdeling een jonge jongen aangenomen om precies hetzelfde werk te doen wat ik deed. Maar ja, die was natuurlijk goedkoper.

Niet lang nadat ik weg was, is de hele afdeling waar ik werkte opgeheven en uiteindelijk is de hele organisatie overgenomen door een andere organisatie. De directeur ging met drieënhalve ton naar huis, maar ik en de andere mensen van mijn afdeling, tien in totaal, kwamen gewoon op straat te staan.

Er wordt gezegd dat er onder die directeur sprake was van mismanagement. Ik kan dat niet goed beoordelen. De directeur was zelf weinig op het werk aanwezig en voor ons als personeel was hij nauwelijks aanspreekbaar. Wat me wel opviel, was dat er indertijd van alles mogelijk was. De bomen leken tot in de hemel te groeien. Als er mensen met pensioen gingen werden er feesten georganiseerd waarbij artiesten werden gehoord en weet ik wat niet allemaal.

Mijn ontslag was een vreselijke klap voor me. Eerst wilde ik het gewoon niet geloven. Maar ja, het was toch zo. Toen ben ik gaan solliciteren. Ik heb tussen de vijf- en zeshonderd brieven en e-mails verstuurd. Zonder resultaat. Vaak krijg je geen reactie en vaak een standaardbriefje – dat

Foto Bert Beelen / HH

er veel gegadigden waren en dat de keus niet op jou is gevallen. Dat soort teksten. Maar wat me echt stoort, is de houding van het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI). Ik dacht dat die er waren om je zo goed mogelijk aan werk te helpen. In een uitzending van Netwerk hoorde ik een tijd geleden de directeur van het CWI vertellen dat er door zijn organisatie niet gediscrimineerd werd. Niet naar afkomst en niet naar leeftijd.

Nou, mijn ervaring is anders. En niet één, maar verschillende keren. Bij het CWI staan van die borden met vacatures. Daarop werd een administratieve kracht gevraagd, dus ik vraag om de gegevens van dat bedrijf zodat ik kan solliciteren. ‘Nee mevrouw, dat is niet voor u’, kreeg ik te horen. ‘Ze willen alleen mensen onder de 35 jaar.’ Toen ik zei dat dat helemaal niet mocht, dat het leeftijdsdiscriminatie is, kreeg ik te horen: ‘Dat gaat u helemaal niets aan. Die bedrijven gaan ervan uit dat wij ze goede mensen sturen, de mensen waar zij om vragen, en anders krijgen we gewoon geen opdrachten meer van ze.’

Het CWI laat zich dus de wet voorschrijven door die bedrijven. En dat is me niet één keer gebeurd, maar diverse malen. Ik kwam er ook achter dat er bij het CWI banen worden aangemeld die niet in de bakken komen, maar die gewoon naar bepaalde mensen worden doorgeschoven. Dat kan toch niet. Het CWI zou toch voor iedereen moeten werken, iedereen zou toch een gelijke kans moeten krijgen? Ik heb wel zo’n reïntegratiecursus gehad, maar die is alleen gericht op het schrijven van sollicitatiebrieven, bellen voor een baan en dat soort zaken. Nou, dat kan ik wel. Het probleem is dat die banen er gewoon niet zijn. Ze nemen nu geen mensen op MBO-niveau meer aan, want ze kunnen ook mensen met een hoger opleidingsniveau krijgen. En ze nemen geen ouderen meer aan als ze jongeren kunnen krijgen. ‘U bent te oud’, werd er gewoon op het CWI tegen me gezegd. De regering heeft het nu over werken tot je zeventenzestigste. Nou, ik weet niet of ik zo lang zou willen en kunnen werken, maar de komende tien, vijftien jaar zou ik graag nog werken. Maar ik kom nergens aan de slag. En kijk, ik ben een Nederlandse vrouw, als ik zo behandeld wordt, dan ben ik er zeker van dat iemand met een geel of een zwart gezicht bij het CWI ook wordt gediscrimineerd. Het zal heus niet tot ouderen beperkt zijn.”

Tekst Willem Bos

Op hun verzoek zijn de namen van Francisca van Wissen en Trudy van der Made veranderd

“Het CWI doet gewoon mee met die leeftijdsdiscriminatie”

WWW.65BLIJFT65.NL

Twinning: de nieuwe hulprelatie met Suriname

Bij de onafhankelijkheid van Suriname in 1975 werden afspraken gemaakt over Nederlandse ontwikkelingshulp, die sindsdien nauwelijks zijn veranderd. Totdat vorig jaar 'Twinning' in de plaats kwam van de oude verdrags-hulp. Wat is het en gaat het werken? Verslaggeefster Maja Haanskorf neemt poolshoogte in Suriname.

Revalidatiecentrum

Van toerisme tot het loodswezen, van logopedie tot marketing. Je kunt het zo gek niet bedenken of er staat wel een project in de startblokken in het kader van de 'Twinningfaciliteit' tussen Suriname en Nederland. Twinning is het op projectbasis aan elkaar koppelen van organisaties uit beide landen die op hetzelfde terrein werkzaam zijn. Deze nieuwe samenwerkingsrelatie is vooral gericht op armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling in Suriname. Niet langer zijn overheden de hoofdrolspelers, maar particuliere en non-gouvernementele organisaties. Minister Koenders van Ontwikkelings-samenwerking heeft Twinning begin 2008 in het leven geroepen. Zelden begroette de Tweede Kamer een voorstel zo enthousiast als de instelling van de Twinningfaciliteit. Ook de SP was positief. Zo zei Harry van Bommel dat de nieuwe relatie tussen Suriname en Nederland nu is gebaseerd op

vriendschap en respect en niet langer op afhankelijkheid. "Het is goed om via Twinning kennis te delen. Voorwaarde is wel dat de faciliteit openstaat voor alle bevolkingsgroepen en dat er meerwaarde wordt geleverd." Nu de eerste initiatieven in de steigers staan, komen er ook wat meer kritische geluiden op. Zo bekritiseert Van Bommel het feit dat alleen Nederlandse organisaties 'penvoerder' mogen zijn, oftewel projectaanvragen in mogen dienen, zodat die in feite de dienst uit kunnen maken. Anderzijds benadrukt hij, als positief aspect, dat Twinning kennisuitwisseling tussen Nederlandse en Surinaamse instellingen mogelijk maakt. Daar hebben niet alleen de Surinaamse partners profijt van, maar ook de Nederlandse. Hoe kijken de mensen voor wie de projecten in Suriname zijn bedoeld naar Twinning, zoals vrouwen die een bedrijfje willen starten en dorpelingen die toerisme

willen ontwikkelen? Via de Uitvoeringsorganisatie Twinningfaciliteit Suriname-Nederland (UTSN) krijg ik een lijst met organisaties in Nederland en hun Surinaamse partners. Het lijkt wel of heel Paramaribo 'twint' met een evenknie in Nederland. Wie nog geen twinningpartner heeft, is er wel naarstig naar op zoek. Al snel struin ik met een lijst afspraken door Paramaribo.

"Alle kinderen helpen"

Overall om Magda Agdjasi (41) heen liggen lappen stof in vrolijke kleuren. "Mijn droom is een atelier met een winkeltje, waar ik mijn eigen kledinglijn ontwerp en verkoop", vertelt Magda. Ik ben in haar huis in een buitenwijk van Paramaribo, waar ze woont met acht kinderen. Een negende is op komst. "Vijf meiden en een zoon heb ik, de andere twee zijn kinderen

van mijn zus.” Op tafel ligt een groot stuk papier, waarop ze een ontwerp voor een short tekent. “Dat doe ik het liefst”, zegt ze stralend. “Ontwerpen gaat vanzelf. Er zitten zoveel ideeën in mijn hoofd, ik heb niet eens tijd ze allemaal uit te voeren.” Mijn oog valt op een stapel *pangi's*, traditionele wikkelrokken, met een pauwenpatroon. “Dit zijn moderne ontwerpen”, vertelt ze trots. “Volgens de Saramaccaanse traditie moet een pangi van geruite stof zijn, met effen applicaties. Kleuren moeten altijd sterk contrasteren. Ik vind dat saai, steeds hetzelfde maken. Bovendien wil ik ook andere vrouwen bereiken en andere kledingstukken maken. In de stad dragen veel minder vrouwen een pangi. Nu verkoop ik aan Javanen, Hindoestanen, blanken, iedereen.” Tot nu toe werkt Magda in de informele sector: “Anders moet ik belasting betalen en daarvoor moet ik zeker zijn van genoeg afzet”, meent Magda. Toch hoopt ze binnenkort die stap te kunnen maken, met hulp van de Nationale Vrouwen Beweging (NVB). “Ik wil meedoen aan een project waar ik een businessplan leer maken en steun krijg bij de start van mijn bedrijfje. Via mond-tot-mondreclame heb ik al klanten, maar om constant te leveren moet ik bijvoorbeeld vijftig dezelfde kunnen maken en al het materiaal van te voren aanschaffen. Daarvoor heb ik krediet nodig.” Dochter Rike (17) ziet het helemaal voor zich. “Eerst wil ik economie studeren, dan ga ik mijn moeder helpen met haar bedrijf, export opzetten naar het buitenland.” Ach, al haar kinderen helpen, vertelt Magda: “Ze knippen rafels af, leggen zomen en naaien applicaties op.” Want alles is handwerk, letterlijk met naald en draad of op de naaimachine.

“Na de coup was cosmetica schaars”

Het project Business4all van de NVB wil Surinaamse vrouwen kansen bieden hun eigen bedrijf op te zetten. Een eerste groep van vijftien vrouwen wordt geselecteerd om mee te doen aan het project. Ook Judith Munstler (63), van huis uit apothekersassistente, hoopt een van de vijftien uitverkoren vrouwen te zijn. Achter haar kapsalon runt ze een fabriekje waar ze haarproducten maakt. JUVET heet het: Judith maakt vetten. “Dat doe ik al dertig jaar”, vertelt ze. “Na de coup in 1980 was er schaarste aan cosmetica. Toen ben ik gaan experimenteren, eerst met schapen-

vet. Daar deed ik vaseline, lanoline en paraffine bij. Dat werd mijn eerste haar- en bodylotion. Daarna begon ik met tonkabonen, een 100 procent natuurlijk product uit het binnenland. Daarvan heb ik nu een hele haarlijn, van olie tot crème en shampoo.” In haar fabriekje laat ze de voorraden zien en de grote ton waarin ze de ingrediënten volgens vast procédé omroert. “Ik lever farmaceutische kwaliteit, ook al zijn mijn producten zeer betaalbaar.” Jaarlijks produceert ze gemiddeld 25.000 potten haarvet, maar dat zouden er 1000 per dag kunnen zijn. “Via twee lokale distributeurs verkoop ik aan supermarkten en cosmeticawinkels in Suriname, maar ik wil graag meer afzet in Nederland. Ik sta al ieder jaar op het Kwakoe Festival in de Bijlmer om mijn producten te promoten. Ik zou graag een vaste afnemer hebben, bijvoorbeeld het Kruidvat.” Munster hoopt via deelname aan het project hulp te krijgen bij het netwerken en matchen. “Alleen is dat moeilijk, ik weet niet hoe ik dat moet aanpakken.” Aan durf ontbreekt het haar niet: “Mijn grootvader was winkelier, van hem heb ik ondernemersgeest geërfd.”

“Ons christelijke koor is zeer bekend”

De rit naar Klaaskreek, een dorp 80 kilometer ten zuiden van Paramaribo, leg ik af in een fourwheeldrive. Een gewone

auto riskeerde het verhuurbedrijf niet. Eenmaal op de bauxietweg ben ik blij met de pick-up op hoge wielen, die moeiteloos door de rode aarde rijdt. Regelmatig passeer ik Chinese arbeiders die de weg tot aan Atjoni bij het Brokopondomeer gaan asfalteren. “Dat is goed voor het toerisme”, meent Marlene Rantwijk, voorzitter van de Stichting Ontwikkeling Klaaskreek (STOK). “We willen vooral binnenlands toerisme aantrekken, om daarmee het dorp tot ontwikkeling te brengen. Om dat goed op poten te krijgen zoeken we een twinningpartner die met kennis en investeringen kan helpen om een duurzaam project op te zetten. Het accent moet liggen op het tonen van onze traditionele cultuur. Die bestaat uit een mengeling van marroncultuur en christelijke elementen. Ons christelijke koor is zeer bekend. Dat kan bijvoorbeeld optredens voor toeristen verzorgen.” In Klaaskreek is al een prachtig strand aangelegd aan de oever van de Surinamerivier. Emmy Eiffelaar, verpleegkundige bij de post van de Medische Zending en lid van STOK, leidt me rond in het dorp. “We hebben vanaf het strand een wandelpad uitgezet van drie kilometer en speeltoestellen geplaatst bij het strand. Maar er is meer nodig. In 2008 zijn we begonnen met een eerste project”, vertelt Eiffelaar. “Een regatta met korjalen over de rivier. Ook organiseren we sportdagen voor schoolklassen.” Probleem zal zijn om te concurreren met het nabij

Fabriekje achter de kapsalon

Traditionele rokken naar modern ontwerp

gelegen Berg en Dal, een nieuw en luxe resort dat buitenlandse toeristen trekt, maar ook Surinamers met geld.

“Thuis moet ik mijn Surinaamse leerlingen vaker aansporen”

Een heel andere vorm van twinning tref ik op het MAS, de Maritieme Autoriteit Suriname. Voor de opleiding tot loods twint het MAS met het Rotterdamse Scheepvaart en Transport Lyceum. “Het is een eenmalig project”, zegt directeur Amafo. “We zijn bezig een opleiding voor maritiem onderwijs in te richten. In afwachting daarvan wilden we starten met een pre-nautische opleiding, waarna leerlingen kunnen beginnen met de opleiding tot loods. Docenten uit Rotterdam geven negen maanden hier les en daarnaast volgen twee medewerkers van onze afdeling hydrografie drie maanden een cursus in Rotterdam.” Stuurman Bert Stoel is aan zijn laatste maand bezig. “We rouleren met drie docenten. Ik heb vooral nautische vakken gegeven en ook wat wiskunde en Engels. De leerlingen zijn zeer gemotiveerd. Dat had ik niet verwacht, ik moet mijn Surinaamse leerlingen thuis vaker aansporen iets te doen. De opleiding van negen maanden is voor de studenten gratis. Maar als ze voortijdig afhaken of onvoldoende presteren, moeten ze een fikse boete betalen. Na het diploma moeten ze stage gaan lopen en met de werkelijke loodsenopleiding beginnen.” Alle leerlingen krijgen gegarandeerd een baan als loods of een andere baan binnen de MAS. “Want je

kunt prima afstuderen en toch niet geschikt zijn als loods”, meent Amafo. Nancy Yang (18) is een van de twee vrouwelijke studenten. “Ik heb gereageerd op de advertentie in De Ware Tijd. Het leek me echt interessant, adviseur te worden van de kapitein. Bovendien kun je stage lopen op de grote vaart.” Raoel Reding (27) werkte al bij de MAS. “Ik vind het een uitdaging en deze kans is uniek.” Beide zijn goed te spreken over de wijze van lesgeven van Stoel. “Hij probeert eerst iets uit de leerlingen te krijgen in plaats van meteen te gaan uitleggen hoe het moet.”

“Een aangepaste computer is duur”

Integratie van mensen met een beperking op de arbeidsmarkt, daar draait het project REFIT om. In Suriname bezoek ik het Revalidatiecentrum en het Blindeninstituut. Met hun twinningpartners in Nederland werken ze onder andere aan een testcentrum waar de belastbaarheid van mensen kan worden gemeten. “Bij werkgevers bestaan veel vooroordelen over wat mensen met een beperking kunnen”, vertelt Marieke Buitenhuis, ergotherapeut bij het Revalidatiecentrum. Vendette Condari (51) kan erover meepraten. Na een beroerte kwam ze via de neuroloog bij ergotherapie terecht. “Daar leerde ik weer zoveel mogelijk een normaal leven te leiden.” Intussen heeft ze een administratieve baan op de poli van het ziekenhuis: “Fulltime en geen dag ziek geweest.” “Met twinning zetten we in op het verbeteren van

de diagnostiek en de *jobcoaching*”, zegt Buitenhuis. “De vraagsturing vindt plaats vanuit Suriname. Nederlandse partners kunnen zien wat wij hier doen met weinig middelen. We starten met dertig mensen, die we in twee jaar tijd naar werk willen toeleiden.” Voor Natasia Hanenberg, directeur van het Blindeninstituut, is een professionelere en gestructureerde aanpak een voordeel van twinning. “Op de langere termijn moet het ertoe leiden dat er minder mensen met een beperking thuiszitten. Met wat hulpmiddelen kunnen veel mensen gewoon meedraaien. Daarvoor moet een fonds komen, want een speciale computer is duur.”

“Waarom moeten Nederlanders altijd aan het zwembad vergaderen?”

Heel af en toe hoor ik wat kritiekpuntjes. Voorzichtig geformuleerd en liefst anoniem geuit. Want Suriname is klein en ons kent ons. Zo zouden Nederlanders te snel adviezen geven zonder te luisteren naar hun Surinaamse partner. Ook zouden ze meer op hun woordkeus moeten letten: een ‘pool-vergadering’ steekt. Waarom moeten die Nederlanders vergaderen aan de rand van het zwembad in het luxe hotel Torarica? Nederlanders met hun vlotte babbel intimideren de Surinamers, die niet onbeleefd willen zijn. Ook het feit dat de Nederlandse partner penvoerder is, voelt wat onbehaaglijk. Aan de andere kant lijken veel Surinamers gewend te zijn geraakt aan een stroom van geld en middelen uit Nederland. Belangrijker is wellicht de vraag wie controleert wat de effecten van al die twinningprojecten zijn. ‘Laat duizend bloemen bloeien’ klinkt mooi, maar samenhang is ook nodig. Harry van Bommel deelt die kritiek: “Aanvankelijk was ik zeer enthousiast, omdat Nederland betrokken blijft bij de ontwikkeling van Suriname. Ik zie ook nog steeds wel positieve punten. Er wordt echter veel te veel door een Nederlandse bril gekeken. Er zou meer gebruik gemaakt moeten worden van de deskundigheid daar, en van de kennis van de Surinaams-Nederlandse gemeenschap hier.”

Tekst & foto's: Maja Haanskorf

No Span!

‘Maak je niet druk’, betekent het, ‘geen stress’: No Span! Het is ook de naam waaronder Harry van Bommel onlangs een aantal swingende en zeer druk bezochte bijeenkomsten heeft georganiseerd.

Geen saai bedoening, maar swingende bijeenkomsten met behalve informatie en discussie ook een flinke dosis cultuur en ontspanning. Dat zijn de bijeenkomsten die Tweede Kamerlid Harry van Bommel de afgelopen maanden namens de SP organiseerde in Den Haag, Rotterdam en Amsterdam. Zo voerden in Rotterdam een Creoolse en een Hindoestaanse Surinaams-Nederlandse vrouw een hilarische sketch op, waarin duidelijk werd hoe verschillend de achtergronden van deze twee bevolkingsgroepen zijn. Ze hebben elk hun eigen religie en cultuur, en hun eigen verleden: de ene groep werd naar Suriname gehaald als slaven, de andere als contractarbeiders. Maar ze lopen ook regelmatig tegen dezelfde problemen aan. De stigmatiserende 100-procentscontrole op drugs bijvoorbeeld, die alle reizigers van Paramaribo naar Schiphol treft: ‘Komt zo’n hond, ruikruik-ruikruik, en dan zal je toch je tas vol hebben met het lekkere eten van je moeder.’

AOW-gat

Natuurlijk hebben veel Surinaamse Nederlanders dezelfde zorgen als andere Nederlanders als het gaat om huisvesting, het behoud van hun buurt, de opleiding van jongeren en de zorg voor ouderen. Maar daarnaast hebben ze ook specifieke problemen. Mensen die minder dan vijftig jaar in Nederland wonen, krijgen bijvoorbeeld geen volledige AOW. Dit treft heel wat oudere Surinaamse Nederlanders die al voor 1975 werkten en belasting betaalden, toen Suriname nog een Nederlandse kolonie was. Een aantal van hen belandt daardoor in de bijstand, en dat betekent weer dat ze maar beperkte tijd in het buitenland mogen verblijven en eerst hun spaarcenten en huisje op moeten eten. Harry van Bommel zet zich in de Tweede Kamer in voor deze groep. “Het is gelukt om de maximale verblijfstijd op te rekken,

van drie naar zes maanden. Dat is een goed begin. De SP is er voor om alle beperkende maatregelen op te heffen en het AOW-gat te dichten, zodat ouderen niet meer onnodig in de bijstand komen.”

Suriname: juist nu

Ook op andere punten is vooruitgang geboekt. “Door de inzet van de SP in de Kamer worden Surinaamse studenten nu hetzelfde behandeld als Europese studenten”, vertelt Van Bommel. “Daardoor hoeven zij niet meer een veel hoger bedrag aan collegegeld te betalen. Ook hebben we ervoor gezorgd dat er een aantal verbeteringen is doorgevoerd bij de 100-procentscontrole op Schiphol. Zo wordt er nu meer met de bolletjesscan gewerkt, wat vernederende inwendige controles overbodig maakt.” Op de No Span-avonden bleken ook de kosten van vliegtickets de gemoederen bezig te houden. Er zijn maar twee luchtvaartmaatschappijen die rechtstreeks

op Paramaribo vliegen, en die vragen soms krankzinnige prijzen. Eenzelfde ticket kan de ene keer 300 euro kosten en het volgende moment 2400. Harry van Bommel wil dat de minister, die de maximumtarieven moet goedkeuren, daar iets aan gaat doen.

Verder staan er veranderingen op stapel rondom de ‘toescheidingsovereenkomst’, waarin de rechtspositie is geregeld van Surinamers die vóór de onafhankelijkheid in 1975 naar Nederland emigreerden. Momenteel houdt de SP samen met de Vereniging Surinaamse Nederlanders een enquête over dit onderwerp. Juist nu de relatie tussen Suriname en Nederland verandert, van een ontwikkelingsrelatie in een vriendschapsrelatie, is het belangrijk om de vinger aan de pols te houden. Van Bommel: “Nederland en Suriname nemen geen afscheid van elkaar maar gaan samen verder.”

Met dank aan Anja Meulenbelt

Tekst Jola van Dijk
Foto Suzanne van de Kerk

“Ik hoop ooit de jackpot te winnen”

Monique Butôt-Visser (42) uit Almere zet zich actief in voor mensen met een lichamelijke beperking. Als de wetgeving voor deze groep onrechtvaardig wordt uitgevoerd, trekt ze aan de bel. Ze weet waar ze over praat: “Op mijn eenendertigste werd ik teruggezet naar zeventig procent van het minimumjeugdloon.”

Je hebt zelf ook een lichamelijke beperking?

“Ja, twaalf jaar geleden heb ik door een ongelukje mijn enkelbanden zwaar verrekt. Drie jaar later zat ik met chronische pijn in een rolstoel. Die bleek te worden veroorzaakt door een aandoening die Complex Regionaal Pijn Syndroom wordt genoemd. De medici zijn er nog steeds niet uit of het komt door die verrekte enkelbanden of dat het genetisch al aanwezig was.”

Wanneer ben je lid geworden van de SP?

“In 2001 omdat ik onrechtmatigheden tegenkwam toen ik arbeidsongeschikt raakte en de WAO in moest. Op mijn eenendertigste werd ik teruggezet naar zeventig procent van het minimumjeugdloon voor een 23-jarige.”

Heb je hobby's?

“Op de computer creëer ik geinige foto's door verschillende situaties samen te brengen. Daarnaast maak ik ook websites.”

Welke websites houd je zoal bij?

“De afdelingssite van SP Almere en het digitale lotgenotencontact www.crps-cp.nl. Dat is een website voor en door patiënten met chronische pijn.”

Wat is je favoriete plek op de wereld?

“Frans Catalonië! Vanwege de mensen, de rust, het weer, de bergen en vlaktes, het is alles in een.”

Wat brengt de kapitalist in je boven?

“Ooit de jackpot winnen. Dan begin ik een vakantieverblijf voor mensen met een lichamelijke beperking.”

BELEVEN

Marike Jager

Zomertijd festivaltijd! De laatste tijd bestormt een nieuwe lichtung vrouwelijke singer-song-writers de festivalpodia. Ze laten allemaal een verschillend fris geluid horen, denk aan Roosbeef, Giovanca en Miss Montreal. Maar ook aan Marike Jager, dit voorjaar nog met haar zomerse vrolijke liedjes genomineerd voor de Edison Music Awards. Ze werd toen nog gepasseerd door routinier Ilse de Lange, maar haar ster is stijgende. Deze zomer treedt ze onder andere op tijdens het concert Because I am a Girl in Tilburg (19 juni), de Vierdaagsefeesten in Nijmegen (20 juli) en de Zwarte Cross in Lichtenvoorde (26 juli). (Jola van Dijk)

Marike Jager
Celia Trigger
Morning Coffee Records

HOREN

Au Revoir Simone

Om kort te gaan: alles aan Au Revoir Simone is leuk. Dit Amerikaanse damestrio maakt lichtvoetige synthipop en had een tijd geleden al een hitje met het vertederende, oh zo simpele deuntje Sad Song. Ook het nieuwe, derde album Still Night, Still Light klinkt alsof het is ingespeeld op een Casio-keyboardje van 99 euro en opgenomen met My First Sony. Maar wat zingen Heather, Annie en Erika leuk samen. En wat een leuke liedjes en geluidjes. Origineel? Neu. Bijna dertig jaar geleden deden bands als Ultravox, OMD en New Order hetzelfde. Maar ja, dat waren allemaal mannen. (Rob Janssen)

Au Revoir Simone
Still Night, Still Light
Moshi Moshi
<http://www.aurevoirsimone.com/>

LEZEN

De koe lacht niet meer

De boer die krediet wil, maar dat moet laten aanvragen door zijn vrouw omdat mannelijke ondernemers geen beleidsspeerpunt zijn. De reiziger die op merkwaardige wijze van zijn geld wordt afgeholpen. De journalist die niet luistert maar toch een primeur heeft. Als lezer krijg je een ongemakkelijk gevoel bij de verhalen van Ruyter en dat is waarschijnlijk precies de bedoeling. Na het lezen van dit boek wist ik niet alleen wat *The white man's burden* is, maar ook een beetje hoe het voelt. (Daniël de Jongh)

De koe lacht niet meer: korte verhalen en essays over ontwikkelingshulp in Afrika
Theo Ruyter
Uitg. Papieren Tijger

LEZEN

Met het oog op Europa, 30 jaar Europese verkiezingsaffiches

Door Jola van Dijk

In verkiezingstijd zie je ze overal: affiches. In alle kleuren van de regenboog proberen politieke partijen je te verleiden tot een stem. Gerrit Voerman en Nelleke van de Walle zijn de uitdaging aangegaan om alle Nederlandse affiches voor de Europese verkiezingen op een rij te zetten. Het eindresultaat is een kleurig geheel van politieke reclame-uitingen. De kracht van Voerman en van de Walle is dat zij de posters in hun historische context plaatsen. Hierdoor ontstaat een interessant overzichtsbeeld van de standpunten over Europa in Nederland. Communisten en socialisten aan de linkerzijde en nationaal denkende christenen aan de rechterzijde van de politiek zijn als enige consequent

kritisch geweest over de richting van de Europese eenwording. De rest van de politiek is altijd vrij positief geweest, met uitzondering van de VVD. Die partij is in de loop der jaren steeds kritischer geworden. Vanaf 1999 werden kritische stromingen bij verkiezingen ook prominenter. Dat was het jaar waarin Paul van Buitenen als ambtenaar de val van de Europese Commissie veroorzaakte.

Het boek biedt bovendien een hoop interessante weetjes en feiten om je vrienden mee te verbazen. Wist je dat Europese lijsttrekkers bijna nooit langer dan twee termijnen blijven zitten? Of dat Frits Bolkestein, nu vaak gezien als toonbeeld van Europese bemoeizucht,

zich in 1994 als eerste binnen de VVD uitsprak tegen het ontstaan van een Europese staat? Nog zo een: de SP heeft voor Europese verkiezingsposters nog nooit een foto van de lijsttrekker gebruikt.

Dure zorg

Onlangs is mijn moeder in een verpleeghuis opgenomen. In haar kast lag op dat moment een grote hoeveelheid incontinentieluiers en steekklakens. Helaas mocht ze dit niet meenemen naar het verpleeghuis, daar ze eigen 'systemen en voorraden' hebben. Weggooien dus! Het lijkt mij toch het meest logisch dat men eerst deze voorraad materialen opmaakt en dan de spullen van het huis. Ik stuur een foto mee met deze brief, daarop staat een voorraad ter waarde van tientallen euro's. Betaald door de

verzekering. Ik denk dat dit heel veel voorkomt. Als men eens op deze dingen gaat letten, dan kan dat een flinke besparing in de zorgkosten opleveren. De zorgpolis is voor veel mensen veel te duur: hoge premie,

eigen risico van 150 euro en veel wat je zelf betalen moet.

Liesbeth Rijpma, Bloemendaal

Het kleine graaien

Het grote graaien? Wat te denken van het kleine graaien?
Het plaatsen van parkeerautomaten in kleine steden.
De WOZ-verhoging, terwijl bijna geen huis nu verkoopbaar is.
Verhoging van de energierekening.
Verhoging van de vuilnis-ophaalkosten.
Verhoging van de waterschapsbelasting.
En dan nog zeggen dat de gepensioneerden 'alleen maar' pas op de plaats moeten maken! Want... wat gaan zij er nu eigenlijk 'werkelijk' op achteruit? Regering: wees een kerel en haal geld daar waar het te halen is!

Corry van der Kolk, Opperdoes

Klokkenluiders

Menig ervaringsdeskundige zal kunnen beamen dat regie om overheidsverantwoordelijkheid te kunnen ontduiken in z'n algemeenheid buitengewoon gestructureerd georganiseerd is. Als gevolg van dergelijke regie worden ervaringsdeskundigen in dezen tot diepe droefenis niet gehoord, met alle gevolgen van dien. Kennelijk is dit één van de redenen waarom een goede klokkenluiders-beschermingsregeling niet echt van de grond wil komen.

E. Spindler-Bindels, Heerlen

Publieke Omroep

Tijdens een persbijeenkomst in Hilversum op 25 mei, stak NPO-voorzitter Henk Hagoort zijn bewondering voor Paul de Leeuw niet onder stoelen of banken. Bij de aanstaande

salarisbesprekingen heeft de VARA-presentator dan ook niets te vrezen. Daarmee geeft de bestuursvoorzitter van de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) blijk van een gemankeerde kijk op het anker waar de NPO aan hangt. Dit bestaat namelijk niet alleen uit informatie en verstrooiing maar (last but not least) óók uit opvoeding. Door dit over het hoofd te zien is het niet verwonderlijk dat de NPO meewaaait met de heersende wind van het materialisme, van het gegraai en de hebzucht. Daarmee verzaakt de NPO zijn opvoedende taak voor wat betreft het bevorderen van een cultuur gestoeld op normen en waarden die uitstijgen boven het materiële, het geld verdienen, de waan van de dag. Om dit maatschappelijk ideaal in het vizier te krijgen is dan ook een cultuuromslag en de daarbij horende wisseling van de wacht noodzakelijk. Uiteraard niet alleen bij de NPO.

Wouter ter Heide, Zwolle.

Contractbreuk

"Ik kan niet inbreken in bestaande contracten", zei vicepremier Bos toen bij aanvang van de kredietcrisis de roep luider werd om iets te doen aan de hoge bonussen in de bankwereld. Vreemd, wanneer je weet dat wethouder Heerkens daar in Breda met de ID'ers geen enkele moeite mee heeft gehad en dat nog steeds niet heeft: in Den Haag is er niemand die behoefte heeft om haar hierop aan te spreken. Gek bijvoorbeeld, dat die mensen hun uitstroompremie niet krijgen en dat anderen die wél hebben gehad. Inbreken in bestaande contracten kan of het kan niet. Slechts één van de twee heeft gelijk! Heeft Wouter Bos dus de Kamer en het Nederlandse volk voorgelogen óf is de gemeente Breda haar boekje te buiten

gegaan? Heeft politiek Den Haag boter op het hoofd omdat ze daar weten dat Breda niet de enige gemeente was...?!

Jacques Nefkens, Breda

Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL

Koopkracht

Het is reeds decennia een misvatting dat de SP slecht zou zijn voor ondernemers, zoals winkels. De koopkracht voor werkers en laagbetaalden is een speerpunt van de SP, waardoor winkeliers plus de toeleveranciers maar óók de industrie hiervan ten volle profiteren! Het is dan ook een aanfluiting om te zien dat veel aanhang van andere partijen niet inziet hoe belangrijk de koopkracht is van de 'gewone man'. Ik acht het van groot belang dat men inziet dat alles ontstaat bij de bron en bij de 'werkbijen' én bij de mensen die (ook momenteel) onvoldoende te besteden hebben. Dit laatste komt door standpunten over de bevrozing van lonen en uitkeringen, welke slecht zijn voor de vruchtbare bodem van onze economie.

Frits Heimeriks, Rotterdam

Vuiligheid

Vorig jaar kwam Italië wereldwijd in het nieuws omdat het huisvuil wekenlang op straat bleef liggen in Napels. De voorlopige climax van een afvalprobleem dat al sinds 1994 speelt, toen werden veel vuilstortplaatsen gesloten vanwege connecties met de maffia. Sindsdien is er meer dan een miljard euro geïnvesteerd in afvalverbrandingsinstallaties, maar er is er niet een die is afgebouwd en functioneert.

Dit jaar is Palermo aan de beurt. Straten liggen bedolven onder meters huisvuil omdat de vuilnisophalers staken. Ze zijn bang dat het afvalbedrijf hun overuren niet kan betalen. De gemeente wil het financieel zwakke bedrijf helpen door de afvalheffing fors te verhogen, maar de oppositie houdt besluitvorming tegen.

Tekst Jola van Dijk

Foto Dario Pignatelli / HH

THEO DE BUURTCONGIERGE

SP

www.sp.nl

“Het midden van de weg is een gevaarlijke plek”

TRIBUNE

Jaargang 45 • nr. 7 • juli/augustus 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

Met de bus op de bres voor de bus

Ron Jans: "Topsport is geen vies woord"

Verhoging AOW-leeftijd: kiezersbedrog

Foto Bas Stoffelsen

SP-MILIEUALARMTEAM VAN START

Het blijkt dat bedrijven het om financiële redenen steeds vaker niet zo nauw nemen met het milieu: de crisis is ook slecht voor het milieu. De SP wil daar wat aan doen en daarom is het SP MilieuAlarmteam opgericht. Het is een vijfkoppig team van specialisten en Tweede Kamerleden, dat een beroep op u doet om het hen te melden wanneer u iets ziet wat het daglicht niet kan verdragen. Dit kan op: www.sp.nl/mat

Het MilieuAlarmteam bestaat uit **Wiel Senden, Patrick van Lunteren, Remi Poppe, Paulus Jansen en Krista van Velzen.**

COLOFON

UITGAVE VAN DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Jola van Dijk, Rob Janssen,
Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Piet den Blanken, Maja Haanskorf, Ronald Kennedy, Suzanne van de Kerk, Marjo van Lijssel, Paul van Riel, Rob Voss

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Foto: Maurice Boyer

IN DIT NUMMER:

Ron Jans

10

“Die middelvinger? Mijn rode draad is meer de duim omhoog”

65 blijft 65

21

“Verhoging AOW-leeftijd is ongewenst, onzinnig en onnodig”

Fotoreportage

28

Gastarbeiders in Roemenië

EN VERDER...

- 4 Streekvervoer: Op de bres voor de bus
- 14 Expositie: Jan Marijnissen en de meisjes van de fabriek
- 15 Buitengaats: als schepen niet meer aanmeren
- 24 Portret: het Waterkwartier in Nijmegen
- 27 Film: de nieuwste van Ken Loach
- 34 Folkert Zeilemaker heeft een AZ-shirtje gekocht
- 6 Nieuws 35 Gespot 36 zomerpuzzel 38 Theo 39 Prikbord

Voetbal, MJ en gekte

‘Kijk nou toch wat ik lees’, mailde ik collega Rob tijdens het maken van deze Tribune: ‘Er gaan geruchten dat Michael Jackson is overleden.’ Een paar uur later werd het nieuws officieel bevestigd. Vreemd, in mijn jeugd stond Michael Jackson symbool voor gezond leven. Hij was het tegendeel van sex & drugs and rock ‘n’ roll. Hij was gladde steriele zoetgevooisde perfectie, bewerkelijke dansspasjes, glaasjes cola in de rookvrije kinderdisco. Dat werk.

Heel anders dan bijvoorbeeld Mick Jagger, die andere MJ, destijds door brave Hendriken al zo vaak doodgewaand dat ik vermoed dat de wens de vader van de gedachte was. Maar Jagger is ondertussen vijftig, clean en superenergiek, terwijl Jackson op zijn vijftigste uit elkaar viel. Wacko Jacko, de man die de weg plaveide voor vele zwarte popzangers (gek genoeg heb ik me in de jaren tachtig nooit gerealiseerd hoe bijzonder zijn verschijning op MTV was) – maar die zelf klaarblijkelijk liever een blanke had willen zijn en die een cocktail aan schandalen en verslavende medicijnen meeneemt in het graf.

Identiteit is iets vreemds.

Een van de leukste journalisten van Nederland, Ronald Kennedy (voor Tribunelezers geen onbekende), woont al geruime tijd in Zuid-Afrika. Hij heeft er een documentaire gemaakt over de Nederlandse gemeenschap, waarin hij op zoek gaat naar de Nederlandse volksaard. Ik heb de film nog niet gezien, maar via de website cape-dutch.com is een voorproefje te zien dat smaakt naar meer.

Over identiteit gesproken. Britten haten Fransen, maar een Franse importvoetballer die de sterren van de hemel speelde bij Manchester United wordt in Engeland op handen gedragen. Snapt u het nog?

Ik ga er de komende weken eens goed over nadenken. En ondertussen wens ik u een fijne vakantie.

Namens de redactie: Daniël de Jongh

Op de bres voor de bus

De streekbus is een concurrent van de trein en moet dus maar weg: ziedaar de nieuwste oorzaak-gevolgredenering in het openbaar vervoer. In Noord-Brabant dreigt daardoor de eerste buslijn al te verdwijnen. Samen met bewoners kwam de SP in actie en presenteerde meteen haar eigen bus.

De een z'n brood is de ander z'n dood? Dat zou je kunnen gaan denken, als je de gang van zaken rondom buslijn 173 (Weert-Eindhoven) bekijkt. Want menigeen reageerde logischerwijs verheugd toen de NS de intentie uitsprak om in Maarheeze – ten zuiden van de lichtstad – een nieuw station aan te leggen. Dat diezelfde NS daaraan de voorwaarde verbond dat buslijn 173 als 'concurrent voor de trein' dan moest verdwijnen, viel onder meer in Leende en Cranendonck helemaal verkeerd. De bus is namelijk cruciaal voor de inwoners van die plaatsen. Studenten, forenzen, winkelpubliek et cetera: allemaal zijn ze in hoge mate afhankelijk van Lijn 173. Eerst naar station Maarheeze – als dat al mogelijk is – en dan met de trein verder betekent een onacceptabel lange reistijd. En met de auto in de spits rondom knooppunt Leenderheide manoeuvreren wens je je ergste vijand niet toe...

Helen Vereijken uit Leende zag de bui al hangen en ging handtekeningen ophalen voor het behoud van de bus. "Het gaat niet alleen om mensen die goed vooruit kunnen zoals ik, maar ook om ouderen, mensen die slecht ter been zijn of die slechtziend zijn. Als zij met de trein naar het station in Eindhoven moeten, hebben ze een groot probleem. Ze kunnen niet uit de voeten op de stations in Heeze en in Eindhoven, zeker niet als ze ook nog gebruik maken van een rolstoel of rollator. Want wat komen ze allemaal tegen: trappen, tunnels, gevaarlijke perronnetjes, onbemande stations, betaalautomaten met gevaar op skimmen", aldus Vereijken op 22 juni in Leende.

Op die dag presenteerde ze 5000 handtekeningen die deels samen met de SP waren opgehaald in Leende en Cranendonck. Ook maakte ze de uitkomst van een enquête bekend, waaruit bleek dat nagenoeg iedereen in genoemde plaatsen de bus wil behouden.

Even tevoren was een heuse SP-colonne neergestreken op het dorpsplein in het Brabantse plaatsje. Meest in het oog springend was een gloednieuwe SP-touringcar van het gerenommeerde merk Bova. Die was zojuist opgehaald in Veldhoven bij busconstructeur VDL. Directeur Van der Leegte had de sleutels van het opvallende voertuig die middag aan Jan Marijnissen en Agnes Kant overhandigd. "Een Nederlandse bus voor een Nederlandse partij; zeker in deze tijden goed voor de werkgelegenheid van een Nederlands bedrijf", aldus de VDL-chef.

“Wanneer gaan reizigersbelangen prevaleren boven die van de vervoerder?”

Zo'n bijzondere bus met daarin Kamerleden als Jan Marijnissen, Agnes Kant en Emile Roemer trekt natuurlijk bekijks in Leende. En al helemaal als het tafereel ook nog eens muzikaal wordt omlijst door het trio Twips. Zo'n 400 Leendenaren, bijna tien procent van het inwonertal, trekken naar het dorpsplein en menigeen meldt zich bij de SoeP Express voor een gratis kopje tomatensoep. Jan Marijnissen heeft voor de bus plaatsgenomen

en neemt het woord: “Het feit dat lijn 173 in gevaar is, is het gevolg van de vele privatiseringen van een regering die geen verantwoordelijkheden meer wil nemen voor onze publieke voorzieningen. De SP zal er alles aan doen om buslijn 173 te behouden.” Zijn collega-Kamerlid Emile Roemer, woordvoerder openbaar vervoer, trok al meerdere malen aan de bel over de kwestie. “Vorige week nog vroeg ik de staatssecretaris of zij de ‘tegenprestaties’ accepteert die NS eist bij het realiseren van nieuwe treinstations. Ze gaat mijn vraag per brief antwoorden, maar ik zeg nu al: als het antwoord ‘ja’ is, dan is dat een grof schandaal. Het is de hoogste tijd dat bestuurders de belangen van de reiziger eens laten prevaleren boven die van de vervoerder”, zegt Roemer. Nee, natuurlijk is die SP-touringcar niet enkel en alleen voor deze Brabantse actie op de weg gezet, haast Roemer zich te zeggen. “Puur toeval dat-ie vandaag hier in de buurt werd afgeleverd. We gaan de bus inzetten bij tal van andere acties. En het is naast de SoeP Express natuurlijk een schitterend campagnemiddel met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen volgend jaar. Bovendien worden SP-leden met deze bus opgehaald als hun afdeling aan de beurt is voor het bezoek aan de Tweede Kamer. Kortom: de kans is groot dat-ie binnenkort bij jou in de buurt is.”

Tekst Rob Janssen
Foto Maurice Boyer

Stop de crisis!

Een paar jaar geleden hadden we een zomer met één regenbui. Het hield maar niet op. Op een dag verschenen er twee jongens op de trappen van de Ridderzaal met een spandoek waarop stond: ‘Wij zijn de regen zat. Regering, doe er wat aan!’ Het tafereel was goed voor een foto op de voorpagina van menig dagblad.

Vandaag zag ik weer zoiets, op de voorpagina van de Telegraaf. ‘Stop de crisis!’ De krant heeft samen met ondernemer Keilman en oud PvdA-minister Vermeend een website geopend met de naam stopdecrisis.nl. De site werd gelanceerd door... Wouter Bos, minister van Financiën. Op de site kom je teksten tegen als: ‘Prominenten willen af van pessimisme’, ‘Geef uit dat geld!’ ‘De crisis, dat zijn wij zelf!’ ‘Crisis, hoezo crisis?’

Op de site gaat ook Emile Ratelband de strijd aan met de crisis. Volgens de site heeft Ratelband eerder al ‘een einde gemaakt aan passieloosheid en slappe ruggengraten’. Maar nu ook aan de kredietcrisis? Ratelband heeft zich erin verdiept en heeft het antwoord: ‘Economie is psychologie. Wees geen slachtoffer.’ In de Telegraaf laat Herman Heinsbroek vanaf een kunstbeurs in Basel weten: ‘Ik ga niet minder uitgeven, geld moet rollen. Mensen: blijf uitgeven!’ Volgens de krant blijft ook Henk-Jan Smits (Idols) positief denken en geeft hij het geld net zo makkelijk uit als hiervoor. ‘Zo heb ik net een nieuw huis gekocht en laat het nu verbouwen.’

De Telegraaf: ‘Negeer die negatieve verhalen.’

Nu het echte nieuws van de dag na de presentatie:

- De Nederlandsche Bank verwacht dat de Nederlandse economie dit jaar met 5,4 procent zal krimpen. De werkloosheid loopt door de recessie op tot 8 à 9 procent van de beroepsbevolking in 2011.
  - Het aantal faillissementen in Nederland zal dit jaar 75 procent hoger uitkomen dan vorig jaar.
  - De wereldeconomie gaat dit jaar nog harder achteruit dan eerder werd aangenomen. Vooral ontwikkelingslanden krijgen daardoor harde klappen. Dat zei de president van de Wereldbank Robert Zoellick.
  - De Nederlandse economie heeft de ergste krimp wellicht achter de rug, maar de recessie is nog lang niet voorbij. Dat stelt het economisch bureau van de Rabobank in het donderdag verschenen kwartaalbericht.
- (Bron: NU.nl)

Rare jongens, die Vermeend, Bos, Ratelband, Smits, Keilman en hoofdredacteur van de Telegraaf Paradijs. Ze denken waarschijnlijk ook dat de mensen die nu de Q-koorts hebben, of het Mexicaanse griepvirus, dat aan zichzelf te wijten hebben. Ze zijn vast niet positief genoeg geweest...

Jan Marijnissen

Commissie-De Wit mijlpaal

Het is zover: de SP gaat voor het eerst een parlementair onderzoek leiden. Tweede Kamerlid Jan de Wit is beëdigd als voorzitter van de commissie die de oorzaken van de kredietcrisis gaat onderzoeken. "Voor onze partij is het een mijlpaal dat de Tweede Kamer instemt met het voorzitterschap van een SP'er", aldus De Wit. Onder zijn leiding gaan acht Kamerleden het ontstaan van de economische crisis in Nederland in kaart brengen. Het eerste deel van het onderzoek moet begin volgend jaar gepresenteerd worden. Het tweede deel richt zich op het overheidsingrijpen in de banksector, met name de overnameperikelen rondom ABN/Amro en Fortis. Die resultaten worden in het najaar van 2010 verwacht. De Tweede Kamer heeft inmiddels ook ingestemd met het SP-voorstel om de macht van aandeelhouders te beperken. De kortetermijnvisie van aandeelhouders is volgens fractievoorzitter Agnes Kant een van de oorzaken van de huidige crisis.

Foto Kerem Yucel / flickr.com

Waterschapsverkiezingen onnodig

Met een opkomst van 24 procent bij de laatste stembusgang in november, kan gerust gesteld worden dat de waterschapsverkiezingen niet

Waar moet dat heen?

Een brug te ver

Het Nationaal Historisch Museum moet een beeld schetsen van "hoe wij op moerasgrond Nederland hebben gebouwd", zegt SP-Kamerlid Hans van Leeuwen. "Minister Plasterk krijgt het voor elkaar om die geschiedenis in dit moeras te laten verzuipen." De gedroomde locatie van de cultuurminister en de twee museumdirecteuren, bij de John Frostbrug waar de slag om Arnhem plaatsvond, druist in tegen de afspraken. Daarin staat dat het NHM een tweeluik moet vormen met het Openluchtmuseum. Volgens Plasterk kan het museum sneller gebouwd worden bij de Frostbrug. Van Leeuwen: "Het museum had al een eind op weg kunnen zijn. Door de slappe houding van de minister die onder druk van de museumdirectie ineens van locatie veranderde, duurt alles weer langer." Ook wil de directie qua inhoud afwijken van het plan dat in 2003 is bedacht door SP-Kamerlid Jan Marijnissen en CDA-collega Maxime Verhagen. Volgens minister Plasterk bemoeit de Kamer zich te veel met de details. Van Leeuwen resoluut: "De Kamer is bedenker, initiatiefnemer en financier van het museum. Zij bepaalt dus de locatie, niet de minister of de museumdirectie."

Foto: schepop / flickr.com

echt leven onder de bevolking. SP-Tweede Kamerlid Ronald Van Raak wil er dan ook vanaf. "We kunnen blijven experimenteren, maar wat mij betreft is de enige juiste conclusie dat er beter gekozen kan worden voor het afschaffen van deze overbodige bestuurslaag." Dat betekent overigens niet dat de SP tegen de waterschappen zelf is. "We moeten immers droge voeten houden." De partij is alleen tegen de onlangs ingevoerde politisering van die taken. "De waterschappen doen goed, maar vooral uitvoerend werk", aldus Van Raak. "Politici in de waterschappen zullen de provincies en de gemeenten flink in de

weg zitten." De SP heeft daarom bewust niet deelgenomen aan de afgelopen waterschapsverkiezingen.

Petitie (in)competentie gericht onderwijs

Staatssecretaris Van Bijsterveldt wil vanaf volgend jaar het zogenaamde competentiegerichte onderwijs wettelijk opleggen aan alle MBO-scholen. SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk: "Docenten hebben niets te zeggen over deze enorme hervorming van het beroepsonderwijs. Ondanks alle kritiek op het verlies aan vakkennis en het

gebrek aan draagvlak, gaat Van Bijsterveldt rücksichtslos door met de invoering." Daarom is de SP een petitie gestart tegen deze hervorming. "Hoe meer mensen tekenen, hoe groter de druk wordt om af te zien van gedwongen invoering." De petitie staat op www.sp.nl/mbo.

Minister-president, slaap zacht?

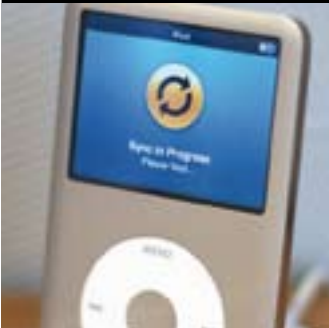

SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt zal 15 mei 2004 niet gauw vergeten. Tijdens de SP-personeelsdag belde een voormalig FNV-collega: er was een schilder omgekomen bij een vernietigende brand in het Catshuis, de ambtswoning van de premier. Als kersvers Kamermedewerker schreef Ulenbelt zijn allereerste Kamervragen over deze tragische gebeurtenis. Al snel bleek dat er ontvlambare thinners zijn gebruikt bij de werkzaamheden, wat binnenshuis verboden is wegens ernstige gezondheidsrisico's. De eigenaar van het schildersbedrijf kreeg een geldboete, maar de rechter gaf aan dat het "haast niet anders kan zijn geweest" dan dat ambtenaren van de Rijksgebouwendienst en Algemene Zaken op de hoogte waren. Op verzoek van Ulenbelt liet premier Balkenende de rijksrecherche een feitenonderzoek instellen. Het SP-Kamerlid is nu onthutst door het resultaat: een 1500 pagina's tellende doofpot. Het belastende onderzoek van een prominent TNO-onderzoeker is

weggelaten. “Balkenende zegt dat hij niet twijfelt aan de integriteit van zijn ambtenaren”, aldus Ulenbelt verontwaardigd. “Ambtenaren die hem wel in een brandonveilig Catshuis lieten slapen.” Ulenbelt heeft tijdens het Kamerdebat een volledige reconstructie geëist en wil dat de betrokkenen onder ede worden gehoord in een parlementaire enquête.

Foto www.rnw.nl

Dure deuntjes

Dat was even schrikken voor Jammie Thomas-Rassett, een Amerikaanse huisvrouw met vier kinderen: de jury veroordeelde haar tot een geldboete van 1,9 miljoen dollar voor het illegaal downloaden van 24 liedjes (van onder andere Gloria Estefan, Sheryl Crow en Green Day). De 32-jarige huisvrouw was de enige van pakweg 30 duizend ‘verdachten’ die tot nu toe een schikking met de platenindustrie weigerde. De SP is tegen illegaal downloaden van muziek, films en games maar wil het pas strafbaar stellen als er goede, legale alternatieven zijn. SP-Kamerlid Farshad Bashir: “De industrie moet niet blijven klagen, maar zichzelf opnieuw uitvinden. Mensen zullen altijd kiezen voor het legale als dat een normale prijs en een goede bereikbaarheid heeft.” Ook pleit de SP voor meer transparantie in auteursrechten zodat meer geld terecht komt bij de artiesten en niet in de zakken van platenbazen.

Foto Sara B. / flickr.com

Iran

Irans echte helden

“Terwijl wij hier praten over democratie en mensenrechten, strijden in Iran honderdduizenden burgers met gevaar voor eigen leven voor die rechten,” aldus SP-Tweede Kamerlid Paul Lempens in een spoeddebat van de Raad van Europa over de dramatische ontwikkelingen in Iran. “De demonstranten zijn de echte helden, ze verdienen onze steun.” De Parlementaire Assemblee nam een resolutie aan waarin het mullah-regime wordt opgeroepen gearresteerde burgers, journalisten en politici vrij te laten en af te zien van verder geweld tegen demonstranten. Ook vraagt de resolutie om overleg met de democratische krachten in Iran en onafhankelijk onderzoek naar het verkiezingsproces. Lempens waarschuwde wel dat andere landen niet moeten proberen het Iraanse protest te misbruiken voor eigen belang. Hij verwees naar de Amerikaans-Britse bemoeienis die in 1952 de democratisch gekozen premier Mossadeq ten val bracht. Daarna werd Iran eerst dertig jaar opgezaald met de dictatuur van de pro-westerse sjah, en daarna even lang met de anti-westerse mullah-dictatuur.

Foto Suzanne van de Kerk (demonstratie in Den Haag)

Bittere pil

Uiterekend op de dag dat bekend werd dat Nederland voor 34 miljoen euro aan Mexicaanse-griepvaccins heeft ingekocht, kopte de Volkskrant: ‘Medicijnen te laat in ontwikkelingslanden.’ Hieruit blijkt dat wereldwijd honderdduizenden patiënten verstoken blijven van hun geneesmiddelen, vanwege de overijverige Europese douane. De goedkope, generieke medicijnen worden veelal in India gemaakt en via Europa naar Afrika en Zuid-Amerika vervoerd. Douaniers nemen de medicijnen echter massaal in beslag op verden-

king van schending van het octrooirecht. In Nederland is zeventien keer een lading geblokkeerd. Het ging onder andere om een partij hiv-remmers voor Nigeria en een partij bloeddrukverlagers voor Brazilië. “De Europese Commissie moet snel ingrijpen”, waarschuwt Esmé Berkhout van Oxfam Novib. “De duidelijke winnaar is de farmaceutische industrie die het patent bezit, de verliezer is de patiënt in de ontwikkelingslanden.” Volgens de Doha-verklaring hebben ontwikkelingslanden het recht om generieke medicijnen te kopen.

Nederland ontsnapt aan invasie

Opzienbarende primeur van het Nederlands Dagblad: Nederland is ontsnapt aan een invasie – in 1854. De Belgische koning Leopold II heeft destijds de Nederlandse krijgsmacht in kaart laten brengen door spionnen en een heus aanvalsplan opgesteld waarin Amsterdam in een paar dagen veroverd moest worden. Dat blijkt uit documenten in een Brussels archief die de Vlaamse journalist Kris Clercx boven tafel heeft gekregen. Op zich was het plan niet uitvoerbaar: de Belgen hadden een groter defensiebudget en meer officieren. Aan de andere kant meldden de spionnen dat de Waterlinie goed onderhouden was en de vaderlandsliefde van de Hollanders niet onderschat moest worden. De Franse keizer Napoleon III gaf de doorslag, hij zag niets in de invasie. De onthullingen komen in een nieuw boek van Clercx over Leopold II.

Opgepast: ‘passend onderwijs’

De invoering van het zogenaamde ‘passend onderwijs’ betekent eigenlijk een afbraak van het speciaal onderwijs, waarschuwt SP-Tweede Kamerlid Manja Smits. “Het betekent dat leerlingen met een handicap of stoornis naar gewone scholen móeten”, licht ze toe. “Daar is geen enkel

draagvlak voor, vanwege de ingrijpende gevolgen in het klaslokaal." Gelukkig heeft staatssecretaris Dijkema al aangekondigd het passend onderwijs te heroverwegen. "Het was een speeltje van bestuurders geworden. Een alternatief moet in nauw overleg met leraren en ouders tot stand komen." Smits heeft Dijkema opgeroepen met zo'n alternatief te komen. De SP is bovendien een enquête gestart naar de gevolgen van AWBZ-bezuinigingen in het speciaal onderwijs. Ouders en docenten kunnen daarvoor terecht op www.sp.nl/speciaal-onderwijs.

IJsselstein open-geiservrij

Mede dankzij de lokale SP-afdeling heeft IJsselstein een landelijke primeur: de Utrechtse gemeente is binnenkort vrij van open geisers. Die toestellen kunnen, zonder afvoer, levensgevaarlijk zijn vanwege het risico op koolmonoxidevergiftiging. Bovendien kunnen open installaties de woning vervuilen en leiden tot oplopende stookkosten. SP IJsselstein is in januari begonnen met een grootschalige bewustwordingscampagne. Hierop hebben de IJsselsteinse Woningbouw-vereniging, de SP, GSU/Eneco en bewonersgroep IJsselveld-Oost de handen ineengeslagen om IJsselstein 'open-geiservrij' te maken. Tegen een huurverhoging van 17 cent tot 2,77 euro

Zonnekoning van de Costa

Als God in Spanje

Uit een artikel in de Telegraaf blijkt dat Hubert Möllenkamp, de van zelfverrijking beschuldigde ex-directeur van woningcorporatie Rochdale, zijn geluk niet op kan aan de Costa Blanca. Als hij niet in zijn villa met zwembad en tennisbaan vertoeft, zoekt hij rond in zijn knalroze Suzuki Jeep of luxe Mercedes cabrio. Om niet te veel argwaan te wekken, houdt hij zijn Bentley en Ferrari in de garage. Nederlanders in Altea beschrijven Möllenkamp als een arrogante kwal, wiens zonnekoninggedrag sinds de Rochdale-affaire alleen maar erger is geworden. SP-woordvoerder Paulus Jansen wil dat justitie alles uit de kast haalt om Möllenkamp veroordeeld te krijgen voor fraude: "Rochdale is genoemd naar de eerste coöperatieve vereniging ter wereld, opgericht door idealisten die zich inzetten voor de verheffing van de arbeidersklasse. Het is schandelijk dat honderdvijftig jaar later hun naam te grabbel wordt gegooid door deze zakkenvuller. Het achterovergedrukte geld van de huurders moet tot de laatste cent toe worden teruggevorderd." De SP stelde al in februari voor om schoon schip te maken door het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting alle 450 woningcorporaties te laten doorlichten. Inmiddels heeft minister Van der Laan besloten om zo'n onderzoek te laten uitvoeren. Justitie heeft onder-tussen beslag gelegd op Möllenkamps peperdure villa in Lelystad.

Foto [ruthhallam / flickr.com](http://ruthhallam/flickr.com)

per maand (afhankelijk van de keuze van de bewoners) krijgen de huurders een veilige en zuinige geiser. Zonder installatiekosten. Joop van Well van SP IJsselstein is trots op de overwinning: "Het is gelukt omdat alle partijen van goede wil waren en wij de boel op scherp gezet hebben samen met de bewoners."

Foto [.eti / flickr.com](http://.eti/flickr.com)

Let op de kleintjes

Steeds vaker stellen grote bedrijven het betalen van rekeningen met een paar maanden uit. Hierdoor komen veel ondernemers in het midden- en kleinbedrijf in de knel. Daar moet een eind aan komen, vinden SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen en CDA-

collega Jan ten Hoopen. Zij willen dat onderzocht wordt hoe de positie van het MKB versterkt kan worden. "Al langere tijd horen we verontrustende geluiden over de betalingsmoraal van enkele grote bedrijven, maar sinds het begin van de economische crisis wordt het steeds erger", aldus Gesthuizen. "Als ik mijn rekening niet betaal, krijg ik een aanmaning en daarna een deurwaarder over de vloer. Maar wanneer de HEMA, Bijenkorf of V&D zegt even wat langer te wachten met het betalen van leveranciers, staat een klein bedrijf machteloos." Ten Hoopen wijst erop dat bedrijven tevens lastiger krediet krijgen van banken, waardoor ze meer dan ooit afhankelijk zijn van tijdige betaling.

Politie-onderzoek

Iedereen heeft wel een mening over de politie. Maar hoe denken agenten zelf eigenlijk over zaken als roosterdruk, bureaucratie en straatproblematiek? Dat is het uitgangspunt van een onderzoek dat is gestart door SP-Kamerlid Ronald van Raak. "Er gaapt een diepe kloof tussen de werkelijkheid van de ambtenaren op het ministerie en de werkelijkheid van de agenten in de politiebureaus en op straat", licht Van Raak toe. "Ik wil de problemen en meningen van agenten op een rijtje zetten en hun suggesties en oplossingen in de Tweede Kamer brengen."

Het onderzoek is voorafgegaan door werkbezoeken aan politiebureaus. "Daar ben ik op allerlei problemen gestuit." De enquêtes zijn verstuurd naar alle politiebureaus van Nederland. Agenten kunnen de vragenlijst ook invullen op www.sp.nl/politie.

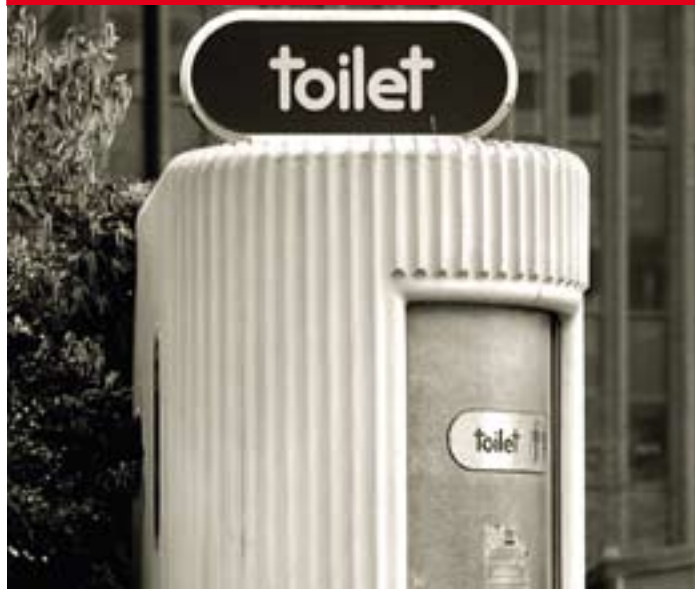
Foto ErwinRoosendaal / flickr.com

Over de top

Alle leden van de Raden van Bestuur van de SVB, het UWV en het CWI verdienen meer dan de wettelijke normen. Dat is de stuitende conclusie uit een grootschalige inventarisatie die de SP heeft uitgevoerd naar topinkomens in de sociale zekerheid. SP-Kamerlid Sadet Karabulut vraagt minister Donner deze praktijken een halt toe te roepen. "De bestuurders laten zien dat zij niet met gemeenschapsgeld kunnen omgaan. Juist bestuurders in de sociale zekerheid dienen zich verre te houden van dit soort buitensporige praktijken." Een van de vele voorbeelden is de voorzitter van de raad van bestuur van de Sociale Verzekeringsbank. Zijn inkomen bedroeg in 2003 pakweg 140 duizend euro. Dat toch al niet geringe salaris zou groeien conform de cao voor de SVB. Inmiddels strijkt hij echter 240 duizend euro op, dat ligt ver boven de Balkenende-norm van 181 duizend euro. Karabulut: "Ik kan mij niet voorstellen dat de lonen bij de SVB de laatste jaren met 70 procent zijn gestegen. Dit is buiten alle

Niet hufferproof

Vlaardingers kunnen de pot op

Vlaardingse winkelaars en marktkooplui met hoge nood kunnen opgelucht ademen: het openbaar toilet op het Vlaardingse Liesveld gaat weer open. Dat belooft het college op aandringen van SP-fractievoorzitter Arnout Hoekstra en de daaropvolgende publiciteitsgolf. Toen PvdA-wethouder Van der Lugt sprak van 'gezeik', reageerde Hoekstra daar 'pissig' op, volgens het AD. Hoekstra: "Als je 50.000 euro beschikbaar hebt voor een openbaar toilet en dat ding doet het helemaal niet, vind ik het terecht dat ik daar vragen over stel." Na ruim een half jaar op slot te hebben gezeten gaat het openbaar toilet weer open, al moeten Vlaardingers met aandrang wel eerst een sleutel bemachtigen bij een opzichter. Hoekstra is inmiddels 'platgebeld' door leveranciers van openbare toiletvoorzieningen. "De Vlaardingse pot betreft volgens hen geen zelfreinigende of hufferproof voorziening." Als zich problemen met vandalisme en vervuiling voordoen, komt de SP met een voorstel voor een echt hufferproof toilet. Hoekstra laat zich niet om de tuin leiden. "Ik heb mij laten bijpraten tot een waar deskundoloog op dit terrein."

Foto tatmened / flickr.com

proporties." Karabulut wil dat alle bestuurders het te veel betaalde salaris onmiddellijk terugbetalen.

Foto Govert de Roos

De grote belastingroof

Grote bedrijven ontduiken wereldwijd biljoenen euro's per jaar aan belasting op winsten,

vermogens en inkomens. Dit gedrag kost ontwikkelingslanden volgens experts meer dan ontwikkelingshulp oplevert. Arme landen worden beroofd van de mogelijkheid een fatsoenlijke publieke sector op te bouwen. Internationale financiële organisaties kijken toe, effectieve maatregelen blijven uit. Reden om een symposium te organiseren over de vraag: hoe stoppen we de

Grote Belastingroof?"

Internationale experts wezen er onder andere op het bestaan van talloze brievenbusfirma's in Nederland. Initiatiefnemer en SP-senator Tuur Elzinga: "We hebben de problematiek helder in beeld gebracht. Nu is de politiek aan zet. Als we multinationals hun winsten laten wegsluizen, blijven honger, armoede en onderontwikkeling voortbestaan." Elzinga belooft de regering achter de broek te zitten en wil creatieve voorstellen doen om belastingontduiking te verminderen. "Dat past bij onze strijd voor internationale solidariteit."

Foto atenea / flickr.com

Hoedje af

Van de Robin Hoodcreatie van Harry tot de rubberen band van Krista, hoofddeksels horen bij Prinsjesdag. Maar op de derde dinsdag van september zult u ze niet terugzien in het NOS-journaal. Het 'luchtige item' werd vorig jaar namelijk niet op prijs gesteld door de kijkers. Zodra de Haagse hoedjes in beeld kwamen, zaptten 100 duizend kijkers weg, zo blijkt uit onderzoek van kijkcijferexpert René van Dammen van de Publieke Omroep. "Het NOS Journaal heeft veel oudere en serieuze kijkers", zegt de zap-specialist. "Die verwachten zo'n onderwerp bij de commerciële zenders en niet bij hun Journaal." Uit onderzoek van Van Dammen blijkt verder dat kijkers en masse weg zappen bij het zien van het logo van de EU.

Ron Jans

“Mentaliteit is het belangrijkste”

AZ landskampioen, clubs die bij de overheid aankloppen, bijna 100 miljoen voor Cristiano Ronaldo: het is een turbulent voetbalseizoen geweest. Ron Jans (50) geeft zijn visie en vertelt over het trainerschap en politici die verstand denken te hebben van voetbal. “Ik vind topsport niet vies of asociaal; al is het dat soms misschien wel.”

Voetbalfans zien hem iedere zondagavond om zeven uur commentaar leveren op de zojuist gespeelde wedstrijd. Velen vinden Ron Jans van FC Groningen de meest aimabele trainer van de eredivisie. Zo ook de buschauffeur die me naar hem toebrengt, maar hij waarschuwt me wel dat Jans een hekel heeft aan domme vragen. In het gesprek stelt Jans zich vriendelijk op, maar hij geeft niets cadeau. Hij lijkt te genieten van het spel met de media. Tekenend is zijn antwoord op de vraag of hij zelf nog iets toe zou willen voegen aan het interview. Met pretoogjes en een enorme grijns antwoordt hij: “Nee, nooit.”

Nu de competitie afgelopen is, heeft hij tijd om te vertellen over zijn leven als trainer en de ontwikkelingen in zijn vak. “Het leuke van het trainerschap is dat het zich enorm heeft ontwikkeld. Vroeger gaf je een paar trainingen en coachte je een wedstrijd. Nu geef je leiding aan de spelersgroep en de begeleiding en heb je heel veel contact met de media. Je denkt mee in het beleid van de club en vergadert daardoor ook veel. Ik zit ook nog in het bestuur van de Coaches Betaald Voetbal, dus dan ben je ook bezig met het totale imago van het voetbal.”

Waar ben je dan meer? Op

kantoor of op het voetbalveld?

“Leiding geven gebeurt bij ons gelukkig niet altijd op kantoor, maar management is misschien wel het grootste gedeelte van mijn werk. Management klinkt alleen wel heel vervelend. Het gaat me meer om het omgaan met mensen, dat prikkelt me enorm. Ik wil niet de baas spelen, maar mensen coachen. Ik probeer ervoor te zorgen dat mensen het maximale uit zichzelf gaan halen. Ontwikkeling staat bij ons centraal, daarom zoeken we ook spelers die wel al hebben laten zien dat ze talent hebben, maar qua leeftijd en ervaring eigenlijk alleen nog maar kunnen groeien. Dat is tot nu toe prima verlopen.”

Je bent nu zes jaar trainer van FC Groningen en daarmee de langstzittende trainer in de eredivisie. Waar liggen je eigen ambities?

“Ik wil mezelf verbeteren, ontwikkelen. Volgens mij geldt dat voor iedereen, waar je ook werkt. Het is zonde van je leven als je denkt: nou heb ik een baan, nu sta ik stil. Daar komt het woord ontwikkeling weer terug. Sommige mensen roepen dan de naam van een club of bondscoach of dat soort dingen. Mijn ambitie is om zo goed mogelijk te worden en alles uit mezelf te halen. Dat is denk ik de grootste ambitie die je kunt hebben, al is dat niet altijd wat

mensen willen horen. Ik ga ooit een keer weg bij Groningen. Maar voorlopig wil ik blijven en dat wil niet zeggen dat ik geen ambitie heb. Binnen je eigen plekkie kun je ook ontwikkelen. Ik kan nog niets perfect, dus ik wil me op alle punten ontwikkelen. Uiteindelijk wil ik bij iedere speler de juiste snaar kunnen raken, ze helpen beter te worden. Daar werk ik hard aan. Hoeveel ik werk interesseert me niet, ga ik ook niet precies uitrekenen. Ik ben nooit doodop of zo, al zit ik denk ik qua uren op zo’n zestig à zeventig uur per week. Soms wel meer, maar dat voel ik helemaal niet. We hebben wel ergens een cao, maar als je die zou toepassen... Dan kun je beter een andere baan zoeken.”

Wat vindt je gezin van die lange werkweken?

“Dat vinden ze thuis prima, want dat thuis vind ik nog belangrijker dan voetbal. Thuis zijn is heerlijk. Ik bespreek ook altijd alle dingen die gebeuren. De jongens zijn nu al zeventien, twintig en tweeëntwintig. Het is heel leuk om te volgen hoe ze groot worden. Ik herken natuurlijk wel wat van mezelf in ze, maar ze zijn allemaal verschillend en ook weer anders dan ik ben. Mijn oudste zoon is Frans gaan studeren, maar dat is denk ik niet omdat ik zelf leraar Duits ben geweest. Zoveel overeenkomsten zijn er niet tussen die twee

“Politici die niet tegen de druk van voetbalclubs kunnen, kunnen beter opstappen”

landen, in de geschiedenis zijn Duitsland en Frankrijk vooral veel met elkaar in oorlog geweest. Toeval speelt in het leven ook een grote rol. Ik ben de lerarenopleiding Geschiedenis en Duits gaan doen, met geschiedenis als hoofdvak. Voor geschiedenis moest ik uiteindelijk te veel doen, waardoor het moeilijk te combineren was met voetbal. Op mijn zeventiende kreeg ik een contract en op mijn achttiende was ik al fullprof voetballer – en begon ik een studie aan de lerarenopleiding. Toen kon dat nog.”

Is er veel veranderd sinds de tijd dat je zelf profvoetballer was?

“In mijn tijd hadden alle spelers er nog een halve baan bij. Mijn leven bestond uit school en voetbal. ’s Ochtends voor school heen en weer met de trein naar Leeuwarden en in de namiddag trainen. Meer had ik eigenlijk ook niet nodig. Tegenwoordig hebben veel eredivisieclubs nauwe banden met middelbare scholen, omdat dat dagopleidingen zijn. Vervolgopleidingen hebben meestal niet zo veel colleges, dus dat kan met goed plannen ook prima gecombineerd worden. Ik vind sport een hartstikke belangrijk onderdeel van de samenleving. Dan is het mooi dat opleiding en sport samen kunnen gaan.”

Hebben profvoetballers nog wel interesse in een opleiding, nu de salarissen van voetballers zo hoog zijn?

“Tegen de tijd dat ze bij mij komen, studeren ze meestal niet meer. Al zijn er wel jongens die studeren. We zijn drie à vier dagen in de week al om één uur ’s middags klaar, dus dat is prima. Vorig jaar hadden we ook een derde keeper die commerciële economie studeerde, die plande alles zelf. Hij is nu weg uit het betaald voetbal, maar die gaat het zeker redden in de maatschappij. Mentaliteit is het belangrijkste, investeren in jezelf. En wat betreft die salarissen, dat is alleen in de eredivisie. Het salaris wat de jongens in de eerste divisie verdienen, daar zou ik met mijn gezin met drie studerende kinderen moeilijk van rond kunnen komen. Het speelt alleen in de top van de eredivisie, Europa en de wereld. Als je kijkt naar de transfersom van 95 miljoen euro die Real Madrid betaalt voor Cristiano Ronaldo, dat zijn gewoon waanzinnige bedragen. Dat vind ik heel jammer eigenlijk. Aan de

andere kant is het zo dat de gewone eredivisiespeler erg goed verdient, en ikzelf ook, maar daar hoeft je je niet voor te schamen. Het zou toch heel raar zijn als je zou zeggen: ‘Doe mij maar minder.’ Het is een kwestie van vraag en aanbod. Ik vind het wel heel belangrijk hoe mensen ermee omgaan.”

Hoe bedoel je dat?

“Ik zet er kanttekeningen bij als geld gaat bepalen hoe je je gedraagt. Als jonge jongens heel vroeg veel gaan verdienen, zie je weleens dat het hun karakter ten nadele beïnvloedt. Ik zie dan vooral één jongen voor me, maar die zit ook niet meer bij ons. Als je zelfbeeld niet klopt, of je leeft niet meer voor de sport, dan kun je het wel vergeten. Het kost gewoon zo veel inspanning om de top te halen, hoeveel talent je ook hebt. Als je je er niet meer naar gedraagt, dan duurt de top maar heel kort. Sommige mensen hebben misschien het beeld dat er bij ons allemaal verwaande jonge jongens rondlopen. Dat is ábsoluut niet waar, en dat willen we ook graag zo houden. Ik ben zelf allergisch voor arrogantie en mensen die denken dat ze meer zijn dan een ander, dus wat dat betreft zijn ze bij deze club en bij mij in goede handen hoor.”

Wat vind je van de grote bedragen die in sommige clubs rondgaan, zoals bijvoorbeeld de steun van de DSB Bank aan AZ?

“Zoals je de vraag nu stelt, klinkt het negatief. Net ook, over de grote salarissen. Het gaat mij meer om hoe mensen zijn, niet om hoeveel geld ze verdienen. Ik denk dat AZ een voorbeeld is voor hoe je als voetbalclub en als organisatie een visie kunt hebben. Hoe je met de juiste mensen en samenwerking iets neerzet, en hoe je de beste voorwaarden creëert om gewoon succes te hebben. Het belangrijkste is volgens mij dat als je bij zo’n bedrijf of club werkt, dat je het gevoel hebt dat er goed en met elkaar gewerkt wordt. Dan is het gewoon heerlijk om ergens te werken. Wat dat betreft zie ik Dirk Scheringa en AZ wel als voorbeeld voor FC Groningen.

In principe hou ik er helemaal niet van dat mensen via geld lenen rijk worden, trouwens. Maar ja, dat kan ik niet veranderen. Dat is zo ontstaan en dat zal voorlopig ook wel zo blijven. Dirk Scheringa heeft, na een heleboel

fouten gemaakt te hebben, wel bewezen dat hij nu goed bezig is met die club. Hij heeft ook in zijn testament vastgelegd dat AZ blijft bestaan als hij weggaat. AZ heeft een veel betere organisatie op dit moment dan Ajax, ook wat betreft de accommodatie en de manier waarop trainingen begeleid worden. Ik ben blij dat wij bij Groningen, op een wat kleiner niveau, daar ook stap voor stap steeds beter in worden.”

Er zijn ook voetbalclubs die vanwege financiële problemen aankloppen bij de overheid en daarbij druk uitoefenen op politici. Hoe sta jij daar tegenover?

“Als politici niet tegen de druk van voetbalclubs en hun fans kunnen, dan kunnen die mensen maar beter opstappen. Wij werken dagelijks onder druk. Als ik persoonlijk niet onder druk zou hoeven te werken, zou ik daar echt van balen. Dat is juist een van de mooie dingen van het beroep, ook voor een politicus. Allerlei mensen doen een beroep op je – ook de voetballerij – om mee te snoepen uit de pot die er is. Ik vind dat het heel belangrijk is, en daardoor ook terecht dat voetbalclubs een beroep doen op die middelen voor hun infrastructuur. Het gaat me er niet om dat de politiek mee zou moeten betalen aan spelerssalarissen, of gaten in de begroting dichtent. Dat is in het verleden wel op heel veel plekken gebeurd, maar dat is niet de bedoeling. Het is volgens mij iets anders als het gaat om voorzieningen, zoals sporthallen maar ook stadions. Ik denk dat FC Groningen heel veel bijgedragen heeft aan de regio en positieve naamsbekendheid oplevert. Als je ziet hoeveel mensen meeleven met ons. Een voetbalclub is ook een soort binding met de regio. Je mag overigens best kritische vragen stellen hoor, want mijn kritiek op de SP is juist dat de partij zo weinig met sport en topsport heeft. Jan Marijnissen was wel voetbal-minded, die ging zelfs de wedstrijden van het Nederlands elftal zitten analyseren. Maar dat gaat me dan weer iets te ver, moet ik eerlijk bekennen.”

Wat verwacht je van de SP?

“Ik vind topsport geen vies woord. Volgens mij kun je ook binnen de voetballerij sociaal zijn en goed met elkaar omgaan. Het hoeft niet ten koste te gaan van de gewone man. Wat dat betreft zijn er ook

“Als je zelfbeeld niet klopt, duurt de top maar heel kort”

voorbeelden van topsportmensen die misschien wel heel veel verdienen, maar qua gedrag een voorbeeldfunctie hebben. Als je in jezelf investeert, kun je heel veel bereiken. En dan heb ik het nog niet eens over alle luxe die erbij komt kijken. Dat interesseert mij persoonlijk niet zo veel, luxe. Wat dat betreft verwacht ik soms meer van de SP. Nou ja, eigenlijk verwacht ik dat ook helemaal niet. Ik vind het ook helemaal niet erg als mensen verschillend denken, hoor. Het gaat me erom dat ik topsport niet iets vies of asociaals vind. Al is het dat soms misschien ook wel.”

Waar denk je dan aan?

“Aan het individuele gedrag van een aantal mensen kun je toch wel zien dat ze niet met de weelde om kunnen gaan. Ze beseffen niet hoe mooi ze het eigenlijk hebben. Of als je bijvoorbeeld kijkt naar afgelopen seizoen in de eredivisie. Van de achttien trainers zijn er negen op de een of

andere manier aan de kant gezet of opgestapt. Het meest vervelende vind ik dan de situatie bij FC Utrecht. Daar ging de andere trainer al aan de slag terwijl het nog niet afgehandeld was met de trainer die aan de kant gezet werd. Dat zijn eigenlijk afspraken die we met elkaar gemaakt hebben. Daar is dit jaar toch wel het een en ander verkeerd in gegaan.”

Je bent zelf afgelopen jaar uitgebreid in de media gekomen doordat je tijdens een wedstrijd je middelvinger opstak naar een scheidsrechter. Hoe kijk je daar nu op terug?

“Ja, dat vind ik wel een mooi mechanisme. Die middelvinger, daar gaf ik een slecht voorbeeld mee, daar heb ik zelf ook geen seconde omheen gedraaid. Het is wel mooi dat het op televisie komt en herhaald wordt, en nog een keer herhaald. En als er dan een keer iets anders gebeurt, komt het

meteen weer naar boven. Je hele leven raak je dat niet meer kwijt. Maar ik weet van mezelf dat het me is overkomen. Ik ben weleens impulsief en dat zal ook altijd wel zo blijven. Al is dat niet de rode draad van Ron Jans, dat is meer de duim omhoog. Ik ben niet iemand die zich slecht gedraagt, grof in de mond is of, zoals in dit geval, non-verbaal agressief. Maar ik ben weleens emotioneel, en ja, als je emotioneel bent doe je ook weleens dingen die je beter niet had kunnen doen. Ik heb daar zelf in ieder geval geen enkele moeite mee. Ik vind het heel normaal dat je ook weleens iets doet wat niet zo handig is.”

Tekst Jola van Dijk
Foto's Suzanne van de Kerk

“Wij plukken de vruchten van hun strijd”

In het museum TwentseWelle, in de voormalige Enschedese rampwijk Roombeek, vond op 18 juni de opening plaats van de expositie ‘Jan Marijnissen en de Meisjes van de Fabriek’. Als gastconservator heeft de SP’er de tentoonstelling mede samengesteld.

“Als het gaat om onder meer kunst en cultuur, landschappen en bedrijven, heeft Twente een enorme rijkdom. Alleen weten veel mensen dat nog niet. Daar ligt dus een taak voor ons”, zegt directeur Kees van der Meiden van museum TwentseWelle in Enschede. De geschiedenis van Twentse fabrieksarbeiders en hun strijd voor betere werkomstandigheden in de eerste helft van de vorige eeuw behoort ook tot die rijkdom, vindt Van der Meiden. “Wist jij bijvoorbeeld dat Twente de bakermat van de vakbeweging is? Hier hebben de langste stakingen uit de Nederlandse geschiedenis plaatsgevonden. De conflicten waren enorm.”

De expositie ‘Jan Marijnissen en de meisjes van de fabriek’ bestaat uit twee delen. In het ene deel vertelt de SP-voorzitter in diverse films over de sociaal-economische positie van de arbeiders, die zorgden voor de opkomst van de Twentse textiel- en metaalindustrie in de 19e eeuw. Hij koos daarnaast authentiek fotomateriaal en gebruiksvorwerpen uit het depot van het museum om de historie tastbaar te maken.

“Universeel verhaal met Twente als materiaal”

Het andere deel toont middels zwart-witfoto’s van de Arbeidsinspectie hoe het destijds gesteld was met werkomstandigheden, (on)veiligheid, kinderarbeid en beroepsziektes. “Dit tonen is met name van belang vanwege de vruchten die wij nu nog dagelijks plukken van de ongekend harde strijd voor betere werkomstandigheden door die mensen”, aldus Marijnissen.

“Door het keiharde werken van de mensen toen, leven wij nu beter”, zegt ook Kees van der Meiden. Maar elders in Nederland, zoals in de Rotterdamse havens of in de mijnen van Zuid-Limburg, werd toch ook keihard gewerkt en strijd geleverd? “Absoluut”, benadrukt Van der Meiden. “We zijn er niet op uit om andere regio’s in dit opzicht te negeren. Wat we wilden was een universeel verhaal vertellen, met Twente als zeer bijzonder materiaal. Dus niet alleen over Twente en niet alleen over het verleden. Bekijk het zo: werken in Twente was tussen 1900 en 1950 niet prettig maar elders in de wereld is dat anno 2009 helaas nog steeds zo.” En waarom Jan Marijnissen als gastconservator gekozen? “We waren op zoek naar iemand die een extra dimensie kon toevoegen aan het thema ‘arbeid tussen 1900-1950’. De foto’s van het Nationaal Archief vonden we namelijk iets te documentair en specifiek, dus wilden we die aanvullen met eigen collectie. In het programma van de SP staat het thema arbeidsomstandigheden met stip bovenaan en zodoende kwamen we bij Jan

Marijnissen uit. Hij is een inspirerend persoon met visie en diepgang. De samenwerking was erg prettig en heeft goed uitgepakt. Het klikte gewoon.”

De opening van de tentoonstelling werd onder grote belangstelling verricht door Van der Meiden, Marijnissen en Henk van der Kolk, voorzitter van FNV Bondgenoten. Die stelde dat de strijd dóórgaat: nu voor het behoud van de AOW-leeftijd op 65. 's Avonds was de tentoonstelling speciaal geopend voor SP-leden uit Twente. Zo'n tweehonderd mensen kregen uitleg van Van der Meiden en Marijnissen.

De tentoonstelling is t/m 13 september te zien in museum TwentseWelle in Enschede.
www.twentsewelle.nl

Foto: Museum TwentseWelle

Zeelieden uit zicht

In de havens van Rotterdam beginnen de gevolgen van de economische crisis zichtbaar te worden. Containerschepen en olietankers liggen buiten de haven voor anker, kustvaarders liggen langer aan de kade. Wat betekent dat voor de bemanning?

Zeelieden zijn een onmisbare schakel in de vervoersketen. Tot veel aandacht voor de arbeids- en levensomstandigheden van deze beroepsgroep leidt het niet. Sinds '11 september' zijn de veiligheidsmaatregelen verscherpt, waardoor zeelieden soms als potentiële terroristen worden gezien. De recente crisis treft ook de transportsector. Schepen moeten langer wachten op vracht. Olietankers kunnen hun lading niet lossen. Tot overmaat van ramp dreigen de zeemanshuizen te verdwijnen. We nemen poolshoogte in Rotterdam.

“Buitengaats liggen is goedkoper dan havengeld betalen”

Voor het Maritiem Hotel aan de Willemskade, het vroegere zeemanshuis, ligt de Nieuwe Maas er in het zonlicht prachtig bij. Links steken de witte kabels van de Erasmusbrug fier de lucht in. Kleine golfjes lichten op in het water van de rivier. Zo hoort een havenstad eruit te zien. Langs de kade liggen de boten van Spido, het bedrijf dat rondvaarten

verzorgt, wat riviercruiseschepen en een enkele vrachtboot. De zeeschepen liggen verderop, aan de Parkkade. Of nog verder, in de Botlek, de Europoort of op de Maasvlakte.

Nee, de grootste havenstad ter wereld is Rotterdam al jaren niet meer. Ingehaald door Aziatische reuzen als Singapore. Maar binnen Europa staat de Maasstad nog altijd aan top. Op jaarbasis doen zo'n 30.000 schepen de haven aan. Maar het wordt minder. Voor de kust liggen veel grote containerschepen voor anker,

wachtend op vracht. Het is goedkoper om buitengaats te liggen dan in de haven, waar havengeld moet worden betaald. Als je op de website van de KNRM kijkt, zie je een woud van oplichtende stippen voor Rotterdam, Scheveningen, Amsterdam. Het zijn niet alleen containerschepen, maar ook olietankers. Die zitten niet om lading verlegen. In opdracht van de oliehandelaars wachten ze op een stijging van de olieprijs, om dan naar hun bestemming te varen (zie kader). Aan de Parkkade liggen de zeesleepboten en coasters. De laatste tijd liggen ze vaak langer afgemeerd dan gewoonlijk. “De bedrijvigheid in de Rotterdamse haven is zeker met twintig procent teruggelopen”, meent Theo Coskun, fractievoorzitter van de SP in Rotterdam. Ook Nico Sannes van C.A.S.C.O. – een welzijnsorganisatie voor zeelieden – merkt dat schepen langer aan de kade liggen. “Zo liggen bij Bolnes twee kleine containerschepen van dezelfde reder, ieder met tien man aan boord. Nu is er één bemanning naar huis gestuurd. Een soort verplichte en onbetaalde vakantie.” Toch heeft de maritieme sector tot nog toe minder te lijden van de crisis dan elders in de vervoerssector. “Het is een unieke vervoerstak”, zegt Marcel van de Broek, directeur van Nautilus, de vakbond voor zeevarenden. “De vrachtprijzen zijn wel gekelderend en er zijn schepen opgelegd, maar er is nog geen sprake van ontslagen. Er is eerder nog een tekort aan personeel, zeker op het niveau van officieren. Op den duur, als de crisis aanhoudt, zou er wel werkloosheid kunnen ontstaan onder het lagere personeel, daar is geen tekort aan.”

“Je hebt er die denken dat we nog in de VOC-tijd leven”

Nico Sannes en Cor van der Meer wachten ons bij het Maritiem Hotel op. Voormalige zeelieden en nu secretaris en penningmeester van C.A.S.C.O., op vrijwillige basis. Met hart en ziel zetten ze zich in voor het lot van de zeelui. Met Rotterdamse nuchterheid, dat wel. Of zoals Sannes het verwoordt: “Je hebt er die denken dat we nog in de VOC-tijd leven, maar zo is dat niet. Zeker op de grote schepen is de boel goed georganiseerd. Maar ook op de kleinere boten. Wij zoeken geen ellende, het gaat ons om de realiteit, om hoe de mannen zich aan boord voelen.” Behalve zeeman, is Sannes een doorgewinterde vakbondsman: van

1971 tot aan zijn pensioen in 1995 was hij voorzitter van de Rotterdamse afdeling van de Vervoersbond FNV, de voorloper van het huidige FNV Bondgenoten. In die functie werd hij door de ITF, de Internationale Transport Federatie, gevraagd ook de belangen van de zeelieden in de gaten te houden. Van der Meer voer op een ertstanker van de Halsionlijn en bij de Holland-Amerika Lijn. “Totdat mijn kinderen naar iedereen lachten behalve naar mij, toen ben ik aan de wal gebleven”, vertelt hij. Op ons gemak lopen we langs de rivier, richting Parkkade. We passeren een paar boten, waar niemand te zien is. “Lunchtijd”, zegt Van der Meer. Met een blik die tot ver over de Maas kijkt,

wijst hij naar een plek verder aan de kade: “Krijg nou, is de Anne toch vertrokken. Moet vanochtend vroeg zijn weggevoerd.” Goed voor schip en bemanning, jammer voor ons. Want hier zouden we aan boord gaan, op een Russische coaster. “Tja, het is en blijft wilde vaart”, zegt Sannes. “Zodra er een vracht is, vertrek je. De boot is altijd klaar om uit te varen.”

Dat is precies zo met de Captain Michalis, een sleepboot van een Griekse reder die onder een goedkope vlag vaart. Hier gaan we aan boord. De wacht aan dek heeft de gangway al uitgeschoven en helpt ons de trap op. “Mooi zo,” bromt Sannes, “zonder ga ik nooit aan boord, ik ben geen

aap. Bovendien is ieder schip verplicht om een gangway te hebben." Aan dek ziet alles er spic en span uit. Beneden in het schip is een kleine *messroom*. Hier eet, leeft en verblijft de tienkoppige bemanning, die geheel uit Filipino's bestaat. Kok Fernando is er blij mee, want om voor meerdere nationaliteiten tegelijk te koken, is knap lastig. "Willen ze allemaal iets anders eten", lacht hij. Nu vallen rijst, vis en vlees altijd in goede aarde. Eten is belangrijk. Hoofdofficier Joven noemt goed voedsel en een goed salaris in één adem, als ik hem vraag naar het leven op de Captain Michalis. "Die twee zijn meestal het best

geregeld bij Europese en Amerikaanse bedrijven", is zijn ervaring. Joven heeft zijn opleiding gehad in de Visayas op de Filipijnen. Daar bevinden zich de agentschappen die zeelui contracteren voor een opdrachtgever, de reder. "Een goed agentschap zorgt ervoor dat het salaris snel wordt overgemaakt aan je familie. Want tachtig procent gaat daarheen en de rest ontvang je zelf. Daarnaast let ik er ook op waar het schip heen gaat. Het is bijvoorbeeld leuker om naar Rotterdam te varen dan naar Dubai. Voor de Verenigde Staten heb je een visum nodig en dan nog mag je meestal

het schip niet af. Terwijl we hier zo de kade opstappen en met een busje naar het zeemanshuis op Heijlplaat kunnen om te sporten en internetten."

"De kapitein en het eten bepalen de sfeer"

De Captain Michalis ligt al zes weken afgemeerd aan de Parkkade. "We zijn in vier weken van Turkije naar hier gevaren", vertelt Fernando. "We moesten een andere sleepboot naar de Botlek brengen." Hij werkt zestien maanden op deze sleper, eerst in de machinekamer, nu als kok. "Dat betaalt beter, ik verdien nu 1500 Amerikaanse dollar, bruto all-in per maand." Joven vertelt 4200 dollar per maand te verdienen. "Ik werk steeds vier maanden en dan twee maanden niet. Voor mijn jaarsalaris moet je dit bedrag dus met acht vermenigvuldigen en niet met twaalf", licht hij toe. Dat geldt voor alle zeelieden. 'De zeeman voor de mast', zoals het lagere personeel heet, heeft doorgaans contracten voor een aaneengesloten periode van acht tot negen maanden. Na afloop van het contract vliegt de zeeman op kosten van de reder naar huis. Kapitein Rudy is een maand geleden ingevlogen. "Ik wacht op instructies voor een vracht, dan kunnen we gaan varen." Ook al ligt hij liever in de haven dan op zee – want nu kun je nog de wal op – toch wil hij op zee aan het werk. "Maar ja, er wachten meer boten." Dat baart Joven toch wel zorgen. "Er is minder handel. Dat moet niet te weinig worden, want dan kan ik mijn werk verliezen." Al zal dat voor een hogere officier nog wel even loslopen. "Bij die agentschappen in Manilla staan de zeelieden wel in de rij", weet Sannes. "Vaak moeten ze het eerste halfjaar salaris aan het agentschap afdragen. Hoe lager in rang, hoe harder de concurrentie." De genoemde salarissen lijken Sannes aan de hoge kant. "Het kan wel, maar er wordt meestal minder betaald, zo'n achthonderd tot duizend dollar voor matrozen en olielieden."

Of er nu cao's zijn of niet, of er nu onder Nederlandse vlag of een onbekende 'goedkope vlag' wordt gevaren, het zijn de kapitein en het bedrijf die bepalen of de zeeman het aan boord naar zijn zin heeft. "So sorry", zegt de wacht op de zeesleper die naast de Captain Michalis ligt afgemeerd. "Wij willen jullie graag ontvangen, maar de kapitein wil het niet." Dat betekent einde verhaal. Bijna smekend

kijkt hij ons aan, of we het begrijpen. Zachtjes voegt hij eraan toe dat de kapitein een "asshole" is en dat ze hem het liefst zouden zien vertrekken. Joven ziet het vanaf het dek aan. "Ze hebben pech. Die kapitein is zo strikt, er mag niets, geen bezoek ontvangen, er is geen sfeer." Ze maken het vaker mee, zegt Van der Meer. "In de wilde vaart bestaat traditiegetrouw angst onder zeelieden. Angst voor

de baas, angst om de vakbond binnen te laten, angst voor pottenkijkers. Daar is weinig in veranderd." Zomaar aan boord stappen is er al helemaal niet bij. Dat moet je in ieder geval van tevoren hebben gevraagd. De wacht van een andere coaster, die onder de vlag van Belize vaart, laat ons dan ook niet aan boord als we vragen of we een kijkje mogen nemen. De mensen van C.A.S.C.O komen

meestal wel aan boord. "Het gaat ons uitsluitend om sociale bijstand voor de zeelieden, we zijn geen vakbond. Al spelen we eventuele misstanden wel door." Zeker bij 'kettingschepen' – schepen die in beslag zijn genomen – is hulp welkom. "Er ligt nu een boot aan de ketting waarvan de bemanning geen warme kleding heeft. Wij zamelen kleding in en brengen die naar het schip. We organiseren ook activiteiten in het zeemanshuis, zoals een maandelijkse karaoke-avond. Of we gaan mee naar het ziekenhuis als een zeeman iets mankeert." Sinds de verzelfstandiging van het gemeentelijk havenbedrijf in 2004 heeft de gemeente geen zorgplicht meer voor de schepen. "Ze noemen zich nu Port of Rotterdam", zegt Sannes. "De gemeente is voor tweederde eigenaar en de staat voor eenderde. We hebben C.A.S.C.O. opgericht om de zorg voor de zeeman te garanderen."

"De gemeente moet ook gastvrijheid bieden"

De maritieme wereld is business. Het draait altijd om geld. "Voor de reders gaat het om het schip. De mensen, de bemanning zijn een noodzakelijk kwaad, een kostenpost. Als het kon, hadden ze het liefst geen mens aan boord", zegt Sannes. "Altijd zo geweest, maar door de crisis

De drijvende voorraad van oliespeculanten

Speculatie, daar draait het om. Daarom liggen grote olietankers, beladen en al, op een uurtje varen van Rotterdam in zee voor anker. Handelaren parkeren hun schepen buitengaats, waar geen havengeld hoeft te worden betaald. Pas als de prijs voor ruwe olie stijgt, sommeren ze de schepen naar de haven te varen. Door de economische crisis is de vraag naar olie afgenomen en de prijs gedaald.

Ook als een tanker zijn lading wel zou willen lossen, is dat nu praktisch onmogelijk. De opslagcapaciteit van de haven in Rotterdam is bijna geheel in gebruik. Er kunnen tachtig miljoen vaten worden opgeslagen, genoeg om de hele Europese Unie vijf dagen lang van olie te kunnen voorzien, becijferde NRC Handelsblad in juni. De Rotterdamse haven is de belangrijkste oliehaven van Europa.

De schommelingen van de olieprijs zijn steeds groter geworden. De prijs van olie is een van de meest fundamentele prijzen in de wereldeconomie. Ze bepaalt de kosten van vervoer en ook een groot deel van de kosten van de productie zelf. De wereldolie markt reageert op meerdere prikkels. Een ervan is de opkomst van nieuwe landen in de wereldeconomie, zoals China en India.

Die zorgden tot 2008 mede voor een wereldwijde groeiende vraag naar olie. Het aanbod aan olie liep achter, vandaar een stijgende olieprijs. Het is onduidelijk hoe de vraag naar energie zich in die landen zal ontwikkelen. Een andere oorzaak van de sterke prijsschommeling ligt in het feit dat veel meer investeerders en beleggers toegang hebben tot de markt. Traditioneel waren grondstoffenmarkten het domein van producenten die hun prijs voor langere tijd zeker stelden met termijncontracten en van gebruikers die inkochten. Tegenwoordig houden bijvoorbeeld ook pensioenfondsen zich bezig met grondstofbeleggingen.

Vooralspeculanten zijn verantwoordelijk voor de miljarden aan snel geld die in en uit de grondstoffenmarkt vloeien en daarmee de prijs behoorlijk aan het schommelen brengen. Zo is sinds een paar maanden olie op de 'spotmarkt' goedkoper dan op de 'termijnmarkt'. Handelaren maken daar gebruik van. Ze kopen olie in op de spotmarkt, waar levering en betaling vrijwel direct na het afsluiten van een transactie plaatsvindt, en verkopen het op de termijnmarkt, waar ze de olie later moeten leveren. Met het prijsverschil kunnen ze de kosten van de opslag op zee

wordt de arbeider kwetsbaarder. Een reder is altijd op zoek naar de goedkoopste arbeidskracht. Is er minder werk, dan voelen de laagste rangen dat het eerst.” Door de technische ontwikkelingen zijn er steeds minder mensen op een schip nodig. “Had je eerst veertig man op een groot containerschip, nu zijn er nog maar dertien nodig. Het lossen en laden gaat steeds sneller. Tijd om naar de wal te gaan, is er niet. De containers zijn lijnvaart, alles is strak ingepland. De concurrentie is groot, dus snelheid, prijs en grootte van het schip bepalen de winstmarges. Ook op grotere sleepboten volstaat een kleine bemanning.” De grootste verandering is de invoering van de ISPS-code in 2004. Dat is een verzameling van strenge beveiligings- en anti-terreurmaatregelen. Ze zijn door de Verenigde Staten opgesteld na de aanslagen van 11 september 2001. Sannes: “Schepen die olie vervoeren of chemicaliën zijn risicoschepen. De bemanningsleden mogen nergens van boord; ze worden daarmee in feite als mogelijke terroristen behandeld. De bemanning van grote containerschepen die op de VS varen, mag ook in Rotterdam niet van boord. Amerika maakt hier de dienst uit. Terwijl niemand op die code zat te wachten. De havenbedrijven hebben ertegen geprotesteerd. Want die moeten

zorgen voor zaken als detectiepoorten en scanapparatuur. Het heeft niet geholpen. Ook voor bezoekers is het stukken lastiger geworden om aan boord van een schip te komen of het terrein van een havenbedrijf te betreden. Overall zijn pasjes nodig.”

Ook voor de gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam N.V. lijken de zeelieden niet te bestaan. Cruciaal zijn de

zeemanshuizen, waarvoor geen cent beschikbaar is. “De nationale overheid is al in 2005 gestopt met subsidiëring van de zeemanshuizen”, zegt Sannes. “Rotterdam is de enige gemeente die niets meer bijdraagt. Vlissingen, Terneuzen, Amsterdam, die dragen nog wel bij. Daar zijn de havenbedrijven nog gemeentelijke bedrijven.” In Rotterdam zijn nog twee algemene zeemanshuizen open: De Beer

makkelijk betalen. Zowel oliemaatschappijen als onafhankelijke oliehandelaren doen mee aan deze speculatieve handel. Intussen stijgen de mondiale olieprijsen weer. Wanneer het verschil tussen de prijzen op de spotmarkt en de termijnmarkt kleiner wordt, zal ook de speculatie minder winstgevend worden. Als er niets meer op te verdienen valt, zal de drijvende opslag verdwijnen. De kosten van opslag worden dan te duur. De verwachting is dat binnen een half jaar de voorraad op zee op de markt is gebracht. Dat kan de prijs onder druk zetten. Maar de voorraad op zee bedraagt slechts vier procent van de totale voorraad aan wal. Ook aan wal vindt dezelfde speculatie plaats.

Zodra de economie aantrekt, de mondiale vraag naar olie stijgt en de tarieven voor olietankers weer omhooggaan, gaan de tankers weer varen in plaats van voor anker liggen. Dan kunnen de reders weer winst maken met varen. In maart 2009 verdiende de eigenaar van een grote tanker zo'n 61.000 dollar per dag. Een jaar ervoor lag dat bedrag driemaal zo hoog. Het leek er aanvankelijk op dat de olietankers geen last hadden van de crisis. De vraag naar olie daalde minder snel dan naar andere grondstoffen. Bovendien waren tankers nodig voor de specula-

tieve opslag op zee. Intussen is de vraag naar olie gedaald tot het niveau van 2004 en is de vloot van olietankers met 100 stuks gegroeid. Een eigenaar van een grote tanker verdient nu nog maar 20.000 dollar per dag.

Voor de bemanning op de olietankers is er niet veel veranderd. Of ze nu varen of voor anker liggen, ze leven aan boord. Door de scherpe veiligheidsmaatregelen mogen de zeelieden ook in de havens niet van hun schip af. Het laden en lossen gebeurt ver van de wal en gaat steeds sneller. Volgens de vakbond Nautilus is het voor de bemanning wel aangenaam om een tijdje op zee stil te liggen. “Kunnen ze eens een hengel uitwerpen of een boek lezen”, zegt directeur Marcel van de Broek. Deze grote schepen zijn vaak van alle gemakken voorzien. “Er is internet, er zijn sportfaciliteiten en soms is er zelfs een zwembad”, zegt Nico Sannes van de welzijnsorganisatie C.A.S.C.O. “Als het contract is afgelopen, wordt het bemanningslid opgehaald van de tanker en naar huis gevlogen. Het is de reder die door de speculatieve markt verlies lijdt en het is de consument die het gelag betaalt.”

in Rozenburg en Heijplaat. De eerste telt 18.000 bezoekers per jaar, de tweede 16.000. Dat is te weinig voor commerciële exploitatie. “Het bezoekersaantal is teruggelopen, maar voor zo’n 15.000 mensen zal de behoefte aan een zeemanshuis blijven bestaan. Alleen de grote schepen hebben alle voorzieningen aan boord, zoals internet. Bovendien zijn ze maar kort in de haven. Maar die andere zeelieden komen om te sporten, te internetten en ook voor de gezelligheid, het contact met maten.” Het is Sannes een doorn in het oog dat voor de aanleg van de Tweede Maasvlakte zeker twee miljard

euro beschikbaar is, maar een paar ton voor een zeemanshuis is er niet. “Terwijl je daar toch een onderkomen moet neerzetten voor de zeelieden. En voor de chauffeurs van de containerwagens. Die moeten nu naast hun auto hun potje koken.” C.A.S.C.O start een onderzoek naar de haalbaarheid van een project om de zeemanshuizen open te houden. Theo Coskun van de SP erkent dat binnen de gemeenteraad al drie jaar niet meer is gesproken over de zeeman. “Met de verzelfstandiging van het Havenbedrijf heeft de gemeente zich blijkbaar ook niet meer met de sociale kant bemoeid. Ik vind

dat de gemeente hier wel een taak in heeft, ze moet gastvrijheid bieden aan mensen op haar grondgebied. Ook het Havenbedrijf moet een gastheer zijn. Tenslotte beurt ze ook havengeld. Je zou kunnen zeggen dat ook reders eraan mee moeten betalen. Maar veel landen hebben daar geen boodschap aan en dan zijn zeeluiden de dupe. Ik vind dat er iets moet gebeuren om bijvoorbeeld de zeemanshuizen open te houden. Het is waar, zeelieden zijn buiten zicht.”

“Nederlanders willen niet meer varen”

Ons bezoek aan Rotterdam eindigt in de Ballentent, waar de beste gehaktballen van de stad worden geserveerd. Uitzicht over de Nieuwe Maas krijg je er gratis bij. We bespreken nog een laatst punt. Waar zijn toch de Nederlandse zeelieden gebleven? Sannes: “Mensen willen niet meer naar zee. Als ze gaan, stoppen ze na gemiddeld acht jaar. Dan willen ze een gezin met kinderen en daar past een leven op zee niet meer bij. Het Scheepvaart- en Transportcollege in Rotterdam zegt dat er weinig animo is voor de maritieme opleiding, terwijl er voor Nederlandse officiers genoeg emplot is. De ‘bemanning voor de mast’ halen reders wel uit Azië. Die is in Nederland niet meer te vinden en bovendien is personeel uit Azië goedkoper. Ook een Nederlandse reder hoeft zeelieden die via een agentschap uit bijvoorbeeld de Filipijnen komen, niet te betalen volgens een Nederlandse cao. Het is ingehuurd personeel.” Op het moment bestaat tachtig procent van de bemanning op schepen uit Filipino’s, meent Van der Meer. “Kijk, vroeger ging je hier uit armoede naar zee. Dat hoeft nu niet meer. Filipino’s en mensen uit andere arme landen verdienen nu op zee het meervoudige van wat ze thuis zouden verdienen.” Toch zouden Nederlandse reders best Nederlands personeel aan willen nemen, zeker de officieren. Sannes: “De meeste Nederlandse schepen varen onder Nederlandse vlag. Zeker nu ze sneller mogen afschrijven, wat belastingtechnisch voordelen oplevert.” Wat Sannes betreft, gaan ook de reders bijdragen aan het welzijn van hun bemanning. “Dan doe je daarvoor een *fee* bij in het havengeld.”

Tekst Maja Haanskof

Foto's Suzanne van de Kerk

Crisis niet afwentelen op ouderen

Het lijkt zo simpel: de crisis hakt er stevig in en om alles te kunnen blijven betalen moet de AOW-leeftijd omhoog naar 67. Zegt de regering. Maar de vakbeweging, de SP en ruim tweederde van Nederland vinden dat té simpel. De aftrap voor landelijke acties is inmiddels gegeven.

“Ons bedrijf werd uitgekleed, kapot gemaakt. Omdat we de aandeelhouders te vriend moesten houden. Wij, als gewone mensen, kunnen er geen zak aan doen wat er nu gebeurt. Maar wij kunnen straks wel werken tot ons zevenenzestigste om een straaljager te betalen.” Marco is van middelbare leeftijd en werkte lang bij Unilever, maar raakte zijn baan kwijt. Geëmotioneerd doet hij zijn verhaal tijdens een discussiebijeenkomst van de SP Oss op 24 juni. Twee stellingen staan centraal: ‘Wie de crisis veroorzaakt, moet de rekening betalen’ en ‘Werken tot je zevenenzestigste is onontkoombaar’. In een goed gevulde zaal geven Henk van der

Kolk van FNV Bondgenoten, VVD-Kamerlid Stef Blok, hoofdbestuurder Annemarie Snels van FNV Bouw en SP-Kamerlid Paul Ulenbelt acte de présence. Over de vraag wie de crisis moet betalen, ontstaat snel consensus: de veroorzakers. Maar wie dat zijn, daarover lopen de meningen uiteen. Paul Ulenbelt: “Als ik een pand in brand steek en ze pakken me, dan ben ik degene die de rekening krijgt gepresenteerd. Waarom zou dat bij de crisis anders zijn? Overheden hebben het toezicht op de financiële markten nagelaten. Korte-termijnwinsten gingen boven lange-termijnbelangen van bedrijven. Aandeelhoudersbelangen

gingen boven die van werknemers. Het is het kapitalistisch systeem dat ons in deze crisis heeft gebracht. Maar waar komt die rekening uiteindelijk terecht? Bij de Nederlandse werknemers.” Voor FNV’er Henk van der Kolk is één ding helder: “Overheden en bedrijven hebben er de afgelopen jaren aan meegewerkt dat de gekte in de financiële wereld is toegeslagen. De mensen die toen de lakens uitdeelden, waren ook degenen die konden profiteren van de rijkdom. De politiek moet nu een duidelijke keuze maken over wie de rekening gaat betalen. Wat ons betreft zijn dat de rijken. Laat de sterkste schouders maar de zwaarste lasten dragen.”

“Doorwerken tot je zevenenzestigste gaat de staat juist geld kosten”

Maar volgens VVD'er Stef Blok is het nog te vroeg om te oordelen: “De oorzaken van de crisis liggen voor misschien wel negentig procent buiten Nederland. Hier zijn er waarschijnlijk ook dingen misgegaan, dat is ook de reden waarom de VVD met de SP en vele andere gepleit heeft voor een parlementair onderzoek. Het is moeilijk om hier nu al een oordeel over te geven. Vast staat wel dat landen om ons heen, met een totaal ander financieel systeem, ook hard zijn getroffen door de crisis.” Blok vindt tevens, dat het “niet meer lukt om de AOW-leeftijd voor iedereen op 65 te houden. Want, redeneert hij, “toen de AOW werd opgericht in 1957 stonden er tegenover

iedere AOW'er zes mensen die AOW opbrachten. Op dit moment staan er tegenover een AOW'er nog maar vier mensen die werken. En als de vergrijzing over een paar jaar zijn hoogtepunt bereikt, is dat aantal werkenden nog maar twee. De pech is ook nog eens dat het hoogtepunt van die vergrijzing samenvalt met het opruimen van het aardgas. En behalve de AOW-lasten, stijgen bovendien de zorguitgaven spectaculair. Dat zijn drie factoren waardoor de rekening ontzettend hoog wordt.”

Een 61-jarige vrouw, die net haar baan in de productie is kwijtgeraakt, reageert. “Weet u wel hoe het er op de werkvloer aan toe gaat als je zestig jaar of ouder bent? Werkgevers én collega's zien je liever gaan dan komen. Nu ik mijn baan kwijt ben, kom ik amper nog aan de bak. Als oudere

ben je nou eenmaal langzamer. Zeker als je achter de lopende band werkt, kan dat problemen geven.”

Vakbondsman Van der Kolk slikt het verhaal van de VVD'er ook niet: “Als je dat maar vaak genoeg zegt, gaat iedereen het nog geloven ook. We worden inderdaad allemaal ouder, maar we hebben ook het recht om te kunnen genieten van onze oude dag. De afgelopen tientallen jaren hebben we met ons allen heel hard gewerkt aan de opbouw van BV Nederland en aan extra welvaart. Dan moet die welvaart ook eerlijk verdeeld worden. Over generaties én over mensen. Als deze maatregel van werken tot je zevenenzestigste inderdaad doorgaat, dan zijn het de mensen met de kleine inkomens die de dupe worden.”

Paul Ulenbelt denkt zelfs dat doorwerken tot je zevenenzestigste niet eens die vier miljard gaat opleveren die het kabinet denkt te besparen. Volgens hem gaat het juist geld kosten. “Van de mensen die nu vierenzestig zijn, werkt op dit moment nog maar een klein aantal. Stel dat je door moet werken tot je zevenenzestigste, dan blijven veel mensen tot die tijd in een WW of WAO-uitkering hangen. Dat is veel duurder dan de AOW. De enige reden die ik kan bedenken waarom het kabinet wil dat we langer doorwerken, is het christelijke werkethos: werken tot je dood neervalt. Anders kan ik het echt niet verklaren.” Het is duidelijk: als het aan de SP en de FNV ligt, is het de hoogste tijd voor actie. De Sociaal Economische Raad (SER) heeft tot oktober de tijd om een alternatief voor de leeftijdverhoging te bedenken. “Als het kabinet geen alternatieven overneemt en

Verbon verklaart

Foto: Marjo van Lijseel

Als het om de toekomstige betaalbaarheid gaat, is er volgens prof. dr. Harry Verbon geen enkele reden tot paniek. Waarom moet die AOW-leeftijd dan toch omhoog?

Verbon: “Volgens Donner vormt de toenemende vergrijzing een probleem. Het klopt dat er meer ouderen komen. Het aantal mensen dat tussen de 20 en 65 jaar oud is, neemt af. Van 10 miljoen nu, tot 9 miljoen in 2040. Maar dat is geen overtuigend argument

om de AOW aan te pakken. Het aantal mensen tussen de 20 en 65 jaar is sinds 1980 steeds gestegen, maar het aantal werkenden onder hen ook. Met name omdat allerlei regelingen zoals de vut en prepensioen zijn afgeschaft. Het is zeer aannemelijk dat het percentage mensen tussen de 20 en 65 jaar dat werkt, zal stijgen. Die hele draagvlak-discussie is dus een non-issue. Het is juist veel belangrijker dat we ervoor gaan zorgen dat er meer mensen blijven werken tijdens hun werkzame leven”.

Een ander argument van minister Donner is dat mensen gemiddeld ouder worden dan vroeger. Verbon maakt hierbij de kanttekening dat het vooral de mensen met hogere inkomens en ‘luke beroepen’ zijn die langer leven. Mensen met lage inkomens hebben

vaak voor hun 60e al gezondheidsproblemen; de kans dat zij na hun 67e gebruik maken van de AOW is bijna nihil, redeneert Verbon.

“Maar goed, laten we aannemen dat het klopt dat de leeftijdsverwachting toeneemt. Zo'n 40 jaar geleden leefden mensen gemiddeld nog 15 jaar na hun 65e. Nu is dat gemiddeld 19 jaar. Maar we krijgen ook minder AOW; dat inkomen is al stelselmatig afgebroken. In 1980 ging het over gemiddeld 22.000 euro AOW per persoon per jaar. Als je dat vermenigvuldigt met 15 (jaar -red.) kom je uit op 330.000 euro. Nu krijg je per persoon gemiddeld 10.500 euro AOW per jaar. Vermenigvuldig dat met 19 en je komt uit op een bedrag van 199.500 euro. De AOW is dus juist ontzettend goedkoop geworden.”

toch kiest voor een verhoging van de AOW-leeftijd, zullen we met z'n allen onze stem laten horen”, zegt Annemarie Snels van FNV Bouw, die alvast een landelijke actiedag op 7 oktober aankondigt. “De komende tijd gebruiken we om een vuist te maken tegen deze asociale plannen van het kabinet”, zegt Paul Ulenbelt.

“Puur verkiezingsbedrog: alle partijen hebben in hun verkiezingsprogramma's staan dat ze van de AOW-leeftijd afblijven”

Zaterdagmiddag, 28 juni. Voor het stadhuis in het centrum van Utrecht is het een drukte van belang. Klokslag half drie stapt Agnes Kant een podium op. “Heel goed dat jullie er zijn, voor het startsein van de campagne 65blijft 65”, spreekt ze de mensen toe. “De coalitiepartijen CDA, PvdA en Christen-Unie en ook de VVD willen de AOW-leeftijd verhogen van 65 naar 67. Puur kiezersbedrog, want het is de kiezer niet voorgelegd. Alle coalitiepartijen hebben in hun verkiezingsprogramma staan dat ze van de AOW-leeftijd afblijven. Het is onbegrijpelijk hoe men hiertoe heeft kunnen komen. Het heeft namelijk niets met de crisis te maken en het lost ook niets op als het gaat om de problemen die de crisis veroorzaakt.” Er klinkt een luid applaus, waarna Kant groen licht geeft voor de acties. In het bijzijn van ruim honderdvijftig actievoerders onthult ze drie zogenaamde ‘kruilators’: een kruising tussen rollator en een kruiwagen, genoemd naar een spotprent van Tom Collignon. Gehuld in actie-outfit gaan tientallen SP'ers met enquêteformulieren de straat op. “We gaan de hele zomer het land door”, verzekert Kant. “Het wordt een hete zomer, maar vooral ook een hete herfst. We gaan actie voeren, net zolang totdat die waanzinnige maatregel van tafel is!”

Eerder die ochtend, tijdens een bijeenkomst in het Jaarbeursgebouw, onderbouwde prof. dr. Harrie Verbon, hoogleraar openbare financiën aan de Universiteit van Tilburg (zie kader), aan de hand van cijfers waarom de gewraakte AOW-maatregel in economische zin geen hout snijdt. Erger nog, volgens hem is de AOW in de afgelopen dertig jaar stiekem en stelselmatig ondermijnd. “In 1980 werd er zo'n 30 miljard euro uitgegeven aan de AOW, voor 1,3 miljoen gepensioneerden. Uit cijfers van 2007 blijkt dat er zo'n 25 miljard euro voor 2,4 miljoen gepensioneerden nodig was. In 1980 kreeg

een gepensioneerde grofweg 22.000 euro per jaar en nu is dat bedrag slechts 10.500 euro. Een halvering dus van de AOW. Mensen met een aanvullend pensioen hebben hier niet zo veel last van. Maar degenen die dat niet hebben des te meer. Dat zijn er toch een paar honderdduizend. Zij leven nu duidelijk op de grens van de armoede.”

“De verhoging van de AOW-leeftijd is dus een ongewenste, onzinnige en onnodige maatregel”, benadrukt Agnes Kant. “Ongewenst omdat we ooit met ons allen hebben afgesproken en bevochten dat het op je vijfenzestigste mooi is geweest. Je hebt dan het recht om te genieten van je oude dag. Dat is een sociale verworvenheid. Onzinnig omdat veel mensen boven de zestig al niet eens meer werken. Niet omdat

ze werkmoe zijn, maar omdat ze uitgespuugd worden door hun werkgever. Onnodig, omdat het helemaal niet waar is dat de AOW steeds meer geld kost dat we niet kunnen opbrengen. En waarom moet het geld verkregen worden door mensen langer door te laten werken? Omdat het een politieke keuze is. En deze regering maakt de verkeerde keuze. De keuze zou moeten zijn, mensen hun oude dag gunnen. Maar deze regering kiest ervoor om met miljarden villabezet te subsidiëren en straaljagers te kopen.”

Tekst Marjo van Lijssel
Foto's Paul van Riel

WWW.65BLIJFT65.NL

Waterkwartier in Nijmegen

Bewoners aan zet

“We moeten laten zien dat het kan!”, riep Agnes Kant toen ze afgelopen najaar de SP-plannen ontvouwde om voorzieningen menselijker te organiseren. De Tribune neemt de uitdaging aan en gaat op zoek naar inspirerende voorbeelden. Voor aflevering vijf nemen Maja Haanskorf en Rob Voss een kijkje in het Nijmeegse Waterkwartier.

Het Waterkwartier in Nijmegen had altijd een slechte naam. “Daar mocht je niet komen,” zegt Carla Dijs, “het was te volks.” Als kind leek haar dat juist gezellig. Nu woont en werkt de beeldend kunstenaar in de wijk. In de jaren zestig zijn de eerste veranderingen in de wijk begonnen. Sloop, renovatie en herstructurering zorgden voor onrust, maar ook voor het ontstaan van actieve bewonersgroepen. “Nog steeds knokken we in het Waterkwartier het hardst”, zegt Ger Hesseling van de wijkvereniging. Dat wil ik weleens zien.

“Huizen zonder douches, maar wel paradijsjes”

Met een grote paraplu haalt Ger Hesseling, de man die alles weet van het Waterkwartier, me van de bushalte. Een man ook, die al twintig jaar lang het hart is van Wijkvereniging Ons Waterkwartier. Vandaar het bronzen plaatje naast zijn voordeur aan de IJsselstraat. Het is een waarderingsteken van de gemeente Nijmegen, als erkenning voor het vele werk dat hij voor de wijk heeft verricht en nog steeds verricht. Met wie kunnen we beter

mee de wijk in dan met deze man die alles en iedereen kent. “Dit huis is het geboortehuis van mijn vrouw”, vertelt hij. “In deze huizen waren geen douches, maar het waren wel paradijsjes, met hun opvallende dakconstructies en siermetalwerk. Bewoners in deze buurt hebben zelf veel geïnvesteerd in hun huizen. Daarom was negentig procent van de mensen tegen de plannen van de Woningstichting Nijmegen die in 1989 de huizen wilde slopen. We hebben toen een bewonersgroep opgericht om dat te voorkomen. En met succes, want nu hebben alle 112 huizen zelfs de status van beschermd stadsgezicht gekregen.” Dat ging niet zonder slag of stoot. Bewoners schakelden radio en televisie in, haalden de landelijke pers en lieten burgemeester en wethouders de buurt zien. “We hebben ze tien woningen laten kiezen om te bezoeken. Toen zijn de ogen opengaan en is de sloopvergunning ingetrok-

ken”, vertelt Hesseling met gepaste trots. Intussen is woningcorporatie Portaal eigenaar van de woningen. In overleg met de bewoners start in 2010 de renovatie van de woningen. Hesseling: “Naast het aanbrengen van dakisolatie zal de renovatie er in iedere woning anders uitzien. Het kan om het plaatsen van dubbel glas gaan, maar ook om het verplaatsen van een cv-ketel naar zolder.”

“Je hebt mensen nodig met hun poten in de wijk”

Binnen schenkt zijn vrouw koffie. Twee leden van de wijkvereniging zitten klaar om over hun deel van de wijk te vertellen. Want het Waterkwartier is groot en ieder buurtje heeft een eigen bewonersgroep. Die hebben weer een vertegenwoordiger in de wijkvereniging. “Je hebt mensen nodig met hun poten in de wijk”, formuleert Anne Wardenier. Zelf vertegenwoordigt ze Stouw, Stichting Oud-West, een organisa-

tie die projecten in de wijk ondersteunt. Ze woont in de ouderenflat Fortuna: “Daar hebben we als bewonersgroep voor een jeu-de-boulebaan gezorgd.” Stouw beheert een budget van 30.000 euro voor de wijk. Ook de wijkmanager heeft een bedrag van 30.000 euro te besteden. “Zij moet aan Stouw toestemming vragen voor besteding”, zegt Wardenier. “We krijgen jaarlijks vijftig tot zestig aanvragen van bewoners voor een project en die kunnen we allemaal honoreren.” Greet van Brenk vertegenwoordigt de buurt Vogelvlucht. Ze heeft er met bewoners geknokt voor een speeltuintje. “Dat stukje grond hebben we van een vuilnisbelt omgetoverd in een speelplaats, die ik nu veertien jaar beheer.” Ze zijn tevreden, de drie van de wijkvereniging. Maar er zijn ook zorgen. Wardenier: “Er is veel afbraak in het Waterkwartier, tweehonderd gezinnen zijn al weg. Ook al is er een terugkeergarantie, niet iedereen wil terugkomen en er worden ook minder huurwoningen teruggebouwd.

De wijk gaat veranderen met de komst van nieuwe bewoners. Die moeten we er snel bij halen, zodat we één wijk blijven.” Daarom is het zo belangrijk dat er in iedere buurt een oude kern bewaard blijft, daarover zijn ze het eens.

“Alle jongeren moeten een speelveldje hebben”

De regen is gestopt, tijd voor een rondje wijk. Net over de drempel wijst Hesseling al op een buurtinitiatief: een vrolijk beschilderde schutting langs het speeltuintje. “Hebben kinderen en hun ouders zelf gedaan.” In iedere buurt blijken speelplekken te zijn ingericht. “Daarvoor heeft Hans van Hooft zich sterk gemaakt”, vindt Hesseling. De SP-wethouder heeft de openbare ruimte in zijn beleidsportefeuille. “Alle jongeren moeten een speelveldje hebben”, zegt hij aan de telefoon. Op de vraag of er niet te veel huurwoningen uit het Waterkwartier dreigen te verdwijnen,

DE BUURT DE SCHAALEN VAN DE TOEKOMST

wijst van Hooft erop dat het college heeft afgesproken dat er in heel Nijmegen drieduizend goedkope woningen bijkomen. “Dat is ruim veertig procent van de nieuwbouw, een enorme vooruitgang sinds 2002. Toen was er nauwelijks aandacht voor sociale woningbouw.” Volgens Hesseling worden er in totaal 325 woningen in het Waterkwartier gesloopt. “Wij maken ons er sterk voor dat mensen in de wijk blijven. Zo komen er in een paar straten huizen in dezelfde stijl terug. In een ander deel willen we zestig procent sociale huurwoningen terug.” Een belangrijke overwinning is geboekt bij de geplande nieuwbouw langs de Waal. “Er komen 2600 wooneenheden en daarvan is veertig procent huurwoning. Dat hebben we bedongen.” Voor we daar gaan kijken, lopen we naar het Maasplein, waar een infobord vertelt over de twee Romeinse tempels die hier ooit stonden. Vanaf 15 juli komt er een wekelijkse warenmarkt. “Er zijn hier nauwelijks winkels, maar er staan wel drie seniorenflats. Dan is die markt een aanwinst.” En verder gaat het. Bij bijna iedere straat heeft Hesseling wel een door bewoners bevochten overwinning te melden of een door bewoners opgezet initiatief. “Het Waterkwartier heeft altijd het hardste geknokt en het meeste bereikt”, weet hij zeker.

“Als kind woonde ik al in de wijk”

Een zo’n overwinning is de ‘groene buffer’, een parkzone die de wijk scheidt van het industrieterrein. Er is al een speeltuin en hangplek voor jongeren. “In 2012 komt hier vlakbij een nieuwe brug over de Waal. Om het fijnstof tegen te gaan, hebben we bedongen dat de aarden wal wordt doorgetrokken en beplant.” In de Kanaalstraat, “de mooiste straat van Nijmegen”, volgens bewoner Hans van den Heuvel, wordt ook een aantal huizen gesloopt. Van den Heuvel hoopt vooral op leuke nieuwe mensen. “Als kind woonde ik al in de wijk. Ik voel me hier thuis, je kent iedereen. De mensen zitten met elkaar buiten.” Dat is te zien, in alle voortuintjes is wel een partytent, waaronder de stoelen uitnodigend staan opgesteld. “Met de Vierdaagse versieren we alles en zit iedereen langs de kant. Geen wijk die het ons nadoet.” Greet van Brenk bekent dat ze onder geen beding de woensdag, de tweede dag van de Vierdaagse, overslaat. “Waar ik ook ben, ik kom ervoor terug.” Carla Boukamp, die

tien jaar geleden in het Waterkwartier kwam wonen en meteen actief werd in de wijkvereniging, loopt zelf ieder jaar mee. “Het schept een enorme band tussen de bewoners. Vorig jaar stond Hans flesjes water uit te delen aan wandelaars. Die had hij er speciaal voor gekocht.” Boukamp neemt ons mee naar haar buurtje rond Flavus en de Biezenstraat. “Ik heb een koopwoning die bedoeld was voor starters die een huurwoning in de wijk achterlieten. Voor eenderde deel is corporatie Portaal eigenaar.” De grote achtertuin is aan haar besteed. In de bewonersgroep heeft ze gezorgd voor de aanleg van geveltuinjes.” In de Biezenstraat laat Brigitte Schattenvoet haar hondje uit. “Ik kom uit de Lekstraat, daar zat iedereen voor de deur. Dat vinden de mensen hier maar aso, ze zijn het niet gewend. Ze zijn wel vriendelijk, maar meer op zichzelf.”

“Er is hier veel handigheid”

Het laat goed zien welke veranderingen in de wijk gaande zijn, meent Hesseling. “Het Waterkwartier was altijd een echte volkswijk. De mensen stonden voor elkaar klaar. Natuurlijk waren er problemen, met asociale gezinnen en met drugsdealers. Nu zie je een omslag naar een gemengde wijk. Nieuwe bewoners zijn vaak tweeverdieners, die hebben minder tijd om actief te zijn in de wijk. Het zijn vooral de gewone mensen, die hier al lang wonen, die zich inzetten.” Een nieuwe bewoonster die zich wel van begin af aan met de wijk bemoeide is Carla Dijs. De beeldend kunstenaar was als kind al gefascineerd door het Waterkwartier, juist omdat het een slechte naam had: “Ik had er een beeld bij van gezelligheid. Toen ik hier atelierruimte kon krijgen in de voormalige boterfabriek Batava, ben ik naar de wijk verhuisd. En mijn hart ging gelijk open, zo voel ik me er thuis. De mensen zijn open en weten heel goed wat ze willen. Ik houd ervan om de omgeving op een leuke manier aantrekkelijk te maken.” Zo ontstond het ‘tegelformaat’. In een middag tijd konden bewoners uit alle

64 straten van het Waterkwartier een eigen reliëftegel maken. Dijs: “Die heb ik daarna in beton gegoten en de gemeente Nijmegen heeft deze stoeptegels in de paden van het Krayenhoffpark gelegd.” Lopend over deze ‘hall of fame’ zie je de fraaiste reliëfs. Dijs heeft nog volop plannen: “Ik zie zo veel om te doen. Mensen hebben smaak en er is veel handigheid.”

“Niet te snel denken dat het allemaal toch niet helpt”

Het lijkt een aardig succesverhaal. Bewoners van het Waterkwartier hebben veel voor elkaar gekregen. Daar moet je wel wat voor doen, menen de mensen van de wijkvereniging. “Volhouden, een lange adem hebben”, zegt Greet van Brenk. Niet alles is naar wens. Zo vindt ze dat er in Vogelvlucht te veel allochtone en te weinig autochtone gezinnen bij elkaar wonen. “Dat moet je beter spreiden,” meent Van Brenk, “want anders lukt de integratie niet. Over het toewijzingsbeleid zijn we ook in gesprek met Portaal.” De naam van de corporatie is al vaker gevallen. Sinds 2007 heeft er een fikse omslag plaats gevonden. “Ten goede”, zegt Hesseling. “Sindsdien kent Portaal lokale afdelingen met een eigen directeur. Daarvoor was er nauwelijks aandacht voor de huurders of voor onderhoud. Met het aantreden van de directeur hier, is dat radicaal veranderd. Het is iemand uit de praktijk. De corporatie heeft eenmalig een bewonersfonds van twee ton ter beschikking gesteld. De corporatie is ook vertegenwoordigd in de Wijkvereniging.” Carla Dijs, ook actief in de Wijkvereniging, hoopt dat Portaal ook na de huidige beleidsperiode zich zo actief blijft opstellen. “Bewoners moeten er achteraan blijven zitten.” Zo is het maar net, vinden ze allemaal. “Niet te snel denken dat het allemaal toch niet helpt”, is het advies van Hesseling. “Het vergt inzet, maar dan kun je wel wat bereiken.”

Tekst Maja Haanskorf
Foto's Rob Voss

Looking for Eric

De nieuwste Ken Loach

Het is de droom van elke fan: oog in oog staan met je idool en waardevolle levenslessen ingefluisterd krijgen. Regisseur Ken Loach en voetballegende Eric Cantona maakten er een bijzondere film over.

“Als meeuwen een vissersboot volgen, dan is dat omdat ze denken dat er sardientjes in zee zullen worden gegooid.” Wie dacht dat Cruïjff de enige voetballegende is met ondoordringende filosofische dieptes, kent Eric Cantona nog niet. In de jaren negentig voetbalde hij Manchester United van het ene kampioenschap naar het andere, de club met volgens kenners de grootste supportersschare ter wereld. Hij keerde het voetbal in 1997 nogal onverwacht de rug toe: “Ik kon mezelf niet meer verbeteren, dan gaat de lol eraf.” Maar door zijn supporters wordt ‘King Eric’ nog altijd op handen gedragen.

Eric Bishop, een postbode uit Manchester, is zo’n *diehard* fan. Ooit was hij de plaatselijke danskampioen, die trouwde met het mooiste meisje van de stad. Nu zorgt hij als gescheiden vader voor twee losgeslagen pleegkinderen uit een later huwelijk en houdt hij het hoofd ternauwernood boven water. Als de chaos hem te veel wordt, wendt hij zich tot de levensgrote poster van Cantona die zijn slaapkamer siert en vraagt hem om raad. “Jij hebt toch ook aan de grond gezeten”, mijmert Bishop, denkend aan de legendarische schorsingen die de opvliegende voetballer werden opgelegd. Het onwaarschijnlijke gebeurt. Plots staat de man achter hem die ooit het publiek in sprong om een scheldende supporter een karateshop te verkopen, en tijdens een persconferentie naar aanleiding van het incident niets meer prijs gaf dan de meeuwenopmerking. Hij helpt hem zijn leven weer in eigen hand te nemen en leert hem belangrijke levenswijsheden. Verras je tegenstander, vertrouw op je vrienden, je staat er niet alleen voor – dat is de kern van de film, al verwoordt Cantona het wat mysterieuzer en geeft Loach er een humoristisch tintje aan.

‘Looking for Eric’ is een bijzondere film. Eric Cantona speelt zichzelf, het door Steve Evets gespeelde personage Eric Bishop is losjes gebaseerd op een bestaande supporter. Het idee voor de film kwam van Cantona zelf, die gefascineerd raakte door de bovenmenselijke krachten die mensen hun idolen toedichten. Hij benaderde regisseur Ken Loach omdat hij hem bewondert om zijn realistische, sociaal betrokken films. Loach staat bekend om zijn gevoel voor authenticiteit: hij plukt zijn acteurs liever uit een plaatselijke pub dan met beroemdheden in zee te gaan. Het script krijgen ze niet van tevoren te lezen – de verbazing op Evets’ gezicht als Cantona opduikt is echt. “We hielden zijn aanwezigheid op de set tot op het laatste moment geheim”, vertelde Loach aan de pers. Een hele prestatie, want overal in Manchester waar de van oorsprong Franse voetballer zijn gezicht

laat zien wordt hij belaagd door uitzinnige fans. Het resultaat is een onderhoudende film; soms grappig, soms aangrijpend en hier en daar sterk lijkend op Loach-klassiekers als ‘Raining Stones’. Nieuw is het surrealistische element. Zo verschijnt Cantona alleen in Bishops fantasie. Daar moet je van houden, maar Loach komt ermee weg. Dat een hallucinerende postbode uiteindelijk zichzelf redt is immers geloofwaardiger dan dat zijn idool hem echt bij de hand zou nemen. “Je gaat het pas zien als je het door hebt”, zou onze eigen voetbalfilosoof zeggen.

Tekst Daniël de Jongh
Foto Cinéart

Looking for Eric is al te zien in België en draait vanaf september ook in Nederland

Pionnen op het schaakbord van de arbeidsmigratie

Aziatische arbeiders in Roemenië

Fotograaf Piet den Blanken: “In een Amerikaanse krant las ik voor het eerst over Chinese vrouwen die in groten getale in Roemenië werken in de textielindustrie. Opmerkelijk, want hier in West-Europa worden arbeidskrachten uit Azië streng geweerd en tegelijkertijd komen er veel mensen uit Roemenië in West-Europa werken. Ik besloot naar Roemenië te gaan om daar een fotoreportage te maken. Dankzij een journalist die er al min of meer bekend was kon ik in een aantal bedrijven binnenkomen. Het bleek niet alleen om Chinese vrouwen te gaan, maar ook om mannen en vrouwen uit Bangladesh, Vietnam, Korea, India en de

Filippijnen. Ze werken er in de bouw, de scheepsbouw en de textielindustrie. Meestal hebben ze een contract voor twee jaar, waarbij de reis en de kost en inwoning zijn inbegrepen. Ze wonen op het fabrieksterrein en hebben nauwelijks contact met de Roemeense bevolking, waarmee ze vaak ook amper kunnen communiceren. Vakbonden zijn er niet op deze bedrijven. Deze arbeiders zijn met handen en voeten gebonden aan hun werkgevers, die tevens hun pensionhouder en reisagent zijn. Het zijn niet alleen Roemeense bedrijven die van deze ‘gastarbeiders’ gebruik maken. De grote textiel fabriek Sonoma in Bacau, waar achthonderd Chinese

vrouwen werken en het bedrijf Wear waar nu meer dan duizend mannen uit Bangladesh werken, zijn van de Italiaanse ondernemer Antonello Gamba. Nu de economische crisis in heel Europa flink doorzet en met name de bouw in Spanje – waar honderdduizenden Roemenen werkten – volledig is ingestort keren veel Roemenen weer terug naar huis. Op termijn zullen dan ook deze Aziatische gasten wel weer plaats moeten maken.”

Tekst Willem Bos
Foto's Piet den Blanken

WEGWERPKRACHTEN

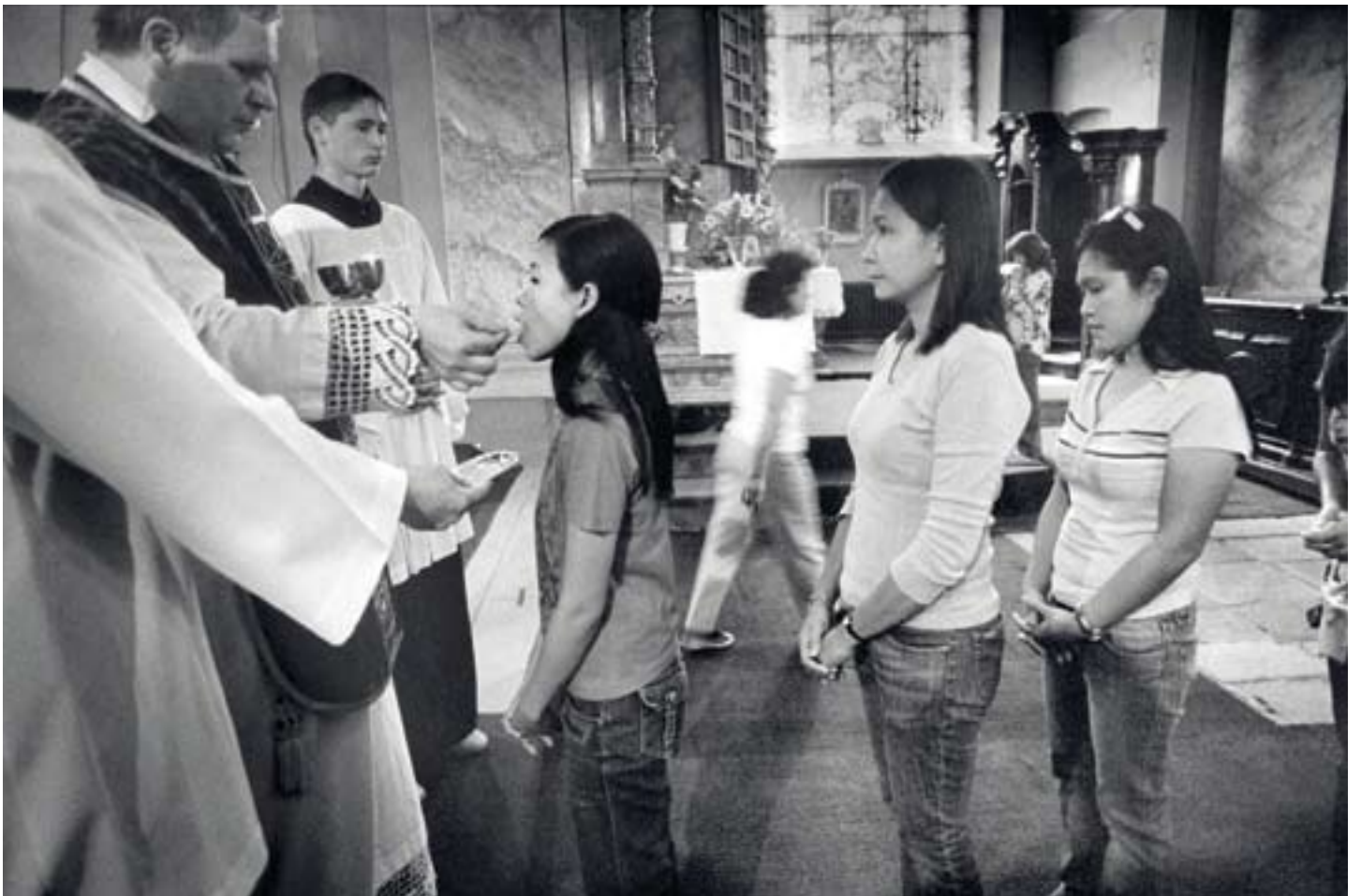

WEGWERPKRACHTEN

WEGWERPKRACHTEN

Tekst Jola van Dijk
Foto Suzanne van de Kerk

“Na het kampioenschap heb ik drie weken feest gevierd”

De 22-jarige Folkert Zeilemaker is sinds 2002 actief lid van de Alkmaarse SP-afdeling. Hij is geïnteresseerd in landelijke en internationale onderwerpen, maar uiteindelijk ligt zijn hart toch vooral bij het lokale actievoeren. En bij AZ natuurlijk.

Wat doe je in het dagelijks leven?

“Werken via een uitzendbureau, ik vul zeecontainers. Daarnaast ben ik actief voor de afdeling en zit ik in de gemeenteraad.”

Waarom werd je lid?

“Ik ging in Alkmaar demonstreren tegen de oorlog in Irak en kwam een groep SP'ers tegen. Daar ben ik mee opgetrokken en sindsdien ben ik actief lid.”

Heb je nog politieke ambities?

“Geen parlementaire ambities. Ik denk dat het heel belangrijk is voor jonge SP'ers om actief te zijn in de afdeling en ROOD. Ik wil ooit nog wel afdelingsvoorzitter worden, maar dat is aan de leden.”

Wat brengt de kapitalist in je boven?

“Laatst heb ik een shirtje van AZ gekocht waar enorm groot DSB op staat. Daar schaam ik me wel voor, maar ja, zonder DSB geen AZ.”

Voetbal is je hobby?

“Ik speel zelf niet, kwam er op tijd achter dat ik geen talent had. Ik heb wel talent om ernaar te kijken, ben zelfs steward in het stadion van AZ. Na het kampioenschap heb ik drie weken feest gevierd.”

Wat is je favoriete plek op de wereld?

“Alkmaar! Het uitzicht bij mijn moeder achthoog is geweldig. Ik kan prachtige vakanties over de hele wereld hebben, maar als ik weer in Alkmaar ben, ben ik thuis.”

LEZEN

Foto: Roos Aldershoff

Schiphol Blues

Schiphol Blues van Bart Chabot is een heerlijk boek om mee op vakantie te nemen. Je moet alleen niet denken dat je tot rust komt met dit boek. Op zijn geheel eigen wijze neemt Chabot je namelijk mee in het dagelijks leven van een ADHD'er. Ongelooflijk dat zijn woorden op papier ook als een snelrein op je af kunnen komen. Met name de avonturen van Chabot en chefkok Pierre Wind (ook al zo'n stuiteraar) lezen als een tierelier. In Schiphol Blues staat namelijk beschreven welke offers de beide heren moesten brengen voor hun gezamenlijke boek Patatje Oorlog uit 2008; het eerste standaardwerk over snacks.
(Jola van Dijk)

Schiphol Blues: zomerse verhalen
Bart Chabot
Uitg.: Bezige Bij

BELEVEN

Russische pracht en praal

Decadentie levert prachtige kunstobjecten op. De Russische Romanovs spanden wat dat betreft wel de kroon. In het nieuwe museum Hermitage aan de Amstel kan iedereen nu van hun kunstverzameling genieten. Je kunt op audiëntie bij de tsaar, maar je bijvoorbeeld ook verbazen over de kleding op een feestelijk bal. Alsof dat allemaal nog niet genoeg is, ligt het museum ook nog eens op een toplocatie midden in de hoofdstad. Om niet al te veel last te hebben van alle decadentie, verzoeken omwonenden je wel de rondvaartboten links te laten liggen.
(Jola van Dijk)

Hermitage aan de Amstel
Amsterdam
www.hermitage.nl

HOREN

Tjuup

Vroeger moest je bij een optreden van André Manuel niet raar opkijken als je een nummer te horen kreeg over seks met ezels en liep menigeen nog verbouwereerd weg uit de zaal. Maar dat is lang geleden. Op zijn nieuwste cd 'Tjuup' is Manuel te horen als een zanger/dichter, die het nodige sarcasme loslaat op hedendaagse fenomenen. De song 'Een goede tukker is geen motherfucker' zet de toon op dit album, waarop begeleidingsband de Ketterse Fanfare voor een soms stevig, soms ingetogen bluesgeluid tekent. Tekst en muziek vullen elkaar prachtig aan op deze plaat.
(Rob Janssen)

Tjuup
André Manuel en de Ketterse Fanfare
Silvox

HOREN

Stan van Houcke – De Oneindige Oorlog

Door Christine de Vos

Over Israël en Palestina is zo veel geschreven dat het nauwelijks meer te bevatten valt: de Oslo-akkoorden, de routekaart naar vrede en de één- danwel twee-statenoplossing. Stan van Houcke doet in De Oneindige Oorlog een stap terug van de percentages, jaartallen en VN-resoluties. In zestien interviews laat hij Palestijnen en joden ingaan op de morele kant van de bezetting.

“Wij joden zijn niet geworteld in dit land”, zegt Eitan Bronstein, directeur van Zochrot, een organisatie die Israël's onderwijst over de Nakba, de catastrofe, zoals de Palestijnen de stichting van Israël noemen. De verwoesting van honderden Palestijnse dorpen en de verdrijving van

hun inwoners zijn uit het collectieve geheugen van Israël gewist. “Maar de schaamte blijft,” meent Bronstein, “en gijzelt de dader. Schuld is goed te maken, bij schaamte is dat veel moeilijker. Erkenning van schuld is van essentieel belang voor het verzoeningsproces.” Hayo Meijer, bestuurslid van Een Ander Joods Geluid, waarschuwt voor het verval van het jodendom, waarin religie en moraliteit een onlosmakelijke eenheid zijn. Niet het Palestijnse verzet, maar de teloorgang van de joodse ethiek zijn volgens hem Israëls grootste bedreiging. “Een mens in abnormale omstandigheden ontwikkelt zich abnormaal, denkt en handelt abnormaal”, zegt de Palestijnse jurist Rifat Odeh Kassis. Het is de abnormaliteit van de bezetting die beide kanten in zijn greep houdt.

De Oneindige Oorlog is zonder meer een aanklacht tegen Israëls schendingen van de rechten van het Palestijnse volk. Maar wijst er ook op dat Israël, de militaire superioriteit ten spijt, vooral de eigen maatschappij te gronde richt.

De Oneindige Oorlog
Stan van Houcke
Uitg. Atlas

De grote SP-Zomerpuzzel 2009

De zomerpuzzel van de Tribune is verdeeld in 13 categorieën, elk bestaande uit 2 vragen. De eerste vraag is meestal iets moeilijker, de tweede wat makkelijker. In totaal zijn er dus 26 vragen, dit jaar met als thema 'omwentelingen'. De beide vragen binnen elke categorie geven eenzelfde letter als oplossing. Van iedere categorie dient u deze letter over te brengen naar het gelijkgenummerde hokje in de tabel genaamd 'Oplossing' (onderaan).

Bij iedere vraag staat verder tussen haakjes aangegeven op welke plaats in het woord de letter voorkomt. Eventuele leestekens tellen mee als afzonderlijke letter; spaties niet. Een 'ij' wordt beschouwd als één letter en bij achternamen wordt een eventueel tussenvoegsel niet meegerekend. De Oplossing van de puzzel is een woord van 13 letters.

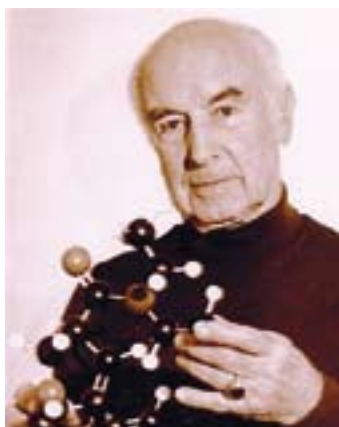
Voorbeeld: De oplossing van de vraag 'Welke minister van financiën sprak de gevleugelde woorden dat veel werklozen "liever bij Tante Truus bleven, in plaats van aan te pakken?" [2, achternaam]' is de tweede letter van de achternaam van Onno Ruding, een 'u'.

U kunt uw oplossing (alleen het woord van 13 letters uit het schema) opsturen naar de redactie van de Tribune.

Categorie 1: De geest verruimd.

GA UIT JE DAK.

- Van scheikundigen moet je het hebben. Wie ontdekte 'Lucy in the Sky, with Diamonds'? [6, achternaam]
- Welk (groen) voer voor de geest is dit? [4, eerste woord van de Latijnse naam]

Categorie 2: Geen weg terug.

TWEE OPSTANDIGE UITSPRAKEN VAN BEVRIENDE ROMEINEN.

- "Friends, Romans, countrymen." [6, achternaam]
- "De teerling is geworpen." [4, voornaam]

Categorie 3: Hierna gaat het (niet) beter.

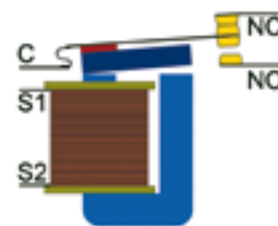
ZIJ KWAMEN IN OPSTAND. WIE?

- De overwinning van de Lakota op deze generaal leidde tot nietsonziende vervolging van deze 'indianen'. [6, achternaam]
- Gladiator verslaat Crassus en zijn legioenen. [4]

Categorie 4: Volautomatisch geschakeld.

SPRONGEN VOORUIT.

- Aan-uit schakelaar. [3]
- Aan en van de lopende band. [5, tweede woord van de modelnaam]

Categorie 5: Godgeklaagd.

ZEUS HAD HET MAAR MOEILIK MET AL DIE LASTIGE ONDERDANEN. WIE REBELLEERDEN?

- Dit kind van Gaia, een gevleugelde slangenman, ging na een gevecht met Zeus ervandoor met zenuwen en spieren uit diens handen en voeten. [5, Griekse naam]
- God van de zee kwam regelmatig in conflict met de oppergod, o.a. omdat hij vond dat Zeus zich het beste deel van het universum had toegeëigend. [2, naam]

Categorie 6: Stellingnemers.

SOMMIGE MENSEN ZIJN BEROEMD OM HUN FORMULES. WIE?

- $a^2 + b^2 = c^2$. [8, naam]
- $E = mc^2$. [5, voornaam]

Categorie 7: Taalvaardig.

TWEE ZINNEN UIT BEROEMDE TOESPRAKEN. WIE WAREN ER TAALVAARDIG?

- a. "I am happy to join with you today in what will go down as the greatest demonstration for freedom in the history of our nation." [5, voornaam]
- b. "We shall defend our island, whatever the cost may be. We shall fight on the beaches, we shall fight on the landing grounds." [7, achternaam]

Categorie 8: Muzikale grootheden.

TWEE AFBEELDINGEN VAN ALBUMHOEZEN. WIE ZIJN DE VERTOLKERS?

- a. [6, naam van de band]
- b. [5, achternaam van de Nederlandse zanger]

Categorie 9: De mens in beeld.

DE MENS IS OP VEEL MANIEREN IN BEELD GEBRACHT. ZOALS:

- a. [4, voornaam ontwerper]
- b. [1, naam van het symbool]

Categorie 10: In den beginne.

EEN TWEETAL KOSMISCHE KICKSTARTERS. HOE HETEN ZE?

- a. Diego Maradona? Neenee. Een ander, zeer recent ontdekt, kosmisch fenomeen. [2, vierde woord van de Nederlandse benaming]
- b. Luidruchtig begin van alles. [1, van de Nederlandstalige term]

Categorie 11: Verzet met, en tégen de wapenen.

- a. De 'Rijke Koning' (van een gebied dat later België en, deels, Nederland wordt) gebruikt guerrillatactiek tegen Julius Caesar. [1]
- b. Mede-organisator gewelddoos verzet tegen 'De Bom' vond dat oorlog tegen Saddam Hoessein moest doorgaan tot diens val. [2, achternaam]

Categorie 12: Da's pas crisis.

TWEE MAAL DE HOOFDROLSPELERS VAN INTERNATIONALE CONFLICTEN. NAAR WELKE TOPOGRAFISCHE LOCATIES ZIJN DEZE CONFLICTEN VERNOEMD?

- a. Ben Gurion <-> Gamal Abdul Nasser. [2]
- b. John F. Kennedy <-> Nikita Chroesjtsjov. [2]

Categorie 13: Het Sterke Geslacht.

OPSTANDIGE VROUWEN. WIE?

- a. Werd als enige Nederlandse vrouw ridderlijk onderscheiden voor verzet in WO II. [2, achternaam]
- b. Trad uit de schaduw van de schepper van 'De Denker' en schiep daarna haar eigen beelden. [7, voornaam]

OPLOSSING

6	13	9	10	4	12	8	2	5	1	11	7	3
---	----	---	----	---	----	---	---	---	---	----	---	---

HENRY EN LUCAS, © FLW 2009

OPLOSSING CRYPTOGRAM juni 2009

Horizontaal

2) Kil 6) Mik 8) Zaaien 11) Keizerstad 12) Kasboek 13) Hondenbaan 14) Nagenoeg
15) Daarentegen 17) Herenfiets 18) Mama.

OPLOSSING SYNONIEMENSLANG juni 2009

1) Laag 2) pll 3) bEet 4) aFval 5) oDe 6) Echt 7) Ween 8) kruiK 9) maT 10) kaS 11) breEd 12) kEren 13) Dof 14) paS 15) ruW 16) pEes
17) geEn 18) weRk 19) waLm 20) mls 21) Es 22) braaF 23) waarDe 24) liEf.
'Liefde wekt steeds wederliefde.' Louis Paul Boon

Verticaal

1) Kiwi 3) Kaskraker 4) Uitstel 5) Blindedarm 6) Massamedium 7) Kraan 9) Heengaan
10) Beter 11) Koor 16) Totem.

Stuur uw oplossing vóór 31 augustus naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam of tribunepuzzel@sp.nl. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

Winnaar van cryptogram juni: Mieke Hilgenberg uit Oosterbeek

HENRY EN LUCAS, © FLW 2009

THEO DE BUURTCONGNERGE

De zusters van De Miente

Een nieuwe dag breekt aan, welke zuster zal er voor de deur staan?

Ik zie ze komen en denk: deze dag begint goed.

Het is de zuster met die leuke snoet.

Er is een broodje en een kopje thee, en ze neemt ook nog zorgzaamheid mee!

Ze kan goed masseren, en dan kom je weer fijn in de kleren.

's Middags weer even gaan rusten, dan komt er weer een andere zuster.

[...]

In de regering wordt veel over bezuinigingen gepraat.

Als de zorg er maar niet op achteruit gaat!

We zullen maar hopen, dat ze niet van die dure vliegtuigen gaan kopen!

Ieder die hier werkt moet een goed salaris ontvangen.

Dat is ook goed voor de algemene belangen.

Ze moeten de zorg niet de rug toekeren.

Want dan wil de jeugd er niet meer voor leren!

We hopen maar dat het goed zal gaan.

Of anders komen wij als bewoners in ons hemd te staan.

Maar wat ze ook beslissen, wij kunnen de zusters hier niet missen!!!

Graag wil ik iedereen een pluimpje geven.

Jullie zijn allemaal een lichtpunt in ons leven.

G. Jonker, Jubbega

Deze fragmenten zijn afkomstig uit een gedicht dat geschreven is door de 89-jarige mevrouw Palsma. –red.

CO₂-opslag

In Barendrecht worden onder een dure woonwijk buizen gelegd om in de derde aardlaag CO₂ op te slaan. Waarom moet die opslagplaats in een woonwijk komen? Is dat expres om de gezinnen met twee of drie auto's wakker te schudden? Zo ja, dan lijkt mij dat gewoon een goeie stunt om de burger op nieuwe ideeën te brengen. Zet je ook meteen de autofabrikanten een beetje onder druk om elektrische auto's goedkoper te maken, zodat die industrie wat sneller op gang komt.

Hanneke Kres, Enschede

Fraude?

Maandagochtend 15 juni jl. kijk ik stomverbaasd naar het NOS Journaal. Met het artikel

'Vrouwen plegen meer fraude' uit het AD verschijnt ook een halve foto in beeld. De foto is enigszins wazig gemaakt, maar het beeld is wel overduidelijk: een moslima. Voor hen die het willen zien, een 'bewijs dat alle moslima's fraude plegen'. Als een instituut als de NOS dit soort grove fouten maakt, is dit een bevestiging voor de mensen die werkelijk willen geloven wat Wilders verkondigt. En wat is deze moslima aan het doen? Zij is aan het protesteren tegen Ahmadinejad en diens fraude. Ze pleegt geen fraude, ze demonstreert ertegen.

Ariella Lechner, Lage Zwaluwe

Goethe en het Italiaanse vuilnis

In de Tribune van juni lees ik bij Uitgelicht over het huisvuil in Napels: 'De voorlopige climax van een afvalprobleem dat al sinds 1994 speelt.' Misschien interessant om te weten dat dat afvalprobleem al langer dan een eeuw oud is. In het boek Italiaanse Reis schrijft Goethe in 1787 dat hij zich in Palermo verbaast over het afval dat op de straten ligt, aangezien reeds in 1778 voor de hoofdstraten van Palermo een straatreinigingsdienst ingesteld was. 'Onder het volk gaat het praatje dat juist degenen die voor hygiëne moeten zorgen wegens hun grote invloed niet gedwongen kunnen worden de nodige gelden naar behoren te besteden, en daarbij komt nog de zonderlinge vrees dat, wanneer mest en stro eenmaal zijn opgeruimd, pas goed zichtbaar wordt in welke belabberde staat de bestrating daaronder verkeert, waardoor dan weer aan het licht zou komen hoe oneerlijk een ander fonds wordt beheerd.'

John Bougie, Hei- en Boeicop

Arend van Dam

Hulde aan Arend van Dam voor zijn fantastische spotprent in de Tribune van juni over Europa. Hoe treffend de taal van een 'simpele' tekening kan zijn!

Jan Rietveld, Bergen (NH)

Solidariteit

De SP maakt een goede analyse van economische ontwikkelingen, het marktdenken en de uitwerking daarvan op menselijke solidariteit. Echter, ik voel ook steeds een diepe irritatie bij het lezen van de Tribune, zoals bij 'Te oud om te werken' (Tribune juni). Kan de SP ook solidariteit zichtbaar maken? Kan de SP mensen in het zonnetje zetten die werk hebben gemaakt als ondernemer en solidair zijn met hun mensen? Geen afhankelijkheid (alléén) van economische ontwikkelingen maar de handen ineens en delen van wat je hebt. Is het niet wat te makkelijk dat de SP steeds maar weer focust op het grote graaien en doet of dat is voorbehouden aan de top? Vaak heb ik me als bedrijfsmaatschappelijk werker geërgerd aan de vanzelfsprekende luxe die mensen op de werkvloer zich toeëigenden, van geleend geld, en het dan later normaal vinden dat anderen hun problemen oplossen! En ik weet wat een slapeloze nachten managers hadden toen ze hun mensen moesten ontslaan.

Yvonne Wagenaar-van Leeuwen, Vlissingen

Oudere werknemers

Wat een schrijnende verhalen over 'oudere' mensen (Tribune juni) die niet meer serieus genomen worden door werkgevers en nergens de kans krijgen om hun positie te verbeteren! Los van de pensioendiscussie moet hier meteen wat aan gedaan worden: bijvoorbeeld de cao voor grafisch werkers zou toch zeker een uitzonderingsregel moeten kunnen toepassen.

Zelfs als er theoretisch wat te zeggen valt voor het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd, dan nog is er eerst nog heel wat anders te doen. Ten eerste zorgen voor scholings- en werkmogelijkheden voor 35-plussers(!) en ten tweede het minder hectisch en slopend maken van werk voor jongeren, bijvoorbeeld meer ouderschapsverlofmogelijkheden, zodat ze als ze ouder worden meer energie over hebben om bij te blijven in hun vak en om met plezier door te werken.

Marja Schoenmakers, Gouda

SP

www.sp.nl

Heeft u 'm al zien rijden?

TRIBUNE

Jaargang 45 • nr. 8 • september 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

Groeten uit het nieuwe Oldambt

Ego-kapitalisme kaapt autobranche

Ombudsman Brenninkmeijer: "Kafka is een merknaam geworden"

SLOOP DE MUUR

In 2002 begon Israël met de bouw van een 703 kilometer lange muur op de grens met de Westelijke Jordaanoever. Daarmee zegt Israël zich te willen beschermen tegen terreuraanslagen. De muur wordt echter voor het grootste deel op Palestijns grondgebied gebouwd met dramatische gevolgen voor de bevolking. Tienduizenden Palestijnen raakten afgesneden van hun familie, akkers, scholen, ziekenhuizen en andere voorzieningen. De bouw van de muur heeft van meet af aan veel kritiek opgeleverd. Israël wordt ervan beschuldigd grote delen van de Westoever te annexeren en daarmee de levensvatbaarheid van de Palestijnse staat te ondergraven. In 2004 bepaalde het Internationaal Gerechtshof in Den Haag dat Israël de

delen van de muur op Palestijns grondgebied moet afbreken en de benadeelden schadeloos stellen. Israël heeft daaraan geen gehoor gegeven en bouwt in verhoogd tempo door aan de muur.

STEUN HET BURGERINITIATIEF

Nederland laat Israël zijn gang gaan. Het burgerinitiatief Sloop de Muur roept de regering op passende sancties in te stellen, bij voorkeur in Europees verband. Er zijn veertigduizend handtekeningen nodig om dit op de agenda van de Tweede Kamer te zetten. U kunt het burgerinitiatief steunen op www.sloopdemuur.nl.

COLOFON

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Jola van Dijk, Rob Janssen,
Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Willem Bos, Maja Haanskorf, Ronald
Kennedy, Suzanne van de Kerk, Bart Mühl,
Christine de Vos, Rob Voss

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN VORM

Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Hennepverwerking bij Hempflax in
Oude Pekela / Bart Mühl

IN DIT NUMMER:

Alex Brenninkmeijer

10

“Kijk, dat past mooi onder de pet”

Oost-Groningen

16

“Hoezo achtergebleven gebied?!”

65 blijft 65

20

“Doorwerken? Mot ich toch zelluf weite!”

EN VERDER...

- 4 Fotoreportage: op zondag naar school
- 6 Topsalarissen: daarom moet uw zorgpremie omhoog
- 22 Afghanistan: vrede dichterbij na verkiezingen?
- 23 Flexinspecties: “Hoe wisten ze nou dat we zouden komen?”
- 24 Porsche: grootheidswaanzin nekt sportwagen-icoon
- 26 LinksVoor: Meltem Okçu speelt Turkse en Koerdische volksmuziek

8 Nieuws 27 Gespot 28 Prikbord 29 Uitgelicht 30 Theo 31 Puzzel

Alle windrichtingen

Voor dit nummer zwierven we weer door het hele land. Verslaggeefster Maja Haanskorf trok naar het hoge noorden en portretteerde het prachtige Oost-Groningen. Jola van Dijk woonde in Utrecht de aftrap van de ROOD-flexinspecties bij en fotograaf Bart Mühl bracht de activiteiten van de Weekendschool in Amsterdam in beeld. Zelf deed ik verslag van een dagje uit de ‘65blijft65’-Zomertour, toen die naar Limburg kwam. Leuk om te zien trouwens, hoe SP-Kamerlid Fons Luijben, zelf de grens van 65 al gepasseerd, aan jonge meiden uitlegt waarom de AOW-leeftijd niet naar 67 verhoogd moet worden. Terwijl tegelijkertijd de 24-jarige Manja Smits, ook Kamerlid, een bejaard echtpaar te woord staat. Mooi is dat, als jong en oud elkaar vinden en ontdekken dat ze vaak dezelfde problemen hebben.

Ook ruimschoots aandacht voor het buitenland in dit nummer. Hoe moet het bijvoorbeeld verder in Afghanistan, na de dubieuze verkiezingen in dat land? En wat te denken van het ego-kapitalisme, dat de Duitse auto-industrie laat wankelen en ontelbare werknemers slapeloze nachten bezorgt? Het zijn allebei thema's waarvan de gevolgen voorsnog moeilijk in te schatten zijn. De Tribune houdt u op de hoogte. Kortom: nieuws uit stad en land, met jong en oud, uit alle windrichtingen.

Veel leesplezier!

Namens de redactie: Rob Janssen

Zondagskinderen

Leren voor je lol, dat gebeurt al meer dan tien jaar in Amsterdam Zuidoost. Elke zondag stroomt de IMC Weekendschool er vol met enthousiaste jongeren in de leeftijd van tien tot veertien. Ze volgen er workshops van vrijwilligers die over hun werk komen vertellen.

De school is een initiatief van psycholoog Heleen Terwijn, die in de jaren negentig onderzoek deed naar de toekomstperspectieven van kinderen uit de Bijlmer. Een van haar conclusies luidde dat veel kinderen een erg smal beeld van de arbeidsmarkt hadden; vaak konden ze niet meer dan drie verschillende beroepen opnoemen. Op de weekendschool leren ze dat er nog veel meer beroepsmogelijkheden zijn. Tijdens een driejarig programma komen ze met de meest uiteenlopende beroepsgroepen in aanraking. Inmiddels zijn er ook in andere steden IMC Weekendscholen geopend. Om deel te mogen nemen tellen niet de schoolcijfers, maar de motivatie van de jongeren. Fotograaf Bart Mühl volgde een groep van deze 'zondagskinderen' tijdens een workshop van het Forensisch Instituut. Ook ging hij mee met een uitstapje naar de rechtbank in Amsterdam, waar de jongeren mochten ervaren hoe het is om daar te werken als rechter, advocaat of agent.

Foto's Bart Mühl

Tekst Daniël de Jongh

Dáárom moet uw zorgpremie dus omhoog

Over de top!

Negen van de tien ziekenhuisbestuurders verdienen meer dan de minister-president; een op de tien zelfs meer dan 300.000 euro op jaarbasis. Daarnaast wordt menig hospitaalbobo ook vele tonnen aan bonussen en vertrekpremies achterna gesmeten, zo blijkt uit recent SP-onderzoek. De partij heeft nu een initiatiefwet ingediend.

Adembenemend zijn de bedragen: 600.618 euro had bijvoorbeeld het Zuid-Hollandse Albert Schweitzer ziekenhuis in 2008 over voor welgeteld één bestuurder. Deze geluksvogel ontving zowel een bonus van 41.576 euro als een ontslagvergoeding van 318.573 euro. Daar kon de bestuurder van de Arnhemse Alysis zorggroep niet tegenop: hij moest het doen met 536.293 euro, inclusief een ontslagvergoeding van 226.000 én een som van 115.511 euro voor drie maanden in 2009. Het feit dat deze laatste toch nog goed is voor 38.000 euro per maand, mag dan een schrale troost voor deze grootverdiener heten. Maar wat te denken van de 645.807 euro die een bestuurder van het Groningse Martini Ziekenhuis vorig jaar bij zijn vertrek meekreeg? Ruim vier ton van dat astronomische bedrag bestond nota bene uit ontslagvergoeding. Alsof dat allemaal nog niet genoeg is, werd er in een aantal ziekenhuizen ook nog eens kwistig met bonussen gestrooid: in totaal streken in de onderzochte ziekenhuizen of ziekenhuisgroepen 26 bestuurders voor meer dan een half miljoen euro aan bonussen op. Maar ook zonder bonussen en ontslagvergoedingen blijft het beeld ernstig. Reken je de uitgekeerde salarissen om naar een jaarsalaris (sommige bestuurders werkten namelijk maar enkele maanden), dan blijkt dat ruim driekwart van de ziekenhuistop meer dan twee ton verdient. Zo gerekend is het Röpcke-Zweers Ziekenhuis in Hardenberg de bedenkelijke koploper: daar

werden zes maanden werk beloond met 205.069 euro. Verrekend naar een jaarsalaris is dat 410.138 euro.

“Als het kabinet treuzelt, dan regelen we het zelf wel”

Het is slechts een kleine greep uit het rapport ‘Over de top – onderzoek naar de megasalarissen in het ziekenhuisbestuur’, dat de SP afgelopen zomer naar buiten bracht. Schokkende conclusie: negen van de tien ziekenhuisbestuurders verdienen meer dan de 181.000 euro van de minister-president en met bonussen en ontslagvergoedingen wordt gestrooid als waren het pepernoten. “Ik kom mensen tegen die verontwaardigd zeggen: ‘Oh, dáár gaat de verhoging van mijn zorgpremie naar toe’”, vertelt SP-Kamerlid Renske Leijten: “Hun woede is terecht; het gaat zeker ten laste van onze zorgpremies. Dit terwijl iedereen juist schreeuwt om maximering van de topsalarissen in de zorg.” Daarbij doelt Leijten onder meer op de Kamermeerderheid die de motie van Agnes Kant hieromtrent ondersteunde. Maar dat is al ruim drie jaar geleden. Waarom lukt het nog steeds niet om paal en perk te stellen aan de graaijerij? Leijten: “Het kabinet is op voorstel van de commissie-Dijkstal aan de slag gegaan, maar het wetsvoorstel komt pas volgend jaar. Wel weten we al dat zorgbestuurders volgens dat wetsvoorstel onder een code gaan vallen, die door de sector zelf gemaakt wordt. Zo’n code bestaat trouwens al langer en we zien telkens weer dat men zich er niks van aantrekt. Bovendien zou het gaan om een voorstel voor variabele beloning van 190.000 tot 240.000 euro. Ruim boven de Balkenendenorm en huizenhoog boven het niveau van het ministersalaris dat wij als SP als norm bepleiten. Kortom: het kabinet treuzelt en bovendien hebben we weinig vertrouwen in het komende wetsvoorstel. Daarom hebben we besloten om het zelf maar te gaan regelen.” De SP heeft een initiatiefwet ingediend, die behelst dat er bij de verlening van een zorgvergunning ook wordt gekeken naar het salaris van de bestuurders van de betreffende zorginstelling. Met andere woorden: geen vergunning om zorg te verlenen als het salaris hoger is dan dat van de minister. Ook interimers moeten onder die wettelijke norm gaan vallen. “Dit is blijkbaar de enige manier waarop een einde kan komen aan de buitensporige salarissen in de zorg”, aldus Renske Leijten.

De afkeer van de SP van topsalarissen in de publieke sector is niet bepaald nieuw. Vorig jaar stelde de partij de gigantische beloningen voor bestuurders in achtereenvolgens de thuiszorg, de gehandicaptenzorg en de zorgverzekeraars aan de kaak. Ook toen luidde de conclusie: veel te hoge salarissen. En ook hier was iedereen het over eens. Maar er gebeurde niets. Wordt Leijten onderhand niet moe en gefrustreerd van dat gehamer op die topsalarissen? “Nee. Het motiveert me juist extra. De roep om maximering van de topsalarissen wordt steeds luider en vroeg of laat zal de Kamer toch kleur moeten bekennen. Dat geeft hoop. Kern van de zaak is, dat het gewoon niet deugt dat aan de ene kant schaamteloos gegraaid wordt en aan de andere kant mensen steeds meer moeten gaan betalen. Het holt de solidariteit van ons zorgstelsel uit. Sterker nog: zorg is solidariteit. Onze zorg wordt dus regelrecht ondermijnd door die schandalige beloningen. Van het knokken daartegen zal ik nooit moe worden.”

Tekst Rob Janssen
Foto Govert de Roos

Zonder onderzoek geen recht van spreken

Deze maand wordt de zesde editie van de ZO-krant verspreid, in een oplage van bijna 1,5 miljoen. Tijdens de verspreiding, door leden van de partij, komen wij met veel mensen in contact: in buurten, op stations, op het werk. Die contacten stellen ons in staat om onderzoek te doen naar ‘de staat van het land’. In de gemeenteraden en in de Eerste en Tweede Kamer doen we daar ons voordeel mee.

Een volksvertegenwoordiger kan alleen maar het volk vertegenwoordigen als-ie daadwerkelijk onderzoek doet onder de mensen. Die onderzoeken leveren ons een schat aan informatie op, informatie die we systematiseren en omzetten in acties, buiten en binnen de raden en Kamers. Het rechtstreekse contact met mensen levert ons ook het netwerk aan informanten waar we regelmatig contact mee houden om dingen uit te zoeken en te controleren.

Critici zeggen: “De SP luistert te veel naar de straat, in plaats van zelf na te denken.” Dat is een misvatting. Wat we tot ons krijgen stimuleert ons denken juist, en inspireert ons. Nooit pikken we alleen maar iets op om het vervolgens zomaar ergens in te brengen. We wegen de informatie, brengen bronnen bij elkaar en overdenken het geheel om het in perspectief te kunnen doorgronden en om te zetten in analyses, standpunten, en eisen.

Voorbeelden? Mensen uit Den Haag die het oneens zijn met de grootschalige sloop van hun huizen en de SP vragen daar samen met hen iets aan te doen. Mensen uit Zeeland die contact opnemen met ons Milieu Alarm Team omdat het cadmium in de voormalige bierkratten van Heineken er een gevaar voor de omgeving betekenen. Mensen in veel plaatsen die aangeven dat er geen speelgelegenheid is voor hun kinderen en de partij vragen ervoor te zorgen dat die er wel komt. U begrijpt: er zijn nog veel meer voorbeelden te geven.

Momenteel is de partij bezig met grote onderzoeken in alle sectoren van de samenleving: onder politieagenten, verpleegkundigen, gebruikers van de AWBZ, binnenschippers, jeugdwerkers, en gevangenispersoneel. Het zijn onderzoeken waar duizenden betrokkenen aan deelnemen, en die daarom een goed beeld geven van wat er speelt.

Zonder die onderzoeken zouden we zijn als vissen op het droge. En zonder die onderzoeken zouden we ook – naar ons eigen oordeel – geen recht van spreken hebben.

Jan Marijnissen

CDA'er verheft politici boven plebs

“Het Kamerlidmaatschap is geen baan, maar een metier.” Dat stelt voormalig CDA-Kamerlid Ton de Kok in een open brief aan Nrc.next. Hij reageert hiermee op het wetsvoorstel van SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak om het wachtgeld voor ex-politici te versoberen. Het stoort De Kok dat hiermee gesuggereerd wordt dat het Kamerlidmaatschap “een gewone baan is, dat Kamerleden gewone burgers zijn.” De voorgestelde sollicitatieplicht is volgens de CDA'er een regelrechte “motie van wantrouwen” tegen politici, “mensen met verantwoordelijkheidsgevoel”. Bovendien valt het niet altijd mee voor ex-Kamerleden een baan te vinden, weet De Kok. Volgens SP-Kamerlid Manja Smits valt dat wel mee. “Om mij heen zie ik ex-ministers en –Kamerleden in de dikst betaalde advies- en toezichtfuncties rondlopen.” In een reactie in dezelfde krant schrijft ze: “Een volksvertegenwoordiger kan zijn taak alleen goed doen als hij hetzelfde wordt behandeld als iedere andere inwoner van Nederland.”

Foto Govert de Roos

Frans op reis

Dat het handig is om wat elementaire kennis van de taal van je vakantieoord te hebben, ondervond een Britse toeriste deze zomer in Frankrijk. Nietsvermoedend stapte ze vrijdagmiddags in het plaatsje

Korting-kaartje

beSPaartip treinkaartjes

Voor een retourtje Groningen-Den Haag moet je tegenwoordig 44 euro dokken. Maar als je een enkeltje koopt van Groningen naar Groningen-Noord via Den Haag ben je maar 34,20 kwijt. Terwijl de reis op hetzelfde neerkomt. Zo'n 'rondreis' kan op verschillende trajecten worden toegepast. Het is mogelijk omdat de NS de prijs van retourtjes heeft verhoogd, maar die van enkeltjes iets verlaagd. De, overigens volledige legale, truc om de tariefverhoging van de NS te omzeilen is aan het licht gebracht door de SP-afdeling Groningen. Voorzitter Sandra Beckerman: “De NS kan hier geen bezwaar tegen hebben; zij willen immers dat het retourkaartje verdwijnt. En zo af en toe willen we de NS best een beetje helpen natuurlijk.” De afgelopen tien jaar zijn de prijzen voor treinkaartjes met 36,6 procent gestegen, ruim boven het inflatiepercentage. “Dat terwijl reizen met het OV voor iedereen goed en betaalbaar zou moeten zijn.” De NS heeft aangekondigd de kaartautomaten aan te passen, zodat bijvoorbeeld enkeltjes van Maastricht naar Maastricht Randwyck via Groningen niet meer mogelijk zijn.

Foto Voochie / Flickr.com

Dannemarie het Hôtel de Ville binnen – niet wetende dat dit geen hotel is maar een stadhuis. Ze ging er even naar het toilet, met de bedoeling daarna in te checken. In de tussentijd werd het gebouw echter afgesloten, de werkdag was ten einde. Schreeuwen, met de lichten knippen, het mocht allemaal niet baten: noodgedwongen overnachtte de vrouw in het stadhuis. Op zaterdagochtend is ze door de burgemeester bevrijd nadat iemand een papier met de tekst ‘*Je suis fermier ici*’ (‘Ik ben hier sluiten’) voor het raam zag hangen.

Meer diepgang in discussie over Westerschelde

Vlamingen, Zeeuwen, politici en natuurorganisaties vliegen elkaar in de haren in het debat over de verdieping van de Westerschelde. Maar ze gaan voorbij aan een elementaire vraag, aldus SP-Kamerlid Hugo Polderman: is die verdieping wel nodig? Volgens de SP niet. “Nog niet zo lang geleden werd Antwerpen verblijd met de komst van 's werelds grootste containerschip. Hiermee is bewezen dat de Antwerpse haven wel degelijk door dit

soort oceaaneuzen kan worden aangedaan.” Tweemaal daags, met vloed, kunnen dus zelfs de grootste schepen ter wereld de haven bereiken. Polderman ziet meer in een verdere samenwerking tussen West-Europese havens als Hamburg, Rotterdam en Antwerpen. Dat kan ook de binnenvaart bevorderen. “Premier Balkenende doet er goed aan dit voorstel onder het genot van een Zeeuws mosselpannetje te bespreken met zijn Vlaamse collega Peeters.” Verdieping van de Westerschelde heeft bovendien nadelige gevolgen voor het milieu, ontpoldering is elders niet te compenseren.

Krokodillentranen TNT-bestuur

Een omzet van 2,5 miljard, een nettowinst van 81 miljoen euro en toch is het TNT-bestuur pessimistisch gestemd over de laatste kwartaalcijfers. De winst is namelijk wat gedaald. Door het toenemende e-mailverkeer wordt minder post verzonden, luidt de conclusie en daarom moet er – helaas, helaas – wel met de botte bijl gehakt worden, verzucht Peter Bakker, voorzitter van de Raad van Bestuur. “Onzin”, vindt SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen. “Uit onderzoek van het ministerie van Economische Zaken blijkt dat het postvolume helemaal niet zo snel daalt als TNT ons wil doen geloven. TNT wil de geesten rijp maken voor de ontslaggolf die het bedrijf wil doorvoeren.” De botte bijl van Bakker c.s. kan elf duizend werknemers het werk kosten. Volgens Gesthuizen zit het verloren marktaandeel bij

concurrenten als Sandd, die stukloon hanteren en arbeidsvoorwaarden aan de laars lappen. TNT doet daaraan mee met dochterbedrijf Netwerk VSP. "Nu probeert TNT de mensen bang te maken, zodat ze drastische bezuinigingen accepteren. De directie huilt krokodillentranen."

Foto RdK / Flickr.com

Thuiszorg krijgt rekening gepresenteerd

Toen Meavita vorig jaar bij de overheid aanklopte voor financiële steun, was er 22 miljoen euro nodig om de thuiszorggigant van de ondergang te redden. Staatssecretaris Bussemaker wees deze steunaanvraag af en Meavita ging failliet. "Door treuzelen en stoere politiek van de staatssecretaris kan de belastingbetaler straks opdraaien voor de extra kosten", aldus SP-Kamerlid Renske Leijten. "Onder het motto dat we wanbestuur niet moeten belonen heeft de staatssecretaris Meavita bewust failliet laten gaan en alles over laten nemen door een nieuwe stichting." Die heeft inmiddels een steunvraag gedaan voor 48 miljoen euro, ruim het dubbele van wat Meavita van de ondergang had kunnen redden. "De belastingbetaler, het personeel en de mensen die zorg nodig hebben plukken de wrange vruchten van deze stoerdoenerij." Daarnaast is er nog steeds grote onzekerheid voor het personeel en de mensen die zorg nodig hebben.

Brugwachter dankzij crisis

Eindelijk positief nieuws rondom de kredietcrisis. Brugwachter Dirk Smit uit het

Hatsjie

Geen kapje voor de mond

Nederlanders zijn niet overbezorgd over de Mexicaanse griep, blijkt uit een peiling van Maurice de Hond. Zo'n 86 procent neemt helemaal geen maatregelen en slechts 1 procent heeft een mondkapje aangeschaft. Bijna driekwart vermoedt dat het nieuwe H1N1-virus niet meer levens zal eisen dan de normale griep, al zijn deskundigen hier niet zo zeker van. Ruim de helft vindt dat de overheid de griepvrijheid voor iedereen moet betalen. De SP heeft minister Klink inmiddels opgeroepen de commerciële griepoli van het private Slotervaartziekenhuis te sluiten. "In het geval van een pandemie moet er landelijk beleid gevoerd kunnen worden en dan is het ongewenst en misschien zelfs gevaarlijk als een ziekenhuis blind een eigen koers vaart", aldus SP-Kamerlid Renske Leijten. Ze vindt dat de commercie de angst exploiteert. Deskundigen wijzen erop dat de kans op besmetting groter is wanneer mensen naar een poli rennen zonder eerst een huisarts te raadplegen. Het RIVM vindt dat de aangeboden sneltests niet betrouwbaar genoeg zijn.

Foto Erno Hannink / Flickr.com

Friese Dronrijp heeft er namelijk zijn baan door behouden. Aanvankelijk wilde de gemeente de brug automatiseren. Daar was een investering van 1,4 miljoen euro in elektronica mee gemoeid. "Volslagen belachelijk", vond de Friese SP-fractievoorzitter Ad van de Kolk. "Men gaat er tegenwoordig maar klakkeloos van uit dat automatiseren per definitie efficiënter en goedkoper is. Maar maak eerst het rekensommetje maar eens." Zijn fractie heeft dat gedaan en is tot de slotsom gekomen dat de investering voor Dronrijp pas na 32 jaar is terugverdiend.

Gelukkig heeft de provincie Friesland dat ook ingezien. Smit en zijn zes collega's werken overigens op contractbasis, maar zijn in ieder geval voorlopig verzekerd van een inkomen.

Extra geld voor extra studenten

Een ander gevolg van de economische crisis en de groeiende werkloosheid is dat jongeren steeds vaker kiezen om door te studeren. Universiteiten kunnen komend jaar op 25 procent meer

studenten rekenen, de toestroom op HBO's neemt naar verwachting met 18 procent toe. "Bijzondere omstandigheden vergen bijzondere maatregelen", vindt SP-Kamerlid Jasper van Dijk. "Niets doen betekent een studiejaar met overvolle collegezalen en een gebrekkige begeleiding." Hij roept minister Plasterk op snel extra geld uit te geven. De financiering wordt normaliter gebaseerd op het aantal studenten van twee jaar eerder. "In oktober weten we precies hoeveel extra studenten er zijn, dan kan Plasterk het budget daarop aanpassen. Uitstekend hoger onderwijs is van groot belang, zeker in tijden van crisis. De investering verdient zichzelf op termijn terug."

Zure aardbeien

De arbeidsinspectie noemt de situatie bij aardbeienkweker Van de Ven in Oostelbeers een 'exces'. FNV Bondgenoten spreekt van onmenselijke woon- en werkomstandigheden. De Poolse arbeidsters moeten flink betalen voor huisvesting in barakken en hebben al een maand hun loon (7,99 bruto per uur) niet ontvangen. Bovendien worden ze onder druk gezet met belachelijke boetes: 250 euro voor plassen onder werktijd en 100 euro voor praten. "De boekhouder was op vakantie", luidt het excuus van directeur Van de Ven voor de achterstallige betaling. Reden genoeg voor 75 werknemers om het werk neer te leggen. Van

de Ven spreekt van "stemmingmakerij" en doet het verhaal dat enkele wanhopige werknemers terug willen naar Polen af als "heimwee". De SP-werkgroep Oirschot/De Beerzen ondersteunt de staking en is woedend over de lakse opstelling van de gemeente. "Die zou zich meteen solidair moeten verklaren met de Poolse arbeidsters." Frans van Hoof heeft namens de werkgroep een brief gestuurd naar het college en de werkgroep heeft zich solidair verklaard met de arbeidsters. Als symbolisch gebaar zijn vijf boerenvlaaien aan de pluksters overhandigd.

Bewerking Vormgeving SP

Isaac mag blijven

Hij woont al acht jaar in Nederland en zou eigenlijk onder de generaal pardon-regeling moeten vallen. Toch woonde de Ghanese student Isaac Opuku in kamp Zeist in angst voor uitzetting. "Hij geeft al die onschuldig opgesloten mensen weer eens een gezicht en een naam", aldus Pieter Wout Duquesnoy van de SP-Zeist. Tijdens de maandelijkse wake bij het detentiecentrum waren in augustus veel vrienden van Isaac aanwezig. Samen met organisaties als Van Harte Pardon en plaatselijke kerkkraden stak de lokale SP-afdeling hem een hart onder de riem. Met succes: twee dagen later wordt bekendgemaakt dat Isaac een verblijfsvergunning heeft gekregen. "Actievoeren tegen onrecht heeft dus wel degelijk succes", aldus Duquesnoy. "Dat Isaac mag blijven is mooi, maar voor vele anderen verandert er helaas nog niets. Daarom blijven we de wake ondersteunen en moedigen we andere politieke partijen aan zich bij ons aan te sluiten."

Jan Klaassen, achter je!

Poppenkast

Een stuk ongebruikt maar openbaar groen bleek een onweersaanbare buit voor enkele huiseigenaren uit Raalte-Noord. Ze trokken hun tuinen door en lijfden zo de publieke groenstrook in. De plaatselijke SP heeft in de gemeente een einde gemaakt aan deze vorm van landjepik. Op initiatief van raadslid Harry van Kampen is dat op ludieke wijze gevierd met een poppenkastvoorstelling. Dit tot groot enthousiasme van tientallen kinderen uit de omgeving. "Kinderen waren heel verbaasd dat ze hier mochten spelen. Ze werden altijd weggejaagd", aldus bestuurslid Joke Kleijn. Niet iedereen kon de actie waarderen. Op het moment dat de voorstelling van poppentheater Harlekijn begon, ging een buurman met een elektrische zaag aan het werk. Toch hebben zo'n zeventig Raaltenaren – jong en oud – genoten van de poppenkast.

Foto Bram de Krosse

Verstandelijk gehandicapten moeten gehoord worden

Het mogelijke seksueel misbruik van een 11-jarige verstandelijk gehandicapt meisje in Gelderland lijkt ongestraft te blijven. De politie weigert volgens de moeder van het meisje de aangifte te onderzoeken omdat het meisje een IQ heeft van onder de 60. "Als dit bericht klopt zou dat betekenen dat misbruik van verstandelijk gehandicapten niet onderzocht wordt en daarmee onbestraft

blijft", aldus SP-Kamerlid Renske Leijten. "Zij zijn daarmee als het ware vogelvrij verklaard." Leijten wijst er op dat het kabinet de 'verhoorpoools' van externe deskundigen heeft afgeschaft. "Hierin zaten orthopedagogen en psychologen, die deskundig zijn in het horen van mensen met een verstandelijke handicap." De SP roept justitieminister Hirsch Ballin op de verhoorpoools weer in te voeren. "Dit is in het belang van de waarheidsvinding en gerechtigheid en zeker in het belang van mensen met een verstandelijke handicap."

Niet zo heerlijk helder, Heineken

Het gebruik van cadmium in bierkratten is al eind jaren tachtig verboden. Destijds zijn grote hoeveelheden van deze kratjes tot korrels vermalen maar, zo blijkt, nooit verwerkt. Het SP Milieu Alarm Team heeft, na een tip van omwonenden, ontdekt dat er in de haven van Vlissingen grote hoeveelheden van die cadmium-korrels opgeslagen liggen. "De kratten zijn niet voor niets verboden", benadrukt SP-Kamerlid Paulus Jansen. "Het plastic met cadmium is een gevaar voor de volksgezondheid. Het moet snel worden opgeruimd." Het gaat om een metershoge berg van giftig plastic ter grootte van een voetbalveld. Ook elders in het land zouden tonnen giftig plastic liggen opgeslagen, omdat het in 2005 aangewezen verwerkingsbedrijf failliet is gegaan. "Inmiddels zijn we vier jaar verder en zegt Heineken dat het nog geen nieuwe verwerker gevonden heeft. Minister Cramer moet dus de zweep laten knallen en Heineken haast laten maken."

Foto Näystin / sxc.hu

Scientology

Bent u ooit weleens nieuwsgierig naar binnen gewandeld bij een kantoor van de Scientologykerk? Of heeft u wel eens een boek van L. Ron Hubbard gekocht? Dan bestaat de kans dat er een dossier van u is aangemaakt. Uit een reportage van onderzoeksjournaliste Stella Braam in Revu blijkt dat Scientology over zo'n 60 duizend dossiers beschikt.

“Dat strekt verder dan een onschuldig adressenbestand”, aldus SP-Tweede Kamerlid Arda Gerkens. De dossiers worden regelmatig bijgewerkt en bevatten gevoelige medische gegevens, verslagen van de aan Scientology gelieerde afkickkliniek Narconon en zelfs vertrouwelijke brieven. Er is geen recht op inzage. “De Scientologykerk overtreedt de wet aan alle kanten en moet daar zo snel mogelijk mee stoppen.” Het College bescherming persoonsgegevens is door Braam op de hoogte gesteld, maar weigert op te treden. Gerkens heeft hier in Kamervragen opheldering over gevraagd.

Steun voor Iers Nee

Op 2 oktober kunnen de Ierse kiezers zich voor de tweede maal in een referendum uitspreken over het ‘Verdrag van Lissabon’ – de opvolger van de in Frankrijk en Nederland weggestemde Europese Grondwet. Bij het referendum vorig jaar zei een ruime meerderheid van de Ierse kiezers ‘nee’, maar daar werd in Europa geen genoeg mee genomen. Nu moeten de kiezers nog een keer naar de stembus om zich uit te spreken over het verdrag waar geen letter aan veranderd is. Wel zijn een aantal vage toezeggingen gedaan en de spelregels van het referendum veranderd om de Ieren over de streep te trekken. In alle andere EU-landen kon voorkomen worden dat het verdrag in een referendum aan de bevolking wordt voorgelegd. Het Ierse referendum is de enige en laatste mogelijkheid om invoering van het verdrag tegen te houden. Daarom is het Comité Ander Europa als steunactie voor het Ierse Nee een petitie gestart op www.steuniersnee.nl.

Slopen? Bezopen!

SP-Hengelo voor sloopstop

De SP in Hengelo wil dat het college een sloopstop afkondigt. Woningcorporatie Welbions gooit honderden betaalbare woningen tegen de vlakte, maar bouwt niets daarvoor in de plaats. De spreekwoordelijke druppel is de aangekondigde sloop van 74 sociale huurwoningen in Klein Driene. “Men woont met plezier in deze woningen, maar zou graag willen dat de woning wordt opgeknapt”, aldus SP-fractielid Vincent Mulder. “Dat kan prima met dit soort etage- en eengezinswoningen.” In Hengelo staan ruim 14.500 woningzoekenden ingeschreven.

Foto Jouste / Flickr.com

Speciaal onderwijs voor zorgleerlingen

Leerlingen met een beperkende handicap moeten zoveel mogelijk in het reguliere onderwijs meedraaien. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar in de praktijk krijgen ‘zorgleerlingen’ niet de aandacht die ze verdienen. Staatssecretaris Dijkzma (Onderwijs) wil snoeien in het speciaal onderwijs en zo leerlingen met een beperkende handicap noodgedwongen laten meedraaien in het ‘gewone’ onderwijs. Geen goed idee, vindt 60 procent van de 3300 leerkrachten die deel hebben genomen aan een onderzoek van de SP. Drie op de vier leraren denkt dat zij zorgleerlingen geen onderwijs van goede kwaliteit kunnen

bieden, omdat ze nu al kampen met grote klassen en weinig persoonlijk aandacht kunnen bieden. Volgens SP-Kamerlid Manja Smits is dit het belangrijkste bezwaar tegen de plannen van Dijkzma voor ‘passend onderwijs’. “De kinderen zullen de dupe worden van de vernieuwingsdrift van Dijkzma. Leraren zien dit aankomen en zij zijn de experts waarnaar geluisterd moet worden.” Smits wil dat het speciaal onderwijs juist wordt versterkt.

Kedeng, kedeng

Bij ProRail regent het klachten vanwege de hogesnelheidslijn. De afgelopen weken zijn er bij de spoorbeheerder 1600 klachten binnen gekomen.

Jeroen van den Berg uit Bergschenhoek woont op 250 meter van het traject. “Ik raak er niet aan gewend. Elke keer als de trein langskomt, vloek ik hard”, zegt hij in de Volkskrant. Een andere omwonende beschrijft het geluid: “alsof er een bak grind om de hoek van de straat wordt uitgestort, en dat twee minuten lang.” Vanaf september laat NS Hispeed op werkdagen elk uur een trein russen Amsterdam en Rotterdam voorbij razen. De planning is dat er in 2012 gemiddeld elke tien minuten treinen met 300 kilometer per uur voorbij komen. De NS schuift in de krant de verantwoordelijkheid af. “Het is natuurlijk erg vervelend als je product overlast veroorzaakt. Wij zijn echter slechts de huurder van railcapaciteit. Het is aan de overheid om passende maatregelen te nemen, indien dat noodzakelijk is.”

Kalfsvlees-reclame van belastinggeld

Maar liefst 2,8 miljoen euro heeft het ministerie van Landbouw betaald aan de branche-organisatie van de vleessector om een reclame-spotje te maken. Eenzelfde bedrag werd ervoor neergelegd door de Europese Unie. In het spotje wordt door Rob de Geus, bekend van De Smaakpolitie, kalfsvlees aangeprezen. SP-Tweede Kamerlid Krista van Velzen heeft hierover om opheldering gevraagd. Van Velzen: “Reclame maken mag, maar doe dat niet met ons belastinggeld.” Eerder stelde de SP ook al de miljoenenbijdrage van EU-subsidies aan de promotie van kip en bloemen aan de kaak.

Nationale ombudsman Alex Brenninkmeijer

“De burger is een nummer geworden”

“Ik ben geen geharnast jurist”, zegt Nationale ombudsman Alex Brenninkmeijer. Liever dan zich blind te staren op de letter van de wet, houdt Brenninkmeijer zich bezig met de gevolgen van het recht voor individuele mensen. De persoonlijke noot, in een ambtelijke wereld die soms erg veel weg heeft van het verzameld werk van Kafka.

Wie een conflict heeft met een overheidsinstantie en daar met de betrokken ambtenaren niet uit komt, kan een klacht indienen bij het kantoor van Alex Brenninkmeijer (58). In 2005 heeft de Tweede Kamer hem benoemd tot Nationale ombudsman. Hij onderzoekt of de overheid correct gehandeld heeft, bemiddelt en brengt misstanden onder de aandacht van politiek en media. Voorheen was hij onder meer werkzaam als rechter en hoogleraar staatsrecht in Leiden. “Als ombudsman krijg ik de kans om op een wat informelere manier om te gaan met problemen waar burgers tegenaan lopen, dan toen ik nog rechter was. Het gaat niet primair om hoe een zaak juridisch in elkaar zit, maar om gevolgen van overheidshandelen voor mensen. Ik ben niet alleen iemand die het heel interessant vindt het juridische vak te bestuderen, ik voel vooral een grote betrokkenheid bij de individuele mens. Bemiddeling als conflictoplossing in plaats van de gang naar de rechter wint steeds meer terrein”, zegt Brenninkmeijer. “De onafhankelijkheid van de functie spreekt me ook erg aan. De ombudsman kan zich vrij over allerlei zaken uitspreken. Als rechter heb ik weleens visies verwoord die haaks stonden op de gangbare opvattingen, en dat werd niet altijd gewaardeerd. Ik was heel kritisch over de ontwikkeling van de bestuursrechtspraak. De Algemene wet bestuursrecht (de Abw, die onder meer de regels voor de verhouding tussen

overheid en burgers bevat –red.) heeft allerlei procedurestappen in juridische regels vastgelegd die nauwelijks ruimte voor souplesse bieden, en is zo volledig vast komen te zitten. Als er iets misgaat is het heel moeilijk dat in goede banen te leiden. Mensen raken als het ware gevangen in de Abw-bureaucratie.”

Is de Nederlandse burger tevreden over de overheid?

“Naarmate de punten waarop de burger met de overheid te maken heeft concreter zijn, is hij tevredener. Veel dingen zijn heel goed geregeld in Nederland: straatverlichting, vuilophaaldienst. Mensen denken er al niet eens meer over na, zo vanzelfsprekend is dat. Als je burgers echter vragen stelt over zaken die meer op afstand staan – zoals: wat vind je van het functioneren van ‘Den Haag’ – worden antwoorden veel minder positief. Dat is te abstract en te veraf. Bovendien doet de rijksoverheid het minder goed dan gemeenten. Ik vind wel dat de verhouding tussen overheid en burger verruwt. De overheid heeft onvoldoende oog voor de mens, voor het menselijke. De burger is een burger-‘service’-nummer geworden, waarbij ik het woord service expres tussen aanhalingstekens zet. Aan de andere kant zie je dat de burger zich steeds minder verbonden voelt met de overheid en minder geduld heeft. Mijn dringend advies is dan ook: zoek de burger

op. Het heeft een geweldig positieve uitwerking als de overheid persoonlijk contact opneemt wanneer er iets niet goed gaat. Gewoon even de mensen bellen. Bij het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen, het UWV, is hierdoor het aantal juridische zaken met wel veertig tot zestig procent gedaald.”

Is dat alles?

“Het probleem moet natuurlijk naar behoren opgelost worden, maar door een telefoontje krijgt de overheid een gezicht of een stem en dat waarderen mensen. Als je een boze brief schrijft aan de gemeente en iemand neemt de moeite om even te bellen, dan is de angel er vaak al uit. Gehoord worden en serieus genomen worden zijn heel menselijke behoeften. Kijk, de overheid mag van alles automatiseren, de standaardbrieven mogen wat mij betreft best door een computer gegenereerd worden, maar op het moment dat er iets fout loopt moet daar persoonlijke aandacht aan besteed worden. Dat dwingt overheidsinstellingen ook om over hun eigen muurtje te kijken en te zien dat een probleem bijvoorbeeld bij het UWV, maar ook bij de Belastingdienst speelt.”

Ik zie in uw boekenkast het verzameld werk van Franz Kafka staan. Vakliteratuur?

“Kafka is een merksnaam geworden voor de anonimiteit. En voor de overheid als

**"Zorg en markt
vind ik niet
goed bij elkaar
passen"**

onzichtbare, onkenbare en ongrijpbare macht die over de belangen van de burger beslist, waardoor de burger heel zwaar in de problemen komt.

Je ziet dat Kafka zelf daar ook een aandeel in heeft. Het zijn voor een belangrijk deel zijn eigen hersenspinsels en hij wordt letterlijk gek van de overheid. Dat zie ik zelf ook vaak. Mensen krijgen een grote achterdocht. Meestal onterecht, de overheid is vrijwel nooit kwaadwillend. Wel onwetend, onachtzaam en onverschillig. Als je ze samen aan tafel zet, ziet de burger dat de overheid wel betrokken is en idealen heeft en dat is heel waardevol.

Ik ontmoette eens een dame die hier in Den Haag veel en vaak demonstreert. Toen ik haar voor het eerst op straat zag, trof me haar outfit. Ze had een ludiek uniform aan en een snor opgeplakt. Ik zag in eerste instantie niet eens dat het een vrouw was. Het bleek dat ze bij mij een zaak had lopen. Ze was opgepakt omdat ze zich schuldig zou hebben gemaakt aan vermomming tijdens een internationale conferentie. Dat is natuurlijk flauwekul. De rechter was al van mening dat er geen sprake was van vermomming; maar dat oppakken klopte natuurlijk ook niet. Is dat kwaadwilligheid van de politie? Ik zou eerder zeggen geweldige domheid. Dat de overheid niet begrijpt dat zo'n mevrouw, op haar manier, ludiek aan het demonstreren is en dat daar ook ruimte voor moet zijn.

Er ontstaan wel vaker rare problemen rondom demonstraties. Daarom hebben we een demonstratiekaartje gemaakt, waarop de spelregels voor betogingen staan. Dat kunnen demonstrant en agent aan elkaar laten zien om conflicten te voorkomen. Kijk, het past heel mooi in een portemonnee. Of onder de pet van de agent."

Spelen politieke ambities van bewindspersonen een grote rol bij het functioneren van overheidsinstellingen?

"Jazeker. Een minister kan heel trots zijn een bepaalde wet door het parlement te hebben gekregen en de champagne ontkurken, maar dan begint het pas. Voor de uitvoering is te weinig aandacht en dat leidt tot moeilijkheden. Dat merken we onder meer bij de overgang van de huursubsidieregeling naar het huurtoeslagenstelsel. Die moest door de Belastingdienst worden uitgevoerd

en trad al in werking voor de systemen er klaar voor waren. Als systemen niet op orde zijn, kan dat heel nare gevolgen hebben. Bijvoorbeeld voor een oude mevrouw wier man was overleden. Dat had ze keurig doorgegeven, maar nog een tijdlang werd ze benaderd alsof ze nog met hem getrouwd was – omdat de Belastingdienst dat niet in het systeem kon invoeren. Dat is natuurlijk ontzettend pijnlijk. Als er even meer tijd was uitgetrokken voor een zorgvuldige invoering van veranderingen, zou dit niet nodig zijn geweest.

Nog een voorbeeld: het UWV. Dat is een bijzonder moeilijk geval, wat al een aantal jaren hoog scoort op de klachtenranglijst. De organisatie is indertijd ontstaan uit fusies van een aantal verschillende instanties, wat grote IT-problemen met zich meebracht. Zo behandelde ik de zaak van een vrouw die met zwangerschapsverlof was gegaan en daarom een uitkering kreeg van het UWV. Zij kreeg vervolgens een miskraam. Heel triest, natuurlijk. Het UWV bleef haar maar als zwangere benaderen en aanschrijven. Dat was natuurlijk ontzettend pijnlijk. Ook toen het UWV had onderkend dat er een fout was gemaakt, bleef het doorgaan omdat hun systemen het bericht 'einde zwangerschap wegens miskraam' niet konden verwerken. Op zo'n moment zie je een heel harde confrontatie tussen het menselijke drama en een geautomatiseerd systeem waarin voor dat drama geen ruimte is. Tegenover de IT-moeilijkheden staan wel weer investeringen in klantencontact bij het UWV. Daar worden medewerkers op getraind. In het UWV-gebouw heeft de directie tijdelijk 'De Buitenwereld' gecreëerd: een ruimte waar medewerkers via simulaties ervaren hoe vervelend het is om met een bureaucratie te maken te hebben. Dat leidde tot een afname van het aantal klachten."

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is ook een instelling die op veel kritiek kan rekenen.

"Bij de IND was er iets anders aan de hand. Ten tijde van minister Verdonk was er sprake van een uitermate negatieve politieke stroming ten aanzien van vreemdelingen. Toen heb ik gezegd: je kunt niet je politieke visie op vreemdelingen, en het restrictieve beleid dat de minister voorstaat, vertalen in het slecht behandelen van vreemdelingen. Dat was een fundamentele fout. Het gaat nu zeker

beter bij de IND. Na een tijdlang slecht te hebben gescoord in mijn jaarverslagen en door een negatief rapport van de Algemene Rekenkamer is men zich af gaan vragen: 'Voor wie doen we ons werk eigenlijk?' Nou, voor de mensen die een vergunning aanvragen natuurlijk. Toen dat duidelijk werd, is het aantal klachten verminderd."

Zo simpel?

"De wisseling van bewindsvrouwe speelt zeker ook een rol. In de uitvoering van het beleid van mevrouw Albayrak kan ik me beter vinden. Over haar politieke keuze voor een streng vreemdelingenbeleid ga ik natuurlijk niet. Maar ik vind wel dat mensen op een goede manier behandeld moeten worden, niet te lang moeten wachten en op een goede manier te woord moeten worden gestaan. Dat gaat onder Albayrak veel beter."

U zei eerder dat gemeenten het beter doen dan de rijksoverheid. De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de WMO, pakt toch niet overal even goed uit.

"Met name in de thuiszorg is op veel plaatsen heel erg veel misgegaan. Dat zat hem in de wijze van aanbesteden: tegen de laagst mogelijke prijs. De veranderende rol van mensen die in de thuiszorg werken is zeer schadelijk geweest: eerst waren ze in loondienst en vervolgens zijn ze gedwongen als zelfstandige te gaan werken. Nu de economie in crisis is, zie je wat daarvan de consequenties zijn. Afgezien daarvan zijn veel mensen die vol overgave in de zorg werken weggejaagd uit het systeem, vanwege de manier waarop gemeenten en zorginstellingen met hen zijn omgegaan. Het gaat nu om minuten afstoffen, seconden pillen geven. Dat is een respectloze manier om met het onderwerp thuiszorg om te gaan. Dat heeft zowel de thuiszorgwerker als de cliënt heel veel pijn gedaan."

Is dat een probleem van de uitvoering of van de WMO zelf?

"Overdragen van de zorg aan gemeenten vind ik niet bezwaarlijk, dit type taak kan eigenlijk beter op lokaal niveau geregeld worden. Wat de WMO nekt is de marktwerking. Zorg en markt vind ik niet goed bij elkaar passen. Het werd ook heel bureaucratisch aangepakt. Bij zorg moet je je afvragen waar maatschappelijk gezien

"De overheid is niet kwaadwillend; wel onwetend, onachtzaam en onverschillig"

de belangrijkste waarde zit. Dat is natuurlijk de relatie tussen degene die de zorg nodig heeft en degene die hem geeft. Dat is niet in geld of factureerbare minuten uit te drukken. Die meerwaarde is verdwenen bij de WMO."

Controle op een deugdelijke uitvoering van wetgeving is ook een taak van de politiek. Kwijt die zich voldoende van haar waakhondtaak?

"Nee. Een groot probleem blijft altijd het regeerakkoord en de steun van regeringspartijen voor het beleid, waardoor de kritische rol van het parlement veel beperkter is dan hij zou moeten zijn. De rol van de oppositie is heel belangrijk, maar ook heel ondankbaar. De stemverhoudingen zijn zodanig dat de parlementaire meerderheid de andere kant opgaat. Hierdoor is een negatief beeld ontstaan van de werking van de politiek. Het

aanzien van parlementariërs in de samenleving is heel laag in vergelijking met, laten we zeggen, een huisarts. Scheiding van de machten, de trias politica, is in de praktijk een duus politica geworden: de wetgevende en uitvoerende macht zijn ineengeschoven. Dat is niet goed voor de werking van de democratie. Het legt meer druk op de rechter, wiens rol ook nog eens op de korrel wordt genomen. Met een pleidooi voor minimumstraffen beperkt men de vrijheid van de rechter en vergroot men op een heel ruwe manier zijn politieke invloed. Dat is zeer schadelijk voor de checks-and-balances van het democratisch systeem."

Wat zijn onderwerpen die buiten uw terrein vallen waar u wel iets over zou willen zeggen?

"Over een aantal belangrijke onderwerpen als zorg, huur, jeugd en onderwijs heb ik niets of maar ten dele iets te zeggen. Dat

komt omdat belangrijke delen geprivatiseerd zijn. Ik ga alleen over overheidsinstellingen. In het buitenland kunnen mijn collega's ook klachten over bijvoorbeeld de energiesector behandelen. De burger beschouwt energie wel degelijk als een verantwoordelijkheid van de overheid. Ik zou daar wel iets mee moeten kunnen doen. In het bijzonder gezien het feit dat bij organisaties waar de ombudsman zich mee bemoeit, de interne klachtenregelingen zich positief ontwikkelen.

In de private sector is het klachtenrecht van heel wisselende kwaliteit en daar komen ze mee weg. Er is daar geen extern klachtrecht dat als luis in de pels fungeert. Ook daarom zou ik me graag met huurzaken en energiebedrijven bezighouden."

Tekst Christine de Vos
Foto's Suzanne van de Kerk

Oost-Groningen

Groeten uit het nieuwe Oldambt

De gemeenteraadsverkiezingen komen eraan. De meeste Nederlanders mogen in maart 2010 naar de stembus, maar op enkele plaatsen is het in november al zover. Zoals in de 'nieuwe' gemeente Oldambt in Oost-Groningen, ooit de Graanrepubliek van Nederland, nu thuishaven voor de omstreden Blauwe Stad.

Een reportage over Oost-Groningen. Om preciezer te zijn over het Oldambt. De atlas moet er aan te pas komen om het gebied te lokaliseren. Prachtige namen prikkelen de fantasie, zoals Hongerige Wolf en Finsterwolde. Een belletje begint te rinkelen: is dit niet het gebied waar Domela Nieuwenhuis de revolutie predikte en waar de communisten grote aanhang verwierven? De landarbeiders in hun povere onderkomens kwamen hier in verzet tegen de grote

herenboeren, die in de negentiende eeuw enorme rijkdommen vergaarden met de verbouw van graan.

Met die rijkdom is het in de voormalige 'Graanrepubliek van Nederland' gedaan. De laatste decennia kreeg de landbouw het zwaar te verduren, waardoor veel werkgelegenheid verdween. De regio draagt het stempel van 'achtergebleven', van een streek waar niets gebeurt, waar de mensen wegtrekken en waar geen toekomst is. Toch

bestaat hier ook zo iets als de Blauwe Stad, een immens project voor wonen, werken en recreatie. En zijn er innovatieve ondernemers, grotere en kleinere, die barsten van de ideeën en overlopen van enthousiasme voor 'hun Oldambt'. Zij reppen niet van achterstand, maar van kansen en mogelijkheden.

Ook de SP gaat de uitdaging aan om het Oldambt vooruit te brengen. "We moeten gebruik maken van de sterke kanten van de regio en de bevolkingskrimp niet als een soort natuurgegeven zien", meent Rikus Brader, voorzitter van de SP-afdeling in Oldambt. "Dat zullen we ook duidelijk maken in de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen die op 18 november plaatsvinden." Op 1 januari 2010 fuseren 'grote stad' Winschoten, Scheemda en

Reiderland namelijk tot de nieuwe gemeente Oldambt.

Tarwe, suikerbiet, aardappel en hennep

In Oude Pekela zetelt HempFlax, een bedrijf dat zich toelegt op de verwerking van hennep en vlas. Adjunct-directeur Mark Reinders wil liever vandaag dan morgen van deze locatie een *fiber valley* maken, een kenniscentrum voor de ontwikkeling en productie van natuurvezels. Te beginnen met hennep en vlas, maar ook brandnetels en welke vezels ook maar geschikt zijn voor een duurzame productie en toepassing. “Ik sta open voor alle mogelijkheden”, zegt Reinders. Sinds mei 2008 is de zoon van een Groningse akkerbouwer werkzaam als adjunct. “Na mijn studie landbouwkunde en bedrijfskunde had ik voor het grote geld kunnen gaan in de consultancy, maar hier liggen mijn wortels en ik wil dit gebied tot ontwikkeling brengen en de landbouw een nieuwe kans bieden”, vertelt hij. Daartoe ziet hij veel mogelijkheden. “De grond is hier goed voor de teelt van vezelproducten, zoals hennep, en landbouwers zijn op zoek naar nieuwe producten. Hennep is het ‘vierde gewas’, naast de traditionele gewassen tarwe, suikerbiet en aardappel. Die leveren steeds minder op.”

Over hennep bestaan nog weleens misverstanden. Het wordt gezien als een softdrug. “Wiet en hennep verhouden zich als bier tot alcoholvrij bier”, zegt Reinders. “Je zou zo’n achtduizend kilo hennep moeten roken om stoned te worden.” Hij is ervan overtuigd dat hennep weliswaar de wereld niet kan redden, maar dat het wel een van de oplossingen is. “Het gewas is een bron voor hout en vezel, die kunnen worden gebruikt voor duurzame industriële toepassingen. Een van de eindproducten is isolatiemateriaal. De productie ervan vergt minder energie dan die van glasvezel, en hennep haalt zelfs CO₂ uit de lucht terwijl glasvezel juist CO₂ uitstoot. Ook in de toepassing presteert hennep beter: een goede opname en afgifte van vocht zorgen voor een beter klimaat in huis. De prijs van hennepvezel ligt met een hoge energieprijzen lager dan die van glasvezel.” Reinders hoopt dan ook op steun van de lokale politiek. “Die moet achter ons staan. Met meer kapitaal kunnen we nieuwe producten ontwikkelen, zoals het vervaardigen van kledingtextiel uit hennep.” Met lichte

jaloerie kijkt hij naar Duitsland, even verderop. “De overheid daar geeft subsidies op het gebruik van hennep als isolatiemateriaal. Dat zou hier ook moeten. Want de consument wil wel duurzame producten, maar zonder er meer voor te betalen.” Op het moment telen negentig landbouwers hennep voor HempFlax, samen goed voor achthonderd hectare. Iedere hectare levert achthonderd euro winst op. De teelt is niet arbeidsintensief en chemische bestrijdingsmiddelen zijn niet nodig. “Het gewas groeit in honderd dagen tot een hoogte van vier meter, waardoor onkruid geen kans krijgt.” De boeren hebben een teeltcontract, waarbij ze zich verplichten de grond te ploegen, organisch te bemesten en de hennep in te zaaien met zaaigoed van HempFlax. “De teelt van hennep gaat meestal mee in het roulatiesysteem van verbouw en vervangt dan de teelt van tarwe”, legt Reinders uit. “Voor de oogst, die plaatsvindt van begin augustus tot eind september, hebben onze mensen op de werkvloer speciale machines ontwikkeld. De teler heeft er geen omkijken naar, want wij zorgen voor het maaien, het keren van de oogst en het persen van het stro voor transport naar de opslag in onze fabriek. Hiervoor huren we van een agrarisch loonbedrijf zo’n dertig man als uitzendkracht in.”

Verder kijken dan de dorpsgrens

Koning & Drenth is een goedlopend internationaal transportbedrijf, dat actief is in de Benelux, Duitsland en Engeland. Waarom zit dat in Beerta, midden in het Oldambt, waar niets te doen is? Directeur

Gerrit van Staalduinen lacht eens. “Dit is een familiebedrijf, dat is opgericht in de jaren vijftig. Ik ben de eerste mededirecteur die niet tot de familie hoort. Het bedrijf startte als brandstofhandelaar, in turf en gas. Daarna kwam het vervoer van agrarische producten: suikerbieten, aardappelen en tarwe. Begin jaren tachtig kwam hier een grasdrogerij. Daarvoor haalden we kolen uit Amsterdam, dat was goedkoper dan het gebruik van gas. Toen kwam de potgrond, daar zijn we groot mee geworden. Die halen we in Duitsland, net over de grens, en brengen we naar de glastuinbouw in het Westland.” Het bedrijf is gespecialiseerd in het zogenaamde ‘los stort vervoer’, producten die niet zijn ‘ingepakt’. De agrarische producten beslaan nog maar 10 procent van alle vervoer. “Voor dit deel is het van belang om in de regio te zitten. Zo rijden we tijdens de suikerbietenoogst, tussen september en januari, non-stop met zes vrachtwagens van de boeren naar de fabriek in Groningen.”

Voor het internationale transport maakt het volgens Van Staalduinen niet uit waar je zit. Het vervoer van potgrond en afval, zoals oud papier, maakt 90 procent uit van de bedrijvigheid. “Maar hier liggen onze wortels, het kantoorpersoneel en de meeste chauffeurs komen uit de regio.” Zijn grootste zorg is dat de industrie in de regio dreigt te verdwijnen. “Met de soda- en de kartonfabrieken gaat het niet goed. Nu rijden we voor een gipsfabriek in Delfzijl, die moet dan wel blijven bestaan.” Samen met de gemeente en het UWV is Koning & Drenth actief geweest met het opleiden van chauffeurs. Toch bleek het niet eenvoudig

V.l.n.r.: Gerard Strikker (SP-Scheemda), Ralph Steenbergen en Rikus Brader

Personeel van transportbedrijf Koning & Drenth

deze mensen in dienst te nemen. Van Staalduinen: “Oost-Groningers spelen nogal eens de slachtofferrol, het moet ze worden gebracht. Het zijn hier relatief kleine gemeenschappen, waar soms niet verder wordt gekeken dan de dorpsgrens.” Een van de monteurs, die al zestien jaar in dienst is, zegt niet te weten wat hij zou doen als het bedrijf ging verhuizen: “Dit bevalt me prima, werk naast de deur.”

Wereldbazar en Amsterdamse toestanden

Een Nederlands-Turks paar is al jaren bezig om in Bad Nieuweschans een wereldbazar van de grond te krijgen. Samen met Beerta en Finsterwolde vormt de plaats de gemeente Reiderland. Die valt de eer te beurt de armste gemeente van Nederland te zijn. Volgens onderzoek van het Verweij Joncker Instituut vertonen kinderen hier dezelfde graad van achterstand in gezondheid en kennis als in Amsterdam, waarmee ze landelijk onderaan de lijst bungelen. Van de 7000 inwoners is rond de 18 procent werkloos. Volgens initiatiefnemer Petra van Gaanderen is hun project een uitstekende manier om de werkgelegenheid en de economische infrastructuur van de regio te versterken. “Ons project is in feite een visie op de ontwikkeling van Oost-Groningen. Maar tot nu toe hebben het college van Reiderland en Gedeputeerde Staten van de provincie ons getraineed, anders kan ik het niet noemen.” De SP

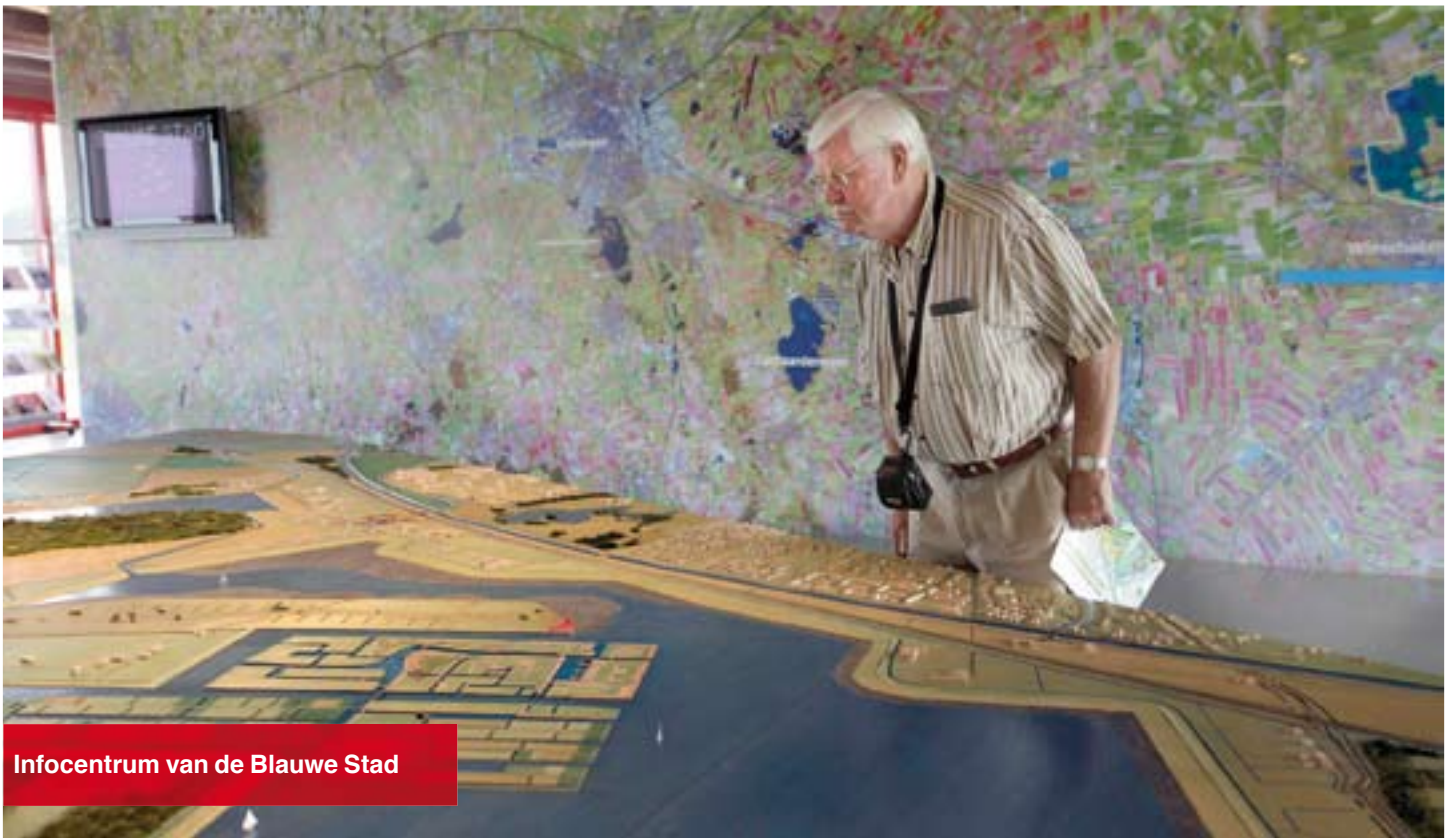
staat wel achter de realisatie van de wereldbazar. Het project voorziet in een weekendbazar, vergelijkbaar met de markt in Beverwijk, waar 450 kleine ondernemers uit de regio hun waar kunnen verkopen. Van Gaanderen: “Veel winkeliers zijn maar een deel van de week open door de concurrentie van grootwinkelbedrijven. Op de bazar vinden ze aanvullende inkomsten, zodat ze het hoofd boven water kunnen houden. We hebben onderzoek laten doen en daaruit blijkt een te verwachten aantal bezoekers van 12.000, die afkomstig zijn uit een straal van 100 kilometer. Bovendien zorgt de bazar voor werkgelegenheid voor voornamelijk lager opgeleiden: hoveniers, schoonmakers en personeel voor de techniek en de horeca. Dan heb je het al gauw over 165 mensen, waarvan 80 fulltimers.”

Van Gaanderen en haar partner winden zich op over de onheuse bejegening van zowel gemeente als provincie. “De gemeenteraad heeft nota bene opdracht gegeven om mee te werken aan de realisatie van de wereldbazar. Door de starre houding van het college zijn we gedwongen rechtszaken aan te spannen, dat is een verspilling van geld. Het project had er al kunnen staan en de mensen hadden al aan het werk gekund. Het college voert aan dat de bazar alleen bestemd is voor een minder draagkrachtige groep. Maar al hoeft geen entree te betalen, er zullen genoeg welgesteldere

bezoekers komen. Met busmaatschappij Arriva hebben we al een overeenkomst voor een goedkope pendelbus vanaf Groningen en parkeren zal hier gratis zijn.”

Nieuwe agenda voor Blauwe Stad

Als er één project omstreden is, is dat wel de Blauwe Stad. Het is bedoeld als een woongebied, een natuurgebied en een meer: het Oldambtmeer. Voor rond de 100 miljoen euro is landbouwgrond omgetoverd in een meer van 600 hectare, even groot als het Sneeker Meer. De provincie Groningen stak er 90 miljoen in, de rest is afkomstig van de drie gemeenten die gaan fuseren tot Oldambt. Varend over het meer wijst commercieel directeur Ralph Steenbergen enthousiast op de kavels en huizen, die allemaal aan het water grenzen. “Dit project geeft een nieuw elan aan de regio”, zegt Steenbergen. “De Blauwe Stad is ontdekt, ieder weekend komen er veel bezoekers. Je ziet ook hoe om het meer heen nieuwe activiteiten ontstaan. Zo is een boer gestart met een jachthaven en een van de bewoners heeft aan huis een ijsmakerij opgezet. Oostwold en Midwolda floreren door de komst van toeristen naar het meer. Het is het grootste project in de regio en dat is niet binnen tien jaar af. De aanloopfase is klaar, er is recreatie ontstaan, de belangstelling voor kavels is groot, maar mensen kopen niet meteen. Dat heeft tijd nodig.” Steenbergen

Infocentrum van de Blauwe Stad

onderstreept de positieve economische effecten van het project voor de regio. “Nieuwe bewoners zorgen voor werkgelegenheid, door de bouw van hun huis, de aanleg van een tuin, de aanschaf van producten. Een aantal ondernemers bundelt hun krachten in het ‘Blauwe Lint’ en voor de noordkant van het meer is een businessplan in de maak. Dit gaat een heel mooi gebied worden”, zegt Steenberg met grote stelligheid.

Rikus Brader beaamt dat het een prachtig gebied is, maar pleit er wel voor om de oorspronkelijke agenda van de Blauwe Stad open te breken. “Het project is opgezet om een grote economische impuls aan de regio

te geven. Het oorspronkelijke concept, waarbij er 1500 bouwkavels zouden worden verkocht aan mensen uit de Randstad met een dikke portemonnee, is mislukt. Sinds de uitgifte in 2005 zijn er hooguit 300 kavels verkocht, en vooral aan mensen uit de regio. Dat ‘nieuwe geld’ van buitenaf is er niet of nauwelijks gekomen.” Bewoner Henk Merk kreeg vaak te horen dat het slecht ging met de Blauwe Stad. “In de media verscheen veel negatiefs, terwijl bewoners het hier geweldig vinden.” Reden om een charmeoffensief te beginnen, door gezamenlijk een pagina in het Dagblad van het Noorden te kopen met nu eens een positief geluid. “Er zijn allerlei voorzieningen, je krijgt hier meer voor je geld dan

bijvoorbeeld in een nieuwe wijk van Groningen en je draagt hier bij aan de ontwikkeling van de regio. Dat is mooi.” Wat niet wegneemt dat hij het eens is met Rikus Brader dat de oorspronkelijke verwachtingen aan herziening toe zijn. Brader: “Het is fantastisch wonen langs het meer, maar ’t loopt niet storm. Veel nieuwe banen zijn er ook niet bijgekomen. We moeten het toekomstperspectief van Oost-Groningen centraal stellen. Je kunt op zo’n mooie plek beter inzetten op de ontwikkeling van toerisme, bijvoorbeeld met een ruim opgezet bungalowpark.”

Tekst Maja Haanskorf
Foto Bart Mühl

De SP in Oldambt

Rikus Brader, Gerard Schrikker en Lian Veenstra zijn het erover eens: voor de ontwikkeling van het Oldambt is een geïntegreerde aanpak voor Oost-Groningen nodig. Dit zal dan ook de inzet zijn voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 november. Brader: “Er moet een nieuwe agenda komen. We moeten alle kansen pakken voor ontwikkeling en aansluiten bij economisch interessante initiatieven.” Het scheppen van banen en opleidingen is van het grootste belang, meent Strikker, voorzitter van de SP-fractie te Scheemda. “Innovatie van landbouw en energie vraagt om hoger en middenkader. In Winschoten moeten opleidingen komen, want er zijn hier vooral lager opgeleiden. Dan kunnen we ook samenwerken met Delfzijl en de Eemshaven, waar hoogwaardige economische ontwikkeling plaatsvindt.” Brader wijst erop dat er gelijktijdig voor voldoende woningen en voorzieningen moet worden gezorgd in de dorpen. “Mensen zijn nu gedwongen te verhuizen naar grotere kernen, omdat er in de kleine gemeenschappen geen huizen meer zijn.” Uit een onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat 90 procent van de plattelandsbevolking in Nederland in kleine dorpen wil blijven wonen, als daartoe de mogelijkheden worden geboden. Veenstra meent dat ook geschoold vakpersoneel nodig is, zoals lassers en technici: “Bedrijven hebben die nodig.” Als Statenlid en fractievoorzitter weet ze hoe behoudend het bestuur kan zijn. “Veel bestuurders zitten er te lang, ze zitten vast aan een stramien. De mensen hier zijn ook vaak murw geslagen. Zelfs op het arbeidsbureau vertelden ze werkzoekenden vroeger dat ze maar thuis moesten blijven, want er was toch geen werk. Dat is niet bepaald motiveerend.” De uitdaging ligt er dan ook in mensen mee te krijgen om anders te gaan denken, een toekomst voor de regio te zien. Brader: “We beloven geen gouden bergen, maar we willen wel de bevolking mee krijgen in een integrale aanpak. Er zijn hier veel belangenverenigingen, waarmee we gaan samenwerken bij de ontwikkeling van dorp en buurt.”

65 blijft 65: door het ganse land!

Ongewenst, onzinnig en onnodig acht de SP de verhoging van de AOW-leeftijd naar 67 jaar. Om dat standpunt kracht bij te zetten ging in juli de Zomertournee 65 blijft 65 van start in Velp en Aalten, in Gelderland. Daarnaast zetten lokale afdelingen het thema op de kaart.

Hij heeft een blitse zilvergrijze Fiddle-scooter, maar zijn leeftijd ligt ongetwijfeld boven de 65 jaar. Voorzichtig manoeuvreert hij op zijn hippe tweewieler langs Parfumerie Douglas. SP'er Johan van Ballegooij spreekt hem aan; of hij de petitie wil ondertekenen. "Nee", antwoordt hij: "Jongeren zijn tegenwoordig steeds ouder voordat ze beginnen met werken. Dan kunnen ze ook wel wat langer doorgaan." Hij brengt een vriendelijke groet, geeft een beetje gas en zoekt ervandoor.

Donderdag 30 juli, Roermond. De 65 blijft 65-Zomertournee doet Limburg aan. 's Morgens werd Horst al aangedaan

en 's avonds is Venlo aan de beurt. Maar de zonnige zomermiddag is voor het Munsterplein in Roermond. Lokale SP'ers uit stad en omgeving krijgen ondersteuning van onder meer de Kamerleden Fons Luijben en Manja Smits en een driekoppige muziekbond, die vandaag met de nieuwe SP-touringcar door Limburg kruisen.

"Doorwerken? Mot ich toch zelf weite!"

Al snel blijkt, dat de meneer met de Fiddle-scooter een minderheid vertegenwoordigt: de meeste mensen tekenen de

petitie grif. Zoals het bejaarde echtpaar, waarvan de vrouw zegt: "Werken is tegenwoordig niets dan stress. Ik zet mijn handtekening voor de jongere medemens." Maar wat vindt de jongere medemens er eigenlijk zelf van? Fons Luijben spreekt twee giechelende meiden aan van een jaar of 17. Of ze de petitie willen tekenen. "Teikene? Woarvuur?" Luijben legt het uit. "Mot ich toch zelluf weite, hoe lang ik straks blijf doorwerken?", zegt een van de twee meiden. "Precies," antwoordt Luijben, "als je dat zelf wil is er niks mis met doorwerken tot je 67°. Maar het moet niet verplicht worden." De kalme uitleg van het Tweede

Juist stijgende inkomsten

“Er worden twee argumenten gebruikt om de verhoging van de AOW-leeftijd te verkopen. De eerste is dat de arbeidsparticipatie van ouderen te laag is. Daar heeft Donner absoluut een punt. Er zijn echter ook ouderen die zich suf solliciteren, maar nergens een plek krijgen. Ligt dat aan de ouderen of aan de werkgevers? Op dit moment werken twee op de drie mensen tussen de 60 en 65 jaar niet. De overgrote meerderheid is afgedankt of arbeidsongeschikt. Als de AOW-leeftijd verhoogd wordt, zal dat alleen maar erger worden en wordt het tegendeel bereikt van het Utopia van Donner waarin ouderen massaal tot hun 67^e werken. In plaats van voorstellen te doen om ouderen aan de slag te helpen, plaatst Donner 65-plussers in een uitzichtloze situatie. Wat het oplevert is onrust, minder zekerheid en vooral veel kansloze sollicitaties.

Het tweede argument is het spookbeeld van de onbetaalbare vergrijzing. Van nu tot 2040 verdubbelt het aantal gepensioneerden. Dat is juist, maar van 1980 tot nu is het aantal gepensioneerden ook al verdubbeld. We geven echter in 2009 als percentage van ons nationaal inkomen niet meer, maar juist minder uit aan de AOW dan in 1980. Dat komt doordat de AOW-uitkering niet is meegegroeid met de groei van de welvaart van de niet-gepensioneerden. Niet alleen is het dus niet zeker dat de uitgaven aan de AOW stijgen door vergrijzing, maar de groeiende groep 65-plussers zorgt ook nog eens voor stijgende inkomsten uit belastingen over pensioenen. Uit cijfers bij de begroting voor 2009 (verstrekkt door minister Donner) blijkt dat ook. Deze belastinginkomsten zijn ruim voldoende om het stijgende aantal AOW-uitkeringen te betalen. Daarom kan 65 maar beter 65 blijven.”

Alfred Kleinknecht (hoogleraar economie en lid van GroenLinks), Harrie Verbon (hoogleraar openbare financiën en lid van het CDA, Niek Stam (vakbondsleider Havens FNV Bondgenoten), Agnes Kant (fractievoorzitter SP) en Paul Ulenbelt (Tweede Kamerlid SP) - Volkskrant 23-06-09

Kamerlid komt aan: beiden tekenen de petitie.

Eerder dit jaar bracht een peiling van FNV Jong aan het licht dat de meeste jongeren tegen verhoging van de AOW-leeftijd zijn. FNV'ers Agnes Jongerius en Jeroen de Glas spraken in een opinieartikel in de Volkskrant over 'de mythe dat de voorgenomen bezuiniging op de AOW in het belang zou zijn van de jongere generaties'. Volgens hen schuift het kabinet een driedubbele rekening door naar de toekomst. Ook Manja Smits is de interesse van jongeren voor het thema opgevallen. “Ook zij maken zich zorgen over de toekomst.”

Een andere mythe is volgens SP-Kamerlid Paul Ulenbelt dat zware beroepen worden ontzien bij de verhoging van de AOW-leeftijd, zoals minister Donner beweert. “Het enige wat Donner zegt is dat er een uitzondering gaat gelden voor mensen die op het moment dat ze 65 jaar worden een zwaar beroep hebben en ook veertig jaar in een zwaar beroep hebben gewerkt. Deze uitzondering is een wassen neus. Vrijwel alle mensen die een zwaar beroep hebben zijn al voor hun 65^e gestopt”, legt de SP'er uit. “Daar komt nog bij dat zijn voorstel een overgangsmaatregel is. Het

geldt voor een paar achtereenvolgende jaren waarin mensen 65 worden. Na die overgangperiode moeten ook de mensen met zware beroepen doorwerken tot 67. Dus zware beroepen worden niet ontzien.”

Om degenen met misschien wel het allerzwaarste beroep daarvan te doordringen, voerden SP'ers uit het hoge noorden op 27 juli actie bij het jaarlijkse Truckstar Festival in Assen. Tussen de blinkend opgepoetste Scania's, DAF's en Volvo's trok dat zeker de nodige aandacht. Ook opvallend: in Nijmegen droegen SP'ers hun boodschap aan de Vierdaagse-

wandelaars uit met bedrukte t-shirts: 'Doorlopen tot 67? Geen probleem! Doorwerken wel!'

Terug in Roermond. Het loopt tegen de klok van vijven. Fons Luijben is nog druk in gesprek met winkelend publiek, maar de rest neemt een korte pauze. Even een broodje, de spullen opruimen en dan weer de bus in, want Venlo wacht. En op het tourschema voor de weken daarna staan onder meer Hilversum, Deventer, Breda en Gorinchem.

Tekst Rob Janssen
Foto's Rob Voss

Fraude, geweld en dubieuze kandidaten

De definitieve uitslag is nog niet bekend, mogelijk komt er een tweede ronde. Aan SP-Tweede Kamerlid en buitenlandspecialist Harry van Bommel de vraag of de presidentsverkiezingen van 20 augustus in Afghanistan vrede en stabiliteit dichterbij gaan brengen.

Harry van Bommel: “Er is hoogst waarschijnlijk fraude gepleegd. De verkiezingscommissie heeft 2500 klachten binnengekregen waarvan er zeventien ernstig genoeg zijn om de uitslag te beïnvloeden. Er is een behoorlijk aantal stemlokalen dicht gebleven en in delen van het land kon vanwege de onveiligheid niet worden gestemd. Daar komt bij dat de zittende president Karzai een van de ergste krijgsheren heeft uitgekozen als kandidaat voor het vice-presidentschap, Mohammad Qasim Fahim. Een man die enorm veel bloed aan zijn handen heeft. Het is dus zeer de vraag of je van vrije en eerlijke verkiezingen kunt spreken. Daardoor is het ook nog maar de vraag of we straks met een legitieme president van Afghanistan te maken hebben, met iemand die werkelijk de steun van een meerderheid van de bevolking heeft. Dat heeft consequenties voor de westerse aanwezigheid in dat land, en dus ook voor die van Nederland. Wij zitten daar formeel op uitnodiging van de regering; van de president, want Afghanistan kent

een presidentieel regime waar de president de regering benoemt. Als de president slechts een zeer smalle basis onder de bevolking heeft, en het niet duidelijk is of hij de verkiezingen wel eerlijk heeft gewonnen dan is het de vraag wat de legitimiteit van onze aanwezigheid daar is.”

Tijd voor een nieuwe aanpak

“Nog afgezien van die vraag naar de legitimiteit van de buitenlandse militaire aanwezigheid, moeten we constateren dat die aanwezigheid in Afghanistan onderdeel van het probleem is geworden. De buitenlandse troepen zorgen niet voor veiligheid in Afghanistan, maar trekken eerder onveiligheid aan. 2008 was het jaar met de meeste burgerslachtoffers. En het zou best kunnen dat 2009 dat record nog breekt. Sinds 2001 is het in Afghanistan ieder jaar onveiliger geworden, terwijl de buitenlandse troepenmacht ieder jaar groter is geworden.

President Obama heeft dit jaar al 21.000 extra troepen gestuurd, waaronder veel gevechtsmilitairen. Dat maakt de problemen alleen maar erger. Er moet erkend worden dat de Taliban, die als de vijand wordt gezien, niet militair te bestrijden is – met militaire macht is niet van de Taliban te winnen. Dat komt omdat de Taliban onderdeel is van de Afghaanse bevolking. De Taliban moet gezien moeten worden als een partij die ook nodig is om tot een oplossing te komen. Er zal onderhandeld moeten worden, gesproken over opname van de gematigde Taliban in het bestuur. Er zal een staakt-het-vuren moeten worden gesloten als een van de stappen op weg naar vrede. De huidige strategie van militaire confrontatie heeft gefaald. Er moet een nieuwe aanpak komen, een nieuwe strategie. Dat is veel belangrijker dan deze zeer dubieuze verkiezingen.”

Tekst Willem Bos

Foto Jeroen van Loon / Hollandse Hoogte

“En morgen zitten jullie in Amsterdam, hè”

Voor de derde keer onderzocht ROOD deze zomer de praktijk van het vakantiewerk. Met onaangekondigde flexinspecties willen de actievoerders controleren of werkgevers zich aan alle flexwerk-regels houden. Ditmaal hadden ze de winkeltjes op treinstations in het vizier. Er wachtte de actievoerders echter een verrassing.

3 augustus, Utrecht Centraal. Een beetje onzeker zijn ze wel, de ROOD-jongeren die de eerste flexinspectie van dit jaar gaan uitvoeren. Zouden ze bij de AH to Go voldoende de kans krijgen om rustig met het personeel te praten? Maar ROOD-bestuurslid Lieke Smits verzekert: “Werknemers hebben het recht om op de werkvloer te praten over hun arbeidsvoorwaarden.”

Strijdlustig stapt de groep het kleine supermarktje binnen. En dan... verbijstering alom. Want daar staan midden in de winkel de filiaalmanager van de AH to Go en de regiomanager van NS-winkeluiterbater Servex triomfantelijk de ROOD-leden op te wachten. Breeduit glimlachend wordt de groep begroet en spontaan begint filiaalmanager Wilco Tromp uit te leggen hoe hij met z'n werknemers omgaat. “Dit is onze belangrijkste winkel, we zorgen er daarom zeker voor dat alles hier in orde is. We hebben niets te verbergen. De computer is zo geprogrammeerd dat we niet tegen de CAO in kunnen gaan.”

Ah ja. De enkeling van ROOD die nog denkt aan toeval, wordt snel wakker als vervolgens de Burgerking, Smullers, Swirl's en De Tijd worden bezocht. Normaal gesproken is de NS heel streng ten aanzien van media en acties, maar vandaag mag bijna alles. Zonder te vragen wie ze is en wat ze komt doen stappen de NS-toezichthouders op Lieke Smits af. “Je mag iedereen alles vragen en overal fotograferen, als je maar geen flyers uitdeelt.”

De managers van Servex blijken zelfs zo goed voorbereid, dat ze het ROOD-inspectieschema uit hun hoofd weten: “En morgen zitten jullie in Amsterdam, hè.” Smits: “Hoe wisten ze dat we zouden

komen? We hebben niet eens een persbericht naar hun gestuurd!” Tijdens de tweede inspectieronde in Amersfoort valt het Smits op dat werknemers veel vrijer praten: “Geheel toevallig geven mensen hier ook uitgesproken negatieve reacties, terwijl in Utrecht niemand dat deed.” Zelfs de managers zijn loslippiger in

Amersfoort. Zo laat een van hen met een vette knipoog weten: “Ach, we werken lang en we betalen slecht.”

Aan het einde van de inspectieweek, kijkt Smits argwanend terug op de flexinspecties. “Ik heb zelfs gehoord dat ze extra personeel ingehuurd hebben om alle klanten te kunnen helpen tijdens de inspectie”, aldus Smits. Kan ze dan wel iets zeggen over de resultaten? “We hebben hele wisselende verhalen gehoord. Sommige mensen waren positief, maar we hebben ook gehoord dat jongeren op hun drieëntwintigste geen contractverlenging meer krijgen, omdat ze dan te duur worden. We hebben ook het vermoeden dat de behoefte van jongeren aan zekerheid door werkgevers vaak gebruikt wordt om tot slechtere arbeidsvoorwaarden te komen. Bovendien merkten we dat werknemers andere antwoorden gaven als hun managers niet meekeken.”

Smits heeft sterk het vermoeden dat de uitslag van het onderzoek heel anders geweest zou zijn als de managers niet op de hoogte geweest waren. ROOD heeft daarom besloten om het resultaat nog niet te publiceren en verder te gaan met de flexinspecties.

“Servex is een dochterbedrijf van NS, en de Nederlandse staat is honderd procent aandeelhouder van NS. Het zou toch wel heel erg zijn als zo'n bedrijf zich al niet aan de regels houdt. We gaan daarom net zo lang door met actie voeren tot we zeker weten dat Servex zijn werknemers echt fatsoenlijk behandelt. Juist in deze onzekere economische tijden moeten jongeren ook een bestaan kunnen opbouwen.”

Tekst Jola van Dijk
Foto's Rob Voss

Egotripperij laat auto-industrie wankelen

Porsche Megalomania

Sportwagen-icoon Porsche wordt opgeslokt door autogigant Volkswagen. Angstig volgden honderdduizenden werknemers maandenlang de persoonlijke strijd tussen twee Duitse captains of industry, die weleens even zouden laten zien wie er wint. Om geld, macht of bedrijfsbelangen ging het daarbij allang niet meer.

Zijn naam klinkt als die van een sprookjeskoning. Of van een tovenaar. Wendelin Wiedeking. Chef van Porsche, wonderkind van de Duitse auto-industrie. Ooit door concern-patriarch Wolfgang Porsche naar voren geschoven, saneerde Wiedeking begin jaren negentig de noodlijdende sportwagenfabriek en bracht het merk weer terug aan de top. Dat die operatie destijds eenderde van de ongeveer 10.000 werknemers hun baan kostte, was snel vergeten. Vorig jaar nog introduceerde Wiedeking een bedrijfs-economisch unicum, dat behelsde dat Porsche meer winst dan omzet(!) behaalde.

Was het zelfoverschatting? Kortzichtigheid misschien? Of kwam het door 'de' crisis?

Feit is dat Wiedeking precies een jaar later doorgaat voor degene die het voortbestaan van Porsche én Volkswagen – samen goed voor bijna 400.000 werknemers wereldwijd – op het spel zette en uiteindelijk de werknemers van Porsche in een tranendal deed belanden.

“De staart die met de hond kwispelt”

En dat terwijl het zo goed ging met Porsche. Zó goed, dat Wendelin Wiedeking vorig jaar een idee kreeg. Een geniaal idee. Een gigantisch plan dat zijn

weerga niet kende: een overname van de vijftien keer zo grote autogrootmacht Volkswagen. De beide autofabrikanten waren altijd al innig met elkaar vervlochten. Dat is terug te voeren op het feit dat het ontwerp van de beroemde Volkswagen Kever gebaseerd is op de legendarische Porsche 911. Toen na de Tweede Wereldoorlog de Kever opnieuw in productie genomen werd, kreeg Porsche als patenthouder licentiegelden van Volkswagen. Laatstgenoemde groeide echter uit tot een van de grootste concerns ter wereld en kreeg als zodanig een ijzersterke grip op Porsche, dat voor de peperdure ontwikkeling van techniek en design in toenemende mate afhankelijk werd van de grote broer.

En dat had Wiedeking nooit helemaal lekker gezeten. Het kon toch niet zo zijn dat een producent van goedkope volkswagen-tjes voor Jan Modaal zijn wil kon blijven opleggen aan het gerenommeerde huis van 'zijn' oogstrelende snuisterijen op wielen? Bovendien: bij Volkswagen hadden de vakbonden een dikke vinger in de pap en tot overmaat van ramp gold dat ook voor de deelstaat Niedersachsen. Werknemers en overheid; niks voor Wiedeking. En dus opende hij als een ware *investment banker* de aanval op Volkswagen-aandelen. “*Der Schwanz der mit dem Hund wedelt*”, schamperden de Duitse media: “De staart die met de hond

kwispelt”. Ook de vakbonden gaven massaal blijk van hun ongenoegen, bang als ze waren voor de komst van de kille saneerder Wiedeking. Maar vooralsnog had de tovenaar goede kaarten.

Maar toen kwam de crisis. Incens bleek Porsches overnamekas drijfzand; ineens

Ego-kapitalist Wiedeking

was er sprake van een schuld van zeven tot tien miljard. En ineens verscheen ook Ferdinand Piëch ten tonele, de grote man van Volkswagen. Piëch behoort als zoon van Louise Porsche – een tante van patriarch Wolfgang – ook tot de Porschedynastie, maar werd daarbinnen nooit echt voor vol aangezien. Hij behoorde

‘slechts’ tot de aangetrouwde tak. Wel wist Piëch zich naar de top van Volkswagen te werken en met zijn familie-aandelen hield hij tegelijkertijd greep op Porsche. Nu Wiedeking zich met zijn megalomane overnameplannen in de nesten gewerkt had, was de tijd voor Piëch aangebroken om wraak te nemen op degenen die hem jarenlang kleineerden.

Wat volgt is een ronduit kinderachtig spel van speldeprikken en plagerijtjes op het hoogste niveau. Oog voor bedrijfsbelangen hebben de heren niet meer, laat staan voor werknemersbelangen. Zo laat Piëch met bijtende ironie weten dat Volkswagen best bereid is om Porsche op te slokken teneinde de kleine broer uit de schulden te helpen. Woedend gaat Wiedeking vervolgens op zoek naar buitenlandse investeerders, om toch vooral ervoor te zorgen dat die gehate Piëch met zijn tengels van Porsche afblijft. Hij vindt zowaar nog iemand: sjeik Hamad bin Khalifa al-Thani uit het oliestaatje Qatar. Deze zou al een bezoek hebben gebracht aan de Porsche-fabriek, waarbij onder meer via het nieuwsblad Focus ‘per ongeluk’ uitlekt dat de sjeik zo gek is op auto’s dat-ie meteen de nieuwste Porsche Panamera besteld heeft. Piëch op zijn beurt begint openlijk te koketteren met zijn afspraakjes met Christian Wulff, de machtige minister-president van de deelstaat Niedersachsen die grootaandeelhouder van Volkswagen is. Het doel daarvan was het wekken van de suggestie, dat Wiedeking vooral niet moest gaan denken dat hij wat te zeggen zou krijgen in een mogelijk gefuseerd Volkswagen/Porsche-concern. De deelstaat zou hierin hoe dan ook zijn invloed behouden. En hijzelf, Piëch, al helemaal.

In deze kringen draait het niet meer om geld, macht of vrouwen

Toen werd het Wiedeking duidelijk: Ferdinand Piëch is een maatje te groot. Christian Wulff ook, want hij is een belangrijke steunpilaar en partijvriend van bondskanselier Angela Merkel. Zo bezien was Wiedekings wanhopige poging om staatssteun uit Berlijn te krijgen bij voorbaat kansloos. Zo rest de tovenaer van weleer slechts een berg schulden, enorm gezichtsverlies en een uiterst wankele positie binnen het Porsche-concern, dat hij aan de rand van

de afgrond bracht. Hij verloor de krachtmeting waarvan hij de risico’s niet zag. Wie zo dicht bij God staat als ik, die loopt geen risico, moet hij gedacht hebben. In de wereld van Wendelin Wiedeking gaat het allang niet meer om geld, macht of vrouwen, want dat hebben ze allemaal al genoeg. In de wereld van de groot-industriële gaat het om ego’s, om trots en om vernedering van andere ego’s. Centraal staat de vorming van een éénpersoons-elite met de verheerlijkte eigen persoon als enig lid. In al zijn zelfgenoegzaamheid zag Wiedeking over het hoofd dat andere, nóg grotere jongens met precies hetzelfde bezig zijn. Dat werd hem fataal.

Op 23 juli doet Wiedeking het enige wat hij nog kan doen: opstappen. Op dezelfde dag geeft het Volkswagen-concern groen licht voor de overname van Porsche. De financieel zwaar aangeslagen sportwagenfabrikant had geen keus meer. En dus is het debacle compleet.

Wat de fusie op de langere termijn voor de ruim 12.000 werknemers van Porsche betekent, is onduidelijk. Het is aan te nemen dat Volkswagen flink het mes zal zetten in de Porsche-organisatie. Een afslanking van op z’n minst de verkoop- en ontwikkelingsafdelingen ligt voor de hand. Ook vragen experts zich hardop af of Volkswagen zelf zich niet vertild heeft aan de overname, nu de gehele auto-branche door de crisis in de malaise zit. Problemen bij Volkswagen betekenen automatisch problemen bij de bedrijven die onder de paraplu van het concern vallen, waaronder Audi, Skoda en Seat. En nu dus ook Porsche.

Wiedeking zelf hoeft zich in elk geval geen zorgen over de toekomst te maken. Hij kreeg een afscheidspremie van 50 miljoen euro. Als dank voor bewezen diensten.

Tekst Rob Janssen

Foto LAIF / Hollandse Hoogte

Tekst Jola van Dijk
Foto Suzanne van de Kerk

“Lid worden van de SP was voor mij vanzelfsprekend”

De 23-jarige Meltem Okçu uit Capelle aan de IJssel komt uit een links nest en is sinds twee jaar zelf ook politiek actief. In het dagelijks leven studeert ze rechten in Rotterdam. Daarnaast is Meltem afdelingsbestuurslid en werkt ze twee dagen per week op het landelijk partijkantoor om inkomende mail te beantwoorden.

Heb je nog tijd voor hobby's?

“Ja, ik lees graag en hou echt heel veel van muziek, cultuur en dansen. Ik kom uit een muzikale familie, dus we treden ook weleens samen op.”

Wat voor muziek spelen jullie?

“Vooral Turkse en Koerdische volksmuziek, maar bijvoorbeeld ook klassieke en moderne muziek. Ik speel sinds mijn achtste piano, heb gitaar- en percussielessen gehad en mezelf aangeleerd om een Turks snaarinstrument te bespelen.”

Waarom werd je lid van de SP?

“Ik was al twee maanden actief voor de partij toen ik lid werd, dus het was eigenlijk vanzelfsprekend. Het belangrijkste voor mij is dat de SP probeert te voorkomen dat groepen in de samenleving uit elkaar gedreven worden.”

Heb je politieke ambities?

“Ik zit nog midden in mijn studie. Er zijn zoveel mogelijkheden dat ik het nu echt nog niet weet. Oh ja, ik stel me wel kandidaat voor de raadsverkiezingen volgend jaar.”

Wat zou je willen bereiken als gemeenteraadslid?

“De muziekschool in Capelle is door de gemeente wegbezuinigd. Meer dan de helft van de leerlingen heeft daardoor moeten stoppen met muzieklessen. Ik wil dat de gemeente weer haar verantwoordelijkheid neemt.”

Wat brengt de kapitalist in je naar boven?

“Kleding, tassen, sieraden en schoenen! Als ik ga winkelen ken ik bijna geen grenzen.”

ZIEN

Foto Rob Voss

De Storm

Ruim 56 jaar na de watersnoodramp heeft regisseur Ben Sombogaart deze als achtergrond gebruikt voor zijn nieuwste film: *De Storm*. Sombogaart is vooral bekend geworden met verfilmingen van Annie M.G. Schmidts verhalen, maar richt zich sinds *De Tweeling* en *Brideflight* ook op serieuzere thema's. Met gevoel voor dramatiek heeft hij nu een complete polder in België onder water gezet. Het resultaat is een film waarin de gevolgen van de storm voor het naoorlogse Zeeland overweldigend duidelijk worden. De jonge alleenstaande Julia vecht ondertussen om haar baby terug te vinden in de chaos van de reddingsactie. (Jola van Dijk)

De Storm
Regie Ben Sombogaart
Vanaf 17 september in de bioscopen

HOREN

Goodbye Krezip

Vorig jaar mei speelde Krezip nog op de SP-ledendag, maar inmiddels is het feest echt voorbij. Op 27 juni gaf de band haar aller-allerlaatste optreden in de Heineken Music Hall. Met de concertregistratie *Sweet Goodbye* kunnen liefhebbers alle bekende nummers nog eens rustig bekijken en beluisteren. Voor wie Krezip nog wel een laatste keer wil zien, maar de verzamel-cd/dvd iets te veel van het goede vindt, is het concert ook terug te kijken via www.uitzendinggemist.nl. In samenwerking met Armin van Buuren heeft zangeres Jacqueline Govaert inmiddels haar eerste solo-single uitgebracht: *Never say never*. De rest van Krezip heeft zich aangesloten bij VanVelzen en The Sheer, of is weer gaan studeren. (Jola van Dijk)

Sweet Goodbye
Krezip
Sony Music

BELEVEN

Rebels

Of het nou over kernenergie, Afghanistan of het ontslagrecht gaat, Kees Willemen heeft er een scherpe prent over gemaakt. Dat deed hij jarenlang voor de Tribune, maar ook voor onder meer www.sp.nl, Trouw en het Dagblad van het Noorden. Naast de politieke tekeningen zijn ook zijn plattelandsimpresies, die hem de geuzennaam dorpstekenaar opleverden, de moeite waard. Het Permuseum in Amsterdam toont een overzicht van vijftig jaar(!) werk van Willemen, inclusief een film van Remy Vlek met de veelzeggende titel 'De woede van Willemen'. (Rob Janssen)

Expositie Een rebelse dorpstekenaar
Tekeningen van Kees Willemen
Tot en met 1 november te zien in het
Permuseum, Zeeburgerkade 10, Amsterdam

Voor € 1,- naar 'Een Rebelse dorpstekenaar'

Op vertoon van uw SP lidmaatschapspas!

Op vertoon van deze bon kunt u voor slechts € 1,- het Permuseum en de tentoonstelling 'Een rebelse dorpstekenaar. Tekeningen van Kees Willemen' bezoeken! Maximaal 6 personen per bon, de prijs geldt per persoon.

Speciaal voor leden: gratis publicatie voor iedere 25^e bezoeker

Ieder 25^e SP-lid dat de expositie bezoekt ontvangt gratis de publicatie 'Getekend door een academisch leven. Een halve eeuw Kees Willemen' (Uitgeverij Aksant).

Deze acties zijn geldig tot en met 1 november 2009 en zijn niet geldig in combinatie met andere aanbiedingen.

pers museum

Verschil moet er wezen?

Staatssecretaris Bussemaker heeft een eigen onderzoek laten uitvoeren naar de klanttevredenheid over het Valys-vervoer (voor mensen met een handicap –red.); eerder verschenen rapporten en zwartboeken zijn volgens haar “niet altijd representatief”. Haar eigen onderzoek laat zien dat de klanttevredenheid fors is verbeterd. Zij pleit er daarom voor het huidige contract met Connexxion (dat op 1 april 2010 afloopt) te verlengen. Met het als niet altijd representatief bestempelen van de zwartboeken van gebruikersorganisaties geeft Bussemaker aan liever haar eigen vlees te keuren dan zich te branden aan het onze. Als gebruikers weten wij inmiddels allemaal dat klagen weinig zin heeft, want met klachten vegen ze bij Valys toch de vloer aan. Voor ons als zogeheten niet-productieven is het niettemin een troost te weten dat onlangs vijf ministers die klaagden over lichamelijke ongemakken tijdens vervoer, bij de politiek wel gehoor vonden: zij hebben inmiddels een nog luxueuzer dienstwagen tot hun beschikking.

Truus Jonker, Nijkerk

Balkenende-norm

Nieuwe Balkenende-norm: Sorry!

R. van der Sman, Deventer

Moeilijke puzzel

Ik sla de tribune open en kijk eens naar de zomerpuzzel, ik stel vast dat deze alleen voor de elite is. Of denkt u dat een fabrieksarbeider of winkelmeisje, huisvrouw of noem maar op ook antwoord kan geven op deze vragen? Voor mijn gevoel is het niet voor hen bedoeld. En ik maar denken dat de Tribune voor alle leden is. Gelukkig staat er ook een goede actie in over 65 blijft 65. Dat is tenminste duidelijke taal waarmee we de straat weer opmoeten. Hebben we toch geen tijd voor de puzzel.

Olga Oranje, Amsterdam

De Tribune is bedoeld voor alle leden, daarom brengen we maandelijks zo veel mogelijk afwisseling. Met zowel kortere als langere berichten, mooie foto's, strips en puzzels. De ene keer wat makkelijker, de andere keer wat

moeilijker. Gezien het grote aantal goede inzendingen van de zomerpuzzel van dit jaar, menen we dat veel lezers het een leuke uitdaging vonden om de juiste oplossingen te zoeken. (red.)

Getallensymboliek

Het lijkt mij onverstandig de gloednieuwe SP-touringcar in te zetten bij de campagne 65 blijft 65. Op de kentekenplaat lees ik BV-ZS-67. Voorwaar geen gunstig voorteken...

Aart Stijntjes, Diemen

Dank voor uw alerte observatie. Dat was nog niemand van ons opgevallen! (red.)

Bonusgenieters

Tekorten en geldgebrek steken overal de kop op. Zoals bij onderhoud en restauratie van oude gebouwen, onderhoud, herstel en uitbreiding van ziekenhuizen en hun inventaris, gebouwen t.b.v. bejaardenzorg, sport en onderwijs, opleidingen et cetera. Welnu: als al die bonusgenieters van hun bonussen een aanmerkelijk gedeelte voor de financiering daarvan zouden uittrekken, dan kunnen we wellicht weer voor kortere of langere tijd opgelucht ademen. Want de voordelen hoeft ik niet te noemen, dat kunnen zelfs leerlingen van de brugklas! Prachtig zou het zijn als een zodanige oproep ook gedaan werd samen met andere politieke partijen, ook kerken, zorginstellingen, het onderwijs, vakbonden enz.

D. Fonk, Harderwijk

De oplettende lezer

AOW

Naar aanleiding van het artikel 'Crisis niet afwentelen op ouderen' wil ik het volgende opmerken. Bij het artikel staan in een kader enige uitspraken van de heer Harry Verbon. Hij zegt dat de uitkering van de AOW alleen maar gedaald is. Mijn indruk is dat deze ieder jaar wordt verhoogd. Hij strooit met wat cijfers zonder enige onderbouwing. Ik stoor mij aan zulke uitspraken die jullie als redactie maar klakkeloos overnemen. Graag van jullie kant een onderbouwing en uitleg naar onze leden.

Ik wil nog wel opmerken dat ik niet direct voorstander ben van het verhogen van de pensioenleeftijd.

A. Stolk, Vlaardingen

Helaas heeft het genoemde artikel uit de Tribune van juli/augustus aanleiding gegeven tot verwarring over de hoogte van de AOW. We hebben enkele ingezonden brieven ontvangen van lezers, die het niet eens zijn met de uitspraak van prof. dr. Verbon dat gepensioneerden in 1980 gemiddeld 22.000 euro AOW per persoon per jaar zouden hebben ontvangen. Waar hij op doelde, is dat de AOW niet met de ontwikkeling van het nationaal inkomen is meegegroeid. En dat is wel wat politici en nu ook minister Donner ons voorspiegelen: zij beloven ons dat de AOW welvaartsvast is, dat wil zeggen meegroeit met het nationaal inkomen.

Als mensen met AOW vanaf 1980 volledig in de welvaart hadden mee-gedeeld, zou de AOW-uitkering nu gemiddeld 22.000 euro bedragen. Aangezien de gemiddelde AOW in 2009 amper de helft daarvan bedraagt, concludeert Verbon dat de belofte van welvaartsvastheid niet is nagekomen. In 1970 werd 4,1% van het Bruto Binnenlands Produkt uitgegeven aan AOW. In 2007 4,4. In die periode is het aantal AOW-ers gestegen van 1 miljoen naar 2,5 miljoen. Of, zoals hij in het artikel in de Tribune zegt: "De AOW is dus juist ontzettend goedkoop geworden."

Het argument van Donner is: als de AOW welvaartsvast is, verdubbelen de kosten en dus moet ik iets doen om dat te vermijden, bij voorkeur door de AOW-leeftijd te verhogen. Het tegenargument van Verbon is: de afgelopen 30 jaar is de AOW bij lange na niet welvaartsvast geweest. Hij gelooft er daarom niet in dat dit in de komende jaren wel het geval zal zijn. Hij vreest dan ook dat we straks een AOW hebben die én niet welvaartsvast is, én ook nog eens later ingaat.

Veel meer achtergrond hierbij geeft prof. dr. Verbon in het artikel 'Het verhogen van de AOW-leeftijd volgens minister Donner' dat verschenen is in het Tijdschrift voor Openbare Financien (jaargang 41, 2009 - 3). Een kopie van het artikel is op te vragen bij de redactie van de Tribune. (red.)

Mooi wit is niet lelijk

Nergens ter wereld worden zoveel albino's geboren als in Afrika. Albinisme is een erfelijke ziekte die in verschillende varianten voorkomt. Het gemeenschappelijke kenmerk is pigmentgebrek, waardoor mensen die eraan lijden snel verbranden en een groot risico lopen om op jonge leeftijd te overlijden aan huidkanker. Albinisme kan ook ernstige gevolgen hebben voor het gezichtsvermogen.

Discriminatie en sociale uitsluiting van Afrikaanse albino's is aan de orde van de dag. De ziekte wordt door veel mensen als een vloek beschouwd. Recent haalden verschillende excessen het Nederlandse nieuws. Zo zond Netwerk in mei een tragische reportage uit over klopjachten op albino's in Tanzania.

Lichaamsonderdelen van vermoorde albino's zijn gewilde ingrediënten voor geneeskrachtige drankjes met magische krachten, zo bleek in de reportage. Gelukkig zijn er ook initiatieven om het leven van mensen met albinisme in Afrika draaglijker te maken. Zo krijgt Irene, het meisje op de foto, een bril en een verrekijker aangemeten. Daarmee kan ze lezen wat er op het schoolbord wordt geschreven en haar school afmaken. Irene wil later arts worden, net als haar oma.

Foto telemans / Hollandse Hoogte

THEO DE BUURTCONGNERGE

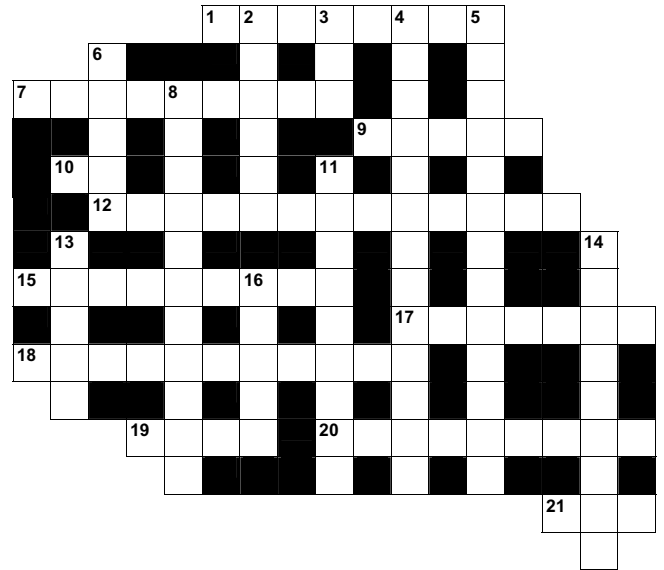
CRYPTOGRAM september 2009

Horizontaal

De tent overhoop halen? Dat zal je bezuren. (8) - 7 Roos wordt niet ten dans gevraagd. (9) - 9 Sterke boete. (5) - 10 Herhaalnoot. (2) - 12 Deze makreel leidt haaien de haven binnen. (13) - 15 Produktadvies van Jamin. (9 en 5,4) - 17 Papieren klaar! De tocht is zojuist met een stap begonnen. (7) - 18 Averij in het donker komt door de familie aardappel. (11) - 19 Akelig in de richting. (4) - 20 Schutspatroom van Magnum, Raket en Split. (9) - 21 Er zit een zangstem op uw toetsenbord. (3)

Verticaal

2 De ontwikkeling in een rechtszaak. (6) - 3 Schaaap deelt flinke klap uit. (3) - 4 Juristen halen maaltijd uit Chinese provincie. (13) - 5 Sinds zij uit haar dienst is ontheven bidt de zuster (niet). (13) - 6 Lucifer's biertje. (5) - 8 Vakjargon van een professionele advocaat. (11) - 11 Verkeerd geplaatste vloerbedekking? (9) - 13 Geraakt deel van een viool. (5) - 14 Op de markt wordt men niet betaald om te zitten. (9) - 16 Die jongen heeft een filmprijs. (5)

ALTERNIEVE WOORDENLIJST september 2009

Opdracht: verzin een zo spitsvondig, origineel en/of humoristisch mogelijke omschrijving (van één of meer woorden) voor elk van de 20 onderstaande 'Opgaven'. Er hoeft niets achterhaald of opgelost te worden. Waardering vindt plaats op subjectieve basis, door de redactie.

VOORBEELDEN

1)	Baaldag	De boeren gooien hooi op het Binnenhof.
2)	Zaadbal	Vruchtbare VVD'er.
3)	Kappertje	Onvolgroeide haarverzorg(st)er.

OPGAVEN

1)	Antigeen	11)	Doorstarten
2)	Bevangen	12)	Afvoeren
3)	Doortrekken	13)	Dubbelaar
4)	Opgeschoten	14)	Kantelbaar
5)	Lekkerkerk	15)	Regelmaat
6)	Nevelbank	16)	Parelmoer
7)	Klinkklaar	17)	Middenstuk
8)	Leesteken	18)	Instrumentaal
9)	Ontbereren	19)	Gemeentelijk
10)	Locomotief	20)	Teerling

OPLOSSING ZOMERPUZZEL juli-augustus 2009

6	13	9	10	4	12	8	2	5	1	11	7	3
R	E	V	O	L	U	T	I	O	N	A	I	R

1) (Albert) Hofmann; Cannabis (Sativa) 2) (Marcus) Antonius; Julius (Caesar) 3) (George Armstrong) Custer; Spartacus 4) Relais; Ford Model-T 5) Typhon; Poseidon 6) Pythagoras; Albert (Einstein) 7) Martin (Luther King); (Winston) Churchill 8) Supertramp; (Boudewijn de) Groot 9) Harvey (Ball); (Leonardo da) Vinci 10) (De hand van) God; Oerknal 11) Ambiorix; (Mient-Jan) Faber 12) Suez (crisis); Cuba (crisis) 13) (Brunita Josepha 'Jos') Gemmeke; Camille (Claudel).

Stuur uw oplossing, uitsluitend per brief(kaart), vóór 29 september naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

Winnaar van de zomerpuzzel: Klaas de Hoop uit Brielle

SP

www.sp.nl

Nieuwe initiatieven in Oost-Groningen

TRIBUNE

Jaargang 45 • nr. 9 • oktober 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

“Wij willen dat er een frisse wind gaat waaien”

Imca Marina: drukker dan ooit

Mr. Carrie kraakt mosquito's

GEZOCHT: KANDIDATEN VOOR HET NIEUWE PARTIJ- BESTUUR!

VOOR HET LANDELIJK BESTUUR VAN DE SP ZOEKEN WE KANDIDAAT- BESTUURSLEDEN.

Op 30 januari 2010 zal het
XVIe Partijcongres het nieuwe
partijbestuur kiezen:

- 9 algemeen bestuursleden
- de partijvoorzitter
- de algemeen secretaris

INTERESSE IN EEN BESTUURSFUNCTIE?

Kijk voor meer informatie over de
samenstelling van het partijbestuur,
de taken van partijbestuursleden en
de wijze van kandidaatstelling op de
ledensite www.spnet.nl.

Leden die zich geroepen voelen en
geschikt achten, worden van harte
uitgenodigd om zich voor 1 november
te melden.

Voor kandidaatstelling of aanvullende
informatie, neem contact op met
Hans van Heijningen (algemeen
secretaris): (06) 2210 1830 of mail
hvheijningen@sp.nl.

COLOFON

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Jola van Dijk
Rob Janssen
Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Willem Bos, Maja Haanskorf
Menno Herstel, Ronald Kennedy
Suzanne van de Kerk, Paul van Riel
Bas Stoffelsen, Karen Veldkamp
François de Waal

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs

ILLUSTRATIES

Arend van Dam, Wim Steenhagen

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Foto: Menno Herstel

IN DIT NUMMER:

Imca Marina

12

“Met de poes op de schoot
achter de geraniums?
Dacht 't niet!”

Raadsverkiezingen

16

“Die CDA-ballonnen
beginnen mensen te
irriteren”

Opgelicht

22

“Hij rijdt gewoon alweer
in een BMW”

EN VERDER...

- 4 Fotoreportage: 65 blijft 65
- 6 Algemene Beschouwingen: Lachen, maar ondertussen...
- 19 Carrie versus de mosquito
- 20 Prinsjesdag: “Hoe heeft het toch zo ver kunnen komen”
- 26 LinksVoor: Gerard Broekman heeft een seniorenfonds gemaakt

RUBRIEKEN

8 Nieuws 27 Gespot 28 Prikbord 29 Uitgelicht 30 Theo 31 Puzzel

Lange onderbroeken

Mijn tante heeft een winkeltje. Niet zomaar een winkeltje, een heel oud winkeltje. Zo oud dat er toeristen op afkomen. Maar daar zit mijn tante niet zo op te wachten: “Ik wil niet steeds op de foto.” Liever heeft ze de aanloop van haar gewone klanten uit de buurt. Die komen er voor ouderwets degelijk linnengoed en een gezellig praatje. Ook de van heinde en verre komende familieleden van ooit geëmigreerde Hollanders zijn van harte welkom. Zij kopen lange onderbroeken en flanelen nachtoppen die in een doosje met potjes kandij en zakjes stroopwafels op reis gaan naar Australië en Canada. Als er bezoek komt, maakt ze koffie in haar originele Bruynzeelkeuken van Piet Zwart, die ze serveert met zelfgebakken cake. Mijn tante heeft geen last van de crisis. “Ik ben al tientallen jaren geleden gestopt met proberen even eigentijds te zijn als de Hema, daar kan je als kleine winkelier toch niet tegenop”, zegt ze trots. “Ik heb allemaal ouderwetse dingen, daar komen de mensen voor.” Ik kijk naar mijn tante, hoe ze glundert in haar mooie winkeltje waar de tijd heeft stilgestaan. Ze heeft al meerdere economische crises doorstaan, die van de jaren dertig als eerste. Mijn tante werkt niet meer omdat het moet, het is haar bijverdienste en haar hobby. Ik gun het andere mensen ook zo, om zo tevreden ouder te worden. En ik gun het ze ook om er op hun 65e voor te kiezen of ze willen stoppen met werken. Ze hebben het verdiend. Voor mensen die daarna nog willen werken, moet dat mogelijk blijven. Maar niet verplicht. Daar blijven we ons hard voor maken. U ook?

Namens de redactie: Daniël de Jongh

Trillend op mijn benen

Dat er eind september geen voorstel uit het overleg in de Sociaal-Economische Raad is gekomen, betekent volgens Agnes Kant niet dat het kabinet nu zomaar de AOW-leeftijd naar 67 kan verhogen. "Er is totaal geen draagvlak voor deze plannen, niet bij de mensen in het land, niet bij de bonden. Als het kabinet verstandig is, dan blijft 65 gewoon 65. Zo niet, dan volgen hardere acties."

Kant is blij dat de bonden vastgehouden hebben aan AOW met 65, zoals ze hadden beloofd. De SP verzamelde al 100.000 handtekeningen tegen de gewraakte verhoging van de AOW-leeftijd. "Gezien de stemming op straat zullen dat er heel veel meer gaan worden", aldus de SP-fractievoorzitter.

In tal van lokale afdelingen wordt ondertussen flink actie gevoerd. Zoals in Heerlen met een verwijzing naar het mijnwerkersverleden van de stad. Zo verzucht Heerlens stadsicoon 'De Mijnwerker' over verhoging van de AOW-leeftijd naar 67: 'Ze kinne mich de poekel op' ('Ze kunnen m'n rug op'). En met het nummer '65 jaar, trillend op mijn benen' startte de landelijke partij een mediacampagne. Het nummer is een bewerking van '32 jaar (Sinds een dag of twee)' van Doe Maar. Acteur en artiest Frits Lambrechts neemt de zang voor zijn rekening. Het filmpje is geproduceerd door Monique van Velzen en gemaakt door MADE BY LOST AND FOUND. Onder anderen Th   Lau, Henny Vrienten, Bob Fosko, Agnes Kant en andere SP-Kamerleden werkten mee aan de clip, die te zien is op de campagnesite: www.65blijft65.nl

Foto archief Heerlen

Foto archief Heerlen

Foto Paul van Riel / Hollandse Hoogte

Foto archief Heerlen

De zwakste schouders opgezaagd met de lasten

Haagse politiek saai? Er werd dit jaar heel wat afgelachen tijdens de Algemene Beschouwingen na Prinsjesdag. Je zou haast vergeten dat het crisis is en er serieuze zaken op het spel staan.

Maar al te vaak wordt er verzucht dat politiek saai is, vooral de Haagse politiek. Aan de Algemene Beschouwingen van dit jaar was dat niet af te zien. Geert Wilders ging met zijn kopvodden-taks volledig over de top. Premier Balkenende stond maar wat te stamelen en bleek na een interruptie van Femke Halsema geen idee te hebben wat de ambtenarentekst die hij stond voor te lezen eigenlijk betekende. Mark Rutte maakte zich zo boos dat hij een motie van wantrouwen indiende. En dan hebben we het nog niet eens over de broek die Pieter van Geel van Marianne Thieme uit moest trekken, of juist aan; de vraag of de man van Agnes Kant nu benijdens- of beklagenswaardig was en vele andere geestigheden die al dan niet uit versprekingen werden geboren. Inderdaad, het was net cabaret zoals de altijd snedige Pechtholt opmerkte, die zelf zijn halve boekenkast had meegenomen naar het debat.

Maar laten we ook eens naar de inhoud kijken. Tot het kabinet is het inmiddels doorgedrongen dat de crisis – waarvan de

Ook rechters zijn maar gewone mensen

Een poosje geleden was ik te gast op een retraitedag van rechters. Ik was daar om een lezing te geven. Maar dat veranderde toen ik een gesprekje had met de president van de rechtbank. Ik vroeg hem: “Wat gebeurt er met rechters die hun werk slecht doen?” Zijn antwoord: “Die sturen we naar de WAO.” Ik was verbijsterd. Zijn toelichting: “Tsjaja, ze zijn voor het leven benoemd. Wat moeten we dan?”

Mijn lezing werd een toespraak met als centrale vraag: ‘Zijn rechters een beter soort mensen?’ Waarom die vraag?

- Zoals de president zei: rechters worden voor het leven benoemd.
- Meestal opereren ze geheel zelfstandig en dulden geen inmenging van collega's.
- Daarom is er geen collegiale toetsing.
- Ook in de vonnissen wordt slecht verantwoording afgelegd. De kritiek op de kwaliteit ervan is vrij algemeen.
- Rechters leggen geen verantwoording af aan de bevolking. De pers staan ze niet te woord.
- De politiek mag zich in verband met het principe van de trias politica niet met de werkzaamheden van de zittende magistratuur bemoeien.

Er is de laatste jaren steeds meer kritiek gekomen op de rechterlijke macht. Zogenaamde dwalingen van de rechters hebben daar sterk aan bijgedragen. Onschuldigen zaten lange tijd gevangen, terwijl schuldigen vrij rond liepen.

Maar rechters worden betaald om hun werk te doen en ook goed te doen. Daarom is het onaanvaardbaar dat rechters zich een beter soort mensen wanen dan alle andere Nederlanders die wél verantwoording over hun functioneren moeten afleggen. Volksvertegenwoordigers aan de kiezer; de regering aan het parlement; de bouwvakker aan zijn baas of zijn opdrachtgever; de onderwijzer aan het hoofd van de school en de ouders; de partijvoorzitter aan het congres; de vrachtwagenchauffeur aan de politie en de directeur van het bedrijf.

Iedereen heeft sterke en zwakke kanten. Die zwakke kanten (in het geval van rechters mogelijk: onzorgvuldigheid, luiheid, vooringenomenheid, gebrek aan kennis van zaken) moeten van tijd tot tijd worden gecorrigeerd. Maar in het geval van rechters bestaan er geen mechanismen die de kwaliteit waarborgen. Geen toezicht én geen sancties. Dat moet anders.

Het respecteren van de scheiding der machten is een essentieel onderdeel van de rechtsstaat. De politiek hoort zich in principe niet te bemoeien met uitspraken van rechters in individuele zaken. Zeker, maar wanneer er sprake is van blunders (het vrijlaten van iemand die verdacht wordt van ernstige misdrijven en vluchtgevaarlijk is) of dwalingen (de Schiedamse parkmoord) dan kan de politiek niet zwijgen, dan is het rechtsgevoel van de burger tekortgedaan. Op zo'n moment hoort de politiek zich af te vragen: Hoe kan dit? Hoe voorkomen we dit in de toekomst? Daarom moet er een zelfreinigend mechanisme komen binnen de rechterlijke macht. Omdat ook rechters maar gewone mensen zijn.

Jan Marijnissen

regeringsleden een jaar geleden nog beweerden dat die aan ons zo stabiele landje voorbij zou gaan – ook hier diepe sporen trekt. Mede door de miljardensteun aan de banken is het door Wouter Bos vorig jaar nog met zo veel trots gepresenteerde begrotingsoverschot omgeslagen tot een heel groot tekort. Een tekort dat door de rentelast de komende jaren nog verder op zal lopen.

Wonen, werken en pensioen

De centrale vraag is natuurlijk wie hier voor op gaat draaien. Voor VVD-voorman Mark Rutte, de zogenaamde kampioen van de hardwerkende Nederlander, is het duidelijk: snijden in subsidies, versobering van de basispolis, 36.000 ambtenaren op straat, lastenverlichting voor de bedrijven en natuurlijk de pensioengerechtigde leeftijd omhoog brengen naar 67. Het verhaal van D66-fractievoorzitter Pechtold wijkt daar niet zo erg veel van af, al weet de voormalige veilingmeester het een stuk leuker te brengen. Ook hij pleit ervoor om nu al de bijl erin te zetten en meteen drieënhalve miljard te bezuinigen. En verder moet volgens hem de woningmarkt geliberaliseerd, het ontslagrecht versoepeld en natuurlijk het pensioen naar 67 – om maar eens wat plannen te noemen die voor veel hardwerkende Nederlanders allesbehalve gunstig zijn.

Voor VVD en D66 geldt dat deze beide liberale partijen de neoliberale trein graag zo snel mogelijk weer op de rails willen hebben. Het kabinet en de regeringspartijen zijn iets minder gretig. Zij willen het komend jaar nog niet sterk bezuinigen, om de economie de kans te geven zich te herstellen. Maar daarna moet er ook volgens hen flink het mes in de uitgaven. Hoe en waar dat mes dan precies in moet, dat wordt eerst door maar liefst twintig ambtelijke werkgroepen nauwkeurig bekeken.

De zwaarste klappen

Zo lijkt het alsof er op korte termijn niet zo veel bezuinigingen op ons af komen. Voor een deel is dat schijn. Ook dit jaar zullen er op vele punten verslechtingen worden doorgevoerd, als het aan de regeringscoalitie ligt. Het algemene principe dat hierbij gehanteerd wordt, is dat van de zwakste schouders die de zwaarste lasten moeten dragen. Dus zijn het de gehandicapten, de studenten, de uitkeringsgerechtigden die de zwaarste klappen krijgen. PvdA-fractievoorzitter Mariëtte Hamer heeft nog even iets gezegd over het verhogen van de hoogste schijf van de inkomstenbelasting naar zestig procent, maar daarvan maakte de premier meteen duidelijk dat zoiets er wat hem betreft niet in zat.

Voor vrijwel alle verslechtingen die het kabinet voorstelt is in de Tweede Kamer een meerderheid te vinden. Dat geldt ook voor het plan om de pensioenleeftijd op te hogen naar 67 jaar. De strijd daartegen zal dus vooral buiten het parlement gevoerd worden: door acties. Daarbij zal het vast niet zo cabaretesk toegaan als bij de Algemene Beschouwingen, maar de inzet is er niet minder om. Er staat immers te veel op het spel om het alleen aan de Kamer over te laten.

Tekst Willem Bos

Foto Peter Hiltz / Hollandse Hoogte

Nieuw Lourdes

De nieuwe regeling voor een tegemoetkoming voor chronisch zieken en gehandicapten (de WTCG) is ingewikkeld, duur en bureaucratisch. Op een door de SP ingesteld meldpunt WTCG kwamen 350 reacties binnen, waaronder 161 van chronisch zieken en gehandicapten. Tweederde van hen gaat erop achteruit met de nieuwe regeling, de helft moet zelfs maandelijks 100 tot 300 euro inleveren. Volgens de test van het ministerie is 29 procent van de mensen niet ziek meer. Bij de nieuwe regeling moeten minstens vijf instanties bepalen of iemand voor de tegemoetkoming in aanmerking komt. In een reactie zegt Bussemaker dat de nieuwe regeling 'nog niet af is'. SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten: "De mensen over wie het gaat, blijven in onzekerheid zitten of gaan er fors op achteruit. Ik wil dat de nieuwe regeling in ieder geval niet tot 'wonderbaarlijke genezingen' leidt."

Foto Gujjarro85 / Flickr.com

Wil Balkenende nog wel?

Wanneer zelfs de regeringsgetrouwe SGP spreekt van een optreden onder de maat en minister Bos van een weinig enthousiaste vertoning, weet je dat premier Balkenende niet bepaald een goede indruk heeft gemaakt tijdens zijn achtste algemene beschouwingen. SP-fractievoorzitter Agnes Kant

Leuker kunnen wij het niet maken

Blauwe envelop ook voor blauw bloed

Leden van de koninklijke familie mogen niet langer stichtingen met een postbusadres van Paleis Noordeinde gebruiken om belasting te ontduiken. Dat besloot het kabinet na Kamervragen van Ronald van Raak. "Het is niet erg koninklijk dat de koningin haar familie helpt om minder belasting te betalen in andere landen", aldus het SP-Tweede Kamerlid. "Dat past niet bij ons staatshoofd." Hij doelt op de belastingconstructie die vanuit paleis Noordeinde is opgesteld waarbij prinses Christina's vermogen wordt gesteld in een bank op belastingparadijs Guernsey. Eerder dit jaar kwam aan het licht dat Noordeinde soortgelijke constructies had bedacht voor prinses Irenes ex-man Carlos en prinses Christina. Een overweldigende meerderheid in de Kamer liet toen zijn afkeer blijken. Van Raak: "De koningin heeft echter een nieuwe constructie toegestaan en daarbij niet eens de minister-president ingelicht. Als het koningshuis niet volwassen met geld kan omgaan, dan moeten we dat maar afdwingen." Bij de begrotingsbehandeling van Algemene Zaken heeft Van Raak een voorstel gedaan om dit soort "on-koninklijke" trucs te verbieden.

Foto bewerking: beeldredactie Tribune

vroeg zich zelfs af of Balkenende nog wel minister-president wilde zijn, gezien de onrechtvaardige keuzes van het kabinet. "Hoe haalt u het in uw hoofd om met de toestanden die we hebben in de verpleegtehuizen en de thuiszorg, uitgerekend daarop te bezuinigen", aldus Kant. "U had bijvoorbeeld kunnen kiezen

voor een bezuiniging op de hypotheekrenteaftrek. Maar u pakt de verpleeghuizen. De mensen die niet meer buiten komen, onvoldoende zorg krijgen en die niet op tijd te eten krijgen."

Jazékerrr, de zorgverlener!

Wat dacht u van een rentevrije hypotheek voor 550 duizend euro met een eerste aflossing in 2013? Dit aantrekkelijke aanbod komt uit een wel heel onverwachte hoek: de Twentse zorginstelling AvelijnSDT. Helaas geldt de actie alleen als u John van Praet heet en algemeen directeur bent. De zorginstelling ziet de rentevrije hypotheek als een gepaste beloning voor zijn 'uitzonderlijke prestaties gedurende een reeks van jaren'. Als dank heeft de bestuurder zijn contract verlengd. SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten wil dat staatssecretaris Bussemaker (Volksgezondheid) het bankje spelen met zorggeld verbiedt. "Dit geld is bedoeld voor zorg, niet om topmannen in nood te helpen. We hebben het hier niet over een voorschot op salaris voor iemand die even krap bij kas zit, maar over een half miljoen euro." De SP wil dat Bussemaker het geld terugvordert of dat de hypotheek wordt overgenomen door een echte bank.

Groeten uit Osdorp op koopzondag

Minister Maria van der Hoeven van Economische Zaken aarzelt om het aantal koopzondagen te beperken en grijpt daarbij de kredietcrisis aan. Kamerlid Sharon Gesthuizen: "Winkels vaker openhouden op zondagen helpt niets tegen de crisis. Een euro kan echt maar een

keer worden uitgeven." De huidige winkeltijdenwet staat gemeenten toe winkels in toeristische gebieden op zondag open te houden. Daar wordt in de praktijk soepel mee omgesprongen. Zo wil Amsterdam ook de buitenwijken als toeristisch gebied bestempelen. Gesthuizen: "Ooit een toerist in Osdorp gezien?" Het Centraal Planbureau ondersteunt de conclusie van de SP en concludeert dat meer koopzondagen 'weinig economische gevolgen heeft'. De SP vreest dat kleine winkeliers in de knel komen. Daarom heeft de partij een wetsvoorstel ingediend om het aantal in te perken. "Van der Hoeven misbruikt de crisis om haar agenda erdoor te drukken. Maar die staat enkel in dienst van de grote retailers."

Foto Bas Stoffelsen

Kinderporno beter bestrijden

Het moet makkelijker worden om kinderporno te bestrijden, vinden SP en PvdA. Politieonderzoekers moeten in de huidige situatie aantonen dat modellen in pornoproducties minderjarig zijn. SP en PvdA zien dat liever andersom en willen pornoproducties verplichten bewijs te leveren dat de actrices en modellen boven de achttien zijn. "Dit is eenvoudig te regelen", aldus SP-Kamerlid Arda Gerkens, die samen met PvdA-collega Khadija Arib het wetsvoorstel heeft ingediend. "Maar ondanks herhaalde verzoeken en een aangenomen motie van ons weigert dit kabinet een dergelijk plicht op te nemen in de wet." Het idee is afkomstig van onderzoeker Hans Booij die er de Politie Innovatie Prijs mee won. In de Verenigde Staten is het al gebruikelijk dat porno-producties bewijs van leeftijd meeleveren aan websites.

Munitiecrisis

Kogelgebrek

Nog een 'crisis' in Amerika: een nijpend gebrek aan munitie. Volgens persbureau AP werken wapenproducenten zeven dagen per week de klok rond maar kunnen ze de vraag niet aan. Wapenbezitters zijn massaal aan het hamsteren geslagen wegens 'het Obama-effect', verduidelijkt een wapenverkoper. "Dat gebeurt altijd als een Democraat tot president wordt verkozen." De verkoper heeft persoonlijk uit 'voorzorg' duizend kogels achtergehouden voor elk van zijn vijftig vuurwapens. Hij is niet de enige. Amerikanen kopen gemiddeld zeven miljard kogels per jaar, vorig jaar zijn er negen miljard in het winkelmandje gelegd. Een 37-jarige klant merkt op dat de prijzen ook flink zijn gestegen: "Vroeger was het goud, maar nu is lood het duurste metaal. Maar het is elke cent waard." Sommige supermarkten verkopen nu 'slechts' één doosje munitie per klant. Obama maakt overigens niet serieus aanstalten om vuurwapens te beteugelen. Sterker nog: hij heeft onlangs een wet ondertekend waarbij wapenbezit in nationale parken wordt toegestaan.

Foto Erno Hannink / Flickr.com

Goedwillende Nederlandse exploitanten juichen het voorstel toe. Gerkens: "Op deze manier kan je het kaf van het koren scheiden."

Fantast Barroso herkozen

Zonder tegenkandidaten is Jose Manuel Barroso eenvoudig herkozen als voorzitter van

de Europese Commissie. De SP-fractie in het Europees Parlement heeft niet met de herverkiezing ingestemd. "Onder zijn Commissie is het toezicht op de banken afgebroken en kregen financiële instellingen vrij spel", verduidelijkt Dennis de Jong, voorzitter van de Europese SP-fractie. "Nu er miljoenen banen op de tocht staan, wil Barroso gewoon door met meer marktwerking in de EU alsof er niets gebeurd is." Volgens De Jong ontkent Barroso het aandeel van de EU in de kredietcrisis. "Zijn neoliberale visie is een bedreiging voor een sociaal Europa." Volgens SP-Europarlementariër Kartika Liotard bedient Barroso zich waar nodig van onwaarheden en EU-propaganda om die visie door te drukken. "Zo beweerde Barroso dat bij de post in Nederland, vóór de liberalisering, Portugese gastarbeiders als slaven werden uitgebuit. Een pertinente leugen!"

Foto Wikimedia

Als melkkoeien in de bus

Steeds meer Nederlanders laten de bus aan zich voorbijgaan. Staatssecretaris Huizinga wil daarom de strippenkaart 4,3 procent duurder maken. "Zo versterk je alleen maar de neergaande spiraal van het busvervoer", aldus SP-Tweede Kamerlid Emile Roemer. Als de verhoging doorgaat, is de strippenkaart sinds 2000 ruim veertig procent duurder geworden. "Dan vraagt men zich af waarom mensen steeds weer in de auto stappen. Simpel, omdat je tegenwoordig een melkkoe bent als je in een bus stapt." De compensatie van busbedrijven gaat volgens Roemer ten koste van experimenten met gratis openbaar vervoer. "De busmaatschappijen zijn kennelijk de enige bedrijven die door de overheid

immuun gemaakt worden voor de economische crisis. Als deze bedrijven hierdoor niet getroffen mogen worden, kan de staatssecretaris er beter weer overheidsbedrijven van maken." Onlangs heeft Roemer voorgesteld vervoersmaatschappij Connexion, die te koop staat, te nationaliseren.

Should we stay or should we go now

Amerikaanse hoogwaardigheidsbekleders onderhandelen momenteel met 'Den Haag' om 500 van de ongeveer 1600 man sterke troepenmacht in Uruzgan te houden. Dat schrijft de Financial Times begin september. Dit terwijl is afgesproken dat de Nederlandse missie in augustus 2010 ophoudt. SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel: "Met 500 militairen in Uruzgan blijven, betekent dat we gewoon doorgaan met de oorlog die daar wordt gevoerd." Hij is verontwaardigd over de onderhandelingen tussen minister Verhagen en zijn Amerikaanse evenknie Clinton. "Daarmee scheidt Verhagen verwachtingen, terwijl de bevolking helemaal niet zit te wachten op verlenging van de missie in Uruzgan." De militaire vakbond AFMP heeft zich ook onomwonden uitgesproken tegen een verlenging van de missie.

Foto Bas Stoffelsen

Spreekwoordelijke chaos

Studiegenoot Kafka

De chaotische taferelen in de literatuur van Kafka zijn spreekwoordelijk, maar de verwarrende teksten van de Tsjechische schrijver blijken een goede stimulans voor het menselijk brein. Surrealisme, zoals bijvoorbeeld ook in de film *Blue Velvet* van David Lynch verhoogt tijdelijk het logisch denken. Dat blijkt uit onderzoek, gepubliceerd in het vaktijdschrift *Psychological Science*. 'Als je bloot wordt gesteld aan iets wat fundamenteel nergens op lijkt te slaan, reageert je brein door het zoeken naar structuur', aldus een van de onderzoekers. Studenten kregen twee versies van een fragment uit Kafka's 'Plattelandsdokter' voorgeschooteld. De ene groep las het ongestructureerde origineel en de ander een bewerkte, gestructureerde versie. De groep die het origineel had gelezen deed het beduidend beter in een daaropvolgende taalttest waarbij logische patronen ontdekt moesten worden in letterketens. 'Ze waren duidelijk meer gemotiveerd om structuur te ontdekken. Ook bleken ze nauwkeuriger dan de andere groep.' De onderzoekers benadrukken dat de resultaten alleen betrekking hebben op specifieke, logische taken. 'Het lezen van Kafka voor een eindexamen zal je resultaten niet helpen.' Kafka zou het niet beter gezegd kunnen hebben.

Foto Wikimedia

Verkiezingen bij de burens Opmars Die Linke gaat door

Tijdens de Bondsdagverkiezingen op 27 september heeft Die Linke goed geboerd. Met 11,9 procent van de stemmen – een winst van 3,2 procent – kan de partij zich nu de vierde van Duitsland noemen. De verkiezingen werden gekenmerkt door een dramatisch verlies van regeringspartij SPD; de sociaal-democraten behaalden het slechtste resultaat ooit. De liberale FDP won daarentegen aanzienlijk en zal met CDU/CSU van bondskanselier Merkel een nieuwe regering vormen. Gelijktijdig met de Bondsdagverkiezingen vonden in Sleeswijk-Holstein en Brandenburg deelstaatverkiezingen plaats. Ook hier scoorde Die Linke goed: met 6 procent is de partij voor het eerst vertegenwoordigd in het parlement van Sleeswijk-Holstein en met ruim 27 procent (een licht verlies) blijft Die Linke de tweede partij in Brandenburg. Daarmee is de trend opnieuw bevestigd: Die Linke doet haar intrede in het ene na het andere westelijke deelstaatarlement en consolideert in het oosten.

Foto DIE LINKE Vogtland

Snel olietekorten

Binnen een paar jaar komen er tekorten aan olie en explodeert de prijs. Het Internationale Energie Agentschap (IEA) te

Parijs heeft de ontwikkeling van de olieproductie onderzocht. De conclusie van de *World Energy Outlook* luidt dat door uitputting de productie uit de 800 belangrijkste olievelden ter wereld daalt met 3,6 miljoen vaten olie op jaarbasis. Olie uit nieuwe velden of extra winning uit bestaande velden zou deze daling op moeten vangen. Maar door de economische crisis zijn investeringen voor de winning van 6 miljoen vaten uitgesteld of geschrapt, stelt het IEA. De topman van de Franse oliemaatschappij Total, Christophe de Margerie, bevestigde eind september in een BBC-interview dat er veel te weinig wordt geïnvesteerd in het aanboren van nieuwe oliebronnen. Hij verwacht dat olie over twee tot drie jaar schaars zal worden en meer dan 100 dollar per vat gaat kosten, tegen 70 dollar nu.

Mag het een schepje minder zijn, bankier?

Terwijl onder andere AOW'ers en personeel in de zorg harde klappen krijgen, blijven bankiers buiten schot. Het kabinet schaarft zich in de gepresenteerde miljoenennota achter de vrijblijvende bankierscode. "De bonuscarroussel draait dus gewoon door", aldus SP-fractievoorzitter Agnes Kant. Beschamend, noemt ze de opstelling van premier Balkenende. "U pakt met het grootste gemak de bejaarden, maar de bankiers gaan vrijuit. We hebben geen zelfregulering nodig, maar een kabinet dat ingrijpt." Dat er behoefte is aan meer dan een vrijblijvende code blijkt wel uit een inventarisatie van De Nederlandsche Bank.

Julio P.

Argentijnse dodenpilot vlogt te lang door

De Argentijnse Videla-dictatuur (1976-1983) kostte aan 30 duizend mensen het leven. Naar schatting zijn duizend van hen uit vliegtuigen boven de Atlantische oceaan gegooid. Levend. Julio P., de Transavia-piloot die onlangs in Valencia is gearresteerd op verdenking van oorlogsmisdaden, woont sinds twintig jaar in Nederland. Volgens collega's heeft hij nooit verhuisd deze 'vluchten des doods' te hebben uitgevoerd.

"Waarom heeft het zo lang geduurd voordat Julio P. werd opgepakt?", vraagt Alejandra Slutzky zich af. Zij is woordvoerder van Hijos: een organisatie van kinderen van vermisten, die strijdt tegen de straffeloosheid waarop veel Latijns-Amerikaanse mensenrechtenschenders nog altijd kunnen rekenen. Slutzky vluchtte zelf op veertienjarige leeftijd uit Argentinië, nadat haar vader was verdwenen. "Natuurlijk ben ik blij dat Julio P. is opgepakt, maar ik begrijp niet dat het zo lang heeft moeten duren. De AIVD heeft nota bene onderzoek naar hem verricht, maar zou niks verdachts hebben kunnen vinden. Dat is toch te gek voor woorden als je bedenkt dat hij al in 2003 uitspraken heeft gedaan waardoor hij in een kwaad daglicht kwam te staan. Ik vraag me af of er in Nederland nog meer Argentijnen, Chilenen of andere Latijns-Amerikanen rondlopen met bloed aan hun handen. Het zou goed zijn als de Nederlandse regering dat eens serieus uitzoekt."

Foto ANP / Spanish Home Affairs Ministry / HANDOUT

DNB noemt het opmerkelijk dat noodlijdende banken toch bonussen uitdeelden. Sterker nog: gemiddeld ontvingen topmannen met een salaris van boven de 1,5 miljoen vorig jaar een extraatje van 311 procent.

Foto Steve Wampler / Flickr.com

Anonimiteit Tiplijn M

De naam van tiplijn Meld Misdaad Anoniem suggereert een zekere anonimiteit. Toch is de identiteit van een vrouwelijke beller op straat komen te liggen. Haar gegevens werden zelfs opgenomen in het dossier van de verdachten van een dodelijke steekpartij waarvan ze ooggetuige was. In dagblad

Spits bevestigt Guus Wesselink, directeur van M, dit. 'Dat is het vreselijkste wat je kan overkomen. Ze was zwaar geëmotioneerd en bang. Bovendien is ze nog zwanger ook.' Overigens heeft M geen schuld aan het lek, het Openbaar Ministerie luisterde namelijk het toestel van de vrouw af omdat ze als belangrijke getuige werd gezien. Wesselink: 'De gegevens van bellers mogen nooit gebruikt worden, tenzij er een leven op het spel staat. En daar was hier geen sprake van.' De voltallige Kamer én staatssecretaris Albayrak hebben inmiddels unaniem besloten dat de regels worden aangescherpt waardoor anonieme meldingen bij M onder alle voorwaarden anoniem blijven. 'Dit mag nooit meer gebeuren.'

Bezuinigen onderwijs oliedom

Oliedom. Zo bestempelt SP-fractievoorzitter Agnes Kant de bevrozing van de studiefinanciering en andere voorstellen om te snijden in het onderwijs. Ze ziet de studenten als het zoveelste onschuldige slachtoffer van de economische crisis. "De veroorzakers blijven buiten schot, en wij bezuinigen onze toekomst weg. We hebben juist slimme mensen nodig om dit land menselijk en sociaal te maken." Na jarenlange beknibbelingen door achtereenvolgende kabinetten wil 'Grijs 1' vanaf 2011 bijna een half miljard extra snijden. Volgend jaar moet er al 140 miljoen gekort worden, waarvan 47 miljoen op het basisonderwijs. SP-Kamerlid Jasper van Dijk noemt het 'ronduit bezopen' om het basisonderwijs voor de crisis te laten opdraaien. "Basisscholen verdienen juist alle prioriteit, gezien de hoge werkdruk en de grote klassen", vindt ook SP-collega Manja Smits.

Imca Marina

“Lieverd, ik zing me nog steeds te pletter”

Met evergreens als Viva España heeft Imca Marina de harten van hele generaties fans gestolen. Ze brengt het nog steeds vol enthousiasme op de planken, en ze doet daarnaast nog heel veel méér. “Ik maak veel te lange dagen, zestien tot twintig uur per dag.”

Imca Marina, dat was toch die zangeres van liedjes als Soerabaja en Viva España, met zo'n lekkere uithaal aan het eind? Maar ja, dat is al zo'n veertig jaar geleden. En er was ook iets met homo's en trouwen. “Een uitbundig mens, flamboyant type zeg maar”, helpt een vriendin me op weg, die net als Imca uit het noorden des lands komt. “Niet direct Gronings dus.” Zelf zal Imca later zeggen dat ze een wereldburger is, die toevallig in Groningen is geboren. Dat flamboyante klopt, zie ik, als ik Imca Marina er meteen uitpik op het terras van een Utrechts etablissement met uitzicht over het Jaarbeursplein. Niet dat je zegt een idyllische of inspirerende plek, maar Imca Marina maakt een stralende en innig tevreden indruk. “Ik zit hier zalig in de zon, fantastisch”, roept ze me toe. Terwijl ik ga zitten, praat ze in Gronings dialect met een jong stel aan een belendend tafeltje. “Die heb ik nog getrouwd”, licht ze toe. Daar zit ik dan, tegenover een vrouw die toch een legende is. Die zangeres van toen. Dacht ik. “Lieverd, ik zing me nog steeds te pletter”, corrigeert ze. “Zo'n drie tot vier keer per week, overal in het land. Jonge mensen dragen me op handen. Kwam ik laatst in Sint Willebrord, bij een disco. Ik zie daar allemaal kinderen van zestien tot twintig rondhuppelen. Ik zeg tegen de baas: ‘Meneer bent u niet in war, moet ik hier wel zijn?’ Ik hoorde de supersonische boem, de rap. Zegt hij: ‘Mevrouw, het zijn allemaal liefhebbers van Nederlandse liedjes, u hebt ze straks aan de pui hangen.’ En dat was ook zo, ze hingen aan de lamp.”

Intussen vraag ik me af hoe oud Imca is. Wel een beetje oubollig om het te vragen. Dus complimenteer ik haar bij wijze van inleiding met haar jonge uitstraling en prachtige kleren. Om dan toch naar haar leeftijd te vragen. “Hoe komt dat toch,” reageert ze fel, “dat je bij politici nooit leest hoe oud ze zijn, maar bij personen uit de showbusiness altijd. Belachelijk. Veroudering hoort bij het leven. En ik heb geen last van mijn leeftijd.” Maar goed, ze is dus 68. En ze heeft het drukker dan ooit. Met zingen, maar ook met schrijven, tuinieren, lezingen geven en vooral met haar bedrijf in Oost-Groningen, de Vicarie in Midwolda. “Het is een prachtig bedrijf, maar het is natuurlijk de nagel aan mijn doodkist. Dat moet ik op mijn leeftijd niet meer willen. Ik maak veel te lange dagen, zestien tot twintig uur per dag.”

Hoe hou je zo'n leven vol?

“Ik deel de dag in drie stukken. Rond half acht sta ik op, hoe laat ik ook in bed lig. Zo tegen twee uur stort ik bijna ter aarde, dan slaap ik een paar uurtjes. Daarna kan ik de avond en nacht weer aan, dan ben ik herboren. En ik rook en drink niet. Vroeger dronk ik wel een glas, maar daarmee ben ik gestopt toen ik een gat in mijn middenrif kreeg, maaghernia. Kun je goed mee leven, hoor. Er breekt iets in je middenrif, dan valt je hart naar beneden zeg maar. Mijn arts gaf me een heel klein korsetje, met klittenband. Als ik ‘uut de hengen val’, zoals Groningers zeggen, als ik uit elkaar val, doe ik het om. Dan ben ik weer als nieuw. Eigenlijk presteer ik beter

en heb ik meer energie dan toen ik jong was.”

Voor jou geen pensioen op je 65e?

“Ik ben ervoor dat je op je 65e recht hebt op pensioen, maar mensen moeten stoppen wanneer ze willen. Als je fit bent, blijf in godsnaam werken. Mijn pensioen zit trouwens in de zaak. Ik ga nu na drie jaar pas voor het eerst salaris krijgen uit het bedrijf. Ik praktiseer nog niet over stoppen, met de poes op schoot achter de geraniums, ik dacht het niet. Kan altijd nog, je moet gaande blijven. Op het moment dat mijn moeder zei: ‘ik kan niet meer lopen’, en ging liggen, is ze ook gestorven; 83 was ze.”

Je doet van alles tegelijk. Je zingt, schrijft, hebt een bedrijf, geeft lezingen...

“En ik werk in de tuin.”

Ja, en je voltrekt ook nog huwelijken.

“Het heeft allemaal met elkaar te maken. Zingen staat dichtbij warmte en trouwen dichtbij liefde. Ik laat me erg meedrijven op wat er komt. Schrijven doe ik graag: poëzie en proza. Daar kan ik niet buiten, het is een verrijking van mijn leven. Toen ik de Vicarie kocht, die prachtige herenboerderij, dacht ik aan een theeschenkerij, maar daar betaal je de aflossing niet mee. Dus begon ik een brasserie. Toen bracht iemand me op het idee van trouwen. Het leek me leuk en dat is het ook. Nu ben ik

“Henk Krol verdient een stoel in de hemel”

buitengewoon trouwambtenaar van de gemeente Scheemda. En ik heb mooie trouwceremonies bedacht. Wat missen mensen? Wat willen ze? Ze worden bij mij super voorgelicht over de wet. Zo vertel ik dat de vrouw tot 1957 nog lijfeigene was van de man. En ik praat over innerlijke vrijheid in het huwelijk, over zijn wie je bent.”

Je doet ook homohuwelijken?

“Zeker, ongeveer evenveel huwelijken tussen hetero’s als tussen homo’s. Van de laatste is dertig procent vrouw. Had ik niet verwacht.”

Waarom niet? Je staat toch bekend als de koningin van de homo’s?

“Vooral van de mannen. Ik ga echt voor de homobeweging, maar met een ‘maar’ waar ik wel om kan janken. Poten en potten kunnen niet door één deur, totaal onoverdraagzaam naar elkaar toe, schandelijk. Je kunt niets samen organiseren, daar staat mijn verstand bij stil. Daarom verbaast het me dat zoveel lesbiennes door mij getrouwd willen worden.”

Waar komt je betrokkenheid vandaan?

“Ik had vroeger, in Amsterdam, veel nichten onder mijn vrienden. Die durfden er vaak niet voor uit te komen. Ik heb van alles meegemaakt, tot zelfmoord toe. Daardoor ben ik gevormd. Ik dacht, als er nou toch ooit een god is, zal die zich toch niet druk maken over mensen die op dezelfde soort vallen. Zo bizar. Een man als Henk Krol verdient een stoel in de hemel. Toch was ik het niet eens met de veranderingen in zijn blad. Waarom ineens zo veel naaktfoto’s en zo veel coderingen voor welke soort seks je wilt? Dat heb ik hem ook gezegd: jij moet een voorbeeld zijn voor de buitenwereld.”

Je bent geboren en getogen in Oost-Groningen, in Zuidbroek. Dan denk ik eerder aan conformisme en niet opvallen. Hoe ben jij opgevoed?

“Mijn ouders waren heel modern. Niet bevooroordeeld, daar ben ik dankbaar voor. Ik was enig kind en ik mocht alles, waar ik ook heen ging. Mijn vader ging ook alle kanten op. Kwam hij op een keer thuis, gooide zijn fiets tegen de heg en riep tegen mijn moeder: ‘Anna, ik heb het gevonden.’ Was-ie bij een lezing van Fré

Meis geweest, de communist en stakings-leider. Die vond-ie een tijdlang helemaal te gek. Maar hij is ook Jehova-getuige geweest. Mijn grootvader van vaderskant is van Pools-Joodse origine. Mijn moeder is van puur Spaanse komaf. Ik ben eigenlijk een wereldburger, die toevallig in Groningen is geboren.”

Als tiener ging je al als een hippie op stap?

“Ik was achttien toen ik naar Ibiza ging. Ik ben gewoon met mijn gitaar betrokken, ik was niet te stuiten. Ik heb in Israël gewoond, Frankrijk, Duitsland, Zwitserland, tot in Beiroet toe. Daar trad ik op in het Hilton. Overal kreeg ik aanbiedingen, ik kon zingen en ik was een mooie meid. Ik zong van alles: Spaanse en Franse muziek, maar ook jazz.”

Een ondernemend type dus?

“Ja, altijd geweest. Nu in mijn bedrijf, maar ook in de zang, anders had ik me niet kunnen handhaven. Daar moet je wat voor doen. Ik ben verstrooid, chaotisch, van alles wat ik niet moet zijn. Maar ik heb goede mensen om me heen die me corrigeren. Ik ben heel goed in organiseren en plannen maken, ik schud ze uit mijn mouw en ze zijn goed.”

Pas je dan wel hier in Midwolda, in het Oldambt?

“Nou, ik hoor er nog steeds niet echt bij. In het begin voelde ik me hier eenzaam. Ik was vergeten hoe het in Groningen was. Kijk, ik heb een bedrijf waar veel mensen komen. Ik geef prachtige ontvangsten, er komen mensen van de Rotary Club, noem maar op. Maar evengoed vraagt niemand van de Rotary of ik lid wil worden, ben je gek. Voor de Sail in Delfzijl heb ik geen uitnodiging gehad, ook niet om te zingen. Op de Vuelta in Drenthe, net geweest, zat heel de wereld in een afgeladen stadion in Assen ‘Viva España’ te zingen. Met mijn tekst en mijn lied. Ik was niet uitgenodigd.”

Voel je je nog een echte Groningse?

“Jawel, maar ik ben ook verweven met Noord-Holland. Daar heb ik 32 jaar gewoond, in een grote stolpboerderij in Oudendijk, bij de Beemster. Die Noord-Hollanders mis ik zo, alles kan, het is vlot, de deur staat altijd voor je open. En als het niet kan, zijn ze er heel openhartig over. In Groningen zeggen ze wel ‘het ken niet’, maar niemand zegt waarom niet.

De mensen hier in het Oldambt zijn heel behoudend. Ik sta borg voor ze, want ze zijn wel helemaal goed hoor. Maar het duurt tien jaar voordat ze eens los komen. Er zijn nog mensen in het dorp die nooit bij me zijn geweest en ik zit er nu al sinds 2001. ‘We moeten de kat uit de boom kijken’, zeggen ze. Dan zeg ik: ‘Kom dan maar gauw, want de kat ligt al dood onder de boom.’”

Wat vind jij ervan dat Midwolda met nog twee dorpen gaat fuseren tot de gemeente Oldambt?

“Ik vind het erg dat mijn gemeente gaat verdwijnen. Ik houd niet zo van grootschaligheid. In kleinheid worden mooie dingen gedaan. Doordat de boeren groot zijn gaan denken is tweederde van de boerenstand opgedoekt. Gevolg van de grootschaligheid is dat ziektes zich uitbreiden, ze slaan massaal toe. Als je kleinschalig produceert, dan kunnen mensen uit de omgeving daar genoeg van eten.”

Ben je daar voorstander van?

“Zeer, productie moet in de buurt blijven, dat is het gezondste. Neem Engeland, daar heeft iedere streek zijn specialisatie. In Sussex is fruitteelt, koeien in Yorkshire, zwijntjes in Nottingham. Die hebben daar allemaal een huisje buiten, ze lopen vrij rond. Hun vlees is heerlijk. Hier zitten varkens nog steeds in stallen, dat is droevig. In Engeland wordt op hoog niveau met streekproducten gekookt. Zelfs een gewone fish and chips in een kustregio, daar vreet je je vingers bij op. Wij koesteren onze producten niet, onze taal niet. Al komt het weer terug, langzaamaan.”

Welke producten serveer je in je eigen restaurant?

“Groenten en fruit uit de buurt, vruchten en kruiden uit eigen tuin. Ik heb kolen, venkel, kervel, rozemarijn, tijm, drie soorten munt. En ik serveer ecologische wijnen uit Chili, die zijn verrukkelijk.”

Ja, die tuin. Dat wilde je al eerder vertellen. Waarom wroet je zo graag in de grond?

“Op school verzamelde ik al vetplanten en cactussen en ik heb nog een opleiding tot bloemist gevolgd. Tuinieren is ook een soort dwangarbeid. Het moet mooi zijn, goed en verzorgd. Een tuin overleeft nooit zijn meester. Als ik drie weken weg ben, is die tuin anarchie geworden. Het is

"Jongeren hangen voor me in de lampen"

eigenlijk totale onzin, daar ben ik me zeer van bewust. We hebben hier drie hectare tuin, die helemaal op oergrond is teruggebracht, zoals het vroeger was. De oude dellen, de waterbekkens die de Dollard had uitgesleten, heb ik samen met de overbuurman weer teruggehaald. Er zat meteen water in en vis, alles gaf de aarde weer. Orchideeën en wollegras kwamen op, de zaden van 900 jaar geleden zaten nog in de grond. Ik heb tot een meter zeventig afgegraven en er duinen van gemaakt, waardoor ik de lelijke staketsels van de Gasunie niet meer zie. Ik heb mijn eigen uitzicht gecreëerd."

Ben je een spiritueel mens, misschien zelfs iemand die tegen bomen praat?

"Ik ben theosoof. Dat is een genootschap dat alles met elkaar vergelijkt en heel wetenschappelijk is ingesteld. Het is 'horizontaal denken', dingen naast elkaar leggen. De meeste vrouwen kunnen dat niet, ook niet in de politiek. Ze zijn gauw afgeleid. Ik zie vrouwelijke politici altijd naar een naadje kijken, of hun pakje goed zit. Vrouwen als Golda Meir en Haya van Someren hadden daar schijt aan. Die konden ruimtelijk denken. Mannen kunnen het wel. Maar die kunnen weer niet op een besluit terugkomen. Dat is vreselijk, mannen willen niet veranderen.

Ook niet als iets niet goed is, dan gaan ze toch door. Vrouwen stellen de klok bij."

Je praat niet tegen bomen?

"Planten benader ik met veel liefde, maar je moet ook weten wat ze nodig hebben, kalk of wat dan ook. Alles wat leeft, is gebonden aan wetten. De wetenschap sluit de emotie en de intuïtie niet meer uit. In de kwantumfysica wordt de onbenoemde factor meegerekend. Dat is begonnen met wetenschappers die emotie gingen benoemen, dat we daar niet omheen konden. In de benadering van problemen ben ik zo rationeel mogelijk. Ik schilder bijvoorbeeld heel graag. Maar ik weet ook de exacte samenstelling van de verven."

Geloof je in reïncarnatie?

"Absoluut. Er gebeurt iets met de menselijke geest als het lichaam sterft. Ik houd me erg vast aan die prachtige BBC-documentaire over die cardioloog die mensen heeft geïnterviewd die klinisch dood waren en toch konden zeggen wat hij in de kamer ernaast deed. Dat vertelden ze daarna, toen ze weer tot leven waren gekomen. Dat klopt ook met verhalen van oude volkeren, bijvoorbeeld in het Tibetaans Dodenboek. In Tibet en Bhutan heb ik gezien dat men door drukpuntuur bij de slapen en keel mensen bij het sterven begeleidt. Dat is iets gekks, er vindt een soort uittreding plaats.

Die kant van de wetenschap is nog in wording. Het mooie van theosofen is dat ze het occulte niet buiten spel laten."

Wat zijn je plannen voor de nabije toekomst?

"Ik ga volgend jaar op tournee met Vrouw Holland, een cabaretgroep van vijf vrouwen. Ze zijn heel satirisch en heel goed. We zijn nu bezig met het maken van het programma, dat de 'Noorderlichtekooi' gaat heten. Er staan al 32 voorstellingen gepland."

En dan moet Imca weg. Naar Oostvoorne, voor een optreden. Dan hebben we het nog niet gehad over haar zoon Floris, die een camping en restaurant op Ameland drijft en met wie ze samen concerten als Nederpop bezoekt. Terwijl hij tot zijn veertiende niets met muziek te maken wilde hebben, want er is niets erger dan een zingende moeder. Ook het feit dat ze zeven talen spreekt, blijft onbesproken. Ze kan nog net melden dat ze het niet kan uitstaan als ze niet met mensen kan communiceren. En dat tekent haar precies: niet alleen flamboyant, maar vooral ook warm, spontaan en betrokken bij de medemens.

Tekst Maja Haanskorf
Foto's Jan Boeve / Hollandse Hoogte

Verkiezingen 18 november

“Wij zijn er klaar voor!”

Horst aan de Maas, Oldambt, Venlo, Venray, Zuidplas

Anders dan elders mogen gemeenten waar een herindeling heeft plaatsgevonden 18 november al naar de stembus. De rest mag in maart. "We willen dat een frisse wind gaat waaien".

Op 3 maart volgend jaar mag de overgrote meerderheid van de Nederlandse kiezers naar de stembus om een nieuwe gemeenteraad te kiezen. In een zestal gemeenten zijn al op 18 november verkiezingen. Dit zijn gemeenten waar een gemeentelijke herindeling heeft plaatsgevonden, dat wil zeggen dat gemeentes zijn samengevoegd of uitgebreid. In vijf van die gemeenten staan actieve SP-afdelingen klaar om aan deze verkiezingen deel te nemen.

Bij drie gemeenten gaat het om de gemeentelijke herindeling in Noord-Limburg. Venlo wordt uitgebreid met de plaatsen Arcen, Velden en Lomm. Venray krijgt er Blitterwijk, Geijsteren en Wanssum bij. En de gemeente Horst aan de Maas gaat ook Sevenum, Meerlo, Swolgen en Tienray omvatten.

In Zuid-Holland wordt een nieuwe gemeente gevormd met de naam Zuidplas, die Moordrecht, Nieuwerkerk aan de IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle zal omvatten. Tot slot is er dan gemeente Oldambt in Oost-Groningen, waar de voormalige gemeenten Scheemda, Reiderland en Winschoten samengaan. Aan Oost-Groningen hebben we in de Tribune van september uitgebreid aandacht besteed. Nu richten we de blik op Noord-Limburg en Zuidplas.

Venlo durft

Venlo is de grootste van de vier. Door de uitbreiding groeit het aantal inwoners van 92.000 tot net iets boven de 101.000. "En," zegt SP-lijsttrekker Alex Vervoort, "dan is het net een 'honderdduizendplus-gemeente' met alle voordelen van dien – ook voor de salarissen van de burgemeester en de wethouders." Vervoort benadrukt dat het om een herindeling van bovenaf gaat, iets wat de provincie heeft doorgedrukt. "De inwoners van Venlo maakt het niet zo veel uit dat er een paar dorpen bij komen maar in de plattelandsgemeenten Arcen en Lomm zijn de bewoners er niet gelukkig mee. Die willen liever bij een plattelandsgemeente als Horst."

De SP zit in Venlo nu niet in de gemeenteraad. "In de jaren negentig heeft de SP er wel in gezeten, maar de afdeling is in 1999 opgeheven en in 2003 weer heropgericht", vertelt Vervoort. "Vanaf 2005 is het een officiële afdeling, maar we hebben er toen bewust voor gekozen niet mee te doen met de verkiezingen. We waren er toen nog niet klaar voor. We hadden nog te weinig

scholing, te weinig ervaring en we waren vooral te weinig geworteld in de samenleving. Als we toen hadden meegedaan, waren we opgegaan in het parlementarisme en te weinig gedaan aan werk in de wijken. Nu zijn we er klaar voor", zegt de lijsttrekker stellig.

Een sociaal en menselijk Venlo, dat staat voor de SP centraal. "Er wordt nu te veel gedaan aan beton, aan prestigeprojecten, en er is te weinig aandacht voor de wijken en de mensen in de wijken. Wij pleiten voor betaalbare en fatsoenlijke woningen, voor de wijkagent terug in de buurten. Ook de veiligheid in de gemeente is een belangrijk punt. Daarbij gaat het in Venlo met name om twee punten: het uitplaatsen van het gevaarlijke rangeerterrein waarover vanaf 2012 ook duizenden tonnen ammoniak zullen rijden en een snelweg door een van de wijken. Dat laatste is een project waar we nu al zes jaar actie tegen voeren," vertelt Vervoort.

"Daarnaast speelt de integratie natuurlijk een grote rol", voegt Vervoort toe. "Niet omdat de problemen in Venlo zo veel groter zijn dan elders, maar door het Wilders-effect." Geert Wilders komt uit Venlo en kreeg er bij de Kamerverkiezingen bijna een kwart en bij de Europese verkiezingen bijna eenderde van de stemmen.

Hoe komt het dat Wilders in Venlo zo veel aanhang heeft? "Hij heeft helemaal geen aanhang," reageert Vervoort. "Onder aanhang versta ik dat mensen actief met hem meedoen. Dat is niet het geval. Hij

had graag meegedaan aan de verkiezingen maar hij kon geen capabele mensen vinden. Wilders kan mooi het ongenoegen verwoorden. Als je 'waarom' vraagt aan mensen die op hem gestemd hebben dan krijg je te horen: "Vanwege die buitenlanders." Als je doorvraagt kunnen ze niet uitleggen wat ze daarmee bedoelen. Er is grote onvrede met de landelijke politiek. Wilders spreekt mensen aan met zijn taalgebruik, maar hij biedt geen oplossingen. Als we de mensen dat voorhouden dan gaan ze nadenken, dan gaan ze twijfelen."

"Wij benadrukken dat integreren meedoen is," zegt Vervoort. "En dat betekent in de eerste plaats dat iedereen Nederlands moet leren spreken. Daar begint het mee. Het is heel jammer dat Wilders niet meedoet. Niet alleen omdat ik graag met hem in debat was gegaan, maar dan hadden we ook kunnen zien wat hij nu echt voorstelt. Een deel van zijn aanhang zal nu misschien niet gaan stemmen en verder zie je dat de jacht op de kiezers van Wilders is geopend. We hadden hier laatst de hele PvdA-top op bezoek en die praten dan de Wilders-kiezers naar de mond. Wij doen dat niet. Wij gaan uit van onze eigen kracht en onze eigen opvattingen. Als er mensen zijn die eerder op de PVV stemden en nu op de SP zijn ze welkom, maar we gaan onze ideeën er natuurlijk niet aan aanpassen.

Wij doen in de campagne eigenlijk wat we anders ook doen. "De wijken in, met de mensen praten, vragen wat er goed gaat en wat niet, actie voeren met de mensen en onze alternatieven en oplossingen naar voren brengen."

Venray gaat er voor

Ook de SP-lijsttrekker in Venray, Elianne Sweelssen, benadrukt dat ze in de verkiezingscampagne eigenlijk hetzelfde gaat doen als in de rest van het jaar. Alleen wel intensiever. Venray heeft nu zo'n 38 duizend inwoners en komt met de uitbreiding op een kleine 40 duizend.

"Wij hebben een aantal speerpunten", vertelt Sweelssen. "Jongeren, daar is nu erg weinig voor te doen; de leefbaarheid in de kleine kernen; voorzieningen voor ouderen en sociale woningbouw. In de kerkdorpen bij Venray lopen de voorzieningen terug, er dreigen basisscholen gesloten te worden en als dat gebeurt dan zal de stagnatie en vergrijzing in de dorpen nog sneller gaan." "We willen dat er een frisse wind gaat

Foto Menno Herstel

Alex Vervoort

Foto archief Venray

Elianne Sweelssen

waaien in Venray en dat geldt ook voor de bestuurscultuur”, voegt ze toe. Net als in vele plaatsen in Limburg is het CDA al heel lang aan de macht en vormt nu samen met de PvdA en een lokale partij het college. Dat moet anders, als het aan de SP ligt. “Een groot deel van de thema’s die nu in de verkiezingscampagne worden opgepakt, zijn punten waar we al veel langer mee bezig zijn”, zegt Sweelssen. “Bijvoorbeeld volkshuisvesting. Er zijn hier net twee flats met in totaal 96 woningen tegen de grond gegaan. Wij hebben ons daar met de bewoners heftig tegen verzet. Onder druk van die acties zijn nu voor het eerst weer sociale huurwoningen opgeleverd. Wij hebben dat punt weer op de agenda gezet. Natuurlijk voeren we hier ook de landelijke acties, zoals 65 blijft 65. Verder hebben we deze zomer een ledenenquête gehouden, specifiek gericht op de verkiezingen. Er zijn dertig mensen die meehelpen in de campagne, dat is een stuk meer dan anders. En we hopen ook dat we er weer nieuwe leden aan overhouden. En natuurlijk een goed resultaat!”

Horst aan de Maas gaat door

In Horst aan de Maas is al twintig jaar een stabiele en strijdbare SP-afdeling. En dat willen ze weten ook. Ze hebben een krantje uitgebracht en huis-aan-huis verspreid, met de titel ‘Twintig jaar SP in de gemeenteraad, twintig jaar aan de kant van de burgers’.

In 1990 deed de SP in de gemeente haar intrede in de raad met één zetel, in 1994 werden dat er drie en in 2006 vijf. Daarmee is de SP de tweede partij in Horst. Na het CDA, maar net groter dan de PvdA.

Wilma Kurvers-Van Schaijk is voorzitter van de afdeling en een van de oudgedienden. “In 1990 begonnen we met een stuk of vijf, zes mensen. We zijn altijd erg actief geweest op straat”, vertelt ze. “Het raadswerk is natuurlijk heel leuk en aardig, maar we hebben er altijd voor gezorgd dat we zichtbaar waren op straat en veel acties voerden. In het begin was dat moeilijk, omdat mensen ons maar schreeuwers vonden die overal tegen waren. Maar dat is wel veranderd, de laatste zeven of acht jaar staan de mensen veel meer open voor onze ideeën. Soms als we op de markt staan komen er mensen naar ons toe die vragen: ‘Met wat voor actie zijn jullie momenteel bezig? Kan ik iets tekenen?’” Horst is een typische plattelandsgemeente met veel land- en tuinbouw. De afdeling heeft een actieve werkgroep en daaruit is een vereniging ontstaan van tientallen mensen die zich sterk maken voor het boerengezinsbedrijf. De nieuwe gemeente bestaat uit zestien kernen en omvat een groot gebied. Door de afdeling wordt een grote kaart gemaakt waarop voor alle kernen een belangrijk knelpunt staat aangegeven. In het ene dorp kan dat de veiligheid zijn van de naar school fietsende kinderen, in het andere een ontbrekende

voorziening, of het tegenhouden van een gepland agrarisch megabedrijf. “Met die kaart gaan we op de markten staan om met de mensen te discussiëren over de problemen en onze oplossingen.”

Zuidplas is present

De nieuwe gemeente Zuidplas dankt haar naam aan de Zuidplaspolder. Dat is de laagste plek in Nederland, tussen Gouda en Rotterdam. De vier gemeenten in dit gebied besloten tot een fusie. Uit een onderzoek dat de SP-afdeling samen met de Statenfractie hield, bleken amper zeventig inwoners de fusie te steunen. “Een belangrijke rol daarbij speelt de angst om door een van de twee grote burens opgeslokt te worden”, vertelt André Muller voorzitter van de SP-afdeling Zuidplas. “Wij hebben gekeken wat de gevolgen voor de bewoners waren en dan blijkt vooral het verdwijnen van voorzieningen uit de dorpen een belangrijk punt te zijn. Daarom zijn wij onze campagne gestart met het onthullen van een wegwijzerbord waarop de afstand tot een aantal voorzieningen wordt aangegeven. Moet ik twaalf kilometer reizen voor een paspoort en vijf kilometer voor een bankloket, dat zijn de vragen die bij mensen spelen. Die onthulling heeft alle lokale media gehaald, dus dat was een mooi begin.”

“Daarnaast richten we ons in de campagne op huisvesting,” gaat Muller verder. “Er is vooral een gebrek aan woningen voor jongeren en aan sociale huurwoningen. Er worden in de polder drieduizend woningen gebouwd, waarvan maar elf procent sociale huurwoningen en dat zou veel meer moeten zijn.”

“Wij gaan in onze campagne in op de zaken die onder de mensen leven”, zo vat Muller de SP-aanpak samen. Dat lijkt vanzelfsprekend voor lokale verkiezingen. “Maar dat is het voor de andere partijen niet. Het CDA heeft bijvoorbeeld een caravan waarmee ze op iedere braderie staan om een algemeen CDA-foldertje en CDA-ballonnen uit te delen. Leuk voor de kinderen, maar onder de mensen merk je dat dat begint te irriteren. Wij richten ons op zaken die de mensen bezighouden.”

Tekst Willem Bos

Foto's Menno Herstel

Foto archief Horst aan de Maas

Horst aan de Maas

Carrie versus de mosquito

Geen maatschappelijke kwestie of allesdoener Carrie bemoeit zich er wel tegenaan. Al jaren. Maar vanaf 1 januari gaat het roer om en wordt ze fulltime advocaat. Tot die tijd trekt ze van leer tegen de mosquito. "Ik had een negen voor mijn afstudeerscriptie, dus ik loop niet te zwetsen of zo. Wat Rotterdam probeert te doen, kan gewoon niet."

"In Rotterdam hangen die zoemende apparaatjes nu overal. Bij de bibliotheek, aan een bushalte, in het winkelcentrum en zelfs bij speeltuintjes. Je geeft jongeren daarmee het verkeerde signaal. We stralen uit dat we ze niet willen, hier niet, maar ook niet ergens anders. Bovendien is het een heel geniepig apparaatje, want wij hebben er geen last van. Je kunt het irritante geluid alleen horen als je jonger bent dan 25 jaar. En daar schuilt ook meteen een fundamenteel probleem, want het apparaat maakt geen onderscheid tussen peuters, kinderen, lastige hangjongeren en niet lastige jongeren. Je loopt nu als moeder het gevaar dat je ongemerkt een plein oploopt waar zo'n mosquito overdag aan staat. Je kind begint dan enorm te janken, terwijl je zelf niet door hebt waarom."

Columniste Carrie, bekend om haar grote Rotterdamse mond, mag zich sinds kort mr. Carrie noemen. Per 1 januari gaat ze fulltime aan de slag als advocaat. Een drastische omslag? "Ik heb me altijd her

en der wel ingezet als belangenbehartiger. Maar nu ga ik me er echt volledig op concentreren, dan kan ik nog tien tot vijftien jaar een goede advocaat zijn." "Tijdens mijn stage bij het Rotterdams Advokatenkollektief stuitte ik op het gebruik van de mosquito. ROOD Rotterdam was toen al bezig om samen met bewoners actie te voeren tegen dat irritante zoemapparaatje. Ik heb vervolgens voor mijn scriptie uitgezocht hoe je dat apparaatje inhoudelijk en juridisch kunt bestrijden."

"Ik heb mijn scriptie naar Guusje ter Horst gestuurd, ons lopend brevet van constitutioneel onvermogen. Onbegrijpelijk dat ze als minister van Binnenlandse Zaken ziet dat er problemen zijn met de grondrechten, maar weigert de mosquito wettelijk te verbieden. In plaats daarvan kijkt ze toe hoe gemeentes het dan maar zelf regelen." Rotterdam loopt voorop, daar hangen nu al 37 mosquito's. Tot nu toe zonder enig wettelijk kader, maar deze maand beslist de gemeenteraad over een wijziging van de

algemene plaatselijke verordening (APV). Daarmee worden de mosquito's onder voorwaarden gelegaliseerd. Zo mogen ze alleen nog als laatste redmiddel worden ingezet, wat elk halfjaar opnieuw beoordeeld moet worden. Volgens Carrie betekent zo'n nieuwe APV een verbetering, maar is het nog lang niet voldoende. "Deze nieuwe regeling houdt rekening met alles waarvan wij riepen dat het echt niet kon. Probleem blijft wel dat de mosquito zo'n drastische beperking van de vrijheid van jongeren oplevert, dat een APV niet voldoende is. Dit moet door de Tweede Kamer bij wet geregeld worden. Zolang dat niet gebeurt, gaat de gemeente bij de eerste de beste rechtszaak nat. Gelukkig heeft burgemeester Aboutaleb toegezegd dat alle mosquito's die in strijd zijn met de nieuwe regels worden weggehaald. Opvallend detail: dan moeten er waarschijnlijk 35 verdwijnen."

Tekst Jola van Dijk
Foto Hollandse Hoogte

Na de koningin is Prinsjesdag 2009

Wie gaat de crisis betalen? Dat is de centrale vraag die de komende jaren de politiek in Nederland zal bepalen. In de Troonrede en de Miljoenennota heeft het kabinet duidelijk gemaakt hoe ernstig de gevolgen van de crisis zijn. De regeringspartijen proberen de geesten rijp te maken voor een ongekende bezuinigingsoperatie. Nadat de banken en de aandeelhouders zijn gered, is het nu aan de ouderen, de werknemers, de studenten en aan iedereen die gebruik maakt van de zorg, het onderwijs en andere gemeenschapsvoorzieningen om op te draaien voor het redden van de banken. De SP begon al op Prinsjesdag zelf om een tegengeluid te mobiliseren.

Terwijl de toeschouwers van de rijtoer en de balkonscène met hun inmiddels wat verkreukelde oranje hoedjes en vlaggetjes weer op weg zijn naar huis en in het gebouw van de Tweede Kamer de aanvoerders van de politieke partijen onder leiding van Ferry Mingelen in debat gaan over Troonrede en Miljoenennota, staat op het Plein, net voor de ingang van het parlement, een tent waar SP'ers zich opmaken om de mening van gewone mensen te horen. 'Na de koningin, het woord aan U', is het motto van de bijeenkomst.

Op het podium interviewt Jan Marijnissen mensen uit allerlei sectoren van de maatschappij. Ook de mensen in de zaal komen veelvuldig aan het woord. In een hoek van de tent kan iedereen een foto laten maken met zichzelf op de koninklijke troon en deze vergezeld laten gaan van een bondige mening. De Haagse band De Flamingo's zorgt voor vrolijke klanken en er is natuurlijk soep. Tomatensoep.

"Hoe gaan we dat nu veranderen?"

Een van de mensen die aan het woord komen is Erik Römer, docent op een MBO-school in Noord-Holland. Hij vertelt hoe er nu gewerkt wordt aan een fusie van zijn school met een andere, zodat er een opleiding met maar liefst 21 duizend leerlingen zou komen. "In het verleden met de vorming van Regionale Opleiding Centra's was ook het verhaal dat dergelijke fusies tot enorme bezuinigingen zouden leiden, maar die ROC's zitten nu ook in grote financiële problemen. Nu is de oplossing dat die ook weer moeten fuseren. Er zou dan een vierkoppig bestuur komen, die mensen gaan hartstikke veel verdienen en de mensen op de werkvloer en de leerlingen komen op de tweede plaats."

Römer heeft ook grote vraagtekens bij het zogenoemde competentiegericht leren. "We krijgen grote gebouwen, honderden computers en de leerlingen moeten het voor een groot deel maar zelf uitzoeken", zegt hij. "Maar," onderbreekt Marijnissen hem, "hoe gaan we dat nu veranderen?" Römer is daar niet optimistisch over, de actiebereidheid in het onderwijs is niet groot, de mensen zijn lamgeslagen. Hij krijgt bijval uit de zaal. "De uitholling van het vak van docent leidt ertoe dat mensen uit het onderwijs gaan, of zich er niet meer in herkennen."

"Hoe heeft het toch zo ver kunnen komen?"

De buschauffeur, de politieagent, de student, de postbode en de vele andere geïnterviewden geven eigenlijk allemaal hetzelfde beeld. Afbraak en verschraling van de voorzieningen in de afgelopen jaren en de angst dat het de komende jaren nog veel erger zal worden. "Hoe hebben we het toch zo ver laten komen", is een zin die vele malen te horen is uit de mond van Jan Marijnissen. "Het wordt een lange weg", zegt Gerard Oosterwijk van de studentenbond LSVB. "Er is al jaren niet meer gedemonstreerd, maar we hebben nu acties gepland. We

... het woord aan U

moeten daar nu weer gaan staan om voor onze belangen en voor beter onderwijs op te komen.”

Rob van der Post (die al 37 jaar werkzaam is bij het postbedrijf en als vakbondsman een centrale rol speelt in de strijd voor het behoud van loon en arbeidsplaatsen bij de post) vertelt over de loonsverlaging van vijftien procent die TNT voor de postbodes in petto had. “En dan is de werkgever verbaasd dat de mensen dat niet pikken.” Een meerderheid stemde tegen het akkoord waarin deze loonsverlaging was opgenomen. “Het belangrijkste is,” benadrukt hij, “dat de mensen met respect behandeld worden.” Hij haalt de grote actie van postbodes in Utrecht in herinnering en benadrukt dat er in de toekomst nog meer acties komen. “Want het kan niet zo zijn dat postbode een uitstervend beroep is.”

Tijd voor actie

Ook Egbert Schellenberg van FNV bondgenoten wijst op het belang en de noodzaak van acties. Hijzelf speelde een belangrijke rol bij de acties bij Shell in 2005. Ook toen ging het over verslechtering van de AOW-leeftijd. Dankzij een staking van vier dagen werd dat toen tegengehouden. “En nu moeten we weer aan de bak om een verhoging van de pensioenleeftijd tegen te gaan.” De enige

manier om dat te doen is actie, zo benadrukt de vakbondsman. Hij wijst op 2004. “Toen stonden we met 50 duizend mensen op een doordeweekse dag op de Coolsingel en dat was de aanloop naar het Museumplein. Het is duidelijk dat als de SER er niet uitkomt en er geen alternatief voor de AOW-plannen van het kabinet komt, we in oktober weer de barricade op moeten, er weer acties moeten komen.” Want: “Dat is de enige manier om dit kabinet aan zijn verstand te brengen dat 65 echt 65 moet blijven.” Hij wijst op de door de FNV geplande werkonderbrekingen op 7 oktober, de zogenoemde 65-minutenacties. “En dat is pas de aftrap voor de echte acties die daarna moeten volgen.”

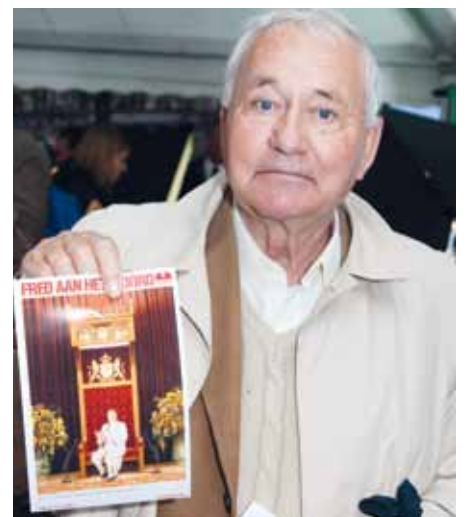
Troontelefoon

Terwijl in de SP-tent op het Plein deze woorden te horen zijn, zitten even verderop in het gebouw van de Tweede Kamer SP-Kamerleden achter de telefoon. Zij beantwoorden de bellers die hun mening geven over de Troonrede. “Bezorgdheid en angst”, zegt Emile Roemer, gevraagd naar de teneur van de reacties. “De mensen zijn onzeker over wat er op ze afkomt.” “De eerste beller die ik aan de lijn kreeg,” vertelt het Kamerlid uit Boxmeer, “begon met te zeggen dat de oppositie niet zo negatief moet zijn. Maar als je dan verder praat blijkt dat diezelfde

meneer zich óók grote zorgen maakt over de zorg en het onderwijs en dat hij het plan voor het verhogen van de pensioenleeftijd naar 67 jaar schandelijk vindt.” Het is duidelijk dat de crisis en de plannen van het kabinet veel mensen schrik aanjagen en dat de onvrede en de ongerustheid groot is. De vraag is hoe die onvrede omgezet kan worden in actie tegen de kabinetsplannen. Daarvoor zullen we, zoals de koningin het zo mooi zei in de Troonrede, met ons allen onze schouders eronder moeten zetten. Onder de acties wel te verstaan.

Tekst Willem Bos

Foto's Bas Stoffelsen

“Hij heeft een jaar riant geleefd van mij en mijn klanten”

Faillissementsfraude is een groot probleem. Peter de Weerd werd het slachtoffer van een oplichter die beweert een helpende hand te bieden aan bedrijven in financiële nood, maar ze uitzuigt tot op het bot. “Hij liet me met tonnen schuld achter en hij maakt gewoon weer nieuwe slachtoffers.”

“Ik weet nog dat ik hem voor het eerst zag en dacht: wat een engerd! Een echte gladde praatjesmaker. Maar hij was mijn reddende engel, zou me uit de financiële shit halen. Een jaar later zat ik in het tv-programma Opgelicht. Hij heeft een klein jaar riant geleefd op mij en mijn klanten. Ik weet nog dat ik vroeger naar dat programma keek en dacht: wat een sukkel! Hoe kan je daar nou intrappen? Je ziet toch dat het een oplichter is?! Maar nu begrijp ik het. Beroepsoplichters zijn mensen met één groot talent: charmeren, overtuigen, overdonderen en als het moet intimideren.

Ik had een eigen vormgevingsbedrijf in Den Haag, ik ontwierp winkelinterieurs en bouwde bijvoorbeeld stands op beurzen. Ik ben een serieus vakman, maar financieel had ik dingen laten slossen. Ik had daardoor een aardige schuld opgebouwd. In een e-mailnieuwsbrief bood ene Pieter Knabben zijn diensten aan en ik besloot hem via de mail mijn verhaal voor te leggen. Daar heb ik nooit iets op gehoord.

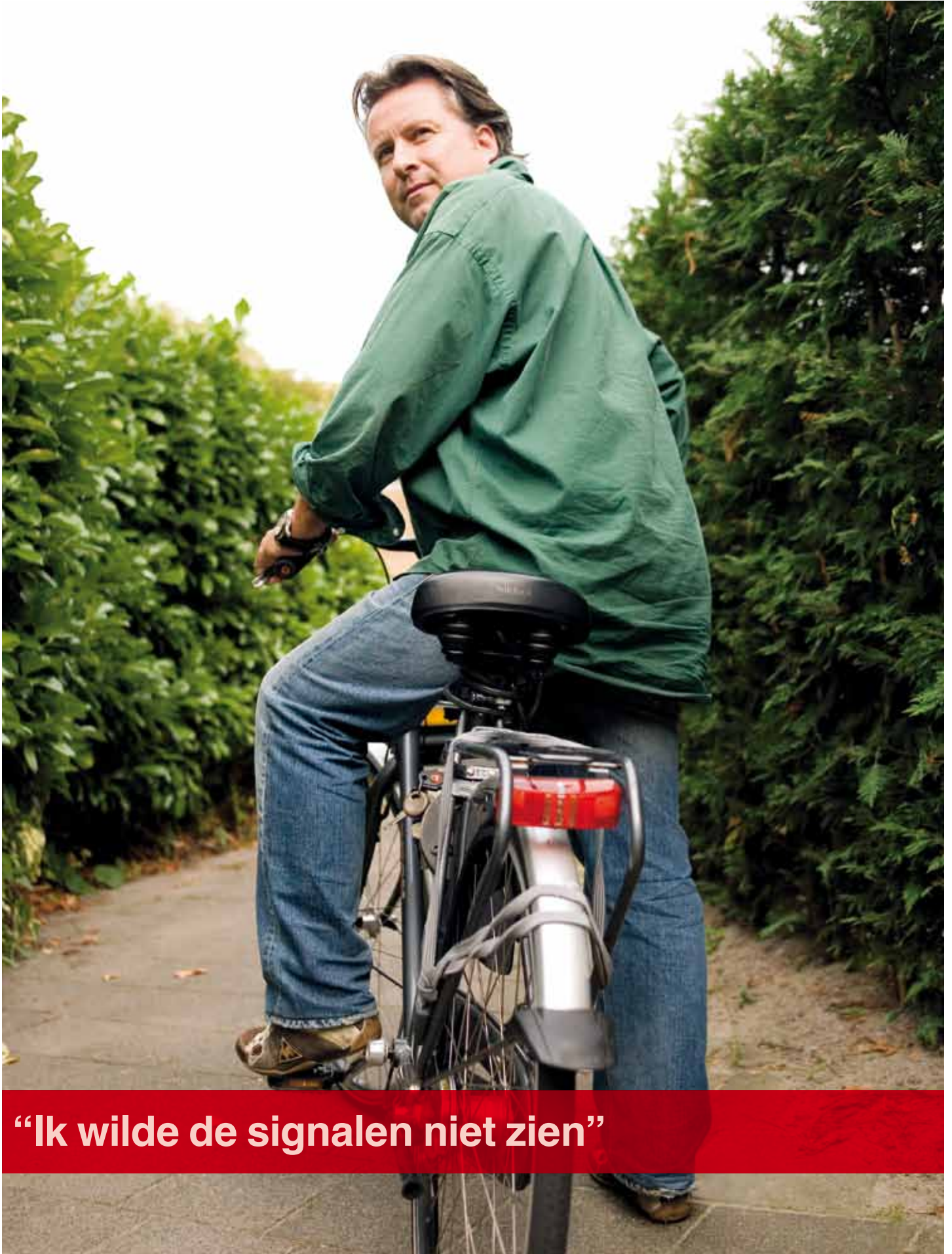
Enkele maanden later kwam ik in contact met Peter B., via een bedrijf in het complex waar ik bedrijfsruimte huur. Hij kwam zeer daadkrachtig over, strooide met juridische termen en ik dacht: hèhè, eindelijk komt er een eind aan mijn eenzame zakelijke strijd. Hij wist precies de oplossingen voor al mijn problemen, ongelooflijk! Pas een jaar later moest ik aan die mail denken waarin ik al mijn problemen in detail had uitgelegd. Ik weet nu zo goed als zeker dat het doorgestoken kaart was: die twee werken samen. Pieter Knabben is een bekende oplichter en veroordeeld tot meerdere jaren celstraf.

Maar goed, ik ging aan de slag met B. en hij beloofde me dat hij alles ging oplossen. Ik zou mijn klanten inbrengen in de bv (besloten vennootschap –red.) en hij zou mij op de loonlijst zetten. Ik deed de creatieve kant, hij de bedrijfsvoering. De eerste twee projecten gingen vlekkeloos. Maar daarna kwam ik terecht in zijn chaos. B. is een meester in het creëren van eilandjes. Hij vertelt aan mij dat Piet een dief is en aan Piet dat ik een dief ben. Dus allerlei mensen die wel met elkaar te maken hebben, zoeken geen contact met elkaar. Als er iets verkeerd gaat krijgt de ander de schuld, nooit B. Je komt terecht in een dichte mist, een rookgordijn waardoor niemand er meer iets van begrijpt behalve de oplichter zelf. Ik dacht dat hij druk bezig was met het oplossen van mijn achterstanden en het opbouwen van een bloeiend bedrijf. Ik wilde niet weten hoe, was tevreden met de wetenschap dát het gebeurde. In werkelijkheid kocht hij spullen op mijn naam, die hij niet betaalde. Liet mijn relaties spullen en diensten leveren waar hij geld voor kreeg dat hij voor zichzelf hield. Hij betaalde nooit. Ik kreeg signalen van leveranciers die om betaling vroegen. Wanneer ik aangaf dat B. over de betalingen ging, bleek hij voor hen al dagen onbereikbaar. Wanneer ik hem hiermee confronteerde, verzekerde hij dat de betaling onderweg was, dat hij het vandaag nog zou overmaken, of dat die mensen niet moesten zeuren. Ik heb alle smoezen honderd keer gehoord! Ik heb met privé-geld een aantal schuldeisers tegemoet proberen te komen.

Zo heb ik meerdere signalen gehad. Er gebeurden vreemde dingen en ik had ook

wel een soort onheilsgevoel. Maar ik besteedde er geen aandacht aan. Ik was ervan overtuigd dat hij me hielp en kon het gewoon niet hebben dat er iets verschrikkelijk fouts gebeurde. Ik belde hem eens spontaan vanuit de auto en hij wist precies waar ik reed. Ik was perplex, maar hij begon nerveus te lachen en uit te leggen dat hij dat soort dingen kon aanvoelen. Dan kwam er een afleidend flutverhaal, waarmee hij me toch weer wist te boeien. Toen mijn telefoon het eens niet deed gaf hij me, zogenaamd heel royaal, zijn ouwe toestel. In die mobiel kwam ik bij toeval een oud bericht tegen met de woorden: ‘Oh shit, nou weten ze waar je woont.’ Als ik weleens ergens over doorvroeg, écht doorvroeg, wat ik dus haast nooit deed, raakte hij geïrriteerd. Een keer werd hij echt boos en dreigde de samenwerking op te zeggen. Daar schrok ik zo van dat ik maar weer inbond. Hij goochelde altijd met auto’s, kentekenbewijzen en leasecontracten. Hij had op papier aangegeven dat hij een van mijn auto’s privé zou overnemen en dat de andere op de zaak zou worden gezet. Achteraf natuurlijk naïef van mij om hem te geloven en te verzui- men de kentekens over te schrijven. Met als gevolg dat enkele duizenden euro’s aan verkeersovertredingen die hij had veroorzaakt bij mij in de brievenbus belandden. Alles stond dus nog steeds op mijn naam!

Hij kwam ook regelmatig hier op bezoek. Het hele gezin vond hem gezellig en kleurrijk. Een sportieve, succesvolle zakenman die op alles antwoord had. Eigenlijk was hij in die tijd een hele goeie vriend. Maar wat we bijvoorbeeld niet

“Ik wilde de signalen niet zien”

wisten, was dat ik een heel jaar lang met het hele gezin rondreed in een onverzekerde auto. Hij had de verzekeringspremie nooit betaald. Een van z'n meest valse trucs was toen mijn vader net was overleden. Hij wist hoe de situatie op dat moment hier thuis was. Tijdens de

voorbereiding van de crematie wist hij me op slinkse wijze nog eens een kleine tienduizend euro afhandig te maken. Op dat moment wilden we graag dat het bedrijf doorging en niet in de problemen kwam. Er stond niet genoeg geld op de zakelijke rekening, maar goed, drie dagen

later zouden we het geld terugkrijgen. Dat is inmiddels twee jaar geleden en dat geld moet ik nog steeds van hem krijgen.

B. begon mij ook steeds meer naar beneden te halen en zichzelf naar boven te duwen. Hij was toch zo'n geweldige kerel en ik bakte er maar niks van. Hij infiltreerde echt in mijn gezin. Mijn gezin is erg open en mijn vrouw en vier kinderen hebben alles meegemaakt. Het was psychologische oorlogsvoering en hij wist mijn vrouw ook behoorlijk te bewerken. Toen het zakelijk slechter ging, kregen mijn vrouw en ik ook steeds meer onenigheid en spanningen. Op een zeker moment was een scheiding niet meer te voorkomen.

Op internet kwam ik eens de kenmerken tegen van een psychopaat. Nou, dat klopte angstig precies met die van B.: egocentrisch, impulsief, agressief, geen schuldgevoel of verantwoordelijkheidsbesef en alles bij elkaar liegen en stelen. Een andere manier om mij klein te maken was altijd te laat op afspraken komen. Ik ben zelf iemand die altijd stipt op tijd is maar hij kwam een uur, soms twee uur te laat. Of hij kwam helemaal niet. Ik belde hem vaak niet op, want ik wilde hem niet opjutten. En als ik hem wel belde had hij altijd wel een smoes. Je kon het van hem nooit winnen.

Toen mijn vrouw definitief de scheiding wilde doorzetten en met de kinderen enkele dagen in Frankrijk was, zat ik thuis en voelde me beroerd. Ik weet nog dat ik besloot om met mijn iPod naar het strand te gaan, lekker naar muziek luisteren en alles eens rustig overdenken. Ik herinner het me nog heel goed. Ineens wist ik het! Ik ging stoppen met B. Helemaal stoppen! Ik was het spuugzat, moest constant achter mijn salaris aanzitten, kreeg de ene na de andere leverancier aan de lijn die nog geld kreeg. Slechter kon het niet worden. Ik zag geen heil meer in de samenwerking en besloot mijn vrouw met dit nieuws te bellen. Hoewel ik stiekem bang was voor haar reactie. Maar nee, ze was eigenlijk juist opgelucht, heel erg, net als ik. Mijn besluit werd toen steeds definitiever. Hoewel ik tegelijk niet wist hoe ik verder moest.

Kort nadat ik de stekker er had uitgetrokken begon de ellende pas goed. De ene na de andere deurwaarder kwam langs. Er volgde een lange zoektocht naar hulp, er moest orde komen. Via Google kwam ik

Arda Gerkens: “Witteboordencriminaliteit met topprioriteit aanpakken”

SP-Tweede Kamerlid Arda Gerkens hoort zulke verhalen vaker: “Diep triest. Met gladde praatjes wordt de slachtoffers van alles beloofd, maar ondertussen worden ze alleen maar dieper in de problemen gedrukt. Dat vraagt om een stevige aanpak. Het is onbegrijpelijk dat deze oplichter ongestoord zijn gang kan gaan. De suggestie om de aangiftes te koppelen is zinnig, in het politiekorps in Brabant zou men moeten kunnen zien wat er in het politiekorps in Groningen aan aangiftes ligt. Dat zou ook mogelijk moeten worden met het nieuwe systeem dat de politie nu in gebruik neemt, maar daarmee zijn nu nog allerlei problemen. Het probleem zit helaas nog veel dieper. Faillissementsfraude is een hardnekkig probleem. Er zijn inderdaad mensen die handelen in ‘lege bv’s’, bedrijven waar nauwelijks nog vermogen in zit. Mensen hebben bij wijze van spreken een stapel bv’s onder de arm en lopen de Kamer van Koophandel in en uit. De SP heeft al voorgesteld medewerkers van de Kamer van Koophandel bevoegd te maken verdachte handelingen te melden bij het OM. Dan

Foto Govert de Roos

zouden dit soort praktijken veel eerder kunnen worden gestopt. Alleen al de afgelopen maanden heeft de SP nog veel meer oplossingen voorgedragen om faillissementsfraude beter aan te pakken, naar schatting is in ongeveer een kwart van de faillissementen fraude in het spel!

Uiteindelijk wordt naar schatting slechts 2,6 procent van de fraudeurs veroordeeld! Een van de problemen is dat er te weinig curatoren zijn die de faillissementen afwickelen. Zij zouden meer onderzoek moeten doen naar fraude, maar het probleem daarbij is dat de curator betaald wordt uit de boedel, dat wat over is uit het faillissement. Dus als de boedel te klein is, gaat een curator geen extra tijd aan onderzoek besteden en blijft fraude onbestraft! In die gevallen zouden de curatoren door de overheid betaald moeten worden om fraude te kunnen onderzoeken. Als zij na onderzoek fraude kunnen vaststellen, doen ze melding bij de politie en het OM. Maar het probleem daar is dat men kennis en capaciteit tekort komt; daar vraagt de SP al jaren de aandacht voor. Het kabinet heeft de mond vol van de aanpak van financieel-economische criminaliteit, maar schiet echt tekort. Met als gevolg dat er nog steeds veel mensen het slachtoffer worden van oplichtingspraktijken, zoals Peter de Weerd. Daar laten wij het niet bij zitten. De aanpak van witteboordencriminaliteit moet topprioriteit hebben.”

bij de stichting STOP, een stichting tegen oplichterspraktijken. Later, in de voorbereiding op het programma Opgelicht, merkte ik dat ik een van de weinigen was die op tv zijn verhaal durfde te vertellen. Ik weet dat veel van zijn andere slachtoffers nee hebben gezegd, bang voor gezichtsverlies. Ik weet bijvoorbeeld dat hij enkele advocaten heeft opgelicht die het er uit schaamte maar bij laten zitten. Maar ik ben blij dat ik het gedaan heb, B. schijnt veel last te hebben ondervonden van dat programma. Nou, heel erg goed!

Ik vertel dit omdat ik wil dat er iets gebeurt. Naar dat tv-programma keken veel mensen, maar B. en andere oplichters gaan gewoon verder. De politie werkt in verschillende gemeentes nog steeds niet samen. Er is geen centraal datasysteem waarin aangiftes tegen dezelfde persoon worden gekoppeld. Nu staat elke aangifte op zichzelf. Ook de Kamers van Koophandel hebben te weinig bevoegdheden. Criminelen zoals B. kopen gewoon een oude bv, schrijven zich op vertoon van hun ID of paspoort in als bestuurder

en gaan ongehinderd verder. Het zou beter zijn als door middel van het verplicht registreren van een burgerservicenummer alle bellen gaan rinkelen als iemand als Peter B. zich meldt, iemand die betrokken is geweest bij zo’n 25 faillissementen. Er zijn veel meer oplichters bezig dan mensen denken en er moet echt iets gebeuren.

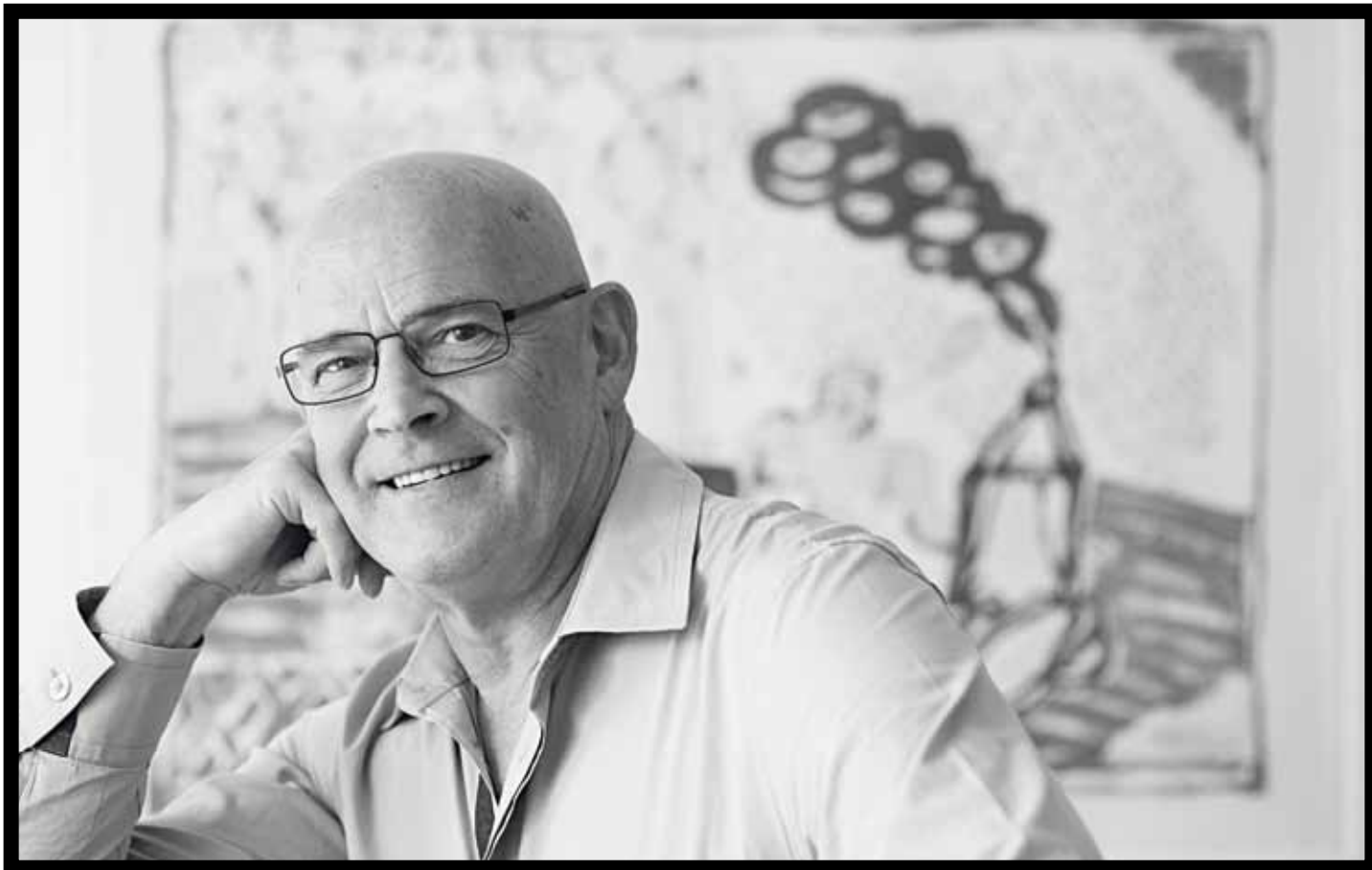
Hoe ik erop terugkijk? Ik heb een grote les geleerd, ben minder naïef. Ik ben nu bezig met het afbetalen van mijn schulden. Mijn relatie is veel beter dan vroeger en ik ga nu een gewone baan zoeken, geen financiële rompslomp meer. Maar ik heb ook pech dat ik hem ben tegengekomen. Al bij onze eerste kennismaking was hij tien stappen verder en wist hij al precies hoe hij me helemaal ging uitkleden. Ik ben bezig met het schrijven van een boek, met als werktitel: Een jaar uit het leven van een sukkel. Ik was die sukkel, maar uiteindelijk kom ik sterker uit de strijd en ga met goeie moed verder. B. is hier uiteindelijk de echte sukkel: hij is eenzaam, op de vlucht en altijd op zijn

hoede. Ergens weet hij wel dat hij talloze mensen heel veel pijn en verdriet heeft gedaan.

Na twaalf maanden, na beoordeling van het centimeters dikke dossier, kwam Justitie tot de conclusie B. niet meer te vervolgen. Hij vormt ‘geen gevaar voor de samenleving’ en gaat voor het gemak weer vrijuit. Hij rijdt weer rond in een BMW, hangt weer de held uit. Na bezwaar van ons en Stichting STOP is toch weer besloten proces-verbaal op te maken. Uiteindelijk zullen we wel weer aan het kortste eind trekken, maar ik wil het er niet bij laten zitten! Als ik alles zo overzie, denk ik weer aan die allereerste indruk: wat een engerd!”

Tekst François de Waal
Foto's Suzanne van de Kerk

Tekst Jola van Dijk
Foto Karen Veldkamp

“Ik kan niet tegen politieke spelletjes”

De bijna 67-jarige Gerard Broekman uit Gorinchem is sinds zijn pensioen haast nog drukker dan ervoor, vooral met vrijwilligerswerk. Hij organiseert bijvoorbeeld exposities en heeft de seniorengids opgezet. Een paar vragen tussen de 50PlusBeurs en een kunstreis naar Spanje door.

Wat is de seniorengids?

“De informatieve website www.seniorengids-gorinchem.nl, die ik met behulp van mijn raadsgeld en de steun van senioren en professionals uit Gorinchem heb gemaakt. Senioren vroegen al jaren om een digitale informatiegids, maar de gemeente weigerde consequent. Daarom heb ik het zelf maar gedaan.”

Je bent dus ook nog gemeenteraadslid?

“Ja, maar daar stop ik mee na de verkiezingen. Ik voel dat ik geen politicus ben, ik kan niet tegen die politieke spelletjes. Als je een voorstel indient wordt het meteen van tafel geveegd, maar een paar maanden later komt de coalitie met precies hetzelfde voorstel!”

Heb je dan ook geen politieke ambities meer?

“Nee. Nou ja, natuurlijk is het staan op de 50PlusBeurs en mijn andere vrijwilligerswerk ook politiek. Maar als ik met mensen

over ‘politiek’ praat, hebben ze het alleen maar over die politieke spelletjes. Daarom noem ik het niet meer zo.”

Hoe lang ben je al lid van de SP?

“Vijfentwintig, dertig jaar? Mijn lidmaatschapsnummer is 547, daarmee ben ik wel een van de ouderen.”

Waarom werd je lid?

“Omdat het artsencollectief van de SP zelf onderzoek ging doen na een gifuitstoot van een fabriek in Tiel. Een partij die zo bij de basis bezig is, daar wilde ik bij horen.”

Wat brengt de kapitalist in je boven?

“Mooie boeken en kunstwerken. Ik heb inmiddels een behoorlijke wand met boeken, vooral over kunst en mode.”

HOREN

Amandititita

Voor wie uitgekeken is op gangsta rap en reggaeton is er alweer een nieuwe urban muziekstroming. Mexico is in de ban van anarcumbia: aanstekelijke Latijns-Amerikaanse ritmes in een vrolijk anarchistisch jasje van pop, rap en onvervalste kitsch. De uitvinder is Amandititita (wat zoveel betekent als Leniëmini Amanda), een klein Mexicaans propje dat op speelse wijze het moderne stadsleven op de hak neemt. Sony-BMG bracht haar debuutalbum vorig jaar alleen in de regio uit, al bereikte hitsingle La Muy Muy sporadisch ook onze contreien. Hopelijk verschijnt haar tweede cd La Descarada ook in Europa. Een voorproefje staat in elk geval alvast op website MySpace. *(Daniel de Jongh)*

Amandititita
La Descarada
www.myspace.com/amandititita

LEZEN

Hier en daar een crisis

Tineke Ceelen is een stoer wijf. 'Hier en daar een crisis' is een bundel anekdotes uit haar twintigjarige ervaring in internationale ontwikkelings- en vluchtelingen hulp. Zonder dat het er dik bovenop ligt, rekent ze pagina voor pagina af met de modieuze, gemakzuchtige vooroordelen die het publieke debat domineren. Ceelen is geen onhandige kluns en ook geen diva in een hulpverlenersencave. Ze is een bevlogen vrouw, die zich onder steeds moeilijker omstandigheden met hart en ziel (en huid en haar) inzet om het leven van mensen in conflictgebieden te verbeteren. Ceelen reist ver en kan veel verhalen vertellen, mét humor, zonder droge theorie of moralisme. *(Daniel de Jongh)*

Hier en daar een crisis
Tineke Ceelen
Uitg. Podium/BKB

BELEVEN

muZIEum

Zien en gezien worden is voor veel mensen belangrijk. Maar hoe werkt dat eigenlijk, zien? En wat verandert er als je niet meer kunt zien? In het ervaringsmuseum muZIEum kun je antwoorden op dit soort vragen aan den lijve ondervinden. Om het geheel nog interactiever te maken, worden er regelmatig extra activiteiten georganiseerd. Zo is het bijvoorbeeld twee keer per maand mogelijk om in het donker te dineren en wordt er veel aandacht gegeven aan de tweehonderdste geboortedag van Louis Braille. In de periode van de herfstvakantie worden daarom extra activiteiten georganiseerd voor kinderen, plus cabaret, een film en stadswandeling rond de thema's zien, donker en braille. *(Jola van Dijk)*

Ervaringsmuseum muZIEum
Nijmegen
www.muzieum.nl

KIJKEN

SM-Rechter: een privéleven in publiek bezit

Door Jola van Dijk

Wat te doen als je vrouw doodongelukkig is omdat ze jarenlang haar behoefte aan sadomasochisme onderdrukt heeft? En hoe ga je daarmee om als je zelf rechter bent, en dus van onbesproken gedrag zou moeten zijn? De Mechelse rechter Koenraad Arousseau werd met deze dilemma's geconfronteerd en koos er uiteindelijk voor om zijn vrouw tegemoet te komen. Het leven lachte hen weer toe, totdat de politie in 1997 een inval deed in de seksclub waar de twee geziene gasten waren.

Het was het gesprek van de dag en hun handel en wandel werd breed uitgemeten in de Vlaamse media. Ging Koenraad Arousseau te ver? Is sadomasochisme

een aanvaardbare seksuele voorkeur of een vorm van mishandeling? Is iemand die zijn eigen partner naar seksclubs brengt en daar een vergoeding voor opstrijkt een pooier? In hoeverre hebben mensen met een publieke functie nog recht op een privéleven? Uiterst interessante kwesties voor een filosofische discussie natuurlijk, maar ondertussen gaat het wel over het leven van echte mensen. Die kant van het verhaal bleef tot voor kort sterk onderbelicht, maar is nu op aangrijpende wijze vastgelegd in de film SM-Rechter. Zonder in clichés te vervallen wordt het verhaal achter de mediahype in beeld gebracht, smaakvol maar zonder de rauwe werkelijkheid te verdoezelen. Vlaamse films doen het nooit echt goed in Nederland,

dus is de film amper in de bioscopen te zien geweest. Eeuwig zonde, maar gelukkig is de film nu ook uit op DVD.

Bridge Entertainment
Regie Erik Lamens

Dure autochtonen?

Wilders maakt zich zorgen over de 'hoge' kosten van allochtonen. Maar wie stelt Kamervragen over de mega-kosten van in driedelig gestreepte pakken gestoken heren? Ik doel niet alleen op de leugenfabriek (Rumsfeld, Cheney) die de rampzalige Irak-oorlog inleidde met niet te overziene kosten (anderhalf biljoen), waar een autochtone naïeve Zeeuw kritiekloos in meedraaide. Meer recent de verdampde miljarden in de kredietcrisis waar de bonushappende topmanagers aan bijgedragen hebben. Zeg nou zelf, mogen de nazaten van de slachtoffers van de VOC en Westindische Compagnie een kruimeltje terughalen van het hun ontnomen brood?

Rob Hamers, Landgraaf

Mobbing

In de onlangs verschenen brochure 'Taal, de kracht van woorden' van TNT-post, wordt een anekdote aangehaald van SP-politicus Agnes Kant rondom het woord 'flapdrol'. Het zou zo maar eens een neoliberal staaltje van versluierende 'mobbing' door TNT Postbedrijven kunnen zijn. In mijn perceptie wordt de wereld door de kracht van marktwerking steeds grimmiger. Niet echt iets om vrolijk van te worden.

Mevr. E. Spindler-Bindels, Heerlen

Oldambt

Leuk dat stukje 'Groeten uit het nieuwe Oldambt' in de Tribune van september. Mijn ouders komen daarvandaan. Ik vond het destijds erg, dat vruchtbare landbouwgrond onder water werd gezet.

Mevr. R. Kruit, Rotterdam

Stopwoord

Het kapitalisme heeft een nieuw stopwoord c.q. escapeprotocol ontwikkeld, als éindelijk het gelijk blijkt van linkse critici op onderdelen die echt totaal niet meer te verdedigen zijn, "niet door de haak kunnen" (citaat Wouter Bos, incl. stijlfout), dan wel totaal misgelopen zijn. Zoals bijv. de bankcrisis. Dan heet het opeens: "Laten we vooral niet

terugblikken maar vooruitzien." Of een variant: "Laten we er vooral voor kiezen om de problemen nu op te lossen, later kunnen we de oorzaken verder bekijken." Met andere woorden, men is bang dat de ware kern van de zaak, de structurele 'rotting', corruptie of constructiefout van het systeem blootgelegd dreigt te worden. Recent nog dit stopwoord dat Robin Linschoten (VVD) gebruikte na kritiek op de DSB bank: "Laten we vooral de fouten herstellen..." (En de oorzaken wegmoffelen, toevoeging ondergetekende).

R.G.W. Hamers, Landgraaf

Crisis

Iedereen moet eerst recht op een goede start hebben, dus op goed onderwijs, gezondheidszorg, baan en inkomen en een fatsoenlijke ouderdomsvoorziening. En niet eerst in verband met de crisis daarop inleveren. Een omgekeerde wereld.

Milenko Djordjevic, Amersfoort

Ombudsman

Laat ik voorop stellen dat ik vind dat de Nationale Ombudsman Organisatie (NO) heel veel erg goed werk doet, en dat Alex Brenninkmeijer (Tribune september) het heel goed doet. Nu een kanttekening: naar mijn ervaringen hanteert zelfs de NO een forse hoeveelheid bureaucratische regels om te beslissen of men een klacht wel of niet in behandeling neemt. Nadat ik in 1990 door een plotselinge ernstige ziekte met de WAO te maken kreeg, en daardoor later met ontslagprocedures, en in de loop van de jaren door de bureaucratische molens in de knel kwam, wendde ik mij tot twee keer toe tot de NO. Beide keren werd mijn klacht niet in behandeling genomen omdat mijn zaak niet voldeed aan 'de regels'. Dit terwijl door de instanties de ene fout op de andere blunder werd gestapeld en dit mij in zeer moeilijke situaties deed belanden. Ik moest het dus 'alleen' doen tijdens twee juridische procedures, die in totaal veertien jaar vergden en waarin de rechters tot in hoogste instantie de vloer aanveegde met (wat nu is) het UWV. Zelfs na die uitspraken voerde het UWV in eerste instantie het vonnis niet uit, daarover ging mijn tweede klacht bij de NO. Brenninkmeijer heeft gelijk dat bijvoorbeeld een telefoontje wonderen kan doen, en

noemt daarbij een UWV-experiment als goed voorbeeld. Ik heb gedurende die jaren vaak verzucht: "Als ze nu maar eens gewoon de telefoon zouden pakken, en erover zouden praten...!" Helaas deed men dat 'in mijn tijd' nog niet. Ik wil maar zeggen dat de cultuur van het alles willen toetsen aan regels en criteria zeer diep geworteld is bij alle Nederlandse instituties. Zelfs bij de NO, die toch heel veel goeds doet.

Aart Dekker, Den Haag

De oplettende lezer

Porsche

Als autojournalist en SP-lid wil ik graag twee foutjes in het artikel 'Porsche Megalomania' (Tribune september) rechtzetten. Dat Porsche en Volkswagen 'altijd al innig met elkaar vervlochten waren', is onjuist. Tot de recente overname van Porsche door VW waren de beide bedrijven volledig zelfstandig. Er waren weliswaar enkele gezamenlijk ontwikkelde modellen (VW-Porsche 914/916, Porsche Cayenne/VW Touareg, de Porsche 924 met Audi-motor) en de Kever was inderdaad ontworpen door Ferdinand Porsche, maar de bedrijven stonden altijd volkomen los van elkaar. Ook het feit, 'het ontwerp van de beroemde Volkswagen Kever gebaseerd is op de legendarische Porsche 911' klopt niet. Wel begon Porsche begin jaren dertig te werken aan het ontwerp van een kleine auto, maar vond pas gehoor toen Hitler in mei 1934 Porsche bij zich riep en zijn plan voor een auto voor het volk uiteenzette. Je kunt met enige dichterlijke vrijheid een Porsche 911 een 'platgeslagen Kever' noemen, maar de 911 zien als voorouder van de Kever, nee. Dit rechtgezet hebbende, moet ik mijn complimenten geven aan auteur Rob Janssen voor zijn analyse van de huidige problematiek. Inderdaad gaat het hier niet om twee autobedrijven die elkaar in de haren zitten, maar om twee personen die elkaar niet kunnen luchten of zien: Ferdinand Piëch (van VW) en Wendelin Wiedeking van Porsche.

Martin van Raay, Culemborg

Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL

Het woord aan de leraar

Twee op de drie leraren in het voortgezet onderwijs vinden dat er een maximale schoolgrootte moet komen. Dat is een van de uitkomsten uit het SP-onderzoek 'De leraar aan het woord', dat Agnes Kant onlangs overhandigde aan minister Plasterk.

Kant: "Het valt op dat leraren positief zijn over hun vak, maar de hoge werkdruk, de bureaucratie en de schaalgrootte leiden tot veel ergernis. De regering moet veel meer werk maken van kleinschalig onderwijs waarin de leraar centraal staat." De partij deed onderzoek bij 3300 leraren in het basis- en voortgezet onderwijs. Het onderwijsbeleid van minister Plasterk biedt volgens een meerderheid van hen geen oplossing. Opvallend is dat zestig procent van de leraren vindt dat er onvoldoende mogelijkheden zijn om leerlingen goed onderwijs te geven. Ruim driekwart van de leraren wil kleinere klassen. "Het is een algemeen gevoel dat het onderwijs beter moet", aldus Plasterk na de presentatie.

'De leraar aan het woord' is te downloaden op www.sp.nl

Foto Suzanne van de Kerk

THEO DE BUURTCONGIËRGE

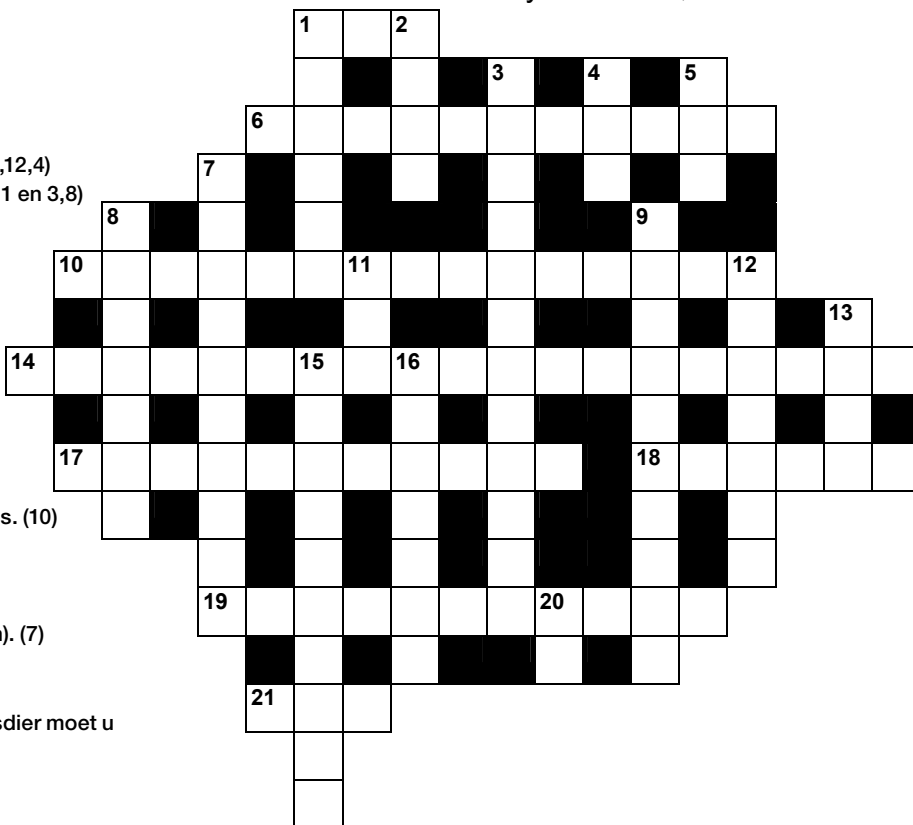

Horizontaal

- 1 Om tegen te trappen op een dansfeest. (3)
- 6 Gekleurde, dodelijke peulvruchten. (6,5)
- 10 Op de tennisbaan wordt heen & weer gemept. (15)
- 14 Lege pagina; dat krijg je bij een maagdelijk auteur. (3,12,4)
- 17 Steden oppakken en neerzetten, op grote afstand. (11 en 3,8)
- 18 De poezen hangen in de wilgen! (6)
- 19 Vlaams nieuwsblad is de maat der dingen. (2,9)
- 21 Regenachtige gemoedstoestand. (3)

Verticaal

- 1 Theaterplaats voor Julia. (6)
- 2 Met weinig animo voor halfwarm water. (4)
- 3 Dat is terughoudend besproken. (12)
- 4 Sjaal van de wurgslang. (3)
- 5 Als cijfer uniek, maar toch nauw verbonden. (3)
- 7 Geen voorstander zijn van snelheid in tijden van crisis. (10)
- 8 Feestelijke versiering van een klok. (7)
- 9 Grafisch bezien de aas in uw computer. (10)
- 11 Het vuile goed is verleden tijd. (3)
- 12 Nijldige hond heeft toegehaapt (en wordt nu vermeden). (7)
- 13 Een vrouw om te schaken. (4)
- 15 Paradijselijke kledij. (10)
- 16 Voor een medische computerdoorsnede van uw huisdier moet u naar Engeland. (7)
- 20 Volledig geschikt voor jong en oud. (2, ook afk)

OPLOSSING CRYPTOGRAM september 2009

Horizontaal

- 1) Opbreken 7) Muurbloem 9) Straf 10) Re 12) Loodsmanntje 15) Snoepgoed 17) Reispas 18) Nachtschade 19) Naar 20) IJsheilige 21) Alt.

Verticaal

- 2) Proces 3) Ram 4) Kantongerecht 5) Nonactiviteit 6) Duvel
- 8) Beroepstaal 11) Wandtapijt 13) Snaar 14) Staangeld 16) Oscar.

ALTERNATIEVE WOORDENLIJST september 2009

- Een eervolle vermelding voor de leukste vondsten gaat naar:
- 1. **Theo Kick uit Lelystad** (opl. 17: Middenstuk - K2 en opl. 10 Locomotief - Plaatsvervangende reden)
  - 2. **Theo van Aalst uit Maasbommel** (9. Ontbereren - Dierentuin ontmantelen)
  - 3. **Ben Pegman uit Amsterdam** (12. Afvoeren - Op dieet stellen)

CITATENRAADSEL oktober 2009

Opricht: vul de achternamen in van de mensen (allen filosofen) van wie een citaat is weergegeven. Het citaat kan vertaald zijn. De rode verticale balk omhelst een bekende filosofische uitspraak.
 Noot: een verbindingsteken telt als een letter (dit komt niet vaak voor).

1																Als je in de afgrond kijkt, dan kijkt de afgrond ook in jou.
2																Voor hem die de waarheid zoekt, is er niets van meer waarde dan de waarheid zelf.
3																Humor is een deur naar de eeuwigheid.
4																Onwetendheid is de bron van alle kwaad.
5																Fantasia is belangrijker dan kennis.
6																De mens is een ziekte op de huid van de aarde.
7																Het geschreeuw om gelijkheid haalt iedereen omlaag.
8																Twijfel is het begin van wijsheid.
9																Alleen de doden hebben het einde van oorlogen gezien.
10																Het universum is verandering; ons leven is wat onze gedachten er van maken.
11																Je bent niet als vrouw geboren, je wordt er een.
12																Vrijheid is vrijheid voor de ander.
13																Ik verspil geen tijd met het verachten van mens en. Woede is veel constructiever dan minachting.
14																Er is geen grotere ramp dan het onderschatten van de vijand.
15																De natie... heeft niet gewoon behoefte aan wat we hebben. Zij heeft behoefte aan wat wij zijn.
16																Geef me werk wat bij me past en ik hoef nooit meer te werken.
17																Betekenis is inherent aan het menselijk lichaam.

The logo for the Dutch political party SP (Socialistische Partij) is displayed in the top right corner. It consists of the letters 'SP' in a large, bold, red sans-serif font, followed by a red circle containing a white five-pointed star.

www.sp.nl

A large, semi-transparent version of the SP logo is overlaid on the bottom right of the image. It features the letters 'SP' in red and a red circle with a white star.

Eerste ronde gemeenteraadsverkiezingen

TRIBUNE

Jaargang 45 • nr. 10 • november 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

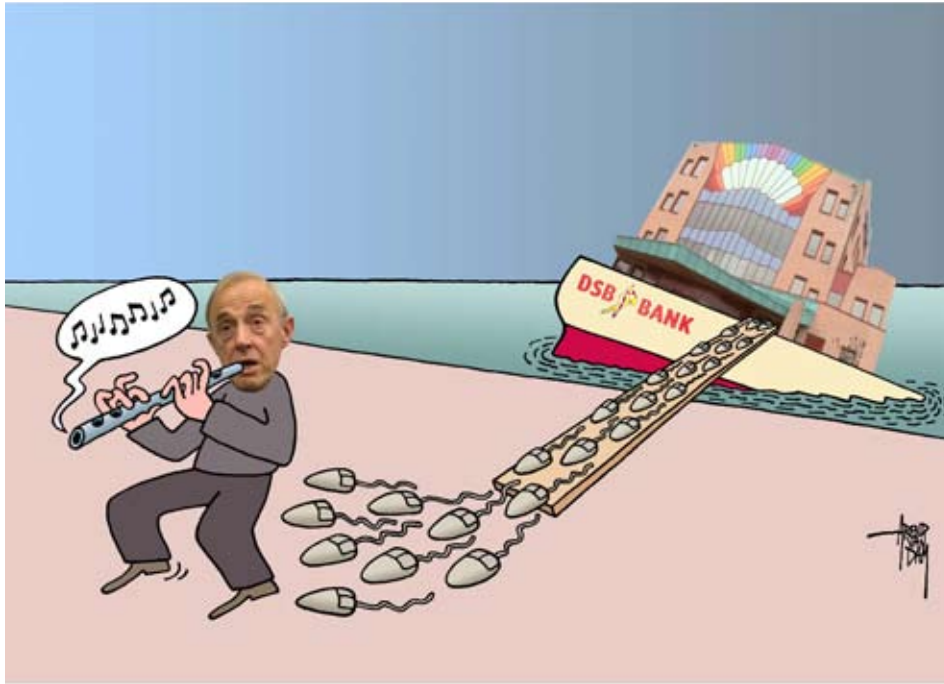

65 blijft 65! Verzet tegen AOW-verhoging groeit

Jan Marijnissen in gesprek met Marcel van Dam

Het goede gezelschap van Dirk Scheringa

met een paar muisklikken haalden klanten hun geld weg bij de bank...

VERHOOGING AOW-LEEFTIJD

Een AOW-uitkering op 65 jaar is betaalbaar en blijft dat ook in de toekomst. Dit stelt het Wetenschappelijk Bureau van de SP in het rapport 'Verhoging AOW-leeftijd; ongewenst, onnodig en onzinnig'. Onderzoeker Nico Schouten toont in het rapport onder meer aan dat meer 65-plussers niet alleen meer kosten met zich meebrengen, maar ook meer inkomsten. Daarnaast gebruiken de voorstanders van de verhoging van de AOW-leeftijd volgens Schouten een

oneigenlijk argument als zij stellen dat we steeds wat langer leven en daardoor langer kunnen werken. "De mensen die dit zeggen negeren de grote verschillen in levensverwachting tussen mensen en al helemaal de verschillen in het aantal levensjaren die mensen in gezondheid doorbrengen."

Het rapport is zowel te bestellen via 010 2435555, als te downloaden op de SP-website.

COLOFON

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Jola van Dijk, Rob Janssen,
Daniël de Jongh

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Willem Bos, Ronald Kennedy,
Jan Marijnissen, Bart Mühl, Suzanne van
de Kerk, Karen Veldkamp, Rob Voss

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs
Chris Versteeg

ILLUSTRATIES

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN VORM

Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Foto: Bas Stoffelsen

IN DIT NUMMER:

65 blijft 65

6

*Verzet tegen verhoging
AOW-leeftijd groeit
met de dag*

Marcel van Dam

12

*“Armoede en achterstand
veroorzaken
maatschappelijke
problemen”*

DSB-affaire

18

*Scheringa in goed
gezelschap*

EN VERDER...

4 Fotoreportage: Hier smeedt men goud

20 Koos van Zomeren: “Deze partij is een prachtig cadeau aan de maatschappij”

23 NAVO: “Het is nu tijd om stappen te zetten”

25 Jenseits der Mauer: Nieuwe film over een bijzondere Duitse hereniging

26 LinksVoor: Eefje Peters wil het in een uur en tien minuten doen

8 Nieuws 27 Gespot 28 Prikbord 29 Uitgelicht 30 Theo 31 Puzzel

Ramp

Bericht in de media op 27 oktober: ‘JSF mogelijk nog duurder. De Joint Strike Fighter valt mogelijk nog duurder uit. Groot-Britannië overweegt veel minder toestellen dan gepland te kopen, aldus een defensie-deskundige. Als er minder toestellen worden besteld, wordt de prijs per stuk hoger.’

Maar eerst dit: ik heb laatst heel akelig gedroomd. Het ging over een splinternieuwe Mercedes die ik bij de dealer had besteld. Natuurlijk had ik van tevoren gekeken wat hij kostte. Maar eerlijk gezegd had ik niet verwacht dat je voor de sportvelgen, de radio en het schuifdak zoveel bij moest betalen. Dus ja, ik schrok wel een beetje toen ik hoorde wat ik uiteindelijk maandelijks moest gaan aflossen. Tja, dan maar een avondje minder naar de kroeg, dacht ik.

Vervolgens ontdekte ik wat de wagen me aan wegebelasting zou gaan kosten. Werd ik ook al niet echt vrolijk van. Maar nog steeds bladerde ik verlekkerd door de Mercedes-folders. Daar stonden trouwens ook de afmetingen van mijn nieuwe auto in. Daar baalde ik wel een beetje van, want ik moest de garage gaan uitbouwen om de wagen binnen te kunnen zetten. Nou ja, dat kon er ook nog wel bij. Dan maar niet op vakantie. Of wat goedkoper boodschappen doen. Toen belde de verzekeringsagent ook nog. Of ik 'm all-risk wilde verzekeren. Ja, zei ik, want met zo'n dure auto wil je natuurlijk geen risico lopen. Toen ik echter de jaarlijkse premie te horen kreeg, sloeg ik helemaal achterover. Die Mercedes werd een ramp! Driekwart van m'n inkomen zou eraan opgaan. Afbestellen? Nee! Want hoe trots had ik het hele dorp al verteld over mijn aankoop. Wat moest ik doen? Help!

Toen werd ik wakker. En ineens begreep ik wat staatssecretaris De Vries van Defensie doormaakt met zijn JSF-dossier.

Namens de redactie: Rob Janssen

Gouden toekomst

Het zijn vakken die tot de verbeelding spreken, maar toch is afgelopen jaar het aantal leerlingen dat goud- of zilversmid, juwelier, uurwerkmaker of glazenier wil worden licht gedaald. Een trend die ook bij andere technische opleidingen zichtbaar is. Opmerkelijk, want er is veel vraag naar vakmensen. De horloge-industrie heeft per jaar bijvoorbeeld al minstens veertig nieuwe mensen nodig, terwijl er jaarlijks hooguit tien jongeren in dat vak afstuderen. In Schoonhoven zit de enige school in het land die deze MBO-opleidingen aanbiedt, evenals kortlopende cursussen. Met een gemiddelde instroomleeftijd van 21 zijn de leerlingen relatief oud. Ze houden van het vak en werken graag met hun handen. Liefst in een eigen atelier, maar liefst tachtig procent van de goudsmeden werkt als kleine zelfstandige. De school, die deel uitmaakt van het bredere ROC Zadkine, bestaat al sinds 1895 en had oorspronkelijk tot doel om jonge werknemers van elf à twaalf jaar bij te scholen. Schoonhoven staat al sinds de zeventiende eeuw bekend om de edelmeedkunst. Anno 2009 herbergt de 'zilverstad' vijfendertig ateliers, op een totale bevolking van 12 duizend inwoners.

*Foto's Bart Mühl
Tekst Jola van Dijk*

65 BLIJFT 65

SP

“Sociale verworvenheid wordt bij grofvuil gezet”

De regering ziet het verhogen van de AOW-leeftijd naar 67 als een voorbeeld van ‘daadkracht’. Maar steeds meer mensen in het land vinden het een heilloos plan. De PvdA-achterban begint te morren, de PVV is tegen en de vakbonden en de SP voeren de druk verder op. Er zijn zat andere bezuinigingen mogelijk.

Hoongelach en boegeroep kregen de landelijke PvdA-coryfeeën Sharon Dijksma, Diederik Samsom en Lillianne Ploumen over zich heen in het Limburgse Geleen. Ze waren daar op 20 oktober om de AOW-plannen van het kabinet aan de achterban uit te leggen. Maar dat lukte niet echt. In plaats daarvan ontmoette het drietal verontwaardiging en woede. Vooral bij de aanwezige werknemers van autofabriek NedCar konden ze die avond weinig goed doen. “Veel mensen bij NedCar hebben PvdA gestemd. Die mensen hebben nu spijt. Aan de lopende band zeggen de mensen: ze laten ons verrekken”, aldus OR-voorzitter Jean Wouters in De Telegraaf.

De scepsis bij de sociaal-democraten bestaat niet alleen in Limburg. Op de dag dat de ministerraad het AOW-besluit

bekendmaakte, uitten al drie regionale PvdA-kopstukken hun ongenoegen over de verhoging naar 67 jaar. De PvdA in Terneuzen wist het twee weken daarvoor al: de Provinciale Zeeuwse Courant meldde op al 1 oktober dat bestuur en fractie tegen waren.

Maar wat behelst het AOW-plan van het kabinet nu eigenlijk? Om kort te gaan: de AOW-leeftijd gaat gewoon naar 67 jaar, als het aan de regering ligt. Wel is er een element van ‘keuzevrijheid’ ingebouwd om op je 65^e te stoppen met werken. Maar dan gaat de uitkering tot wel acht procent omlaag. Straf dus. Verder moeten werknemers met een zwaar beroep na dertig jaar lichter werk krijgen van hun werkgever. Wil of kan de werkgever dat niet, dan moet die geld in een fonds storten om de verlaagde uitkering van de werknemer aan te vullen. Wil of kan de werknemer het niet, dan volgt straf: doorwerken tot je 67^e of een lagere uitkering.

'D67'

Het verzet tegen de verhoging van de AOW-leeftijd begint op stoom te komen. Pas was ik in Heerlen op een manifestatie. Ik werd opgehaald door Ron, een van de vele mensen die zich het vuur uit de sloffen hebben gelopen om er een succes van te maken. De stemming zit er goed in en het is er druk. Er is veel boosheid. "De veroorzakers van de ellende ontspringen de dans en hebben hun schaapjes op het droge, en wij mogen langer doorwerken. Onrechtvaardiger kan niet", zegt een mevrouw tegen me, die in de schoonmaak werkt.

Op het podium doet een man die bij de WSW werkt zijn verhaal. Iedereen is stil en luistert. Het is net of iedereen zich een beetje betrappt voelt. WSW'ers doen toch geen serieus werk..., en al helemaal niet in de plantsoendienst. Die hebben eelt onder hun arm, van het leunen op de hark. Ik schaam me. De rillingen lopen over mijn rug wanneer hij vertelt over wat ze allemaal doen en meemaken, als het heet is en als het ijskoud is. Ik realiseer me dat er helemaal geen licht werk meer bestaat in ons land. Van iedereen – jong en oud – wordt permanent maximale inzet gevraagd.

Dit maakt de discussie over 'de mensen met de zware beroepen' zo raar. Wie heeft er géén zwaar beroep? De man die op provisie zijn verzekeringen aan de man moet brengen? Het meisje op het callcenter? De marktkoopman? De mevrouw achter de kassa? De leraar? De medewerker van de Sociale Dienst? Ik zou het niet weten. Nee, ik weet het wel: het zijn allemaal zware beroepen, als je het maar lang genoeg doet terwijl je voelt dat je lichaam en geest niet meer op hun best zijn. Wouter Bos zei onlangs dat-ie de zware beroepen zou gaan uitbannen. Hoe? Dat hebben we nog niet vernomen.

De speaker op de manifestatie maakt bekend dat onderzoek heeft uitgewezen dat twee op de drie Nederlanders tegen het kabinetsplan is. Ook onder de aanhang van de coalitiepartijen is de meerderheid tegen. Wat opvalt in de resultaten van het onderzoek is dat veel mensen slecht op de hoogte zijn. Zo denken de mensen die nu aangeven dat ze D66 willen gaan stemmen in meerderheid dat die partij tegen de AOW-leeftijdshoging is. Een wijdverbreid misverstand: 'D67' is vóór. Sterker: het is de enige partij die dat ook al in haar verkiezingsprogramma had staan! De partij kreeg drie zetels van de kiezer.

Jan Marijnissen

Hoeveel keuzevrijheid heb je op de pijnbank?

Wie dit even tot zich door laat dringen, begrijpt al snel dat zulke plannen zowel diffuus als onuitvoerbaar zijn. Want wie gaat bepalen wat precies een zwaar beroep is? En wat voor vervangend 'lichter' werk zou de baas van een gemiddeld transportbedrijf de moegewerkte chauffeurs bijvoorbeeld kunnen aanbieden?

Waarom zouden werkgevers nog oudere werknemers in dienst nemen (of houden) als ze die lichter werk moeten gaan bieden of een boete moeten betalen? Niet zo vreemd dat er gemor klinkt vanuit het MKB en VNO/NCW en dat zelfs VVD-leider Rutte het kabinetsplan betiteld heeft als 'een monsterlijk compromis'. Bovendien: nu kun je ook al stoppen voor je 65^e, namelijk door middel van zelf gespaard geld bij de pensioenfondsen. Maar daar wil de regering nu een einde aan maken: om je pensioen op peil te houden moet je door tot je 65^e. De 'keuzevrijheid' die de regering biedt, lijkt op die van de stakker die op de pijnbank ligt: óf hij houdt vol en wordt langzaam uit elkaar getrokken, óf hij capituleert en belandt op de brandstapel. Voor straf.

"Dit is een gedrocht, een misbaksel, waar de Nederlandse samenleving nog tientallen jaren ellende van zal hebben", stelde FNV-voorzitter Agnes Jongerius. Veelal samen met de vakbond voerden lokale SP-afdelingen en Kamerleden de laatste weken talloze acties door het hele land. Binnen een week zijn in het kader van de campagne '65 blijft 65' al ruim 100.000 handtekeningen opgehaald. Het liedje '65 jaar (Trillend op mijn benen)' werd in een week tijd al 160.000 keer bekeken. En de steun groeit. Onderzoek van NOVA wees vorige maand uit dat tweederde van de mensen wil dat de AOW-leeftijd 65 blijft. Kortom: de redenering dat de leeftijdsverhouding nou eenmaal nodig is om de gevolgen van de crisis het hoofd te bieden en om 'alles betaalbaar te houden' wil er steeds minder in bij de mensen.

Logisch, het bedrag van vier miljard dat het kabinet met de AOW-maatregel wil besparen valt immers in het niet bij de 16 miljard die multinationals jaarlijks te weinig aan belasting betalen, zoals de Universiteit Utrecht onlangs berekende. Ook de wetenschap dat de zwaar omstreden JSF-straaljager Nederland zo'n zes miljard gaat kosten, doet twijfels rijzen over de noodzaak van de AOW-bezuiniging. En wat te denken van de hypotheekrente-aftrek, die in de huidige vorm neerkomt op het subsidiëren van villa's van meer dan een miljoen euro? Ook daar zou een eerlijker regeling weer handenvol geld opleveren. Mogelijkheden voor bezuinigingen zat.

Op de dag dat de regering van CDA, PvdA en ChristenUnie haar AOW-plan bekendmaakte, bracht Agnes Kant een eerbetoon aan Willem Drees bij zijn monument op het Haagse Buitenhof. "De AOW is een sociale verworvenheid. Drees voerde hem in, opdat oud en arm nooit meer in één zin genoemd zouden hoeven worden. Wij accepteren niet dat deze erfenis van Drees bij het oud vuil wordt gezet."

Tekst Rob Janssen
Foto Bas Stoffelsen

VOOR HET LAATSTE NIEUWS, ACHTERGRONDEN, OPINIES EN NOG VEEL MEER: WWW.65BLIJFT65.NL

Allesbehalve zuinig

De Hedwigepolder moet toch onder water gezet worden om de Westerschelde te kunnen verdiepen, vindt het kabinet. "Daarmee laat de regering de Zeeuwen de prijs betalen voor Antwerpse rederijbelangen", vindt SP-Kamerlid Hugo Polderman. Niet alleen tachtig procent van de Zeeuwse bevolking is tegen ontpoldering van de Hedwigepolder, maar ook een Kamermeerderheid – inclusief de CDA-fractie. Polderman: "Ik ga ervan uit dat de tegenstanders hun poot stijf houden en samen met de SP dit plan tegenhouden." Hij wijst erop dat verdieping van de Westerschelde onnodig is en veel natuurschade aanricht.

Foto dutch blue / Flickr.com

Oranjes beetje gekortwiekt...

'Het Spaanse hof stelde deze zomer zelf voor zijn toelagen te bevriezen. Koningin Juliana verruilde na de oliecrisis in 1973 haar Cadillac voor een Ford Granada. En Willem-Alexander? Die koopt een ranch in Argentinië, bouwt een villa in Mozambique, en gaat in de zomer op skivakantie', stelde NRC Handelsblad op 8 oktober j.l., de dag waarop premier Balkenende de begroting van het Koninklijk Huis verdedigde in de Tweede Kamer. Een heikel punt vormden de declaraties van privékosten. Zo eiste SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak dat privévluchten van

Paul? Help!

Adje zorgt voor hommeles in Tilburg

Het lijkt een leuk plan van theatermaker Arijan van Bavel, beter bekend als tv-personage Adje: de gesloten Midi-bioscoop in Tilburg omtoveren tot een laagdrempelig, multifunctioneel theater. Maar in 2008 leidt het 'Adje-theater' tot de val van het Tilburgs college en begin dit jaar tot het opstappen van wethouder Backx. Wanneer daags na de opening ook Adje zelf zich terugtrekt uit het project, wordt er een onderzoekscmissie in het leven geroepen. De conclusies liegen er niet om: PvdA-burgemeester Vreeman, wethouder Backx en de gemeentesecretaris hebben onzorgvuldig gehandeld. Bovendien zijn de Tilburgse gemeenteraad en overige collegeleden, waaronder twee SP-wethouders, bewust onjuist en onvolledig geïnformeerd over de oplopende kosten van het Adje-theater. SP-fractievoorzitter Veerle Slegers: "De democratie heeft niet zijn werk kunnen doen. Dat is een kwalijke zaak." Doordat de SP de steun aan coalitiegenoot Vreeman heeft laten vallen, is de burgemeester de steun van de meerderheid in de raad kwijt. Op 24 oktober heeft hij laten weten af te zullen treden.

Foto Marco Okhuizen / Hollandse Hoogte

het Koninklijk Huis niet langer vergoed worden. Daarop zegde de regering toe dat voortaan alleen koningin Beatrix en het kroonprinselijk paar nog privévluchten mogen declareren. Voorheen mochten alle leden van het Koninklijk Huis hun vliegvakanties laten bekostigen uit de schatkist, daarvoor was maar liefst 610 duizend euro begroot. Van Raak: "Ik zie de logica niet om de kroonprins en zijn familie wel

gratis privé te laten vliegen. Maar ik ben toch blij dat de premier na jaren getouwtrek eindelijk een stapje heeft gezet."

...maar niet gemoderniseerd

Minstens zo omstrede als de declaraties van de koninklijke familie is de deelname van Willem-Alexander en Máxima

aan het commerciële bouw-annex ontwikkelingsproject in Mozambique. Mag het echtpaar met de hoogste uitkering van Nederland wel ondernemen? Wat als er dubieuze vastgoedhandelaren en investeerders in het project stappen? Volgens de premier is een en ander ondervangen door de koninklijke zakenbelangen onder te brengen in een stichting, een truc die ook wel door ministers wordt toegepast. Ronald van Raak: "Straks gaat de winst, zo heb ik begrepen, naar de kroonprins, maar de problemen naar de stichting." Hij is teleurgesteld dat Balkenende niet wilde debatteren over modernisering van de monarchie: "De afgelopen jaren is veel misgegaan doordat de Tweede Kamer steeds verkeerde cijfers kreeg over de kosten van het Koninklijk Huis. De problemen rond de dubieuze belastingconstructies via paleis Noordeinde en de vastgoedontwikkeling in Mozambique laten zien dat de samenwerking tussen de premier en de leden van het Koninklijk Huis niet goed verloopt. Dat de minister-president hier niet over wil praten is een bijzonder slecht teken."

Rotjeknor(t)

Bizar maar waar: Rotterdamse ambtenaren kunnen verbitterde en zwartgallige collega's voortaan aangeven bij het gemeentelijke Meldpunt Cynisme. De kliklijn moet volgens de gemeente Rotterdam leiden tot een aangename sfeer op de werkvloer; er komt een heus statuut om 'negatieve energie' terug te dringen. SP-fractievoorzitter Theo Coskun: "Als ambtenaren gefrustreerd zijn over het beleid, over misstanden in de organisatie – dan is dat niet alleen een probleem van houding. Ik kan me goed voorstellen dat ambtenaren af

en toe cynisch worden als ze kijken naar wat dit college doet, of als ze een begroting voor 2010 moeten opstellen vol met rechtse hobby's." De Rotterdamse SP heeft daarom het telefoonnummer en e-mailadres van de eigen fractie omgedoopt tot Meldpunt *Oorzaken van Cynisme*. Alle veertienduizend Rotterdamse ambtenaren mogen daar immers gemeentelijke misstanden melden, zodat de SP die kan aankaarten en oplossen.

Schadevergoeding slachtoffers PX-10

SP-Tweede Kamerlid Remi Poppe heeft bij het ministerie van Defensie de gezondheidsklachten aangekaart die oud-medewerkers hebben opgelopen door het benzeenhoudende reinigingsmiddel PX-10. Poppe: "Gevaarlijk spul waarmee bij Defensie in de jaren tachtig open en bloot werd gewerkt. Mensen poetsten er onder meer hun wapens en de vloeren van de kazernes mee, zonder handschoenen, afzuigsystemen of andere voorzorgsmaatregelen. Zelfs toen duidelijk werd dat het middel gezondheidsrisico's met zich meebracht is hier niet direct mee gestopt." In oktober schaarde een Kamermeerderheid zich achter Poppes voorstel dat alle oud-defensiemedewerkers die ermee in aanraking zijn gekomen een schadevergoeding moeten ontvangen.

Er zit een luchtje aan

Rood sein voor de ammoniaktrein

In Limburg treint elk jaar 187 duizend ton ammoniak door dichtbevolkte gebieden. "Dat moet stoppen", aldus SP-Tweede Kamerlid Remi Poppe. "Er zijn echt andere oplossingen." Zo wil de SP dat DSM de productie én verwerking van ammoniak op één locatie onderbrengt of dat het explosieve goedje via buisleidingen wordt vervoerd. "Gezien de onveiligheid van de Nederlandse sporen moeten wij de Limburgers niet meer aan deze risico's willen blootstellen." Daarom zijn de Limburgse SP-afdelingen collectief met een actie begonnen tegen de ammoniaktreinen in hun provincie. Ook worden bewoners geïnformeerd met speciale actiekranen en kunnen zij een manifest ondertekenen. Poppe: "Op deze manier is de chloortrein verdwenen en ook de ammoniaktrein tussen Geleen en IJmuiden. Actie loont dus."

Foto Bart Muhl / Hollandse Hoogte

Oud-personeelsleden die terminaal ziek zijn vanwege het werken met PX-10 moeten zo snel mogelijk een voorschot krijgen. Poppe: "Defensie kan hier niet mee treuzelen, daar hebben die mensen de tijd niet meer voor."

Zorgpersoneel minder plezier in werk

Een meerderheid van het personeel in de gehandicaptenzorg en verpleeghuizen is de afgelopen jaren met stijgende tegenzin naar het werk gegaan. Door de toenemende bureaucratie en werkdruk en de afnemende kwaliteit van de zorg overweegt een op de vijf zorgverleners zelfs op te stappen. Dat blijkt uit een

omvangrijk SP-onderzoek onder meer dan elfduizend zorgverleners. De resultaten baren SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten zorgen: "Staatssecretaris Bussemaker zit nog steeds in de ontkenningfase, maar als we niet uitkijken loopt de zorg leeg."

Rotterdamse piepshow

Jongeren worden in het Jongerenjaar 2009 weggepest uit Rotterdam, vindt de SP-gemeenteraadsfractie. "Jongeren worden opgeroepen naar onze stad te komen, waar ze worden begroet met een grote piepshow", zegt fractievoorzitter Theo Coskun, verwijzend naar de mosquito, het piepende apparaatje dat hangjongeren moet verjagen. "Het gebruik van de mosquito is het failliet van het jongerenbeleid." Om te demonstreren hoe irritant de mosquito is voor jongeren, ook de niet 'hangende', heeft Coskun in de Rotterdamse raadszaal minutenlang een harde pieptoon laten horen. Tot vermaak én ergernis van collega-raadsleden. De gemeente gaat het nut van de 37 mosquito's individueel beoordelen. Het voorstel van de SP om tot die tijd alle apparaten uit te zetten heeft het niet gehaald. ROOD heeft in de wijk Charlois honderden handtekeningen opgehaald tegen de zeven mosquito's in hun buurt. Ook weten hoe irritant de Mosquito is? **Kijk dan op theocoskun.sp.nl, bij 11 oktober 2009.**

EU en Nederlands strafrecht

Milieuverontreiniging, kinderporno, mensenhandel, auteursrecht en verdovende middelen. Het is slechts een greep uit onderwerpen waarbij de Europese Unie invloed heeft uitgeoefend op het Nederlands strafrecht. Alhoewel de SP voor een grensoverschrijdende aanpak van criminaliteit is, constateert Kamerlid Arda Gerkens een zorgwekkende trend: "Europa moet niet voorschrijven wat een strafbaar feit is en wat de strafmaat moet zijn. Dat is gewoon een Nederlandse aangelegenheid." Gerkens vreest toenemende Europese invloed op het strafrecht wanneer het Verdrag van Lissabon in werking treedt, mede omdat deelstaten het vetorecht op het terrein van justitie en politie kwijtraken. "Dan kan Nederland bemoeizuchtige voorstellen uit Europa die ons strafrecht rechtstreeks raken niet meer blokkeren. De minister van Justitie moet nu een discussie aanzwengelen over de grenzen van Europese invloed op nationaal strafrecht, voor het te laat is."

Foto Jason Morrison / sxc.hu

Bruine bank te koop

Ooit was ABN Amro zo ongeveer de bank als het ging om duurzaam bankieren en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat is voltooid verleden tijd, blijkt uit onderzoek van Vrij Nederland. In het

Knappe kop

'Crisis-commissie'

Nadat SP-Kamerlid Jan de Wit is benoemd tot voorzitter van de Tweede Kamercommissie die de kredietcrisis gaat onderzoeken, is de SP-fractievoorzitter in het Europees Parlement gevraagd zitting te nemen in een Europese onderzoekscommissie. Dennis de Jong is benoemd als lid van de bijzondere onderzoeks- en adviescommissie. "Het is belangrijk om niet alleen in Nederland maar ook in Europa te onderzoeken of beleid van de Europese Unie, zoals het consequent hameren op vrijer kapitaalverkeer, heeft bijgedragen aan deze crisis", vindt De Jong. Hij is wel teleurgesteld dat de gevolgen voor ontwikkelingslanden buiten beschouwing worden gelaten: "Want ook wereldwijd dragen de zwakste schouders de zwaarste lasten van de crisis." De commissie moet het onderzoek binnen een jaar voltooien. De Jong spreekt de verwachting uit "dat financieel beleid na deze crisis nooit meer het sprookje van vrijheid blijheid kan zijn".

Foto Suzanne van de Kerk

weekblad vertellen oud-medewerkers hoe hun *Sustainability Development Unit* vakkundig de nek om is gedraaid na de overname door het Fortis-consortium in 2007. "Alles is gefragmentariseerd, kapot, weg." Nu scoort ABN Amro een onvoldoende op de Eerlijke Bankwijzer van Oxfam Novib. Peter Ras van die organisatie: "Het is de enige bank die sinds onze eerste meting in januari geen enkele verbetering in het beleid heeft aangebracht." Alhoewel duurzaamheid een

speerpunt is in het regeerakkoord, doet de overheid ook bitter weinig om de ABN Amro weer 'groen' te maken, vertellen deskundigen: "In praktijk gebeurt het omgekeerde." Herman Mulder, tot eind 2006 betrokken bij de toen nog vrij groene ABN Amro, vreest dat niemand nog wil investeren in de bank: "Wie wil straks een bruine bank hebben?"

Spoor niet volledig vermarkten

Het Nederlandse spoor mag niet volledig aan de markt worden overgelaten. Daarover waren de Tweede Kamer en verkeersminister Eurlings het eens tijdens een debat over de toekomst van het spoorvervoer. "Tot nu toe wilde de regering telkens meer markt bij het spoor. Nu wordt er eindelijk wat regie teruggepakt", constateert SP-Tweede Kamerlid Emile Roemer tevreden. Hij wil tevens dat beheerder ProRail weer door de overheid wordt bestuurd: "ProRail werkt nu vaak te traag en inefficiënt. Betere overheidsregie is hard nodig." Hij is blij dat de NS ook na 2015 het spoorvervoer blijft verzorgen. "Van liberaal tot socialist zijn we het nu opeens met elkaar eens: iets wat echt belangrijk is voor de maatschappij, mag je niet aan de markt overlaten. Het is wel jammer dat de andere partijen het overige openbaar vervoer nog niet echt van belang lijken te vinden, daar gaat de marktwerking nog door."

Fryslân nog kandidaat culturele hoofdstad?

Dankzij mismanagement en falen van de Raad van Toezicht balanceert het Friese Kunstencentrum A7 op het randje van faillissement. Maar ook de gemeente Heerenveen heeft onvoldoende de vinger aan de pols gehouden, vindt SP-Statenlid Ad van de Kolk: "Die heeft de zaak te lang laten doeretteren. Terwijl iedereen er de mond van vol heeft dat we arbeidsplaatsen moeten behouden, stort de gemeente Heerenveen 130 mensen in de bijstand." Door de teloorgang van A7 wordt aan tweeduizend kinderen uit de omgeving de kans ontnomen hun talenten te

ontplooiën. “Er wordt nauwelijks moeilijk gedaan over een nieuw Thialf waar miljoenen in verdwijnen, terwijl voor het behouden van iets waardevols als A7 ditzelfde elan volledig ontbreekt.” SP Fryslân wil dat Provinciale Staten nu alles in het werk zet om het kunstencentrum te redden. De fractie vreest tevens dat sluiting van A7 de aspiratie ‘Fryslân culturele hoofdstad van Europa’ in 2018 ernstig gevaar brengt.

Niet elke DSB failliet

Temidden van al het mediagegeweld over het faillissement van de DSB-bank van Dirk Scheringa, plaatste de Surinaamse nieuwssite NoSpang een opmerkelijk bericht. De Centrale Bank van Suriname heeft op 17 oktober een perscommuniqué uitgebracht, om te benadrukken dat de Nederlandse DSB op geen enkele wijze verband houdt met De Surinaamsche Bank N.V. in Suriname. Die wordt in het alledaags taalgebruik ook vaak DSB genoemd, meldt de Centrale Bank: ‘De Surinaamsche Bank N.V. is echter een integere, solide en financieel gezonde bank.’

Afbeelding dsbbank.sr

In memoriam

Frans Baron

21 december 1947 – 2 oktober 2009

Op vrijdag 2 oktober is Frans Baron, SP-Statelid in Friesland, na een kort ziekbed overleden. Frans mag gezien worden als de grondlegger van de SP in Friesland. In Smalingerland richtte hij de eerste Friese afdeling van de partij op; negen jaar was hij vervolgens raadslid in die gemeente. Vanaf 2007 was hij lid van Provinciale Staten van Friesland.

Frans’ bescheidenheid en kalme aard maakten hem tot een gewaardeerd mens in de politiek. Kort maar krachtig in zijn politieke optreden, warm en eerlijk in de omgang. Frans laat een vrouw en twee kinderen na. We wensen hen veel sterkte.

Foto Archief SP

Geef Koerdisch Irak een écht consulaat

In november gaat voor het eerst een Nederlandse economische missie naar Koerdisch Irak. ‘De missie zal, gezien de kansen die er zijn voor het Nederlandse bedrijfsleven in Noord-Irak, gefocust zijn op de sectoren landbouw, olie en gas (energie), water en infrastructuur’, licht de Kamer van Koophandel toe in een persbericht. Het programma bestaat vooral uit

‘match making’ en ‘netwerk-recepties’, met een hoofdrol voor de honorair consul in de Koerdische stad Erbil. Het consulaat in Erbil bestaat al enige tijd, maar is alleen gericht op belangenbehartiging van het bedrijfsleven. SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel roept minister Verhagen van Buitenlandse Zaken op om zo snel mogelijk over te gaan tot een consulaat met volledige dienstverlening, waar ook paspoorten en visa worden uitgegeven. Dat gebeurt nu

alleen in Bagdad. “Er zijn veel Koerdische Nederlanders”, stelt van Bommel. “Het is daarom bittere noodzaak om ook in de Koerdische hoofdstad Erbil een volledig uitgerust consulaat te openen dat niet alleen gericht is op dienstverlening voor bedrijven die in Koerdistan geld willen verdienen.”

Kinderarbeid in kaart

De VN-Arbeidsorganisatie ILO schat dat wereldwijd zo’n 200 miljoen kinderen gedwongen worden te werken. In zestig procent van de gevallen betreft het gevaarlijk werk. Van levensmiddelen als katoen, koffie, rijst en cacao tot de kledingindustrie en mijnbouw, geen enkele sector lijkt gevrijwaard van kinder- en slavenarbeid. Na aandringen van de ChristenUnie en SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen heeft staatssecretaris Heemskerk van Economische Zaken toegezegd een lijst te publiceren die laat zien welke producten uit welke landen een groot risico op kinderarbeid met zich meebrengen. Gesthuizen: “We kunnen niet van iedere kleine ondernemer in Nederland die weleens spullen uit verre landen importeert vragen om dat allemaal zelf uit te zoeken. Daarom is het goed dat er nu vanuit de overheid een lijst komt.” De volgende stap is volgens haar het uitbannen van kinderarbeid uit de productieketen: “Als bedrijven eenmaal weten wat er in de productieketens aan de hand is mag je ook van ze eisen dat ze actie ondernemen om dingen te verbeteren.”

De opkomst van het neoliberalisme

“Toen ik het helder zag, was het al gebeurd”

Hij maakte naam als PvdA-Kamerlid en beschuldigde premier Lubbers ervan de minima te ‘belubberen’. Op tv nam Marcel van Dam in Het Lagerhuis anderen de maat in een open, eerlijk debat. Nooit zit hij verlegen om een scherpe analyse of mening. Na lang aarzelen keerde de rasechte PvdA'er zijn partij de rug toe. Een nieuw boek en een film zijn het resultaat van zijn zoektocht naar waar en wanneer het fout ging met zijn partij en het land.

Ik spreek Marcel van Dam in de serre van zijn huis in de buurt van Harderwijk. Ik heb zicht op een prachtige, grote tuin waar veel liefde in is gestoken. Als de socioloog Van Dam iets doet, dan doet-ie het goed en vol overgave. Dat geldt ook voor de wijze waarop-ie met zijn tuin en landerijen en het daarop grazende vee omgaat. Als ik 'm op het eind van het gesprek vraag: “Waar komt dat toch vandaan, die niet aflatende inzet en betrokkenheid bij het lot van de samenleving in het algemeen en gewone mensen in het bijzonder?”, reageert hij met het opzeggen van een gedicht van Chris van Geel.

*Kon ik wat woede is
Maar in zijn deugd begrijpen
En er natuur van maken
Als boom van wortel blad*

“Het is de woede over het kapotmaken van alles waarin ik geloof. Ik kan het niet verdragen. Ik heb jaren geleden de elite eens verweten dat ze zich zo weinig liet gelden. Toen dacht ik: en jij dan? Wat doe jij dan? Ik heb tijd, dus dit is wat ik doe. Dit is wat ik ben.”

Deze maand kom je met een boek en een film. Waar gaan ze precies over?

“Het boek gaat over de richting die ons land halverwege de jaren tachtig is ingeslagen. Voor die tijd heerste er een sociaal-democratische consensus. Daarna

werd het motto: iedereen zorgt voor zichzelf. De meeste mensen slagen daar ook in. Sommige zelfs zo goed dat ze er een weerzinwekkend succes mee hebben behaald. Maar er is ook een groeiende groep die op steeds grotere achterstand wordt gezet. Deze mensen worden buitengesloten. En het opvallende is: deze mensen raken ook steeds verder uit het zicht van de rest van de samenleving. Daarom hebben we niet in de gaten wat er gebeurt. We hebben het over zo'n vijftien tot twintig procent van de bevolking, wisselend van samenstelling natuurlijk. Ik gebruik liever niet het woord ‘onderklasse’. Dat heeft een negatieve connotatie. Neem nou ouderen die niet meer mee kunnen. Dat is geen onderklasse, maar het zijn wel ‘onrendabelen’. De onrendabelen, het woord doet denken aan *les misérables*.”

Waarvoor is die sociaal-democratische consensus ingeruild?

“Het neoliberalisme. De idee: je bent zelf verantwoordelijk voor je welvaart en je welzijn. Het kwam eigenlijk door een noodlottige samenloop van omstandigheden. De wereldwijde economische crisis van begin jaren tachtig en de opkomst van Reagan en Thatcher, in combinatie met de noodzaak de overheidsfinanciën gezond te maken. De neoliberale ideologie is in de jaren tachtig steeds belangrijker geworden, en die schreef voor dat de verzorgingsstaat moest worden afgebouwd. Alles moest

worden ‘hervormd’. Maar het grappige is, met het woord ‘hervorming’ is de verzorgingsstaat opgebouwd, en onder het mom van hetzelfde woord wordt diezelfde verzorgingsstaat afgebroken.”

De negatieve gevolgen van het neoliberalisme worden nu door vrijwel iedereen ingezien. Maar waarom nu pas? Veel was toch te voorzien?

“Ik geef toe, ik was toen ook blind voor de gevolgen. Onder Paars merkte ik dat ik steeds ontevredener werd over de koers, ook die van mijn partij. Die onvrede vlamde op bij de belastingherziening van 2001. Het was toen een groot vreugdevuur van de overvloed, en toch besloot men de inkomstenbelasting voor de hoge inkomens en de belasting op de winsten te verlagen. Niet alleen economisch dom, we leefden immers in een tijd van forse economische groei, maar dat geld had natuurlijk gebruikt moeten worden om de mensen met de laagste inkomens wat extra's te geven. Nu werden vooral de mensen met de hoge inkomens bevoordeeld. Toen ik na de Fortuyn-revolte zag dat mijn partij naar de ideeën van Fortuyn toe kroop, dacht ik: nu is het genoeg geweest en heb ik bedankt voor het lidmaatschap. Dat was geen makkelijke beslissing. Een deel van je leven heb je aan die partij gegeven. Daarna ben ik op onderzoek uitgegaan en heb ik ontdekt wat er gebeurd was.”

Marcel van Dam (1938) was een spraakmakend Tweede Kamerlid voor de PvdA, staatssecretaris en minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening in de jaren zeventig en tachtig. Eens de gedoodverfde opvolger van Joop den Uyl, maar hij werd tot ontzetting van de toenmalige PvdA-voorman voorzitter van de VARA. Die omroep gaf hij een modern gezicht. Hij maakte ook jarenlang zelf programma's: 'De achterkant van het gelijk' en het debat- en discussieprogramma Lagerhuis, samen met Paul Witteman. Zijn columns op donderdag in de Volkskrant worden door velen gevreesd, omdat hij nooit zomaar een mening opschrijft maar de lezer ook laat zien welk onderzoek ten grondslag ligt aan die mening. Roemrucht is de strijd die hij via die columns voert tegen al diegenen die beweren dat een verhoging van de AOW-leeftijd onvermijdelijk is. Op 20 november verschijnt bij de Bezige Bij zijn boek 'Niemand's land'. Tegelijkertijd gaat de film 'De Onrendabelen' in première, die hetzelfde thema behandelt: de gevolgen van vijftig jaar neoliberalisme in Nederland.

Wat ontdekte je? Hoe heeft dat neoliberalisme de overhand kunnen krijgen?

“Het belangrijkste is dat het zo sluimerend is gegaan. Aanvankelijk heb ik ook gedacht: nu de rijkdom zo groot is en de welvaart zo is toegenomen, hoeven we alleen te zorgen dat het minimum op een redelijk peil blijft, voor de rest kan iedereen voor zichzelf zorgen en kun je veel meer aan de markt overlaten. Die gedachte heeft toen ook bij de sociaal-democratie veld gewonnen. Dat heeft funeste gevolgen gehad.

Ik zag dat toen niet. Ik wist wel dat mensen met een laag inkomen op achterstand werden gezet, maar ik heb me nooit gerealiseerd dat vanaf 1980 tot nu hun koopkracht gelijk gebleven is. En, let wel, de welvaart is in die dertig jaar natuurlijk heel fors gestegen. Armoede definieer je altijd in relatie tot de omgeving. Het is een relatief begrip. Uitgaande van die omschrijving van armoede, kun je bewijzen dat de armoede in die periode is toegenomen.

Kijk, ik ben socioloog en daarom weet ik dat armoede de generator is van achterstand, en dat achterstand de oorzaak is van verslaving, werkloosheid, uitsluiting, slechtere gezondheid, criminaliteit, noem maar op. De meeste maatschappelijke problemen zijn terug te voeren op achterstand.”

Je wilt een kanttekening maken bij het begrip ‘de vrije wil’?

“Volgens de neurobiologie, maar ook volgens veel grote wetenschappers met een ander discipline, bestaat die niet. Wij zijn onze hersenen, niet meer en niet minder. Het gedrag van mensen is niet alleen iets van de genen, het wordt ook bepaald door je omgeving, vooral in je vroegste jeugd. De opvoeding is dus vreselijk belangrijk. Maar ook later bepaalt de omgeving voor een heel belangrijk deel je gedrag. Dat is allemaal heel complex.

Maar vast staat dat wanneer je achterstand creëert en vooral concentreert – onder andere door de liberalisering van de woningmarkt – je de problemen bijna onoplosbaar maakt. Ik ben tot de treurige conclusie gekomen dat we door het inwisselen van de sociaal-democratische voor de neoliberale benadering een wereld geschapen hebben die ervan uitgaat dat de markt alles beter kan dan de overheid, maar als nevenschade een enorme achterstand van een groeiende groep

“Door de leugenachtigheid van de politiek is het geloof in een betere toekomst er zorgvuldig uitgetremd”

mensen oplevert. En wat is nou het gekke? We dachten dat we door zo te opereren meer welvaart zouden genereren, maar we veroorzaakten zoveel problemen dat de kosten de baten overtreffen.”

Desondanks hebben we een wereldwijde opmars van het neoliberalisme gezien.

“Niet wereldwijd. Bijvoorbeeld niet in Scandinavië. Er wordt ons verteld dat naarmate de collectieve uitgaven groter zijn, de economische groei minder wordt. Dat is gewoon niet waar. De collectieve uitgaven in de Scandinavische landen zijn hoger dan in de VS, in Engeland en hier, maar toch staan ze bij de eerste vijf als het om de concurrentiepositie gaat. De uitgaven voor sociale bescherming zijn in Scandinavië het hoogst. Ze hebben het

niveau van wat het bij ons eens was. Wij zitten nu op hetzelfde niveau als Engeland.”

Zou het kunnen dat de val van de Muur en het superioriteitsgevoel dat daar het gevolg van was een rol heeft gespeeld?

“Zeker. ‘Het einde van de geschiedenis!’, werd er geroepen. ‘De triomf van het liberalisme.’ Dat is een grote vergissing geweest. Wat is nu het curieuze? Dat ik het zo laat pas gezien heb, komt doordat het allemaal zo geleidelijk is gegaan. Ik heb er tweeënhalf jaar aan besteed om het allemaal te onderzoeken. Gewone mensen doen dat niet. Als ik vertel dat mensen met een minimuminkomen nu minder koopkracht hebben dan in 1980, dan gelooft niemand je. Ook politici niet.”

“Wim Kok was geen ideologisch gefundeerd politicus”

Ik hoorde Tweede Kamerlid Frans Weekers van de VVD zeggen dat nu bewezen is dat de bancaire sector niet zonder nadere regels kan. Heb je het gevoel dat het nu aan het kantelen is?

“Dat zegt-ie, maar ik heb nog weinig daden gezien. Maar bovendien: het gaat niet alleen om een paar regeltjes meer. De hele samenleving zal ontdaan moeten worden van die foute gedachten die geïnspireerd zijn op het neoliberalisme. Daar zijn we nog niet eens aan begonnen.”

Hoe zou je de staat van het land willen omschrijven? Is onze beschaving in verval?

Beschaving is een beladen begrip. Het is moeilijk een stelsel van waarden en normen op te schrijven waarvan iedereen

zegt: dát is het. Ik praat liever over humanisering. Er is een breuk gekomen in een trend van humanisering van meer dan honderd jaar. We hebben kinderarbeid afgeschaft en algemeen kiesrecht ingevoerd. De achturige werkdag kwam er, en vrouwen werden gelijkgesteld aan mannen. De bijstand, de WAO en de AOW werden ingevoerd. De wereld werd steeds humaner. Aan die trend is begin jaren tachtig een eind gekomen. Iedereen weet dat mensen lang opsluiten in een cel contraproductief is en toch sluiten we steeds meer mensen op en verhogen we de gevangenisstraffen. Je ziet het ook aan de toename van de onvrijheid. Ik las gisteren in de krant dat minister Ter Horst een cynisme-meldlijn wil. Als ambtenaren cynisme tegenkomen bij hun collega's moeten ze dat melden. Ongelooflijk. Het

zal me trouwens niks verbazen als er veel cynisme onder ambtenaren bestaat. Als je als ambtenaar ziet dat de cijfers van de vergrijzing misbruikt worden om de AOW aan te pakken, dan heb je alle reden om cynisch te worden.”

Over cynisme gesproken. Denk je niet dat het geloof in een betere toekomst, zo kenmerkend voor de vorige generaties, aan het vervliegen is?

“Klopt. Dat is er dan ook zorgvuldig uitgetremd. Vooral door de leugenachtigheid van de politiek. Ik heb precies uitgezocht hoe de cijfers over de vergrijzing misbruikt worden om de verzorgingsstaat te ontmantelen.” Van Dam loopt naar zijn werkkamer en komt terug met vellen met grafieken die in zijn boek zijn opgenomen. “Zie je? Wij zijn samen met Ierland het enige land waar de uitgaven voor een oudedagsvoorziening zijn gedaald. Nog zoiets. Toen de babyboomers allemaal naar school moesten, leidde dat tot een forse stijging van de collectieve uitgaven. Ik heb daar toen nooit iemand over horen klagen, terwijl het om hetzelfde bedrag ging als wat we nu extra nodig denken te hebben voor de kostenstijging in de gezondheidszorg in de komende 35 jaar. Kijk, op deze grafiek kun je zien dat op het toppunt van de vergrijzing de kosten van de overheid voor de jongeren in verband met onderwijs en zo hoegenaamd niet zo hoog zijn als de kosten voor de ouderen. Met deze grafieken laat ik zien dat de mensen worden bedrogen.”

Maar voorlopig lijkt de kans groot dat de voorstanders van de verhoging van de AOW-leeftijd de propagandaslag aan het winnen zijn. Geloof je niet dat de meeste mensen denken dat er toch wel iets moet gebeuren vanwege de vergrijzing?

“Dat is het resultaat van dat bedrog. Het klinkt ook zo logisch: als er meer ouderen komen ten opzichte van het aantal werkenden, dan moet er wel iets veranderen. En toch klopt het niet, omdat wij een systeem hebben waarbij de mensen sparen voor hun oudedagsvoorziening, hun pensioen. Ik heb zelf ook lang gedacht dat de vergrijzing een enorm financieel probleem zou veroorzaken. Maar als je erin duikt, blijkt dat gewoon niet waar te zijn.”

Even terug naar dat cynisme en dat gebrek aan geloof in een betere toekomst. Wat moet voor progressieve mensen nu de agenda zijn?

“Obama is een goed voorbeeld. Ik geloof niet in de blauwdruk van een heilstaat. De samenleving is zo complex, dat elk beleid neveneffecten heeft die je vaak niet kunt voorzien. Onrecht is een retrovirus dat zich steeds aanpast aan veranderende omstandigheden. Bestrijd je vandaag het onrecht, zul je over tien jaar zien dat het een andere gedaante heeft aangenomen. Dat is op zichzelf niet erg, wanneer je die bestrijding van het onrecht maar onverminderd centraal blijft stellen. Met andere woorden: een ideale samenleving laat zich niet beschrijven. Wat je wel kunt doen is de beginvoorwaarden formuleren. Al zullen die dus steeds moeten worden bijgesteld.”

En als je die beginvoorwaarden nu zou mogen bijstellen, wat zou je doen?

“Ik zou die grote groep vooruit willen helpen van zo'n vijftien procent van de bevolking die een geweldige achterstand heeft opgelopen en daardoor steeds meer wordt buitengesloten en eigenlijk onzichtbaar is geworden. Niet alleen ten behoeve van die mensen, maar ook van de morele gezondheid van de samenleving als geheel. We kunnen het economisch niet verantwoord de financiële positie van die mensen ineens met tientallen procenten te verhogen, maar we kunnen wel een langjarig beleid afspreken om die achterstand weg te werken. We kunnen ook een beleid introduceren dat meer rekening houdt met de mensen die moeilijk mee kunnen komen. We moeten gewoon erkennen dat de moderne samenleving zulke hoge eisen stelt dat velen daar niet aan kunnen beantwoorden. Bij wijze van spreken: je kunt een kind niet dwingen naar het gymnasium te gaan als het daar niet geschikt voor is. Vaardigheden behoren tot de persoonskenmerken en die vormen een gegeven. Je kunt mensen niet dwingen meer te doen dan ze kunnen. Met andere woorden, je moet de samenleving geschikt maken voor die mensen, óók voor die mensen.

Laten we naar de ouderen kijken. Vast staat dat hun productiviteit vanaf een bepaalde leeftijd terugloopt. Nu kun je zeggen: demotie (loonsverlaging -JM), maar dat ervaren mensen als een vernedering. Volgens mij is er maar een werkbare

oplossing: de maatschappij ook voor deze mensen geschikt maken. Zodat ze zo productief mogelijk zijn en zo lang mogelijk kunnen doorwerken. Hoeveel mensen zijn er niet die met hun 65^e met pensioen zijn gegaan en dan in een zwart gat vallen en zeggen: ‘Ik wou dat ik wat te doen had.’ Hoeveel zouden er niet een of twee dagen willen werken, een bijdrage leveren. Ik stel voor: we maken in elke plaats een ‘banenboek’, waarin mensen kunnen vinden hoe ze een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving.”

Maar kunnen we voor iederéén een plek in de samenleving regelen?

“Ik ben opgegroeid in een volksbuurt in Utrecht. Daar hadden we een ‘wijkgek’.

Die stond de hele dag op een hoek het verkeer te regelen, en iedereen stopte als hij zijn hand opstak. Van de buurtbewoners kreeg-ie koffie. Natuurlijk, dit is een ideaalbeeld van het verleden. Nu zou dat niet meer kunnen. Maar je maakt mij niet wijs dat er niet iets te creëren is zodat mensen langer betrokken kunnen blijven. Vroeger hadden alle bedrijven een paar mensen in dienst die eigenlijk niet helemaal meer mee konden. Maar ze bleven toch. We moeten ons mens- en maatschappijbeeld aanpassen, zodat er ook voor deze mensen plaats is.”

Idealiseer je het verleden niet te veel?

“Nee, zeker niet. Maar ik wil terug naar de empathie die elk mens aangeboren is. We

“Ik moet achteraf zeggen dat ik te lang loyaal ben gebleven”

hebben in onze hersenen spiegelneuronen die ervoor zorgen dat als jij begint te lachen ik dat ongemerkt ook ga doen. De mensen waarover ik het heb, zien we niet meer, en daarom is ook de empathie verdwenen. En daarom heb ik daar die film over gemaakt. Ik wil dat we die mensen weer zien. Gelukkig is die film zo goed gemaakt dat het naar je strot vliegt. Het gaat mij dus niet om 'vroeger was het beter', ik wil dat we die empathie weer een kans geven, op een hedendaagse manier."

Hoe verklaar je de Fortuyn-revolte en de huidige omvang van de Wilders-aanhang?

"Er wordt vaak gezegd: het socialisme is overbodig geworden, want met de algemene welvaart heeft het haar doelen bereikt. Het zou nu niet meer om sociaal-economische issues gaan, maar om culturele. Vroeger verenigde een partij als de Partij van de Arbeid zowel de laaggeschoolde arbeiders als de cultuurgevoelige aanhang. Er is altijd spanning geweest tussen die twee groepen. De laatste groep wilde vooral meer vrijheid, de andere groep vooral meer welvaart. Toch trokken deze groepen samen op, vooral omdat het streven naar een eerlijke verdeling van meer welvaart vooropstond. Als je nu kijkt naar de cijfers van de inkomensverdeling, is er maar een conclusie mogelijk: de mensen met de laagste inkomens zijn schandelijk in de steek gelaten, in veel opzichten. Daarom ging men zeggen: 'Waarom moeten die buitenlanders allemaal in mijn wijk komen wonen en woont er in de wijken van de hoger opgeleiden en beter betaalden geen een?' Het is natuurlijk complexer dan dit. Zo is de politiek onder invloed van het neoliberalisme en de commercialisering overgestapt van een aanbodsysteem naar een vraaggestuurd systeem. Daarmee is ook het opvoedend karakter en het gezag van de politiek verdwenen. Er zijn geen politici meer die de mensen durven uit te leggen hoe het zit. Het is nu te veel: U vraagt, wij draaien."

Bart Tromp, vaak omschreven als PvdA-ideoloog, zei ooit tegen me: 'Ik ben ervan overtuigd dat ik niet ben opgeschoven in de loop van de jaren, maar de partij. Daarom ben ik nu een linkse PvdA'er.'

"Voor mij geldt dat ook. Men vond mij ook rechts."

Wat is er fout gegaan?

"Het breukpunt ligt in 1986. De kleine linkse partijen behaalden toen bij de verkiezingen in totaal drie zetels (en de PvdA 52 –red.). Vanaf toen is het bergafwaarts gegaan met de PvdA. De partij schoof steeds verder op naar het midden en omarmde het neoliberalisme. Vervolgens zijn er mensen naar voren geschoven die de traditionele achterban van de partij in de steek gelaten hebben. Daardoor is de aanhang weggelopen. Ik ben erg pessimistisch over de PvdA."

Maar hoe kan het? De PvdA heeft een lange, indrukwekkende geschiedenis, heeft veel prominente mensen voortgebracht, heeft ook veel bereikt voor de mensen. Hoe kan het dat zo'n partij zo in verwarring raakt en dat ook zo lang blijft?

"De technocratie heeft het pleit gewonnen. Bezieling is vervangen door pragmatisme. Het neoliberalisme heeft diep ingegrepen, juist ook bij de PvdA. Kijk naar hoe er politiek bedreven wordt: het geloof is weg. Er is geen geloof meer in een betere toekomst. Dat is vervangen door de toekomst die berekend wordt door het Centraal Planbureau. Onze toekomst wordt nog slechts 'uitgerekend'. Men denkt zelfs de toekomst over honderd jaar uit te kunnen rekenen. De bezuinigingen die nu moeten worden doorgevoerd worden gemotiveerd met een verwijzing naar de verre toekomst. Het is de hoogmoed van de Toren van Babel."

De technocratie won het dus steeds vaker van het ideaal, van de waarden, van de ideologie. Blijft mijn vraag: waarom gebeurde dat nou vanaf halverwege de jaren tachtig?

"Wim Kok heeft daar in belangrijke mate aan bijgedragen. Hij was geen ideologisch gefundeerde politicus. Het lijkt kinderachtig om het te zeggen, maar hij is een Nyenrode-man. Hoewel hij de zegen had van Den Uyl en oud-vakbondsvoorzitter was; hij was vooral een pragmaticus. Toen-ie vakbondsman was, was-ie tegen herziening van de Ziektewet. Toen-ie premier was en het nodig vond om de Ziektewet af te breken, was-ie ervoor om 'm af te breken. De sociaal-democratie is vervangen door pragmatiek. Succes is de morele rechtvaardiging geworden. Ik kan me wild ergeren aan deze visie."

Neem de Algemene Bijstandswet. Die is afgeschaft en vervangen door de Wet Werk en Inkomen. De gemeenten krijgen een vast bedrag voor de uitvoering van die wet. Wat ze overhouden mogen ze zelf houden. Ze noemen het een enorm succes, want het aantal mensen dat een uitkering krijgt is enorm gedaald. Maar niemand vraagt: 'Wat is er met die mensen gebeurd?' Het succes wordt uitgedrukt door het gedaalde aantal mensen met een bijstandsuitkering, sec. Of er mensen in de criminaliteit zijn geraakt, of een vrouw in de prostitutie is gedoken, of mensen zijn vervallen tot de groeiende groep van werkende armen, dat interesseert niemand meer. Het succes is dat het aantal mensen met een uitkering is gedaald."

De verklaring voor het dieptepunt dat de PvdA nu beleeft, is voor jou gelegen in het feit dat de partij is losgezongen van zijn traditionele aanhang?

"Ja, en dat ze het geloof hebben verloren in een betere toekomst, een samenleving gebaseerd op de normen die we hanteren. Ze geloven niet meer in de beginselen van de partij. Het is allemaal zo geleidelijk gegaan, en vaak ook in het verborgene. Dit is ook wat ik mijzelf verwijt. Terwijl ik een gestudeerde burger ben, een betrokken burger, een politiek geschoolde burger, heb ik het toch over het hoofd gezien. Ik voelde wel dat er wat veranderde, maar toen ik het helder zag was het al gebeurd."

Kwam dat omdat je onderdeel uitmaakte van het systeem? Zoals de steen in de muur, die de muur niet ziet?

"Ik heb ondervonden dat loyaliteit ook een negatieve kant heeft. Iedereen ziet loyaliteit als een positieve eigenschap, maar het kan onttaarden in een negatieve eigenschap. Je bent opgegroeid in die partij, je bent actief geweest in en voor die partij, je hebt carrière gemaakt in die partij, je hebt er veel aan te danken, je levenswerk ligt erin, de belemmering om dan afscheid te nemen is groot. Ik durf te zeggen dat ik m'n best heb gedaan om te proberen de partij van binnenuit, via mijn columns in de Volkskrant en via gesprekken, op een andere koers te krijgen. Maar ik moet achteraf zeggen dat ik te lang loyaal ben gebleven."

Tekst Jan Marijnissen
Foto's Suzanne van de Kerk

Dirk Scheringa en Gerrit Zalm in 2008

Scheringa staat niet alleen

Het failliet van DSB roept veel vragen op. Over de rol van de toezichthouders (De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële markten), van het door Wouter Bos geleide ministerie van Financiën en over Gerrit Zalm en andere VVD-prominenten bij DSB. Maar de belangrijkste vraag is natuurlijk of het DSB-drama op zich staat.

Van allerlei kanten wordt benadrukt dat het DSB-drama een geval op zich is, dat het gaat om een afzonderlijke bank die in de fout is gegaan. Het is allemaal het gevolg van het 'verdienmodel' van Scheringa en de risico's die hij nam, zo wordt beweerd. Wouter Bos ging zelfs zo ver om te zeggen dat dit faillissement niets te maken heeft met de wereldwijde kredietcrisis.

Nu spreekt het vanzelf dat de eerste verantwoordelijkheid ligt bij de leiding van de DSB Bank, met voorop de heer Scheringa zelf. De bankleiding is verantwoordelijk voor de schade van de honderdduizenden gedupeerden die veel te dure financiële producten kregen aangesmeerd, voor de tweeduizend werknemers die hun baan verliezen, en ook voor de schade voor

de rekeninghouders bij de DSB Bank, plus de schade voor de rest van de maatschappij – die nu de garantstelling van de banken en uitkeringen aan de werklozen op moet brengen. Daarnaast is er natuurlijk de verantwoordelijkheid van de toezichthouders. Van De Nederlandsche Bank die de DSB vier jaar geleden een bankvergunning gaf en die, ook na allerlei signalen, niet ingreep voor het te laat was. Van de Autoriteit Financiële Markten, die ook achteruit bleef leunen. De rol van beide instanties zal de komende tijd in verschillende onderzoeken naar het DSB-drama aan de orde komen. Hebben ze de bestaande regels gehandhaafd en de bestaande mogelijkheden gebruikt om dit drama te voorkomen? Maar daarnaast kunnen

en moeten we ons ook afvragen of dit alles een gevolg is van de manier waarop de afgelopen decennia de economie is ingericht.

Van hypotheekcrisis naar internationale kredietcrisis

De wereldwijde kredietcrisis begon met het instorten van de markt van de zogenaamde subprime-hypotheek (risicohypotheek) in de VS. Deze hypotheek zijn verstrekt aan arme Amerikaanse burgers en lagen ver boven het bedrag dat deze mensen normaal gesproken konden aflossen. Mensen met een laag inkomen en soms zelfs zonder inkomen of bezittingen kregen hypotheek die hoger lagen dan de marktwaarde van de gekochte

huizen. De verstrekkers (en de ontvangers) van deze hypotheek gingen uit van de voortdurende stijging van de huizenprijzen. Door de groeiende overwaarde van de huizen zouden de hypotheek als het ware vanzelf terugbetaald kunnen worden. Dit ging goed zolang de huizenprijzen bleven stijgen. Toen daar in 2007 een einde aan kwam, stortte het systeem in. Mensen konden hun hypotheek niet meer afbetalen en kwamen op straat te staan. De huizenprijzen daalden verder. De (inmiddels vaak vele malen doorverkochte) hypotheek werden minder waard, zonder dat iemand precies wist hoeveel minder. Banken moesten een deel van hun hypotheekbezit afboeken en dreigden om te vallen. De crisis sloeg vanuit de financiële sector over naar de rest van de economie en leidde tot een algemene neergang van de wereldeconomie. De crisis begon dus in de financiële sector. Een sector van de economie die in de afgelopen decennia enorm in omvang is toegenomen en waar de winsten gemiddeld veel hoger lagen dan in de 'reële economie' van productie en distributie. Dit was de sector waar geld gemaakt werd met geld, door het op de markt brengen van steeds ondoorzichtiger financiële producten, die slechts een wissel trokken op de toekomst. De grote groei van die sector en van de winsten die daar werden gemaakt was een direct gevolg van het neoliberale beleid van de afgelopen vijftig jaar. De internationale kapitaalmarkt werd opengegooid. Allerlei eisen die voorheen aan banken werden gesteld werden afgeschaft of verlaagd. Belastingregels werden aangepast. Het kapitaal moest daar naartoe stromen waar het de meeste winst kon maken, was de gedachte.

Het onderste uit de kan

Die verregaande liberalisering vond ook in Nederland plaats. Ook hier groeide de financiële sector enorm en gingen banken en andere financiële instellingen zich bezighouden met de (internationale) handel in allerlei financiële producten. Ook op de binnenlandse financiële markt vonden er veranderingen plaats.

Opmerkelijke DSB'ers

Het is voor veel betrokkenen interessant om Scheringa nu voor te stellen als iemand die in zijn eentje de dienst uitmaakte. Maar in werkelijkheid werd hij omgeven door mensen die als medebestuurder van zijn bank, of als commissaris ook verantwoordelijkheid droegen. Het is geen toeval dat we hier een grote hoeveelheid VVD'ers aantreffen. Dat is immers de partij die als geen ander het neoliberale gedachtegoed uitdraagt dat financiële instellingen alle ruimte moeten krijgen. Gerrit Zalm was in 2006 minister van Financiën toen DSB een bankvergunning kreeg en ging na zijn ministerschap bij DSB werken. Eerst als hoofdeconoom, later als financieel directeur en lid van de raad van bestuur. Voormalig VVD-leider Ed Nijpels zat tot voor kort in de raad van commissarissen. Frank de Grave volgde Zalm op in de raad van bestuur en werd na twee maanden vervangen door Robin Linschoten. Linschoten zat voor zijn bestuursfunctie twee jaar in de raad van commissarissen. Dirk Scheringa zelf is voor zover bekend nog steeds lid van het CDA, waarvoor hij van 1976 tot 1979 in de gemeenteraad van Opmeer zat.

De traditionele rol van banken raakte op de achtergrond: het innemen van geld van particulieren en bedrijven 'die het nu even niet nodig hebben', om dat weer uit te lenen aan particulieren of bedrijven 'die er nu even behoefte aan hebben' (tegen een vergoeding). Men ging zich steeds meer richten op ingewikkelde en ondoorzichtige financiële producten.

Zo had Legioplease zijn 'winstverdriubbelaar' en Aegon zijn 'sprintplan'. Verblind door de stijgende beurskoersen en aangemoedigd door de fiscale aftrekbaarheid van de rente, traptten honderdduizenden mensen hier in. In 2001 deed 6 procent van de Nederlandse huishoudens mee aan deze gekte. In totaal ging het om 6,5 miljard. De voorloper van de AFM - de STE onder leiding van Arthur Docters van Leeuwen - stond erbij en keek ernaar. De totale schade wordt geschat op 1,3 miljard euro.

Dan waren er de zogenoemde woekerpolissen: beleggingsverzekeringen met zeer hoge verborgen kosten. In totaal zijn er 7 miljoen van dergelijke polissen afgesloten, met een waarde van 50 miljard. Ook hier was de fiscale aftrekbaarheid een belangrijke stimulans. Bijna alle banken en financiële instellingen hadden dergelijke producten. Ook hier loopt de totale schade in de miljarden. En dan hebben we nog de beleggingshypotheek, waarvan de ellende pas

langzaam aan de oppervlakte komt. En dan hebben we het nog niet over de vele heel of half malafide investeringsfondsen als Palm Invest en vele teakhoutfondsen en natuurlijk Icesave. Ook in die gevallen schoot het toezicht tekort of beschikten de toezichthouders niet over mogelijkheden om in te grijpen. Er wordt terecht schande gesproken van de torenhoge provisie (tot 80 procent) die de bank van Scheringa rekende voor zijn koopsompolissen. Maar inmiddels is bekend dat ten minste vijf financiële instellingen in Nederland er dergelijke praktijken op na hielden, of misschien wel houden. Het verschil is dat het hier waarschijnlijk om instellingen gaat waarvan dit soort producten een kleiner deel van de omzet uitmaakt. Dat maakt het risico voor de instellingen minder groot, maar de ellende voor de gedupeerden is er natuurlijk niet minder om.

Scheringa ging ver in zijn praktijken, hij probeerde het onderste uit de kan te halen. Hij was er als nieuwkomer op uit om een plaatsje in de financiële wereld te veroveren. Maar het is de vraag of zijn aanpak werkelijk fundamenteel verschilt van die van vele andere financiële instellingen.

Tekst Willem Bos
Foto Peter Boer

Koos van Zomeren

“Ik voel nu geen rancune meer”

Schrijver Koos van Zomeren is een van de grondleggers van de SP, de partij waarmee hij na enkele jaren brak en waarnaar hij later snoeihard uithaalde. Een pijnlijke periode, die hij vergelijkt met een rouwproces. Inmiddels kijkt hij met humor en nuchterheid terug. “Ik heb bewondering voor de mensen die bleven en er een serieuze politieke beweging van hebben gemaakt.”

“Hé, jou ken ik, jij bent Koos van Zomeren! Ik heb je vorige week op de radio gehoord, heb je een nieuw boek geschreven of zo?” Met die bijdehante opmerking van vrijwilliger Netty Meijer wordt Koos van Zomeren in het Nijmeegse SP-pand verwelkomd bij het vrouwen van de Tribune. Ik heb hem daar uitgenodigd omdat hij inderdaad een nieuw boek heeft geschreven: ‘Die stad, dat jaar’. Een boek over het linkse leven in Nijmegen van 1972, het jaar waarin de SP werd opgericht.

Koos van Zomeren was begin jaren zeventig een prominente SP’er. Hij was mede-oprichter van de partij, maakte in 1974 deel uit van de eerste Nijmeegse SP-gemeenteraadsfractie, was landelijk ‘propagandasecretaris in het Centraal Comité’ (zo heette dat toen echt!) en is hoofdredacteur van de Tribune geweest. Het Tribune vrouwen anno 2009 bezorgt hem dan ook veel herkenning en verbazing. “Eind 1975 heb ik voor het laatste Tribunes gevouwen. Toen moesten ze ook nog echt gevouwen worden”, vertelt Koos terwijl hij geconcentreerd meehelpt postwikkels te vouwen. Hij schrikt wel een beetje van het aantal Tribunes dat de vrijwilligers elke maand verwerken: 2100 voor Nijmegen en omgeving en dan nog eens 600 voor de regio. Zoveel waren het er in zijn tijd nog niet.

Klungelen tijdens het colporteren

Geholpen door een duik in het archief in de kelder van het afdelingspand rakelt hij

de ene na de andere herinnering op. Bijvoorbeeld over de vormgeving van de Tribune destijds: “Oh ja, deze heb ik nog gemaakt. Dit is de uitgave van januari ’73, vanwege de kerstbombardementen in Vietnam hebben we die in december ’72 uitgedeeld met een speciale omslag. Die periode speelt ook een belangrijke rol in mijn boek. En het rekeningnummer dat je hier ziet voor bestellingen van boeken, dat is nog steeds mijn gironummer! Al mijn inkomsten komen daarop binnen, maar bestellingen voor revolutionaire literatuur al lang niet meer. Ach kijk, toen moest je de Tribune nog openklappen bij de verkoop huis-aan-huis. Dat was een idee van Daan Monjé, want dan leek het net een echte krant. Om het blad te kunnen lezen moest je het wel eerst weer dubbelvouwen tot A4-formaat, want eigenlijk was het gewoon een tijdschrift. Zonder nietjes, want anders werkte dit trucje niet. Resultaat was wel dat je altijd stond te klungelen tijdens het colporteren.”

Tijdsbeeld in puzzelvorm

De naam van Daan Monjé, die in 1972 samen met Hans van Hooft sr. en Koos van Zomeren de SP oprichtte, duikt ook tijdens de lunch op: “Ik kan me nog herinneren dat we voor een partijcongres hier in Nijmegen honderden broodjes jonge kaas hebben staan maken. Daan was ervan overtuigd dat mensen die jonge kaas eten geen oude kaas lusten, maar liefhebbers van oude kaas wel jonge kaas. Dus moest en zou iedereen jonge kaas eten, en wij maar smeren.” Het zal dan ook niemand verbazen dat Monjé een

belangrijke rol speelt in Van Zomerens boek. ‘Die stad, dat jaar’ zou oorspronkelijk een roman worden, maar werd uiteindelijk een ‘roman met aantekeningen’. Het onderzoek ter voorbereiding op de roman, waarvoor hij onder andere SP-leden van het eerste uur weer opzocht, bleek zoveel bij hem los te maken dat Van Zomeren het door zijn boek heen gevlochten heeft. Hierdoor is het een intrigerende mengeling van feit en fictie geworden, waarbij Daan Monjé de enige persoon is in het romanverhaal die qua naam en persoonlijkheid zichzelf gebleven is. Het boek bevat de documentatie van gesprekken met mensen uit de begintijd van de SP, dagboek- en krantenfragmenten en de gedachten van Van Zomeren bij die herinneringen. Een deel van die verzamelde feiten komt terug in het romanverhaal, maar wel zo dat de grens tussen feit en fictie vervaagt. Het verhaal is realistisch genoeg om volledig waargebeurd te zijn, maar je weet dat dat niet het geval is. Daardoor ontstaat een realistisch tijdsbeeld van de linkse beweging en de stad Nijmegen in de zeventiger jaren, dat tegelijkertijd een puzzel is. Want welke elementen zijn feit en welke fictie?

“Ik ben er nu een stuk beter aan toe”

Een van de aantekeningen uit het boek gaat over Van Zomerens plotselinge vertrek uit de SP. Tot oktober 1975 behoorde hij tot de partijtopy, en plots was hij compleet van het strijdtoneel vertrokken. Hij stuurde alleen nog een brief aan het Centraal Comité, waarin hij weinig

duidelijkheid gaf over zijn vertrek. Zelf noemt hij de brief nu laf en pathetisch, maar wel doeltreffend. Hij wilde alle banden met de partij verbreken, en met zijn afscheidsbrief bereikte hij precies dat resultaat. In de jaren tachtig liet hij al even plotseling weer van zich horen, met het uiterst kritische boek 'Een jaar in scherven'. Van Zomeren was totaal uitgeput toen hij uit de partij vertrok en geloofde niet meer in de linkse revolutie. Later kwam daar steeds meer wrok bij, en angst dat de SP zou radicaliseren. Inmiddels is het 34 jaar geleden dat hij uit de partij wegging en er is aan beide kanten een hoop veranderd. "Mijn nieuwe boek is vanuit een totaal ander perspectief geschreven dan 'Een jaar in scherven'. Destijds was de SP op sterven na dood. Nu staat de partij heel erg sterk en ik ben er zelf ook een stuk beter aan toe. Ik heb echt bewondering voor de mensen die zijn gebleven en er een serieuze politieke beweging van hebben gemaakt."

"We hebben de samenleving een prachtig cadeau gegeven"

Netty Meijer is een van de leden die begin jaren zeventig bij de partij kwamen en nog altijd actief zijn. Ze vindt het leuk om Van Zomeren weer te zien, maar is ook kritisch over wat hij in het verleden allemaal over de SP heeft gezegd. "Ben je maar vijf jaar lid geweest? En dan toch zo'n grote mond?"

Was je getraumatiseerd of zo?" Van Zomeren antwoordt met een timide ja.

Als ik hem later op de dag onder vier ogen spreek, blijkt Meijer met haar opmerking de vinger op de zere plek gelegd te hebben. "De periode nadat ik uit de partij gestapt was, voelde het als een sterfgeval. De enige van wie ik troost had kunnen krijgen was de SP, maar daar was ik juist mee in conflict. In het begin had ik nog niet eens zoeer inhoudelijke bezwaren tegen de partij, die kwamen pas later. Ik was vooral doodmoe, te moe om mijn bezwaren voor mezelf te formuleren en de strijd binnen de partij aan te gaan. Inmiddels weet ik dat het functioneren binnen de partij het slechtste in me naar boven haalde. Daar kon ik niet goed mee leven. Ik domineerde bijvoorbeeld discussies op basis van handig praten en mijn plek in de hiërarchie. Als schrijver heb ik veel meer mijn plek gevonden. Kennelijk heb ik een bepaalde vrijheid nodig die ik niet binnen de partij kon vinden. Nu voel ik geen rancune meer jegens de partij, en ik voel ook weinig rancune van partijleden jegens mij. Er zijn nog wel mensen die boos op me zijn omdat ik de partij schade berokkend zou hebben. Dat zal dan wel, maar het is nooit mijn bedoeling geweest. Ik had behoefte me te verantwoorden voor de rol die ik gespeeld had. Want uiteindelijk heb ik deze partij wel mede opgericht en daar ben ik hartstikke trots op ook. Ik ben blij lid geweest. Inmiddels ben ik 63. Een leeftijd waarop ik de belangrijke thema's in mijn leven af wil sluiten, nu ik daar geestelijk nog toe in staat ben. Zo ook mijn periode bij de SP. We leefden met grote inzet, het ging ergens over, we zetten ons in voor anderen. Ik heb alleen spijt van de manier waarop ik omging met andere leden. We eisten stalen discipline en waren snoeihard in onze kritiek. Persoonlijk talent kreeg niet de kans om te groeien, doordat we van iedereen dezelfde loodzware combinatie van fabrieksarbeid en partijactiviteiten eisten. Maar uiteindelijk hebben we de maatschappij wel deze prachtige partij cadeau gedaan. Die combinatie van gevoelens zie je ook wel terug in het boek. Het is hilarisch en verdrietig tegelijkertijd."

Tekst Jola van Dijk
Foto's Rob Voss

Waarheen met de NAVO?

Zestig jaar geleden is de NAVO opgericht, voor de verdediging van met name West-Europa tegen de dreiging van het Sovjetblok. De wereld is sindsdien drastisch veranderd. Hoog tijd voor een discussie over de rol van het westerse militaire bondgenootschap nu.

Bij zijn afscheid als secretaris-generaal van de NAVO riep Jaap de Hoop Scheffer op tot een publieke discussie over de toekomst van het bondgenootschap. Aan die oproep is tot nu toe weinig gehoor gegeven, daarom nam de Eerste Kamerfractie van de SP het initiatief voor een symposium over de toekomst van de NAVO. Op 23 oktober zetten experts uit binnen- en buitenland in het gebouw van de Eerste Kamer hun visie uiteen.

Er is alle reden om over de toekomst van de NAVO te spreken, want de afgelopen decennia is de rol van de organisatie aanzienlijk veranderd, zonder dat daar veel publiek debat aan te pas kwam. Binnen de organisatie zelf wordt wel druk gediscussieerd over een nieuw strategisch concept voor het grootste militaire bondgenootschap van de wereld. Daarin zal bepaald moeten worden welke doelen het bondgenootschap zich stelt en op welke manier daar inhoud aan wordt gegeven. In november 2010 moet het nieuwe concept aangenomen worden op een NAVO-top van regeringsleiders en staatshoofden in Lissabon.

Verdedigingsorganisatie of politieagent?

Bij de oprichting van de NAVO bestond de organisatie uit de Verenigde Staten, als leidende kracht, Canada en tien West-Europese landen. In de eerste decennia daarna kwamen Turkije, Griekenland, West-Duitsland en

Spanje erbij. De kern van het NAVO-verdrag is artikel 5: de aangesloten staten beschouwen een aanval op een van hen als een aanval op alle lidstaten. In de praktijk van de Koude Oorlog betekende dat vooral dat de West-Europese landen konden rekenen op de militaire steun van de VS. Opvallend genoeg is artikel 5 maar een keer in werking gesteld: na de aanslagen van 11 september 2001.

Hoewel de NAVO is opgericht als verdedigingsorganisatie, is de organisa-

tie zich steeds meer op gaan stellen als een politieagent op wereldschaal. Die aanpak staat op gespannen voet met het Handvest van de Verenigde Naties. Daarin staat dat afzonderlijke staten af moeten zien van de toepassing van militair geweld en dat het toepassen van militair geweld alleen geoorloofd is na een beslissing van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. De VN beschikt zelf niet over een militair apparaat en de verhouding tussen de VN en de NAVO (en NAVO-leden) leidt regelmatig tot vreemde

SP-senator Arjan Vliegenthart

situaties. Zo keurde de VN het besluit van de VS en haar bondgenoten in de *Coalition of the willing* om in 2003 Irak binnen te vallen af, om later wel in te stemmen met het sturen van militairen uit verschillende NAVO landen om 'de rust te herstellen'.

In de Kosovo-oorlog voerde de NAVO gedurende drie maanden zware bombardementen uit op Servische troepen in Kosovo en op Servische steden, zonder mandaat van de VN. Nadat Servië gedwongen was haar troepen terug te trekken werd het gebied feitelijk bezet door NAVO-troepen. In tegenstelling tot de luchtoorlog was die bezetting wel gebaseerd op een mandaat van de VN. Overigens is ook het geven van een mandaat door de VN een problematisch gegeven, omdat daarbij niet de Algemene Vergadering van de VN de doorslag geeft (waarin alle lidstaten zijn verenigd), maar de Veiligheidsraad. Daarin hebben de vijf permanente leden (VS, Rusland, Frankrijk, Groot-Brittannië en China) een bepalende stem.

Brandende kwesties

De afgelopen jaren is de NAVO met een aantal nieuwe problemen geconfronteerd. Tijdens de Koude Oorlog draaide het vooral om de dreiging van staten (en groepen staten) ten opzichte van elkaar. De afgelopen tijd zijn andere actoren, zoals terroristische organisaties een veel belangrijkere rol gaan spelen.

Daarnaast is er een neiging om het begrip veiligheid veel breder op te vatten dan alleen de verdediging van het eigen grondgebied. Ook de zekerheid van toevoer van olie, gas of water of andere strategische producten wordt vaak als een veiligheidsprobleem gezien. Bovendien heeft het begrip humanitaire interventies zijn intrede gedaan: militair ingrijpen ten behoeve van de mensenrechten in het betreffende gebied. Het zal duidelijk zijn dat die verschillende motieven niet altijd even eenduidig zijn. Wat door de een als een humanitaire missie wordt gezien, kan door een ander heel goed opgevat worden als het veiligstellen van bijvoorbeeld de aanvoer van olie en gas.

De relatie met Rusland, de historische tegenpool van de NAVO, is de afgelopen jaren niet verbeterd. Er bestaat een samenwerkingsprogramma van de NAVO met Rusland, maar de uitbreiding van de NAVO naar het Oosten, de Kosovo-oorlog en recentelijk de oorlog tussen Rusland en Georgië in Zuid-Ossetië hebben de relatie verslechterd.

Al die elementen dienen meegenomen te worden in een discussie over de toekomst van het bondgenootschap. Op het symposium gingen verschillende sprekers daarop in. Konstantin Kosachev, voorzitter van de commissie voor Buitenlandse Zaken van het Russische parlement, wees erop dat de Russische bevolking de NAVO-landen vaak eerder als vijand dan als partner ziet. "Naar het Russische publiek toe kan ik helaas weinig pro-NAVO argumenten noemen", stelde hij. "Maar het is nu tijd om positieve stappen te zetten." Hij riep de NAVO-landen op om het voorstel van de Russische president Medvedev voor nieuwe Europese veiligheidsafspraken serieus te nemen. Volgens hem moet de NAVO samen met Rusland werk maken van vrede en veiligheid in Europa.

Prof. Julian Lindley-French, docent aan de Koninklijke Militaire Academie in Breda, is als adviseur betrokken bij het formuleren van een gemeenschappelijk standpunt van de Amerikaanse, Britse en Franse regering over de nieuwe NAVO-strategie. Hij legde sterk de nadruk op het belang van de band met de VS en stelde dat ook wij in Europa bereid moeten zijn voor onze veiligheid te betalen, we kunnen dat niet altijd aan de Amerikanen over laten.

Afghanistan als testcase

De oorlog in Afghanistan is de belangrijkste testcase voor de NAVO, daar waren deze sprekers het over eens. Lindley-French ging zelfs zo ver om te stellen dat de komende achttien maanden in Afghanistan beslissend zullen zijn, ook voor de toekomst van de NAVO.

SP-senator Arjan Vliegenhart benadrukte echter dat het nieuwe strategische concept niet alleen op Afghani-

SP-fractievoorzitter Tiny Kox

stan moet zijn toegesneden. "Het is minstens zo belangrijk dat het nieuwe strategische concept ook de relatie met internationale organisaties als de Verenigde Naties en andere grootmachten zoals Rusland, China en India definieert. Het gaat erom onze belangen zorgvuldig af te wegen tegen die van andere landen en te proberen gemeenschappelijke belangen te ontdekken. Veiligheid is een ondeelbaar begrip en we mogen onze ogen daarom niet sluiten voor landen die niet tot de NAVO horen."

SP-fractievoorzitter Tiny Kox wees er als laatste spreker nadrukkelijk op dat er zich nu met de opstelling van Medvedev, maar ook door de opstelling van de Amerikaans president Obama mogelijkheden voordoen die niet eeuwig zullen duren. Er moeten dus nu stappen gezet worden," zo stelde hij. Het valt daarom te hopen dat ook in bredere kring een discussie over de toekomst van de NAVO op gang komt. Vliegenhart is het met hem eens: "Anders dreigt het gevaar dat er straks een nieuw concept ligt waarover de Nederlandse politiek én bevolking zich niet hebben kunnen uitspreken."

Tekst Willem Bos

Foto Suzanne van de Kerk

Het kind en de rekening

Precies twintig jaar na de val van de Muur beschrijft de film 'Jenseits der Mauer' een bijzondere Duitse hereniging. Het is het verhaal van een kind dat niet zichzelf kan zijn, in een samenleving met hetzelfde probleem.

Is Miriam het kind van de rekening of symboliseert ze de rekening van een kind? In de aangrijpende speelfilm 'Jenseits der Mauer' is ze het allebei: Miriam is slachtoffer van het systeem, maar tegelijkertijd symboliseert ze de bittere prijs voor het streven naar vrijheid.

Met Jenseits der Mauer brengt regisseur Friedemann Fromm een tot nu toe onderbelicht aspect uit de DDR-tijd onder de aandacht. Niet zelden werden er namelijk kinderen ter adoptie aangeboden om hun ouders een politiek-maatschappelijk lesje te leren. Zo ook in deze film, waarin een gezin na een mislukte vluchtpoging naar het westen door de autoriteiten voor een duivels dilemma wordt gesteld: óf jarenlang de gevangenis in, óf vrije doorgang naar het Westen en een van de twee kinderen afgeven ter adoptie. Het wordt dat laatste; de tweejarige Miriam blijft achter in de DDR en groeit op als Rebecca bij haar adoptieouders, zonder haar werkelijke afkomst te kennen.

De jeugd van Miriam/Rebecca verloopt ogenschijnlijk probleemloos, maar de grote mensen om haar heen voeren van alles in hun schild. Iedereen is bang voor iedereen, iedereen weet iets 'verdachts' over de ander, ieders gedrag wordt beïnvloed door het vermoeden dat de ander zijn of haar leven kan verwoesten door te klikken bij de autoriteiten. Zo wordt Rebecca's vader door de Stasi onder druk gezet om als

informant te werken. Doet hij dit niet, 'dan vertellen we Rebecca de waarheid'. Haar biologische ouders in het westen denken ondertussen al die tijd dat ze per brief contact hebben met hun dochter, maar ze weten niet dat hun brieven met zakgeld worden onderschept en fictief beantwoord door de directrice van het tehuis waar de kleine Rebecca als peuter kort verbleef voordat ze bij haar adoptieouders terecht kwam. En al die tijd weet Rebecca van niets. Zonder het te weten is ze het middelpunt van knagende angst aan de ene kant, en ondraaglijk verdriet aan de andere kant van de Muur.

Maar op een gegeven moment begint Rebecca iets te vermoeden. Ze krijgt 'flashbacks' van vreemde momenten die ze niet kan thuisbrengen, er

bekruipt haar een gevoel dat er iets niet klopt. Het is inmiddels 1989 en Rebecca is 17 jaar. Ook in de samenleving rijst het gevoel dat er 'iets niet klopt'. De roep om vrijheid wordt steeds luider, de protesten tegen het regime sterker. Tot er geen houden meer aan is. De Muur valt. Ook voor Rebecca/Miriam en haar vier ouders komt het tot een happy end: een bijzondere hereniging.

Jenseits der Mauer gaat over het menselijk geweten onder druk van een meedogenloos systeem, over gek worden van verdriet, ziek worden van je eigen leugens, machteloosheid, twijfel over gemaakte keuzes. Door de complete onschuld (Rebecca/Miriam) te koppelen aan de ingewikkelde keuzes waarvoor mensen kunnen komen te staan, maakt Jenseits der Mauer de kijker nieuwsgierig: wat zou jij gedaan hebben in zo'n situatie? Die nieuwsgierigheid is nog steeds van wezenlijk belang om respect en wederzijdse belangstelling op te wekken tussen Oost en West, zoals Bondsdaglid Wolfgang Gehrcke in Spanning betoogt: "Daarbij is de vraag 'Hoe leefden de mensen in Oost-Duitsland?' even belangrijk als 'Hoe ziet de geschiedenis van het westen eruit?'" Het is die nieuwsgierigheid die we terugzien bij Rebecca, als ze begint te vermoeden dat er iets niet klopt, dat er iets van haarzelf is kwijtgeraakt. Dat 'iets' is Miriam. Uiteindelijk begrijpen ze het in de film allemaal: iedereen wil Rebecca én Miriam. Samen.

Tekst Rob Janssen

Spanning: Die Wende

De nieuwste uitgave van Spanning staat geheel in het teken van de val van de Muur. Spanning is een maandelijks verschijnende uitgave van het Wetenschappelijk Bureau van de SP. Een jaarabonnement op Spanning abonneren kost 12 euro voor leden, 25 voor andere belangstellenden.

Bel voor een abonnement: (010) 243 55 40. Spanning is ook (gratis) digitaal te lezen, op www.sp.nl/nieuws/spanning.

Tekst Rob Janssen
Foto Karen Veldkamp

“Samen een mooi resultaat neerzetten bij Zevenheuvelenloop”

Eefje Peters (29) uit Nijmegen heeft een goede conditie. Ze is volop bezig met de voorbereidingen voor de Zevenheuvelenloop. Dit jaar doet daar voor het eerst een SP-team aan mee: vijftien kilometer hardlopen in het glooiende gebied ten zuidoosten van de Waalstad, op 15 november.

Hoe lang ben je al SP-lid?

“Oh, ik denk al een jaar of tien. Vroeger woonde ik in Oss en ik kende de partij goed. Toen ik in Nijmegen ging studeren kwam ik toevallig naast het toenmalige SP-pand aan de Dominicanenstraat te wonen. Toen ben ik lid geworden en werd ik actief in de afdeling.”

Heb je hobby's?

“Al sinds groep 8 doe ik aan hardlopen. Mijn andere liefhebberij is taekwondo.”

Hopelijk schoppen ze je niet bont en blauw voor die 15e november.

“Nou nee: bij taekwondo draag je de nodige bescherming op je lichaam, inclusief helm. Maar goed ook, want ik wil een goede tijd gaan neerzetten tijdens de Zevenheuvelenloop.”

En wat is goed?

“Ik wil het parcours in 1 uur en tien minuten afleggen. Het lijkt me leuk als we als SP-team samen een mooi resultaat neerzetten.”

Wat brengt de kapitalist in je naar boven?

“Bij de Action kun je heel goedkoop inkopen doen. Van alles: kleding, wasmiddelen, koekjes, zeep, noem maar op. Soms wel even schrikken, als ik uiteindelijk dan toch weer een hoop geld heb uitgegeven.”

Heb je nog politieke ambities?

“Niet echt. Ik heb het erg druk met mijn baan als jongerenwerker. Maar een handje helpen in de afdeling, zoals folderen, daar maak ik altijd wel tijd voor vrij.”

HOREN

De Staat

Er is al heel wat gezegd en geschreven over deze Nijmeegse band, waar iedereen mee weg schijnt te lopen. Torre Florim, voorman van De Staat, heeft bijna tien jaar aan dit album gesleuteld, en ook dat maakt nieuwsgierig. Waiting for Evolution beluisterd hebbend, kan gesteld worden dat De Staat prima strakke, rauwe rock maakt die absoluut de moeite waard is. Om kort te gaan: het album is gewoon goed. Kijken we echter naar vijftig jaar pophistorie, dan moet iedere luisteraar voor zichzelf maar uitmaken of het allemaal zo revolutionair en vernieuwend is als de hype ons wil doen geloven. (RJ)

De Staat - Waiting for Evolution
Excelsior

LEZEN

Nederlandse drugshandel in oorlogstijd

Dat soldaten in de Eerste Wereldoorlog cocaïne kregen toegediend omdat ze daar dapper en onvermoeibaar van werden, was al langer bekend. Dat velen daardoor na de oorlog kampten met verslavingsproblematiek ook. Maar dat Nederland de spil in die handel was en er via de Nederlandsche Cocaïne Fabriek goed aan verdiende, is nieuws. Officieel werd de cocaïne alleen voor medische doeleinden verhandeld, maar Conny Braam ontdekte dat er wel een erg hoge omzet gedraaid werd. Na twee jaar intensief spoorwerk wist ze de bewijzen te achterhalen. Ze reconstrueerde de historische feiten en verwerkte die in een historische roman. Een echte Braam: vlot geschreven en spannend. (DdJ)

De handelsreiziger van de
Nederlandsche Cocaïne Fabriek
Conny Braam
Uitg. Nieuw Amsterdam

BELEVEN

Foto Dirk Schuster

100

Als je al 45 jaar op de planken staat en duizenden liedjes op je repertoire hebt staan, dan is het vast niet gemakkelijk om een beperkte selectie te maken voor een verzamel-album. Herman van Veen moet dat ook gedacht hebben, want de box '100' bestaat uit maar liefst vijf cd's. Honderd mooie liedjes, soms ingetogen en ontroerend, dan weer uitbundig, grappig of feestelijk. 'Opzij', 'Hilversum 3', 'Anne', 'Zo vrolijk'; ze staan er allemaal op, soms in interessante nieuwe uitvoeringen. Wat een muzikale rijkdom, wat een tijdloze teksten! '100' is een waardevol document voor de liefhebber van de lichte Nederlandse muziek. (RJ)

Herman van Veen – '100'
Universal Music

LEZEN

Harde werkers & Daar komen de Polen

Door Daniël de Jongh

Veertig jaar geleden sloot Nederland een overeenkomst met Marokko over de werving van Marokkaanse gastarbeiders. Daarmee werd tegemoetgekomen aan een wens van het Nederlandse bedrijfsleven,

dat al langer buitenlandse arbeiders aantrok. Vooral uit landen rond de Middellandse Zee, maar ook uit Hongarije en voormalige koloniën. Steeds weer rees van beide kanten de vraag: hoe zijn deze mensen? Ineke van der Valk onderzocht in de regio Rijn & Lek hoe die vraag tussen 1945 en 1985 werd beantwoord. Ze dook in de archieven en nam interviews af met werkgevers en gastarbeiders van het eerste uur. Fragmenten daarvan verwerkte ze in haar boek, dat verder in kaart brengt hoe gastarbeiders werden geworven en hoe hun leven hier eruit zag. Zulke citaten ontbreken in het boek van Pierre Saraber. Zijn boek over Poolse arbeiders in Nederland maakt een opmerkelijk omvattende indruk, maar er wordt geen enkele Pool aan het woord gelaten. Dat roept vragen op: waarom en

voor wie is dit boek geschreven? Dat neemt niet weg dat er treffende overeenkomsten zijn tussen de situatie van buitenlandse arbeiders toen en nu. Het wonen in barakken en sloopwoningen waar Nederlanders zelf nog niet dood in gevonden willen worden. De clichés. Het vaak zo invoelbare wederzijdse onbegrip, zoals wanneer paddenstoelen wordt beboet. En natuurlijk de zoektocht naar een betere toekomst.

Harde werkers: migranten van het eerste uur langs Rijn en Lek
Ineke van der Valk / Stichting Meander
Uitg. Walburg Pers

Daar zijn de Polen!
Pierre Saraber
Uitg. Aspect

Woningbouwcorporaties

Vele hardwerkende mensen raken hun baan kwijt, lonen en pensioenen worden bevroren of stijgen minimaal. Bedrijven zien hun omzetten en winsten halveren of erger. De woningbouwcorporaties die zo graag gewone bedrijven willen zijn, zullen dus ook wel flink moeten inleveren? Niets is minder waar. Dit jaar vroegen zij een huurverhoging van gemiddeld 2,5 procent, gelijk aan het inflatiepercentage van 2008, het jaar waarin het elf maanden nog goed ging met de economie. Momenteel is de inflatie in de eurozone nul procent. De corporaties hebben natuurlijk ook wel hoge kosten: honderden miljoenen gaan naar prestigeprojecten en zelfverrijking. Opgebracht door het minst vermogende deel van de bevolking. De minister van Wonen zegt dat hij er niets aan kan doen; terwijl de overheid door middel van de individuele huurtoeslag toch ook nog eens miljoenen naar de corporaties sluist.

P. Swinkels, Bladel

Verkeersshuffers

Dat veel verkeersdeelnemers het niet zo nauw nemen met de verkeersregels, weten we allemaal. In het verleden heb ik (als visueel gehandicapte –red.) al menig confrontatie gehad met 'minder attente weggebruikers'. Vandaag weer: ik steek over op een plek waar visuele drempels liggen. De hele straat is 30-kilometerzone, dus heb ik voorrang. Meestal gaat dat goed, maar nu even niet. Het is een bekend patroon: ik ga op de stoep staan, plaats mijn stok met de punt op de weg, ten teken dat ik WIL oversteken. Vervolgens steek ik de stok vooruit ten teken dat ik GA oversteken. Rustig en beheerst, zodat iedere weggebruiker het kan waarnemen EN erop kan reageren. Maar vandaag toch weer een automobilist die per se voor mij langs wilde (je zult maar 5 seconden later op je bestemming aan komen). Gevolg: de punt van mijn stok kwam op zijn raam terecht (dat hoor je aan het geluid). Maar stoppen... Dergelijk verkeersshuffersgedrag maakt me vooral RAZEND. Schrikken, dat doen we al lang niet meer.

B.W. van Wierst, Roden

Moeder des vaderlands

Nou, nu heb ik het met Balkenende toch echt gehad. Hij blijft vierkant achter een moeder des vaderlands staan die bulkt van de poen en het vertikt te matigen, terwijl Poolse gastarbeiders hier in regen en kou vuil en zwaar werk moeten verrichten en dan nog financieel worden uitgebuit ook. En bij de commotie rond het Koninklijk Huis miste ik de willekeur rond de ruimingen tijdens de MKZ-crisis in 2003. Een Veluwe boekhouder, voorheen zeer koningsgezind, vertelde ons: "Het rücksichtsloze ruimingsbeleid onder toenmalig landbouwminister Brinkhorst, schoonvader van prins Constantijn, dreef veel van mijn cliënten tot een faillissement. Maar het vee binnen de Kroondomeinen werd gespaard: de cirkel rond het te ruimen gebied op de Veluwe maakte een knik, waarmee de Kroondomeinen er net buiten vielen."

Truus Jonker, Nijkerk

AOW-pot kan voller

In 2006 bleek uit onderzoek van de voorzitter van de dorpsraad Baexem, dr. ir. Herman van Mal, dat de bijdrage van de hogere inkomens voor de volksverzekeringen niet overeenkomt met hun verantwoordelijkheid voor de samenleving. Het premie-inkomen voor de volksverzekering is gemaximaliseerd op 30.631 euro en van al het inkomen boven dat bedrag hoeft geen premie AOW (17,9 procent), Anw (1,25 procent) en AWBZ (13,4 procent) betaald te worden. Ergo, de grote inkomens dragen nauwelijks bij aan de pot waaruit de AOW moet worden betaald.

Sikke van der Veer, Baexem

Onkoninklijk? Ontkoningen!

Ronald van Raak heeft een voorstel gedaan om 'on-koninklijke' trucs te verbieden (Tribune oktober 2009). Ik stel voor Nederland te 'ont-koningen'. Wij moeten streven naar een republikeinse staats- of regeringsvorm. Het staatshoofd zou dan rechtstreeks gekozen kunnen worden door het volk of door leden van de Staten-Generaal. Dit zal ten goede komen aan de democratie in ons land. Ook zullen wij dan geen last meer hebben van dit soort trucs.

J.W. van Leenhoff, Leiden

Buitenlandse werknemers

Minister van der Laan vindt het prima als buitenlandse arbeiders in tenten gaan wonen. In mijn woonplaats vindt de gemeente het best dat deze mensen het hele jaar door bij een boer op het erf wonen. Deze beide dingen vinden we voor Polen, Roemenen en Bulgaren wel, maar voor Nederlandse werknemers niet acceptabel. Zou een bedrijf op een industrieterrein toestemming krijgen om een tentenkamp voor zijn werknemers op te richten? Of mag een Nederlands gezin dat geen woning kan vinden op een camping wonen? Nee, de overheid zegt de mensen en hun omgeving te willen beschermen tegen ongewenste toestanden. Maar ook buitenlandse werknemers hebben recht op een gelijkwaardige, menswaardige behandeling. Daar hoort fatsoenlijke huisvesting naar Nederlandse normen gewoon bij. Als Nederland hen dat niet kan bieden, dan moet ze die mensen hier niet naartoe halen!

Anita Oerlemans, Veghel

De oplettende lezer

In de Tribune van oktober staat op pagina 8 dat wat Prinses Christina deed belastingontduiking is. Dit is echter incorrect, het is een belastingconstructie voor belastingontwijking. belastingontwijking is wel legaal, belastingontduiking is illegaal. Neemt niet weg dat belastingontwijking naar mijn mening uitermate afkeurenswaardig is. Dit brengt mij trouwens op een tweede punt: in diezelfde Tribune wordt door mevrouw Gerkens gesproken over het aanpakken van witteboordencriminaliteit, waar belastingconstructies ook één van de uitwassen van is. Om dit aan te pakken is interdisciplinaire kennis nodig op de gebieden recht, fiscaliteit en economie. Dan past het de SP mijn inziens ook om sterker te ageren tegen niet alleen de verlaging van de studiefinanciering maar ook het onbetaalbaar maken van een tweede master!

Anneke Haasnoot, Utrecht

Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL

Zonnewagen

Om het onderzoek naar auto's op zonne-energie onder de aandacht te brengen en te bevorderen, vindt elke twee jaar de World Solar Challenge plaats. De race van ruim 3000 kilometer voert dwars door Australië van Darwin naar Adelaide. Dit keer werd de race gewonnen door het team van de Japanse Tokai Universiteit; het Nederlandse Nuon Solar Team van de TU Delft, dat de vier eerdere edities van de World Solar Challenge won, eindigde met Nuna 5 (foto) als tweede. Namens Nederland deden dit jaar ook teams mee van de Universiteit Twente/Saxion Hogeschool. Ondanks een fikse crash wisten zij de achtste plaats te bereiken. Hans Thostrup, een Deense motorsportfanaat, is de grondlegger van de wedstrijd. Reeds in de jaren zeventig voorzag hij dat het wereld-energieprobleem in de toekomst ernstige vormen zou kunnen gaan aannemen. Thostrup bouwde in 1982 een van de eerste auto's op zonne-energie.

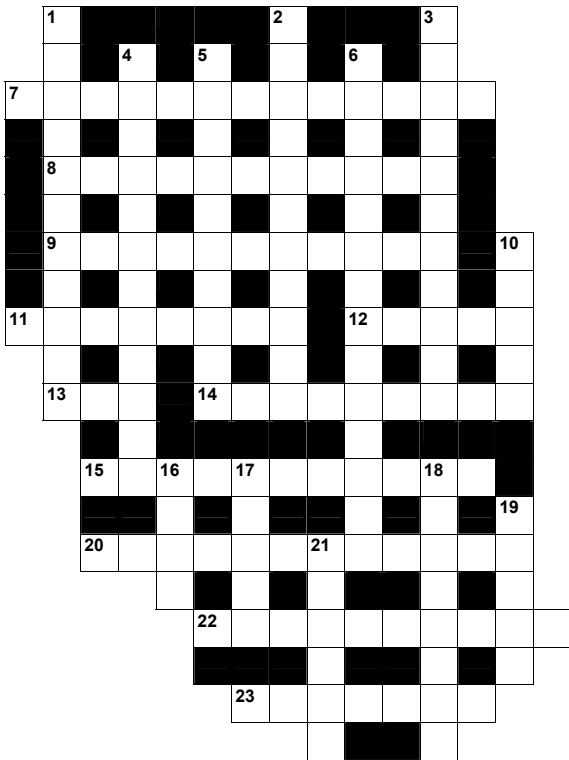
Foto Hans-Peter van Velthoven
Hollandse Hoogte

THEO DE BUURTCONGIERGE

CRYPTOGRAM november 2009

Horizontaal: 7 Bijlet om samen te treinreizen is niet geldig voor vrouwen. (13) - 8 Hallucinerend sculptuur. (11) - 9 Ontaarding van je tijdgenoten. (11, en 2,9) - 11 Snelle buitenlandse hap. (8, en 4,4) - 12 Twee meisjes, verslingerd aan tropische plant (en aan elkaar) (5, en 3,2) - 13 Steengoed (de beste). (3) - 14 Zandgebakje met spijs; oerplant: we gaan peddelen. (9 en 4, 5) - 15 Dat is een hoop kwarts. (11 en 4,7) - 20 Zitplaats bij Feyenoord. (12) - 22 Hangop? (10) - 23 Werk(omgeving) van een professionele hardloper. (7)

Verticaal: 1 Da's een gespierde borrel. (6,5) - 2 Er is waarschijnlijk resoluut overlegd. (11 en 4,7) - 3 De pauselijke club heeft een butler? (11) - 4 Ons staatshoofd als spil in rechtszaak. (12) - 5 Hotelbezoekers krijgen direct lectuur voorgeschoteld. (10 en 6, 4) - 6 TROS. (14) - 10 Om stevig mee voort te stappen. (5) - 16 Zuiver man. (4) - 17 Consumentenprogramma brengt geld in het laatje. (5) - 18 Vierwieler als vriend. (8) - 19 Dát type auto komt uit die Franse stad. (5) - 21 Verkering hebben in een zuilengalerij. (6)

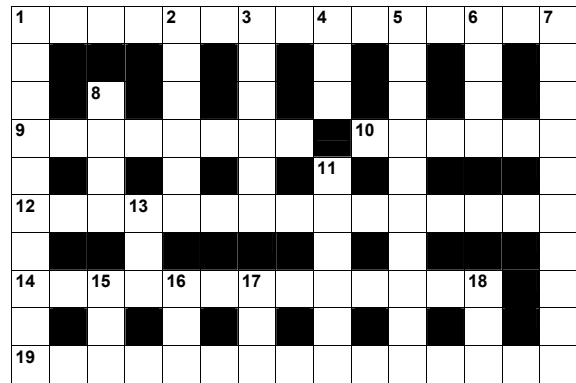
Stuur uw oplossing, uitsluitend per brief(kaart), vóór 29 september naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

OPLOSSING CRYPTOGRAM oktober 2009

Horizontaal: 1) Bal 6) Blauwe bonen 10) Slagenwisseling
14) Een onbeschreven blad 17) Verplaatsen 18) Katjes
19) De Standaard 21) Bui.

Verticaal: 1) Balkon 2) Lauw 3) Gereserveerd 4) Boa
5) Een 7) Tegenspoed 8) Slinger 9) Videokaart 11) Was
12) Gebeten 13) Dame 15) Evakostuum 16) Catscan 20) AL.

Winnaar puzzle oktober: Ad Doeleman uit Zierikzee

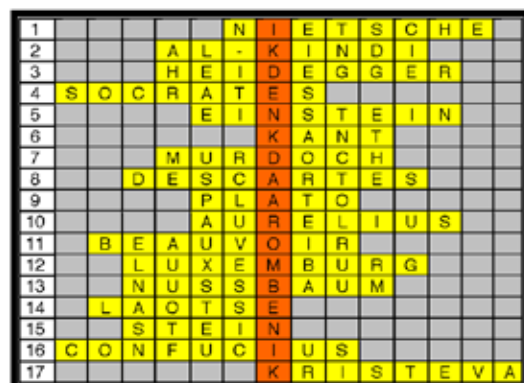

HISTORISCHE KRUISWOORDTEST november 2009

Horizontaal: 1 Virusziekte onder evenhoevigen, ook wel tongblaar genoemd, stak al in 1911 de kop op. (4,2,9) - 9 Levenswatertje. Aquavit en Whiskey stammen er (taalkundig) van af. (3,2,3) - 10 De plaats waar een processie stilhoudt is ook een parochie. (6) - 12 ... Erectus. Rechtopstaande aapmens ontdekt door Eugène Dubois. (15) - 14 Journalist, romancier en toneelschrijver uit de Belle Epoque (1848 – 1917). Schrijver van o.a. 'De tuin der folteringen.' (6,7) - 19 Pseudoniem van Christian Köpper (1883 – 1931), Nederlands schilder en schrijver die samen met o.a. Mondriaan initiator was van De Stijl. (4,3,8)

Verticaal: 1 Plek in leper waar op 31 oktober 2001 voor de 25000e keer de Last Post werd geblazen. (10) - 2 Deze dochter van Zeus en Themis wordt in Romeinse mythologie Pax genoemd. (6) - 3 Laurent-Désiré ..., president van de Democratische Republiek Congo tot zijn moord in januari 2001. Opgevolgd door zijn zoon Joseph. (6) - 4 Oude vochtmaat, gelijk aan 4 ankers. (3) - 5 Zwitsers fysioloog (1881 – 1973), ontving in 1949 nobelprijs voor geneeskunde (voor onderzoek naar functies van de middenhersenen). (6,4) - 6 Verwarmde droogvloer voor mout, graan en andere stoffen. (4) - 7 Stad in Duitsland is oud-Romeinse nederzetting uit het jaar 79 n.C. Marcus Aurelius bouwde er Castra Regina. (10) - 8 Middeleeuws muziekinstrument. De naam is afgeleid van het Arabische Al Ud (het stokje). (4) - 11 Naam van twee door NASA gelanceerde satellieten (A en B); ze bestuderen samen de zon. (6) - 13 Eenheid voor luchtdruk, oorspronkelijk vernoemd naar een Frans wis- en natuurkundige. (3, afk.) - 15 Lao ... (6e eeuw v.Chr.), tijdgenoot van Confucius. Het 'Boek van Weg en Deugd' wordt aan hem toegeschreven. (3) - 16 Partijcombinatie bij de Surinaamse verkiezingen van 2005 werd geleid door Jules Wijdenbosch. (3, afk.) - 17 Stilster. Gaf, tegen vergoeding, borstvoeding aan kind van een ander. (3) - 18 Percussie-instrument in de vorm van een kruik. Oorspronkelijk bespeeld door de vrouwen van de Ibo-stam in Nigeria. (3)

OPLOSSING CITATENRAADSEL oktober 2009

SP

www.sp.nl

65 BLIJFT 65!

**KOM NAAR DE
VAKBONDSMANIFESTATIE OP
ZATERDAG 21 NOVEMBER 2009
VAN 11.00 - 13.00 UUR**

**ASSEN: TT-HAL, DE HAAR 11
DEVENTER: PLEIN GROTE KERKHOF
EINDHOVEN: HET KLOKGEBOUW 141
ROTTERDAM: COOLSINGEL**

WWW.65BLIJFT65.NL

TRIBUNE

Jaargang 45 • nr. 11 • december 2009 • Nieuwsblad van de SP • € 1.75

DE LEEFTIJD WAAROP JE RECHT HEBT OP AOW MOET 65 BLIJVEN.
STEUN DE OPROEP VAN DE SP OP WWW.65BLIJFT65.NL

SP

“Dit is pas het begin”

65 blijft 65: enorme actiebereidheid

Het knokploegje van de thuiszorg

HUISJESMELKERS GEZOCHT

Betaal je een veel te hoge huur voor je piepkleine studentenwoning? Zijn herhaalde verzoeken voor onderhoud aan dovemansoren gericht? ROOD, jong in de SP, stelt je in de gelegenheid om jouw huisbaas, bemiddelaar of woningcorporatie te nomineren als 'Huisjesmelker van het Jaar'. ROOD-voorzitter Eva Gerrebrands benadrukt de ernst achter de jaarlijkse 'prijs': "In Nederland is er nog steeds sprake van woningnood, vooral onder studenten en starters. Hierdoor kunnen huisjesmelkers schandalig hoge huren vragen, slecht onderhoud plegen of belachelijke bemiddelingskosten vragen."

**De verkiezing wordt ondersteund door de Landelijke Studenten Vakbond.
Nomineren kan op huisjesmelkervanhetjaar.nl.**

COLOFON

**UITGAVE VAN
DE SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)**
verschijnt 11 maal per jaar

ABONNEMENT

€ 5,00 per kwartaal (machtiging) of
€ 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de Tribune gratis.

REDACTIE

Jola van Dijk, Rob Janssen,
Daniël de Jongh, Diederik Olders

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

Patrick Arink, Niels Jongerius, Ronald
Kennedy, Suzanne van de Kerk, Rob de
Kruf, Marjo van Lijssel, Bart Mühl, Karen
Veldkamp, Rob Voss

VORMGEVING

Antoni Gracia
Robert de Klerk
Gonnie Sluijs
Chris Versteeg

ILLUSTRATIES

Arend van Dam
Wim Steenhagen

SP ALGEMEEN

T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
E sp@sp.nl
I www.sp.nl

LEDEN- EN ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
F (010) 243 55 67
E administratie@sp.nl

REDACTIE TRIBUNE

Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

DE TRIBUNE IN GESPROKEN FORM

Belangstellenden voor de Tribune op
cd kunnen contact opnemen met de
SP-administratie.

DE TRIBUNE OP INTERNET

www.sp.nl/nieuws/tribune

COVER

Foto: Diederik Olders

IN DIT NUMMER:

Interview

12

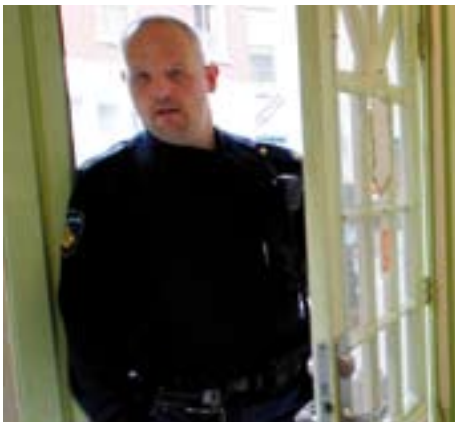
“Wij vrouwen in de thuiszorg laten ons niet uitbuiten”

65 blijft 65

16

“Dit is pas het begin!”

Politie

28

Als oom agent geen tijd meer heeft...

EN VERDER...

- 4 **Fotoreportage: Adopteer een kerstboom!**
- 6 **Herindelingsverkiezingen: “Een prima basis om verder op te bouwen”**
- 18 **On Tour: “Is dat Agnes Kant? Hier in Grûnn?”**
- 22 **Politiek Café Zout: “De reden waarom ik op zondag mijn bed uit kom”**
- 23 **Brussel: “Stop business as usual”**
- 24 **Het XVIe SP-Congres: Hoe gaat de SP haar unieke positie verzilveren?**
- 26 **LinksVoor: Samuel Michon: “Het gaat om rust en geluk in jezelf”**
- 8 Nieuws 27 Gespot 28 Prikbord 29 Uitgelicht 30 Theo 31 Puzzel

Iets dringends

In de Tribune van deze maand wilden we aandacht besteden aan het thema marktwerking in de thuiszorg. En dus ging ik op zoek naar mensen die werkzaam zijn in de sector. Van ons Kamerlid Renske Leijten kreeg ik het telefoonnummer van Joke Stip uit Enschede. “Met haar moet je echt gaan praten”, verzekerde Renske me. En dus belde ik Joke maar eens. Oh ja, ze wilde best geïnterviewd worden door de Tribune. “Wanneer zou dat dan kunnen?”, vroeg ik. “Wat mij betreft vanmiddag nog”, zei Joke. Ik pakte mijn jas en mijn recorder en even later zat ik in de trein naar Enschede. Want ja, zo vaak maak je het als verslaggever niet mee dat iemand zegt: “Kom maar meteen.” Meestal speelt er dan iets dringends, iets met hoge prioriteit, iets wat zo snel mogelijk naar buiten gebracht moet worden.

Toen ik in Enschede aankwam, bleek dat Joke er in de tussentijd spontaan nog drie andere thuiszorg-collega's bij had gehaald: Wilma, Roos en Miriam. Het was dus meens. Verbijsterd was ik, toen ik hoorde hoe anno 2009 wordt omgegaan met mensen die in de thuiszorg werken. Hoe hen het mes op de keel wordt gezet, hoe een loopje met hen en hun cliënten wordt genomen. En hoe het viertal moed toont en in verzet is gekomen. Ze mobiliseren thuiszorgmedewerkers van alle thuiszorginstellingen in Nederland, zoeken de publiciteit, binden de strijd aan samen met de vakbonden en zullen er niet voor terugdeinzen om gerechtelijke stappen te zetten als dat nodig blijkt.

Afijn, we besloten om van het gesprek in Enschede het hoofdinterview van deze maand te maken. Doorgaans treft u op pagina 12 een Bekende Nederlander aan. Als u het verhaal van Joke, Roos, Miriam en Wilma leest, begrijpt u waarom we daar deze keer van afwijken. Het is iets dringends, iets wat we echt naar buiten moeten brengen.

Namens de redactie: Rob Janssen

Oh dennenboom

In Nederland worden ieder jaar zo'n 2,5 miljoen kerstbomen gekapt en na de kerst tot compost verwerkt of verbrand. Het project 'Adopteer een kerstboom' geeft mensen een andere oplossing voor hun oude boom: hij mag weer terug naar de kweker. Daar wordt hij opnieuw geplant en het jaar daarop daarop krijgt de klant zijn 'eigen' boom weer terug.

Het initiatief is vijf jaar geleden genomen door Erwin Kooijman en Kyra Gunneweg. Zij runnen samen een biologisch hoveniersbedrijf in Leusden. Inmiddels zijn er kwekers uit het hele land aangesloten bij het project. De adoptiebomen worden op ambachtelijke wijze en zonder gebruik van bestrijdingsmiddelen gekweekt.

Fotograaf Bart Mühl bracht in beeld hoe Kooijman zich voorbereidt op de decemberdrukte.

Foto's Bart Mühl

Uitslagenavond in Horst aan de Maas, rechts Linda Hogema en Michael van Rengs, nummers 3 en 1 van de SP-lijst

Tevredenheid over raadsverkiezingen

We kunnen tevreden terugkijken op de gemeentelijke herindelingsverkiezingen van 18 november. In Venlo en Zuidplas maakt de SP haar entree in de gemeenteraad en in drie andere gemeenten wist de partij haar positie te consolideren. “De uitslag biedt een prima basis om verder op te bouwen.”

“Natuurlijk hadden we gehoopt op meer”, zegt Evert Knoester, SP-lijsttrekker in het Zuid-Hollandse Zuidplas. Die gemeente is een fusie van Nieuwerkerk aan den IJssel, Moordrecht en Zevenhuizen/Moerkapelle. Maar met de overwegend conservatief-christelijke achtergrond van de kernen was het geen eenvoudige klus. Zeker als je weet dat het gebied ook nog eens als bijnaam ‘Wassenaar van het Groene Hart’ heeft. Knoester: “Dat dan het CDA, de SGP en de VVD de grootste partijen worden, kan nauwelijks verbazen. Jammer dat we op een haar na de tweede zetel misten. Niettemin zijn we zeker blij met het resultaat. We

zitten nu in de gemeenteraad en kunnen daar gaan inzetten op kwaliteit. De kwantiteit komt wel bij de volgende verkiezingen. Iedereen in de afdeling heeft goed en enthousiast campagne gevoerd, dus ik heb er alle vertrouwen in.”

Uitslagen verkiezingen 18 november 2009

Gemeente	Aantal zetels	Percentage
Oldambt	3	10
Venray	2	7
Horst aan de Maas	5	19,1
Venlo	2	7
Zuidplas	1	5,6

De stilte van Hannover

Alle nieuwsbulletins hadden beelden van de indrukwekkende bijeenkomst waarop afscheid werd genomen van Robert Enke, de doelman van Hannover 96. De vader wiens kind op jonge leeftijd was gestorven, had zich voor een trein geworpen. Hij leed aan depressiviteit, iets waarover hij niet kon en niet wilde praten, omdat-ie niet durfde. Op de bijeenkomst werden ware woorden gesproken. Over de mores op en om het voetbalveld. Over de wanverhouding tussen prestatie en onderling begrip en steun. Over de verzakelijking van het leven. Het volle stadion was stil. Schuld bewust.

Maar zijn wij niet allen een product van onze opvoeding en omgeving? Vast, maar we weten allemaal ook dat ons dat niet ontslaat van de plicht de omstandigheden menselijk te maken en te houden. Persoonlijk en politiek.

Gevraagd naar mijn motivatie om 'in de politiek te gaan', citeer ik graag de Portugese schrijver José Saramago die zei: 'De mens wordt gemaakt door zijn omstandigheden, laten we daarom de omstandigheden menselijk maken.' Zo simpel is het in de kern. Maar hoe doen we dat? Die vraag hoort, wat mij betreft, centraal te staan in de politiek. Want is het wel zo dat we onze kinderen met ons onderwijsstelsel allemaal een eerlijke kans geven? Is het wel zo dat we armoede bestrijden, omdat we weten dat ze de kraamkamer is van achterstelling, ziekte en criminaliteit? Is het wel zo dat we het streven naar winstmaximalisatie voldoende wettelijk beteugelen om werknemers en consumenten te beschermen? Is het wel zo dat we onze ouderen een onbezorgde oude dag zonder armoede, gebrek en eenzaamheid gunnen? Is het wel zo dat we alles doen om die één miljard mensen die honger lijden te helpen?

We bezitten vreselijk veel en we kunnen vreselijk veel, maar we doen te weinig. Of beter, we doen misschien wel te veel, maar de verkeerde dingen. We werken zo hard dat we elk jaar weer een stuk rijker worden met z'n allen. Maar die economische voorspoed vertaalt zich maar heel beperkt in een toename van het geluk van mensen, terwijl de prijs die we betalen voor de alsmaar groeiende rijkdom steeds hoger wordt. Dit toont aan dat we iets fundamenteel fout doen. We besteden onze rijkdom niet aan beter onderwijs, betere zorg en meer veiligheid. We besteden onze rijkdom niet aan vrije tijd, ontwikkeling en kunst en cultuur. We geven ons gezamenlijke geld niet uit aan bestaanszekerheid voor allen. Integendeel. De moderne moraal schrijft voor dat we boven alles ons eigen belang moeten nastreven. Maar we hebben niet in de gaten dat we dat voorbijstreven, doordat we ondertussen het algemeen belang hebben miskend, en de menselijke maat uit het oog verloren zijn.

De mens als de maat van alles. De bijna vijftig duizend mensen in het Hannover-stadion beseften dat het voor iedereen uiteindelijk de essentie is. En daarom was het stil.

Jan Marijnissen

Reikhalzend zagen de landelijke media en politiek uit naar de verkiezingen in Venlo, de thuishaven van Geert Wilders. Alleen... de PVV deed niet eens mee. Zodat het erop leek dat de Venlose raadsverkiezingen enkel nog draaiden om de vraag: welke partij is dan uw tweede keus? Met andere woorden: wie profiteert er het meest van Wilders' afwezigheid? Dat de SP op 18 november met twee zetels haar entree in de raad kon maken, toont aan dat menig Venloonaar zich toch niet liet meeslepen in die hype. "Dat stemt optimistisch", zegt lijsttrekker Alex Vervoort tevreden. "Weliswaar is er in Venlo een ruk naar rechts gemaakt, met de VVD als grote winnaar. De PvdA verloor fors, GroenLinks halveerde. Maar wij zijn de enige linkse partij die wist te winnen. Onze winst biedt een goede basis om verder op te bouwen. Dat zal hard nodig zijn om sociaal beleid op de agenda te krijgen bij het nieuwe college, dat ongetwijfeld een rechtse signatuur zal hebben."

"Juist waar we het meest te zien waren, werden we de grootste"

Ten noorden van Venlo liggen Venray en Horst aan de Maas. In beide gemeenten behield de SP haar zetelaantal van twee, respectievelijk vijf zetels. Dit tot grote opluchting van de Venrayse nummer één, Elianne Sweelssen: "In de kleine dorpen die onze gemeente erbij krijgt is het CDA traditioneel erg sterk. Daarbij kwam dat de opkomst hier ontzettend laag was, slechts 44 procent. Dat we dan toch overeind zijn gebleven, daar ben ik erg blij mee." Grubbenvorst, behorende bij Horst aan de Maas, is ook zo'n kleine kern. Maar daar gaf de SP het CDA het nakijken en werd de grootste partij. Het plaatsje dreigt letterlijk ingesloten te worden door mega-stallen en andere grootschalige, vooral landbouwprojecten ten noorden van Venlo. Dat is nou net waar de SP jarenlang actie tegen voerde. "Juist in Grubbenvorst kwamen we samen met de mensen het meest in verzet, juist in Grubbenvorst waren we regelmatig te vinden", vertelt SP-lijsttrekker Michael van Rengs. "Ik hoef je dus niet uit te leggen dat we dik tevreden zijn met deze verkiezingsuitslag."

In het Groningse Oldambt, waar de plaatsen Scheemda en Reiderland samengaan met Winschoten, groeide de SP van 7 naar 10 procent van de stemmen. In Scheemda en Reiderland samen had de SP drie raadszetels, en dat aantal blijft ook na de fusie met 'grote broer' Winschoten behouden. Voorman Rikus Brader kan alleszins met dat resultaat leven. "Misschien hadden we zelfs nog wat meer verwacht. Maar aan de andere kant: er deden elf partijen mee aan de verkiezingen en de opkomst was wel erg laag. Maar de uitslag geeft ons genoeg vertrouwen en houvast om in de toekomst nog meer samen met de bevolking dingen op touw te zetten."

Tekst Rob Janssen

Foto Jurgen Mols

EU met, België zonder staatshoofd

In 2007 kende België een 'formatiecrisis': na de verkiezingen lukte het niet een regering te vormen. Na zes maanden trad dan eindelijk premier Leterme aan, die al na negen maanden plaatsmaakte voor Van Rompuy. Nu kunnen de Belgen weer op zoek naar een premier, want na een klein jaar verruult Van Rompuy het Belgisch bestuur voor het Europese. SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel is voorzichtig optimistisch over de keuze voor de Belgische premier Van Rompuy als voorzitter van de Europese Raad. "Hij komt uit een klein land, waardoor de belangen van kleine landen niet gemakkelijk zullen ondersneeuwen." Maar Van Bommel benadrukt dat Van Rompuy niet bekendstaat als sterk leider, waardoor er een kans bestaat dat hij zijn agenda laat bepalen door Europese grootmachten. "Als hij zich ontwikkelt tot president van een Europese superstaat, dan vindt hij de SP op zijn weg."

Misbruik van de crisis

De regering pakt de economische crisis aan om slechte en impopulaire infrastructurele projecten door te drukken, vindt SP-Tweede Kamerlid Emile Roemer: "Men denkt hiermee de snelheid er in te houden, terwijl iedereen voorziet dat deze nieuwe regels zorgen voor nieuwe en langere rechtspraak. Tot aan het Europese Hof toe. Zo wordt de crisis- en herstelwet de verdragingswet." De SP

Asbest

Asbest op daken: saneren is goedkoper!

Huizenhoog werden SP-Kamerlid Remi Poppe en een cameraman van RTV-Noord met een hoogwerker de lucht in getild: het dak van een boerenstal in het Drentse Borger Compagnie op. Daar wilde Poppe laten zien dat er geen windkracht tien voor nodig is om levensgevaarlijke asbestvezels via rondwaaiend mos op het erf terecht te laten komen. Lang werd aangenomen dat asbestcementdaken geen gezondheidsrisico's opleveren. Maar volgens recent onderzoek van het Wetenschappelijk Bureau van de SP is sanering van asbestcementdaken absoluut noodzakelijk. Minister Cramer geeft het vooralsnog geen prioriteit. Poppe: "De minister kijkt alleen naar de kosten van de sanering, maar onderschat het risico voor de volksgezondheid en de kosten die daaraan kleven."

Foto LokaalTV

heeft al vorig jaar voorgesteld om ter wille van het behoud van werkgelegenheid juist te investeren in bijvoorbeeld de spoorwegen, maar ook het renoveren van verouderde woningen. Dat bleek aan dovemansoren gericht. "Nu wil de regering ineens allerlei regels zomaar opzij schuiven om wegen en vliegvelden aan te leggen." De projecten die de regering wil doorvoeren zijn onder andere de A4 Midden Delfland, de Zuidplaspolder en wegverbredingen rondom Amsterdam.

Foto Govert de Roos

Hulp aan havenarbeiders

De Amsterdamse havenwethouder Ossel heeft toegezegd om met reddingsvoorstellen te komen om de werkgelegenheid bij Containerterminal ACT veilig te stellen. Ossel geeft hiermee gehoor aan het verzoek van SP-raadslid Laurens Ivens. "De gemeente heeft fors geïnvesteerd in de containerterminal en kan het dan ook niet maken om de mensen nu in de kou te laten staan." De werknemers dreigen in 2010 hun baan te verliezen wanneer ACT zijn laatste klant verliest. De SP wil dat

Amsterdamse containerbedrijven zich specialiseren om uit het vaarwater van megahavens in Antwerpen en Rotterdam te blijven. "ACT zou zich kunnen richten op kleine en middelgrote partijen of op de binnenvaart. We moeten ons in ieder geval inzetten voor de werkgelegenheid in de havens."

Internationale personeelsroof

Het AMC en VU Medisch Centrum willen tientallen medisch specialisten uit India aantrekken. SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven wil dat deze personeelsroof een halt wordt toegeroepen. "India heeft zelf een tekort aan verpleegkundig personeel. Het is moreel verwerpelijk om onze rijkdom in te zetten om verpleegkundigen uit arme landen te halen, terwijl die daar hard nodig zijn." Dat het Groningse UMCG een paar maanden terug specialistische verpleegkundigen uit India aantrok vond minister Klink ethisch niet verantwoord, zei hij in antwoord op SP-Kamer vragen. "Het morele appel van de minister werkt niet. Klink moet keiharde afspraken maken met de ziekenhuizen en andere zorginstellingen", zegt Van Gerven. Hij wil dat het kabinet meer gaat investeren in het opleiden en werven van verpleegkundigen in eigen land.

Onderwijsraad onwijs

Leraren moeten aan een prestatieloon om te bezuinigen op het onderwijs. Met dit advies maakt de Onderwijsraad zich volstrekt ongeloofwaardig, vindt SP-Kamerlid Jasper van Dijk. "Nederlandse leraren maken nu al het hoogste aantal uren voor de grootste klassen." Van Dijk heeft minister Plasterk van Onderwijs dan ook

gevraagd dit advies naar de prullenmand te verwijzen. Uit het SP-onderzoek 'De leraar aan het woord' blijkt dat leraren enorm belemmerd worden door bureaucratie en grote klassen. "De Onderwijsraad roept dat leraren harder moeten werken, maar vertikt het om te kijken naar de oorzaken van de hoge werkdruk." De Onderwijsraad zet verder in op tijdschrijven van leraren. "Dat zadelt leraren op met nieuwe administratieve rompslomp."

Tatoeagefolder

'Nieuw reisdocument aangevraagd? Laat nu kosteloos uw burgerservicenummer op uw arm tatoeëren! Doordat u hiermee nog eenvoudiger geïdentificeerd kunt worden vergroot dit uw gemak o.a. aan de balie en bij internationale vluchten.' In verschillende steden ontvingen mensen een foldertje met deze provocerende boodschap. Het blijkt een persiflage. Daarmee wil actiegroep 'Het Nieuwe Rijk' de privacy-discussie aanzwengelen nu de regering van alle Nederlanders vingerafdrucken in een centrale database gaat opslaan. Staatssecretaris Ank Bijleveld (CDA) heeft aangifte gedaan tegen de makers. De SP stemde in de Eerste en Tweede Kamer tegen de centrale vingerafdrucken-opslag. SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak: "Vingerafdrucken: dat is een 19e-eeuwse techniek. Het risico dat mensen door fouten of fraude verkeerd in het systeem komen is te groot. En dan heb je echt een groot probleem."

Foto Het Nieuwe Rijk

Jonge helden

Kinderlintjes

De internationale Dag van de Rechten van het Kind, op 20 november, wordt jaarlijks door diverse gemeentes aangeprezen om bijzondere kinderen in het zonnetje te zetten. Zo kregen in Oss 'jonge helden' een lintje opgespeld door burgemeester Klitsie. Organisator Lilian Marijnissen: "Dat vonden ze helemaal geweldig! Zodra de burgemeester iets wilde zeggen werd het muisstil." Bijzonder, met 'Raggende Man' Bob Fosko als presentator van de avond. Onder de onderscheiden kinderen van dit jaar zijn zieke kinderen die zich inzetten voor lotgenootjes, kinderen die het zwerfafval in hun buurt te lijf gaan en nog vele andere jonge helden.

Foto Paul Peters

De zorglijke balans van marktwerking

De zorgpremie is sinds 2006 gemiddeld 28 procent duurder geworden. Volgens SP-Kamerlid Henk van Gerven kunnen we na bijna vier jaar marktwerking een treurige balans op maken: meer bureaucratie, hogere eigen bijdragen, stijgende premies en minder zekerheid. "Door de marktwerking zouden de premies niet zo hard stijgen. Maar nu zien we de zegeningen

van de markt." De SP wil dat de zorgpremie inkomensafhankelijk wordt. "Een bijstandsmoeder betaalt evenveel zorgpremie als een miljonair. Vooral de chronisch zieken, mensen met een handicap, de lagere inkomens en de ouderen betalen de rekening."

Linkse coalitie Nijmegen valt uiteen

Drie maanden voor de gemeenteraadsverkiezingen is het linkse college van Burgemeester en Wethouders in Nijmegen gevallen, over een voorstel van de PvdA-fractie. De liefde tussen PvdA, GroenLinks en SP was al een tijdje bekoeld, maar op 24 november dreef de PvdA een langlopend conflict over lokale belastingen op de spits. De PvdA-fractie wilde per se een extra belastingvoordeel voor bedrijven regelen. Het gehele college, met de PvdA-wethouder van Financiën voorop, vond dit voorstel onaanvaardbaar. SP-fractievoorzitter Hans van Hoof: "Deze extra belastingverlaging slaat een gat van bijna twee miljoen euro in het huishoudboekje van de stad. Volstrekt onverantwoord, want er komen nog miljoenen aan rijksbezuinigingen op de gemeente af."

Minimumloon? Sandd erover

Het kan zomaar zijn dat de blauwe envelop van de Belastingdienst of een brief van het UWV binnenkort bij u wordt bezorgd door een medewerker van postbedrijf Sandd. Sandd heeft namelijk onlangs een overheidsgrunning van 70 miljoen stuks poststukken verkregen. Omdat het postbedrijf het minimumloon ontwijkt met stukloon, vreest SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen dat hierdoor de arbeidsvoorwaarden in de hele sector in geding komen. "Door de markt te liberaliseren heeft het kabinet de postwerkers vogelvrij verklaard en nu levert ze zelf het eerste schot."

Kunt u mij de weg naar Argleton vertellen, meneer?

Met Google Maps kun je online makkelijk de kleinste gehuchten vinden. Zo vind je niet ver van de M59-snelweg in het Engelse Lancashire het plaatsje Argleton. Niets bijzonders, ware het niet dat die plaats in het echt helemaal niet bestaat. Toch kun je op internet informatie vinden over uitgaansgelegenheden in Argleton en zelfs de dichtstbijzijnde chiropractor opzoeken. Volgens internetdeskundigen is de 'spookstad' waarschijnlijk in het leven geroepen door cartografen van Google om kopiëren te voorkomen. Bovendien is Argleton een anagram for 'Not real, G...' Het Nederlands-Belgische concern Tele-Atlas, dat de kaarten levert, ontkent dat er sprake zou zijn van enige opzet maar belooft plechtig Argleton van Googles kaart te vegen.

Bankier in missionarishouding

Goldman Sachs is 'de meest effectieve geldmachinerie die het kapitalisme ooit heeft voortgebracht', schrijft de Britse Sunday Times. Met een vermogen van een triljard dollar en omzetten in de tientallen miljarden is dat misschien niet overdreven. Het stempel 'aagierkapitalisten' lijkt minstens zo terecht: 'In het gebouw werken mensen die meer verdienen dan sommige landen.' In New York heeft de krant een interview met de spin in het web van deze 'machine', topman Lloyd Blankfein die jaarlijks 50 miljoen dollar aan bonussen opstrijkt. Dat is geen cent te veel, verklaart hij met droge ogen: 'Wij creëren namelijk welvaart.' Alhoewel hij

Uitglijer

Op de lange baan

Evenementencomplex SnowWorld in Zoetermeer mag – voorlopig – geen vierde kunstmatige piste aanleggen. De gemeenteraad van de Zuid-Hollandse gemeente heeft het voorstel van tafel geveegd. "Het gebouw past niet in het landschap", licht Bas Schuiling van de plaatselijke SP-fractie toe. SnowWorld wilde de vierde baan namelijk aanleggen in het natuurgebied Buytenpark. "Recreanten zouden aankijken tegen een kolossaal gebouw van 300 meter lang. Verder zou de habitat van de ransuil (die op de rode lijst van beschermde diersoorten staat) bedreigd worden." Toch denkt Schuiling dat uitbreiding nog niet van de baan is. Zowel college als SnowWorld stellen zich halsstarrig op. "De wethouder heeft er zijn positie aan verbonden." Op 14 december wordt de vierde baan weer in de raad besproken. "Dat noem ik doordrukken. Ik heb er dan ook weinig vertrouwen in dat in die korte tijd een goed alternatief ontwikkeld kan worden."

Foto SP-Zoetermeer

begrijpt dat mensen 'pislink' zijn op banken, vindt hij dat bankiers een 'belangrijke maatschappelijke functie' hebben. Sterker nog: 'We doen het werk van God.' In de wandelgangen treft de journalist een medewerker die, gekscherend, een heel ander beeld schetst van de bedrijfs-ethiek: 'We zijn geen types die babyzeehondjes doodknuppelen. Wij knuppelen desnoods baby's dood.'

Dienstenwet komt, maar zonder steun SP

De Europese Dienstenrichtlijn is door de Eerste Kamer goedgekeurd, zonder steun van de SP-fractie. "Er is gelukkig door veel strijd heel wat vooruitgang geboekt. Maar er blijft nog te veel onzeker om ja te zeggen", zegt SP-senator Tuur Elzinga over de Dienstenwet, die al in 2006 door het Europees Parlement is aanvaard. De 'Bolkensteinrichtlijn' liberaliseert de dienstenmarkt, maar daarbij is het gewraakte 'land-van-oorsprong-principe'

gesneuveld, onder druk van succesvolle internationale acties waar ook de SP aan deelnam. Dat zou leiden tot oneerlijke concurrentie op basis van arbeidsvoorwaarden. Maar uit recente uitspraken van het Europese Hof blijkt dat de beloofde sociale bescherming in de praktijk vaak uitblijft. Kortom: "Er is onvoldoende reden om 'ja' te zeggen tegen deze Dienstenwet."

Klokkenluiders in de zorg

Er komt een klokkenluidersregeling in de zorg. Gezondheidsminister Klink geeft hiermee gehoor aan het voorstel van SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten. "Eindelijk stapt de minister nu af van de zelfregulering", aldus Leijten. "Gelukkig, want niemand is gebaat bij een zwijgcultuur in de zorg." Ze wijst op verslaafdenopvang Winnersway die personeel zwijgcontracten oplegt en de recente intimidatie van thuiszorgmedewerkers die willen overstappen naar Buurtzorg Nederland. In 2004 heeft de regering besloten dat elke sector zelf moet werken aan een klokkenluidersregeling. Tot op heden is dat nog niet gebeurd in de zorg. "Terwijl het juist daar van belang is dat mensen zich vrij voelen om misstanden aan te kaarten. Daar wordt de zorg alleen maar beter van."

Foto Frederik De Buck / flickr.com

Inhuurcultuur

De provincies hebben vorig jaar voor 237,4 miljoen euro aan extern personeel ingehuurd. Dat blijkt uit een inventarisatie van de SP. Dat bedrag komt neer op bijna een kwart van de totale personeelskosten. In sommige provincies ligt het zelfs boven de 30 procent. Ter vergelijking: minister Ter Horst heeft de maximumgrens voor externe inhuur voor ministeries vastgesteld op 13 procent. "Externen inhuren wanneer dat niet nodig is, kost de samenleving heel veel geld", verduidelijkt SP-Kamerlid Ronald van Raak. "Men moet juist inzetten op eigen personeel, en daarmee zorgen dat kennis en kunde in de organisatie blijven." Hij stelt voor dat vanaf volgend jaar de provincies ook maximaal 13 procent besteden aan ingehuurd personeel. Bij de vier grote steden blijkt 21,3 procent van de arbeidskosten naar extern personeel te gaan.

Minder bezuinigen op ontwikkelingslanden

Minister Koenders gaat de bezuinigingen op het bestrijden van hiv/aids, malaria en tuberculose in ontwikkelingslanden beperken. Dat schrijft hij in een brief aan de Tweede Kamer. Een Meerpartijeninitiatief van SP, CDA, CU, SGP en D66 vond het onacceptabel dat Koenders organisaties als UNAIDS en Global Fund met tientallen miljoenen wilde korten. "Dankzij de miljarden aan hulp is het aantal mensen dat nu toegang heeft tot de behandeling van hiv/aids in zes jaar tijd gegroeid van vierhonderdduizend tot 4,5 miljoen", aldus SP-Kamerlid Ewout Irrgang, voorzitter van het Meerpartijeninitiatief. "Een goed voorbeeld van succesvolle hulp." De bezuinigingen

Opsteker

Zuid-Holland gaat voor schone lucht

Begin dit jaar rapporteerde de SP-statenfractie van Zuid-Holland dat tientallen grote bedrijven in de provincie onnodige luchtverontreiniging veroorzaken. De raffinaderijen van Shell, Esso, BP en Kuwait Petroleum bleken een vergunning te hebben gekregen, hoewel ze niet over de in Europese richtlijnen voorgeschreven Best Beschikbare Technieken beschikken. Eind oktober werd het rapport besproken door de Provinciale Staten. Daarop beloofde de Zuid-Hollandse milieu-gedeputeerde plechtig dat de vergunningen voor eind volgend jaar in orde zullen zijn. De SP-fractie is blij met de toezegging. "Eind 2009 was beter geweest, maar we zijn verheugd dat, na eerdere bagatellisering en ontkenning, de provincie toegeeft dat er wel degelijk een achterstand moet worden ingehaald." Juiste vergunningen kunnen jaarlijks de schadelijke uitstoot met 40 duizend ton beperken.

Foto niksa arne / sxc.hu

zijn echter nog niet volledig van tafel en daarom is een wijzigingsvoorstel op de begroting ingediend.

Houd noodopvang open

Gemeenten moeten het recht hebben om noodopvang voor asielzoekers te behouden, vindt SP-Kamerlid Krista van Velzen. Staatssecretaris Albayrak van justitie wil per 1 januari alle

gemeenten dwingen om deze opvang op te heffen, omdat dit is afgesproken met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in het kader van het generaal pardon. Van Velzen noemt dat akkoord een gedrocht, omdat het mensen treft die niks met het generaal pardon te maken hebben. "In deze opvang zitten mensen die rechtmatig in Nederland zijn maar die geen recht op onderdak hebben. Dat is een raar fenomeen; je mag hier wel zijn, maar krijgt geen onderdak

en mag ook niet werken. Op deze manier worden mensen gedwongen op straat te overleven met alle gevolgen van dien, zoals criminaliteit en uitbuiting."

Marktplaatsen in moordhandel

Nederlandse bedrijven leveren defensiemateriaal aan landen die in oorlog zijn of waartegen een wapenembargo geldt. Dat stelt de Campagne Tegen Wapenhandel in het rapport 'Marktplaatsen in moordhandel'. Volgens het Zweedse SIPRI zou Nederland wereldwijd de zevende plek innemen op die markt. Uit het rapport blijkt dat Nederland een recordjaar achter de rug heeft wat betreft wapenexport. Die handel vindt soms plaats in 'spanningsregio's'. Dat gaat tegen de Europese regels in. Zo zou Pakistan vorig jaar voor vier miljoen euro aan defensiemateriaal hebben ingeslagen bij Nederlandse bedrijven en zou ons land een radar hebben geleverd aan de Libische president Khadafi. Ook zou Nederland een prominent doorvoerland voor wapens zijn. Zo is vanuit de VS voor 8,2 miljoen aan vuurwapenpatronen doorgesluisd naar Georgië, vlak voor het conflict met Rusland in 2008. Het rapport noemt met name DSM Dyneema en Ten Cate Advanced Composites als bedrijvige lobbyisten op wapenbeurzen.

Foto barjack / flickr.com

Roos Balster, Miriam Berns, Joke Stip en Wilma Waijenberg

“Vroeger had je hier textielbaronnen, tegenwoordig thuiszorgbaronnen”

Ze noemen zichzelf een knokploegje: Joke Stip, Roos Balster, Miriam Berns en Wilma Waijenberg uit Enschede. Alle vier werken ze in de thuiszorg, maar de marktwerking zet meer en meer een streep door het werk dat ze sinds jaar en dag vol passie doen. Nu is de maat vol.

Roos Balster: “Een oude mevrouw, bij wie ik al jaren werk, is al een tijdje erg onzeker. Ze is bang, heeft geen idee wat er boven haar hoofd hangt. Daarom klampt ze zich aan mij vast. Daarom heb ik met haar afgesproken om samen een zogenaamde pgb te ‘doen’: een persoonsgebonden budget. Zo kunnen we bij elkaar blijven.”

Balster beseft goed dat ze zichzelf hiermee tekortdoet. Want met een pgb ben je in dienst van de cliënt. Feitelijk ondergraaft ze haar eigen rechtspositie, verlaat ze haar dienstverband. Dat betekent: geen pensioenopbouw en geen ziekengeld. “Maar dit is de enige manier om haar niet uit te hoeven leveren aan malafide zorginstellingen die ver onder de prijs gaan zitten. Kijk, ik heb een man met een goede baan en heb de luxe om bij die mevrouw te kunnen blijven tot ze er niet meer is. Voor heel wat alleenstaande collega’s ligt dat anders. Zij kunnen zich zoiets gewoonweg niet veroorloven.” Joke Stip: “Dat is het gemene. Men gaat er gewoon van uit dat wij, vrouwen in de thuiszorg, dit allemaal doen als een bijbaantje. Zo van: die vrouwen poetsen daar alleen maar omdat ze dan een leuk centje kunnen bijverdienen. Onzin! Velen van ons moeten hard werken om rond te komen. Maar ons werk wordt niet als volwaardig gezien.”

Ze werken alle vier al vele jaren bij de Twentse zorginstelling Livio als zogenaamde Thuishulp A (een zorgwerker die de cliënt thuis huishoudelijke hulp en zorg biedt –red.). Maar nu gaat hun werkgever dit werk mogelijk verliezen aan het machtige Thuiszorg Service Nederland (TSN).

Voelen jullie de bui al hangen?

Roos Balster: “Die bui voelden wij eigenlijk jaren geleden al hangen, toen duidelijk werd dat de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) landelijk doorgevoerd zou worden. Gemeenten kregen de ruimte om zelf de huishoudelijke zorg te regelen en gingen voor de goedkoopste oplossing. Hoe die zorg dan geleverd gaat worden, daar keken ze niet naar. Rampzalig voor de mensen die zorg nodig hebben én degenen die in de zorg werken. De goedkoopste oplossing leidt ook tot salarisverlaging, want de zorginstellingen redden het niet meer met hun budget.”

Stip: “En na verloop van tijd hebben we gezien dat er in de concurrentiestrijd heel veel dingen gebeuren die niet door de beugel kunnen. Bijvoorbeeld gemeenten die ineens gaan herindiceren (opnieuw bepalen welke zorg mensen krijgen –red.) om tot een goedkopere vorm van zorg te komen. Tot dan toe werden die indicaties door een onafhankelijke instelling gedaan. Omdat veel gemeenten het goedkoper wilden, brachten ze de gevestigde zorginstellingen in problemen. Want wij, als Thuishulpen A, zouden door de nieuwe indicatie in een lagere loonschaal moeten om het allemaal betaalbaar te krijgen. Maar Livio heeft ons al die tijd netjes ons oude loon doorbetaald en daarop miljoenen moeten bijleggen. Met als gevolg dat Livio, nu de tweede ronde inschrijving voor de deur staat, gewoon geen geld meer heeft om in ons te investeren. Dat zit dus allemaal besloten in die Wmo.”

Wilma Waijenberg: “En die miljoenen die onze thuiszorginstelling betaald heeft, die

heeft de gemeente in feite kunnen sparen! Dat geld kon dus naar eigen inzicht besteed worden. Bijvoorbeeld aan drugsverslaving – als het maar in die Wmo-pot bleef. Maar ik vind: geld dat bedoeld is om huishoudelijke hulp in te kopen, moet daar ook voor gebruikt worden. En als je dan wat overhoudt, wat is er dan op tegen om dat zolang weg te zetten en het te gebruiken wanneer het wel nodig is?”

Stip: “Natuurlijk; de gemeenten hebben die Wmo ook maar door de strot geduwd gekregen. Ze moeten die nu eenmaal uitvoeren. Maar je kunt als gemeente dan twee dingen doen: óf er een potje van maken óf een sociaal beleid gaan voeren. En dat laatste is hier in Twente niet gebeurd. Hier zijn ze onder de kostprijs gaan zitten en met hun eigen berekening gekomen. Achteraf is door de vakbond ook nagerekend dat in die berekening een aantal zaken niet meegenomen is, zoals vakantietoeslag, ziekte, cursussen, opleidingen, daar is allemaal geen rekening mee gehouden. Ja, zo kun je die prijs wel drukken. Ze hopen dat er dan iemand op inschrijft die het daar wel voor kan leveren. En dat is dus ook gebeurd: TSN, een dochterbedrijf van schoonmaakconcern Asito.”

Maar wat moet ik me voorstellen bij een schoonmaakbedrijf in de thuiszorg?

Balster: “Goeie vraag, ik weet ook niet wat dat moet worden. Echt niet. Weet je wat ik zo jammer vind? Er zijn zoveel mensen die in de zorg werken. Die dit met liefde doen en met heel veel plezier naar hun werk

Joke Stip

Wilma Waijberg

“Men gaat er gewoon van uit dat wij dit allemaal als bijbaantje doen”

Miriam Berns

Roos Balster

gaan. Nou, die mensen worden aan de kant gezet. Want veel mensen zeggen: ik heb nu die leeftijd, ik ga met de vut. Want ik kan beter 70 procent van mijn loon krijgen dan straks een jaar voor een nieuwe zorgaanbieder werken die me na een jaar ontslaat omdat-ie m'n loon niet meer kan betalen. Want dan krijg je 70 procent van 70 procent! En straks worden er mensen aangetrokken die móeten van de gemeenten, omdat ze in de bijstand zitten. Niks mis met die mensen, maar zij zijn niet gemotiveerd voor dit werk. Anders hadden ze het allang gedaan. Zij kiezen hier niet voor; ze worden gedwongen om dit werk te doen. Mensen die wél graag in de zorg willen blijven werken, gaan nu afscheid nemen. Een heel trieste zaak.”

Wat merkten jullie op de werkvloer van de Wmo?

Balster: “De afstand binnen de zorginstelling werd geleidelijk aan steeds groter. Vroeger kon je zo bij je baas binnenlopen. Nu moet ik haar mailen om haar te bereiken.” Stip: “Dat komt omdat onze thuiszorginstelling Livio een plan bedacht om kosten te verminderen, voor overhead, management enzovoort, zodat ze ons in dienst konden houden. Maar dat houdt dus inderdaad in dat je amper nog contact hebt.” Waijbergen: “Het allerergste vind ik toch die herindicaties. Mensen bij wie wij kwamen als Thuishulp A kregen ineens een lagere indicatie. Ook al heb je daar tien of vijftien jaar gewerkt; jij moet daar weg en er komt een alfahulp voor in de plaats, die alleen schoonmaakt.” Berns: “Terwijl in de oude situatie duidelijk was dat iemand hulp met een zorgcomponent nodig heeft. En in tegenstelling tot een alfahulp heeft de Thuishulp A een zorgcomponent. Wij nemen de huishouding over van mensen met een fysieke handicap, hebben een signalerende functie, kunnen mensen helpen, doorverwijzen, we signaleren het als er iets niet pluis is, zodat er meer of andere hulp komt.”

Hoe kijken jullie cliënten tegen al deze ontwikkelingen aan?

Stip: “Roos zei al dat de cliënten erg onzeker zijn geworden. En nu de aanbestedingen weer voor de deur staan al helemaal (bij een aanbestedingsronde kiest de gemeente welke instellingen de zorg mogen leveren -red.) Cliënten weten niet wat er gaat gebeuren en wat ze moeten doen. Terwijl het nota bene de cliënt zelf is

die moet gaan kiezen tussen de winnaars van de aanbesteding. Dus de onzekerheid wordt alleen maar groter.”

Maar wat is er mis met die keuzevrijheid voor de cliënt?

Stip: “Nou, feitelijk is er helemaal geen keuzevrijheid! Alleen al in Enschede dingen er acht zorginstellingen mee. Het merendeel daarvan zijn kleine partijen die maar een gering aantal mensen op kunnen nemen. Dat betekent dat ze óf weinig cliënten óf weinig personeel erbij kunnen hebben. TSN is veruit de grootste en krijgt uiteindelijk dus een monopoliepositie in heel Twente. Dus de mensen die nu moeten kiezen – onze cliënten – hebben geen keus. Ze moeten gewoon voor TSN kiezen omdat niemand anders hen op kan nemen. Dus wat nou eerlijke concurrentie? Terwijl de Wmo juist moest inhouden dat je elkaar eerlijk moet beconcurreren op prijs en kwaliteit. Dat gebeurt dus gewoon niet; noch in prijs, noch in kwaliteit.”

Maar wat is precies jullie bezwaar tegen TSN?

Waijbergen: “Joke en ik zijn laatst ‘undercover’ naar een inloopmiddag bij TSN geweest. Om eens te kijken wat ze te bieden hadden. Nou, het eerste wat ze vroegen was: ‘Hoeveel cliënten heb je en gaan die met je mee?’ Terwijl ze donders goed weten dat de cliënt dat beslist en niet wij. Met andere woorden: Wij zijn niet belangrijk. Nee, cliënten binnenhalen; dát is belangrijk! Wat we ook hebben ontdekt is dat TSN de indicaties verandert, omdat de huidige indicaties niet in hun straatje passen. Stel dat iemand drie uur hulp heeft, dan zeggen ze bijvoorbeeld: ‘Nou, die mevrouw kan wel een halfuurtje minder hebben.’ Vervolgens declareren ze op basis van de indicatie van de gemeente, die vaak dus al te laag is. Ze laten ons dus werken volgens hun eigen goedkopere indicatie en strijken de rest op. Toen hebben we de publiciteit opgezocht.”

Maar Roos sprak over malafide thuiszorginstellingen. TSN doet met die herindicaties toch hetzelfde als de gemeente?

Waijbergen: “Ja, maar da's nog lang niet alles. Een opmerkelijke gang van zaken was die rondom de aanbesteding. De inschrijving daarvoor moest op 1 september ingeleverd worden. Stond er de volgende dag in de krant: ‘TSN doet niet mee, want die heeft per ongeluk de

inschrijving te laat ingediend.’ Ondertussen had TSN-directeur Jan Torny ons uitgenodigd voor een gesprek vanwege de negatieve publiciteit die wij veroorzaakt hadden. Zegt Torny tegen ons: ‘Ja, dat met die inschrijving die te laat was, dat heb ik expres zo gedaan. Je denkt toch niet dat ik gek ben! Zo kan ik mooi aanschuiven bij de tweede onderhandelingsronde.’ Toen lagen Livio en nog twee andere instellingen er namelijk al uit! En inderdaad: hij kon zo aanschuiven en werd dus ook nog beloond voor dat gedrag! Nog zoiets: tijdens een van z'n informatieavonden zaten er zo'n twintig mensen uit de thuiszorg en wel honderd mensen die bij wijze van spreken achter de kassa vandaan kwamen. Zegt Torny doodleuk tegen ons: ‘Och, die kassa-meiden zet ik in een handomdraai op jullie plaats.’ Ik zei: ‘Dan heb jij een probleem, want dan kun jij niet meer de kwaliteit van zorg leveren die je hoort te leveren.’ Maar dat maakte geen indruk. Voor hem is dit gewoon een spelletje. Nou, dan moet-ie Intertoys of Bart Smit maar opkopen, want met mensen hoor je niet te spelen. Luister, ik ben weduwe en moet in m'n eigen onderhoud voorzien. Ik werk graag, maar wil er ook op een eerlijke manier voor betaald worden. Maar bij TSN zou ik 261 euro bruto in de maand moeten inleveren.”

Hoezo?

Waijbergen: “Omdat Torny ons gewoon een paar loonschalen terugzet. Hij beweert dat de grote thuiszorginstellingen dat samen hebben afgesproken. Helemaal niet waar, want zoiets wordt overlegd met de vakbonden. Maar hij maakt gewoon z'n eigen regels. We kunnen wel in onze oude loonschaal blijven, maar dan worden we getest of we geschikt zijn voor het werk dat we doen. En dan wil hij ons op cursus sturen en dat we zorg erbij gaan doen.” Stip: “Als je verdergaande zorg gaat leveren, heb je vaak ook met onregelmatige diensten te maken. Met avonduren en werken in de weekends.” Wilma: “En als we dát allemaal gaan doen, dán kunnen we in onze oude loonschaal blijven. Uitbuiting is het.”

Wat gaan jullie nu doen?

Stip: “We hebben inmiddels allerlei middelen aangeboord. We hebben alle Kamerleden opgeroepen om de initiatiefwet van de SP te ondersteunen (zie kader). Gelukkig zet de SP – met Renske Leijten

“Kwaliteit komt van betrokken, goed opgeleide medewerkers”

voorop – zich ontzettend goed voor ons in, ook hier in de regio. We hebben bovendien nauw contact met de vakbonden. En verder: feitelijk is in de Wmo opgenomen dat wij als burgers de gemeente ter verantwoording kunnen roepen. Wij beraden ons nu op welke manier we dat kunnen doen. Als we naar de rechter zouden moeten, dan doen we dat. Wij kunnen onder ede verklaren wat Jan Torny ons verteld heeft. Volgens ons maakt hij zich schuldig aan fraude. Dat zou een reden kunnen zijn om zo'n bedrijf te weren. Kijk, als wij gedwongen overgenomen worden door Torny, dan maken wij ons medeschuldig aan zijn praktijken. En daar wens ik niet aan mee te doen.”

Waijensberg: “Wat we duidelijk willen maken, is dat wat hier in Twente gaande is in heel Nederland speelt. We hebben soortgelijke verhalen gehoord uit Haarlem, Utrecht, noem maar op. Alleen heeft de gemeente Enschede de laagste kostprijs neergelegd van Nederland: 19 euro per uur. In Maastricht is dat bijvoorbeeld 26 euro.”

Stip: “En dan zeggen ze: ‘Als andere instellingen het voor die 19 euro kunnen, waarom kan Livio dat dan niet?’ Daarop

zeggen wij: waarom kan het in Maastricht wel hoger zijn en in Enschede niet?”

Maar 19 euro per uur is toch zo slecht nog niet...?

Stip: “Dat zijn ook geen uurlonen van ons, dat zijn bestekprijzen! Dat is het bedrag dat de gemeente geeft aan de instelling die het werk mag doen. En met die 19 euro moet alles betalen worden: dus ook het administratieve deel, het management, het gebouw, de afschrijvingen, computers, álles. Netto hou je vijf, zes euro over. Ik bedoel het niet discriminerend, maar daarvoor haal je nog geen Pool hiernaar toe. Ik laat me niet uitbuiten. Die tijd hebben we gehad.”

Waijensberg: “Vroeger hadden we hier textielbaronnen. Nu thuiszorgbaronnen.”

Stip: “Straks kan alleen degene met een torenhoog inkomen nog een zorgpakket voor oma regelen.”

Waijensberg: “Dáár is deze regering op uit. Gratis buurthulp, dat mensen met een uitkering verplicht worden om klusjes op te knappen in de buurt. Dat kinderen weer voor de ouders gaan zorgen.”

Stip: “Terug naar de vorige eeuw, tot je weer armenhuizen vol met oude mensen krijgt. Daar gaat het naartoe. Nou, als dat het is waarvoor we moeten kiezen dan is er maar één oplossing: een andere regering.”

Tekst Rob Janssen

Foto's Rob Voss

De SP heeft drie initiatiefwetten voor een menselijke thuiszorg ingediend. Eén om de verplichte aanbesteding te schrappen. Eén die regelt dat gemeenten het geld dat ze krijgen voor de Wmo ook moeten besteden aan de zorg. De laatste wet moet een basistarief in de wet vastleggen voor de hulp in het huishouden. Agnes Kant: “Zo kunnen gemeenten niet meer onder een prijs aanbesteden waardoor bedrijven hun personeel geen cao-loon kunnen betalen. Kwaliteit krijg je niet door op de prijs te concurreren. Kwaliteit is er door betrokken, goed opgeleide medewerkers.”

WWW.MENSELIJKETHUISZORG.NL

65 blijft 65: enorm

In Rotterdam, Assen, Eindhoven en Deventer hebben tienduizenden mensen gedemonstreerd tegen de kabinetsplannen om de AOW-leeftijd te verhogen. Georganiseerd door de vakbonden, gesteund door de SP. Op de dag van de manifestaties was het warm en zonnig voor deze tijd van het jaar. Voorbode van een hete winter?

Actieve SP'ers uit heel het land, waaronder alle SP-Kamerleden, deelden koffie, soep, stroopwafels en actieborden uit. Ze verzamelden handtekeningen voor de volkspetitie [65blijft65.nl](https://www.65blijft65.nl). En er meldden zich nieuwe leden aan. Harry van Bommel was in Assen, waar hij zag hoe twee vakbondsleden lid werden die tot de dag daarvoor nog PvdA-lid waren. Van Bommel: "De vakbondsleden zijn de PvdA spuug- en spuugzat en zijn blij met het bondgenootschap van de SP."

e actiebereidheid

Agnes Kant was in Rotterdam, waar ze veel mensen sprak: “Mensen zijn boos. Er is enorme actiebereidheid. Ze voelen zich door de SP gesteund en vinden het geweldig dat we hier ook zijn.” Ook Paul Ulenbelt was in Rotterdam, waar veel mensen op de been waren: “De opkomst is bijzonder hoog, zeker als je bedenkt dat de regering iedereen het gevoel geeft dat het allemaal al besloten is. Er is nog helemaal niets besloten!” Minister Donner's voorstel om de AOW-leeftijd te verhogen ligt nu bij

de Raad van State, en moet de komende maanden nog door de Tweede en Eerste Kamer. Op elk van de vier podia werd de stemming erin gehouden met muziek. Met teksten als “Maar dit is nu het einde, we pikken het niet meer” deden de bands niet onder voor de stevige taal van de sprekers. En dat was heel stevige taal. Agnes Jongerius (FNV) in Rotterdam: “In 2004 stredden we samen met de leider van de PvdA. Maar nu heeft Bos zijn rode jas

uitgetrokken.” Peter Gortzak (FNV) in Deventer: “Het is een kille bezuiniging, omdat het geld wordt weggehaald bij de arme ouderen van de toekomst.” John Kerstens (FNV Bouw) in Eindhoven over de regeling dat bijvoorbeeld bouwvakkers na 30 jaar zwaar werk lichter werk krijgen aangeboden: “HALLO! Dames en heren politici! Onder welke steen zat u weggekropen het afgelopen halfjaar? Na 30 jaar lichter werk? Na 29 jaar een schop onder z'n kont! Dat is wat die bouwvakker kan krijgen!”

Sinterklaas liet ook van zich horen en verscheen zelfs op meerdere podia tegelijk. In Rotterdam dreigde hij dat er geen kadootjes zouden komen als de mensen niet in actie kwamen tegen de verhoging van de AOW-leeftijd. In Assen zong hij samen met de pieten: “AOW wie kent hem niet, AOW, AOW, 65, anders niet.” FNV'er Niek Stam, die op het podium in Rotterdam de duizenden actievoerders opriep te blijven strijden, was zelf ook strijdbaar. Stam: “Het is aan de mensen of ze willen knokken. Alleen mensen zelf kunnen opkomen voor hun eigen rechten.” Hij riep iedereen op om op 25 januari naar Den Haag te komen, over 65 dagen. Ook Agnes Kant ziet de geslaagde manifestaties slechts als een aftrap: “Wat de regeringspartijen zich niet realiseren, is dat dit pas het begin is.”

Tekst Diederik Olders
Foto's Sandra Beckerman, Rob de Kruijff,
Diederik Olders, Rob Voss

Agnes on tour

Tot aan de raadsverkiezingen bezoekt Agnes Kant alle Nederlandse provincies. 'Vraag Agnes wat u altijd al wilde weten', is het motto. Zelf vraagt ze tijdens de bijbehorende werkbezoeken ook honderduit: "Als je wilt weten wat er leeft, is dat de beste manier."

Henny Dresens werkt al acht jaar als wijkagent in Maastricht. Vanaf 2005 heeft hij de wijk Blauw Dorp onder zijn hoede. Twee dagen per week. Henny: "Het liefst zou ik hier alle dagen in de week werkzaam zijn. Helaas kom ik daar niet aan toe." Vandaag gaat hij met Agnes Kant op stap. Dat hij de wijk kent, blijkt al snel. Vanaf het moment dat de politieauto de wijk binnenrijdt, is Henny aan het woord. Over waar met drugs wordt gehandeld, waar vermoedelijk een hennepkwekerij zit en waar de jongeren zoal rondhangen 's avonds. Maar ook de mensen op straat kent hij. En de mensen kennen Henny. Iedereen zwaait naar hem en regelmatig maakt hij een praatje. Zo hoort Henny van alles over de wijk. Belangrijk, want een wijkagent heeft ook een belangrijke sociale functie. Hij spreekt mensen aan op hun gedrag, beantwoordt allerlei vragen of helpt bij een probleem. Zoals bij een radeloze mevrouw die problemen heeft met haar dochter. Henny spreekt met haar af dat hij ook eens gaat praten met

haar dochter. En hij tipt haar waar ze met haar problemen naar toe kan. Kant: "De wijkagent staat dicht bij de mensen en heeft hun vertrouwen. Tegelijk is hij de oren en ogen van de politieorganisatie. Daarom is het zo belangrijk dat de wijkagent overal in Nederland wordt ingezet, en vooral ook de tijd krijgt om zijn werk als wijkagent uit te voeren. Helaas zien we met de bezuinigingen van de minister dat de wijkagent veel ingezet wordt om de roosters van de nooddiensten te vullen."

Een maandagmiddag in Groningen

Stipt om twee uur arriveert Agnes Kant op het station. Sommige treinreizigers kijken verbaasd op. Is dat Agnes Kant? Hier in Groningen? "Groningen ligt een heel eind van Den Haag. Heel veel ministers of Kamerleden zien we hier niet. De meesten vinden het te ver", vertelt iemand.

In 'Grûnn' staat onder meer een gast-

college sociologie op het programma. De gastspreker wordt officieel aangekondigd: "Het woord is aan dr. Agnes Kant." Ze schiet in de lach: "Ik ben gepromoveerd in gezondheidswetenschappen, maar het komt de laatste jaren bijna niet meer voor dat ik met mijn titel wordt aangesproken." Ontspannen houdt ze een verhaal over de opkomst en consequenties van de neoliberale politiek. De aanwezige studenten stellen volop vragen: over inspraak op de universiteit, de verzorgingsstaat, de studiebeurs, en over Geert Wilders. "Is het mogelijk dat de SP in de toekomst met de PVV in een regering stapt, nu Wilders steeds meer ideeën van de SP overneemt?", wil een van hen weten. Kant: "We zijn blij dat de PVV zich soms door onze argumenten laat overtuigen, zoals bijvoorbeeld met de AOW. Maar de SP zal nooit regeren met een partij die een hele bevolkingsgroep wegzet omwille van geloof."

Een week later is de Gelderse hoofdstad aan de beurt. In de Arnhemse nieuwbouwwijk Schuytgraaf staat De Buitenplaats, een multifunctionele boerderij waar mensen met een handicap een zinvolle dagbesteding vinden. Zoals in de ambachtelijke kaarsenmakerij of in Atelier 23, waar kunst gemaakt wordt. Agnes Kant is verrast: "Geweldig dat deze mensen het hier zo naar hun zin hebben." Maar er is ook teleurstelling. Een groep van gehandicapte bezoekers mag niet meer komen. Vanwege de bezuiniging op de activerende ondersteuning. Met dank aan de 800 miljoen die bezuinigd wordt op de AWBZ. Kant: "Een drama voor deze mensen, en ook een groot probleem voor de instelling, die mogelijk moet sluiten omdat ze het door het verlies van deze inkomsten niet meer financieel rond krijgen." De tour van Agnes Kant duurt nog tot aan de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010.

Kijk voor meer informatie op www.sp.nl/dossier/agnes_on_tour

AGNES ON TOUR SCHEMA:

7 december Zaanstad
14 december Utrecht
21 december Rotterdam
4 januari Tilburg
11 januari Hengelo
18 januari Assen
25 januari Lelystad
1 februari Leeuwarden
8 februari Middelburg

Tekst Patrick Arink en Rob Janssen
Foto Suzanne van de Kerk

Oom agent is boos

Minister Ter Horst wil jaarlijks 190 miljoen op de politie gaan bezuinigen. Maar agenten zeggen dat ze nu al nauwelijks meer toekomen aan het werk op straat. Ze geven haar een dikke onvoldoende, blijkt uit een grootschalig onderzoek van de SP. “De minister leeft in een papieren werkelijkheid.”

Politieagent is niet zomaar een baan. Anthony van Baal, uit Tienray in Noord Limburg, is wijkagent. “Het is prachtig werk”, zegt hij enthousiast. Al twaalf jaar is hij bij de politie en hij zegt “dat uniform nooit meer uit te willen doen.”

Van Baal: “Het is mooi om een boef op heterdaad te pakken, om de dader voor de rechter te krijgen als mensen onrecht is aangedaan. Het is mooi om voor veiligheid in de buurt te kunnen zorgen.” Maar het moet wel kunnen.

Van Baal is boos over de manier waarop er met de politie wordt omgesprongen. Als wijkagent kan hij maar een klein deel van zijn tijd werkelijk op straat zijn. “Kijk,” zegt hij, “als wijkagent moet je in de wijk zijn, op straat. Je moet contact met de mensen onderhouden. Zo kan je dingen aan zien komen en problemen voorkomen. Daar is veel te weinig tijd voor.” “En”, gaat hij verder, “dat is ook aan de burgers niet uit te leggen. De goedwillende burger komt alleen in aanraking

met de politie als hij een acceptgiro op de mat krijgt, als hij midden in de nacht op een stille rechte weg 83 reed waar maar 80 was toegestaan.”

Van Baal staat niet alleen in zijn kritiek. In Nederland werken tweeënvijftigduizend mensen bij de politie. Ruim een op de vijf nam de moeite tijd om de enquête van de SP in te vullen. Het resultaat is opvallend. Hun hoogste baas, minister van Binnenlandse Zaken Guusje ter Horst, krijgt

van de agenten gemiddeld een 3,9 als rapportcijfer. Meer dan tachtig procent van de agenten vindt de werkdruk te hoog, en meer dan negentig procent noemt de arbeidsvoorwaarden slecht. Bijna negentig procent van de wijk-agenten zegt niet voldoende in de buurt aanwezig te kunnen zijn en bijna veertig procent van de agenten denkt er serieus over om op te stappen. SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak, woordvoerder politie, vindt de uitslag schokkend: "Je moet je realiseren dat politieagenten niet snel klagen. Het zijn over het algemeen gezagsgetrouwe mensen. Als de onvrede zo groot blijkt te zijn, dan is er echt iets aan de hand. Deze minister doet alsof er niets aan de hand is bij de politie. Zij leeft in een papieren werkelijkheid. In de echte werkelijkheid is er grote onvrede onder de politie, dat toont dit onderzoek aan."

'De politie doet haar ding, maar de volgende dag begint het weer van voor af aan'

De politie heeft niet alleen te maken met bezuinigingen op het politieapparaat. De afgelopen jaren zijn allerlei maatschappelijke voorzieningen verminderd of verdwenen. Ook voorzieningen voor mensen die op de een of andere manier in de problemen zijn gekomen: drugsverslaafden, psychiatrisch patiënten en anderen die specifieke hulp en opvang nodig hebben. Als die opvang ontbreekt en de zaken lopen uit de hand, als mensen een gevaar voor zichzelf of voor anderen gaan vormen, komt de politie in beeld. Maar juist voor dit soort problemen ontbreekt het de politie aan middelen en mogelijkheden om structureel iets op te lossen. 'Met verslaafden en "gestoorden" zitten we soms in een vicieuze cirkel van bonnen geven, oppakken, opsluiten en het begint weer opnieuw', meldt een van de agenten in het onderzoek: 'Daar gaat veel te veel geld en mankracht aan verloren.' Een andere agent omschrijft het zo: 'Psychiatrische patiënten die overlast veroorzaken in een buurt, als roep om aandacht. De politie wordt gebeld en doet haar ding. Persoon meenemen, instanties inschakelen. De

rechterlijke machtiging wordt vervolgens niet snel genoeg gegeven, terwijl deze mensen juist gebaat zijn bij een goede hulpverlening. Persoon wordt weer naar huis gestuurd en de volgende dag begint het van voor af aan. Het zijn dit soort incidenten die heel veel politietijd vergen.'

'Te veel generaals en te weinig soldaten'

De agenten hebben ook veel last van de bureaucratie. 'Het vechten tegen de eigen organisatie', zoals een van de agenten het omschrijft. 'Een waardeeloos computersysteem, nodeloze regelgeving en papierbergen', worden genoemd. 'Leidinggevenden die bezig zijn met het opkrikken van de cijfers ten behoeve van verschillende soorten rapportages. Dat schijnt belangrijker te zijn dan gewoon die burger te geven waar hij of zij om vraagt.'

Een andere politiefunctaris omschrijft het zo: 'Mijn idee is dat de gehele Nederlandse politie is gebaseerd op wantrouwen tegen haar personeel. Een voorbeeld is het op het uur nauwkeurig verantwoorden van wat je gedaan hebt. De declaraties mogen niet van handgeschreven bonnen voorzien zijn, stel je voor dat je fraudeert. Een diensttelefoon met camera, daarvoor moet je een verklaring tekenen dat je geen privéfoto's maakt. Internet op de telefoon is al helemaal afgesloten, zodat je iets basaals als het nieuws niet kunt opzoeken, terwijl dat vaak de basis is voor ons werk. E-mailen mag uitsluitend werkgerelateerd zijn. Op straffe van ontslag moet je akkoord gaan met een verklaring dat je nooit ofte nimmer privé zult mailen.'

Terwijl er alom geklaagd wordt over te weinig agenten op straat groeit het aantal leidinggevenden gestaag. 'Toen ik begon was er één man ondersteuning op zes agenten. Nu is dat bijna een op een', merkt een van de agenten op: 'Te veel ondersteunende afdelingen en te weinig uitvoerende agenten, veel generaals en te weinig soldaten.' 'Die (leidinggevende) functies zijn duurbetaald, in tegenstelling tot degenen die het daadwerkelijke politiewerk doen', voegt hij er cynisch aan toe. 'Er is zoveel bureaucratie dat

de organisatie het politiewerk kan afschaffen, en toch aan het werk kan blijven.'

Agent Van Baal onderschrijft dit beeld. "In mijn regio Limburg Noord werken twaalfhonderd man. Daarvan lopen er vier- of vijfhonderd op straat – de rest zijn administratieve en ondersteunende functies."

'Ik voel me een verlengstuk van de Belastingdienst'

Een andere bron van ergernis van de agenten is het verplicht bonnen schrijven. 'Ik voel me vaak een verlengstuk van de belastingdienst', zegt een van de agenten. 'Helaas moet ik, om de target van tweehonderd bonnen te halen, kiezen voor de "makkelijke" bon. Zoals bijvoorbeeld fietsverlichting, omdat ik hiervan veel in een korte tijd kan realiseren. Honderdtachtig bonnen is verplicht, anders kan dat je jaarlijkse periodiek kosten.'

Een paar jaar geleden stond het schrijven van een bepaald aantal bonnen in de 'prestatiecontracten' van de politiekorpsen. Na kritiek van de Tweede Kamer zijn die bonnenquota afgeschaft. Bonnen zijn immers een middel om de veiligheid te vergroten, en geen doel op zich. Uit het onderzoek blijkt dat bonnenquota in de praktijk gewoon nog bestaan.

Van Raak: "Toen ik dat in het debat met de minister aanklaarde, kreeg ik doodleuk als antwoord dat het inderdaad uit de contracten is verdwenen en dat het nu een zaak van de korpsen zelf was. Maar de minister zei ook dat er wel voor 831 miljoen aan bonnen moet worden opgehaald. En dat het schrijven van bonnen juist het gezag van de agenten versterkte." "Nou," gaat hij verontwaardigd verder, "de agenten ervaren dat dus heel anders. Dat is een typisch voorbeeld van de papieren werkelijkheid waar deze minister in leeft."

Wat de agenten nog het meest dwars zit is dat die verplichte bonnen de relatie met het publiek verslechteren. 'Als mijn werkgever wil dat ik een bijstandsmoedertje drie bekeuringen uitschrijf, omdat ik die mogelijkheid heb, dan denk ik dat we de plank volledig misslaan', schrijft een agent. Een ander: 'Zolang je die politieagent

Huiskamerpost weg?

In maart van dit jaar plaatsten we in de Tribune een reportage over de huiskamer-politiepost in de Arnhemse wijk Klarendal als voorbeeld van een goede, kleinschalige post waar de menselijke maat centraal staat. Zoals we toen al schreven, is dit een van de wijkposten die in aanmerking komen voor sluiting. Ook in het vakbondsblad van de politievakbond ACP van november was te lezen dat deze politiepost mogelijk verdwijnt.

“Onzinverhalen”, noemt de gemeente Arnhem dit bij navraag. Ook de woordvoerder van de politie in Arnhem ontkent, en voegt toe: “Het ligt natuurlijk politiek gevoelig.” SP-gemeenteraadslid Jurgen Elfrink sprak met betrokkenen en bevestigt dat er gesprekken zijn over de toekomst van de post: “Er is nog geen plan, maar er wordt gesproken over het vervangen van ‘donkerblauw’ door ‘lichtblauw’ – echte politieagenten door ambtenaren met beperkte bevoegdheden. Ook het voortbestaan van de huiskamerpost hangt daarvan af.” De SP Arnhem wil deze politiepost graag behouden. Elfrink: “Wij willen meer blauw op straat, niet minder. Benaderbaar en laagdrempelig. Als deze post verdwijnt, komen we in actie.”

alleen bonnen laat schrijven, maar die inbreker wordt niet gepakt...? Vind je het dan gek dat mensen dit op een gegeven moment niet meer pikken?’

‘De vaste wijkagent moet terug op straat, lopend’

Ook de grotere fysieke afstand tussen de politie en het publiek speelt naar de mening van de agenten een rol in de verslechtering van de relatie met het publiek. ‘Toen ik bij de politie begon, zat ik gemiddeld zeven uur per dag in de wijk. Je dronk koffie in de wijk, had veel contact met je wijk. Je kende je mensen in de wijk, je was aanspreekbaar. Je kon anticiperen op situaties. Er werd veel gewaarschuwd et cetera.’ En: ‘Toen ik in 1975 begon, werkten er aanzienlijk meer mensen op straat. Wij woonden ook in de gemeenschappen en maakten er deel van uit. Daardoor kenden we alle ins en outs van de gemeenschap. De lijnen waren veel korter en we waren meer betrokken bij de maatschappij dan tegenwoordig.’ Maar liefst 88 procent van de wijkagenten zegt onvoldoende tijd te hebben om aanwezig te zijn in de buurt.

Agenten denken dat kleinschalige politiezorg effectiever is. Driekwart van de wijkagenten zegt dat kleine politieposten de veiligheid in de buurt kunnen vergroten. ‘De vaste wijkagent moet terug op straat. Niet in de auto of op de motor, nee, lopend. Desnoods op de fiets. Gewoon weer een praatje maken met de burgers. Nu is het zo: als je de politie ziet, dan is er wat aan de hand. Als de politie met je wil praten, heb je iets verkeerd gedaan.’ Er zijn plannen genoeg om de agent weer terug in de buurt te brengen, maar in de praktijk komt daar weinig van terecht. Agent Van Baal weet dat uit eigen ervaring: “In Limburg-Noord is afgesproken dat een wijkagent zestig procent van zijn tijd in de wijk kan zijn. In werkelijkheid is dat twintig tot veertig procent.”

Van Raak wijst erop dat de Tweede Kamer bij de Algemene Beschouwingen een motie van Agnes Kant heeft aangenomen, met brede steun, waarin staat dat bezuinigingen bij de politie niet mogen leiden tot minder blauw op straat. Van Raak: “Wij hebben een meldlijn geopend voor politieagenten en daarop zijn al honderden meldin-

gen binnengekomen van agenten die zeggen dat er nu al wijkposten worden gesloten en dat de agenten minder op straat komen.”

Hij laat het er niet bij zitten: “De situatie is nu al slecht en mag niet verder verslechteren door bezuinigingen. Het gaat om de veiligheid van de mensen in dit land. Als de minister het niet doet, zal de Tweede Kamer zelf stappen moeten ondernemen. En als dat niet gebeurt zullen de politieagenten in actie komen, denk ik.”

De anonieme citaten in dit artikel zijn afkomstig uit het rapport ‘De agent aan het woord’ en door de Tribunereditie licht geredigeerd. Het volledige rapport, met de originele citaten, is te downloaden vanaf www.sp.nl/service/rapport

Tekst Willem Bos
Foto's Rob Voss

Zout: al tien jaar smaakmakend

Politiek Café Zout beleefde op zondagmiddag 8 november de honderdste editie. In tien jaar tijd groeide dit lokale publieke debat in Oss uit tot een veelzijdig evenement van formaat.

Als de klapdeuren van de grote zaal van restaurant annex café en theater de Groene Engel in Oss opengaan, lijkt het wel de set van een grote theatershow. Op de tribune zitten wel tweehonderd mensen. Nog eens zo'n tweehonderdvijftig mensen staan voor het grote podium met muziekinstrumenten en geluidsapparatuur. Vader en zoon Leo en Stijn Steenbakkers openen om drie uur de jubileumaflevering. SP-wethouder Jules Iding neemt het woord. "Tien jaar geleden werd er in mijn ogen te weinig gedebatteerd in Oss. De naam Zout was snel bedacht. Niko Koffeman zei: 'Zout staat voor spraakmakend en prikkelend. Bovendien kun je zout tijdens een pittige discussie in de wonden strooien?'"

Vandaag worden er een nieuw decor en website gepresenteerd en treden er columnisten, cabaretgroepen en muzikanten op. Hoofdgasten Pieter Winsemius (de oud-minister) en Jan Marijnissen debatteren over de wijkenaanpak van het kabinet en de opkomst van Wilders. Marcel van Dam toont aan dat de verhoging van de AOW-leeftijd helemaal niet nodig is en

Wouke van Scherrenburg legt de tafelgasten het vuur na aan de schenen.

In tien jaar passeerden de meest uiteenlopende onderwerpen de revue. Van de oorlog in Irak tot homo-emancipatie. Van lokale tot landelijke politieke schandalen. Van het functioneren van de rechtspraak tot het al dan niet verhogen van de pensioenleeftijd. Veel bekende Nederlanders waren te zien in Zout. Alexander Pechtold, Dries van Agt, Prem Radhakishun, Mark Rutte, Frits Barend, Anky van Grunsven, Cees Grimbergen en Maarten van Rossem voerden er verhitte discussies. "Maar de kracht van Zout is vooral de combinatie van het serieuze debat, entertainment, muziek, cabaret, columnisten en een biertje", zegt Paul Peters achter de coulissen. Vanaf het eerste uur heeft hij de algemene leiding van Politiek Café Zout. In het begin dachten veel Ossenaars dat het echt een SP-thing was. Maar dat idee was snel verdwenen. Peters: "Het initiatief komt inderdaad van de SP, maar het is geen SP-feestje. De organisatie is onafhankelijk en nodigt gasten uit van

verschillende politieke partijen. Iedereen wordt hier zeer kritisch ondervraagd. Het maakt niet uit wat je achtergrond is. Sterker nog, SP'ers worden zelfs extra aan de tand gevoeld."

Tien jaar geleden startte Zout in het kleine café van de Groene Engel, maar al snel werd er verhuisd naar de grote theaterzaal. Want het politieke debat trok steeds meer bezoekers, uit alle geledingen van Oss en ver daarbuiten. Lilian Marijnissen moet nog steeds lachen als ze terugdenkt aan de aflevering met Jort Kelder. "Hij was hoofdgast en kwam te laat. Het was zijn eerste openbare optreden met Georgina Verbaan. In de zaal liepen wel honderd meisjes, allemaal Georgina-fans. Toen Jort en Georgina eindelijk arriveerden zei Jort tegen me: 'Heerlijk weer zeg. Ik heb de Porsche gewoon met open dak gereden!' Toen dacht ik: Zout is voor iedereen!" Jules Iding: "Een heel bijzonder moment vond ik het betoog van priester, theoloog en dichter Huub Oosterhuis. Hij was in staat om een volle zaal muisstil te krijgen. De koude rillingen liepen over m'n rug."

Presentator en columnist Prem Radhakishun is een veel en graag geziene gast. "Zout is de reden waarom ik op de tweede zondag van de maand mijn bed uit kom", vertelt hij. "Zout is een wethouder die stoelen opruimt, Zout is Jan Marijnissen die zijn dochter Lilian gasten laat ontvangen, Zout is vader en zoon Steenbakkers die domme vragen stellen, Zout is goede columnisten zoals de burgemeester van Ubbergen die fucking beter is dan welke betaalde columnist dan ook. Kijk, ik word voor veel dingen uitgenodigd. En dan vraag ik veel geld, want ik ben geweldig. Maar voor Zout vraag ik niets. Want bij Zout werken alleen maar vrijwilligers." Paul Peters: "Ik weet wat Prem normaal kost, dus ik koop als hij komt een fles van zijn favoriete Cubaanse rum. En die betaal ik zelf. Gewoon als dank."

Tekst Marjo van Lijssel
Foto Hans van der Poel

Dennis de Jong: “Pak lobbycircus aan”

Stop business as usual. Onder dat motto is SP-Europarlementariër Dennis de Jong een campagne gestart voor meer openheid en eerlijkheid. Grote bedrijven hebben immers veel te veel invloed in Brussel.

Met het uitklappen van een groot bord met de tekst *Stop business as usual*, op de trappen van het Europees Parlement ging op 10 november de gelijknamige campagne van start. Daarmee vragen de SP en 75 Europarlementariërs, plus vertegenwoordigers van consumentenorganisaties, milieubeweging en midden- en kleinbedrijf aandacht voor de ondoorzichtige macht van mensen en organisaties die voor veel geld parlementariërs en ambtenaren beïnvloeden.

Borrels, feestjes en cadeautjes

SP-Europarlementariër Dennis de Jong: “Er zijn minstens vijftienduizend lobbyisten actief in Brussel. Daarvan werkt tachtig procent voor de grote bedrijven of hun belangengroepen. Een voorbeeld van hoe dat gaat: de grote farmaceutische bedrijven willen reclame maken voor hun middeltjes. Om hier steun voor te krijgen tracteren ze parlementsleden op allerlei borrels, feestjes en cadeautjes. Daarnaast zetten ze patiëntengroepen op, die zogenaamd bestaan uit bezorgde medicijngebruikers, die zogenaamd allemaal meer reclame willen. Dat kan allemaal omdat lobbyisten in Brussel niet hoeven te vertellen van wie ze geld krijgen; zo kan een lobbyist zich voordoen als patiëntenvereniging. Maar de kleine en de niet-commerciële organisaties komen nauwelijks aan bod.”

Verwennen

Tijdens de persconferentie kwam ook de Consumentenbond met een voorbeeld van de oneerlijke verhoudingen: “Bij nieuwe regels over chemische stoffen kan de industrie wel honderd lobbyisten betalen, om met iedereen in Brussel te spreken. De Consumentenbond moet het met één

persoon doen.” Een onderzoeker vulde aan: “De grote banken en verzekeraars maken het helemaal bont: op pakweg 250 ambtenaren die zich in Brussel bezighouden met regels over financiële markten zijn bijna 350 lobbyisten van de grote banken actief. Jarenlang hebben deze lobbyisten aangedrongen op minder toezicht op banken: dat hebben ze gekregen. Nu hierdoor een gigantische crisis is ontstaan vraagt Brussel uitgerekend deze lobbyisten om met een oplossing te komen. Voor normale mensen onbegrijpelijk, maar voor Brussel is dit *business as usual*.”

Dennis de Jong heeft praktische ideeën over hoe je het lobbycircus kunt aanpakken: “Begin met verplichte registratie van lobbyisten. Wie zijn deze lobbyisten, welke

belangen vertegenwoordigen ze, hoe komen ze aan financiering en waar geven ze hun geld aan uit? Verder: geen commerciële reclame in het parlamentsgebouw, en een maximum van vijftig euro voor giften aan Europarlementariërs.” Hij roept parlementariërs op om geen zaken te doen met ongeregistreerde lobbyisten. Toen hij dezelfde vraag tijdens de verkiezingscampagne aan kandidaten voorlegde, durfden alleen de lijsttrekkers van de PvdA, GroenLinks en PvdD dat toe te zeggen. De andere partijen laten zich blijkbaar graag verwennen door lobbyisten die wat te verbergen hebben – al zullen ze dat zelf wel ‘informereren’ noemen

Tekst: Niels Jongerius
Foto: Fractie GUE/GNL

Jij en Ik zijn Wij!

Op 30 januari houdt de SP haar XVIe congres. Inzet is versterking van de partij en nóg steviger wortelen onder de bevolking. Hoe gaat de SP haar unieke positie de komende tijd verzilveren?

Het IXe congres in 1999

Precies tien jaar geleden stelde de SP tijdens haar IXe congres in Zwolle het beginselprogramma 'Heel de Mens' vast. Sindsdien is er veel gebeurd. De partij groeide op alle fronten: werd in 1999 het 25.000^e lid verwelkomd, tien jaar later staat het ledenaantal op ruim 47.000. In diezelfde periode groeide het aantal volksvertegenwoordigers van 200 naar een kleine 500 en ook het aantal lokale afdelingen nam fors toe.

De afgelopen tien jaar is er op politiek en maatschappelijk vlak een hoop gebeurd, zowel in Nederland als daarbuiten. Grote delen van de publieke sector – datgene wat van ons allen is – zijn aan de hoogste bieder verkocht. Ondertussen is de kloof tussen arm en rijk gestaag gegroeid, nationaal en internationaal. Ruim een jaar geleden brak er een ongekende financiële crisis uit met economische gevolgen die we nog steeds niet helemaal

overzien. De oorlogen in Afghanistan en Irak hebben de wereld niet veiliger gemaakt en wereldwijd lijdt meer dan een miljard mensen honger: een op de zes mensen.

Partijvoorzitter Jan Marijnissen: "De positie van de SP is uniek in de zin dat wij als enige politieke partij al vanaf het begin van de jaren negentig gewaarschuwd hebben voor de gevolgen van het neoliberalisme. In mijn boek 'Tegenstemmen', uit 1996, heb ik uitvoerig beschreven wat fout dreigde te gaan wanneer wij het Angelsaksische model van kapitalisme zouden overnemen. Nu is het zaak om te laten zien dat niet alleen onze analyses, maar ook onze oplossingen de beste zijn. De crises die zich nu aan ons opdringen, veroorzaken veel ellende. Tegelijkertijd maken ze duidelijk dat we zo niet verder kunnen en dat er fundamentele aanpassingen nodig zijn. Uit een recent wereldwijd onderzoek

van de BBC blijkt dat nog slechts een op de tien mensen gelooft dat het kapitalisme het systeem van de toekomst is."

En de SP-voorzitter staat niet alleen, of beter gezegd: niet méér alleen. De SP-analyse van tien jaar geleden, dat het ongeremd kapitalisme de samenleving ondermijnt, is anno 2009 gemeengoed geworden. Zo bezien is 'Heel de Mens' – waarin de kernbegrippen solidariteit, menselijke waardigheid en gelijkwaardigheid centraal staan en een lans gebroken wordt voor het stellen van grenzen aan de markt – onverminderd actueel en nog steeds fungerend als leidraad voor de SP. Het feit dat de partij de juiste analyse had en heeft, betekent echter nog niet dat de mensen zich automatisch zullen scharen achter de oplossingen die wij aandragen. Om zover te komen is meer (daad)kracht en slagvaardigheid nodig. We hebben meer leden en meer actieve leden nodig om daadwerkelijk een beter Nederland te realiseren. Dat was precies de inzet van ons XVe congres van 2007 in Rotterdam. De vraag is dan ook wat we de afgelopen twee jaar bereikt hebben en wat er niet gelukt is.

Wij SP.

Ik SP.

“Meer activisme vereist”

De afgelopen maanden hebben onze 150 lokale afdelingen en de regioconferenties gesproken over de congresstukken ‘Tien jaar na Heel de Mens’ en ‘Uitvoering congresbesluiten, november 2007’. Hoe zijn de besluiten van 2007 uitgevoerd en heeft dat het gewenste effect gehad? Zitten we nog op het goede spoor en wat zijn de prioriteiten voor de komende tijd?

“Bij ons werd tijdens de bespreking duidelijk dat we meer moeten doen op het vlak van het activeren van onze leden”, vertelt de Amsterdamse afdelingsvoorzitter Laurens Ivens: “Nieuwe leden moet je bezoeken. Dat is er de laatste tijd bij ingeschoten en daar moeten we een tandje bijzetten.”

Pim Siegers uit het Groningse Pekela stelt vast: “Het activisme in mijn afdeling mag wel wat nieuw leven worden ingeblazen. We waren nog tamelijk onervaren toen we vier jaar geleden meteen in het college kwamen. Dat heeft ertoe geleid dat we te veel met de gemeenteraad bezig zijn geweest. De komende tijd moeten we vaker de straat op.”

Algemeen secretaris Hans van Heijningen constateert dat de besluiten van 2007 voor een belangrijk deel uitgevoerd zijn. Toch is de partij er volgens hem op een aantal terreinen onvoldoende in geslaagd om echt vooruitgang te boeken. “Om te beginnen is het ledenaantal ten opzichte van eind 2007 met een paar duizend gekrompen”, legt Van Heijningen uit. “Dat komt vooral voort uit de teleurstelling onder leden dat we na de verkiezingsoverwinning van 2006 niet in de regering

kwamen. Ook het aantal leden dat actief is binnen de afdelingen is de afgelopen twee jaar onvoldoende gegroeid. Als je goed onder je eigen leden werkt is het mogelijk om een kwart tot eenderde van de leden op de een of andere manier actief te krijgen, dus dat is een belangrijke uitdaging. Tot slot zien we dat het aantal erkende afdelingen weliswaar licht gegroeid is, maar dat er nog te veel plaatsen zijn waar de SP nog niet vertegenwoordigd is. Daar moeten we aan blijven werken, net als aan het opzetten van nieuwe ROOD-groepen.” Volgens Van Heijningen zijn er echter ook wel degelijk resultaten geboekt. “We hebben duizenden leden geschoold en de ondersteuning van onze actieve mensen zit goed in elkaar. Ook zie je dat voorzitters en organisatiesecretarissen langer op hun plek blijven, terwijl het aantal wisselingen een paar jaar geleden echt te hoog lag. Al deze zaken maken dat de lijnen tussen de landelijke partij en de afdelingen kort zijn en dat er meestal goed samengewerkt wordt. Uit de discussies over de congresstukken blijkt dan ook dat er een grote eensgezindheid is over de vraag wat ons te doen staat. Je hoeft maar naar andere partijen te kijken om te zien dat dit een groot goed is.”

Ook Pim Siegers deelt die mening. “Voor ons was belangrijk dat we het eens werden over de vraag wat er anders en beter moet. Dat is in mijn ogen gelukt. Kijk, van het congres zal straks ook een belangrijk signaal uitgaan richting de raadsverkiezingen in maart. De dertigste januari moet dus zeker ook een stimulerende dag worden”, aldus Siegers.

Jij SP.

“Met ‘Wij’ benadrukken we het gemeenschapsgevoel dat we willen bevorderen”

Zoals de zaken er nu voorstaan, gaat de SP in ongeveer 110 plaatsen meedoen aan de raadsverkiezingen in maart. De partij gaat campagne voeren met de slogans: Jij SP; Ik SP; Wij SP.

Jan Marijnissen: “Wij stellen de mens en zijn keuze centraal. Daarom spreken we de mensen persoonlijk aan. Het ‘Wij’ staat voor het gemeenschapsgevoel dat we willen bevorderen.” Kijken we naar ons omringende landen, dan zien we aan de hand van bijvoorbeeld de recente successen van Die Linke in Duitsland dat steeds meer mensen zich aan laten spreken op dat ‘Wij-gevoel’. Tegelijk zie je dat de politieke elite in Duitsland een andere weg inslaat: christen-democraten en liberalen vormden een nieuwe regering die meteen het mes zet in de gezondheidszorg en voorziet in belastingverlaging voor bedrijven. SP-fractievoorzitter Agnes Kant: “Weet je wat zo teleurstellend is? Dat na het ontwaken uit de neoliberale droom – of beter gezegd nachtmerrie – ook ons kabinet niet zoekt naar een alternatief voor datgene wat heeft gefaald. Nu de beurskoersen zich weer enigszins lijken te stabiliseren, lijkt de noodzaak om tot veranderingen te komen als sneeuw voor de zon te verdwijnen. De manier waarop het kabinet de gevolgen van de crisis aanpakt en de kabinetsplannen voor de toekomst lijken wel heel erg op de politiek die deze crisis heeft veroorzaakt. Wat dit betekent weten we allemaal: afbraak van de sociale zekerheid en een verdere verschraling van zorg, onderwijs en politie. Wij moeten duidelijk maken dat er niet meer van hetzelfde, maar een nieuwe politieke koers moet komen. En dat doen we volop, met stevige oppositie en verzet waar het moet, zoals bij de AOW. Maar ook door met alternatieven te komen zoals bijvoorbeeld onze wet om te stoppen met de marktwerking in de thuiszorg. De kiezer komt straks voor de keuze te staan: liberaal en asociaal of menselijk en sociaal? Een menselijke en sociale koers komt er alleen als de SP meedoet. En daar zijn we klaar voor.”

Tekst Rob Janssen

Foto: Archief SP

Tekst Jola van Dijk
Foto Karen Veldkamp

“Er wordt met mensen gesold”

Samuel Michon (29) is sinds anderhalf jaar actief SP-lid. Hij is bestuurslid in Enschede, beheert de afdelingssite en maakt videoreportages van lokale acties.

Wat is je favoriete plek op de wereld?

“Brooklyn, New York. De wereld in het klein. Neem bijvoorbeeld de buurt Williamsburg: aan de noordkant christelijk orthodoxen, aan de zuidkant chassidische Joden, beide afkomstig uit Polen. Die kunnen elkaar niet uitstaan, maar zeventuizend kilometer verder zijn ze toch weer burenen.”

Je bent zelf ook Joods?

“Ja, een Breslover chassid. Wij hebben geen religieus leider of één centrale plek waar we samenkomen. Het gaat ons juist om het vinden van rust en geluk in jezelf.”

Wat doe je in het dagelijks leven?

“Ik verzorg internetoplossingen waarmee organisaties hun interne communicatie kunnen verbeteren.”

Heb je nog tijd voor hobby's?

“Niet veel, maar ik kijk wel graag films. Vooral documentaires over politiek, *Us Now* is een aanrader.”

Wat was jouw SP-moment?

“Begin november, tijdens een demonstratie van thuiszorgwerkers in Enschede. Als je daartussen staat, snap je pas echt dat bezuinigingen niet gaan om papieren cijfertjes, maar dat er met mensen wordt gesold.”

Wat brengt de kapitalist in je naar boven?

“Ik wil graag bijblijven met de ontwikkelingen in computerland, dus met alle mogelijke apparatuur, software, cursussen en seminars die daarbij horen.”

SCHEUREN

Foto Bart Muhl / H H

Groen 2010

Hoe kan een scheurkalender nou groen zijn? Het wringt een beetje, zoals bij een 'ecovakantie' waarvoor je uren in een vliegtuig moet zitten. Zeker na het bekijken van de tekst van 15 juli: Bezint eer ge print. Maar volgens de makers is *de groenste* 'klimaatneutraal' geproduceerd. Dat hopen we dan maar, want een leuk geschenk is het wel, zo'n kalender vol quotes en weetjes. Wie weet bijvoorbeeld wat een zeevonk is, of een rattenkoning? De kleine bespiegelingen en speelse tekeningetjes roepen herinneringen op aan de tijden dat in bijna elke wc een oergezellige scheurkalender prijkte. (DdJ)

De groenste scheurkalender
Erik Berends
Uitg. Bloomingmedia
www.degroenstescheurkalender.nl

LEZEN

Suriname nu

Wat krijg je als je Clark Accord (foto), auteur van onder meer 'De Koningin van Paramaribo', gasthoofdredacteur maakt van hét Nederlandstalige magazine over Latijns-Amerika? Een Suriname-special! Deze speciale aflevering van LA Chispa beslaat een breed scala aan onderwerpen, variërend van goudwinning tot aan Chinese mensenhandelaars, van racistische klaagcultuur tot aan de toestroom van Nederlandse stagiaires. Accord zelf vertelt over zijn aankomende boek, waarmee hij een nieuw licht wil werpen op het slavernijverleden; de slachtofferrol voorbij. Om ons beeld van hedendaags Suriname nog wat extra op te vijzelen ontbreken ook een beschrijving van Paramaribo's hipste bioscoop en een zoektocht naar zinneprikkende vaginale stoombaden niet. (DdJ)

Suriname-special LA Chispa. Te bestellen via www.lachispa.eu of (030) 232 11 12

BELEVEN

Amandla Mandela

Met zijn 91 jaar is Nelson Mandela een levende legende. De musical *Amandla Mandela* vertelt zijn levensverhaal tegen een achtergrond van feestelijke Zuid-Afrikaanse dans en muziek. Ook nu nog, twintig jaar na zijn vrijlating van Robbeneiland, inspireren Mandela's geweldloze strijd tegen de apartheid en zijn krachtige karakter veel mensen. Zo ook acteur Kenneth Herdigein, die Mandela speelt. Om in de huid van de vredesactivist te kunnen kruipen bezocht Herdigein alle belangrijke plaatsen in het leven van Mandela. Een indrukwekkende reis, waarover Méline Kassens de documentaire 'Over Mandela' maakte (te zien via www.uitzendinggemist.nl). (JvD)

Amandla Mandela
Bos Theaterproducties
Speellijst: www.mandelademusical.nl

ZIEN

Capitalism: a love story

Door Daniël de Jongh

"Kunt u me uitleggen wat een *credit default swap* is?" Als geen ander verstaat Michael Moore de kunst om te laten zien dat de keizer geen kleren draagt. Met als gevolg dat directeurs hun deuren sluiten en de telefoon op de haak gooien, snelle zakenjongens het hazenpad kiezen en professoren beginnen te stotteren. In dat opzicht wijkt *Capitalism: a love story*, de nieuwste film van de rebelse regisseur, niet af van zijn eerdere werk. Uitgangspunt van de film is de vraag wat het omhelzen van het kapitalisme de Amerikanen heeft opgeleverd. In duizelingwekkend tempo passeren verschillende thema's de revue, elk haast een documentaire op zich. De naoorlogse jaren van ongebreidelde materiële groei.

De neoliberale periode van afbraak van arbeidsbescherming en onophoudelijke belastingverlagingen. De absurde en schrijnende situaties die zijn ontstaan toen de economie steeds meer op een casino ging lijken en echte, tastbare goederen aan belang inboetten. De manier waarop de financiële en zakelijke elite in tijden van crisis de democratie buitenspel zet. Centraal in de film staan beelden van gewone mensen die de dupe worden van het systeem. Mensen die uit hun huis gezet worden omdat ze zich hypotheek hebben laten aansmeren die ze nu niet meer kunnen betalen, bijvoorbeeld. Met het hele gezin bivakkerend in een bestelwagen, terwijl hun huis leeg staat te verkrotten. Opgekocht door een speculant. Zoals een vastgoedhandelaar

treffend opmerkt: "Kapitalisme houdt in dat iedereen een slaatje wil slaan uit andermans ongeluk." Maar Moore is hoopvol. Hij ziet mensen in opstand komen en huizen kraken, fabrieken bezetten en experimenteren met échte democratisering, van onderaf. Moore zelf heeft deze film de climax genoemd van de lijn die hij in eerdere films heeft uitgezet. Maar het lijkt onwaarschijnlijk dat hij hierna gaat rusten op zijn vele, welverdiende lauweren.

Vanaf 26 november in de bioscoop

Brief van de maand

Onthulling!

Het is bekend dat Sint Nikolaas geen blad voor de mond neemt. Vrijheid van meningsuiting heeft hij lief! Nu heeft een van de pieten uit de school geklapt. Zo werd mij bekend wat Sint aan het CDA heeft geschreven. Ik wil het u niet onthouden:

*Brussel wil géén onbenul,
Dus géén Balkenende.
Nederland blijft opgescheept
Met dat stuk ellende.
Asociaal en hypocriet,
Net als vriend Verhagen.
Hoelang zal de burgerij
Beiden nog verdragen?
Sint en Piet*

C. Kho, Amsterdam

Hongerend Europa

Op teletekst las ik dat er honger heerst in Europa, als gevolg van de recessie. Regeringen, bijvoorbeeld in Spanje, moeten steeds meer maatregelen nemen om voedselprogramma's op te zetten, omdat mensen het zelf niet meer kunnen betalen, hun huis uit moeten, omdat ze de hypotheek niet meer kunnen betalen. Het erge vind ik dat dit gewoon als mededeling wordt gedaan, net zoals je aangeeft dat de prijs van een zak aardappelen omhooggaat. En dat allemaal als gevolg van een rijke toplaag, die zich nog steeds probeert te verrijken.

Reeuwert Tromp, Soest

Marcel van Dam 1

Ja hoor, daar is hij weer: Marcel van Dam die vanaf zijn 8 miljoen kostende landgoed zijn licht over ons land laat schijnen. En daarbij natuurlijk even moet vermelden dat hij als arbeidersjochie in een Utrechtse volksbuurt is opgegroeid. Welnu: de vader van Marcel van Dam was hoofdinspecteur van politie te Utrecht en Marcels oudere broer Anton was oprichter en directeur/groootaandeelhouder van frisdrankfabriek Vrumona. Verder een goed interview met heldere standpunten, al miste ik een groot punt. Veel geld dat door Nederlanders voor hun pensioen is gespaard is in de Amerikaanse economie verdwenen en zal niet meer terugkomen. Dat de

Nederlandse staat daardoor in de toekomst belastinginkomsten gaat mislopen is feitelijk net zo triest als dat onze pensioenen straks kariger uit zullen vallen dan nu wordt gehoopt. Maar het ergste is m.i. nog dat de Nederlandse pensioenspaarders een flink deel van de inval in Irak hebben betaald.

Peter Smit

Marcel van Dam 2

Met veel belangstelling las ik in de Tribune het interview met Marcel van Dam. Ja, al zo'n 25 jaar lijden we onder de huidige onsolidaire politici en hun adviseurs en opdrachtgevers. Tel daarbij op de 'goudmaekers' die alleen hun persoonlijke belangen nastreven. Helaas staat daar een gefragmenteerde bevolking tegenover, waarvan een groot deel dan ook nog *alles* wijt aan immigranten. Mijn grote frustratie is dat iedereen ziet dat bijna alle genomen maatregelen ten laste komen van de 'gewone mensen' en toch maar heel weinigen over hun eigen schaduw heen durven te springen. Word actief in de politiek en/of ga bij de vakbeweging. Vecht voor je recht! Als men in de luie stoel blijft zitten, verandert er nooit wat.

N. Vink, Zoetermeer

Ga toch regeren

Eeuwig in de oppositie zitten, daar schiet je geen moer mee op. Alleen de regeringspartijen hebben werkelijke macht in Den Haag. Het electoraat kan niet eeuwig wachten. Men wil waar voor zijn stem. De 'zwevende kiezer' zou ik liever de 'zwalkende kiezer' willen noemen. Men stemt maar wat: het ene jaar dit, het volgende jaar dat. Alleen het electoraat van de confessionelen is enigszins partijtrouw. Er moet dus iets gebeuren. De SP moet een doorbraak zien te bewerkstelligen en in de regering terecht zien te komen, of de SP zal wegwijnen wegens gebrek aan relevantie.

Carl Gerritse

Opslag CO₂

Dat ze CO₂ met een industrie-stofzuiger uit de lucht kunnen halen, kan ik me best voorstellen. Als ze dat dan in buizen naar de zee zouden omleiden dan kan ik me daar ook nog wel iets bij voorstellen. Maar je slaat zoiets

toch niet op in een woonwijk, zoals Shell wil in Barendrecht?!

Hanneke Kres, Barendrecht

Carrièrejagers

De (semi-)publieke sector is een jachtterrein geworden voor carrièrejagers. Waar is de norm gebleven, Balkenende? Nu zelfs de excuses van de liberale markt en wat de burens verdienen worden gebruikt om de publieke sector zwaar te belasten, die politiek altijd onder druk staat om uitgemolken te worden. Het salaris van een minister zou het maximum moeten zijn binnen de (semi-)publieke sector, of nog liever minder. Dan blijft er meer geld over voor politie, mensen in de zorg en het onderwijs. En als dat reden is voor huidige topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector om op te stappen zou ik zeggen: bedankt en tot ziens. Er zijn tussen alle werklozen voldoende gekwalificeerde mensen die het ook wel voor 100.000 Euro per jaar willen doen.

Henry van Beek, Metslawier

De oplettende lezer

Zonder ook maar iets af te willen doen aan de geweldige verdiensten van Frans Baron voor de SP in Friesland toch een correctie. Frans moet zonder meer herinnerd worden als de grondlegger van de SP in Friesland. Maar Smallingerland was niet de eerste Friese afdeling van de SP. Van 1972 tot 1980 was er al een SP-afdeling in Leeuwarden. Na onze verhuizing naar Alkmaar bleek dat wij onze opvolging slecht hadden geregeld. Van de afdeling in Leeuwarden bleef weinig tot niets over. Ongetwijfeld heeft Frans Baron ook dit bij zijn definitieve afscheid wel goed geregeld. Hij ruste in vrede.

**Willem en Marian de Vroomen,
Alkmaar**

Prik mee:
PRIKBORD@SP.NL

Vooruit met de geit!

De Q-koorts rukt op. In 2007 liepen 170 mensen een besmetting op, dit jaar zijn dat er al 2200. Q-koorts is een infectieziekte onder schapen en geiten, die ook kan overslaan op mensen. Heel veel dieren opeenpakken in megastallen zonder veel ruimte, daglicht en frisse lucht maakt dieren vatbaar voor ziektes. De provincie Groningen heeft dan ook vanwege de Q-koorts nieuwe megastallen verboden.

De ziekte heeft een griepachtig verloop, maar kan ook ernstiger gevolgen hebben. Inmiddels zijn er 6 mensen overleden aan deze ziekte, die voornamelijk in het zuiden van Nederland voorkomt. Verdere verspreiding levert niet alleen een gevaar op voor de volksgezondheid, maar betekent ook dat er op grote schaal dieren 'geruimd' zullen moeten worden.

Al in de zomer van vorig jaar eiste de SP dat het kabinet maatregelen neemt om de verspreiding in te dammen. SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven heeft in november een algeheel transportverbod voor geitenhouders bepleit: "Het kabinet loopt tot nu toe achter de feiten aan, zodat de besmetting zich sinds 2007 steeds verder heeft kunnen uitbreiden. Tot nu toe lijken bij het kabinet de economische belangen voorrang te krijgen boven de belangen van volksgezondheid. Dat kan zo niet langer."

Oftewel: kabinet, vooruit met de geit!

Foto Michiel Wijnbergh, Hollandse Hoogte

THEO DE BUURTCONGIERGE

KIJK, DAT IS NOU EEN KWETSBARE GROEP...
 IK DURF TE WEDDEN DAT DEZE HOOGBEJAARDE Z'N GRIEPPRIK AL HEEFT GEHAD...

O JA, MAAR DAT MOETEN JULIE NIET DOEN HOOR... ER ZITTEN NANO-CHIPS IN DE INENTINGEN WAARMEE DE OVERHEID ONS MANIPULEERT!

ACH, DAAR IS WEER ZO'N PRAATJE VAN OUDEREN OM ONS JONGEREN TE PAKKEN... EERST LEKKER ZELF DE GRIEPPRIK HALEN EN DAN JONGEREN ZO'N PRIK VERBIEDEN

IK WAS 8 JAAR TOEN IK DE PRIK KREEG EN KIJK EENS HOE IK ER NU UITZIE!

TOT TOT...

JULIE KRIJGEN ALLEMAAL NOG AOW... IK MOET DOORWERKEN TOT M'N 67e ALS HET DAN IN DE TUSSENTIJD NIET NOG EENS EEN KEER OF TWEE IS UITGESTELD...

EEN RANJA GRAAG

SLURP

NU IK ER OVER NADENK... ALS OUDEREN LANGER MOETEN DOORWERKEN Zouden jongeren LANGER JONG MOETEN ZIJN... WEL ZO EERLUK...

PUS IN DE LUIERS TOT 10 JAAR, KLEUTERSCHOOL TOT 15, RIJBEWIJS OP JE 29e EN STEMRECHT OP JE 35e... EN AL DIE TIJD BELEEFD LUISTEREN NAAR OUDEREN EN ALTIJD GEHOORZAMEN!

WEINEE, BEN JE GEK! VOLWASSEN MET 10, STEMRECHT MET 6 PIENSTPUCHT OP JE 11e VANAF 12 EEN VOLLEDIGE WERKNEEK EN WERKEN, WERKEN, WERKEN, BELASTING BETALEN, BELASTING BETALEN, BELASTING BETALEN, ZODAT ER ALTIJD GENOEG GELD IS OM ONZE AOW OP TE BRENGEN...

GOED PLAN, DIE NANO-CHIPS... EN HET WERKT! DE ETNISCHE ZWART-WIT TEGENSTELLINGEN ZIJN VERANDERD IN EEN JONG-OUW CONFLICT, ZOALS GEPLAND! EEN VEEL MEER GEACCEPTEEERDE VORM VAN MACHTSSTRIJD...

ALS IEDEREEN DE PRIK HEEFT MOETEN WE NOG EVEN FINETUNEN ZODAT ALLEN MET PLEZIER TOT HUN 70r BLOUVEN WERKEN...

RESPECT JONGEMAN...

De SP Winterpuzzel bestaat uit 2 delen: (I) Kruiswoordraadsel, (II) Woordraadsel.

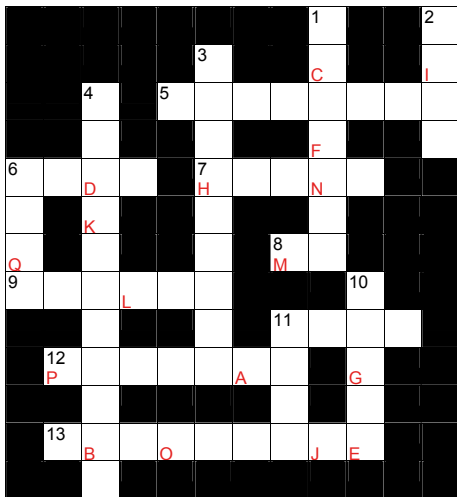
In het kruiswoordraadsel is de hele oplossing te vinden. Zet de letters die u in de met rode letters aangegeven vakjes van dit kruiswoordraadsel plaatst tevens in de overeenkomstige vakjes van de horizontale balk van het woordraadsel.

De negen vragen van het woordraadsel leveren, nadat u de oplossingen in de verticale balken invult, op diezelfde horizontale balk evenzovele controleletters. Alle vragen van het woordraadsel gaan over maatschappelijke betrokkenheid.

De oplossing is het woord van zeventien letters op de horizontale balk van het woordraadsel.

Wij wensen u een fijne tijd & veel puzzelplezier!

I Kruiswoordraadsel

Horizontaal

- 5 Frans burgerlijk wetboek, de Code ..., vond navolging in Europa. (8)
- 6 ... Parks weigert plaats te nemen in het volgens de segregatiewetten voor zwarte Amerikanen bestemde deel van de bus in Montgomery. (4)
- 7 Naomi ..., auteur van No Logo. (5)
- 8 Internationale Organisatie werkt voor internationaal recht, mondiale veiligheid en behoud van mensenrechten. (2, afk.)
- 9 Jaron ..., auteur van 'Digital Maoism'; visionair op het gebied van Virtual Reality en de maatschappelijke implicaties daarvan. (6)
- 11 Floris van ..., tijdgenoot van Thorbecke, kwam reeds in 1830 op voor rechtstreekse verkiezingen en ministeriële verantwoordelijkheid. (4)
- 12 'Grote ziel' (zijn bijnaam). (7)
- 13 Ward ..., Vlaams auteur. Zijn romans kenmerken zich door krachtige maatschappijkritiek. (9)

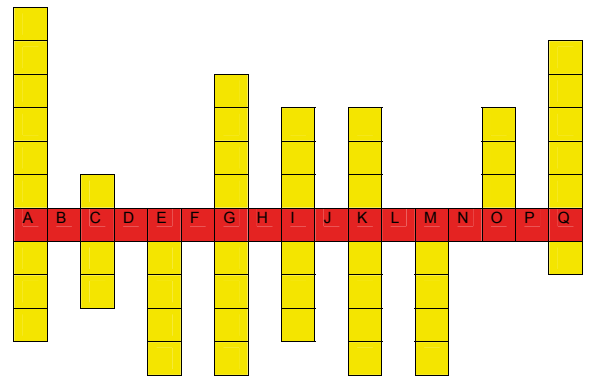
Verticaal

- 1 Germaine ... schrijft, als gevangene in concentratiekamp Ravensbrück, de operette 'Le Verfügbar aux enfers'. (7)
- 2 Thich Nhat ..., zenboeddhist, en vredes- en mensenrechtenactivist. (4)
- 3 Strijdster voor vrouwenrechten, Emmeline ..., richtte mede de 'Women's Social and Political Union' op. (9)
- 4 Romeins keizer (527-565) legde basis voor het recht in Europa. (11)
- 6 ... van Duijn, een van de oprichters van Provo. (4)
- 10 Nederlandse omroepvereniging promoot eerlijke en duurzame wereld. (5)
- 11 Duits fysicus, Otto ..., stelde mede de eerste kernsplitsing vast en verzette zich tegen militaire toepassing van kernenergie. (4)

II Woordraadsel

Omschrijvingen

- A Het is allemaal een zaak van sociaal ..... (10).
- C Met hart en .... (4).
- E John Lennon schreef het nummer 'Instant .....(5)'. (5)
- G De bedoeling van deze hulpmethode: mensen met elkaar te ..... (9).
- I Als je bloed geeft is het ook een ..... (7).
- K Het internet is ..... (8), uw hulpacties zijn dat niet!
- M Voor de lieve ..... (5).
- O .... (4) en vree.
- Q Freek zei het eens zo: '..... (7), had ik het maar ..... (7), dan had ik het wel ..... (7).

OPLOSSING NOVEMBER 2009

CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 7) Meermanskaart 8) Koortsbeeld 9) Degeneratie 11) Fastfood 12) Liaan 13) Kei 14) Kanovaren 15) Bergkristal 20) Kuipstoeltje 22) Galgenmaal 23) Renbaan.

Verticaal

- 1) Sterke drank 2) Vastberaden 3) Kerkdienaar 4) Kroongetuige 5) Gastenboek 6) Kabeltelevisie 10) Benen 16) Rein 17) Kassa 18) Automaat 19) Sedan 21) Omgang.

HISTORISCHE KRUISWOORDTEST

Horizontaal

- 1) Mond-en-klauwzeer 9) Eau de vie 10) Statie 12) Pithecanthropus 14) Octave Mirbeau 19) Theo van Doesburg.

Verticaal

- 1) Menenpoort 2) Eirene 3) Kabila 4) Aam 5) Walter Hess 6) Eest 7) Regensburg 8) Luit 11) Stereo 13) hPa (hectopascal) 15) Tse 16) VVV (Volksalliantie Voor Vooruitgang) 17) Min 18) Udu.

Winnaar november: J. Merkus uit Elst

Stuur uw oplossing vóór 4 januari naar de Puzzelredactie van de Tribune, Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam of tribunepuzzel@sp.nl.

Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

SP

www.sp.nl

